A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusának jegyzőkönyve

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusának jegyzőkönyve

1980. március 24–27.

Kossuth Könyvkiadó / 1980

ISBN 963 09 1688 6

(3163)

A Magyar Szocialista Munkáspárt 1980. március 24. és 27. között tartotta XII. kongresszusát Budapesten. A párttagság képviseletében 764 küldött vett részt az MSZMP legfelsőbb testületének munkájában. Meghívták a tanácskozásra a Minisztertanács tagjait, az államtitkárokat, több országos főhatóság vezetőjét, a tömegszervezetek és a tömegmozgalmak vezetőit, a szocialista országokban akkreditált nagyköveteinket, a munkásmozgalom veteránjait, tudományos és művészeti életünk kiemelkedő személyiségeit, köztük pártonkívülieket is.

Társadalmi közvéleményünk nagy érdeklődéssel kísérte pártunk magas szintű tanácskozását, amely kedvező visszhangot váltott ki a nemzetközi kommunista mozgalomban is. A kongresszus jelentőségét emelte a szocialista országok testvérpártjainak és az európai tőkésországok kommunista és munkáspártjai küldöttségének jelenléte és megnyilatkozása. Más kontinensekről is sok testvérpárttól, haladó és felszabadító mozgalomtól érkeztek üdvözletek a kongresszushoz.

A XII. kongresszusnak és hazánk felszabadulása 35. évfordulójának tiszteletére országos méretű szocialista munkaverseny bontakozott ki. A társadalmi élet legkülönbözőbb területeiről több mint 700 hazai távirat érkezett a kongresszushoz, amelyek a vállalások sikeres teljesítését jelentették, és újabb vállalásokról adtak hírt. A kongresszushoz intézett jókívánságok kifejezték, hogy a párt folytassa politikai irányvonalát, s a jelenlegi helyzet követelményeinek megfelelően jelölje ki azokat a feladatokat, amelyek megoldása biztosítja hazánkban a fejlett szocialista társadalom további építését.

A kongresszus két napirendi pontjának vitájában 156 elvtárs kért és 57 küldött kapott szót. A külföldi vendégek közül a szovjet, a kubai és a vietnami küldöttség vezetője a kongresszuson szólalt fel, 32 testvérpárt kép-

viselői fővárosi és vidéki nagyüzemekbe, állami gazdaságokba, termelőszövetkezetekbe, oktatási és kulturális intézményekbe látogattak el, s barátsági, szolidaritási gyűléseken szólaltak fel és találkoztak a magyar dolgozókkal.

A kongresszus egyhangúlag elfogadta a Központi Bizottság beszámolóját, a határozati javaslatot, a Központi Ellenőrző Bizottság jelentését, a mandátumvizsgáló bizottság és a szerkesztő bizottság jelentését, a Központi Bizottságnak a felszólalásokra adott válaszát, s megválasztotta a párt vezető szerveit.

*

Jelen jegyzőkönyv tartalmazza a Központi Bizottság előzetes jelentését a kongresszus küldötteinek, a Központi Bizottság beszámolóját, a Központi Ellenőrző Bizottság jelentését, időrendben valamennyi felszólalást, a vezető tisztségviselők beszédét teljes, a többi küldött és a testvérpártok képviselőinek hozzászólását rövidített terjedelemben, továbbá a vitaösszefoglalót, a kongresszus határozatát, a párt vezető szerveinek megválasztásáról szóló jelentést, valamint függelékben a kongresszus küldötteinek és a testvérpártok küldöttségei vezetőinek névsorát.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának előzetes jelentése a XII. kongresszus küldötteinek

(RÖVIDÍTETT SZÖVEG)

A Központi Bizottság úgy döntött, hogy nyilvánosságra hozza a XII. kongresszus küldöttei részére készült előzetes jelentésének szerkesztett szövegét.

A jelentés rendeltetése az, hogy adatokat szolgáltasson a pártmunka és a társadalmi élet főbb területeiről olyan mértékben és módon, amilyenre a Központi Bizottság beszámolója a kongresszuson nem ad lehetőséget.

Az előzetes jelentés általában – és ahol lehetséges, a statisztikai összehasonlításoknál is – a beszámolási időszakról nyújt adatokat a teljesség igénye nélkül. Nem törekszik részletes elemzésekre, politikai következtetések levonására.

A Központi Bizottság bízik abban, hogy a jelentés megfelel rendeltetésének és segítséget ad a két kongresszus között végbement folyamatok, a párt ötéves munkája áttekintéséhez.

Az MSZMP Központi Bizottsága

I. A KÖZPONTI BIZOTTSÁG ÜLÉSEI

A Központi Bizottság a XI. kongresszustól 1980. március elsejéig, a jelentés lezárásáig 23 ülést tartott.

Rendszeresen foglalkozott időszerű nemzetközi kérdésekkel.

A gazdaságpolitikai kérdések között rendszeresen áttekintette az ország gazdasági helyzetét, jóváhagyta az ötödik ötéves terv és az éves népgazdasági tervek, valamint költségvetések irányelveit; jelentéseket hallgatott meg az éves népgazdasági tervek végrehajtásáról; foglalkozott a mezőgazdaság időszerű kérdéseivel, a mezőgazdaság és az élel-

miszeripar helyzetével; a hosszú távú külgazdasági politika és a termelési szerkezet fejlesztésének kérdéseivel; az építő- és építőanyag-ipar helyzetével, az 1961–1975 közötti időszak lakásépítési programjának végrehajtásával, a lakásépítés és -gazdálkodás 1990-ig szóló tervének irányelveivel; tájékoztatást hallgatott meg a hatodik ötéves népgazdasági terv előkészítéséről.

Az országgyűlési és tanácstagválasztásokkal összefüggésben tájékoztatást kapott az 1975. évi országgyűlési választások tapasztalatairól; ajánlásokat tett a megválasztott Országgyűlésnek személyi kérdésekben; állást foglalt a tanácstagok megbízatásának az 1980-as általános választásokig való meghosszabbításáról, valamint az 1980. évi országgyűlési és tanácstagválasztások időpontjáról.

A párt belső életét érintő kérdések között döntött az 1976. évi tagkönyvcsere politikai és szervezeti feladatairól; tájékoztatást kapott a tagkönyvcsere végrehajtásáról; határozatot hozott a párttagság marxista–leninista felkészültségének, a párt propagandamunkájának fejlesztésére; a párt XII. kongresszusának összehívására; foglalkozott a XII. kongresszussal kapcsolatos politikai és szervezeti kérdésekkel; megtárgyalta és elfogadta a Központi Bizottság kongresszusi irányelveit; megvitatta és elfogadta a Központi Bizottság kongresszusi beszámolóját, a XII. kongresszus határozattervezetét.

Kibővített ülésen átfogóan értékelte a XI. kongresszus határozatainak végrehajtását, összegezte annak két és fél éves tapasztalatait.

Tájékoztatókat hallgatott meg a belpolitikai és a kulturális élet egyes időszerű kérdéseiről, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójának megünnepléséről.

Ünnepi ülésen emlékezett meg a Kommunisták Magyarországi Pártja megalakulásának 60. évfordulójáról.

A Politikai Bizottság és a Titkárság tagjai a párt bevált munkastílusának megfelelően, a Központi Bizottság határozatainak egységes értelmezése, végrehajtása és annak ellenőrzése érdekében rendszeresen, előre jóváhagyott terv szerint munkaprogramokon vettek részt. 1975 márciusától 1980. március elsejéig összesen 1192 látogatást tettek Budapesten és a megyékben.

A látogatások alkalmával: konzultációt folytattak megyei, járási, városi, kerületi párt- és állami vezetőkkel; kommunista aktívaértekez-

leteket tartottak; üzemeket, termelőszövetkezeteket, intézményeket, minisztériumokat, főhatóságokat, tömegszervezeti központokat kerestek fel; részt vettek és felszólaltak párttestületi üléseken, pártalapszervezeti taggyűléseken; tanácskoztak munkásokkal, termelőszövetkezeti dolgozókkal, szocialista brigádvezetőkkel, szakszervezeti bizalmiakkal, értelmiségiekkel (művészekkel, tudósokkal, írókkal, gazdasági és műszaki szakemberekkel, egészségügyi dolgozókkal, jogászokkal stb.).

A Központi Bizottság tagjai rendszeresen részt vettek pártrendezvényeken, pártbizottsági és végrehajtó bizottsági üléseken, párttaggyűléseken. A pártélet fórumain való személyes részvételükkel is hozzájárultak a párthatározatok egységes értelmezéséhez és végrehajtásához.

II. ADATOK A PÁRTRÓL ÉS TEVÉKENYSÉGÉNEK NÉHÁNY TERÜLETÉRŐL

1. A PÁRTTAGSÁG ADATAI

A párt taglétszáma öt év alatt 57 480 fővel (7,6%-kal) nőtt: 1980. január elsején 811 833 tagja volt. A nők aránya a párttagok között 26,5%-ról 28,3%-ra növekedett.

a) A párttagság összetételének alakulása:

	Az 1975. január 1-i adatok %-ban	Az 1980. január 1-i adatok %-ban
Jelenlegi foglalkozás szerint:		
aktív fizikai munkás	30,5	28,6
termelés közvetlen irányítója	6,1	7,0
nyugdíjas munkás	8,3	7,9
tsz-ben fizikai munkát végző	5,7	6,3
tsz-ben fizikai nyugdíjas	1,0	1,8
aktív szellemi dolgozó	34,2	34,3

	Az 1975. január 1-i adatok %-ban	Az 1980. január 1-i adatok %-ban
nyugdíjas szellemi dolgozó	5,8	6,7
egyéb kategória együtt	8,4	7,4
(az összes nyugdíjas párttag aránya	15,1	16,4)
Eredeti foglalkozás szerint:		
munkás	59,2	62,4
paraszt	13,0	10,8
értelmiségi	8,9	9,2
alkalmazott	16,3	16,1
egyéb	2,4	1,0
még nincs eredeti foglalkozása	0,2	0,5
A pártba lépés kelte szerint:		
felszabadulás előtt	1,1	0,8
1944–1945 között	10,0	7,4
1946–1948 között	10,9	8,6
1949–1956 között	11,2	9,2
1957–1970 között	50,4	42,3
1971-től	16,4	31,7
Kor szerint:		
26 éven aluli	6,6	4,1
27–29 éves	5,8	5,1
30–39 éves	26,0	25,5
40–49 éves	30,6	26,6
50–59 éves	18,0	23,9
60 éves és idősebb	13,0	14,8
(A párttagság átlagéletkora 1975. január 1-én 44 év, 1980. január 1-én 45,5 év.)		
Iskolai végzettség szerint:		
általános iskola 8 osztály alatt	18,8	11,5
általános iskola	41,0	25,4
középiskola	25,5	45,5

	Az 1975. január 1-i adatok %-ban	Az 1980. január 1-i adatok %-ban
egyetem, főiskola	14,5	17,4
tudományos fokozatot szerzett	0,2	0,2
(1977. évtől a szakmunkásképző és szakiskolát végzettek a középiskolai végzettségűek között szerepelnek.)		
Pártiskolai végzettség szerint:		
felsőfokú pártiskola	1,4	2,6
középfokú pártiskola	8,7	12,2
alsófokú pártiskola	22,0	27,7
nem végzett pártiskolát	67,9	57,5

b) A XI. kongresszus óta a pártszervezetek 143 313 párttagot vettek fel.

A felvett párttagok 32,8%-a nő; 51,8%-a KISZ-tag. A KISZ-tagok 90,1%-át KISZ-ajánlással vették fel.

A felvett párttagok között:

30 éven aluli	60,3%
30–39 éves	32,4%
40–49 éves	7,0%
50–59 éves	0,3%
60 éves és idősebb	—

8 általános vagy ennél alacsonyabb iskolai végzettségű az új párttagoknak 31,3%-a, középiskolát végzett 53,6%-a, egyetemi, főiskolai végzettségű 15,1%-a.

A két kongresszus között felvettek 62,8%-a munkás vagy paraszt, 25,8%-a szellemi dolgozó, egyéb kategóriába tartozik 11,4%.

c) A XI. kongresszus óta 48 245 személy párttagsága szűnt meg kizárás, törlés vagy kilépés miatt.

A pártból kizártak száma 7 928 fő, a párttagság 1,1%-a. A párt tagjainak sorából 18 032 személyt töröltek (a párttagság 2,4%-a). A pártból kilépett 22 285 fő, a párttagság 2,9%-a. Az utóbbi öt év alatt 37 588 párttag halt meg. Ez a párttaglétszám 5,0%-a.

2. A PÁRT SZERVEZETEI

a) A pártbizottságok, a pártvezetőségek, az alapszervezetek és a pártcsoportok számának alakulása a két kongresszus között:

	1975. január 1.	1980 január 1.
Budapesti pb, megyei és megyei jogú pb	24	24
Budapesti kerületi pb	22	22
Városi pb	82	88
Városi-járási pb	—	7
Járási pb	97	76
Kerületi-járási jogú pb	131	116
Üzemi, hivatali, intézményi, községi pb	902	961
Pártvezetőség	1 769	1 892
Alapszervezet	24 450	23 933
Pártcsoport	62 061	69 677

Az alapszervezetek közül 7426 tevékenykedik az iparban és az építőiparban, 3750 a mezőgazdaságban, 1383 a közlekedésben, 1596 a kereskedelemben, 9778 hivatalokban, intézményekben, lakókörzetekben és más területeken.

' ' Az alapszervezeti vezetőségek tagjainak összlétszáma: 110 633.

. A PÁRT PROPAGANDAMUNKÁJA

A pártoktatásban az 1973/74-es tanévben 699 957, az 1978/79-es tanévben 695 998 fő vett részt.

	1973/74-es oktatási évben	1978/79-es oktatási évben
A káderképző tanfolyamok résztvevői		
Összesen	116 209	133 479
Ebből		
– Marxizmus–Leninizmus Esti Középiskola	34 613	31 375
– Marxizmus–Leninizmus Esti Egyetem tanfolyamai	46 237	53 628
– pártiskolai oktatás	13 996	10 140
– egyéb káderképző tanfolyamok	21 363	38 336
A tömegpropaganda-tanfolyamok résztvevői		
Összesen	583 748	562 519
Ebből		
– központi tematikával működő tanfolyam hallgatója	463 932	470 697
– megyei tematikával működő tanfolyamon vagy előadássorozaton vett részt	119 816	91 822

A pártoktatás propagandistáinak száma az 1973/74. évi 39 000-ről az 1978/79-es tanévre 42 374-re emelkedett. A propagandisták közül 22 517 egyetemet, főiskolát végzett, 30 888 legalább középfokú politikai iskolai végzettségű. A propagandisták közel 95 százaléka a pártoktatásban vagy az állami, egyetemi, főiskolai marxizmus–leninizmus oktatásban szerzett felső- vagy középfokú politikai végzettséget.

A Politikai Főiskola nappali tagozatát 461-en, levelező tagozatát 565-en végezték el. Jelenleg a nappali tagozaton 270, a levelező tagozaton 510 hallgató tanul. A Politikai Főiskola háromhónapos vezetőtovábbképző tanfolyamán az utóbbi öt évben 859-en, egyéb továbbképző tanfolyamain 1017-en tanultak.

A Központi Bizottság Politikai Akadémiáján a XI. kongresszus óta 20 előadás hangzott el.

1975

A termelőerők és a termelési viszonyok fejlesztésének kérdései

1976

A szocialista életmód formálásának feltételei, elvi-politikai követelményei

A szocialista gazdasági integráció néhány időszerű elvi és gyakorlati kérdése

A párt szövetségi politikája és a szocialista népi-nemzeti egység fejlesztése

A hatékonyság szerepe gazdasági fejlődésünk jelenlegi szakaszában

1977

A tőkés világ válságának gazdasági-politikai vonásai

A munkahelyi, az üzemi demokrácia fejlesztésének elvi és gyakorlati kérdései

A szocialista tudatosság szerepe a fejlett szocialista társadalom építésében

A szocialista társadalom és a humanizmus

1978

A világgazdaság és a magyar népgazdaság viszonya

A fejlődő országok szerepe napjaink nemzetközi osztályharcában

A szociáldemokrácia és a nemzetközi kommunista mozgalom viszonya

1979

A jelenkori kapitalizmus gazdaságában és politikájában mutatkozó új tendenciákról és a globális problémáknak a nemzetközi kapcsolatokban játszott növekvő szerepéről

A párt művészetpolitikájának időszerű kérdései

Egyházpolitikánk mai kérdései

A gazdasági növekedés üteme, összefüggésben a gazdasági szerkezet fejlesztésével és a munkaerőhelyzettel

A munka szerinti elosztás elvének elméleti és gyakorlati kérdései a fejlett szocializmus építésének időszakában

A párt ifjúságpolitikájának néhány kérdéséről

1980
Az enyhülési folyamat jellemzői és perspektívái
Gazdasági építőmunkánk feltételei és a pénzügyi politika

A KISZ- és a szakszervezeti propagandisták száma összesen több mint 60 000, közülük mintegy 31 000 párttag.

A párt- és tömegszervezeti oktatásban résztvevők száma az 1978/79-es tanévben együttesen 2 130 000. A párttagságnak mintegy 75 százaléka vesz részt szervezett politikai oktatásban.

4. A PÁRT AGITÁCIÓS TEVÉKENYSÉGE

A párttagság és a közvélemény tájékoztatására a két kongresszus közötti időszakban 480 politikai kiadvány jelent meg 27,3 millió példányban.

A Politikai Vitakör anyagai között időszerű belpolitikai, külpolitikai, gazdasági, ideológiai és művelődési kérdésekről havonta 4-5 szöveges anyag és egy-két szemléltetőlap jelent meg, alkalmanként 100 000, összesen mintegy ötmillió példányban. 1977 negyedik negyedévétől jelenik meg a Politikai Vitakör Kiskönyvtára, negyedévenként 25 000 példányban.

A szemléltető agitáció új formájaként jelent meg a Képes Híradó, havonként 30 000 példányban. Évente 2-3 témakörben kiállításra alkalmas képsorozat jutott el a pártalapszervezetekhez.

1975. március 31. és 1980. március elseje között 76 000 pártnap volt. A párttag és pártonkívüli résztvevők száma együttesen meghaladja a nyolcmilliót.

5. A PÁRT NAPILAPJAI, FOLYÓIRATAI, BELSŐ TÁJÉKOZTATÓI

A Népszabadság egy megjelenésre számított példányszáma 714 000, a megyei lapoké 1 180 000. A párt lapjai így együttesen naponta 1 894 000 példányban jutnak el az olvasókhoz. Az üzemi, intézményi újságok száma meghaladja a 700-at, egy megjelenésre eső példányszámuk közel másfél millió.

A Társadalmi Szemle példányszáma 50 000, előfizetőinek száma

30 000. A Pártélet példányszáma 165 000, előfizetőinek száma 71 000. A Béke és Szocializmus magyar nyelvű kiadása 13 000 példányban jelenik meg, előfizetőinek száma 7600. A Nemzetközi Szemle példányszáma 31 000, az előfizetők száma 16 000.

Új kiadvány a Propagandista. 1980. márčius elsejéig 11 száma került az olvasókhoz, megjelenésenként átlagosan 70 000 példányban.

A Tájékoztató időszerű politikai kérdésekről című bizalmas kiadványnak 51 száma jelent meg 1975. március elsejétől 1980. március elsejéig. A Titkári tájékoztatónak ez idő alatt 49 száma jelent meg.

6. A PÁRT NEMZETKÖZI TÁJÉKOZTATÓ ÉS PROPAGANDATEVÉKENYSÉGE

a) Az előadócsere keretében 1975. március 31-től 1980. március elsejéig:

- fogadtunk 14 országból 125 előadót, 690 előadásra;
- küldtünk 12 országba 110 előadót, 660 előadásra.

b) A testvérpártok, valamint számos szocialista, szociáldemokrata, nemzeti-demokratikus párt évente legalább négy alkalommal, ötnyelvű bulletinben kapott tájékoztatást pártunk legfontosabb dokumentumairól, a vezető testületek tagjainak megnyilatkozásairól. Hat nyelven, 30 000 példányban látott napvilágot a „Hatalom, szabadság, demokrácia" című gyűjtemény a párt- és állami vezetők témába vágó cikkeiből, beszédeiből. A párt vezető testületeinek tagjai a beszámolási időszakban közel 100 alkalommal adtak nyilatkozatot külföldi sajtóorgánumoknak, illetve publikáltak külföldi lapokban.

c) Az MSZMP évente 18–20 fejlett tőkés-, illetve fejlődő országban működő testvérpárt sajtóünnepségén vett részt.

d) A külföldön működő magyar pártszervezetek évente átlagban hat alkalommal kaptak speciális tájékoztató anyagokat a sajátos körülmények között végzett agitációs és propagandamunkájukhoz.

7. A PÁRTTÖRTÉNETI INTÉZET

Az intézet az 1917–1919-es forradalmi időszak 60. évfordulója alkalmából 12 önálló kiadványban foglalkozott a Nagy Októberi Szocialista Forradalom magyarországi hatásával, a polgári demokratikus forradalom, főleg pedig a Tanácsköztársaság történetével.

Monográfia készült a szociáldemokrata párt és a szakszervezetek – húszas évekbeli – kapcsolatáról, a hazai szociáldemokrata mozgalom felszabadulást megelőző évtizedének történetéről. A beszámolási időszakban 12 tudományos forrásgyűjtemény és kézikönyv jelent meg az intézet gondozásában.

Befejezéshez közelednek a szociáldemokrata párt 1945 utáni történetét, valamint az MKP, az MDP és a munkásosztály kapcsolatát elemző monografikus munkálatok. Megkezdődtek a munkásosztály történetével, a szocialista munkásmozgalom eszmei fejlődésével, az MSZMP történetével, valamint a párt- és munkásmozgalom-történetírás módszertani kérdéseivel, a „Magyarország története" című szintézis IX. kötetével (1945–1975) kapcsolatos munkálatok.

Folytatódott a nemzetközi munkásmozgalom történetének kutatása. Monográfia készült a Kommunista Internacionálé antifasiszta küzdelméről és a nemzetközi szociáldemokrata mozgalom múltjának egyes kérdéseiről. Előtérbe került hazánk és a szomszédos országok közötti munkásmozgalmi kapcsolatok történetének feldolgozása.

A nemzetközi tudományos együttműködés keretében a Párttörténeti Intézet több aktuális ideológiai kérdést tárgyaló kollektív munka elkészítésében vett részt.

Az intézet negyedévenként megjelenő folyóirata, a Párttörténeti Közlemények mintegy 100 tanulmányt közölt.

A beszámolási időszakban – angol nyelven – átfogó jellegű tanulmánykötet jelent meg a magyar munkásmozgalom, továbbá a magyar szakszervezeti mozgalom 100 esztendős történetéről.

8. A TÁRSADALOMTUDOMÁNYI INTÉZET

Az intézetben a XI. kongresszus óta eltelt időszakban konkrét kutatások folytak a társadalom szerkezetének fejlődéséről, átalakulása tudati tükröződéséről, a mai magyar társadalom osztályainak és rétegeinek

közeledési folyamatáról, ezen belül hat szocialista ország részvételével közös kutatások folytak az üzemi munkásság és az értelmiség közeledéséről. A struktúrakutatások kitértek a társadalmi egyenlőség-egyenlőtlenség kérdéskörére.

A szocializmus politikai rendszere és a szocialista demokrácia kérdéseinek tanulmányozása során elemezték a képviseleti szervek szerepét, az államigazgatás funkcióját, munkája megjavításának feltételeit, a központi gazdasági döntésmechanizmust.

Az intézet tanulmányozta a polgári ideológia főbb áramlatait és azok változásait; ezzel összefüggésben elemezte a békés egymás mellett élés és az ideológiai harc kérdéseit, a szociáldemokrácia mai ideológiáját és elméleti irányzatait.

A XI. kongresszus óta az intézet magyarul 28, orosz, illetve angol nyelven 8 tudományos könyvet jelentetett meg, munkatársai több mint 300 cikket és tanulmányt publikáltak hazai és külföldi folyóiratokban.

Az intézet 1975–1979 között 31 nemzetközi sokoldalú tudományos tanácskozást, szakértői kerekasztal-beszélgetést, témavitát rendezett, ebből mintegy tízet a nyugat-európai testvérpártok társintézeteivel.

9. A PÁRT NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉGE

Képviselőink tevékenyen részt vettek az európai kommunista és munkáspártok értekezletének több éves előkészítésében. 1976 júliusában Berlinben pártunk küldöttsége a legmagasabb szinten vett részt a zárótanácskozás munkájában, amely jelentős sikerrel zárult, és hosszabb időre lefektette az európai testvérpártok együttműködésének elveit. 1979 decemberében Magyarországon került sor a kontinens kommunista és munkáspártjai képviselőinek elméleti, politikai tanácskozására, amelyen megtárgyalták a szociáldemokrata pártokhoz való viszony időszerű kérdéseit.

Az MSZMP képviselői részt vettek a nemzetközi kommunista mozgalom folyóirata, a Béke és Szocializmus tevékenységében, a folyóirat különböző rendezvényein. 1976 májusában „A három forradalmi áramlat együttműködése és a nemzetközi feszültség enyhülésének elmélyítéséért vívott harc" címmel, 1979 áprilisában pedig „Forradalom

és demokrácia" címmel a folyóirat szerkesztő bizottságával közösen elméleti konferenciát rendeztünk Magyarországon. 1978 decemberében magas szintű pártküldöttséggel vettünk részt a Bolgár Kommunista Párt, illetve a Béke és Szocializmus szerkesztősége által „A szocializmus, a kommunizmus építése és a világfejlődés" címmel Szófiában megrendezett nemzetközi ideológiai értekezleten.

A XI. kongresszus óta folytatódott a szocialista országok testvérpártjainak az ideológiai munkát és a külpolitikai propagandát összehangoló tevékenysége, amelynek az MSZMP aktív részese volt. A testvérpártok ideológiai és külügyi titkárai 1976 januárjában Varsóban, 1977 márciusában Szófiában, 1978 februárjában Budapesten és 1979 júliusában Berlinben találkoztak. Ugyancsak pártunk volt a házigazdája a szocialista országok testvérpártjai pártszervezési kérdésekkel foglalkozó titkárai tanácskozásának, 1978 októberében.

Pártunk képviselői a XI. kongresszus óta 79 kommunista, illetve marxista-leninista párt küldötteivel 390 alkalommal folytattak magas szintű megbeszéléseket; részt vettek a testvérpártok kongresszusain és más rendezvényein.

Kapcsolataink a szocialista országokban működő testvérpártjainkkal

A szocialista országok kommunista és munkáspártjaihoz fűződő kapcsolataink tovább erősödtek. Kádár János elvtárs vezetésével vett részt pártunk küldöttsége a Szovjetunió Kommunista Pártja, a Bolgár Kommunista Párt, Csehszlovákia Kommunista Pártja, Kuba Kommunista Pártja, a Lengyel Egyesült Munkáspárt, a Német Szocialista Egységpárt kongresszusán. Magas szintű küldöttség képviselte az MSZMP-t a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége, a Mongol Népi Forradalmi Párt, a Vietnami Kommunista Párt és a Román Kommunista Párt kongresszusán. Rendszeresek, gyakoriak voltak az MSZMP és a szocialista országok testvérpártjai között a magas szintű kétoldalú megbeszélések.

Kapcsolataink a fejlett tőkésországokban működő testvérpártjainkkal

A fejlett tőkésországokban működő kommunista és munkáspártok közül az MSZMP képviselői eszmecserét folytattak az amerikai egyesült államokbeli, az angol, az ausztráliai, a belga, a ciprusi, a dán, a finn, a francia, a görög, a holland, az ír, az izraeli, a japán, a kanadai, a luxemburgi, az NSZK-beli, a nyugat-berlini, a norvég, az olasz, az osztrák, a San Marinó-i, a svájci, a portugál, a spanyol, a svéd, a török és az új-zélandi testvérpártok vezetőivel. Részt vettek pártunk küldöttei az amerikai egyesült államokbeli, az ausztráliai, a belga, a ciprusi, a dán, a finn, a francia, a görög, az izraeli, a kanadai, a luxemburgi, az NSZK-beli, az olasz, a portugál, a spanyol és a svájci testvérpártok kongresszusain.

Kapcsolataink a fejlődő országokban működő testvérpártjainkkal

Az MSZMP képviselői egy vagy több alkalommal tárgyaltak az algériai, az argentin, a bolíviai, a brazil, a chilei, a Costa Rica-i, a dominikai, a dél-afrikai, a guatemalai, a hondurasi, az indiai, az iraki, az iráni, a jordániai, a kolumbiai, a libanoni, a marokkói, a mexikói, a nigériai, a panamai, a paraguayi, a perui, a Puerto Rico-i, a Srí Lanka-i, a szenegáli, a szíriai, a tunéziai, az uruguayi és a venezuelai testvérpártok képviselőivel. Küldöttségeink részt vettek a Costa Rica-i, az indiai, a perui és a Srí Lanka-i testvérpártok kongresszusain.

Kapcsolataink a nemzeti felszabadítási mozgalmakkal és más haladó szervezetekkel

Pártunk tovább erősítette együttműködését, szolidaritását a fejlődő országok marxista–leninista pártjaival, a nemzeti függetlenség kivívásáért, illetve megszilárdításáért, a gyarmati múlt felszámolásáért és a népük felemelkedéséért harcoló felszabadítási mozgalmakkal, nemzeti demokratikus pártokkal, antiimperialista szervezetekkel.

A tárgyidőszakban pártunk megbeszéléseket folytatott az Afgán

Népi Demokratikus Párt, az Algériai Nemzeti Felszabadítási Front, az Angolai Népi Felszabadítási Mozgalom, a Guinea és a Zöld-foki Szigetek Afrikai Függetlenségi Pártja, az Iraki Baath Párt, a Jemeni Szocialista Párt, a Kongói Munkapárt, a Líbiai Arab Szocialista Unió, a Mozambiki Felszabadítási Front, a Palesztinai Felszabadítási Szervezet, a Tanzániai Forradalmi Párt, a Zimbabwei Hazafias Front képviselőivel. Pártküldöttségünk részt vett az Angolai Népi Felszabadítási Mozgalom, a Guinea és a Zöld-foki Szigetek Afrikai Függetlenségi Pártja, a Guineai Demokrata Párt, a Madagaszkári Függetlenségi Kongresszuspárt és a Mozambiki Felszabadítási Front kongresszusán. Képviseltettük magunkat a Tanzániai Forradalmi Párt megalakulásának ünnepségein. Segítséget nyújtottunk etióp káderek marxista–leninista képzéséhez.

Kapcsolataink a szocialista, szociáldemokrata pártokkal

Folytattuk kapcsolataink bővítését a szocialista, szociáldemokrata pártokkal. A beszámolási időszakban megbeszéléseket folytattunk a Belga Szocialista Párt, a Brit Munkáspárt, a Chilei Szocialista Párt, a Dán, illetve a Finn Szociáldemokrata Párt, a Francia, a Japán Szocialista Párt, a Máltai Munkáspárt, a Német Szociáldemokrata Párt, az Olasz Szocialista Párt, a Spanyol Szocialista Munkáspárt képviselőivel. Részt vettünk a Brit Munkáspárt, a Francia, az Olasz Szocialista Párt és a Spanyol Szocialista Munkáspárt kongresszusán. Képviselőnk jelen volt a Mexikói Intézményes Forradalmi Párt megalapítása 50. évfordulójának ünnepségein.

III. A TÁRSADALMI FEJLŐDÉS FŐBB ADATAI

1. ADATOK A LAKOSSÁGRÓL, A TÁRSADALOM OSZTÁLY- ÉS RÉTEGSZERKEZETÉRŐL

Az ország népessége 1975 és 1980 eleje között 201 000 fővel gyarapodott, 10 710 000-re nőtt.

A községekből a városokba irányuló áramlás folytatódott. Ennek

és 13 nagyközség várossá nyilvánításának következtében 1980 elején a lakosság több mint 53 százaléka városokban (96 városban) élt. Az utóbbi öt év alatt Budapest népessége alig nőtt.

1980. január elsején az ország népességének közel fele, 47,5%-a (5 083 000 lakos) aktív kereső, egyötöde inaktív kereső (nyugdíjas, járadékos, gyermekgondozási segélyen levő) és 32%-a eltartott volt. 1975 és 1980 között az aktív keresők száma 3000, az eltartottaké 86 000 fővel csökkent, az inaktív keresőké 290 000 fővel nőtt.

A munkásosztályhoz tartozó fizikai dolgozók és közvetlen termelésirányítók száma 1975 óta lényegében nem változott, így 1980 elején csaknem hárommillió lakos, az aktív keresők 59%-a tartozott a munkásosztályhoz.

A szövetkezeti parasztság száma és aránya a kiöregedés, kisebb mértékben a nem mezőgazdasági ágazatok felé irányuló elvándorlás következtében az utóbbi öt évben is csökkent. Az aktív keresőknek 1980-ban 13%-a tartozott a szövetkezeti parasztsághoz.

A szellemi foglalkozásúak között az értelmiségiek és a szakalkalmazottak száma és aránya nőtt, az ügyviteli dolgozóké valamelyest csökkent. 1980-ban az aktív keresők 25%-a tartozott a szellemi réteghez, arányuk kismértékben emelkedett.

A kisárutermelők, kiskereskedők aránya lényegében változatlan, az aktív keresők 3%-a.

Növekedett a vegyes, főként a munkás-szellemi foglalkozású, valamint a munkás-szövetkezeti paraszt összetételű családok aránya.

A dolgozók iskolai végzettsége tovább emelkedett. A 15 éves és az ennél idősebb népességből 1975-ben 58%, 1980-ban 65% volt legalább általános iskolai végzettségű. A 18 éves és az ennél idősebb népességből 1975-ben 19%, 1980-ban 23% volt középiskolai vagy ennél magasabb iskolai végzettségű; a 25 éves és idősebb népességből 1975-ben 5%-nak, 1980-ban 7%-nak volt felsőfokú képesítése.

Az érettségizett aktív keresők egyharmada a munkásosztályhoz tartozik. 1970 és 1980 között a munkásosztályhoz tartozó fizikai foglalkozásúak körében a szakmunkások aránya 39%-ról 44%-ra nőtt. A szövetkezeti parasztság iskolai végzettsége és szakmai műveltsége jelentősen emelkedett.

2. A NŐK ÉS A FIATALOK HELYZETE

Az országban 1980. január elsején 5 515 000 nő élt; népességen belüli arányuk 51,5%.

Az aktív keresők között 1980 elején a nők aránya 45% volt, az 1975. évinél (44%) valamivel nagyobb. A munkavállalási korban levők 70%-a dolgozik és 9%-a gyermekgondozási szabadságon van, közel 8%-a tanuló.

Emelkedett a magasabb iskolai végzettségű és szakmai képzettségű nők aránya. A 15 éves és idősebb nőknek 1975-ben 54%-a, 1980-ban 61%-a végezte el az általános iskola 8 osztályát, vagy szerzett annál magasabb iskolai végzettséget. A 18 éves és ennél idősebb nők 1975-ben 17%-a, 1980-ban 22%-a volt legalább középiskolai végzettségű, a 25 éves és az ennél idősebb nők közül a felsőfokú végzettségűek aránya az 1975. évi 3%-ról 1980-ra 5%-ra emelkedett.

A lakosság 14–26 év közötti korosztálya 1980. január elsején 1 985 000 volt, a népesség egészének közel 19%-a. Számuk 1975 óta több mint 10%-kal csökkent.

A fiatalok iskolai végzettsége

	1975-ben	1979-ben
Az általános iskola 8 osztályát elvégezte vagy magasabb iskolai végzettségű		
15–19 évesek	91%	92%
20–24 évesek	92%	93%
Érettségizett vagy magasabb iskolai végzettségű		
20–24 évesek	31%	34%

3. A TÁRSADALMI SZERVEZETEK ÉS MOZGALMAK

A szakszervezetek

A szervezett dolgozók száma 4 326 000, a bérből és fizetésből élők 96,2%-a. Az alapszervezetek száma 7515. Az üzemi, intézményi alapszervezetek szakszervezeti tanácsaiban, szakszervezeti bizottságaiban,

a műhelybizottságokban és a szakszervezeti csoportokban 463 000 választott tisztségviselő tevékenykedik. A szakszervezeti mozgalom, választott vezetőtestületi tagjai, tisztségviselői között a párttagok aránya 20,5%.

A szakszervezeti oktatásban tanulók száma az 1977/78-as oktatási évben 872 731 volt. 332 szakszervezeti művelődési otthon és 5538 szakszervezeti könyvtár áll a dolgozók rendelkezésére. A szakszervezetek segítik, szervezik és anyagilag is támogatják a tehetséges munkásgyermekek továbbtanulását, a szakmunkásképzést és a szakmunkásfiatalok egyetemi, főiskolai tanulását, valamint az iskolarendszerű felnőttoktatást.

A munkavédelmi felügyelet ellátásában 248 függetlenített funkcionárius és csaknem 187 000 társadalmi munkavédelmi aktivista vesz részt.

Intézményessé vált a jogsegélyszolgálat, amely egyre inkább szerves részévé válik a szakszervezeti munkának.

A magyar szakszervezetek 104 ország szakszervezeteivel tartanak rendszeres kapcsolatot. Részt vesznek a szakszervezeti világmozgalom egységéért és a munkásszolidaritás erősítéséért folytatott harcban.

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség

A 855 000 KISZ-tag közel 30 000 alapszervezetben tevékenykedik. Az ifjúsági szövetség rétegenkénti szervezettsége nem változott lényegesen. A dolgozó fiatalok szervezettsége 29,3%; a szakmunkástanulók 58,1%-a, a középiskolai tanulók 68,8%-a, az egyetemi–főiskolai hallgatók 78,1%-a tagja az ifjúsági szövetségnek. Az ifjúsági szövetségben dolgozó párttagok száma az 1975. évi 44 000-ről 1979-re több mint 61 000-re nőtt. A párttagok aránya a KISZ-tagok között 7,8%. A pártba felvett KISZ-tagok 90,1%-át a KISZ-taggyűléseken ajánlották, s a felvett KISZ-tagok közel fele munkás.

A dolgozó KISZ-tagok közül hozzávetőleg 230 000 fő vesz részt a szocialista brigádmozgalomban, s évente mintegy tízmillió óra társadalmi munkát végeznek. Eredményesen fejeződött be több kiemelt beruházás felett vállalt központi védnökség.

Az egyetemi-főiskolai KISZ-tagok közül mintegy 15 000-en vesz-

nek részt a tudományos diákkörök munkájában. A szakmai tanulmányi versenyekben több mint 28 000 tanuló KISZ-tag vesz részt, és ezenkívül 85 000 fő kapcsolódott be a tanulmányi mozgalomba. 1975-ben 25 000, 1979-ben 56 000 fiatal dolgozott a központi szervezésű építőtáborokban.

A KISZ politikai képzési formáiban 1976-ban 442 000, 1979-ben 552 000 fiatal bővítette politikai ismereteit szervezetten.

Országos mozgalommá vált a sportpályaépítés.

A közel 4000 ifjúsági klubban mintegy 100 000 KISZ-tag tevékenykedik.

A KISZ közel 100 ország mintegy 300 ifjúsági és diákszervezetével tart fenn kapcsolatot és aktív szerepet vállal a DIVSZ tevékenységében.

A Magyar Úttörők Szövetségének taglétszáma meghaladja az egy és negyed milliót. A 6–14 éves korosztályú tanulók 95%-a tagja az úttörőszövetségnek. Az úttörő- és kisdobosközösségek tevékenységét több mint 58 000 pedagógus úttörővezető, 24 000 ifivezető és 35 000 nem pedagógus felnőtt segíti. A csapatok vezetőinek 50%-a tagja a pártnak és a KISZ-nek. Az úttörőcsapatok 17 066 KISZ-szervezettel, üzemmel, szocialista brigáddal, szövetkezettel építettek ki kapcsolatot.

A Hazafias Népfront

Az országban 4239 népfrontbizottság működik, 107 000 választott taggal. Közöttük a munkások aránya 26,2%, a szövetkezeti parasztoké 21%, a nőké 34,8%, a fiataloké 21%. A párttagok aránya 35,2%. A bizottságok mellett több százezer aktivista tevékenykedik.

110 alkalommal rendeztek vitát készülő törvénytervezetekről, és megvitatták számos tanácsi rendelet tervezetét. A társadalmi és tömegszervezetekkel együtt fontos társadalompolitikai és gazdasági döntések kidolgozásához készítettek javaslatot. Érdemibbé, rendszeresebbé vált a népfrontbizottságok és tanácsok együttműködése; közösen szerveztek tanácstagi beszámolókat, falugyűléseket, illetve városi, körzeti és üzemi tanácskozásokat. A HNF megszervezte több mint 20 000 lakó- és utcabizottság megválasztását. Részt vállalt az iskola és a társadalom kapcsolatának elmélyítésében, segítette a szülők pedagógiai ismereteinek bővítését.

A népfrontbizottságok patronálásával majdnem 4000 honismereti jellegű szakkör működik, illetve több mint 10 000 önkéntes környezetvédelmi őr tevékenykedik.

A HNF Országos Tanácsának 48 ország partnerszervezetével, illetve demokratikus pártjával van munkakapcsolata.

Az Országos Béketanács 127 ország 238 békemozgalmi szervezetével tart kapcsolatot.

A Magyar Szolidaritási Bizottság 34 partnerszervezettel működik együtt. Az elmúlt négy évben 400 ösztöndíjast fogadott.

A Magyar Nők Országos Tanácsa

A Magyar Nők Országos Tanácsa részt vesz a nőket és a családokat érintő törvények, jogszabályok, rendeletek kidolgozásában, és figyelemmel kíséri azok gyakorlati érvényesülését. Az utóbbi öt évben több mint 40 törvény- és rendelettervezethez tett javaslatot.

A nemzetközi fórumokon képviseli a magyar nőket, aktív tevékenységet fejt ki a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetségben, a nemzetközi szolidaritási mozgalmakban. Jelenleg 108 országban mintegy 120 nemzeti és nemzetközi szervezettel tart fenn kapcsolatot.

A Magyar Honvédelmi Szövetség

A szövetségnek 237 000 tagja és pártoló tagja van, akik 5000 klubban tevékenykednek. Működése kiterjed az ország valamennyi jelentősebb lakóterületére, munkahelyére.

A szövetség klubjaiban és bázisain a katonai szolgálatra bevonuló fiatalok mintegy 30–35%-a szakmai – gépjárművezetői, repülős, ejtőernyős, híradós, könnyűbúvár, rádióirányítású modellvezetői, illetve -építői – képzésben részesül. Ezenkívül több mint 12 000-en vesznek részt általános honvédelmi oktatásban. Az MHSZ szervei és klubjai évente megközelítően 700 000 tanuló honvédelmi oktatását segítik. Mindezek együttes eredményeként valamennyi bevonuló fiatal általános honvédelmi, illetve szakági előképzésben részesül.

A szövetkezetek

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek taglétszáma 1979 elején 918 000 fő volt. Ebből 498 000 fő az aktív kereső, 420 000 fő a nyugdíjas és járadékos. Az állandó alkalmazottak száma 106 000 fő. A szakszövetkezetek mintegy 60 000 fős tagsággal működnek.

Az ipari és építőipari szövetkezetek – 1979 elején – 243 400 tagot és 67 700 alkalmazottat foglalkoztattak. Az ipari szövetkezetekben foglalkoztatottak számának lényegében változatlan szintje mellett a tagok száma csekély mértékben nőtt, az alkalmazottaké csökkent.

1978 végén az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek taglétszáma 1 606 000, alkalmazottaik száma 131 000 volt. A takarékszövetkezetek 1 400 000, a lakásszövetkezetek 220 000 tagot tömörítettek.

A szövetkezetek részaránya az ipari termelés értékében 7%, az építőiparában 8%, a mezőgazdaságában 69% volt. A kiskereskedelmi forgalom mintegy 37%-át a szövetkezeti szektor bonyolította le. A 280 takarékszövetkezetben elhelyezett betétállomány meghaladja a 16 milliárd forintot.

A szövetkezetek által elért eredményekben részesek területi és országos érdekképviseleti szerveik. Rendeltetésüknek megfelelően segítették elő a társadalom és a szövetkezetek érdekeinek egyeztetését, a vállalati gazdálkodás és a szövetkezeti élet demokratizmusának fejlődését, a szocialista vonások erősítését.

A Magyar Vöröskereszt

12 763 alapszervezetében 1 110 000 tag tevékenykedik. Alapszervezeteinek száma 17%-kal, taglétszáma 28%-kal nőtt.

Elsősegélynyújtó, közegészségügyi és családvédelmi tanfolyamainak több mint egymillió hallgatója volt. Évente 40 000–42 000 előadást tartanak, amelyek főként az egészséges életmódra való nevelést szolgálják. Az ország egészségügyi ellátásához szükséges mennyiségű vér 92%-át a több mint félmillió önkéntes véradó térítésmentesen adja. Segítséget nyújt az időskorúak társadalmi-szociális gondozásához, és szervezi a tömeges társadalmi elsősegélynyújtást. Különleges segély-

szolgálata közreműködik a vízi, a hegyi, a közúti és a barlangi mentésben. 126 ország Vöröskereszt szervezetével tart kapcsolatot. A Nemzetközi Vöröskereszt aktív tagjaként 70 alkalommal 60,8 millió Ft értékű segélyt továbbított fegyveres konfliktusok, illetve természeti katasztrófák sújtotta országokba.

A Magyar–Szovjet Baráti Társaság

A Magyar–Szovjet Baráti Társaság tagcsoportjainak száma 1979-ben 1559 volt, s ebből 774 ipari, 296 mezőgazdasági, 158 intézményi, 331 oktatási területen tevékenykedik. A magyar–szovjet barátság erősítését jól szolgálják a testvérvárosok és -megyék közötti találkozók, a rendszeres delegációcserék, a „Kell a jó könyv" olvasómozgalom, a barátságvonatok indítása, a különböző kiállítások, bemutatók, vetélkedők évenkénti szervezése.

A társaság segíti az orosz nyelvoktatást. Öt év alatt nyelviskoláiban 25 000 felnőtt tanulta az orosz nyelvet, intenzív nyelvtanfolyamain 1500-an vettek részt, az orosz nyelvi tanulmányi versenyekbe közel 50 000 általános és középiskolás tanuló kapcsolódott be.

A nemzetiségi szövetségek

A nemzetiségi lakosság összlétszáma mintegy 300 000.
A legnépesebb nemzetiségi csoportoknak külön-külön társadalmi szervezetük van: a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége; a Magyarországi Német Dolgozók Demokratikus Szövetsége; a Magyarországi Románok Demokratikus Szövetsége; a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetsége.

Jelenleg 498 oktatási intézményben 43 300 nemzetiségi származású gyermek tanul. Többségük tantárgyként tanulja a nemzetiségi nyelvét.

Több mint 500 nemzetiségi kulturális csoport működik. Fellendült a nyelvművelő klubmozgalom, nőtt az anyanyelven tartott ismeretterjesztő előadások, a nemzetiségi nyelven kiadott könyvek száma és példányszáma. Folyamatosan megjelennek a nemzetiségi nyelvű lapok, rendszeresek a nemzetiségi rádióadások, és megindult a német, valamint a szerb-horvát nyelvű televíziós műsorok sugárzása is.

Az utóbbi időszakban a nemzetiségi településeken nagy számban helyeztek el két- vagy többnyelvű feliratot a közintézményeken. Több helységben állítottak szobrot, emléktáblát, neveztek el utcát, közintézményt neves nemzetiségi személyekről.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat

A társulatnak 24 000 tagja van. 1975-ben 127 000, 1979-ben 136 335 előadást tartottak, amelyeken 5,6, illetve 5,9 millió ember vett részt. Az idegennyelvi tanfolyamokon 1975-ben 41 000, 1979-ben 48 000 hallgató tanult. 1975-ben 325 szabadegyetemi sorozaton 164 000, 1979-ben 462 sorozaton 195 000 résztvevő volt. Az 1977-ben megnyílt budapesti Planetárium előadásain 1979-ben már 212 000-en ismerkedtek a csillagászattal és az űrkutatással. A társulat által szervezett nyári egyetemeken 1975-ben 2400, 1979-ben 3500, többségében külföldi vendég vett részt.

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége

A szövetség tagegyesületeinek száma a XI. kongresszus óta 28-ról 32-re, taglétszámuk 120 000-ről 155 000-re emelkedett. A szövetségnek minden megyében van szervezete.

Az egyesületek és a szakmai bizottságok évente átlag mintegy 21 000 szakmai előadást, vitát, konferenciát, bemutatót tartottak. A MTESZ és az egyesületek szerkesztésében 76 szakfolyóirat jelenik meg. A MTESZ és a tagegyesületek 100 nemzetközi szervezettel tartanak rendszeres kapcsolatot, 53 nemzetközi szervezet tagjai. Évente átlagosan mintegy 100 konferenciát, kongresszust rendeztek nemzetközi részvétellel.

Munkamozgalmak

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusának és hazánk felszabadulása 35. évfordulójának tiszteletére a dolgozók több mint háromnegyede tett felajánlást. A szocialista munkamozgalmakban évről évre eredményesen vesz részt a dolgozók mintegy 80–85%-a. Erő-

teljesen fejlődött a szocialista brigádmozgalom. 1979-ben 147 000 brigádban több mint 1 700 000 munkás, mezőgazdasági dolgozó és értelmiségi tevékenykedett.

Kiemelkedő jelentőségű volt a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója tiszteletére kibontakozott munkaverseny, amely széles körű visszhangra talált hazánk határain túl is.

Az újító- és feltalálómozgalomban évente átlagosan mintegy 200 000 dolgozó vett részt. Az évente megvalósított közel 70 000 újítás és találmány vállalati haszna, illetve népgazdasági eredménye eléri a hétmilliárd forintot. Emellett számos újítás kedvezően javította a munkakörülményeket és a munka biztonságát.

A lakosság lakóhelyfejlesztési társadalmi munkájának értéke az elmúlt öt év alatt több mint kétszeresére növekedett. Évenként átlagban hárommilliárd forinttal járult hozzá a gyermekintézmények építéséhez, a környezet szépítéséhez, sportpályák és játszóterek létesítéséhez.

IV. NÉPKÉPVISELET, KÖZIGAZGATÁS, FEGYVERES ERŐK ÉS TESTÜLETEK, TÖRVÉNYESSÉG

1. AZ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐK ÉS A TANÁCSTAGOK

Az 1975. június 15-én tartott országgyűlési képviselő-választások alkalmával a választói névjegyzékbe összesen 7,8 millió választásra jogosult állampolgárt vettek fel. (A választásra jogosultak száma az ezt megelőző legutóbbi országos választáskor 7,5 millió volt.)

A választásra jogosultak 97,6%-a jelent meg a szavazáson, a 352 országgyűlési képviselőre a megjelentek 99,6%-a adta szavazatát.

Az országgyűlési képviselők foglalkozás szerinti összetétele

	1971/75-os ciklus		1975/80-as ciklus	
munkás	137	39,0%	157	44,6%
paraszt	60	17,0%	48	13,6%
értelmiségi	131	37,0%	146	41,5%
egyéb	24	7,0%	1	0,3%
párttag	250	71,0%	246	69,6%
a nők száma	84	23,9%	101	28,7%
30 éven aluli	21	5,9%	37	10,5%

Az Országgyűlés a tanácstagok 1973-ban kapott megbízását – amely 1977. április 15-én lejárt – az 1980. évi országos választásokig meghosszabbította abból a célból, hogy az országgyűlési képviselők és a tanácstagok választása ismét egyidőben legyen, a párt kongresszusaihoz és az ötéves népgazdasági tervciklushoz igazodjék.

A XI. kongresszus óta országos tanácstagi választások nem voltak. Ezért a tanácstagok száma, a nők, a fiatalok és a párttagok aránya összességében nem változott. (1973-ban 67 114 helyi, 1812 megyei és 201 fővárosi tanácstagot választottak. A nők aránya 25,2%, a fiataloké 15,2%, a párttagoké pedig 46,9% volt.)

2. AZ ORSZÁGGYŰLÉS

Az Országgyűlés 24 törvényt alkotott, amelyek közül kiemelkedő jelentőségű a népgazdaság ötödik ötéves tervéről, a társadalombiztosításról, az állami vállalatokról, a honvédelemről, az emberi környezet védelméről, az élelmiszerekről, a belkereskedelemről, a közművelődésről, a közérdekű bejelentésekről, javaslatokról és panaszokról, az állami pénzügyekről szóló törvény. Megalkotta az új Büntető Törvénykönyvet és módosította a Polgári Törvénykönyvet.

Az Országgyűlés meghatározta a kormány munkaprogramját, és megvitatta a Minisztertanács elnökének erről szóló beszámolóját. Ellenőrző jogkörében eljárva 17 beszámolót vitatott meg, amelyekben a Minisztertanács tagjai és az országos hatáskörű szervek vezetői számot adtak a törvények és kormányzati intézkedések végrehajtásáról,

egy-egy ágazat helyzetéről és tevékenységukről. Ugyancsak beszámolt munkájáról az Országgyűlésnek az Elnoki Tanács, a Legfelsőbb Bíróság elnoke és a legfőbb ugyész is.

Az Országgyűlés bizottságainak munkája az elmúlt években aktívabbá vált, az ulésszakok előkészítése mellett egyre jobban kibontakozik ellenőrző munkájuk is A bizottságok 308 ulést tartottak és 400 napirendi pontot tárgyaltak meg.

3 AZ ELNOKI TANACS

Az Elnoki Tanács 124 torvényerejú rendeletet alkotott Ezek kozul kiemelkedo jelentőségúek azok, amelyek a szovetkezetekről, a foldtulajdonrol és foldhasználatról szólo torvények modosítását és kiegészítését tartalmazzák, valamint a gazdasági társulásokrol, a kisiparrol, a magánkereskedelemről alkotott új torvényerejű rendelet Torvényerejű rendeleteket alkottak továbbá a társadalmi bíróságokról, az útlevelekről, a szabadságvesztésből szabadulók utogondozásáról, a buntetések és intézkedések végrehajtásárol Torvényerejű rendelet módosította a Munka Torvénykonyvét is

Az Elnoki Tanács által alkotott torvényerejú rendeleteknek tobb mint a fele (76) a nemzetkozi megállapodások kihirdetéséről szól A nemzetkozi szerződések ezáltal belső jogrendszerunk részévé váltak. Ezek kozul kiemelkedően fontosak az Egyesult Nemzetek Szervezetének Kozgyűlése által elfogadott polgári és politikai, valamint gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetkozi egyezségokmánya kihirdetéséről szoló torvényerejű rendeletek

4 A MINISZTERTANACS

A Minisztertanács 238 rendeletet es 209 határozatot hozott. Ezek kozul kulonosen fontosak azok, amelyek a vállalati és a szovetkezeti gazdálkodás hatékonyságának fejlesztéséről, az állami fegyelem további szilárdításárol, a gazdasági ágazati irányításról, az állami, vállalati, felugyeleti és belső ellenőrzésről, valamint az éves népgazdasági tervről szólnak A társadalompolitikai célok szolgálatában a Minisztertanács egyebek mellett intézkedéseket tett az alacsony osszegű nyugellátások

felemelésére, a táppénzrendszer módosítására és a táppénzfegyelem javítására. Határozatot hozott a lakásépítés és a lakásgazdálkodás 1990-ig szóló tervéről, valamint szabályozta az üzemi demokráciával és a szocialista munkaverseny-mozgalommal kapcsolatos kérdéseket.

A Minisztertanács a munkáját segítő bizottságait rendszeresen beszámoltatta. Újonnan létesült a Kulturális Kapcsolatok Tanácsa, valamint az Országos Környezet- és Természetvédelmi Tanács.

5. A TANÁCSOK

A tanácstagok a választóikkal a beszámolók – amelyeken több mint egymillió lakos vett részt – és a fogadóórák mellett egyre gyakrabban találkoznak réteggyűléseken és munkahelyi rendezvényeken is. A falugyűléseken évente mintegy félmillió állampolgár jelenik meg.

A tanácsok által intézett ügyek száma megnőtt. Évente mintegy 2,5 millió ügyben hoznak érdemi határozatot. A hatáskörök további decentralizálása, az ügyfélszolgálati irodák bővülő hálózata gyorsította az ügyintézést.

Jelentősen bővült a tanácsok által irányított és fenntartott intézményhálózat. Több mint 17 000 oktatási, közművelődési, testnevelési és sport-, szociális, egészségügyi és egyéb intézmény útján gondoskodnak a tanácsok a lakosság ellátásáról.

Az ország közigazgatási-területi beosztása a társadalmi-gazdasági fejlődéshez igazodva tovább korszerűsödött. A tanácsok száma 1711-ről 1566-ra csökkent. Ezen belül azonban a városi tanácsok száma – 13 nagyközség várossá nyilvánítása miatt – 83-ról 96-ra emelkedett. A városok növekvő politikai, gazdasági, kulturális szerepét jelzi, hogy 166 községi tanács városkörnyéki tanácsként a városhoz kapcsolódik. A járások száma 83.

6. A NÉPI ELLENŐRZÉS

Az országban 142 különböző szintű népi ellenőrzési bizottság működik. A népi ellenőrök száma közel 37 000 fő. A népi ellenőrzés által lefolytatott vizsgálatok száma évi átlagban 2700. A népi ellenőrzéshez évente több mint 5000 közérdekű bejelentés érkezik.

7. A FEGYVERES ERŐK ÉS TESTÜLETEK

A néphadsereg

Növekedett hazánk védelmi képessége, folytatódott a néphadsereg korszerű harci-technikai eszközökkel való ellátása, fejlesztése. Emelkedett a csapatok kiképzésének, felkészítésének színvonala. Fejlődött és növekedett a harckészültség színvonala, korszerűsödött a néphadsereg mozgósítási rendszere.

A parancsnokságok, törzsek és csapatok eredményesen vettek részt a Varsói Szerződés keretében mintegy 30 hadműveleti-harcászati jellegű vezetési és csapatgyakorlaton, amelyek közül kiemelkedik a hazánkban megtartott „Pajzs–79" elnevezésű hadgyakorlat.

A kiképzés mellett a néphadsereg az elmúlt négy év alatt 15–16 milliárd forint értékű munkával vett részt a népgazdaság kiemelt beruházásainak megvalósításában, az őszi betakarítási munkákban, és 5,5–6 milliárd forint értékben épített katonai objektumokat, illetve felújított létesítményeket. Az utóbbiak eredményeképpen a személyi állomány életkörülményei javultak.

A sorkatonai szolgálat ideje alatt évente 2500-an fejezik be az általános iskola különböző osztályait. A néphadseregben 31 – a polgári életben is hasznosítható – szakmai képzettség szerezhető meg.

A személyi állomány 85–90%-a részt vesz a szocialista versenymozgalomban és kiváló vagy élenjáró címet ér el ezek kétharmada.

A belügyi szervek

A belügyi munka korszerűsítésére és hatékonyságának növelésére szervezeti módosítást hajtottak végre. Visszaállították az Országos Rendőr-főkapitányságot, a fővárosi körzeti megbízotti hálózat rendszerét. Decentralizálták a közlekedés- és az útlevélrendészeti szerveket. Kialakult a tanácsok irányítása alá helyezett területi tűzrendészeti szervek szakfelügyeletének rendszere.

A növekvő járműforgalom ellenőrzése, a közlekedés biztonságának fenntartása fokozott erőfeszítéseket követelt a belügyi szervektől. Munkájukhoz jelentős segítséget adtak a széles társadalmi összefogásra

épülő közlekedésbiztonsági tanácsok. A személyi sérüléssel járó közúti balesetek száma az 1975. évi 19 764-hez viszonyítva lényegesen nem változott. 1979-ben 1778 személy vesztette életét a közutakon.

A Határőrség – a Vám- és Pénzügyőrséggel szoros együttműködésben – eredményesen látja el a határőrizeti, a határrendészeti és az egyre erőteljesebben növekvő határforgalmi feladatokat. A XI. kongresszus óta 187 millió személy és 57 millió jármű lépte át az országhatárt. Az országhatáron azonnal kiadott vízumok száma megközelítette a kétmilliót.

A belügyi szervek munkáját 51 000 önkéntes rendőr, 7 000 önkéntes határőr, 73 000 önkéntes tűzoltó és több mint 120 000 önkéntes tűzvédelmi dolgozó segíti.

Kialakult az egységes, egymásra épülő belügyi oktatási és képzési rendszer. A személyi állomány szervezett képzése meggyorsult.

A Munkásőrség

A munkásőrök 73%-a fizikai dolgozó. Közel 80%-a szocialistabrigádtag, s mintegy 34%-a különböző politikai és társadalmi szervezetekben tisztségeket tölt be. Mintegy 35%-uk már több mint tíz éve, ezen belül 10%-uk 20–23 éve teljesíti munkásőri szolgálatát. A nők aránya 4%. A személyi állomány 7–9%-a évente cserélődik. Az új munkásőrök mintegy fele pártonkívüli, zömében KISZ-tag, a pártépítő munka eredményeként azonban a párttagok aránya az állományban nem csökkent, 80–82% között alakul.

A társadalmi törzs- és parancsnoki állomány 95%-a párttag. Körükben nőtt a magasabb állami és pártiskolát végzettek aránya, 38%-uk a testület alapító tagja.

A feladatokkal összhangban korszerűsödött a Munkásőrség felszereltsége, fegyverzetének minősége, s megfelelő mértékben fejlődött ellátottsága.

8. A KÖZREND, A KÖZBIZTONSÁG ÉS A TÖRVÉNYESSÉG

A közrend és közbiztonság szilárd. Hazánkban évente mintegy 120 000–129 000 közvádas bűncselekmény válik ismertté.

A bűnözés összetételében évek óta nincs jelentős változás. Az össz-

bűnözés 56%-át 1979-ben a vagyon elleni bűncselekmények képezték. Ezen belül a cselekmények egyharmada a társadalmi tulajdont, kétharmada pedig a személyek javait károsította. A társadalmi tulajdonban okozott kár 1975-ben 182, 1976-ban 261, 1977-ben 178, 1978-ban 225, 1979-ben pedig 241 millió forint volt. A közlekedési bűncselekmények 1979-ben az összbűnözés 15%-át tették ki. 1978-ban 13 178 személyt ítélt el a bíróság, illetve 7241 személyt büntetett meg a szabálysértési hatóság ittas vezetés miatt. Az erőszakos és garázda jellegű cselekmények 1979-ben az összbűnözés 10%-át, a népgazdaságot károsító – közöttük a devizagazdálkodást sértő – cselekmények pedig 4%-át jelentették. Az állam elleni bűncselekmények aránya 0,1%. Ezek többsége változatlanul szóban elkövetett kisebb jelentőségű izgatás.

A bíróságokhoz évente mintegy 100 000 büntető ügy érkezik. Ebből közvádas mintegy 70 000. A közvádas bűncselekmény elkövetéséért jogerősen elítélt felnőttek 44%-át 1979-ben a bíróság szabadságvesztésre, 6%-át javító-nevelő munkára, 49%-át pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés-büntetések közel felét próbaidőre felfüggesztették.

A polgári perek száma változatlanul évi 180 000 körül van. Ezek több mint fele családjogi per. A munkaügyi bíróságokhoz évente 15 000 ügy érkezik. A gazdasági perek száma – jórészt jogszabályi változások miatt – a korábbi, mintegy 50 000-ről 1979-ben 16 000-re csökkent. A bírósági ítéletek 80–83%-a első fokon jogerőre emelkedik. A bíróságok évente mintegy 700 000 peren kívüli hagyatéki, végrehajtási és más ügyet is intéznek.

Az ügyészségek a bűnüldözéssel összefüggő feladataik ellátása mellett évente mintegy 21 000 polgári perben is eljárnak. Az általános törvényességi felügyeleti vizsgálatok száma évi 3200 körül van. A törvényességi kérelmek száma tovább csökkent, évente mintegy 5000 érkezik. A törvényességi óvások száma évek óta 1800–2000.

9. A TESTNEVELÉS, A TÖMEG- ÉS VERSENYSPORT

Az iskolai testnevelés és sport keretei bővültek, személyi és tárgyi feltételei javultak. Korszerűbb testnevelési tanterveket vezettek be. Az általános és középiskolákban heti háromra emelkedett a testnevelési

órák száma. A felsőfokú tanintézetek első–második évfolyamán is kötelezővé vált a heti két testnevelési óra.

Évente 500 hallgató szerez testnevelő tanári diplomát. Az utóbbi években elkészült 400 kondicionáló- és tornaterem, 750 kispálya, 80 tanuszoda és 280 testnevelési és sportfoglalkozásra is alkalmassá tett művelődési és kultúrház.

Jelenleg 163 általános és 26 középfokú iskolában működik testnevelés-tagozatos osztály.

Az általános iskolai tanulók közül 700 000-ren vesznek részt az úttörő-olimpia versenyein és a különböző tömegsport-rendezvényeken. A középfokú tanintézetekben mintegy 150 000 diák sportol sportegyesületekben és az iskolai diák sportkörökben.

A tömegsport-rendezvényeken résztvevők száma az 1975. évi 1,5 millióról 1979-ben 2,5 millióra emelkedett. 1979-ben egymillió fiatal szerezte meg az Edzett Ifjúságért tömegsport-mozgalom jelvényét. Ugyanennyire tehető a sportegyesületi tömegsport-csoportok tevékenységébe bekapcsolódók, valamint a falusi és a munkahelyi szpartakiád versenyein indulók száma. Mind népszerűbbek a testedzés kötetlenebb formái is (kocogás, lakóterületi tömegsport, természetjárás stb.).

A sportegyesületek szakosztályaiban 290 000 igazolt sportoló versenyez rendszeresen. 80 sportiskola és 30 000 sportiskolás biztosítja az élsport utánpótlásának bázisát. Az 1976. évi nyári olimpiai játékokon a magyar sportolók 17 sportágban indultak. Négy olimpiai győzelmet arattak, s további 17 érmet nyertek, a nemzetek közötti pontversenyben 157 ponttal a kilencedik helyen végeztek.

Sportolóink az olimpiát követő három évben a különböző világbajnokságokon összesen 107 érmet szereztek.

Tömeg- és versenysportunkat jelenleg 15 000 fedett és szabadtéri létesítmény szolgálja.

V. A GAZDASÁGI ÉPÍTŐMUNKA

1. A NÉPGAZDASÁG FEJLŐDÉSÉNEK FONTOSABB ADATAI

A gazdasági növekedés és egyensúly

A nemzeti jövedelem az ötödik ötéves tervben előirányzott évi 5,4–5,7% helyett az 1976–1979-es években átlagosan 4,1%-kal nőtt. A nemzeti jövedelem 1976-ban 3%-kal, 1977-ben 8%-kal, 1978-ban 4,2%-kal és 1979-ben mintegy 1,4%-kal nőtt.

A belföldi felhasználás – a fogyasztás és a felhalmozás – az ötéves terv eddig eltelt időszakában éves átlagban 2,7%-kal növekedett.

1976 és 1978 között a behozatali többlet évről évre nőtt, 1979-ben viszont jelentősen csökkent.

Az eddig eltelt négyéves időszakban a belföldi felhasználás folyó áron mintegy 130 milliárd forinttal haladta meg a nemzeti jövedelem négy év alatt megtermelt értékét.

A lakosság fogyasztása 1976 és 1979 között éves átlagban 3%-kal emelkedett, a felhalmozás 1979-ben az 1975. évi színvonalnak felelt meg. A beruházás 1977–1978-ban, a készletfelhalmozás az 1978. évben növekedett gyors ütemben.

A gazdasági hatékonyság alakulása

A gazdálkodás hatékonysága, az egységnyi erőforrásra jutó nemzeti jövedelem az 1976–1979-es években átlagosan mintegy 2%-kal emelkedett az ötéves tervben előirányzott 3,5% helyett.

A hatékonyság egyik fő tényezője, a munkatermelékenység a tervezetthez közelálló ütemben emelkedett. A nemzeti jövedelem növekedése teljes egészében a munkatermelékenység emelkedéséből származott.

A hatékonyság másik fő tényezője, az eszközhatékonyság viszont romlott. Az egységnyi állóeszközre jutó nemzeti jövedelem az 1976–1979-es években átlag mintegy 2%-kal csökkent.

A beruházások

A beruházások növekedésének üteme meghaladta a nemzeti jövedelemét. A tervidőszak első négy évében mintegy 62 milliárd forinttal többet fordítottak beruházásokra, ezzel a szocialista szektor beruházási volumenének növekedése több mint 10%-kal magasabb volt a tervezettnél.

A szocialista szervezetek beruházásai

Év	Összes beruházás	Üzembe helyezett beruházások	Befejezetlen beruházások állománya az időszak végén
	(Milliárd forint, folyó áron)		
1975	146,5	138,2	112,0
1976	152,1	136,0	112,0
1977	181,5	147,5	151,6
1978	197,6	168,3	175,0
1979	203,0	176,0	195,0

A beruházási ráfordítások a tervidőszak első négy évében 44–56% arányban oszlottak meg az állami és vállalati beruházások között. Az állami beruházások elmaradtak a tervezett mértéktől, a vállalati beruházások viszont meghaladták azt.

Az előző tervidőszakhoz képest csökkent az építési és nőtt a gépberuházások aránya, különösen jelentős volt a nem szocialista importból származó gépberuházások növekedése. A gépimport mintegy fele szocialista, fele pedig nem szocialista országból származott.

Az anyagi ágak beruházásai a tervezettnél gyorsabban és a nem anyagi ágakét meghaladó ütemben nőttek. Az anyagi ágak közül legdinamikusabban az építőipar beruházásai emelkedtek. A beruházások jelentős hányada a termelés hatékonyságát fokozó gépesítést alapozta meg. Az exportképességet növelő beruházásokat külön hitelkonstrukció segítette.

A mezőgazdaságban az építési beruházások nőttek gyorsabban, a gépbeszerzéseknél tovább emelkedett a nagyobb értékű gépek aránya.

A tervvel összhangban csökkent a szállítás és a hírközlés, valamint a kereskedelem beruházásainak aránya.

Az ötödik ötéves terv időszakában több jelentős beruházás fejeződött be, köztük a nyírád–izamajori és deáki bauxitbányák, a szegedi kőolaj- és földgázipari létesítmények, a Dunamenti és Tiszai (I) Hőerőmű, a 750 kV-os villamos távvezeték, az Ózdi Kohászati Üzemek folyamatos acélöntőműve, a Tiszai Vegyi Kombinát Olefin üzeme, a Dunai Kőolajipari Vállalat (II. ütem), a Péti Nitrogénművek új műtrágyagyára, a Borsodi Vegyi Kombinát új PVC gyára, a Tiszai Vegyi Kombinát polipropilén gyára, a Hejőcsabai Cementgyár, a Dunaújvárosi Papírgyár hullámvertikuma, a Hajdúsági Cukorgyár, a Zalaegerszegi Hűtőház, a Szegedi Szalámigyár, a gyulai és a kaposvári húskombinát, a budapesti metró észak–déli vonal I. szakasza, a Belvárosi Távbeszélő Központ, az új középhullámú (solti) rádióadó, a Hilton Szálloda, a hévízi és budapesti Thermal Szálloda, a Kiskörei Vízlépcső II. szakasza, a nagyatádi és a kerepestarcsai (Pest megyei) kórház, a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola, a Győri Kisfaludy Színház, több áruház, bevásárlóközpont és szolgáltatóház.

A foglalkoztatottság és a munkaerő-gazdálkodás

Az aktív keresők száma 1975–1980 között mintegy 3000 fővel csökkent, a munkaerő-tartalék és a munkába lépő fiatalok számának csökkenése miatt.

Az iparban 102 000 fővel csökkent az aktív keresők száma. Az építőipari létszám 8000-rel kevesebb. A szállítás és hírközlés 20 000, a kereskedelem 31 000, a vízgazdálkodás 10 000, a nem anyagi ágak 89 000 fővel növelték létszámukat. A mezőgazdasági létszám 43 000 fővel csökkent.

Központi intézkedések történtek a munkaidőalap védelmére, többek között a táppénzfegyelem javítására, az igazolt távollétek – a munkavégzési kötelezettség alóli mentesség –, illetve a vállalati engedélyen alapuló egész- és törtnapi hiányzások mérséklésére. Az intézkedések eredményeként az 1975-ig romló munkaidő-kihasználás javult, de a munkaidő-veszteség mértéke még számottevő.

1977-ben megemelték a műszakpótlékot, hatására mérséklődött a

többműszakos helyeken a munkaerőmozgás, és némileg emelkedett a két-, illetve többműszakos munkahelyeken dolgozók száma. Az adminisztratív állományra vonatkozó létszámfelvételi zárlat, majd az azt felváltó létszámnövelési tilalom következtében a nem fizikai állományon belül az adminisztratív állomány aránya tovább csökkent. A vállalatok és szövetkezetek adminisztratív-ügyviteli létszáma nem változott.

A kötelező munkaközvetítés kiterjesztése némileg kedvezőbb lehetőséget teremtett a meglevő munkaerőforrások céljainkkal jobban megegyező felhasználásához, a munkafegyelem javításához. A termelési szerkezet fejlesztésével összefüggő munkaerőmozgás megindult, de még csekély mértékű. A kevésbé hatékony munkahelyeknek még csak kis részét szüntették meg.

Az energiagazdálkodás, az alapanyag- és nyersanyagellátás

Az energetikai kapacitások bővülése (Tiszai Hőerőmű) és a Szovjetunióval kialakított széles körű együttműködés lehetővé tette a zavartalan energiaellátást. A szükségletek kielégítésében a hazai források aránya csökkent. (1975-ben szükségleteink 55%-át, 1980-ban pedig várhatóan 45%-át fedezik.) Az energiahordozók világpiacán bekövetkezett változások szükségessé teszik a hazai energiaforrások fokozottabb igénybevételét.

A növekvő energiaigények és -költségek miatt az energetikai beruházások volumene tovább nőtt, és aránya az ötödik ötéves tervidőszakban az ipari beruházásoknak mintegy 30%-a. (A tervidőszakban megkezdett legjelentősebb ilyen jellegű beruházás a Paksi Atomerőmű építése.)

Az energiafelhasználás növekedése jelentősen meghaladta a nemzeti jövedelem növekedési ütemét. Új timföldgyár, műtrágyagyár, olefinüzem, cementgyár, mészművek, téglagyárak és üveggyárak létesültek, amelyek jelentősen hozzájárultak a gazdaság energiaigényességének növekedéséhez.

A mezőgazdaságban az iparszerű termelési rendszerek elterjedése, a gépesítés fokozódása, a technológiai korszerűsödés az energiafelhasználás tetemes növekedésével is járt.

Nagymértékben növekedett a lakosság egy főre jutó energiafelhasználása, különösen benzinből, gázolajból, villamos energiából, illetve távhőszolgáltatásból.

Mindezek miatt az energiafelhasználás növekedését összhangba kellett hozni gazdasági növekedésünkkel, és intézkedések váltak szükségessé az energiatakarékosság fokozására.

A termelési előirányzataink nyersanyag-, alapanyag- és energiaszükséglete alapvetően biztosítható volt, de a növekmény népgazdasági költsége jelentősen megemelkedett és folyamatosan nő. A rendelkezésre álló erőforrásokból mind nagyobb hányadot kell a hazai drágúló termelési kapacitások kiépítésére fordítani. Időnként anyagellátási nehézségek keletkeztek.

A technika, technológia korszerűsítéséből adódó fajlagos anyag- és energiafelhasználás sem javult lényegesen, s nem tudta ellensúlyozni a növekvő költségeket.

Az anyaggazdálkodás nehézségei leggyakrabban a szállítások hosszú átfutási idejével, az import rendszertelen érkezésével, a szűk választékkal és a vállalatok közötti kooperációs kapcsolatok hiányosságaival függnek össze.

Az ipar

Az ipar a XI. kongresszus óta eltelt időszakban tovább fejlődött, termelése 1976–1979-ben évenként átlagosan 4,7%-kal nőtt, az ötödik ötéves terv időszakában a tervezett 33–35% helyett várhatóan 24–25%-kal emelkedik. Részesedése a társadalmi termék és a nemzeti jövedelem termelésében tovább nőtt. A terv előirányzatait megközelítően módosul az ipar ágazati szerkezete: a gépipar és vegyipar termelésének aránya nőtt, a kohászaté, a könnyű- és az élelmiszeriparé csökkent. Az átlagosnál gyorsabban nőtt a progresszív gyártási ágak, az elektronika, a gyógyszeripar termelése. Folyik az alumíniumipari, a petrolkémiai és a számítástechnikai központi fejlesztési programok végrehajtása, a ruházati ipar rekonstrukciója. Megvalósult a közúti járműgyártás központi fejlesztési programja. Az ágazaton belüli termékszerkezet-változtatásban kezdeti eredményeket értünk el, de nem tudtuk a cserearányromlás okozta veszteségeket ellensúlyozni.

1976–1979 között az ipari termelés növekedése a munkatermelékenység emelkedéséből származott. Az ipar az éves tervekben számítottnál átlagosan 1,7%-kal kisebb létszámmal oldotta meg növekvő feladatát. A munkáslétszám, különösen Budapesten, lényegesen csökkent. Nőtt a munkanormákon alapuló tevékenységek aránya. Magas a kisegítő munkát végzők száma.

Az ipar állóeszköz-állománya korszerűsödött, és évenként 9%-kal bővült, az állóeszközök kihasználtsága azonban romlott.

A villamosenergia-ipar termelése az új erőművek kapacitásainak belépésével évente 6,9%-kal növekedett.

A kohászat termelése elmarad az ötödik ötéves terv előirányzataitól. A kohászati beruházások főként a termelőképesség fenntartását a technológiák korszerűsítését szolgálták. Nem javult az igényekkel összhangban a kohászati termékek minősége, s ez kedvezőtlenül hatott az egész feldolgozó ipar színvonalára.

A tervezettnek megfelelően emelkedett a timföld és az alumíniumfélgyártmányok termelése.

A gépipar a tervezettnél kisebb mértékben, évi 5,5%-kal növelte termelését. Korszerűsödött a közlekedési eszközipar termékstruktúrája. A KGST-n belüli együttműködés keretében erőteljesen bővült a számítástechnikai termékek gyártása. Gyors ütemben nőtt a korszerű fényforrások, az egyszerűbb félvezető eszközök és egyes vákuumtechnikai berendezések termelése. Nem történt érdemi előrehaladás a korszerű előgyártmányok, részegységek, alkatrészek termelésének fejlesztésében. A nemzetközi kooperációban gyártott termékek aránya növekedett, de még nem éri el a kívánt mértéket.

A vegyipar az ipar átlagánál gyorsabban, évi átlagban 8,2%-kal fejlődik. Lényegesen bővült a műanyagok, a marónátron, a szintetikus vegyiszál termelése. Az egy főre jutó műanyagfelhasználás az 1975. évi 21 kg-ról 1980-ban 38–39 kg-ra emelkedik. Gyors ütemben nőtt a gyógyszerek, a növényvédőszerek és a nitrogén műtrágya termelése is. A vegyipar fejlesztése széles körű nemzetközi együttműködés keretében valósul meg.

A rekonstrukció eredményeként nőtt a ruházati, bútor- és nyomdaipari termelés volumene, korszerűsödött technológiája. Emelkedett a termelékenység, folyamatosan korszerűsödik a termékszerkezet. Lé-

nyegesen javultak a munkakörülmények. A termelés hatékonyságának javulása több területen elmarad a követelményektől.

Nőtt a csomagoló- és hullámpapír termelésének mennyisége és a papíriparon belüli aránya.

Az építőanyag-ipar termelésének növekedési üteme valamelyest elmarad a tervezettől. A termelés korszerűsödött, új nagy teljesítményű cementgyárak, téglagyárak léptek üzembe. Javult a lakosság építőanyag-ellátása. Növekedett az építés iparosodásához igazodó korszerű termékek aránya. Megszűnt az alapvető, nagy tömegű építőanyagok tőkés importja.

Az élelmiszeripar termelése évi átlagban a tervezett 5,2% helyett 1976–1979-ben 3,7%-kal növekedett. Élelmiszereink választéka, minősége, csomagolása a jelentős fejlesztések eredményeként javult, világpiaci versenyképessége azonban változatlanul nem kielégítő. Alig mérséklődtek a mezőgazdasági termelés és az élelmiszeripari feldolgozás közötti aránytalanságok. A fejlődés ellenére még kicsi a húsfeldolgozó és a gyorsfagyasztó kapacitás, valamint a raktár- és hűtőtér. Növekedett a termelés és az értékesítés biztonsága.

Az építőipar

Az építőipar termelése az ötéves terv előirányzatához közelállóan növekszik. Az építési tevékenységen belül közel 20%-ra növekedett a fenntartási építés aránya. A terv céljaival összhangban tovább korszerűsödött a termelés szerkezete, növekedett a gépesítettség és az iparosított építési módok alkalmazásának aránya.

A kivitelező építőiparban az ötödik ötéves tervre előirányzott 6,4%-os növekedéssel szemben csökkent a foglalkoztatottak száma. Emelkedett a dolgozók szakképzettségi színvonala, a szakmunkások aránya elérte az 57–58%-ot.

Az építés koncentrációja és minősége nem javult megfelelően. A megkezdett építkezések növekvő száma szétforgácsolta az anyagi eszközöket és a kapacitásokat. Az egy munkahelyen dolgozók átlagos száma 1975–1979 között 35-ről 32-re csökkent.

Az építési igények és kapacitások közötti feszültség a kapacitások

növekvő ütemű fejlesztésének hatására csökkent. A munka termelékenysége a tervezettnél lényegesen gyorsabban – éves átlagban 5,3%-kal – növekedett.

A mezőgazdaság és erdőgazdálkodás

Az ötödik ötéves terv első négy évében, az előző öt év átlagához viszonyítva, a mezőgazdasági termelés 3,3%-os évi növekedése várható a tervezett 3,4% helyett. Az évenként ismétlődő belvízkárok és az egyes kultúrákat kedvezőtlenül érintő időjárási hatások miatt a fejlődés nem volt egyenletes. A termelés összetétele eltér a tervezettől, a növénytermesztésben kisebb, az állattenyésztésben pedig nagyobb az előrehaladás. A munka termelékenysége az előző ötéves időszakhoz viszonyítva nagyobb mértékben nőtt és meghaladta a termelés növekedését. Tovább bővült a mezőgazdasági termékek forgalma. 1979-ben 15%-kal több árut értékesítettek, mint 1975-ben.

A gabonafélék hozamai gyorsan emelkedtek, a búza- és a kukoricatermelés színvonala – átlagos időjárás mellett – nemzetközi összehasonlításban is magas. Gabonatermelésünk közel azonos területen az 1976–1979. évek átlagában közel egymillió tonnával (7%-kal) haladta meg a negyedik ötéves terv évi átlagát. Eredményesen fejlődött a cukorrépa-, a dohány- és a napraforgótermelés is. A zöldségtermelés – az átmeneti nehézségek után – fellendült, az ellátási problémák lényegében megszűntek. A szőlő- és a gyümölcstermelés viszont elmaradt az előirányzattól.

A sertés-, a baromfi- és a juhtenyésztés nagymértékben fejlődött, leggyorsabban a tejtermelés növekedett. Tejből és húsból többet termeltek a tervezettnél. Az állattenyésztés hatékonysága azonban nem kielégítő, főként a takarmánygazdálkodás javul lassan.

Bővült és korszerűsödött a mezőgazdaság anyagi-műszaki és biológiai alapja. Fokozódott a gépesítés, növekedett a műtrágya- és a növényvédőszer-felhasználás, de nem kielégítő a hatékonysága. Javult a talajerőgazdálkodás, az öntözési kapacitás 459 000 hektárra nő a tervidőszak végére. A növénytermesztésben és állattenyésztésben egyre szélesebb körben terjednek az iparszerű termelési rendszerek. Az építési beruházásokban a rekonstrukció került előtérbe.

A mezőgazdasági termelés növekedésének fő hordozói a szocialista nagyüzemek. Az állami gazdaságok többsége, az élenjáró termelőszövetkezetekkel együtt a nehezebb körülmények között is lendületesen fejlődött. Egy részük kiemelkedő termelési eredményt ért el az élenjáró nemzetközi tapasztalatok alkalmazásával, a hazai tudományos eredmények hasznosításával. Az erdőgazdaságok fokozott mértékben elégítették ki a lakosság és a feldolgozóipar igényeit.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek száma 1598-ról 1350-re, az állami gazdaságoké pedig 150-ről 131-re csökkent, átlagterületük növekedett. A kialakult üzemnagyság – a termelőszövetkezeteknél 4246 hektár, az állami gazdaságoknál 7814 hektár – optimálisnak tekinthető, a mezőgazdasági nagyüzemek többségében elősegítette a termelőerők fejlesztését, az adottságok jobb kihasználását.

Az üzemek közötti gazdálkodási különbségek nőttek. Erősödtek a termelőszövetkezetek szocialista vonásai, fejlődött vállalatszerű gazdálkodásuk. Bővült a szövetkezetek, állami gazdaságok és a vállalatok közötti gazdasági együttműködés.

Kísérleti jelleggel négy agráripari egyesülés jött létre. Eredményesen működnek a termelési rendszerek.

A háztáji és kisegítő gazdaságok nélkülözhetetlen és fontos szerepet játszanak a mezőgazdaságban, a termelés egyes ágaiban nagy a súlyuk. Több – népgazdaságilag fontos – termékből számottevően növekedett az áruértékesítésük. A szocialista nagyüzemmel és kereskedelemmel létrejött együttműködésük sikeresen fejlődik.

A szállítás és a hírközlés

A személyszállításban a teljesítmények az ötödik ötéves terv időszakában várhatóan 6–8%-kal meghaladják a tervezettet. A tömegközlekedés igénybevételének növekedése a népgazdasági érdekkel ellentétben lassúbb, az egyéni (elsősorban a személygépkocsi-) közlekedés bővülése gyorsabb a számítottnál.

Az áruszállítás teljesítménye öt év alatt 26%-kal növekedett. Az áruszállítási igényeket folyamatosan kielégítették, azonban a vasúti szállításokban időszakonként zavarok jelentkeztek.

Korszerűsödtek a közlekedési eszközök. Öt év alatt 278 km vasút-

vonalat villamosítottak, 80 km gyorsforgalmi út épült, folytatták a közúthálózat felújítását. A fővárosban átadták a metró újabb szakaszát. Korszerűsödött a városi tömegközlekedés járműparkja. Megkezdődött a Ferihegyi repülőtér átépítése és bővítése.

A hírközlés fejlődése meggyorsult. A telefonközpontok kapacitása a tervnek megfelelően bővült, de még mindig nem tekinthető megfelelőnek. A 100 lakosra jutó bekapcsolt állomások száma az 1975. évi 9,9-ről 11,5-re emelkedett, ennek ellenére alig csökkent a várakozó igénylők száma. Ez közel 264 000-et tesz ki. A távhívási rendszerbe kapcsolt állomások aránya 80%-ra növekedett. A solti rádióadó 1978-ban történt üzembe helyezésével a műsorvételi lehetőség az ország csaknem egész területén jelentősen megjavult. Megépült a taliándörögdi űrtávközlési földi állomás.

A postaszolgálat igénybevétele a tervezett 10%-kal szemben 20%-kal nőtt. Folytatódott a küldemények feldolgozásának gépesítése. Üzembe helyezték az automata levél- és csomagfeldolgozó berendezéseket.

A vízgazdálkodás

A vízgazdálkodás az ország vízszükségletét mennyiségben és minőségben is kielégítette. Számottevően fejlődött és korszerűsödött a vízellátás és a csatornázás, nőtt a vezetékes vízellátásban részesülők aránya, elérte a 74%-ot. Kialakulóban van a regionális vízellátó rendszerek országos hálózata, a városok és üdülőközpontok mellett mintegy 1300 községben van vezetékes ivóvíz. Csökkent a vízellátás területi aránytalansága. A szennyvíztisztító kapacitások kiépítése viszont elmarad a szükségestől. Felszíni vizeink elszennyeződésének üteme még nem csökkent.

Folytatódott az árvízvédelmi töltések erősítése, korszerűsödtek az árvízmentesítés komplex módszerei, javult az elhárítás eredményessége. Gyorsabb ütemben folytatódott a Tiszántúl belvízsújtotta területeinek vízrendezése. A Velencei-tó rekonstrukciója mellett előtérbe került a Balaton vízminőségének megóvása és a Fertő tó rendezése.

Eredményesen fejlődött a nemzetközi együttműködés – elsősorban a szomszédos országokkal –, bővült az exporttevékenység.

2. A NEMZETKÖZI GAZDASÁGI KAPCSOLATOK

A behozatal volumene 1976–1979 között évi átlagban 5,3%-kal, a kivitel pedig 8,6%-kal emelkedett.

Külkereskedelmi forgalmunk nagyobbik hányadát (a behozatal 53%-át, a kivitel 60%-át) a szocialista országokkal, ennek mintegy felét a Szovjetunióval bonyolítottuk le.

A szocialista országokkal folytatott külkereskedelemben az import a tervezett évi 6,2%-kal szemben 4,7%-kal, az export pedig 7,3% helyett 7,6%-kal nőtt.

Gazdasági együttműködésünk a szocialista országokkal tovább bővült. Kapcsolatainkban alapvető szerepet játszanak a KGST tagországai. A KGST-tagországokkal az 1976–1980. évekre lefolytatott tervegyeztetésen alapuló hosszú lejáratú áruforgalmi egyezmények kölcsönös kereskedelmi forgalmunk mintegy 60%-os növekedését irányozták elő. Az áruforgalom keretében népgazdaságunk legfontosabb szükségleteit fűtő- és nyersanyagokból, valamint egyes gépi beruházási javakból alapvetően sikerült kielégítenünk, de egyes fontosabb cikkek behozatalának lehetősége mérséklődött.

A KGST-tagországok együttműködésük során először a jelenlegi ötéves tervidőszakra összehangolt tervet hagytak jóvá a legfontosabb integrációs kérdésekről. Hazánk az ebben vállalt kötelezettségeit teljesíti. Adottságainknak és anyagi lehetőségeinknek megfelelően részt veszünk a nyersanyag-kitermelő kapacitások bővítésében, elsősorban a Szovjetunió területén. Népgazdaságunk energiaellátása szempontjából nagy jelentőségű a már átadott „Szövetség" gázvezeték és a 750 kV-os villamos távvezeték, terveinkben azzal is számolunk, hogy a részvételünkkel épülő többi objektumot is határidőre üzembe helyezik.

A szakosodott és kooperációs termékek részaránya kölcsönös áruforgalmunkban az előző tervidőszakhoz képest megkétszereződött. A KGST-országokba irányuló magyar gépexport 35–40%-a szakosított és kooperációs termék. Növekszik a hosszabb távú, 10–15 évre szóló termelési együttműködési megállapodásaink száma, elsősorban a Szovjetunióval.

Népgazdaságunk távlati igényeinek kielégítése érdekében aktívan

részt veszünk a hosszú távú együttműködési célprogramok kidolgozásában, illetve az ebben előirányzott megállapodások előkészítésében.

A fejlett tőkésországokból származó behozatal volumene a tervidőszak első három évében 51%-kal, az exportot jelentős mértékben meghaladva nőtt. 1979-ben viszont az export jelentős mértékű bővülése mellett az import csökkent.

Kereskedelempolitikai érdekeink védelmére igénybe vettük és kihasználtuk a nemzetközi szervezetek adta lehetőségeinket. Textil- és hengerelt áruink eladásának biztosítására egyezményeket kötöttünk. Az Amerikai Egyesült Államokkal kereskedelmi szerződést kötöttünk, amely kölcsönösen biztosítja a legnagyobb kedvezmény elvét. Tovább bővültek kooperációs kapcsolataink is a fejlett tőkésországokkal.

A fejlődő országokkal folytatott forgalom részaránya kereskedelmünkben eléri a 8–9%-ot. Külgazdasági és politikai célkitűzéseinknek megfelelően bővültek ezekkel az országokkal a kölcsönös érdekeken alapuló kooperációs kapcsolatok. Egyes fejlődő országoknak – lehetőségeinktől függően – gazdasági segélyt nyújtottunk.

Az áruforgalmi egyenleg négyévi együttes passzívuma lényegesen nagyobb a tervezettnél.

A nemzetközi gazdasági együttműködés fejlesztésének fő irányait a Központi Bizottság 1977. október 20-i – a hosszú távú külgazdasági politika és a termelési szerkezet fejlesztéséről szóló – határozata foglalja össze. A határozat alapján az állami szervek intézkedéseket tettek, amelyek megvalósítása folyamatban van. Kidolgozták a távlati kereskedelempolitikai és nemzetközi együttműködési, az export fővállalkozás rendszerének továbbfejlesztésére vonatkozó elgondolásokat, a komplett ipari technológiák és komplex termelési és szolgáltatási rendszerek exportorientált fejlesztési irányelveit és a külföldi piacszervezet fejlesztésére vonatkozó elgondolásokat. Megvalósulóban van a termelés és külkereskedelem kapcsolatának tökéletesítése, a feladatoknak jobban megfelelő átalakítása.

3. A TERÜLETFEJLESZTÉS

A termelőerők területi elhelyezkedése kiegyensúlyozottabbá vált, és jobban megfelel a gazdasági hatékonyság követelményeinek. Budapesten és az iparosodott megyék többségében a termelés csökkenő, illetve stagnáló létszámmal, elsősorban a meglevő telephelyek korszerűsítése, bővítése révén nő. A kevésbé iparosodott megyékben az ipari termelés növekedése az országos átlagot meghaladja, ebben még szerepe van az új üzemek létesítésének is. Az építési igények kielégítésében meglevő feszültségeket a kapacitások területi átcsoportosításával mérsékelték. A mezőgazdasági termelés szerkezetének a természeti adottságokhoz való igazítása megkezdődött.

A kulturális, oktatási és egészségügyi ellátás területi különbségei csökkentek. A közműellátás bővült, a településkategóriákon belüli különbségek mérséklődtek. A kereskedelmi ellátás elsősorban a községekben javult.

A külterületeken élő lakosság helyzete előnyösen változott. Folytatódott az iskolakörzetesítés és a tanyai kollégiumok építése. Kedvezőbbé vált a napi közszükségleti cikkekkel való ellátás.

Bővült a környezet- és a természetvédelmi tevékenység; követelményei egyre jobban érvényesülnek a gazdálkodásban. Egyes ipari centrumokban és országos jelentőségű üdülőterületeken azonban - különösen a Balatonnál – a környezet minőségi állapota nem javult.

VI. ÉLETSZÍNVONAL, SZOCIÁLPOLITIKA

A lakosság életszínvonala 1975–1979 között gazdasági lehetőségeinkhez, a gazdálkodás eredményeihez igazodva a korábbi éveknél mérsékeltebben, de általában a kitűzött életszínvonal-politikai célok irányában fejlődött.

Jövedelem-, bér-, áralakulás

A lakosság egy főre jutó reáljövedelme négy év alatt 9%-kal, az egy keresőre jutó reálbér pedig 6%-kal nőtt. Az átlagkeresetek négy év alatt 29%-kal nőttek. A főbb társadalmi rétegek jövedelemarányai a tervezettől nem térnek el. Az egy munkásra és alkalmazottra jutó havi átlagkereset 1979-ben meghaladta a 3900 forintot, és csaknem 900 forinttal több volt, mint 1975-ben. (Az átlagkeresetek nem tartalmazzák az árintézkedésekhez kapcsolódó jövedelem-kiegészítéseket.)

Központi béremelésben részesültek: az egészségügy, a közoktatás, a közművelődési intézmények, a területi bíróságok és ügyészségek, továbbá egyes iparágak dolgozói.

A bérintézkedések lehetővé tették az átlagosnál kedvezőtlenebb munkarendben dolgozók nagyobb anyagi elismerését, javították a bérarányokat a termelő és nem termelő területek között. Az egyéni teljesítmények megítélése és differenciált anyagi elismerése helyett továbbra is a bérek egyenlősítő elosztása a jellemző.

A fogyasztói árszínvonal a négy év alatt 24%-kal nőtt. Ennek mintegy kétharmada központi intézkedések, egyharmada piaci árhatások következménye.

Szociálpolitika

A lakosság jövedelmében a társadalmi juttatások a béreknél gyorsabban növekedtek, arányuk 1979-ben elérte a 31%-ot. A társadalmi juttatások összege az 1975. évi 83 milliárd forintról 1979-re 130 milliárd forintra emelkedett.

Az időszak folyamán a családi pótlék és a gyermekgondozási segély mértéke a központi árrendezésekkel összefüggésben nőtt. Családi pótlékra – a családok, illetőleg a jogosult gyermekek számának gyarapodása következtében is – évről évre többet fizettek ki. A gyermekgondozási segélyt a jogosult szülő nők mintegy 80%-a veszi igénybe. A bölcsődei helyek száma az 1975. évi 50 000-ről az 1979.év végéig több mint 61 000-re emelkedett.

Társadalmi juttatások

	1975 (milliárd forint)	1979	Növekedés 1975 és 1979 között %-ban
Pénzbeli juttatások	47,3	75,2	59
Ebből			
– nyugdíj	27,1	47,7	76
– családi pótlék	6,4	10,8	69
– gyermekgondozási segély	3,0	3,7	23
– táppénz	6,9	8,1	17
– ösztöndíj, egyéb segély	3,9	4,9	26
Természetbeni juttatások	36,0	55,0	53
Ebből			
– egészségügyi juttatások	10,8	16,0	48
Összesen	83,3	130,2	56

A nyugdíjasok és járadékosok száma 1979 végén meghaladta a kétmillió főt. A részükre kifizetett összeg havi átlaga az év elején 1856 forint volt, 665 forinttal több, mint 1975-ben. A munkás és alkalmazotti saját jogú nyugdíjak havi átlagos nagysága 1979 elején 2153 forint volt, az 1975. évi 1478 forinttal szemben. Az átlagnyugdíjak az átlagkeresetnek 1975-ben 48%-át, 1979-ben 55%-át érték el. 1976-tól a nyugdíjak évenkénti automatikus emelkedésének minimális összege havi 50 forintra, 1978-tól pedig havi 70 forintra emelkedett. A XI. kongresszus óta két alkalommal – 1975 júniusában és 1979 januárjában – emelték a régi, alacsony összegű nyugdíjakat, differenciált módon: a legnagyobb emelésben (havi 400 forint) a legrégebben nyugdíjazottak részesültek. 1977-től a nyugdíjasok évi négyszeri alkalomra utazási kedvezményt kapnak. 1976-ban megkezdődött a termelőszövetkezeti tagok nyugdíjkorhatárának fokozatos leszállítása évenként egy évvel; 1980. január elsejétől korhatáruk azonos a munkásokéval és az alkalmazottakéval. A szociális otthonok férőhelyeinek száma az 1975. évi 31 000-ről 32 000-re, az öregek napközi otthonaiban a férőhelyek száma 18 000-ről 23 000-re nőtt.

A lakosság fogyasztása, áruellátása

A korábbi tendenciáktól eltérően, a lakosság jövedelem-felhasználásában némileg csökkent a pénzmegtakarításra, lakásépítésre fordított hányad, a fogyasztásra jutó rész pedig növekedett. A vásárolt termékek, illetve igénybe vett szolgáltatások növekedése összhangban volt a lakossági jövedelmek alakulásával.

A fogyasztás szerkezete tovább korszerűsödött, de minőségi fejlődése elmarad a kívánatostól.

Folytatódott az élelmiszerfogyasztás szerkezetének átalakulása: növekedett a tej és tejtermékek, a tojás fogyasztása, csökkent a gabonából készült áruké. Az egy főre jutó átlagos húsfogyasztás eléri a 73 kg-ot.

Az összes fogyasztáson belül mérséklődött a ruházkodási cikkek aránya.

Az élvezeti cikkek fogyasztása az áremelkedések és a forgalomkorlátozó intézkedések ellenére tovább nőtt.

Gyors ütemben, évente közel 8%-kal emelkedett a fűtési és háztartási energiafogyasztás, ami egyrészt a nagyobb lakásszám, másrészt a háztartási gépek és készülékek állománya növekedésének következménye.

Javult a háztartások ellátottsága tartós fogyasztási cikkekből: 100 háztartásra 1979 végén 90 mosógép, 87 hűtőszekrény, 95 televíziókészülék, 23 személygépkocsi jutott.

Az egyéb iparcikkek (sport- és játékszerek, testápolási cikkek, műanyag, papíráruk stb.) fogyasztása továbbra is növekvő.

A szolgáltatások igénybevétele a tervezettnél némileg nagyobb mértékben bővült, részesedésük az összfogyasztásban 1979-ben 23% volt.

A kiskereskedelmi forgalom 1979-ben, az 1975. évinél fogyasztói folyó áron mintegy 40%-kal nagyobb. Az árukínálat érzékelhetően bővült, új, korszerű termékek jelentek meg. Ugyanakkor egyes árucikkek időnként hiányoztak.

Korszerűsödött és bővült a kereskedelem, a vendéglátás és a közétkeztetés hálózata. A nagy alapterületű, korszerű boltok aránya az 1975. évi 13%-ról 1980-ig közel 16%-ra nő. Az állami és szövetkezeti

kereskedelem négy év alatt 18 áruházzal, 250 ABC-áruházzal gyarapodott Az uzlethálozat vidéken gyorsabban bővult, Budapesten lassúbb volt a fejlódés A diák- és gyermekétkeztetésben résztvevők száma nótt, de az igenyeket nem tudták kielégíteni

Lakásépítés

1980-ig a tervezett 430 000–440 000 új lakásnál várhatóan tobb épul Az állami lakásépítés a tervezettnek megfelelően alakul. A tervezettnél tobb magánlakás épult. A lakások nagyobb része a városokban létesult, így javult a városi lakosság – elsősorban az ipari munkásság – lakásellátottsága. A lakáshelyzet, a lakásellátás az ország egészében összességében javult, de Budapesten és a nagyvárosban a tervezettnél lassúbb utemben. A kielégítetlen lakásigény még mindig számottevő

Az új lakások minősége és felszereltsége tovább javult Az épített lakások nagysága, szobaszám szerinti osszetétele a nagyobb, illetve a tobb lakoszobás lakások irányába tolódott el Az állami lakásépítés és -gazdálkodás folyamatosan lehetővé teszi a nagycsaládosok lakáshelyzetének javítását A tanácsi elosztású lakások korábbinál nagyobb hanyadát fizikai és a termelést kozvetlenul irányító dolgozók, valamint a fiatal házasok kapják Az állam, a vállalatok és a szovetkezetek nagy osszegű támogatást nyújtanak a lakásépítéshez (munkásoknak, fiataloknak, tobbgyermekeseknek stb)

A lakásállomány és lakásépítés nagyság és felszereltség szerint

	1976–1979
Osszes felepult lakas (ezer db)	364
Ebből (%)	
– egyszobas	5
– kétszobas	56
– harom- és tobb szobas	39
– villamos vezetekkel ellatott	100
– vizvezetekkel ellatott	96

A tervidőszakban növekedett a modern iparszerű technológiával épített lakások aránya. Az új lakótelepeken egyre jobban érvényesül az a követelmény, hogy a lakásokkal egyidejűleg készüljenek el a kereskedelmi és szolgáltató egységek, a bölcsődék, az óvodák, az iskolák, az orvosi rendelők, a lakosság alapellátását szolgáló intézmények.

A lakosság részére végzett szolgáltatások

A lakosság részére végzett javító, karbantartó és személyi szolgáltatások teljesítménye 1975 és 1979 között 51%-kal növekedett. A szolgáltatások 54%-át a szocialista szektor, 46%-át a magánkisipar végezte.

Változott a szolgáltatások összetétele. Négy év alatt 92%-kal nőttek a lakáskarbantartási, 72%-kal a motorizációs, 46%-kal a háztartási gépekkel és elektroakusztikai berendezésekkel kapcsolatos, 17%-kal a tisztítóipari szolgáltatások. Általában csökkent a megrendelt munkák elvégzésének átlagos időtartama.

A szolgáltató szervezetek jelentős része korszerű felszereléssel, megfelelő gépjárműparkkal végzi munkáját, de hatékony, a lakosság igényeihez jól alkalmazkodó, rugalmas kihasználásuk elmarad a lehetőségektől. Nem javult érzékelhetően a szolgáltatások minősége, kulturáltsága, egyes területeken és szakmákban a gyorsan növekvő mennyiségi igényeket sem tudták kielégíteni. A szolgáltató helyek száma, az igénybevétel lehetősége számottevően nem változott. Több, máshol főfoglalkozású, továbbá nyugdíjas szakember váltott ki működési engedélyt és végez szolgáltatást.

A turizmus

A belföldi és a nemzetközi turistaforgalom a korábbi éveknél lényegesen gyorsabb ütemben fejlődött. A lakosság több mint kétharmada rendszeresen részt vesz üdülésben, kirándulásokon, külföldi utazásokon és ennek során közel 23–25 milliárd forintot költ el. A külföldi utazások száma az 1975. évi 3,5 millióról 1979-re 5,1 millióra emelkedett.

1979-ben 15,1 millió külföldi látogató érkezett hazánkba, közel

6 millióval több, mint 1975-ben. A 24 óránál hosszabb ideig hazánkban tartózkodó turisták száma több mint kétszeresére nőtt 1975-höz képest és lényegében eléri a lakosság számát.

A külföldre utazó magyarok mintegy 92%-a szocialista országokba látogatott, és a hazánkba érkező külföldiek 86%-a szocialista országbeli.

A szálláshely-kapacitás az elmúlt négy évben jelentősen, közel 22%-kal, ezen belül a szállodai hely 13%-kal nőtt. A szállodai helyek száma 1979-ben megközelítette a 33 000-et, az egyéb szálláshelyeké pedig – elsősorban a kempingek és a fizetővendég-látás bővülése révén – a 200 000-et.

Az egészségügyi ellátás, az üdülés

Az 1975–1979-es időszakban az orvosok száma 10%-kal nőtt, tízezer lakosra a korábbi 25,6 helyett 27,7 orvos jut. 1979 végén az orvosok száma 29 700 fő. A tízezer lakosra jutó kórházi ágyak száma 85,3-ról 86,8-ra emelkedett.

Az orvosok száma a körzeti, üzemegészségügyi és kórházi-rendelőintézeti ellátásban nagyobb mértékben, a gondozóintézetekben kisebb mértékben nőtt. Vidéken nagyobb mértékben javult az orvosellátottság, mint Budapesten. A jelentős fejlődés ellenére vidéken – különösen a körzeti ellátásban – még mindig orvoshiány van.

A járó- és az otthonukban fekvő betegeket ellátó körzeti orvosok száma 1979 végén 3969 volt, 4,4%-kal több, mint 1975 végén. A gyermekorvosi körzetek száma ebben az időszakban 891-ről 1059-re nőtt. Az alapellátást kiegészítő üzemi egészségügy területén több mint 2000 üzemorvos nyújt közvetlen ellátást. Ez 1,8 millió, többségében nagyüzemi dolgozót érint.

A járóbetegek szakorvosi ellátását mintegy 210 rendelőintézet és szakrendelő, valamint 454 gondozóintézet biztosítja, napi mintegy 46 500 szakorvosi órában. 1975-ben 44 800 volt a napi szakorvosi órák száma.

A járóbeteg-ellátás keretében az évi betegforgalom mintegy 148 millió fő.

Az 1975 júliusában életbe léptetett új társadalombiztosítási törvény

csökkentette, illetve megszüntette a munkások és alkalmazottak, valamint a mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagok részére biztosított juttatásokban meglevő különbséget.

A kedvezményes szakszervezeti és vállalati üdültetés 1975–1979 között évi átlagban 7,2%-kal emelkedett. Az üdülésben résztvevők száma 987 000-ről 1,3 millióra nőtt. Az üdülés időtartama személyenként átlagosan 10 nap volt.

VII. A TUDOMÁNY, AZ OKTATÁS, A KÖZMŰVELŐDÉS, A MŰVÉSZETEK

1. A TUDOMÁNYOS ÉLET

Hazánkban 126 kutatóintézetben és mintegy 1340 kutatóhelyen (közöttük 1086 egyetemi és főiskolai tanszéken) végeznek kutató-fejlesztő munkát. 1975 óta öt kutatóintézet szűnt meg, részben összevonás, részben termelővállalathoz, illetve egyetemhez való kapcsolás révén. A fővárosból három kutatóintézet vidékre települt. A kutatóhelyek és vállalatok gazdasági célú együttműködésének keretében két ipari és két agrár céltársulás, illetve egyesülés jött létre. A szegedi, pécsi, veszprémi mellett megalakult az Akadémia debreceni és miskolci bizottsága, s ezzel befejeződött az MTA területi bizottsági hálózatának kiépítése. A társadalomtudományi társaságok köre a Magyar Szociológiai Társulat létrejöttével bővült.

A kutatóhelyen foglalkoztatottak száma 85 000, a népgazdaság aktív keresőinek 1,7%-a. A létszám 1975 óta 3800 fővel gyarapodott. A kutatóhelyeken dolgozók 45%-a (38 100 fő) tudományos kutató, akik közül átlagosan minden nyolcadik szerzett tudományos fokozatot. Az összes kutató 20%-a 30 évesnél, 60%-a pedig 40 évesnél fiatalabb.

A tudományos kutatók 49,5%-a a műszaki tudományok, 19,3%-a a társadalomtudományok, 13,8%-a a természettudományok, 9,4%-a az orvostudományok és 8,0%-a az agrártudományok területén dolgozik. A tudományágak közti létszámarányok hosszabb idő óta alig változtak.

A Magyar Tudományos Akadémiának az 1979 májusában megtartott tagválasztó közgyűlése után 125 rendes, 91 levelező tagja volt. A tudományok doktorainak száma 960, a kandidátusoké 5407.

1978-ban a kutatás-fejlesztési ráfordítások összege 19,2 milliárd forint volt, mintegy 38%-kal több, mint 1975-ben. A kutatás-fejlesztési ráfordítás a nemzeti jövedelem belföldi felhasználásának 3,18 százalékáról 3,37 százalékára növekedett.

Az 1978. évi kutatási-fejlesztési ráfordításokból az egyes tudományágak az 1975. évihez hasonló arányban részesedtek: a műszaki tudományokra 65,1%, a természettudományokra 15,1%, az agrártudományokra 9,7%, a társadalomtudományokra 7,3%, az orvostudományokra 2,8% jutott.

A kutatási költségekből nagyobb arányban részesedtek a fejlesztő kutatások (arányuk 54,0%-ról 57,5%-ra nőtt); csökkent az alapkutatások részesedése (13,8%-ról 12,3%-ra) és az alkalmazott kutatások aránya (32,2%-ról 30,2%-ra).

A kutatott témák száma 30 800-ról 30 200-ra csökkent. Valamelyest nőtt az alapkutatási témák aránya (12,3%-ról 12,8%-ra); az alkalmazott és fejlesztő kutatási témák aránya csaknem egyenlő mértékben csökkent. Jelenleg 31,1% az alkalmazott és 56,1% a fejlesztő kutatási témák aránya.

Az Országos Távlati Tudományos Kutatási Terv alapján jelenleg 7 főirányban és 11 célprogram keretében folynak az országosan kiemelt kutatások. Az Agitációs és Propaganda Bizottság a középtávú tervidőszakra 8 társadalomtudományi kutatási témát hagyott jóvá. 1978-ban a tudományos kutatók eredményeiket 1228 könyvben és több mint 19 000 cikkben közölték, a találmányok száma elérte az 1860-at.

Kutatóink 1978-ban több mint 22 000 tudományos célú külföldi úton vettek részt, ennek több mint kétharmada szocialista országokba irányult. A nemzetközi együttműködésben kutatott témák aránya jelentősen – 5,5%-ról 8,0%-ra – nőtt. Ezeknek a tudományos témáknak mintegy 90%-át a szocialista országokkal való együttműködés keretében kutatják. A kutatók jelenleg több mint 800 nemzetközi tudományos egyesület, társaság munkájában vesznek részt.

2. OKTATÁS

Az oktatási intézmények fejlesztésére 1978-ban az állami beruházások 2,32%-a (1974-ben 2,16%), fenntartására pedig az állami költségvetési kiadások 5,51%-a (1974-ben 5,02%) jutott.

Az óvodákban, az általános és középfokú oktatási intézményekben és a felsőoktatásban 1975-ben 132 500, 1979-ben pedig 151 500 pedagógus dolgozott. 1975-ben az óvónők 22,5%-a, az általános iskolai pedagógusok 6,9%-a képesítés nélküli volt. Arányuk 1979-re az óvónők között 8,3%-ra, az általános iskolai pedagógusok között pedig 5,1%-ra csökkent.

Az állami oktatási intézményekben (óvodásokkal együtt) évente több mint kétmillió fő (1979/80. tanévben 2,3 millió fő) tanul.

Az óvodai ellátásban részesülő gyermekek száma az elmúlt öt év alatt 316 000-ről 457 000-re nőtt. Száz óvodáskorú gyermek közül 1974-ben 72, 1979-ben 85 járt óvodába. Az óvodák az elmúlt két évben nagy létszámú korosztályokat fogadtak. Ezért az óvodai ellátás iránti igényeket a tervezettnél gyorsabb ütemű fejlesztés és a jelentős társadalmi erőfeszítések mellett sem lehetett teljes mértékben kielégíteni.

A tankötelesek korba lépőknek évről évre nagyobb hányada, 1979-ben 97,2%-a részesült szervezetten iskolai oktatásra való előkészítésben. A 6 éveseknek 1979/80-ban 96,3%-a kezdte meg iskolai tanulmányait. A többiek – főleg iskolaéretlenség miatt – egy-két évvel később iratkoznak be iskolába. Az általános iskolai tanulók száma az 1974/75. tanévi 1 108 000-ről 1979/80. tanévre 1 148 000-re nőtt. A 6–13 éves korúak 98,8%-a jár iskolába, a többiek ideiglenesen vagy véglegesen nem folytatják tanulmányaikat. A tanítási időn kívüli intézményes ellátásban (napközi, tanulószoba, étkezés, kollégium) száz tanuló közül 1974-ben 31, 1979-ben 41 részesült. A napközisek aránya ezen belül 27,7%-ról 36,8%-ra nőtt. Általános iskolai diákotthonban majdnem 11 000 gyermek lakik.

Az általános iskolát nappali tagozaton 1974-ben a 16 évesek 89,6%-a, 1979-ben a 16 évesek 91,7%-a végezte el. További mintegy 3%-uk gyógypedagógiai intézményben, illetve az általános iskolák esti vagy levelező tagozatán szerez ennek megfelelő iskolai végzettséget a tankötelesek kor végéig.

Az általános iskolát 1974-ben végzetteknek 87,8%-a, az 1979-ben végzetteknek 92,9%-a közvetlenül, mintegy 2–3%-a egy-két éven belül középfokon továbbtanul. A beiratkozottak közel négyötöde szakmai képzést nyújtó intézményben – szakmunkásképző, szakközépiskola – folytatja tanulmányait.

Középfokú oktatásban együttesen a 14–17 éveseknek 1974/75-ben 63,9%-a, 1979/80-ban 69,9%-a részesült.

1974/75-ben a szakmunkástanulók 17,3%-a, a középiskolai tanulók 20,4%-a diákotthonban, tanulóotthonban, kollégiumban lakott; az 1979/80. tanévre arányuk 19,1, illetve 23,7%-ra nőtt.

1978-ban 48 000-en tettek szakmunkásvizsgát, 1979-ben 45 700-an érettségiztek nappali tagozaton, közülük 23 700-an szakközépiskolában.

A középiskolát végzetteknek 1974-ben 32,5%-a, 1979-ben 37%-a felsőoktatási intézményben továbbtanult. (A fizikai foglalkozású szülők gyermekeinek aránya az első évesek között 41,9%.)

A felsőoktatási intézmények nappali tagozatain 1979/80-ban 64 400 hallgató tanult. A 18–22 éves népességnek 1974-ben 6,7%-a, 1979-ben 8,8%-a részesült felsőfokú oktatásban.

Felsőfokú oklevelet 1979-ben 15 3000-an kaptak nappali tagozaton, 2100-zal többen, mint 1974-ben.

Az oktatási intézményekből 1979-ben mintegy 124 000 fiatal lépett munkába, 39 000-rel kevesebb, mint 1974-ben. Létszámuk csökkenése részben a korosztályok kisebb népességszámával, részben a korábbiaknál nagyobb középfokú továbbtanulási aránnyal indokolható. Több mint kétharmad részük szakképesítéssel vállal munkát.

A felsőfokú oktatási intézmények esti és levelező tagozatán 1975–1979 között összesen 58 000-en szereztek oklevelet. Közel 151 000-en érettségiztek és 117 800-an fejezték be az általános iskola 8. évfolyamát. Az esti és levelező tagozatokon tanulók száma az utóbbi években valamennyi oktatási fokozatban csökkent.

Tovább bővült az iskolán kívüli szakmai tanfolyamok hallgatóinak köre. 1974 óta a szakmai tanfolyamokon tanulók száma megkétszereződött. 1978-ban 336 000-en vettek részt ilyen oktatásban, 62%-uk továbbképző tanfolyamon végzett.

3. KÖZMŰVELŐDÉS

Könyvtárak

Jelenleg mintegy 10 500 közművelődési könyvtár működik, 28%-kal több, mint 1975-ben. Különösen a szakszervezeti könyvtárak száma nőtt. A közművelődési könyvtáraknak valamivel több mint felét a szakszervezetek működtetik.

A könyvállomány 1975 óta közel 22%-kal nőtt és 1979-ben megközelítette a 40 millió egységet. Gyarapítására az 1975. évi 77 millió forinttal szemben 1979-ben mintegy 100 millió forintot fordítottak.

A beiratkozott könyvtári olvasók száma évek óta változatlan, mintegy 2 250 000 fő. A kölcsönzött kötetek száma sem változott lényegesen (1979-ben 53 millió kötet).

Az általános és középiskolákban összesen 4000 könyvtárat tartanak fenn. Állományuk 1979-ben mintegy 16 millió kötet volt, 33%-kal több, mint 1975-ben.

Művelődési otthonok

1979-ben a tanácsi, a szakszervezeti és az egyéb szervek összesen 2605 művelődési otthont tartottak fenn, számuk 200-zal kevesebb, mint 1975-ben.

A művelődési otthonok rendezvényeit többen látogatták, mint az előző időszakban. Az ismeretterjesztő előadásokon évente átlag 10 000-rel több a hallgató, a műsoros esteken résztvevők száma évente átlagosan 1,5 millióval magasabb.

A műkedvelő művészeti csoportok száma 10 410, taglétszámuk 207 000 volt 1978-ban. A művelődési otthonokban 5700 szakkör működött, tagjaiknak száma 170 000. A klubok és klubfoglalkozások iránti érdeklődés tovább nőtt. A tanácsi művelődési otthonokban működő klubok száma 4836, az 1975. évi 4200-zal szemben. A foglalkozásokon résztvevők száma 4 693 000-ről 5 189 000-re nőtt.

Múzeumok

1979-ben 464 múzeum és múzeumi kiállítóhely volt hazánkban. A múzeumokban 1978-ban 2152 kiállítást rendeztek, a látogatók száma 1975 óta közel ötmillióval nőtt, s megközelítette a 17 milliót.

4. IRODALOM, MŰVÉSZETEK

Irodalom, könyvkiadás

A kiadványok száma 1975 óta alig változott (1979-ben 32 700 kiadvány), a példányszám azonban számottevően, 104,4 millióról 120 millióra nőtt; a megjelent művek közül 8153 volt könyv. A könyvek példányszáma 92,3 millió, 25%-kal több, mint 1975-ben.

A Kossuth Kiadó 1975 óta 1095 könyvet jelentetett meg, 23,7 millió példányban.

1979-ben 751 szépirodalmi művet adtak ki (1975-ben 707-et), példányszámuk a négy évvel korábbi 13,9 millióval szemben 18,5 millió. A szépirodalmi könyvkiadáson belül 414 mű 8,3 millió példányban magyar szerző műve. A magyar szerzők szépirodalmi művei 1975-ben 6 millió példányban jelentek meg.

A szépirodalmi művek átlagos példányszáma kereken 25 000, ezen belül a regényeké a legnagyobb, átlagosan 35 000; a verseké 9000; az egyéb szépprózai műveké 18 000 példány.

A könyvforgalom értéke 1975 és 1979 között 1 milliárd 789 millió forintról 2 milliárd 453 millió forintra emelkedett. A könyvek 80%-át a lakosság vásárolta meg.

Filmgyártás és -forgalmazás

1975-től 1979 végéig 97 nagy játékfilmet, 95 kis játékfilmet, közel 2000 rövidfilmet – dokumentum, híradó, oktató stb. – gyártottak, míg az előző ötéves tervidőszakban 107 nagy játék- és 224 kis játékfilm készült. Az utóbbi négy évben évente átlag 25 nagy játékfilmet forgattak. A filmgyárakban a Magyar Televízió részére 360 filmet

készítettek az elmúlt négy évben, és évente átlag 20–25 televíziós rögzítésű film készült szintén a televízió megrendelésére.

1975-ben 171 (19 magyar, 38 szovjet, 52 más szocialista, 62 egyéb országból származó) filmet, 1979-ben 210 (28 magyar, 41 szovjet, 53 más szocialista, 88 egyéb országból származó) játékfilmet mutattak be filmszínházaink.

A mozik, az előadások és a látogatók száma

	1975	1979
A mozik száma	3 595	3 639
Az előadások száma (ezer)	726	743
A látogatók száma (ezer fő)	74 426	68 987

A korábbi csökkenés után a jelenlegi ötéves tervidőszakban a mozihálózat korszerűsítése során növekszik a mozik száma. A nézők száma hullámzó volt és 1979-ben érte el a legalacsonyabb szintet. A magyar filmek iránti érdeklődés azonban nőtt (1979-ben minden ötödik mozilátogató magyar filmet nézett meg).

Színház

A színházakban évente átlag 100 bemutatót tartanak, az előző öt év időszakának évi 93 bemutatójával szemben. A színházi bemutatók több mint kétötöde magyar szerzők színdarabja; ez évente átlagosan 4–5-tel kevesebb, mint a megelőző öt évben. A színházi előadásokra évente átlag 200 000 bérletet adnak el, ennek egyharmada ifjúsági bérlet.

A színházi előadások és a látogatók száma

	1975	1979
Előadások száma	11 406	10 753
Látogatók száma (ezer fő)	5 318	4 971

(Az Állami Operaház és az Erkel Színház, valamint a szabadtéri színpadok színházi és operaelőadásai és látogatói nélkül.)

1979-ben 1 471 000 volt színházainkban a gyermek- és ifjúsági előadásokat látogatók száma, lényeges változást nem mutat.

Az egy fizető látogatóra jutó állami támogatás 1978-ban átlag 72 forint volt az 1975. évi átlag 42 forinttal szemben.

Opera, hangverseny

Az Állami Operaház és az Erkel Színház látogatóinak száma 1979-ben 782 000 volt, 25 000-rel több, mint 1975-ben. Az eladott bérletek száma is 8000-rel nőtt ugyanezen időszak alatt. Az ifjúság zene iránti érdeklődését mutatja, hogy 1979-ben minden 6–7. látogató ifjúsági előadásokon vett részt, míg 1975-ben csak minden 10–11. látogató tartozott az ifjúsági előadások nézői közé.

Az Országos Filharmónia által rendezett hangversenyeken az 1975. évihez képest 170 000 fővel emelkedett a résztvevők száma. Az ifjúsági hangversenyek látogatóinak száma 138 000-rel több, mint 1975-ben.

1979-ben több mint hétmillió db hanglemezt adtak ki, több mint kétszeresét az 1975. évinek. Ezen belül a komolyzenei hanglemezek száma 30%-kal magasabb. Az utóbbi évekre jellemző a műsoros hangszalagok forgalmazása, amelyekből 1979-ben közel 370 000 állt a vásárlók rendelkezésére.

Képzőművészet

1975 és 1978 között a kiállítások száma kismértékben, a látogatók száma jelentősen emelkedett. Csak a kiállítási intézmények által rendezett tárlatoknak 1979-ben 1 106 000 látogatójuk volt, míg 1975-ben 625 000.

A Képcsarnok Vállalat 1976-ban 176 millió Ft, 1977-ben 187 millió Ft, 1978-ban 167 millió Ft értékben adott el műalkotásokat.

5. A SAJTÓ, A RÁDIÓ, A TELEVÍZIÓ

1979-ben 1,4 milliárd példányban jelentek meg a napilapok, hetilapok, folyóiratok. Az összes sajtóelőfizetések száma 1979 végén 8,3 millió volt, szemben az 1975. évi 7,7 millióval.

A rádió- és a televízióelőfizetők száma 1980 elején meghaladta a 2 700 000-et. A lakosság 88%-a hallgat rádiót, 84%-a néz televíziót.

A rádió műsorideje az 1975. évihez képest 15,8%-kal emelkedett, a három adó (Kossuth, Petőfi, URH) együttesen heti 389 órán át sugárzott műsort. A rádióműsorok vétele javult az elmúlt évben, a Kossuth Rádió az ország területének 97%-án, a Petőfi Rádió 80%-án és a harmadik műsor (URH) 80%-án nyújt kedvező műsorvételi lehetőséget.

A televízió műsorideje heti átlagban 81 óra, 1975-höz képest 20%-kal nőtt. A színes műsorok aránya tovább emelkedett az összes műsoridőhöz viszonyítva, a műsorok mintegy kétharmada színesben látható.

A televízió a második programot heti öt adásnapon sugározza és ma már az ország területének közel 60%-án vehető az adás. Az első program szinte az egész ország területén fogható.

VIII. KÜLPOLITIKA, NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

1. A VARSÓI SZERZŐDÉS TAGÁLLAMAINAK FONTOSABB ÉRTEKEZLETEI

1975. május 15. Varsó

A Varsói Szerződés tagállamainak parlamenti képviselői a Varsói Szerződés megkötésének 20. évfordulója alkalmából tartott ünnepi ülésükön dokumentumot fogadtak el „Az európai népek békéjéért, biztonságáért, együttműködéséért és közeledéséért" címmel.

1975. december 15–16. Moszkva

A Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszterei eszmecserét folytattak a nemzetközi helyzet néhány időszerű kérdéséről, közöttük, az európai biztonsági és együttműködési értekezlet eredményeit is figyelembe véve, az európai földrész helyzetéről.

1976. november 25–26. Bukarest

A Varsói Szerződés tagállamai Politikai Tanácskozó Testületének ülése nyilatkozatot fogadott el „A nemzetközi enyhülés új eredményeiért, az európai együttműködés fejlesztéséért" címmel. Szerződéstervezetet hagytak jóvá, amelyben a helsinki záróokmányt aláíró valamennyi állam kötelezettséget vállalna, hogy nem alkalmaz egymás ellen elsőként nukleáris fegyvert. Határozatot hoztak arról, hogy a Politikai Tanácskozó Testület szerveként megalakítják a Külügyminiszteri Bizottságot és az Egyesített Titkárságot.

1977. július 5–6. Leningrád

A Varsói Szerződés tagállamai parlamenti képviselőinek konzultatív tanácskozása felhívással fordult az európai biztonsági és együttműködési értekezlet záróokmányát aláíró államok parlamentjeihez és parlamenti képviselőihez, hogy aktívan lépjenek fel az enyhülés további elmélyítéséért, a fegyverkezési hajsza megszüntetéséért és a leszerelés megvalósításáért.

1978. április 24–25. Szófia

A Varsói Szerződés tagállamai Külügyminiszteri Bizottságának ülésén áttekintették az európai helyzet időszerű kérdéseit, véleménycserét folytattak a leszerelésről, valamint az ENSZ-közgyűlés leszereléssel foglalkozó rendkívüli ülésszakának előkészületeiről. Síkraszálltak a katonai szembenállás enyhítésére irányuló, a leszerelést és a bizalom erősítését Európában elősegítő konkrét és hatékony intézkedések mielőbbi megtételéért.

1978. november 22–23. Moszkva

A Varsói Szerződés tagállamai Politikai Tanácskozó Testületének ülése átfogó nyilatkozatban ismertette a tagállamok helyzetértékelését, következtetéseit és javaslatait az európai helyzet alakulásáról és az általános nemzetközi helyzet néhány más kérdéséről. A tanácskozás

résztvevői megerősítették szilárd elhatározásukat, hogy folytatják következetes küzdelmüket az általános békéért, a népek szabadságáért és függetlenségéért, a fegyverkezési verseny megszüntetéséért és a leszerelésért, az enyhülésért, a népek közötti bizalom és barátság elmélyítéséért.

1979. május 14–15. Budapest

A Varsói Szerződés tagállamai Külügyminiszteri Bizottsága véleménycserét folytatott az európai biztonsággal és együttműködéssel, a fegyverkezési hajsza megszüntetésével, a leszereléssel kapcsolatos kérdésekről. Több, a fegyverkezési verseny korlátozását, az enyhülést szolgáló javaslatot tett.

1979. október 16–17. Prága

A Varsói Szerződés tagállamai parlamenti képviselőinek második konzultatív tanácskozása felhívással fordult az Észak-Atlanti Szövetség tagországai parlamentjeihez és parlamenti képviselőihez, hogy emeljék fel szavukat az amerikai nukleáris rakétafegyverek új típusainak gyártása és európai területen történő elhelyezése ellen.

E felhívás tartalmáról egy külön felhívásban tájékoztatta a világ államainak parlamentjeit is.

1979. december 5–6. Berlin

A Varsói Szerződés Külügyminiszteri Bizottsága véleménycserét folytatott a Varsói Szerződés tagállamai korábbi békekezdeményezéseinek megvalósításáról, az 1980. évi madridi találkozó előkészítéséről és a sikeréhez való hozzájárulás módozatairól.

A Magyar Szocialista Munkáspárt XI. kongresszusa óta eltelt időszakban a Varsói Szerződés tagállamai Honvédelmi Miniszteri Bizottsága belső ügyrendjének megfelelően, végrehajtva a Politikai Tanácskozó Testülettől kapott feladatokat, rendszeresen ülésezett.

2. A KÖLCSÖNÖS GAZDASÁGI SEGÍTSÉG TANÁCSA

Az 1975 márciusa óta eltelt időszakban a KGST-tagországok közötti gazdasági együttműködés középpontjában a komplex programban foglalt fő feladatok megoldása állt.

A kormányfők részvételével minden évben megtartották a KGST ülésszakait. Az 1979 júniusában Moszkvában megtartott XXXIII. ülésszak keretében ünnepi ülésen emlékeztek meg a KGST megalakításának 30. évfordulójáról. 1975 márciusa óta a KGST Végrehajtó Bizottsága 22 ülést tartott. A KGST együttműködési és állandó bizottságai ugyancsak rendszeresen üléseztek.

A KGST-tagországok – az együttműködéssel szemben támasztott új és magasabb követelményeket figyelembe véve – a tervezési együttműködés újabb formáit alakították ki. Ilyen a tagállamok sokoldalú integrációs intézkedéseinek egyeztetett terve, amelyet első ízben az 1976–1980. évi tervidőszakra állítottak össze, s a KGST 1975 júniusában Budapesten tartott XXIX. ülésszakán hagytak jóvá.

Ez a terv fontos összekötő kapocs a komplex program és a tagállamok nemzeti tervei között. Felöleli és rendszerbe foglalja azokat a nagyszabású, sokoldalú integrációs intézkedéseket, amelyeket a KGST-tagállamok a jelenlegi ötéves tervidőszakban valósítanak meg. Ezek közül kiemelkednek a KGST-tagországok közös erőfeszítésével a Szovjetunió és más KGST-tagországok területén létesülő termelési és szállító kapacitások. A tervezett együttműködési feladatok közül az elmúlt öt évben

elkészült a hét ország – a Szovjetunió, Bulgária, Magyarország, az NDK, Lengyelország, Csehszlovákia és Románia – részvételével létesített hatalmas „Szövetség" (orenburgi) gázvezeték;

befejeződött a Vinnyica (Szovjetunió) és Albertirsa (Magyarország) közötti 750 kV-os nagy teljesítményű villamos távvezeték építése;

folyamatosan üzembe helyezik a Szovjetunióban a vastartalmú nyersanyagokat és egyes ferroötvözet-fajtákat termelő kapacitásokat;

folyamatban van, illetve a befejezés szakaszához közeledik többek között az uszty-ilimszki, évi 500 000 tonna kapacitású cellulózkombinát, és az ugyancsak évi 500 000 tonna kapacitású kijembajevi az-

besztkombinát együttes építése a Szovjetunióban, továbbá Kubában nikkeltermelő kapacitások létesítése.

A sokoldalú tervezési együttműködés másik új formája: a hosszú távú célprogramok kidolgozása és megvalósítása. A KGST 1976-ban Berlinben tartott XXX. ülésszaka öt hosszú távú együttműködési célprogram kidolgozására adott megbízást az alábbi területeken:

a tagállamok energia-, fűtő- és nyersanyagszükségleteinek kielégítése;

a gépipari termelési szakosítás és kooperáció fejlesztése;

a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek, valamint az ipari fogyasztási cikkek iránti szükségletek kielégítése;

a tagállamok közlekedési kapcsolatainak összehangolt fejlesztése.

A célprogramok a komplex programban körvonalazott, a tagállamok gazdasági fejlődése szempontjából kulcsfontosságú, hosszú távú együttműködési feladatok 1990-ig – egyes területeken még további időszakra – történő koncentrálását jelentik. A célprogramokat a KGST 1978-ban Bukarestben és 1979-ben Moszkvában megtartott XXXII., illetve XXXIII. ülésszakain hagyták jóvá.

A két kongresszus közötti időszakban tovább növekedett a KGST-együttműködés iránti nemzetközi érdeklődés és fokozódott a KGST vonzereje. 1978-ban a Vietnami Szocialista Köztársaság is tagja lett a KGST-nek. Jugoszlávia – bár nem tagja a szervezetnek – tovább növelte részvételét a KGST-tagországokkal való együttműködésben. 1975-ben írták alá a KGST és az Iraki Köztársaság, továbbá a KGST és Mexikó közötti együttműködési egyezményt. Az utóbbi években a KGST egyes szerveinek ülésein megfigyelőként részt vettek a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, Laosz, Angola és Etiópia képviselői. 1979-ben a KGST XXXIII. ülésszaka egyetértett a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság kormányának kérésével is, hogy képviselői a jövőben megfigyelőként részt vehessenek a KGST munkájában. További tárgyalások folytak a KGST és az Európai Gazdasági Közösség közötti kapcsolatok szabályozására irányuló egyezmény létrehozására.

3. A DIPLOMÁCIA ÉS AZ ÁLLAMKÖZI KAPCSOLATOK

Az általános helyzet

A Magyar Népköztársaság 1974. december 31-én 104 országgal állt diplomáciai kapcsolatban. Azóta további 22 országgal vettük fel a diplomáciai kapcsolatokat (Angola, Barbados, Comore, Dzsibuti, Fidzsi-szigetek, Malgas, Mozambik, Panama, Grenada, Guyana, Írország, Jamaica, Libéria, Maldív-szigetek, Pápua Új-Guinea, São Tomé és Príncipe, Seychelles-szigetek, Spanyolország, Suriname, Trinidad-Tobago, Zöld-foki Szigetek, Nicaragua). Egy országgal (San Marino) főkonzuli szintre emeltük diplomáciai kapcsolatunkat. Megszűnt a diplomáciai kapcsolat a Dél-Vietnami Köztársasággal (a DIFK-kel), így jelenleg 125 országgal állunk nagyköveti szintű diplomáciai kapcsolatban, egy országgal főkonzuli szintű kapcsolatot tartunk fenn.

Szélesedtek államközi kapcsolataink szerződéses alapjai. Az MSZMP XI. kongresszusa óta mintegy 300 új, kétoldalú állam- és kormányközi egyezményt kötöttünk.

Kapcsolataink a szocialista országokkal

A XI. kongresszus óta 36 hivatalos kétoldalú megbeszélésre került sor 11 szocialista ország vezetőivel, pártjaink központi bizottságai első titkárainak, illetve főtitkárainak, valamint állam- és kormányfőinek részvételével. Ezen belül 10 alkalommal folytattunk eszmecserét a Szovjetunió, 5 alkalommal Bulgária, 4–4 alkalommal Lengyelország és Csehszlovákia, 3–3 alkalommal a Német Demokratikus Köztársaság és Románia, 2–2 alkalommal Kuba és Jugoszlávia, valamint 1–1 alkalommal Mongólia, Vietnam és Laosz legfelsőbb szintű párt- és állami vezetőivel.

Magyar parlamenti küldöttség tett hivatalos látogatást a Szovjetunióban, Lengyelországban és Kubában, parlamenti delegációt fogadtunk a Szovjetunióból, Csehszlovákiából, a Német Demokratikus Köztársaságból, Romániából, Jugoszláviából, Bulgáriából, Kubából és Mongóliából.

Az MSZMP XI. kongresszusa óta eltelt időszakban a szocialista

országokkal kötött újabb megállapodások, szerződések eredményesen segítették kapcsolataink és együttműködésünk fejlődését az élet minden területén. Új magyar–NDK barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést kötöttünk.

A kapcsolataink bővülése és együttműködésünk fejlődése által támasztott igényeknek megfelelően számos kölcsönös látogatásra és tárgyalásra került sor miniszterelnök-helyettesi, szakminiszteri és egyéb állami szinteken a testvéri országok képviselőivel.

Államközi kapcsolataink fejlődésében tükröződnek az indokínai térségben a szocializmus erőinek javára végbement jelentős változások. A déli országrész felszabadulásával létrejött a Vietnami Szocialista Köztársaság, Laoszban kikiáltották a népi demokratikus köztársaságot. A Kambodzsai Népköztársaság megalakulása a forradalmi erők, a haladás nagy győzelme. Cselekvő szolidaritásunk, növekvő együttműködésünk Vietnammal, Laosszal és Kambodzsával egyben a szocializmus és a társadalmi haladás általános ügyének, az agresszív, nacionalista és hegemonista kínai törekvések megfékezésének elősegítését is szolgálják.

Kapcsolataink a világ fejlődő országaival

A két kongresszus közötti időszakban látogatást tett hazánkban India elnöke, Bissau-Guinea köztársasági elnöke, Mozambik elnöke, Etiópia államfője, Líbia elnöke, Szíria elnöke és Irán államfője.

Az Elnöki Tanács elnöke látogatást tett Indiában, Afganisztánban, Venezuelában, Peruban, Panamában, Mexikóban, Ecuadorban, Szomáliában, Líbiában, a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaságban, Tunéziában és Algériában.

Megbeszéléseket folytatott hazánkban Irak, a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság, a Zöld-foki Szigetek, Jamaica miniszterelnöke és Irak alelnöke.

A Minisztertanács elnöke hivatalos látogatást tett Irakban és Kuvaitban.

Kapcsolataink a tőkésországokkal

1975–1979 között hivatalos látogatást tett hazánkban Urho Kekkonen finn elnök, dr. Rudolf Kirchschläger osztrák szövetségi elnök, Antonio Eanes tábornok, a Portugál Köztársaság elnöke, Raymond Barre francia miniszterelnök, Anker Jörgensen dán miniszterelnök, Helmut Schmidt, a Német Szövetségi Köztársaság kancellárja és Konsztantin Karamanlisz görög miniszterelnök.

Az említett időszakban Kádár János elvtárs a helsinki záróokmány aláírására Finnországba utazott, látogatást tett Ausztriában, a Német Szövetségi Köztársaságban, Olaszországban és a Vatikánban, valamint Franciaországban.

Losonczi Pál elvtárs hivatalos látogatást tett Ausztriában. Lázár György elvtárs hivatalos látogatást tett Olaszországban és a Vatikánban, Ausztriában, Franciaországban, Finnországban és Norvégiában. Találkozott a török miniszterelnökkel.

4. A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG TEVÉKENYSÉGE A NEMZETKÖZI SZERVEZETEKBEN

A Magyar Népköztársaságot képviselő különböző magyar szervek, szervezetek, intézmények és szakemberek több mint 900 kormányszintű és nem kormányszintű nemzetközi szervezet munkájában vesznek részt. Ezek közül jelentőségében kiemelkedik az ENSZ, amelynek számos szervében, bizottságában van tagságunk. Hazánk tagja az ENSZ legtöbb nemzetközi szakosított szervezetének is, mint például az Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetnek (FAO), a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO), az ENSZ Nevelési, Tudományos és Kulturális Szervezetének (UNESCO), az Egészségügyi Világszervezetnek (WHO) és másoknak.

A Magyar Népköztársaság nemzetközi súlyának, a nemzetközi együttműködésben kifejtett tevékenységének elismeréseként számos szervezet választott szerveiben kapnak helyet képviselőink. Hazánk nemzetközi tekintélyének, Magyarország vonzerejének növekedése tükröződik abban is, hogy növekvő számban került sor mind kor-

mányközi, mind pedig nem kormányközi nemzetközi szervezetek magyarországi rendezvényeire.

Az utóbbi években gyakoribbá és rendszeresebbé váltak az ENSZ és különböző szerveik, valamint a többi nemzetközi szervezetek vezető tisztségviselőinek magyarországi látogatásai, megbeszélései. E látogatások sorában kiemelkedő jelentőségű esemény volt Kurt Waldheimnek, az ENSZ főtitkárának 1979. évi magyarországi útja.

5. A NEMZETKÖZI KULTURÁLIS ÉS TUDOMÁNYOS KAPCSOLATOK

Kulturális külkapcsolataink révén jelentős eredményeket értünk el. 1975-ben 55 országgal volt érvényes államközi kulturális egyezményünk, jelenleg 74-gyel. A magyar kultúra és tudomány eredményei 1979-ben mintegy 80 országba jutottak el. Eredményeink megismertetésében és terjesztésében jelentős szerepe volt a külföldön működő magyar kulturális intézeteknek, 1975-ben hét, jelenleg pedig nyolc ország fővárosában: Berlinben, Prágában, Szófiában, Varsóban, Bécsben, Párizsban, Rómában és Új-Delhiben működik magyar intézet. Az intézetek az elmúlt öt év alatt 174 képzőművészeti és dokumentációs kiállítást mutattak be, s mintegy 400 zenei rendezvényük volt.

Tizenkét szocialista országgal az államközi egyezmények alapján kidolgozott munkatervek bővítették, gazdagították együttműködésünket. A munkatervek a szocialista országok többségével a korábbihoz képest hosszabb, ötéves időszakra irányozták elő az együttműködést. Különösen gazdag, sokrétű együttműködés valósult meg a Szovjetunióval. Az 1974/75-ös tanévben 1587 magyar hallgató tanult a szocialista országok felsőoktatási intézményeiben, s közülük 1116-an a Szovjetunióban. Az 1979/80-as tanévben ez a szám 1780-ra, illetve 1240-re nőtt. Magyar és szovjet tudósok 160 téma kutatásában működnek együtt. Évente mintegy ezer művész és szakember tesz tanulmányutat egymás országában.

1975-ben 33 fejlődő országgal (11 arab, 5 ázsiai, 10 fekete-afrikai, 7 latin-amerikai), 1979-ben pedig 41-gyel (13 arab, 7 ázsiai, 12 fekete-afrikai, 9 latin-amerikai) tartottunk fenn kapcsolatokat államközi kulturális és tudományos egyezmények alapján. Ezek közül mintegy

20 országgal 2–3 évre szóló munkatervek irányozzák elő az együttműködést. Jelentős számban fogadjuk hazánkban a fejlődő országok hallgatóit teljes képzésre, szakembereit továbbképzésre. Az 1974/75-ös tanévben 1196, az 1978/79-es tanévben pedig 1474 hallgató tanult 70 fejlődő országból magyar felsőoktatási intézményekben. Az elmúlt öt évben a külföldi hallgatók közül 784 fő szerzett diplomát hazánkban. 1975-ben 136, 1978-ban 242 szakembert fogadtunk aspiránsképzésre. 1975-ben 154 tanulmányutas és 134 ösztöndíjas érkezett tapasztalatszerzésre országunkba; 1979-ben pedig 94, illetve 112 fő volt a tanulmányútra, illetve ösztöndíjjal hozzánk érkezettek száma.

A fejlett tőkésországok közül 1975-ben 9, 1979-ben pedig 17 országgal folytattunk együttműködést államközi egyezmény, munkaterv vagy egyéb megállapodás alapján. Ezek: Belgium, Ciprus, Dánia, Finnország, Franciaország, Hollandia, Japán, Nagy-Britannia, Olaszország, Ausztria, Egyesült Államok, Görögország, Málta, NSZK, Norvégia, Portugália és Spanyolország. Hat tőkésországgal intézményi megállapodásokat kötöttünk. 1975-ben 5, jelenleg 8 fejlett tőkésországgal van műszaki-tudományos egyezményünk. Ezek: Ausztria, Egyesült Államok, Finnország, Franciaország, Nagy-Britannia, Olaszország, Portugália és Japán. 1979-ben Párizsban megnyílt a Magyar Műszaki-Tudományos Tájékoztatási és Dokumentációs Központ, amely számottevően előmozdítja a magyar műszaki eredmények megismertetését Franciaországban.

A magyar szerzők műveit a szocialista országok mellett 75 fejlődő és tőkésországban vásárolták meg. A könyvkivitel értéke az utolsó három évben 10%-kal nőtt, 1978-ban 388,2 millió Ft volt. A kivitt művek példányszáma évente hárommillió körül van. A művek közel 90%-át a Szovjetunió és a többi szocialista ország vette meg.

Az elmúlt öt évben 117 országban 1330 játék- és 4952 kisfilmünket vásárolták meg. Filmjeinkkel 35 országban rendezett 367 nemzetközi fesztiválon vettünk részt, ezeken 155 díjat nyertünk. A világ 38 országában 266 alkalommal rendeztünk filmheteket, illetve filmnapokat, amelyeken 2010 magyar filmet mutattunk be.

Magyar színházi együttesek összesen 12 országban vendégszerepeltek; egy-egy együttes több alkalommal is játszott külföldön. Összesen 119 előadást tartottak együtteseink külföldön, 41 darab szerepelt

műsoron. A legtöbb előadást a Szovjetunióban tartották, összesen 18-at.

A külföldre eladott hanglemezek száma kétszeresére emelkedett az 1975. évihez viszonyítva. 1978-ban a külföldre kivitt hanglemezek 60%-át a szocialista országok, 17%-át a Szovjetunió vásárolta meg.

1975-től összesen 809 magyar képzőművészeti és dokumentációs kiállítást rendeztünk külföldön, 384 külföldi kiállítást mutattunk be hazánkban.

A tőkésországokban évente 70–80 kiállítás népszerűsíti képző- és iparművészetünket. Néhány nagyvárosban rendezett sikeres magyar kulturális hét keltett számottevő érdeklődést országunk és kultúránk iránt. Említést érdemelnek az elmúlt években Milánóban, Duisburgban, Münchenben, Isztambulban és Mexikóban rendezett magyar hetek. Számos kulturális rendezvény állított méltó emléket külföldön a Kommunisták Magyarországi Pártja, valamint a Magyar Tanácsköztársaság megalakulása 60. évfordulójának.

6. A MAGYAR TÁRSADALMI SZERVEZETEK, MOZGALMAK RÉSZVÉTELE A LEGJELENTŐSEBB POLITIKAI KONFERENCIÁKON

A Nők Világkongresszusa (Berlin, 1975)
Vöröskereszt Világkonferencia a Békéért (Belgrád, 1975)
Európai Szakszervezeti Központok Konferenciája (Genf, 1975)
Az Európai Népek II. Közgyűlése (Liège, 1975)
Fejlődési Világkonferencia (Budapest, 1976)
Világkonferencia a Fegyverkezési Verseny Megszüntetéséért, a Leszerelésért és az Enyhülésért (Helsinki, 1976)
Európai Ifjúsági és Diáktalálkozó (Varsó, 1976)
A szövetkezetek Nemzetközi Szövetségének XXVI. kongresszusa (Párizs, 1976)
A Békeépítők Világközgyűlése (Varsó, 1977)
A Békeszerető Erők Nemzetközi Fóruma a Leszerelésről (Moszkva, 1977)
A Nemzetközi Diákszövetség Kongresszusa (Szófia, 1977)
Az Európai Szakszervezeti Központok II. Konferenciája (Genf, 1977)

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójához kapcsolódó nemzetközi rendezvények (Moszkva, Leningrád, 1977)
Európai Ifjúsági Leszerelési Konferencia (Budapest, 1978)
A Demokratikus Ifjúsági Világszövetség X. Közgyűlése (Berlin, 1978)
A nem kormányzati szervezetek Leszerelési Világkonferenciája (Genf, 1978)
A Szakszervezeti Világszövetség IX. Kongresszusa (Prága, 1978)
Az Ellenállók Nemzetközi Szövetségének VIII. Kongresszusa (Minszk, 1978)
A XI. Világifjúsági és Diáktalálkozó (Havanna, 1978)
A dolgozó nők helyzetével foglalkozó európai szeminárium (Budapest, 1978)
A dolgozó nők helyzetével foglalkozó szakszervezeti világkonferencia (Nicosia, 1979)
A Béke-világtanács rendkívüli ülése (Berlin, 1979)
Vietnami Szolidaritási Világkonferencia (Helsinki, 1979)
Európai Gyermektalálkozó (Budapest, 1979)
Európai Ifjúsági Szervezetek Konzultatív Találkozója (Keszthely, 1979)
Európai Szakszervezeti Vezetők Találkozója (Genf, 1979)
Európai Leszerelési Fórum (Brüsszel, 1979)
Az egykori hadviseltek világkonferenciája (Róma, 1979)
Nemzetközi fórum a „Gyermekek boldogabb jövőjéért" (Moszkva, 1979)

1980. március 24.

A kongresszus megnyitása

A kongresszust *Németh Károly*, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára nyitotta meg. Köszöntötte a küldötteket és a meghívottakat. Megállapította, hogy a kongresszus határozatképes, majd bejelentette: a kongresszus küldöttcsoportjai megvitatták a kongresszus elnökségére tett javaslatot és azt elfogadásra ajánlják.

A küldöttek egyhangúlag választották meg az elnökség tagjait:

Aczél György, a Minisztertanács elnökhelyettese, Baranya megye küldötte;
Apró Antal, az Országgyűlés elnöke, Csongrád megye küldötte;
Benke Valéria, a Társadalmi Szemle szerkesztő bizottságának elnöke, Vas megye küldötte;
Biszku Béla nyugdíjas, Szabolcs-Szatmár megye küldötte;
Borbély Sándor, a Központi Bizottság titkára, Hajdú-Bihar megye küldötte;
Brutyó János, a Központi Ellenőrző Bizottság elnöke, Nógrád megye küldötte;
Cservenka Ferencné, a Pest megyei Pártbizottság első titkára, Pest megye küldötte;
Dobozy Imre író, a Magyar Írók Szövetségének elnöke, Szabolcs-Szatmár megye küldötte;
Dudás Iván, a Fémmunkás Vállalat szerszámkészítője, Budapest küldötte;
Dusnoki Józsefné, a kelebiai Rákóczi Csillaga Termelőszövetkezet brigádvezetője, Bács-Kiskun megye küldötte;
Erdei Lászlóné, a Magyar Nők Országos Tanácsának elnöke, Szabolcs-Szatmár megye küldötte;
Fock Jenő nyugdíjas, Komárom megye küldötte;

Gáspár Sándor, a Szakszervezetek Országos Tanácsának főtitkára, Pest megye küldötte;
Gyenes András, a Központi Bizottság titkára, a Külügyminisztérium küldötte;
Győri Imre, a Központi Bizottság titkára, Bács-Kiskun megye küldötte;
Havasi Ferenc, a Központi Bizottság titkára, Veszprém megye küldötte;
Huszár István, a Minisztertanács elnökhelyettese, Heves megye küldötte;
Kádár János, a Központi Bizottság első titkára, Budapest küldötte;
Kéri Lászlóné, a REMIX Rádiótechnikai Vállalat szombathelyi gyárának igazgatója, Vas megye küldötte;
Korom Mihály, a Központi Bizottság titkára, Békés megye küldötte;
Kovács Zoltán, az Ózdi Kohászati Üzemek olvasztára, Borsod-Abaúj-Zemplén megye küldötte;
Lázár György, a Minisztertanács elnöke, Borsod-Abaúj-Zemplén megye küldötte;
Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke, Somogy megye küldötte;
Maróthy László, a KISZ Központi Bizottságának első titkára, Győr-Sopron megye küldötte;
Méhes Lajos, az MSZMP Budapesti Bizottságának első titkára, Budapest küldötte;
Nemes Dezső, a Népszabadság főszerkesztője, Szolnok megye küldötte;
Németh Károly, a Központi Bizottság titkára, Budapest küldötte;
Óvári Miklós, a Központi Bizottság titkára, Fejér megye küldötte;
Pothornik József nyugdíjas, Nógrád megye küldötte;
Puja Frigyes külügyminiszter, a Külügyminisztérium küldötte;
Sarlós István, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára, Tolna megye küldötte;
Stock János vezérőrnagy, hadseregparancsnok, a néphadsereg küldötte;
dr. Szabó Gábor akadémikus, a Debreceni Orvostudományi Egyetem intézetvezetője, Hajdú-Bihar megye küldötte;

Szalai Gyula, a Fejér megyei Állami Építőipari Vállalat kőműves brigádvezetője, Fejér megye küldötte;
Szücs Istvánné, a Magyar Úttörők Szövetségének főtitkára, Csongrád megye küldötte;
Szücs Józsefné, az egri Szilágyi Erzsébet gimnázium tanára, Heves megye küldötte;
Zagyi János, az MSZMP Karcag városi Bizottságának első titkára, Szolnok megye küldötte.

A kongresszus elnökségébe tiszteletbeli tagnak beválasztották a testvérpártok küldöttségeinek vezetőit.

Megnyitó beszéd

Németh Károly
a Politikai Bizottság tagja,
a Központi Bizottság titkára

Kedves elvtársak, elvtársnők! Tisztelt vendégeink!
Pártunk és népünk életének nagy jelentőségű eseményéhez érkeztünk el. Megkezdi munkáját a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa. Néhány nap múlva pedig hazánk legnagyobb nemzeti ünnepét, a magyar nép felszabadulásának a 35. évfordulóját köszöntjük. A kongresszus és a felszabadulás között mély és szoros az összefüggés. Amikor a párt XII. kongresszusa mérlegre teszi a legutóbbi öt esztendő munkáját, kimondva és kimondatlanul abból indul ki, hogy ez az időszak is – sikereivel és gondjaival együtt – a felszabadulás óta megtett küzdelmes, de népünk munkájának eredményeként magasba ívelő út fontos szakasza. S amikor a kongresszus előretekint, és kitűzi majd az előttünk álló legközelebbi öt esztendőre az újabb feladatokat, akkor is a három és fél évtizeddel ezelőtti nemzeti sorsfordulónk nyomán kibontakozott történelmi folyamatba illeszti terveit.

Pártunk nagy munka közben, egységesen, népünkkel szorosan összeforrva érkezett el XII. kongresszusához. A párt legmagasabb fórumán, az ország színe előtt felelősen kijelenthetjük: pártunk a legutóbbi öt évben is a magyar nép, hazánk, a Magyar Népköztársaság odaadó szolgálatát tekintette legfőbb kötelességének. Ez vezérelte akkor is, amikor internacionalista elveinkhez híven végezte nemzetközi tevékenységét. Pártunk és népünk kapcsolata szoros, a kölcsönös bizalomra épül, a párttagok és a pártonkívüliek összefogása az elmúlt években is kiállta a próbát. Ez a fő forrása mindannak, amit együttesen elértünk, és ez a záloga annak is, hogy sikeresen megoldjuk az előttünk álló feladatokat.

E gondolatok jegyében kívánok mindenkinek eredményes munkát.

Kedves elvtársak! Pártunk XI. kongresszusa óta a magyar munkásmozgalom több kiváló harcosát vesztettük el. Fájdalmas kötelessé-

günknek teszünk eleget, amikor rájuk emlékezünk. A Központi Bizottság tagjai közül elhunyt: *Friss István, Jánossy Lajos, Kisházi Ödön, Kónyi Gyula, Nemeslaki Tivadar, Orbán László* és *Révész Géza* elvtárs; a Központi Ellenőrző Bizottság tagjai közül *Kimmel Emil* elvtárs.

Tisztelettel emlékezünk azokra az elhunyt párton kívüli szövetségeseinkre, küzdőtársainkra, társadalmi és közéleti személyiségekre is, akikkel sok éven át együtt munkálkodtunk szocialista hazánkért.

A XI. kongresszus óta eltelt években a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom több kiemelkedő harcosa távozott az élők sorából. Haláluk érzékeny veszteség mindannyiunk számára. Köztük olyan kimagasló személyiségek voltak, mint: *Jacques Duclos* elvtárs, a Francia Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, a párt alapító tagja; *Felix Ojeda* elvtárs, a Puerto Ricó-i Kommunista Párt főtitkára; *Fuad Nasszar* elvtárs, a Jordániai Kommunista Párt főtitkára; *Max Reimann* elvtárs, a Német Kommunista Párt tiszteletbeli elnöke, a párt alapító tagja; *Marien Ngouabi* elvtárs, a Kongói Munkapárt s a Kongói Népi Köztársaság elnöke; *Knud Jespersen* elvtárs, a Dán Kommunista Párt elnöke; *Jean Terfve* elvtárs, a Belga Kommunista Párt alelnöke; *Gerhard Danelius* elvtárs, Nyugat-Berlin Szocialista Egységpártjának elnöke; *Moses Kotane* elvtárs, a Dél-afrikai Kommunista Párt főtitkára; *Agostinho Neto* elvtárs, az Angolai MPLA-Munkapárt s az ország elnöke és *Nur Mohammed Taraki* elvtárs, az Afganisztáni Népi Demokratikus Párt főtitkára, az ország elnöke.

Elhunyt elvtársaink, harcostársaink, barátaink emlékét kegyelettel megőrizzük. Kérem a kongresszust, hogy egyperces néma felállással adózzunk emléküknek.

Kedves elvtársak! Pártunk XII. kongresszusának megnyitásakor szeretettel és tisztelettel köszöntöm a küldött és a meghívott elvtársakat. Külön is meleg szeretettel és nagy tisztelettel köszöntöm pártunknak és a magyar munkásmozgalomnak a kongresszuson jelenlevő régi, kipróbált harcosait. Szívélyesen üdvözlöm párton kívüli barátainkat. Köszöntöm pártunk minden tagját, a dolgozó nép ügyét felelősséggel szolgáló kommunistákat. Tisztelettel köszöntöm munkásosztályunkat, termelőszövetkezeti parasztságunkat, értelmiségünket, hazánk minden dolgozóját, akiknek odaadó, áldozatkész munkájával épül, gazdagodik

szocialista hazánk, a Magyar Népköztársaság. Üdvözlöm a kongresszusi és felszabadulási munkaverseny minden résztvevőjét, e nagyszerű mozgalom kezdeményezőit és élharcosait, a szocialista brigádokat.

Kedves elvtársak! Szívből örülünk annak, hogy kongresszusunkon üdvözölhetjük 35 testvéri kommunista és munkáspárt küldöttségét. Egész pártunk, dolgozó népünk nevében őszinte tisztelettel, forró szeretettel köszöntöm a Szovjetunió Kommunista Pártjának küldöttségét, élén *Andrej Kirilenko* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját, a Központi Bizottság titkárát; a Bolgár Kommunista Párt küldöttségét, élén *Ognjan Dojnov* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját, a Központi Bizottság titkárát; Csehszlovákia Kommunista Pártjának küldöttségét, élén *Josef Kempny* elvtársat, az elnökség tagját, a Központi Bizottság titkárát; a Jugoszláv Kommunisták Szövetségének küldöttségét, élén *Lazar Mojszov* elvtársat, az Elnökség tagját; a Koreai Munkapárt küldöttségét, élén *Rim Chun Chu* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a Kubai Kommunista Párt küldöttségét, élén *Osvaldo Dorticos* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a Lengyel Egyesült Munkáspárt küldöttségét, élén *Stanislaw Kania* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját, a Központi Bizottság titkárát; a Mongol Népi Forradalmi Párt küldöttségét, élén *Szampilin Zsalan-Ázsav* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját, a Központi Bizottság titkárát; a Német Szocialista Egységpárt küldöttségét, élén *Werner Krolikowski* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a Román Kommunista Párt küldöttségét, élén *Iosif Banc* elvtársat, a Politikai Végrehajtó Bizottság tagját, a Központi Bizottság titkárát; a Vietnami Kommunista Párt küldöttségét, élén *Le Van Luong* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a Kambodzsa Megmentésének Nemzeti Egységfrontja küldöttségét, élén *Hun Sen* elvtársat, a Forradalmi Nemzeti Tanács tagját; a Laoszi Forradalmi Néppárt küldöttségét, élén *Phoumi Vongvichit* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; Ausztria Kommunista Pártjának küldöttségét, élén *Franz Karger* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját, a párt bécsi szervezetének elnökét; a Belga Kommunista Párt képviselőjét, *Jan Debrouwere* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártjának küldöttségét, élén *Andreasz Fantisz* elvtársat, a párt főtitkárhelyettesét; a Dán Kommunista Párt küldöttségét, élén *Kaj Hansen* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a Finn Kommunista

Párt küldöttségét, élén *Arvo Aalto* elvtársat, a párt főtitkárát; a Francia Kommunista Párt küldöttségét, élén *Gaston Plissonnier* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját, a Központi Bizottság titkárát; a Görög Kommunista Párt küldöttségét, élén *Antoniosz Ambatielosz* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a Holland Kommunista Párt képviselőjét, *Carel van Dillen* elvtársat, a Központi Bizottság tagját; Írország Kommunista Pártjának küldöttségét, élén *Michael O'Riordan* elvtársat, a párt főtitkárát; a Luxemburgi Kommunista Párt képviselőjét, *Francois Hoffmann* elvtársat, a Végrehajtó Bizottság tagját; a Máltai Kommunista Párt képviselőjét, *Paul Agius* elvtársat, a Központi Bizottság titkárát; Nagy-Britannia Kommunista Pártjának küldöttségét, élén *Kevin Halpin* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a Német Kommunista Párt küldöttségét, élén *Kurt Bachmann* elvtársat, az Elnökség tagját; a Norvég Kommunista Párt küldöttségét, élén *Arne Jörgensen* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a Nyugat-Berlini Szocialista Egységpárt küldöttségét, élén *Heinz Thomaszik* elvtársat, a Vezetőség Irodájának tagját, a Vezetőség titkárát; az Olasz Kommunista Párt küldöttségét, élén *Giancarlo Pajetta* elvtársat, a Vezetőség tagját; a Portugál Kommunista Párt küldöttségét, élén *Jaime dos Santos Serra* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a San Marinó-i Kommunista Párt küldöttségét, élén *Ermenegildo Gasperoni* elvtársat, a párt elnökét; a Spanyol Kommunista Párt küldöttségét, élén *Nicolas Sartorius* elvtársat, a Végrehajtó Bizottság Állandó Bizottságának tagját; a Svájci Munkapárt képviselőjét, *Jakob Lechleiter* elvtársat, a Politikai Bizottság tagját; a Svéd Baloldali Párt–Kommunisták küldöttségét, élén *Tore Claeson* elvtársat, a Végrehajtó Bizottság póttagját; a napjainkban is illegalitásban harcoló Török Kommunista Párt küldöttségét. Üdvözlöm a Béke és Szocializmus Szerkesztő Bizottságának képviselőjét, *Konsztantyin Zarodov* elvtársat, a folyóirat főszerkesztőjét.

A KONGRESSZUS MUNKABIZOTTSÁGAI

A kongresszus titkárságának vezetője: Németh Károly. Tagjai: Karakas László, Rácz Sándor, Somogyi Sándor, Venéczi János.

A mandátumvizsgáló bizottság elnöke: Szépvölgyi Zoltán. Tagjai: Apáti Nagy Gábor, Háry Béla, Király Andrásné, Kovács György, Szabó István, dr. Tar Imre, Varga László.

A szerkesztő bizottság vezetője: Óvári Miklós. Tagjai: Balogh Mihályné, Borbély Sándor, Ernszt Antal, Gyenes András, Győri Imre, Havasi Ferenc, Katona István, Komócsin Mihály, Kovács Antal, Kun István, Pap János, Somodi Gyula, dr. Szekér Gyula, dr. Szentistványi Gyuláné.

A fellebbviteli bizottság elnöke: Varga Gyula. Tagjai: Duschek Lajosné, Gergely István, Hart Jánosné, Hegymegi István, Katona Imre, Sikula György.

A jelölő bizottság elnöke: dr. Korom Mihály. Tagjai: Baranyai Tibor, Bécs László, Brutyó János, Cservenka Ferencné, Frank Ferenc, Géczi János, Grósz Károly, dr. Horváth István, Horváth Miklós, Juhász Imréné, Kiss Imréné, Kolber Istvánné, K. Papp József, Lendvai Miklós, Lukács János, dr. Márta Ferenc, Méhes Lajos, Pál Rozália, Papp Dezső, Szabó Gyula, dr. Szabó Imre, Takács Imre, Varga Gyula, Vaskó Mihály.

A szavazatszedő bizottság elnöke: Varga Péter. Tagjai: Andrikó Miklós, Balla János, Gulácsi Sándor, Herczeg Károly, Mokri Pál, Óvári Ibolya, Somogyi Imre, Vajda István.

A KONGRESSZUS NAPIRENDJE

1. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának beszámolója a XI. kongresszus határozatainak végrehajtásáról, a párt feladatairól. Előadó: Kádár János elvtárs.
2. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Ellenőrző Bizottságának beszámolója. Előadó: Brutyó János elvtárs.
3. A Fellebbviteli Bizottság jelentése. Előadó: Varga Gyula elvtárs.
4. A Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság tagjainak megválasztása.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának beszámolója

ELŐADÓ
Kádár János
a Központi Bizottság első titkára

Tisztelt kongresszus, kedves elvtársak, elvtársnők, tisztelt vendégeink! Hazánk kiemelkedő jelentőségű politikai eseményéhez érkeztünk el, megnyílt és megkezdte munkáját a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa. Feladatom, hogy ismertessem a Központi Bizottság beszámolóját, amely a kongresszusi küldötteknek átadott előzetes írásos jelentés és a benyújtott határozati javaslat figyelembevételével készült.

A párt tagjai, alapszervezetei és irányító szervei megfelelően felkészültek a kongresszusra. A taggyűléseken, a pártértekezleteken felelősen beszámoltak a végzett munkáról, széles körűen, nagy aktivitással megvitatták a kongresszusi irányelveket, és a szervezeti szabályzat előírásai szerint megválasztották a kongresszusi küldötteket.

A kongresszusi irányelveket megvitatták a tömegszervezetek és -mozgalmak vezetői és aktivistái, valamint a Központi Bizottság felkérésére a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a Szakszervezetek Országos Tanácsa, az Országos Szövetkezeti Tanács, a Magyar Tudományos Akadémia elnöksége, a Magyar Nők Országos Tanácsa és a Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága. Ily módon a munkában részt vettek párton kívüli szövetségeseink is. Értékes véleményükkel, hasznos javaslataikkal nagy segítséget nyújtottak a kongresszusi felkészülésben a Központi Bizottságnak, a pártnak.

A Központi Bizottság az 1978 áprilisában elvégzett közbülső számvetésében éppen úgy, mint most a felkészülés időszakában, kritikusan és önkritikusan elemezte a pártnak és vezető testületeinek munkáját, ellenőrizte a XI. kongresszus határozatainak végrehajtását. A Központi Bizottság teljes felelősséggel jelentheti, hogy társadalmunk az öt évvel ezelőtt elfogadott programnyilatkozatban megjelölt távlati célok irányában fejlődik. A párt a XI. kongresszus által kijelölt úton

haladt. Az előreláthatónál nagyobb nehézségeket leküzdve a szocialista építőmunkában jelentős eredményeket értünk el minden területen. Népünk előbbre jutott a szocialista társadalom építésében, hazánk, a Magyar Népköztársaság erősödött, fejlődésünk a felemelő távlati céljainkhoz vezető irányt követi.

Eredményeinkről szólva a Központi Bizottság köszönetet mond a párt tagságának és párton kívüli szövetségeseinknek, a magyar munkásosztálynak, a szövetkezeti parasztságnak, az értelmiségnek, egész népünknek azért a helytállásért, céltudatos és odaadó munkáért, amellyel a párt politikájának, a XI. kongresszus határozatainak megvalósítását elősegítette. Pártunk és népünk nevében köszönetet mondunk a szocialista országoknak, a kommunista és munkáspártoknak, a világ velünk együtt küzdő haladó erőinek, a Magyar Népköztársaság minden barátjának és jóakarójának azért a szolidaritásért, együttműködésért, amellyel népünk munkáját támogatták.

A kongresszusi irányelvek vitája a párt politikájának helyeslését fejezte ki, erősítette a párt egységét és az alapvető szocialista célokat illetően a párt és a nép összefogását. A vitát a nehézségekkel is szembenéző valóságérzék, ugyanakkor bizakodás, tettrekészség jellemezte. Sok tapasztalattal felvértezett párttagságunk és népünk a párt politikájának folytatását, a végrehajtásban a nagyobb következetességet igényli. Mindez kifejezésre jutott nemcsak az irányelvek tárgyalásakor elhangzott több százezernyi felszólalásban, hanem tettekben, az építőmunka mindennapi feladatainak megoldásában, a párt XII. kongresszusának és hazánk felszabadulása 35. évfordulójának tiszteletére indított országos szocialista munkaversenyben, amely a kongresszus előtti hetekben újabb lendületet kapott.

Párttagságunk, népünk nagy várakozással tekint a XII. kongresszusra. A Központi Bizottság javasolja a kongresszusnak, erősítse meg pártunk politikai irányvonalát, és a jelenlegi helyzet követelményeinek megfelelően jelölje ki azokat a feladatokat, amelyek megoldása biztosítja hazánkban a szocialista társadalom további töretlen fejlődését.

I. A NEMZETKÖZI HELYZET ÉS HAZÁNK KÜLPOLITIKÁJA

Pártunk és kormányunk a beszámolási időszakban a XI. kongresszus állásfoglalásainak megfelelően végezte nemzetközi tevékenységét. Hazánk, népünk érdekeit képviselve, a proletár internacionalizmus és a békés egymás mellett élés elvét követve arra törekedtünk, hogy hozzájáruljunk az enyhülés térhódításához, a béke megszilárdításához és a nemzeti függetlenség, a szocializmus, a társadalmi haladás erőinek gyarapításához.

A Magyar Népköztársaság képviselői széles körű és aktív tevékenységet folytatnak mind a nemzetközi szervezetekben, mind a kétoldalú kapcsolatok keretében. Nagy fontosságot tulajdonítunk az Egyesült Nemzetek Szervezetében, valamint szakosított intézményeiben végzett munkának. Hazánk tagja az Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetnek (FAO), a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO), a Nevelési, Tudományos és Kulturális Szervezetnek (UNESCO), az Egészségügyi Világszervezetnek (WHO). Képviselőink több mint 900 nemzetközi szervezet munkájában vesznek részt; hazánknak 125 országgal van diplomáciai kapcsolata.

Megkülönböztetett jelentőséget tulajdonítunk a szocialista országokkal fennálló kapcsolatainknak. A szocialista közösség országai jelentős eredményeket értek el az új társadalom építésében, internacionalista összefogásuk, közös fellépésük döntő tényezője a békéért, a társadalmi haladásért vívott világméretű harcnak. Kapcsolataink a beszámolási időszakban egészségesen fejlődtek, és a jövőben is mindent meg fogunk tenni, hogy tovább erősödjék a szocialista országok egysége, politikai, gazdasági, kulturális és ideológiai együttműködése.

A Központi Bizottság nagy megelégedéssel jelenti a kongresszusnak, hogy az elmúlt öt évben tovább szilárdult internacionalista egységünk a világ első szocialista államával, az emberi haladás ügyének fő támaszával, felszabadítónkkal, a Szovjetunióval. Sokoldalú kapcsolataink lendületesen fejlődtek, népeink megbonthatatlan barátsága még erősebb lett. Ez nagyszerűen kifejezésre jutott a szovjet párt- és kormányküldöttség hazánkban tett múlt évi látogatásának minden mozzanatában. Örülünk, hogy ebből az alkalomból ismét Magyar-

országon üdvözölhettük igaz barátunkat, a béke és a haladás ügyének kiemelkedő harcosát, Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársat. A magyar–szovjet barátságnak szilárd alapja elveink, szocialista céljaink, alapvető érdekeink közössége. Sokoldalú kapcsolataink, együttműködésünk további fejlesztése nemzeti érdekünk.

A világpolitikában fontos szerepe van annak, hogy a népek újabb sikereket értek el a gyarmati rendszer maradványainak felszámolásáért, az újgyarmatosító törekvések ellen vívott harcban.

A beszámolási időszak történelmi jelentőségű eseménye volt a szabadságáért küzdő testvéri vietnami nép győzelme, az egységes Vietnami Szocialista Köztársaság létrejötte. Az indokínai népek sikeres küzdelme új helyzetet teremtett Délkelet-Ázsiában. Kambodzsa és Laosz népe előtt is megnyílt az önálló fejlődés, a nemzeti felemelkedés útja.

Előretörtek a nemzeti felszabadító és demokratikus forradalmi mozgalmak. Afrikában kivívták függetlenségüket Angola, Mozambik, a volt portugál gyarmatok népei. Sikeresen halad előre a maga választotta útján Etiópia, s legutóbb – sokéves küzdelem után – jelentős győzelmet értek el a zimbabwei hazafiak. Latin-Amerikában fellendült a demokratikus, forradalmi erők küzdelme a fasiszta diktatúrák, a félgyarmati elnyomás ellen, Nicaraguában győzedelmeskedett a nép ügye. Közép-Keleten az iráni monarchia bukásával az imperializmus elvesztette fontos szövetségesét. Megvédte függetlenségét a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság népe. Az afgán nép forradalmi erői elszánt harcot folytatnak hazájuk függetlenségének védelméért az imperialisták által bujtogatott és támogatott ellenforradalmárok ellen.

Senki sem vitathatja el a népeknek azt a jogát, hogy küzdjenek nemzeti függetlenségük kivívásáért és megszilárdításáért, a társadalmi felemelkedésért. Ismételten kifejezzük a magyar kommunisták szolidaritását Ázsia, Afrika, Latin-Amerika népeinek az újgyarmatosítók és mindenfajta agresszor ellen folytatott igazságos harcával.

A Magyar Népköztársaság a nemzetközi élet jelentős tényezőjének tekinti az el nem kötelezett országok mozgalmát. A havannai csúcsértekezlet megerősítette a mozgalom imperialistaellenes vonásait, határozatai fontos hozzájárulást jelentenek a béke védelméhez, a nemzeti függetlenség, a társadalmi haladás ügyéhez. Támogatjuk a fejlődő

országoknak a nemzeti függetlenségük megszilárdításáért, társadalmi előrehaladásukért folytatott harcát és azt a törekvését, hogy a nemzetközi gazdasági kapcsolatok rendszere a mostaninál igazságosabb feltételeket nyújtson valamennyi ország fejlődéséhez.

A nemzetközi helyzetet befolyásoló tényezők között szólni kell arról is, hogy az elmúlt években tovább mélyült a kapitalizmus általános válsága, éleződtek a tőkésországok belső ellentmondásai, erősödött az energia- és nyersanyagforrásokért, a piacokért egymással folytatott harcuk. A kapitalista világrendszert tartósan gyötrő pénzügyi válság, a legfejlettebb tőkésországokban is mutatkozó gazdasági megtorpanások, az infláció, a tartósan nagyarányú munkanélküliség következtében súlyosbodnak a dolgozókra háruló terhek, fokozódnak a politikai feszültségek. Az a körülmény, hogy a tőkésországokban erősödik az egyoldalú előnyökre való törekvés, a protekcionizmus, növeli a világgazdasági kapcsolatok bizonytalanságát. Ez kedvezőtlenül hat a tőkésországoknak a szocialista, illetve a fejlődő államokkal fennálló kapcsolataira is.

Az utóbbi időben a nemzetközi helyzet éleződött, újra a hidegháború idejéből ismert hangokat hallunk. A reakciós körök most – az afganisztáni események ürügyén – általános szovjetellenes, antikommunista, a szocialista társadalmi rend ellen irányuló propagandakampányt folytatnak, és az enyhülés ellen lépnek fel; a moszkvai olimpia elleni fellépésük is ezt a célt szolgálja. Ami Afganisztánt illeti, mindenki tudja, hogy a törvényes afgán kormány a külső fenyegetéssel szemben a két ország közötti érvényes szerződés alapján katonai segítséget kért, és ezt a Szovjetunió – a nemzetközi joggal összhangban – meg is adta. A Szovjetunió már világosan kifejezésre juttatta, hogy ha a segítségkérés és segítségnyújtás okai megszűnnek, kész csapatainak Afganisztánból való kivonására.

A nemzetközi helyzetet reálisan, a valóban meghatározó tényezőket és tényeket figyelembe véve kell megítélni. A második világháborút követően kialakult hidegháborús korszak káros és veszélyes jelenségeit felismerve, a beszámolási időszakban ült össze a történelmi jelentőségű európai biztonsági és együttműködési tanácskozás Helsinkiben. Ez az eredményes tanácskozás, amelyen 33 európai állam, valamint az Amerikai Egyesült Államok és Kanada legfelelősebb képviselői ajánlásokat

fogadtak el, számottevően hozzájárult a nemzetközi helyzet enyhüléséhez, az ott képviselt államok sokoldalú kapcsolatainak fejlődéséhez, és kedvező hatással volt a világ más térségeire is.

A jelenlegi nemzetközi feszültségek előidézői valójában azok a különböző, a fegyverkezésben érdekelt, békeellenes, a társadalmi haladással szemben álló imperialista erők, amelyek nyomban Helsinki után fokozták támadásukat az enyhülés irányzatával szemben. Ezek az imperialista körök szeretnék megbontani a két világrendszer között jelenleg fennálló egyensúlyt, és az a céljuk, hogy katonai fölényre tegyenek szert. Ezt világosan jelezte már a közel-keleti helyzet rendezésére vonatkozó közös szovjet–amerikai állásfoglalás figyelmen kívül hagyása, s még inkább a NATO 1978. évi washingtoni döntése a katonai kiadások növeléséről, valamint 1979. évi brüsszeli határozata, amely új, középhatósugarú rakéták telepítését irányozza elő egyes nyugat-európai országokban. A feszültséget növelik azok az újabb törekvések, amelyek az imperializmus katonai jelenlétének további kiszélesítését és megerősítését célozzák a világ különböző térségeiben. Mindez súlyos veszélyt jelent nemcsak Európa, hanem az egész világ békéjére, és kedvezőtlenül hat az enyhülés további alakulására.

A nemzetközi feszültséget növelik a kínai vezetők külpolitikai lépései is. Nacionalista, hegemonista törekvéseiktől vezetve, a kínai nép valódi érdekeit figyelmen kívül hagyva, nyíltan együttműködnek a nemzetközi imperializmus szélsőséges, agresszív köreivel. Népünk határozottan elítélte a szocialista Vietnam elleni kínai agressziót, amely nemcsak a vietnami és a kínai népnek, hanem a szocializmus általános érdekeinek is súlyos károkat okozott.

A nemzetközi helyzet kiélezésére, egy újabb fegyverkezési hullám elindítására törekvő imperialista körök tévednek számításaikban, amikor katonai fölényük kivívását, elvesztett pozícióik visszaszerzését tervezgetik. A történelem nagy tanulsága, hogy az imperializmus igája, a kapitalista kizsákmányolás alól felszabadult népek minden körülmények között megvédik vívmányaikat. A Szovjetunió, a szocialista országok békét akarnak, és éppen ezért minden szükséges lépést megtesznek szabadságuk, függetlenségük, szocialista vívmányaik védelméért, békés építő terveik valóra váltásáért.

Pártunk és kormányunk úgy ítéli meg a nemzetközi helyzetet, hogy

a haladó és békeszerető erők összefogásával és aktív fellépésével megvan a reális lehetőség az enyhülés vívmányainak megvédésére, egy új fegyverkezési hullám elindításának, egy új világháború kirobbantásának megakadályozására. A haladó, demokratikus, békeszerető erők hatalmasak és növekszenek; a reakció próbálkozásai megtörnek rajtuk. Az emberiség egy olyan világ eljövetelében reménykedik, amelyben tartós és szilárd lesz a béke. Most minden ország, minden nép érdekének az felel meg, ha a kormányok felelősen foglalnak állást, és hozzájárulnak a feszültség csökkentéséhez, a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett éléséhez, a biztonság megszilárdításához, a béke megőrzéséhez.

A Magyar Népköztársaság szövetségeseivel, a Szovjetunióval, a Varsói Szerződés többi tagállamával együtt a vitás nemzetközi kérdések politikai megoldásának híve, támogatja a fegyverkezési verseny megállítását célzó javaslatokat, azt, hogy az egyenlő biztonság valósuljon meg a fegyverzet alacsonyabb szintjén. Minden lépést készek vagyunk megtenni, amely az általános leszerelés nagy célja felé közelít. A Varsói Szerződés szervezete – amelynek keretében a Magyar Népköztársaság híven teljesíti kötelezettségeit – immár 25 éve látja el becsülettel védelmi feladatait. A Varsói Szerződés szervezete nem törekszik katonai fölényre, nem kívánja rákényszeríteni akaratát a másik félre, és – jogosan – ilyen magatartást vár el a szemben álló erőktől is.

A Magyar Népköztársaság a helsinki ajánlások megvalósításáért dolgozik. Azt tartjuk, hogy a tervezett madridi találkozóra konstruktív szellemben kell készülni. Síkraszállunk egy olyan európai értekezlet mielőbbi megtartásáért, amely bizalomerősítő intézkedéseket tárgyalna meg, s eltorlaszolná az utat a hidegháború visszatérése előtt. Szükségesnek látjuk a SALT–II, a hadászati támadó fegyvereket korlátozó szovjet–amerikai megállapodás mielőbbi törvénybe iktatását, az újabb középhatósugarú rakéták telepítésére hozott NATO-döntés végrehajtásának felfüggesztését, hogy ily módon létrejöhessenek a fegyverkezést csökkentő további tárgyalások reális feltételei.

Mi – mint ez közismert – a szocializmust építő népekkel, a világ haladó erőivel vagyunk szolidárisak. Ez érvényesül pártunk nemzetközi munkájában, kormányzatunk mindennapi külpolitikai tevékenységé-

ben is. A szocialista országokkal szoros együttműködésre, a fejlődő, az el nem kötelezett országokkal baráti kapcsolatokra törekszünk. A fejlett kapitalista országokkal a békés egymás mellett élés, az egyenjogúság, a belügyekbe való be nem avatkozás elve alapján a kölcsönös érdekeknek megfelelő politikai, gazdasági, kulturális kapcsolatok épültek ki, és készek vagyunk ezeket továbbfejleszteni a jövőben is.

Minden országnak vannak sajátos érdekei. Vannak azonban olyan érdekek, amelyek alapvetően fontosak minden ország számára, függetlenül attól, hogy valamely szövetségi rendszerhez tartozik, vagy az el nem kötelezett országok mozgalmához, vagy semleges. A fegyverkezésre fordított óriási összegek mind nyomasztóbb terheket rónak a népekre, ezeknek csökkentésével jelentős anyagi eszközöket lehetne felszabadítani a népek javára, az emberiség égető és közös problémáinak megoldására. A béke megőrzése mellett ilyen fontos, közös erőfeszítést igénylő feladatok: a világ nyersanyag- és energiaproblémájának megoldása, a közlekedés fejlesztése, a természeti környezet védelme, a föld egyes térségeiben a súlyos népbetegségek, az éhínség és a nyomor leküzdése, az írástudatlanság felszámolása.

A Magyar Szocialista Munkáspárt nemzetközi tevékenységét, a Magyar Népköztársaság külpolitikáját a jövőben is az internacionalizmus, a szolidaritás, a népek közötti barátság magasztos eszméje és a békés egymás mellett élés elve határozza meg. Népünk teljes mértékben támogatja nemzetközi törekvéseinket, külpolitikánkat. A jövőben is arra törekszünk, hogy jó hazai munkával adjunk súlyt szavunknak a nemzetközi életben, s így szolgáljuk népünk, hazánk érdekeit s egyben az általános haladás és a béke ügyét.

II. A TÁRSADALMI VISZONYOK FEJLŐDÉSE, SZÖVETSÉGI POLITIKÁNK

A Magyar Népköztársaság belpolitikai helyzete kiegyensúlyozott, a munkásosztály, a dolgozó nép hatalma szilárd. Társadalmunk életében a párt vezető szerepe érvényesül, a párt és a tömegek viszonyát a kölcsönös bizalom határozza meg. A párt politikáját népünk cselekvően támogatja; erősödik a szocialista nemzeti összefogás. Társadalmunk

politikai egysége nagy történelmi vívmányunk. Ez az első számú, legfontosabb tényezője az eredményes belső építőmunkának éppen úgy, mint hazánk kedvező nemzetközi megítélésének.

Népünk a beszámolási időszak öt esztendejében is magas fokú politikai érettséget, nagy felelősségérzetet és fegyelmezettséget tanúsított politikai állásfoglalásaiban, a mindennapi szocialista építőmunkában, a bonyolult helyzetekben, a nehéz feladatok megoldásában. Ennek a helytállásnak nagyszerű bizonyítéka, az elemi kötelességteljesítésen túl, a szocialista munkaversenyben, a nemes, közösségi célú, önzetlen társadalmi munkában megnyilvánuló, növekvő számú felajánlás és ezek teljesítése.

A teljes képhez azonban hozzátartozik, hogy tapasztalunk közvéleményünkben a gazdasági problémákkal kapcsolatban s az utóbbi időben a nemzetközi feszültség növekedése következtében bizonyos aggodalmat, valamint a társadalmunkban fellelhető negatív jelenségek miatt kritikai észrevételeket is.

A párt, a Központi Bizottság, kormányzatunk a bizalom alapján a valóságos helyzetet tárja közvéleményünk elé, nyíltan szól a problémákról, a nehézségekről is, és figyelembe veszi a megalapozott, jogos bírálatot. Ettől az sem tart bennünket vissza, hogy társadalmunkban törpe kisebbségben ugyan, de akadnak olyanok is, akik szocialista rendszerünkkel, politikánkkal ilyen vagy olyan oknál fogva nem értenek egyet; sőt egyesek kritikátlanul átveszik az imperialista propaganda szólamait, lebecsülik népünk eredményeit, kételyeket igyekeznek támasztani.

A kongresszusi felkészülés hónapjai, az irányelvek országos vitája megmutatták, hogy a párt és a nép egységes, eltökélt és bizakodó. Közös törekvésünk, hogy a helyes határozatokat következetesen hajtsuk végre, határozottabban lépjünk fel a szocialista építőmunkát hátráltató, a közösség érdekeit sértő jelenségekkel szemben. A párttagság, népünk kész politikánk következetes megvalósítására, azoknak a terveknek, intézkedéseknek támogatására, amelyektől várható vívmányaink megszilárdítása, az ország gondjainak megoldása, a további fejlődést és felemelkedést akadályozó kedvezőtlen jelenségek leküzdése.

Hazánkban a társadalom osztálytagozódása a legutóbbi öt évben

nem változott. A munkások részaránya jelenleg kereken 59, a szövetkezeti parasztságé 13, a szellemi foglalkozásúaké 25, a kisárutermelőké pedig 3 százalék. Társadalmunkban a kizsákmányoló tőkés-, földesúri osztályok felszámolásával megszűntek a kibékíthetetlen osztályellentétek. Hazánkban csak egymással szövetséges, dolgozó osztályok és rétegek vannak; érdekeik folyamatos egyeztetése a politika el nem hanyagolható, állandó feladata.

A társadalom osztályai és rétegei, a párttagok és a pártonkívüliek, a materialisták és a hívők ma nemzeti egységbe tömörülve, egyetértésben dolgoznak a közös szocialista célokért. Fejlődésünket a munkásosztály, a parasztság, az értelmiség alapvető érdekeinek azonossága, a szocializmus fő kérdéseiben megnyilvánuló egysége, alkotó együttműködése, egymáshoz való közeledése jellemzi. A jelenlegi kedvező helyzet kialakulásában meghatározó szerepe van a Magyar Szocialista Munkáspárt következetes szövetségi politikájának, amelynek megerősítése és határozott folytatása pártunknak, népünknek egyaránt érdeke.

A munkásosztály az egész nép érdekében eredményesen tölti be vezető szerepét. Politikai súlya, állásfoglalása, aktivitása és kezdeményező készsége, szemlélete és magatartása jó irányban befolyásolja az egész társadalom szemléletét és magatartását. A Központi Bizottság a XI. kongresszus útmutatásait követve rendszeresen foglalkozott a munkásosztály élenjáró szerepének erősítésével, a munkások, különösen a derékhadat alkotó nagyüzemi munkások helyzetével. A szocializmus építésének elengedhetetlen feltétele, népünk érdeke, hogy a munkásosztály vezető szerepe tovább erősödjék. Gondoskodni kell arról, hogy a párt-, a társadalmi és az állami szervek vezető tisztségeiben, a választott testületekben a jelenleginél nagyobb arányban legyenek ott azok a tehetséges munkások, fizikai dolgozók, akik a társadalmi tevékenységben is aktívak, a termelésben is élen járnak.

A szövetkezeti parasztság szocialista fejlődése meggyorsult, a munkásosztálynak szilárd szövetségese, becsülettel helytáll az építőmunkában. A mezőgazdasági termelés iparosodása, a munka és az elosztás jellegében bekövetkezett változások is közelítik a parasztságot a munkásosztályhoz. A jövőben is elő kell segíteni a parasztság politikai öntudatának, közéleti aktivitásának növekedését, élet- és munkakörülményeinek javulását. Népi államunk legfőbb politikai alapja a munkás-

paraszt szövetség, amelynek további megőrzése és még szorosabbra fűzése egész népünk alapvető érdeke.

Az értelmiség tevékeny részese a szocializmus építésének, szorosan kötődik a munkásosztályhoz, a szövetkezeti parasztsághoz. Pártunk, egész népünk nagyra értékeli az értelmiségiek munkáját. Szerepük társadalmunk általános fejlődésével, a tudományos-technikai haladással, a kultúra jelentőségének növekedésével szoros összefüggésben fokozódik. Az előttünk álló feladatok megoldása szükségessé teszi, hogy szellemi erőforrásainkat, a szaktudást, a felkészültséget minden területen jobban, gazdaságosabban és szervezettebben hasznosítsuk, s fokozottan igényeljük és biztosítsuk az értelmiség részvételét a szocializmus építésében és a közéletben.

Politikánk változatlan célja, hogy az osztályok és a rétegek tovább közeledjenek egymáshoz, sajátos érdekeik a társadalmi érdek elsődlegessége alapján érvényesüljenek, tovább csökkenjen a város és a falu, a szellemi és a fizikai munka közötti különbség.

Pártunk a beszámolási időszakban is megfelelően foglalkozott a nők helyzetével. Az idei népszámlálási adatokból kitűnik, hogy a nők aránya hazánkban 51,5 százalék, közülük a munkavállalási korban levők 79 százaléka munkaviszonyban van, az aktív keresőknek pedig 45 százaléka nő. A nők a munkában, a családban, a közéletben növekvő hozzáértéssel, tiszteletreméltó szorgalommal és becsülettel teljesítik a rájuk háruló kötelezettségeket. Társadalmi egyenjogúságuk egyre jobban kiteljesedik. Mégsem lehetünk elégedettek, változatlanul nagy figyelmet kell fordítani a nők helyzetére: tovább kell javítani egyenlő esélyeiknek, valamint a kereső foglalkozás és az anyaság együttes vállalásának gazdasági, kulturális és tudati feltételeit. Ezt elő kell segíteni szakképzettségük emelésével, szociális intézkedésekkel, a szolgáltatások bővítésével, a nők társadalmi szerepét lebecsülő maradi nézetek leküzdésével. Fontos, hogy a nők aránya – a társadalomban elfoglalt szerepüknek megfelelően – növekedjék a vezető beosztásokban és a választott tisztségekben.

Pártunk megítélése szerint a magyar ifjúság döntő többsége híve a szocializmusnak, benne biztosítva látja jövőjét. Helyzetében, magatartásában a társadalom általános állapota is tükröződik. Felkészültségével és tetteivel bizonyítja, hogy lehet rá számítani, helytáll a tanulás-

ban, a munkában, becsülettel teljesíti honvédelmi kötelezettségét, tevékeny a közéletben. A fiatalok lendületének, kezdeményező készségének, új iránti fogékonyságának, tehetsége kibontakozásának tág teret nyújt szocialista rendszerünk. Az ifjúságnak ezeket a tulajdonságait az eddiginél is jobban kell fejleszteni. Úgy neveljük a fiatalokat, hogy a szocializmus rendíthetetlen hívei és lelkes építői legyenek.

Az is helyénvaló, hogy a fiatalok – életkori sajátosságaiknak megfelelően – szeretnek szórakozni, fontos azonban, hogy szabad idejüket is értelmesen és tartalmasan töltsék el; ehhez minden lehetséges támogatást meg kell adni. Ugyanakkor nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a fiatalok körében is tapasztalhatunk olyan negatív jelenségeket, mint a közömbösség, egyeseknél a cinizmus, a könnyelmű életre való hajlam. Ezek megváltoztatható tulajdonságok. Nem szabad lemondanunk egyetlen fiatalról sem, azoknak is segítő kezet kell nyújtani, akik rossz befolyás alá kerültek, a társadalom peremére szorultak.

Az új nemzedékről történő gondoskodás, az ifjúság nevelése az egész társadalom ügye. Fontos szerepe van ebben az iskolának, a munkahelynek, a társadalmi szerveknek, és sokat tehet maga az ifjúság, az ifjúsági szövetség is. A fő felelősség azonban változatlanul a családé, amely társadalmunknak a legkisebb, de a jövő szempontjából is döntő jelentőségű közössége. Pártunk, szocialista államunk védi és támogatja a család intézményét. Arra kell törekedni, hogy növekedjék a család szerepe a személyiség kialakításában és a szocialista életforma általánossá tételében.

Pártunk ismeri a fiatalok valós gondjait. Azért tevékenykedik, és arra ösztönzi az állami és a társadalmi szerveket is, hogy a fiatalok kapjanak egyenlőbb esélyt a tanulásban, a pályaválasztásban, a képzettségüknek megfelelő elhelyezkedésben, hogy javítsák a családalapítás, a lakáshoz jutás, az otthonteremtés feltételeit.

Társadalmunk kiegyensúlyozott helyzetét tükrözi az állam és az egyházak közötti rendezett viszony is, amely sok figyelmet igényelt és igényel mind az államtól, mind az egyházaktól. Az állam az alkotmány szellemében biztosítja a lelkiismereti szabadságot és az egyházak autonóm működésének feltételeit. A vallásos emberek egyenrangú állampolgárként vesznek részt a szocializmus építésében, a közéletben. Az egyházak tiszteletben tartják államunk törvényeit, támogatják az

országépítő munkát. Az egyházak vezetői éppen a közelmúltban állapították meg, hogy az állam és az egyházak kapcsolata az utóbbi években tovább fejlődött, és ma már nem egyszerűen rendezett viszonyról van szó, hanem a nép javára végzett közös munkáról. Az állam és az egyházak mai rendezett viszonya a közösen kialakított megállapodások korrekt megtartásának alapján jött létre, és így fejlődhet tovább a jövőben is. A magunk részéről, elvi alapokon, ezen az úton kívánunk tovább járni.

A szocialista alapokon nyugvó társadalmi összefogásnak fontos része, hogy az itt élő nemzetiségiek hazánk egyenjogú állampolgáraként vesznek részt az építőmunkában, a politikai életben. Anyanyelvüket szabadon használják, nemzeti kultúrájuk ápolásához és fejlesztéséhez megfelelő segítséget kapnak. A nemzetiségiek otthonra leltek, jól érzik magukat hazájukban, a szocialista Magyarországon. Pártunk a lenini nemzetiségi politika következetes érvényesítését fontos elvi kérdésnek tekinti. Mindent megtesz, hogy a nemzetiségiek továbbra is aktív részesei legyenek társadalmi, politikai életünknek, megőrizzék és gazdagítsák nemzeti hagyományaikat, kultúrájukat. Arra törekszünk, hogy a hazánkban élő német, szlovák, délszláv, román nemzetiségiek és a szomszédos szocialista országokban élő magyar nemzetiségiek hozzájáruljanak népeink barátságának és internacionalista együttműködésének elmélyítéséhez.

Népünk történelme úgy alakult, hogy a magyarságnak mintegy harmada az ország határain kívül él: a földkerekségnek szinte minden táján élnek magyarok. Rájuk gondolva jó tudni, hogy legtöbbjük lehetőségeihez mérten őrzi, ápolja anyanyelvét, nemzeti kultúráját, hagyományait, becsüli a szocialista Magyarországot. Tőlük azt várjuk, hogy nemzeti kultúrájukat ápolva országuk tisztességes állampolgárai legyenek, s a társadalmi haladást, a népek barátságát segítsék elő.

Szocialista hazánk demokratikus politikai rendszerében jelentős szerepük van a társadalom sok millió tagját átfogó és tömörítő tömegszervezeteknek és -mozgalmaknak. Pártunk nagyra értékeli, hogy a Hazafias Népfront, a szakszervezetek, a Kommunista Ifjúsági Szövetség, a nőmozgalom és más társadalmi és tömegszervezetek tevékenységükkel segítik a fejlett szocialista társadalom építését. Növekedett aktivitásuk és társadalmi felelősségük, erősödtek munkájuk szo-

cialista vonásai. Alkotó módon hozzájárulnak társadalmunk szocialista fejlődéséhez, a népi hatalom politikai, gazdasági és kulturális alapjainak erősítéséhez, a szocialista demokrácia kibontakoztatásához.

A társadalmi és tömegszervezetek megfelelően élnek széles körű jogaikkal: szervezik és nevelik a dolgozókat társadalmunk politikai, gazdasági erejének növelésére; képviselik tagságuk érdekeit, védik jogait; nemzetközi tevékenységük összhangban van külpolitikai céljainkkal.

A párt hazai és nemzetközi tevékenységében, történelmi feladatainak megoldásában és a mindennapi munkában egyaránt épít a tömegszervezetekre. Tiszteletben tartja önállóságukat, és igényli közreműködésüket a közös célok kialakításában és megvalósításában. Pártunk a tömegszervezetek és tömegmozgalmak irányításában a jövőben is a lenini elveknek, a párt hagyományainak és munkastílusának megfelelően az elvi-politikai útmutatást tekinti alapvető eszköznek; az itt dolgozó kommunistáktól viszont elvárja, hogy a meggyőzés eszközével következetesen szerezzenek érvényt politikánknak. Ez fontos pártmegbízatás, amelynek teljesítéséért a kommunisták személyes felelősséget viselnek a párt előtt.

A párt a szocialista nemzeti egység erősítése érdekében folytatja bevált szövetségi politikáját. Ez elengedhetetlen feltétele az előttünk álló bonyolult és nehéz feladatok megoldásának. A nemzeti összefogás társadalmi céljainknak, az e célokhoz vezető utaknak, a fejlődés során felvetődő új kérdéseknek eszmei tisztázásával, a közös munkában valósul meg és erősödik. Törekvésünk, hogy jó szóval, vitával, meggyőzéssel mindenkit megnyerjünk a közös gondolkodásra, az együttes cselekvésre. A szocializmus a párt és a nép közötti kölcsönös bizalom alapján az egész nép közreműködésével, az egész nép javára épül.

A gyakorlatban igazolódott szilárd elvi álláspontunk, hogy a szocialista fejlődés egész korszakában nélkülözhetetlen az állam intézményeinek jó működése, a gazdasági, a kulturális építést elősegítő szervező munkája és védelmi funkciója. A beszámolási időszakban a XI. kongresszus határozatainak szellemében tovább erősödött az állam irányító szerepe a gazdasági és a kulturális feladatok megoldásában, a honvédelem szervezésében. Államszervezetünk intézményei rendeltetésüknek megfelelően működnek, népi államunk betölti hiva-

tását. A Magyar Népköztársaságban tovább szilárdult a jogrend, érvényesül a szocialista törvényesség.

Hazánk állampolgárai széles körű jogokat élveznek. A munkához való jog érvényesülése az egész társadalom létének, fejlődésének, az állampolgárok létbiztonságának legfontosabb feltétele. A közügyekben való részvétel, a tanulás, a művelődés, a pihenés, az egészségügyi ellátás joga, az általánossá vált társadalombiztosítás és nyugdíjrendszer, a szociális juttatások széles köre – mindez teljesebbé és harmonikusabbá teszi állampolgáraink életét. Ezek a jogok szocialista rendszerünk lényegéből fakadnak, és olyan mértékben szélesednek, teljesednek ki, amilyen mértékben előrehaladunk a szocialista társadalom építésében.

Az Országgyűlés, amely a néphatalom legfőbb szerve, az alkotmány előírásai szerint végezte munkáját. Széles körű nyílt vitákra támaszkodva a társadalom fejlődését szolgáló számos törvényt alkotott. A többi között elfogadta a társadalombiztosításról, a honvédelemről, az emberi környezet védelméről, a közművelődésről, a közérdekű bejelentésekről és az állami vállalatokról, a pénzügyekről szóló törvényeket, valamint az új Büntető Törvénykönyvet. Folyamatosan napirendre tűzte, áttekintette a törvények végrehajtását. Ellenőrizte a kormány tevékenységét. A kormány tagjai, a főhatóságok vezetői rendszeresen beszámoltak az Országgyűlés előtt. A jövőben fejleszteni kell az országgyűlési bizottságok munkáját, és még szorosabbá kell tenni a képviselők és választóik kapcsolatait.

A Minisztertanács a XI. kongresszust követően munkaprogramot dolgozott ki, és a párt politikájának szellemében eredményesen tevékenykedett. Fejlődött a kormány, a kormányzati szervek irányító munkája. Javult a döntések előkészítése, a végrehajtás és az ellenőrzés szervezettsége. De arra is rá kell mutatni, hogy még gyakran késnek a szükséges döntések, az ágazati minisztériumok és a főhatóságok munkája még nincs kellően összehangolva, nem érvényesül eléggé a személyes felelősség.

A beszámolási időszak jelentős eredménye, hogy a tanácsok népképviseleti, önkormányzati és államigazgatási jellege tovább erősödött. A tanácsok megfelelően élnek önállóságukkal és hatáskörükkel. Község- és várospolitikai céljaikat egyre jobban az egész társadalom érde-

keinek figyelembevételével határozzák meg. A jövőben fordítsanak még nagyobb figyelmet a hatáskörükbe tartozó szervek és intézmények irányítására, munkájuk összehangolására, az állampolgárok ügyeinek érdemi, gyors intézésére, a lakosság ellátásának javítására.

A Magyar Népköztársaság fegyveres erői és testületei a dolgozó tömegekre támaszkodva megbízhatóan védelmezik népünk békéjét és szocialista vívmányait, méltóak a bizalomra és a megbecsülésre. Hadseregünk a mai korszerű követelmények színvonalán áll, és a Varsói Szerződésbe tömörült fegyverbarátaival jó együttműködésben őrködik békés építőmunkánkon, védi hazánk szuverenitását és függetlenségét. A belügyi szervek a lakossággal szorosan együttműködve gondoskodnak a közrendről, a közbiztonságról. Elismerést érdemelnek a munkásőrök, az önkéntes rendőrök és határőrök, az ifjúgárdisták, s mindazok, akik munkájuk becsületes teljesítésén túl szabad idejükben vesznek részt a közrend védelmében.

Az ügyészségek és a bíróságok jól töltik be hivatásukat, őrködnek a szocialista törvényesség megtartásán, védik a közrendet, és biztosítják az állampolgárok alkotmányos jogainak érvényesülését.

Az állami munkában is kulcskérdés a szocialista vonások erősítése, az egész nép érdekeinek becsületes szolgálata. Minden állami intézményben emelni kell a munka színvonalát, következetesebben kell érvényesíteni a társadalmi érdeket. Kívánatos, hogy a kormány még jobban összpontosítsa figyelmét a fő folyamatok irányítására, a végrehajtásra, a személyes felelősség érvényesítésére, az ágazati irányító munka és az állami fegyelem javítására. A központi és a helyi állami szervek éljenek jobban hatáskörükkel, jobban hangolják össze tevékenységüket.

Az állami munka fejlesztésének alapvető feladatai között kell számon tartani a még jócskán fellelhető bürokrácia további visszaszorítását. A lakosság elismeri az igazgatási munka fejlődését, de jogosan bírálja a gyakran hosszadalmas és olykor lélektelen ügyintézést. A munka javítása megköveteli, hogy a jogalkotásban csökkenjen a szabályozások száma, az államszervezet minden láncszemében tovább korszerűsödjék és egyszerűsödjék az igazgatási tevékenység, s növekedjék a társadalmi ellenőrzés szerepe.

Állami életünk fejlesztésének nélkülözhetetlen feltétele a törvényes

rend szilárdítása, a törvények megtartása és megtartatása, az állampolgári fegyelem növelése. Közös érdekünk, hogy őrködjünk a közélet tisztaságán, és leplezzünk le, szorítsunk vissza minden társadalomellenes magatartást.

Társadalmi rendszerünknek lényegi vonása a kapitalista elnyomástól megszabadult nép politikai aktivitását és fejlődését, alkotó erejének kibontakoztatását serkentő szocialista demokrácia. Pártunk a legutóbbi években is nagy figyelmet fordított a fejlesztésére. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a lakosság véleményének nyilvánításával, javaslataival, kritikai észrevételeivel fokozódó mértékben vesz részt a közéletben. A XI. kongresszus határozatának megfelelően létrehozott szakszervezeti bizalmi és főbizalmi testületek jól betöltik szerepüket. Erősödött a szövetkezeti demokrácia, formái fokozatosan igazodnak a megnövekedett üzemi méretekhez. A lakóhelyi fórumok is gazdagítják a közéletet.

A szocialista demokrácia érvényesülésének eddigi eredményeivel még nem lehetünk megelégedve. Gondoskodni kell róla, hogy a szocialista demokrácia fórumai rendeltetésüknek megfelelően, tartalmasan működjenek. Minden munkahelyen, minden közigazgatási egységben növekedjék a dolgozók részvétele az ügyek intézésében, és ez egyaránt terjedjen ki a véleményezésre, a javaslattételre, az ellenőrzésre, valamint – mindazokban az esetekben, ahol lehetséges és szükséges – a döntésekre is.

A szocialista demokrácia nem gyengítheti az egyszemélyi felelősséget. Nem helyes az a gyakorlat, hogy sokszor a kollektív felelősségre hivatkozva halogatják a szükséges döntéseket, vagy megfoghatatlanná válik a felelősség a rossz döntésekért. A szocialista demokrácia nem lehet a kötelességmulasztók vagy a fegyelmezetlenek mentsvára. Egyidejűleg jelent rendet és fegyelmet, összhangot a kötelességekben és a jogokban, megfontolt beleszólást a közügyekbe, tevékeny részvételt a munkában, személyes felelősségérzetet és felelősségvállalást a köz javára.

Foglalkozni kell azzal is, hogy az egyszemélyi felelősség fokozott érvényesülése mellett hogyan lehetne a kinevezett vezetők tevékenységét érdemibb társadalmi ellenőrzés alá vonni. Ennek érdekében pontosabban kell meghatározni, hogy a vezetők milyen beszámolási köte-

lezettséggel tartoznak a demokratikus fórumoknak, és azt is, hogy hogyan érvényesülhet a jövőben jobban a dolgozó közösségek véleménye a vezetők kinevezésekor.

Társadalmi rendszerünk hatalmas erőforrásának, a szocialista demokráciának elmélyítése, formális vonásainak megszüntetése megköveteli a pártirányítás és a pártdemokrácia erősítését, a társadalmi és képviseleti szervek szerepének növekedését, a társadalmi ellenőrzés fokozását.

III. A GAZDASÁGI ÉPÍTŐMUNKA FELADATAI

Régen feltárt igazság, hogy a társadalom fejlődését döntően két tényező határozza meg, a politikai hatalom és a gazdasági alap. Ebből következik, hogy jelenleg, a mi viszonyaink között, amikor a munkásosztálynak és szövetségeseinek a politikai hatalma szilárd, minden társadalmi kérdés megoldása, az életszínvonal emelése, a kultúra fejlesztése, honvédő képességünk és általában a fejlett szocialista társadalom sikeres építése a gazdasági munka eredményeitől függ. A gazdasági feladatok megoldása viszont csak az egész társadalom céltudatos erőfeszítéseinek eredménye lehet. Ebben fontos szerepe van a gazdaságban dolgozókon kívül a tudományos, a művelődési, az egészségügyi, az igazgatási és minden más területen tevékenykedők közös munkájának. A Központi Bizottság a beszámolási időszakban ennek megfelelően foglalkozott a gazdasági feladatokkal. A XI. kongresszus által jóváhagyott gazdaságpolitikát követtük, az ötödik ötéves terv valóra váltásáért dolgoztunk a feltételezettnél lényegesen nehezebb és bonyolultabb körülmények között.

Jelenthetjük a kongresszusnak, hogy a beszámolási időszakban a párt és a nép közös erőfeszítései nyomán a gazdasági építőmunkában is számottevő eredmények születtek. Fejlődtek a termelőerők, erősödött szocialista társadalmunk anyagi-műszaki bázisa. Gyarapodott a nemzeti vagyon, javultak az életkörülmények. Ha az idei népgazdasági terv előirányzatai teljesülnek, a nemzeti jövedelem öt év alatt 21–22, az ipari termelés 24–25, az építőipari termelés 13–14 százalékkal nő,

a mezőgazdasági termékek termelése 15–16 százalékkal lesz nagyobb mint a megelőző öt évben.

A munka termelékenysége a termelésnél gyorsabban emelkedik. Kezdeti eredmények vannak a gazdaságtalan termelés gazdaságossá tételében, illetve megszüntetésében. Az elmúlt öt esztendőben mintegy 80 olyan – egyenként a félmilliárd forintot meghaladó – beruházás valósult meg, amely lehetővé tette a termelés bővítését, és segítette a termelési szerkezet átalakítását is. Fejlődött a közlekedés és a szállítás. Fokozódott részvételünk a nemzetközi munkamegosztásban.

Mindamellett azt is jelentenünk kell, hogy a megtett erőfeszítések ellenére, döntően a számítottnál is kedvezőtlenebbül alakult feltételek miatt, gazdasági fejlődésünk várható eredményei elmaradnak az ötödik ötéves terv előirányzataitól; a nemzeti jövedelem és ennek következtében az életszínvonal emelkedésének üteme is lassúbb a tervezettnél. A helyzet ma bonyolultabb, a gazdasági munka az eddiginél nagyobb erőfeszítést, szervezettséget követel. A nemzetközi gazdasági életben 1973–1974 óta végbemenő gyökeres és tartós változások, a világpiaci árarányok bennünket hátrányosan érintő módosulása, egyes tőkésországok diszkriminációs intézkedései kedvezőtlenül hatnak a magyar népgazdaságra is. Szocialista népgazdaságunk alapjainak szilárdságát és életképességét bizonyítja, hogy az elmúlt három évtized legsúlyosabb külső gazdasági hatását is képesek voltunk elviselni.

Látnunk kell azt is, hogy a külső gazdasági feltételek kedvezőtlen megváltozása élesebben megmutatja gazdaságunk gyenge pontjait, munkánk hibáit. Felismertük ugyan, hogy a feltételek kedvezőtlen alakulásával szemben a termékszerkezet változtatásával, a szelektív iparfejlesztéssel kell és tudunk hatásosan fellépni, a gazdasági irányítás gyakorlata azonban nem tudott megfelelő mértékben, elég gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez. Az intenzív gazdálkodásra való áttérés, a termelés hatékonyságának javulása, a termelési és a termékszerkezet korszerűsítése elmarad attól az ütemtől, amit a helyzet megkövetel, s amit népgazdaságunk jelenlegi műszaki, technikai színvonala már lehetővé tesz.

A XI. kongresszust követően a párt vezető testületei rendszeresen figyelemmel kísérték a fő gazdasági folyamatokat, és több célszerű határozatot hoztak a gazdasági munka javítására. A Központi Bizott-

ság állásfoglalásai közül fontossága és átfogó jellege miatt kiemelkedik a termelési szerkezettel és a külgazdasággal foglalkozó 1977. évi októberi határozat, amely az új körülményeknek megfelelően hosszú távra szólóan rögzíti a gazdaságfejlesztés irányelveit. Az 1978. évi decemberi határozat megjelölte mind a belső, mind a külső egyensúly helyreállításának érdekében követendő gazdaságpolitikai és irányítási gyakorlatot. A párt a cselekvés számára megfelelő programot dolgozott ki. A párthatározatok alapján számos jó kormányzati intézkedés született.

Az elmúlt esztendőt sikeresnek tekinthetjük abból a szempontból, hogy meggyorsult a kedvező tendenciák kibontakozásának, a világpiaci viszonyokhoz való alkalmazkodásnak a folyamata. Mindezek eredményeképpen 1979-ben javult a népgazdaság egyensúlya. Az idén és a jövőben is ezen az úton kell következetesen tovább haladni. A következő években is nehéz külső gazdasági feltételekkel kell számolni. A világgazdaságtól nem tudjuk magunkat függetleníteni, de munkánk megjavításával lényegesen csökkenthetjük a kedvezőtlen hatásokat.

A Központi Bizottság javasolja a kongresszusnak: a hatodik ötéves terv időszakában a gazdaságpolitika fő célja az legyen, hogy lassúbb fejlődési ütem mellett, a gazdasági fejlődés minőségi tényezőinek kibontakoztatásával, a termelés nemzetközi versenyképességének fokozásával javítsuk a népgazdaság egyensúlyát, és szilárdítsuk meg az elért életszínvonalat. Most, átmenetileg, reálisan ezt a célt tűzhetjük ki magunk elé. A következő évek nagyon fontos feladata, hogy gazdaságpolitikánk következetes gyakorlati érvényesítésével javítsuk külkereskedelmi és fizetési mérlegünket, a költségvetési egyensúlyt, az árualap és a vásárlóerő, a munkaerő és a munkahelyek, a beruházásra fordítható összegek és a kivitelezési kapacitások összhangját. Ezeknek a céloknak kell alárendelni az ipari termelés növekedési ütemét, a nemzeti jövedelem belső felhasználását és elosztását. Az ipari termelés erőteljesebb növelése csak abban az esetben engedhető meg, ha jelentős eredményt sikerül elérni a termékszerkezet korszerűsítésében, a termelés és az értékesítés hatékonyságának javításában, s így számunkra kedvezőbb cserearányokat tudunk létrehozni a külkereskedelemben.

Az ötödik ötéves terv végrehajtása ez év december 31-én fejeződik be. Ennek eredménye adja meg a reális alapot az új középtávú népgazdasági terv kidolgozásához. A Központi Bizottság ezért nem tartotta célszerűnek, hogy a kongresszus elé terjessze az új ötéves tervre vonatkozó, most még kellően meg nem alapozott fő mutatószámokat. Jelenlegi becsléseink szerint a hatodik ötéves terv időszakában a nemzeti jövedelemnek mintegy 15–17 százalékos növekedése látszik megvalósíthatónak. A mérsékelt növekedési ütem arra is lehetőséget ad, hogy műszakilag és minden más tekintetben megalapozzuk a későbbi lendületesebb, kiegyensúlyozottabb előrehaladást. Az már most is teljesen nyilvánvaló, hogy a népgazdaság fejlesztésének fő irányaként a következő ötéves tervidőszakban is a hatékonyság és a minőség javítását, a nemzetközi versenyképesség növelését kell megjelölnünk. A termelésnek rugalmasan kell alkalmazkodnia a belső és a külső piaci igényekhez. A tartósan veszteséges termelést gazdaságossá kell tenni, vagy meg kell szüntetni.

Gazdasági fejlődésünket alapvetően befolyásolja a nyersanyag- és energiahelyzet. További erőfeszítéseket kell tenni az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben, a szolgáltatások, az egész népgazdaság területén a nyersanyag- és energiatakarékosságra. Fokoznunk kell energiaforrásaink, szénvagyonunk feltárását, gazdaságos hasznosítását.

Az ipar termelő alapjai az elmúlt években lényegesen korszerűsödtek, a műszaki színvonal, a dolgozók szakmai tudása, hozzáértése emelkedett. Iparunk és építőiparunk termeli a nemzeti jövedelem 61 százalékát. A kép még egyenetlen, de jó látni és tudni, hogy vannak már olyan ipari vállalatok – számuk növekszik –, amelyeknek munkája és termékei megfelelnek a kor követelményeinek, kiállják a nemzetközi összehasonlítást is. Az ipari termelést adottságaink figyelembevételével az eddiginél differenciáltabban kell fejleszteni. Mindenekelőtt azoknak a termékeknek az arányát kell növelni, amelyek kevésbé anyag- és energiaigényesek, illetve importmegtakarítást, nagyobb népgazdasági jövedelmet tesznek lehetővé. Minden ipari vállalat annak tudatában alakítsa termékszerkezetét, hogy a hazai és a világpiac egyaránt a hatékony munkát, a korszerű, jó minőségű, versenyképes terméket értékeli megfelelően. Csakis az ilyen termelésnek van jövője.

Egész társadalmi fejlődésünk szempontjából nagy jelentősége van a mezőgazdaságnak. Az élelmiszer-termelés jelentősége világszerte növekszik. Kérkedés nélkül, mégis büszkén szólhatunk történelmi vívmányainkról, a szocialista alapokra helyezett, lendületesen fejlődő magyar mezőgazdaság eredményeiről. Az országban jelenleg 131 állami gazdaság működik 143 000 dolgozóval, 1350 termelőszövetkezet 618 000 dolgozóval. A mezőgazdaság a szocialista átszervezés előtti évekhez viszonyítva jelenleg 7 százalékkal kisebb földterületen, 48 százalékkal kevesebb dolgozóval, 61 százalékkal több terméket ad az országnak. A fejlődésről szólva elég arra utalni, hogy az ötödik ötéves tervidőszak átlagában évenként az egy főre jutó kukorica- és kalászszosgabona-termés együtt kereken 1200 kilogramm, a hústermelés pedig ugyancsak egy főre számítva vágósúlyban 190 kilogramm volt. Ez már a világszínvonalhoz mérve is élenjáró eredmény.

Hazánk kedvező természeti adottságaival és a szocialista nagyüzemi gazdálkodásban rejlő lehetőségekkel még jobban élve, a mezőgazdaság és az élelmiszeripar dolgozóinak odaadó munkájára támaszkodva, az eddiginél is nagyobb eredményeket érhetünk el.

Folytatjuk bevált agrár- és szövetkezeti politikánkat. Az állami gazdaságokra és a termelőszövetkezetekre alapozva, a háztáji és kisegítő gazdaságok lehetőségeit is kihasználva az egész élelmiszer-termelést összehangoltan fejlesztjük. Hasznosítani kell az iparszerű termelési rendszerekben, valamint a gazdasági együttműködés más formáiban rejlő lehetőségeket. A mezőgazdaságban is a fő feladat a hatékonyság növelése, a minőség javítása, a lakosság szükségleteinek jó kielégítése, a gazdaságos kivitel növelése. Ez megköveteli a termelő alapoknak, mindenekelőtt a termőföldnek a védelmét és ésszerű felhasználását. Folytatni kell a rekonstrukciót, az anyagi-műszaki bázis korszerűsítését, a mezőgazdasági termelés és az élelmiszeripar, a tárolás és a feldolgozás összehangoltabb fejlesztését. A mezőgazdaság megfelelően el van látva korszerű gépekkel, berendezésekkel, dolgozói pedig gazdag tapasztalatokat szereztek a technika, a vegyi anyagok, a tudomány eredményeinek alkalmazásában.

A gazdasági építőmunkában előttünk álló feladatok sikeres megoldása megkívánja, hogy minél teljesebben feltárjuk és hasznosítsuk azokat a tartalékainkat, amelyek minden termelő- és gazdálkodó egy-

ségben, a társadalmi tevékenység minden területén fellelhetők. Bánjunk ésszerűen és takarékosan szellemi és anyagi erőforrásainkkal. A takarékosságnak – amely az okos, ésszerű gazdálkodás követelménye – át kell hatnia egész tevékenységünket, s a gazdálkodás szerves részévé, életünk általános normájává kell válnia.

A beruházásokra fordítható anyagi eszközök a következő ötéves tervidőszakban is jelentősek lesznek, a növekedési ütem azonban mérséklődik. Ez is szükségessé teszi a gazdaságosan üzemeltethető gépek, berendezések több műszakos működtetését, amely már számos vállalatnál gyakorlat. De elgondolkodtató, hogy a gépiparban a kapacitásokat átlagosan alig több mint egy műszakban használják ki. Abba sem nyugodhatunk bele, hogy még mindig sok anyagot és energiát használunk fel egységnyi termék előállítására. Nagy lehetőségek vannak az üzem- és munkaszervezés színvonalának emelésében, az üzemek közötti kooperáció javításában.

Fejlődésünk mai szakaszában különösen nagy jelentőségű, hogy fokozottan támaszkodjunk a tudomány erőire. A kutatási eredmények gyorsabb és szélesebb körű gyakorlati alkalmazása csak a kutatóintézetek és a termelő, gazdálkodó egységek jó együttműködésével oldható meg. Növelni kell a kölcsönös érdekeltséget a kutatási eredmények hasznosításában. Több figyelmet kell fordítani a külföldi és nálunk is hasznosítható szellemi termékek átvételére, hazai alkalmazására és továbbfejlesztésére; ez kapjon megfelelő helyet és elismerést a kutatók, a műszaki fejlesztéssel foglalkozó szakemberek tevékenységében. A tudományos és műszaki eredményeket gyorsabban kell alkalmazni a gyakorlatban.

Jobban kell gazdálkodnunk legfontosabb erőforrásunkkal, a munkaerővel, az emberek tudásával, szorgalmával nemcsak a termelésben, hanem az élet minden területén. Az utóbbi időben már több vállalatnál ésszerű munkaerő-átcsoportosítást hajtottak végre. Csökkent a munkaerőigény, kevesebb az indokolatlan munkahely-változtatás. Meg kell szüntetni azt a visszás helyzetet, hogy lényegesen több a munkaalkalom, mint a munkaerő, s míg egyes helyeken felesleg van, addig a népgazdaság más fontos területein hiányzik a munkáskéz.

Rendszerünk nagy vívmánya a teljes foglalkoztatottság. Ez így lesz a jövőben is. A gazdálkodás mai követelményei azonban szükségessé

teszik a munkaerő hatékonyabb foglalkoztatását, a munka jobb megszervezését és a fegyelem megszilárdítását. A termelési és termékszerkezet átalakításával, a gazdaságtalan termelés visszaszorításával egyidejűleg gondoskodni kell a munkaerő tervszerű átcsoportosításáról, a dolgozók szervezett átképzéséről és továbbképzéséről. Ezeket a feladatokat nagy körültekintéssel és következetesen kell végrehajtani, a párt- és társadalmi szervek nyújtsanak ehhez messzemenő segítséget.

Gazdasági fejlődésünk, országunk adottságai egyaránt azt igénylik, hogy fokozzuk részvételünket a nemzetközi munkamegosztásban. Gazdasági, külkereskedelmi kapcsolataink ma is széles körűek, mintegy 150 országra terjednek ki. Exportunk elérte a nemzeti jövedelem 50 százalékát.

Gazdasági fejlődésünkben kiemelkedő jelentőségű a szocialista országokkal folytatott sokoldalú együttműködés. A szocialista országok részesedése Magyarország külkereskedelmi forgalmában az utóbbi években több mint 50 százalék. Külkereskedelmünknek megközelítően egyharmadát a Szovjetunióval, csaknem egynegyedét pedig a többi szocialista országgal bonyolítjuk le.

Arra törekszünk, hogy tovább erősödjék és szélesedjék a fejlődésünkben oly nagy szerepet betöltő gazdasági, tudományos és műszaki együttműködésünk a Szovjetunióval. Számunkra létfontosságú, hogy a Szovjetunió hatalmas felvevő piacára hosszú lejáratú szerződések alapján nagy mennyiségű árut exportálhatunk, ez elősegíti a hazai termelés biztonságát, gazdaságossá tételét. A Szovjetunióból szerezzük be a jövőben is a szükséges energia és nyersanyag, a műszaki fejlődést szolgáló gépek, berendezések és technológiák nagy részét. Sok kiemelt beruházásunk, köztük a Paksi Atomerőmű is szovjet tervek és technológia alapján épül.

Tavaly megemlékeztünk a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa fennállásának 30. évfordulójáról. Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a KGST keretében megvalósuló együttműködés jelentős mértékben hozzájárul a tagállamok, köztük hazánk gazdasági fejlődéséhez. Hazánk alapvetően érdekelt a KGST tevékenységének továbbfejlesztésében, tökéletesítésében. A Magyar Népköztársaság továbbra is kezdeményezően vesz részt a közös munkában, a hosszú távra szóló célprogramok megvalósításában.

A jövőben is azon munkálkodunk, hogy hazánknak a tőkésországokkal fennálló gazdasági kapcsolatai a kölcsönös előnyök és az egyenjogúság alapján tovább fejlődjenek. A hagyományos külkereskedelem mellett fejleszteni kívánjuk a termelésre és az értékesítésre is kiterjedő együttműködést. Ez megfelel népünk érdekeinek és a békés egymás mellett élés gyakorlati megvalósítására irányuló politikánknak is.

A világgazdaságban egyre nagyobb szerepet játszanak a fejlődő országok, amelyekkel hazai feladatainkkal és az egyes országok sajátosságaival összhangban alakítjuk együttműködésünket. A forgalom és a gazdasági együttműködés lényeges bővítésére törekszünk. A kölcsönösen előnyös gazdasági együttműködés révén is segítjük a volt gyarmati országokat termelőerőik fejlesztésében, gazdasági önállóságuk megteremtésében.

Gazdasági építőmunkánk sikere nagymértékben attól függ, hogyan tudunk a termelésben és a külkereskedelemben alkalmazkodni a külgazdaságban végbemenő gyors ütemű változásokhoz. Erősíteni kell a külkereskedelmi és a termelő vállalatok közös érdekeltségét. A nemzetközi munkamegosztásban való hatékonyabb részvétel nagy feladatokat ró a külkereskedelemre a piacok megtartásában és bővítésében. A vállalt kötelezettségnek, a minőségi követelményeknek és a szállítási határidőknek a pontos megtartásával is elő kell segíteni, hogy vállalatainkat megbízható partnernek tekintsék mindazokban az országokban, amelyekkel gazdasági, kereskedelmi kapcsolatban állnak.

Gazdasági fejlődésünk megköveteli, hogy irányítási rendszerünket is jobban hozzáigazítsuk a változó viszonyokhoz. Gazdaságirányítási rendszerünk, amelynek alapelveit csaknem másfél évtizede dolgoztuk ki, figyelembe veszi a szocializmus építésének általános érvényű törvényeit és országunk sajátosságait. A társadalmi tulajdonra alapozott szocialista tervgazdálkodás, összekapcsolva a vállalatok és a szövetkezetek önállóságával, a csoportérdeket és az egyéni anyagi érdekeltséget is érvényesítve, jól segíti gazdaságpolitikánk megvalósítását. Gazdaságirányítási rendszerünk működése azonban néhány tekintetben kívánnivalót hagy maga után. Az irányítás, a népgazdasági tervezés, a szervezeti rendszer nem alkalmazkodik elég rugalmasan a változó feltételekhez, nemegyszer késnek a szükséges döntések.

Hatékonyabbá kell tenni a kormányzati szervek működését, világ-

gosan meghatározva felelősségüket az alapvető gazdaságpolitikai feladatok megoldásában, a tervek kidolgozásában, egyeztetésében és a végrehajtás feltételeinek megteremtésében. A központi gazdaságirányítás váljék rugalmasabbá és hatékonyabbá; következetes magatartással, a gazdasági döntések összehangolásával, a szükséges operativitással szervezze, irányítsa a fő gazdasági folyamatokat. Javítani kell a döntést hozók munkáját, csökkenteni a sok áttételt az irányításban, jobban meghatározni az egyes szervek feladatkörét és felelősségét.

Irányítási rendszerünk önállóságot biztosít a vállalatoknak és a szövetkezeteknek, érvényesíti a magasabb teljesítményhez fűződő anyagi érdekeltségüket. Mind az idei esztendő, mind a következő évek gazdasági feladatainak sikeres teljesítése döntő módon függ a vállalatok és a szövetkezetek önálló munkájától, vállalkozó szellemétől, gazdálkodásának eredményességétől, szervezetének tökéletesítésétől.

A szocialista építés korszakának is megvannak a maga szigorú gazdasági törvényei, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni. Irányítási rendszerünk lényege a szocialista tervgazdaság, amely számol azzal is, hogy az áru-, a pénz- és a piaci viszonyok szerves alkotó részei gazdasági életünknek. A termelés hatékonyságával, a jövedelmező gazdálkodással és az anyagi érdekeltséggel a szocialista gazdaság törvényszerűségeinek megfelelően foglalkozunk.

A gazdasági folyamatok szabályozásában fontos szerepe van az árrendszernek. Az áraknak megfelelően tükrözniük kell a társadalmilag szükséges és indokolt ráfordításokat. Ez nélkülözhetetlen feltétele a gazdasági tisztánlátásnak, a jó gazdasági döntéseknek, a termelés és a fogyasztás megfelelő szabályozásának. A világpiac értékítéletét is kifejező, reális termelői árak alapján ítélhető meg a termelés gazdaságossága. Csak az ilyen árakon alapuló jövedelmezőség ösztönzi megfelelően a gazdasági egységeket a hatékonyság növelésére, a műszaki fejlesztésre, a minőség javítására. Ezt figyelembe véve került sor az év elején a termelői árak átfogó rendezésére.

A fogyasztói árakat illetően nálunk szabály, hogy az alapvető létfenntartási termékek és szolgáltatások árát központilag, az életszínvonal alakulását meghatározó döntésekkel összhangban állapítják meg. Az árrendszer azonban csak akkor töltheti be eredményesen gazdasági szerepét, ha szerves a kapcsolat a termelői és a fogyasztói

árak között; tartósan nem szakadhatnak el egymástól. Ez fontos feltétel ahhoz, hogy a fogyasztás és annak összetétele gazdasági lehetőségeinkkel összhangban alakuljon.

A szocializmus építésének gazdasági törvényeiből és az előttünk álló feladatokból kiindulva alkalmazzuk a gazdasági szabályozókat, amelyek az irányítás nélkülözhetetlen eszközei. Ezek az utóbbi időben minden vállalat számára szigorúbbak lettek. Tartósan már egyetlen gazdálkodó egységet sem menthetünk fel a követelmények teljesítése alól. A vállalatoknak, a szövetkezeteknek végzett munkájuk arányában kell boldogulniuk. A jövőben még inkább arra kell törekedni, hogy a gazdasági szabályozás, az érdekeltségi rendszer a hatékonyan működő vállalatok, szövetkezetek gyorsabb fejlődését segítse, és jobban ösztönözzön a tartalékok feltárására, a jövedelmező gazdálkodásra. A szabályozók azonban önmagukban nem mindenhatóak, nem szabad csupán automatikus működésükre hagyatkozni.

A feladatok megoldásában különösen nagy terhek nehezednek a gazdasági vezetőkre. Túlnyomó többségük helytáll, megfelel a magasabb követelményeknek. A gazdasági feladatok színvonalasabb megoldása nagymértékben rajtuk múlik. A gazdasági vezetők megítélésében is nagyobb hangsúlyt kell kapniuk az olyan tulajdonságoknak, mint az új iránti fogékonyság, a felelősségvállalás, a végrehajtás színvonalas megszervezésének és ellenőrzésének a képessége. Külön is szólni kell arról, hogy növelni kell a termelés közvetlen irányítóinak, a művezetőknek a hatáskörét és – munkájukkal, felelősségükkel arányosan – anyagi, erkölcsi megbecsülésüket. Övezze nagyobb társadalmi elismerés azokat a vezetőket, akik törődnek az emberekkel, kezdeményeznek, fegyelmezettek, a nép rájuk bízott vagyonával jól gazdálkodnak, a termelési követelményeket jól teljesítik, akik a rendet, a fegyelmet másoktól is megkövetelik.

A gazdasági építőmunkában és a társadalmi tevékenység más területein is most az a legközelebbi feladatunk, hogy minden tőlünk telhetőt megtegyünk az idei, az 1980. évi népgazdasági terv sikeres teljesítéséért, és jó alapokat teremtsünk a hatodik ötéves terv megkezdéséhez.

IV. AZ ÉLETSZÍNVONAL ALAKULÁSA

Politikánk alaptétele, hogy a szocializmus építésének menetében rendszeresen emelkednie kell a dolgozók életszínvonalának. Szabály az is, hogy előbb meg kell termelni a javakat, s csak azután lehet elosztani és fogyasztani. A megfelelő ellátási színvonal fontos feltétele, hogy egyensúly legyen az árualap és a vásárlóerő között. Pártunk, kormányzatunk az életszínvonalra vonatkozó politikáját megvalósította, vállalt kötelezettségeit teljesítette.

A szocializmus építésének legutóbbi két évtizedére visszatekintve azt látjuk, hogy az ország lakossága anyagiakban és szellemeikben jelentősen gyarapodott. 1960 óta a lakosság fogyasztása és az egy főre jutó reáljövedelem több mint kétszeresére nőtt. Felépült mintegy másfél millió lakás. Az ország lakosságának csaknem a fele új otthonba költözött. Általánossá vált a háztartási gépek: mosógép, porszívó, hűtőszekrény, továbbá a rádió, a televízió, a magnetofon és más tartós fogyasztási cikkek használata. Csaknem minden negyedik családnak van gépkocsija. Népünk élelmezési színvonala, öltözködési kultúrája nemzetközi összehasonlításban is jó. Egészségügyi, szociális ellátási rendszerünk összhangban van gazdasági fejlettségünkkel. Társadalmi juttatásokra – reálértékben – ma négyszer annyit fordítunk, mint két évtizeddel ezelőtt.

Az építőmunka eredményeként az elmúlt öt évben, a gazdasági nehézségek közepette is, érezhetően emelkedett az életszínvonal, javultak népünk életkörülményei. Az ötödik ötéves tervben kitűzött célokat nem érjük el teljesen, de az egy főre jutó reáljövedelem 9 százalékkal, a lakosság fogyasztása 14 százalékkal nő. Az áruellátás alapvetően kiegyensúlyozott. A termelőszövetkezeti tagok nyugdíjkorhatára ez évtől azonos a munkásokéval és az alkalmazottakéval. Felemelték a legalacsonyabb nyugdíjakat. Általánossá vált a 44 órás munkahét. Az idei előirányzatot is beleszámítva, a mostani ötéves tervidőszakban felépül 440 000–450 000 új lakás, továbbá 107 000 óvodai és 17 000–18 000 bölcsődei hely. Fejlődik az egészségügyi hálózat, javul a tömegközlekedés és a szolgáltatás.

Még nem tudtunk kielégíteni minden, önmagában indokolt igényt, de népünk életszínvonala az elmúlt öt évben is emelkedett. Ismerjük

a lakásra várókra, a pályakezdő, családalapító fiataloknak, az alacsony nyugdíj és más okok miatt nehezen élő embereknek a feszítő gondjait. Ezek megoldása nem kerülhet le a napirendről. Helyzetünket mérlegelve azonban megállapíthatjuk: népünk létbiztonságban, elfogadható életszínvonalon él, van mit félteni, megőrizni és megvédeni. Van mire építeni a jövőt.

Gazdasági helyzetünket, fejlődésünk előreláthatható lehetőségeit felmérve a hatodik ötéves terv időszakában az életszínvonal stabilizálását, az elért eredmények megőrzését, a további emelés feltételeinek megteremtését tűzhetjük csak ki reális célként. Mai ismereteink szerint a hatodik ötéves terv időszakában az egy főre jutó reáljövedelem mintegy 6, a lakosság fogyasztása körülbelül 8 százalékkal nőhet.

Az életszínvonal-politika fő célja változatlan: a létbiztonság fenntartása a teljes foglalkoztatottság biztosításával és a szociális juttatások révén; a bérek teljesítmény szerinti differenciálása és a családi jövedelmek közötti indokolatlan különbségek további fokozatos mérséklése; az osztályok és a rétegek arányosan növekvő részesedése a társadalmi javakból.

Az elért életszínvonal megszilárdításának, jelenlegi ismereteink szerint tervezhető szerény emelésének egyetlen forrása a munka, a hatékony termelés és gazdálkodás. Tennivalóink mérlegelésekor figyelembe kell vennünk azt is, hogy az elmúlt öt évben az aktív keresők száma 3000-rel csökkent, a nyugdíjasok, a gyermekgondozási segélyen levők, a tanulók és más eltartottak száma viszont 204 000-rel növekedett. Hazánkban jelenleg az 5 083 000 aktív keresőre 5 627 000 nyugdíjas, gyermekgondozási segélyben részesülő, illetve eltartott jut.

Különösen nagy az időszerűsége, hogy a munka szerinti bérezés szocialista elve következetesebben érvényesüljön. Határozottan szembe kell fordulnunk az egyenlősdi tetszetős felfogásával és kényelmes gyakorlatával. A társadalmi igazságosságnak az felel meg, hogy a jelenleginél nagyobb különbségek alakuljanak ki a munka díjazásában a teljesítmények, a végzett munka mennyisége és minősége alapján. A munkabér nem lehet jelenléti díj. El kell érni, hogy a munkamegosztás minden szintjén, a beosztottaknál és a vezetőknél egyaránt érzékelhető különbség legyen a munkából származó jövedelmekben aszerint, ki hogyan dolgozik.

Önkritikusan meg kell mondani, hogy a pozitív törekvések és erőfeszítések ellenére még nem tudtunk kellő eredményt elérni a becsületes embereket joggal felháborító antiszociális jelenségek, az ügyeskedés, az élősdiség felszámolásában. Szocialista elveink következetes érvényesítése megköveteli, hogy korlátozzuk és szorítsuk vissza a munka nélküli vagy a vele arányban nem álló jövedelemszerzés lehetőségeit. Határozott intézkedésekkel gátat kell emelni az olyan jövedelmeknek, amelyek spekulációból, visszaélésből erednek, amelyek mögött nincs tisztességes munka.

A Központi Bizottság azt javasolja, hogy ha jobb munkával, a munkaidő teljesebb kihasználásával, a szervezettség javításával meg tudjuk teremteni a feltételeit, akkor a hatodik ötéves terv időszakában a bérből és fizetésből élőknél – a jelenlegi munkaidőalap csökkentése nélkül – térjünk át az ötnapos munkahétre.

Változatlan törekvésünk, hogy a lakosság fel tudja használni jövedelmét szükségleteinek kielégítésére, személyi tulajdonának gyarapítására. Fejlődjék tovább a kereskedelmi hálózat, szűküljön a hiánycikkek köre, bővüljön a választék, javuljon a kiszolgálás. A jövőben is támogatjuk az állami vállalatok, a szövetkezetek, a kisiparosok és más szakemberek szolgáltatói tevékenységét.

A lakáshelyzet javítását pártunk változatlanul fontos társadalompolitikai, szociális feladatnak tekinti. A hatodik ötéves terv időszakában folytatódik a második 15 éves lakásépítési program megvalósítása. Az új lakások építése mellett jelentős számú régi lakás felújítására és komfortossá tételére kerül sor. A családalapító fiatalok és az egyedülálló vagy másodmagukkal élő idős emberek részére meghatározott számú kisebb és olcsóbb lakást is szükséges építeni. Ugyanakkor növelni kell a nagyobb alapterületű lakások arányát is a több gyermekes családok, valamint az együttélő több nemzedék lakásigényének kielégítésére. Állami intézkedésekkel a jövőben is ösztönözni, segíteni kell a saját erőből történő lakás- és családiház-építést.

Az ország lakásállománya hatalmas érték, megóvására, korszerűsítésére az eddiginél nagyobb erőt és gondot kell fordítani. A lakáselosztási rendszert úgy kell fejleszteni, hogy még jobban igazodjék a családok vagyoni, jövedelmi viszonyaihoz. Segítse elő, hogy külö-

nösen Budapesten és az ipari központokban a munkások, valamint a fiatalok lakáshelyzete tovább javuljon.

Hazánk népesedési helyzetének alakulása nagy fontosságú nemzeti és társadalmi ügy, ezért állandó figyelmet igényel. Most ismét olyan szakaszba érkeztünk, amikor – jórészt a hatvanas évek első felére jellemző alacsony népszaporulat következményeként – a születések száma csökken. Mindent meg kell tennünk, hogy e kedvezőtlen tendencia megváltozzék, és hazánk népessége egyenletesen gyarapodjék, különösen a háromgyermekes családok száma növekedjék. A jövőben is sokoldalúan kell gondoskodni a gyermekes családokról, emelni kell a családi pótlékot – elsősorban a három- és több gyermekes családokét –, és mérsékelni a fiatalok családalapításának anyagi terheit.

A következő években gyorsabb ütemben kell javítani az egészségügyi ellátást, különös tekintettel az alapellátásra, a betegségek megelőzésére, a rehabilitációra, a lakosság egészségügyi kultúrájának emelésére.

Társadalmunk nagy erőfeszítéseket tesz, hogy megfelelően gondoskodjék azokról az idős emberekről, akik az elmúlt évtizedekben becsületes munkájukkal hozzájárultak a szocializmus építéséhez. Nyugdíjrendszerünk, az egészségügyi és a szociális ellátás megadja nekik az alapvető létbiztonságot, de nem pótolja, nem pótolhatja családjuk, gyermekeik figyelmét és segítségét. Az idősekről társadalmunknak és a családoknak együttesen kell gondoskodniuk. A hatodik ötéves terv időszakában fel kell emelni az alacsony nyugdíjakat. Fejleszteni kell az idős emberek életét könnyítő szociális intézményeket.

Az életkörülmények javításában nagy szerepük van a helyi kezdeményezéseknek is. A jövőben még inkább támaszkodni kell a lakosság öntevékenységére, a helyi erőforrásokra az áruellátás és a szolgáltatások javításában. A párt- és a társadalmi szervek, a tanácsok ösztönözzék, támogassák az erre irányuló törekvéseket. Arra is nagy figyelmet kell fordítanunk, hogy okosan, kulturáltan éljünk, és óvjuk, ápoljuk, szépítsük otthonunkat, épületeinket, környezetünket. Pártunk mindent megtesz azért, hogy népünk a jövőben is biztonságban, kiegyensúlyozott, nyugodt alkotó légkörben élhessen és dolgozhasson.

V. A SZOCIALISTA TUDAT FEJLESZTÉSÉÉRT

A marxizmus–leninizmus elméletével felfegyverzett, a dialektikus materializmus világnézetét valló és tudományos módszereivel dolgozó pártunk, a Magyar Szocialista Munkáspárt mindig a szocialista építés nélkülözhetetlen feltételének tekintette az eszmei, ideológiai munkát, a társadalom műveltségi színvonalának emelését, a szocialista erkölcsi normák és életmód kialakítását és fejlesztését.

Pártunk a XI. kongresszust követően az éleződő nemzetközi ideológiai harc viszonyai és a hazai építőmunka bonyolultabb feltételei közepette is eredményesen irányította és szervezte az ideológiai és a kulturális tevékenységet. Gyarapodott a szocialista módon élő és dolgozó közösségeknek és állampolgároknak a száma. Társadalmunkban mély gyökeret eresztett és széles körben elterjedt a tudományos szocializmus eszméje, a marxizmus–leninizmus világnézete. Az emberek gondolkodását, cselekedeteit, népünk politikai, erkölcsi, tudati állapotát társadalmunk anyagi, szellemi felemelkedése, szocialista fejlődése határozza meg.

A párt ideológiai tevékenységének, szellemi életünk fejlődésének, a tudományos munka, a közoktatás, a művelődés, az irodalom és a művészetek területén elért eredményeknek jelentős hatásuk van társadalmunkra. Népünk gondolkodását és tetteit növekvő felelősségérzet hatja át, túlnyomó többsége reálisan ítéli meg társadalmi fejlettségünk jelenlegi szintjét, megbecsüli vívmányainkat, bízik abban, hogy közös erőfeszítéssel le tudjuk küzdeni a fejlődés útján mutatkozó nehézségeket, meg tudjuk valósítani szocialista céljainkat.

Az ideológia, a közgondolkodás helyzetének számbavétele megköveteli, hogy folyamatában szemléljük társadalmunk eszmei-tudati-erkölcsi állapotának fejlődését, teljes valóságában lássuk mai arculatát, és kritikusan értékeljük pártunk jelenlegi ideológiai tevékenységét.

Népünk gondolkodásában gyökeres változást eredményezett a kapitalista rendszer megdöntése, a feudális maradványok felszámolása, a munkásosztály hatalmának megteremtése, a szocialista társadalom alapjainak lerakása. Ennek a történelmi folyamatnak befejezéseként végbement a mezőgazdaság sikeres szocialista átszervezése, amely

nemcsak a parasztság, hanem az egész nép gondolkodásában további, mély és kedvező változásokat eredményezett. Sok évszázados maradi szemlélet, életforma és szokások gazdasági alapja szűnt meg ezzel. A parasztság politikai, szakmai és általános műveltségének gyors emelkedése példa nélkül áll történelmünkben. A tudatot tekintve is mindinkább egységes szocialista alapra támaszkodhat azóta a munkás-paraszt szövetség.

Nagy hatással volt a társadalmi tudat fejlődésére is több mint húsz éve követett gazdaságpolitikánk, amely az erkölcsi ösztönzés mellett fejlődésünknek fontos hajtóerejévé tette az anyagi érdekeltséget. Érzékelhetőbbé vált a szocializmus építésében való személyes érdekeltség, és nyilvánvalóbbá, hogy boldogulni csak a közösséggel együtt lehet. Az 1968-ban bevezetett gazdaságirányítási rendszer nagyobb teret nyitott a kezdeményezés, az önálló, felelős gondolkodás és cselekvés számára. Mindez újabb lépéseket tett lehetővé a szocialista demokrácia, a közélet fejlesztésében.

Társadalmunk tudatára kedvezően hatott az is, hogy sikeres hazai építőmunkánk, a szocialista országok közösségéhez való tartozásunk megváltoztatta hazánk nemzetközi helyzetét, növelte a Magyar Népköztársaság tekintélyét. Népünk látóköre kiszélesedett, reálisabban ítéli meg a világot és benne hazánk helyét. Egykor az uralkodó osztályok nacionalizmusa, más népekkel szemben tanúsított gyűlölködése befolyásolta a gondolkodást. Annál nagyobb eredmény, hogy az elmúlt évtizedekben hazánkban milliók vezérlő eszméje lett a szocialista hazafiság és a proletár internacionalizmus.

A közgondolkodás jelenlegi helyzetét vizsgálva emlékeznünk kell arra is, hogy az ötvenes évek első felében nálunk kialakult dogmatikus és szektás politikai gyakorlat valóban súlyos hibái a szocialista eszméket is kompromittálták, s az ellenforradalom ideológiai kártevése, az imperialisták propagandája sok ember gondolkodását megzavarta. A párt akkor az ellenforradalom ellen folytatott nyílt és éles harcban megvédte a szocializmus vívmányait. Nagy ideológiai-politikai munkával megtisztította a marxizmus–leninizmust a dogmatikus és a revizionista torzításoktól, s ezzel jelentősen segítette a rövid idő alatt végbement konszolidációt.

Társadalmunk általános tudati fejlődésének, népünk politikai érett-

ségének örvendetes tényeit megállapítva látnunk kell azt is, hogy a kapitalista és a szocialista rendszer közötti, nemzetközi méretekben folyó éles ideológiai és politikai harcnak nálunk is van bizonyos hatása. Továbbá azt is figyelembe kell vennünk, hogy a magasabb fejlődési szinten, a nagyobb követelmények hatásaként, a gazdasági és kulturális építőmunka bonyolultabb és nehezebb feladatainak láttán társadalmunk egyes, szűkebb csoportjaiban elbizonytalanodás is tapasztalható.

Nincs okunk elhallgatni, hogy a marxizmus–leninizmus elterjedése, hegemón helyzetének kivívása ellenére léteznek még, időnként felerősödnek és hatnak nálunk nacionalista, kozmopolita, revizionista, ultraradikális és más, káros, ellenséges nézetek. Az eszméinktől idegen, a nép ügyének kárt okozó nézetek ellen fokozni kell az ideológiai harcot, s ahogy pártunk mindig is tette, határozottan le kell leplezni őket.

Társadalmunk mai tudati állapotát alapvetően a népünk gondolkodásában végbement pozitív változások határozzák meg. Ez igaz akkor is, ha tudjuk, hogy ez a folyamat nem volt ellentmondásoktól mentes, és ma sem az. A mi gyakorlati tapasztalataink is igazolják azt a régi marxista igazságot, hogy a társadalom tudata, az emberek gondolkodása lassabban fejlődik, mint ahogy az életkörülmények változnak. Ezt azonban nem tekinthetjük mentségnek társadalmi gyakorlatunk következetlenségeire, nevelőmunkánk gyengeségeire és arra sem, hogy ideológiai tevékenységünkben számos kérdésre még nem tudtunk kielégítő választ adni. A nemzetközi ideológiai osztályharc éleződése is nagyobb követelményeket támaszt az ideológiai munkával szemben.

A szocializmus építésében minőségileg új és a korábbiaknál is bonyolultabb feladatok megoldása vár ránk. Ez megkívánja, hogy az eszmei, politikai, erkölcsi követelmények mércéjét is emeljük magasabbra. Az eszmei, ideológiai munka, a propaganda és az agitáció tartson lépést a növekvő igényekkel, legyen fogékonyabb az új problémák iránt, zárkózzék fel a gazdasági és a kulturális építésben előttünk álló nagy feladatokhoz. A figyelmet a társadalom fejlődésének szempontjából legfontosabb eszmei és erkölcsi kérdésekre kell összpontosítani: a munka becsületének növelésére, a közérdek tiszteletben tartására és szolgálatára, a közösségi szellem erősítésére, a szocialista haza-

fiság, a proletár internacionalizmus elmélyítésére, az ideológiailag káros, a szocialista rendszerrel szemben ellenséges, a szocialista elvekkel szemben álló, maradi nézetek leküzdésére.

Arra kell törekednünk, hogy társadalmunk erkölcsi arculatát tekintve is egyre inkább a munka társadalma legyen. Mindazt, amink van, munkásosztályunk, a magyar nép nehéz harcokban vívta ki, védte meg, és a saját keze munkájával teremtette meg. A társadalom azt várja minden tagjától, hogy óvja és gyarapítsa a közösség, a nép szocialista tulajdonát, tudása, ereje legjavát nyújtva odaadóan dolgozzék. Minden munkahelyen azoknak a dolgozóknak legyen hitelük, becsületük, tekintélyük, azok boldoguljanak, akik eleget tesznek vállalt kötelezettségeiknek, akik tisztességesen élnek és dolgoznak.

A személyes boldogulásnak, az egyéni óhajok, tervek megvalósításának is egyetlen biztos módja van: a közérdek felismerése, tudomásulvétele és érvényesülésének elősegítése. Ez a szocialista társadalom alapvető erkölcsi normája. A közérdekben összegeződik és fejeződik ki minden tisztességes, jogos emberi igény és törekvés, amit a párt politikájában megfogalmaz és képvisel. Ha a közérdek érvényesül, az ország előbbre jut a fejlődés útján, az állampolgár nem csalatkozhat sem munkájában, sem jövőjében.

Ideológiai munkánknak elő kell segítenie, hogy társadalmunkban megvalósuljon a közélet és a magánélet harmonikus egysége. Míg azok a társadalmak, amelyeknek alapja az embernek ember által való kizsákmányolása, tagjaikat a pénzért való embertelen hajszára kényszerítik, és ezáltal eleve elidegenítik egymástól, addig a mi társadalmunk a közös munkára, a közös érdekre, egymás támogatására, az együttes érvényesülés előmozdítására épül. A társadalmi tevékenység minden területén jelen vannak azok a párttagok és pártonkívüliek, akik a szocializmus magas eszmei, erkölcsi követelményei szrint dolgoznak és élnek. Segítsük elő, hogy példájuk minél szélesebb körben követőkre találjon. Az egyének szűkebb és tágabb környezetükben, munka- és lakóhelyükön hozzájárulnak a közösségek formálásához, ugyanakkor a közösség is alakítja tagjainak magatartását és gazdagítja gondolkodását. Fokozott figyelmet érdemelnek a szocialista együttélés, az emberi kapcsolatok elemi normái; egymás munkájának megbecsülése, a segítőkészség, a kölcsönös tisztelet és figyelmesség.

Hatalmas erőforrás, építőmunkánk nagy lendítő ereje a szocialista haza szeretete és a proletár internacionalizmus. Ezért ideológiai munkánkban a jövőben is megkülönböztetett figyelmet kell fordítani népünk hazafiságának és internacionalizmusának elmélyítésére. Annak tudatában végezzük munkánkat, hogy a nemzeti érdek helyes szolgálata ugyanúgy elválaszthatatlan az internacionalizmustól, mint a haladás nemzetközi ügyének előmozdítása hazánk és népünk érdekeinek szolgálatától.

A társadalmunk szocialista vonásainak erősítésére irányuló munkában a párt számít a társadalomtudományok, a propaganda, az agitáció, a tájékoztatás, a művelődésügy területén dolgozókra. Közreműködésük fontos feltétele annak, hogy megoldjuk az országépítés nagy, közös feladatait, és az eddigieknél is eredményesebben fejlesszük a szocialista társadalmi tudatot.

A minden területre egyformán érvényes, közös feladatok mellett nagy figyelmet kell fordítani azokra a sajátos tennivalókra, amelyek a tudományos kutatásban, a közoktatásban, a művelődésben és a művészeti életben jelentkeznek.

Fejlődésünk megoldásra váró feladatai növekvő felelelősséget rónak a tudományok művelőire. A tudományos kutatás eredményessége, hatékonysága elsősorban azon mérhető, milyen segítséget ad a kutatás a gyakorlatnak a társadalmi élet különböző területein. A tudomány egyre nagyobb jelentőségű termelőerővé válik. A tudományok művelői fordítsanak kiemelt figyelmet a társadalmi fejlődés, a gazdasági, kulturális építőmunka legfontosabb feladataira. A társadalmi valóság objektív feltárásával segítsék elő az új kérdések alkotó megválaszolását. A társadalomtudományi kutatóhelyeken csakúgy, mint az oktatásban és az ismeretterjesztésben továbbra is elsőrangú feladat a marxizmus–leninizmus elveinek és módszereinek érvényesítése.

Az oktatási rendszer és az oktatás korszerűsítése egyik legfontosabb programunk. Ennek érdekében erősíteni kell a központi irányítást, s egyidejűleg bátrabban kell támaszkodni az intézmények, a pedagógusok, a tantestületek felelős öntevékenységére, kezdeményezéseire, tapasztalataira és véleményére. Az állami oktatás minden szintjén – az általános iskolától az egyetemig – változatlanul alapvető feladat a felnövekvő nemzedék általános és szakmai műveltségének megala-

pozása, a tehetségek kibontakozásának elősegítése, a világnézeti elkötelezettség kialakítása, a munkára és az állampolgári kötelességek teljesítésére való nevelés. Fontos társadalmi, politikai feladat a munkás- és parasztgyermekek tanulásának támogatása. Arra kell törekedni, hogy a tanulási feltételek magasabb szinten fokozatosan kiegyenlítődjenek, s ezáltal is erősödjék oktatásügyünk szocialista jellege.

Az általános műveltség, a szaktudás színvonalának társadalmi méretű emelése szocialista fejlődésünk jelenlegi szakaszában elsőrendű fontosságú követelmény. Gazdasági előrehaladásunk igen nagy mértékben függ a termelésben dolgozók szakképzettségétől, felkészültségétől. A műveltség megalapozása, a tudásvágy felkeltése, anyanyelvünk ápolása, a kulturális értékek terjesztése, az önművelés ösztönzése nem az oktatás, a művelődés belügye, hanem elválaszthatatlan az egész társadalom fejlődésétől.

Népünk műveltségének emelésében megtisztelő, felelősségteljes és semmi mással nem pótolható szerepük van az íróknak, a művészeknek. Pártunk tudatában van annak, hogy nem könnyű feladat korunk bonyolult jelenségeinek művészi ábrázolása. Mégis azt várjuk az íróktól, a művészektől, hogy ne elégedjenek meg a felszínes általánosítással, hanem hatoljanak még jobban a jelenségek mélyére. Az emberiség sorskérdéseiben népünk törekvéseivel és állásfoglalásával összhangban a béke, a haladás ügyét támogassák. Ne a múló divatokat kövessék, ne a befelé fordulást válasszák, hanem szocializmust építő népünk múltjának és jelenének, örömeinek és gondjainak bemutatásával, minden emberi érték realista ábrázolásával segítsék elő fejlődésünket, az értelmes közösségi élet kialakítását. Társadalmunk támogatja az irodalmat, a művészeteket, ugyanakkor joggal elvárja az íróktól, a művészektől, hogy még több színvonalas alkotással fejezzék ki szocialista törekvéseinket, a valóság hű, művészi ábrázolásával gazdagítsák életünket.

Nagyobb figyelmet kell fordítani a televízió, a rádió, a sajtó kulturális munkájára, a milliók zenei szórakoztatására, a kultúra mindazon ágazataira, amelyek nagy tömegek ízlését, világnézetét, életmódját befolyásolják.

Az ideológiai és kulturális munka fokozott követelményeket támaszt a párt-, a társadalmi szervek irányító munkájával szemben.

Az ideológiai és a kulturális terület pártirányításának alapelvei összhangban vannak a párt egész politikájával és munkastílusával, ezeken nem kell változtatni. Arra azonban feltétlenül szükség van, hogy meghirdetett elveink e területen is következetesebben érvényesüljenek. Ne kapjanak teret alacsony színvonalú, a jóízlést, a szocialista életfelfogást sértő művek, törekvések.

Az irányításnak elő kell mozdítania, hogy ideológiai és kulturális tevékenységünk fokozódó mértékben segítse szocialista előrehaladásunkat. A párt támogatja, ösztönzi az önálló, alkotó gondolkodást, bízik az ideológiai, kulturális területen tevékenykedő értelmiségiekben, igényli közreműködésüket a társadalmi feladatok megoldásában, és nagyra értékeli, hogy túlnyomó többségük belső meggyőződésből egyetért politikai céljainkkal és módszereinkkel.

Pártunk a jövőben is támogatja a tudományos kutató- és a művészi alkotó munka szabadságát. Ez teszi lehetővé, hogy mind a tudományban, mind a művészetben a múlt és a jelen folyamatait, az egyén és a közösség problémáit mélyen feltáró alkotások szülessenek. Eddigi tapasztalataink megalapozzák bizalmunkat, hogy a magyar szellemi élet képviselőinek túlnyomó többsége felelősen tud élni az alkotói szabadsággal, s azt népünk javára, a szocializmus ügyének segítésére használja.

Népi államunk gondoskodik a tudományos, kulturális és oktatási intézmények működéséhez és fejlesztéséhez szükséges anyagi fedezetről. Ugyanakkor kötelességünk, hogy a kulturális célokat szolgáló nem csekély anyagi eszközöket rendeltetésüknek megfelelően, ésszerűen, takarékosan, a feladatokat rangsorolva használjuk fel. Szakítanunk kell azzal a gyakorlattal, hogy egyformán eltartjuk a jót, a közepeset és a gyengét, mert ez a kultúra fejlődését is akadályozza. Az irányítás kötelessége és felelőssége annak következetes érvényesítése, hogy az erkölcsi és anyagi megbecsülés legfőbb mércéje – ahogy az élet más területein is – a teljesítmény legyen.

A kulturális terület irányításának fő módszere az elvi útmutatás, az alkotó munka feltételeinek a biztosítása, az értékes művek támogatása. Ahhoz azonban, hogy az irányítás ezt a feladatát következetesen el tudja látni, fokozott erőfeszítéseket kell tenni az eszmei kérdések tisztázása, a nem marxista nézetek határozottabb elvi bírálata

érdekében. A marxista kritika támogassa egyértelműen a színvonalas, szocialista eszmeiségű alkotásokat, és segítse a szocialista kultúra s minden más humánus érték széles körű terjesztését. A magas színvonalú alkotások kiválasztásában és támogatásában fontos szerepe van a sajtónak, a rádiónak, a televíziónak, a könyvkiadásnak, általában minden tudományos és kulturális alkotóműhelynek. A marxista erők összefogásával, a káderkiválasztás javításával elő kell segíteni, hogy tudományos és kulturális életünknek ezek a fontos intézményei magasabb színvonalon lássák el feladataikat.

A párt eszmei, politikai nevelőmunkájának fejlesztése, az ideológiai és kulturális feladatok jó megoldása, népünk politikai, műveltségi színvonalának emelése nélkülözhetetlen feltétele annak, hogy tovább erősödjenek társadalmunk szocialista vonásai.

VI. A PÁRT MUNKÁJA ÉS NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉGE

Pártunk, a Magyar Szocialista Munkáspárt a beszámolási időszakban is arra törekedett, hogy a magyar munkásosztály forradalmi élcsapatához, a dolgozó nép pártjához méltóan teljesítse kötelezettségeit. A párt szervezetei és tagjai odaadóan és eredményesen dolgoztak a XI. kongresszus határozatainak megvalósításáért. A párt irányította és szervezte a szocialista építőmunkát, nőtt szervezeti ereje és akcióképessége, fejlődött munkastílusa.

A párt vezető szerepe érvényesül. A marxizmus–leninizmus tudományos elméletére támaszkodva és a társadalom valóságos helyzetéből kiindulva a nép véleményét és javaslatait figyelembe véve a párt jelöli ki a szocializmus építésének fő irányát és fő feladatait. Pártunk ezután is mindenekelőtt az eszmei ráhatással, az érvelés módszerével, politikai irányító és szervező munkával, a tömegek mozgósításával tölti be vezető szerepét. A párt saját tevékenységét a nép szolgálatának tekinti, irányít, de nem utasítgat; vezet, de nem uralkodik, elítéli a hatalommal való legkisebb visszaélést is.

Pártunk vezető szerepének érvényesülésében meghatározó jelentőségű, hogy eszmei-politikai és szervezeti egysége szilárd, a Központi

Bizottság és a párttagság összeforrott. A párt és a dolgozó tömegek kapcsolata a korábbinál nehezebb körülmények között is kiállta a próbát. A párt bízik a tömegekben, a tömegek követik a pártot. Méltán nevezhetjük ezt a Magyar Szocialista Munkáspárt és a magyar nép közös akaratából született nagy vívmányunknak. A párt és a tömegek egysége és közös cselekvése a szocializmus sikeres építésének legfőbb záloga hazánkban.

A Központi Bizottság jelenti a kongresszusnak, hogy a beszámolási időszakban a párt belső élete egészségesen fejlődött, taglétszáma növekedett, szervezettsége erősödött, jelentősen emelkedett a párttagság eszmei, politikai, szakmai és általános műveltsége.

A pártnak öt évvel ezelőtt, a XI. kongresszus idején 754 000 tagja volt, 1979. december 31-én pedig kereken 812 000. Az új párttagok nagy többsége a tagfelvételt megelőzően önzetlen társadalmi munkát végzett a tömegszervezetekben, szocialista brigádokban, a munkásőrségben és másutt. A tagság szociális összetétele is kifejezi, hogy pártunk a munkásosztály élcsapata, a dolgozó nép pártja, tömegpárt. Jelenlegi foglalkozása szerint a párttagságnak több mint a fele, eredeti foglalkozása szerint pedig csaknem a háromnegyed része munkás és paraszt. A nők aránya a társadalomban betöltött szerepüknek megfelelően folyamatosan emelkedett, elérte a 28 százalékot, a 30 éven aluli fiatalok aránya az elmúlt öt évben az újonnan felvetteknek 60 százalékát tette ki.

Figyelemreméltó tény, hogy a tagságnak csaknem háromnegyede 1956 után lépett a pártba. Mindez nagy nyomatékkal húzza alá azt a feladatunkat, hogy elősegítsük a különböző korosztályú kommunisták felkészültségének, általános és politikai műveltségének, forradalmi mozgalmi tapasztalatának egységbe ötvözését. Mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a fiatalabb nemzedék megismerje pártunk történelmi útját s harcainak legfőbb tanulságait.

A párt erejét, egységét és akcióképességét növelte, hogy a XI. kongresszus határozatának megfelelően hajtottuk végre a párttagsági könyvek cseréjét. A párt minden tagjával folytatott személyes beszélgetések ismét bizonyították, hogy a párton belül is nélkülözhetetlen az állandó, jó emberi kapcsolat. A párttagság kívánságával egyezően, a párttagok-

kal való személyes foglalkozásnak, az egymással való törődésnek rendszeres feladattá kell válnia.

A két kongresszus között némileg növekedett a pártból töröltek és kilépettek száma. Ebben egyrészt a tagfelvétel hiányosságai és a párton belüli eszmei-politikai nevelőmunka gyengeségei is tükröződnek. Másrészt, a tagkönyvcsere során és azt követően is a pártszervezetek jobban számon kérték a párttagsággal járó kötelezettségek teljesítését, s megváltak azoktól, akik ennek nem tudtak eleget tenni, illetve akik nem feleltek meg a politikai és erkölcsi követelményeknek.

A Központi Ellenőrző Bizottság előzetes jelentéséből is kitűnik, hogy a párt fegyelmi helyzete alapvetően jó. Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a párt tagságának túlnyomó többsége odaadóan dolgozik, teljesíti vállalt kötelezettségeit, megfelelően él jogaival. Akadnak azonban olyanok is, akik nem tesznek eleget kötelességeiknek, megsértik a pártban mindenkire egyformán kötelező fegyelmet. A két kongresszus között a párt tagságának évente átlagosan mintegy 0,8 százalékát kellett fegyelmi úton felelősségre vonni, s enyhébb vagy szigorúbb pártbüntetésben részesíteni.

Továbbra is nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy pártunk egyéni elbírálás alapján azokat vegye fel soraiba, akik meggyőződéses hívei, cselekvő részesei a szocialista társadalom építésének, tevékenyek a közéletben, vállalják a közösség önzetlen szolgálatát, s a szocialista normák szerint élnek. A párttagok soraiban növekedjék a termelésben közvetlenül résztvevők, mindenekelőtt a nagyüzemi munkások aránya, és országosan a munkások, a szövetkezeti parasztok, a fizikai dolgozók legyenek többségben. A pártban helyük van azoknak az értelmiségieknek és alkalmazottaknak, akik munkájukkal, magatartásukkal tanúsítják, hogy érdemesek a párttag megtisztelő címére. Javítsuk a pártépítést a kommunista értelmiség természetes utánpótlását jelentő egyetemi, főiskolai hallgatók körében.

Az ország előtt álló nagy feladatok megoldása, a politika következetes megvalósítása azt igényli, hogy még többet tegyünk a párt eszmei, politikai, cselekvési, szervezeti egységének magasabb színvonalra emeléséért. Az elvi kérdésekben a tántoríthatatlan szilárdság, a gyakorlati munkában pedig a rugalmasság a helyes kommunista magatartás. Ügyelnünk kell rá, hogy politikánk időálló, változatlan alapelvei csor-

bítatlanul érvényesüljenek, azokat senki – se a dogmatizmus, se a revizionizmus irányában – el ne torzíthassa. Azt sem engedjük meg, hogy korábbi helyes döntéseink, állásfoglalásaink dogmává váljanak. Nyitottaknak kell lennünk az új kérdések előtt, a jövőben is kezdeményezően kell fellépnünk mindenben, amiben a nép, az ország érdeke az általános előrehaladás végett változtatásokat igényel. Így fogjuk fel politikánk fő vonalának folyamatosságát; azt kell megőriznünk és továbbfejlesztenünk, ami az ország haladását segíti, a népet eredményesen szolgálja.

Pártunkban érvényesülnek a demokratikus centralizmus elvei, a pártélet lenini normái. Erősödött a kollektív vezetés és a személyes felelősség. A döntéseket minden szinten a választott szervek hozzák, ők irányítják a párt apparátusát, amely a határozatok előkészítésében és végrehajtásában becsülettel látja el feladatát. A fejlődés kétségtelen, mégsem lehetünk elégedettek. Munkánk gyengeségére mutat, hogy helyenként nem szereznek érvényt a párthatározatoknak. Nem szabad megengedni, hogy bárki is önkényesen, saját szája íze szerint értelmezze a párt határozatait. A végrehajtásban nem mindig érvényesül megfelelően a személyes felelősség. A párttagság, a közvélemény részéről jogos az a bírálat, amely hiányolja a dolgozó tömegek által is célravezetőnek tartott párthatározatok következetesebb végrehajtását.

Az elkövetkező időszakban egyik legfontosabb feladatunk a végrehajtás jobb megszervezése és ellenőrzése. Miután kongresszusunk meghozza majd döntését a szocialista építőmunka feladatairól, szükségszerűen a végrehajtás kerül előtérbe. Ahhoz, hogy pártunk a jövőben is jól betölthesse vezető szerepét, magasabb szlnvonalon kell irányítania, szerveznie, ellenőriznie a végrehajtást a gazdaságban és a társadalmi élet minden fő területén. A pártellenőrzés lényege a határozatok végrehajtásának segítése, a helyzet hiteles felmérése, a hibák objektív és szubjektív forrásainak feltárása, a jó tapasztalatok általánosítása és reális javaslatok kidolgozása.

A pártdemokrácia további fejlesztése nélkülözhetetlen feltétele a megalapozott, a realitásokkal számoló határozatoknak, növeli a párttagság felelősségét, aktivitását a végrehajtásban. A jövőben még inkább olyan szellemnek és munkastílusnak kell érvényesülnie, hogy a párt fórumain meg lehessen vitatni minden odatartozó kis és nagy

kérdést, mely a párt, az ország, a nép életét érinti. A párt minden tagja érezze kötelességének, hogy nézeteit, véleményét, álláspontját a párt fórumain fejtse ki. A párttagok viszont minden esetben kapjanak választ kérdéseikre és tájékoztatást javaslataik sorsáról.

A pártdemokrácia érvényesülése nélkülözhetetlen feltétele munkánk kritikus és önkritikus vizsgálatának. Ez megvédi a pártot és tisztségviselőit, tagjait a hibáktól, a tévedésektől, az önelégültségtől. Pártunkban a bírálat és önbírálat helyzete a fejlődés ellenére sem minden tekintetben megnyugtató. Szóban elismerik ugyan szükségességüket, de a valóságban sokan nem élnek velük.

A párt politikájának gyakorlati érvényesítésében, a korábbinál bonyolultabb feladatok megoldásában sok munka és nagy felelősség hárul a káderekre, a társadalmi élet különböző területein dolgozó vezetőkre. A vezetők többsége megfelelően látja el feladatát, képes arra, hogy a magasabb követelményekhez igazodva dolgozzék. Akit hazánkban a bizalom vezető posztra állított – akár párttag, akár pártonkívüli –, annak tudása legjavát nyújtva, odaadással kell szolgálnia a szocializmus, a nép ügyét. Meg kell felelnie a politikai megbízhatóság, a szakmai hozzáértés és a vezetői rátermettség követelményeinek. A döntő a feladatra való alkalmasság.

A pártnak kötelessége a néppel szemben, hogy a döntésre megérett káderügyeket – a közösség érdekét szem előtt tartva – idejében megoldja. Az a helyes és igazságos, hogy aki nem tud a magasabb követelmények szerint dolgozni, aki miatt a kollektíva kárt szenved, ne maradjon vezető beosztásban. A stabilitásra törekvés csak addig helyes, amíg azokra vonatkozik, akikre építeni lehet; akik politikailag szilárdak, de nem merevek; akik szakmailag hozzáértők és széles látókörűek, kezdeményezők, de nem kapkodók; fegyelmezettek, ezt másoktól is megkövetelik, ugyanakkor tisztelik és figyelembe veszik mások véleményét, és saját gyengeségeikkel is szembe tudnak nézni; példamutatóan élnek és dolgoznak, akiket mindezért munkatársaik, a közösség tisztelete övez. Minden tisztségben ilyen vezetőkre van szükség. Itt az ideje annak is, hogy bátrabban léptessenek elő fiatalokat, olyanokat, akik már a mi rendszerünkben születtek, és váltak hozzáértő, vezetésre alkalmas felnőtté.

Fokozni kell a kádermunka tervszerűségét, erősíteni demokratiz-

musát, ami a tapasztalható szubjektivizmus leküzdésének is fontos feltétele. Az előrehaladás érdekében – miként az irányelvek vitájában is nagy hangsúlyt kapott – a kádermunkában és az állami személyzeti munkában növekedjék az igényesség; azokat a vezetőket támogassuk határozottan, akik tetteikkel rászolgálnak a bizalomra.

A pártról szólva nem feledkezhetünk meg arról a kötelességünkről sem, hogy fejleszteni szükséges munkastílusunkat, erősíteni kell a pártmunka mozgalmi jellegét, csökkenteni formális, bürokratikus vonásait. Az előttünk álló feladatok nem a jelentések és határozatok halmazatát, hanem az eleven politikai tömegmunkát követelik. A párt politikájának megvalósításáért és tömegkapcsolatainak erősítéséért sokat tehetnek a párt alapszervezetei, a különböző szintű pártbizottságok, amelyek az elmúlt időszakban rendeltetésüknek megfelelően, eredményesen végezték munkájukat. Jogosnak kell minősíteni azt a beszámoló taggyűléseken is gyakran elhangzott kívánságot, hogy a felsőbb pártszervek adjanak több és érdemibb segítséget az alapszervezeteknek, köztük a lakóterületi pártszervezeteknek.

A Központi Bizottság a kongresszus előkészítése során nem kezdeményezett általános vitát a szervezeti szabályzatról, mert az jól szolgálja a párt tevékenységét és fejlődését. A kongresszusi irányelvek vitájában párttagságunk ezzel egyetértett. Felvetődött azonban néhány javaslat, ezeket a Központi Bizottság megvizsgálta. Akadtak köztük olyanok, amelyeket nem ajánlunk elfogadásra. Például, hogy állítsuk vissza a tagjelöltséget, létesüljenek „nyugdíjas" alapszervezetek, a szavazáskor – a személyi kérdések kivételével – szűnjék meg a tartózkodás lehetősége.

A határozati javaslatban szereplő módosításokat viszont a Központi Bizottság támogatja. A gyakorlati tapasztalatok azt igazolják, hogy a hosszabb – ötéves – kongresszusi ciklus miatt a pártbizottságokba kooptálható tagok arányát indokolt a jelenlegi 20 százalékról 30 százalékra felemelni. Ugyancsak a gyakorlati munka követelményei miatt támogatjuk azt a javaslatot, hogy alapszervezeti vezetőségi taggá, párttitkárrá választáshoz – az eddigi három év helyett – elegendő legyen az egyéves párttagság. Kérjük annak elfogadását is, hogy a tagdíjmegállapítás kerüljön a Központi Bizottság hatáskörébe, az pedig az irányelvek vitájában elhangzott észrevételeket figyelembe véve fél

éven belül határozza meg a tagdíjfizetés új rendjét. Úgy véljük, hogy ezekkel a módosításokkal szervezeti szabályzatunk még inkább megfelel rendeltetésének.

Pártunk történelmi múltjához és küldetéséhez híven a jövőben is teljesíti kötelességét: szolgálja a magyar nép érdekét, a szocializmus ügyét. Pártunknak ma súlya, szavának hitele van. Fontos, hogy minden párttag szavának is tettekkel alátámasztott hitele legyen, a párt minden tagja példamutatóan teljesítse kötelességét, éljen jogaival, és hiánytalanul tartsa meg a párt- és állami fegyelmet; erősödjék a párt tagjaiban a közösségi szellem, a kommunista szerénység és a tettrekészség.

Pártunk, amely része a nemzetközi kommunista mozgalomnak, a beszámolási időszakban a XI. kongresszus határozatait, internacionalista elveinket követve aktív nemzetközi tevékenységet folytatott. Kivette részét a békéért, a szocializmusért, a haladásért folytatott közös harcból, lehetőségeivel összhangban hozzájárult a világot átfogó marxista–leninista mozgalom egységének erősítéséhez, és maga is erőt merített nemzetközi mozgalmunk tapasztalataiból.

A nemzetközi kommunista mozgalom az elmúlt években tovább növelte befolyását a világban. A spanyol, a nicaraguai, a hondurasi, a mexikói, az iráni és több más kommunista párt kivívta legalitását. Új pártok jöttek létre, gyarapodott a testvérpártok taglétszáma, nőtt tömegbefolyásuk.

A kommunista és munkáspártok a szocialista országokban betöltik történelmi szerepüket, irányítói és szervezői az új társadalom építésének. A kapitalista világban növekedett a kommunista és munkáspártok tömegbefolyása, társadalmi szerepe. A tőkésországokban működő testvérpártjaink élharcosai annak a küzdelemnek, mely a demokráciáért, a társadalmi haladásért, a dolgozók érdekeiért és jogaiért, a monopoltőke uralmának, gazdasági és politikai hatalmának megtöréséért, valamint a békéért folyik. Határozottan fellépnek a militarizmussal, a terrorizmussal, valamint a fasizmus újjáéledésének veszélyével szemben. A kommunista pártok a volt gyarmati országokban a nemzeti függetlenségért, a politikai, gazdasági önállóság megszilárdításáért folytatott harc jelentős tényezői. A Magyar Szocialista Mun-

káspárt teljes mértékben szolidáris testvérpártjainknak, a világ kommunista és munkáspártjainak a küzdelmével.

Kommunista mozgalmunk helyzetét ma az jellemzi, hogy a pártok önállóak, saját maguk dolgozzák ki és valósítják meg politikájukat. Ez növeli minden párt felelősségét a marxizmus–leninizmus alkotó alkalmazásában, a szolidaritás erősítésében, egymás tapasztalatainak tanulmányozásában és abban, hogy fejlessze együttműködését a közös célokért vívott küzdelemben. Pártunk következetesen azt az álláspontot képviseli, hogy a mozgalmunkban felvetődő eltérő nézeteket elvszerű, türelmes eszmecserékben kell tisztázni, annak szem előtt tartásával, hogy az segítse a pártok összefogását, növelje a mozgalom erejét, hozzájáruljon a marxizmus–leninizmus tudományos elméletének gazdagításához. Pártunk nemzetközi tevékenységének vezérlő gondolata a jövőben is az lesz, hogy a marxizmus–leninizmus elvi alapjain az együttes fellépések, a közös akciók, a két- és többoldalú kapcsolatok erősítése révén tovább szilárduljon mozgalmunk egysége.

Pártunk megkülönböztetett fontosságot tulajdonít a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásainak, amelyek lehetőséget adnak az alkotó vélemény- és tapasztalatcserére, a helyzet együttes elemzésére, az álláspontok egyeztetésére és a közös fellépések összehangolására. Pártunk képviselői tevékenyen részt vettek az európai kommunista és munkáspártok berlini tanácskozásának előkészítésében, az állásfoglalás kidolgozásában, amely megfelelő programot ad a békéért, a biztonságért és a társadalmi haladásért folytatott küzdelemhez. A magunk részéről annak érdekében tevékenykedünk, hogy a dokumentumban foglalt elvekkel összhangban hozzájáruljunk a testvérpártok közötti együttműködés további erősítéséhez. Pártunk nagy megtiszteltetésnek tekinti, hogy több elméleti, politikai tanácskozás megszervezésére hazánkban került sor. Ezeken több mint 60 kommunista és munkáspárt képviselői vettek részt.

A nemzetközi kommunista mozgalom egységéért vívott harc megköveteli a marxizmus–leninizmus alapvető tanításainak védelmét, az egységbontás elleni határozott fellépést. Pártunk következetesen harcol az álforradalmi tendenciák, a marxizmus–leninizmus jobboldali és álbaloldali torzításai, a szakadár törekvések ellen. Szembeszállunk az antikommunizmussal és a szovjetellenesség régi és új megjelenési for-

máival. Határozottan elutasítjuk a maoizmust, mint gyökerében antimarxista ideológiát, amely már a hatvanas évek elején telítve volt nacionalista, szovjetellenes elemekkel, vezérpárt-törekvésekkel. Kezdetben leplezte lényegét, a leninizmusra hivatkozva a világszocializmus védelmezőjeként az imperializmus elleni küzdelem következetes harcosának tüntette fel magát. Azóta a kínai vezetők politikájában mind nyíltabban előtérbe került a hegemóniára való törekvés, a szovjetellenesség, az imperialistákkal való együttműködés.

Pártunk a marxizmus–leninizmus, a proletár internacionalizmus elveitől vezérelve arra törekszik, hogy ápolja, fejlessze, erősítse együttműködését minden testvérpárttal. A XI. kongresszus óta eltelt öt évben a világ különböző térségeiben működő 78 testvérpárt küldötteivel folytattunk hasznos kétoldalú megbeszéléseket.

A Magyar Szocialista Munkáspárt megkülönböztetett figyelmet fordít a Szovjetunió Kommunista Pártjához fűződő kapcsolatainak erősítésére. Pártunk, népünk számára is nélkülözhetetlenek Lenin pártjának, a szovjet kommunistáknak történelmi jelentőségű tapasztalatai. Tovább fejlődtek és bővültek kapcsolataink a szocialista országok testvérpártjaival; az új társadalom építésének kérdéseiben folytatott tapasztalatcserék igen értékesek számunkra. A kölcsönös szolidaritás elvének megfelelően erősítettük és erősítjük internacionalista kapcsolatainkat a tőkés- és a fejlődő országok kommunista és munkáspártjaival.

Pártunk az imperialistaellenes küzdelem közös céljától vezetve erősítette kapcsolatait a fejlődő országok nemzeti demokratikus pártjaival, nemzeti felszabadító mozgalmaival.

Az elmúlt években tovább bővültek kapcsolataink a legtöbb nyugateurópai szocialista, szociáldemokrata párttal. Ez hozzájárult az érintett országokhoz fűződő viszonyunk javulásához és a különböző társadalmi rendszerű európai országok kapcsolatainak fejlődéséhez. Ez azt bizonyítja, hogy az ideológiai ellentétek és a politikai nézetkülönbségek nem zárják ki az együttműködés lehetőségét olyan nagy, közös érdekű kérdésekben, mint a béke, a biztonság, a leszerelés előmozdítása.

A nemzetközi kommunista és munkásmozgalom korunk hatalmas és egyre növekvő ereje, amely előreviszi az egész emberi társadalom

fejlődését. A kommunistáknak nincs más céljuk, mint az, hogy a szocializmus, a haladás, a béke ügyét szolgálják népük és az egész emberiség érdekében. Pártunk továbbra is arra törekszik, hogy hazafias, internacionalista politikájának megfelelően egész tevékenységével hazánk felemelkedését s egyben a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom közös céljainak elérését szolgálja.

A Központi Bizottság kéri a kongresszust, hagyja jóvá az elmúlt öt évben végzett munkát, vitassa meg és fogadja el a beszámolót és a beterjesztett határozati javaslatot. Nagy történelmi vívmányainkra alapozva, az eddigi politikai irányvonalat következetesen folytatva, a programnyilatkozatban megjelölt célokat követve haladjunk tovább. Meggyőződésünk, hogy ezzel népünknek, az országnak olyan munkaprogramot javasolunk, amelynek valóra váltásával sikeresen építhetjük tovább hazánkban a fejlett szocialista társadalmat.

Pártunk és népünk néhány nap múlva megemlékezik hazánk felszabadulásának 35. évfordulójáról. Történelmünk három és fél évtizeddel ezelőtti sorsfordulója tette lehetővé, hogy népünk elinduljon a társadalmi haladás, a nemzeti felemelkedés útján. Kongresszusunk közelgő nemzeti ünnepünk alkalmából a magyar kommunisták, az egész magyar nép nevében megbecsüléssel köszönti felszabadítónkat, a nagy szovjet népet, a Szovjetunió Kommunista Pártját. A felszabadulásunkért harcolók áldozatai nem voltak hiábavalók, és soha nem merülnek feledésbe. Népünk, pártunk vezetésével, élni tudott a szabadsággal. Sok nehézséget leküzdve harcol, céltudatos munkával nagyot, maradandót alkotott. A nép élete gyökeresen megváltozott, hazánk szabad, független szocialista ország.

Az előttünk álló feladatok nagyok, de megoldhatók. A jelenleginél nehezebb akadályokat is leküzdöttünk már. Van világos célunk, és van erőnk. Pártunk hat évtizedes harcban edződött, egységes, az országépítő munkában gazdag tapasztalatai vannak. A Magyar Szocialista Munkáspárt bírja népünk bizalmát és átérzi az ezzel együtt járó nagy felelősséget. A munkáshatalom, a dolgozó nép állama szilárd. A magyar munkásosztály, parasztság, értelmiség, a magyar nép számtalanszor bizonyította, hogy nemes célokért kész és tud odaadóan dolgozni. Munkánkban támaszkodhatunk népünk tehetségére, öntudatára, helytállására, tettrekészségére. Építhetünk a szocialista közösség kere-

tében megvalósuló sokoldalú együttműködésre, a nemzetközi szolidaritásra. Megalapozottan bízhatunk abban, hogy feladatainkat közös erőfeszítéssel, a nemzet alkotó erőinek összefogásával megoldjuk, a Magyar Népköztársaság töretlenül előre halad a szocialista fejlődés útján.

Éljen a magyar munkásosztály élcsapata, a dolgozó nép pártja, a Magyar Szocialista Munkáspárt!

Éljen a szocializmust építő magyar nép!

Éljen hazánk, a Magyar Népköztársaság!

Éljen a szocializmus és a béke!

A Központi Ellenőrző Bizottság jelentése

ELŐADÓ
Brutyó János
a Központi Ellenőrző Bizottság elnöke

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársnők, elvtársak!
A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Ellenőrző Bizottságának megbízásából – a küldött elvtársak rendelkezésére bocsátott előzetes írásos jelentést kiegészítve – terjesztem elő beszámolónkat a XI. kongresszus óta végzett munkánkról.

A Központi Ellenőrző Bizottság a szervezeti szabályzat előírásainak és a párt XI. kongresszusának határozatai alapján végezte munkáját. A maga eszközeivel segítette a pártegység, a pártfegyelem erősítését, őrködött a párt tisztaságán. Következetesen képviselte a párt politikáját, végrehajtotta a vezető pártszervek határozatait.

A Központi Ellenőrző Bizottság jól együttműködött a Központi Bizottsággal és a Politikai Bizottsággal, munkakapcsolatainkat a beszámolási időszakban is a legteljesebb összhang jellemezte. A Központi Bizottság és a Politikai Bizottság bizalommal támaszkodott tapasztalatainkra, figyelembe vette jelzéseinket és javaslatainkat.

A Központi Ellenőrző Bizottság egyetért a kongresszusi okmányokban foglaltakkal. Egyetértünk a Központi Bizottság – Kádár János elvtárs által ismertetett – beszámolójával. A beszámoló és a határozati javaslat a helyzet marxista–leninista értékelését adja. Reálisan veszi számba az eredményeket, őszintén szól a gondokról, a nehézségekről, a hibákról, és világosan megjelöli a tennivalókat. Kifejezi azt a felelősségtudatot, ahogyan pártunk, társadalmunk vezető ereje törődik népünk és hazánk sorsával, a szocialista építés feladataival.

A kongresszusra való felkészülés során a kommunisták a taggyűléseken és a pártértekezleteken reális számvetést készítettek a XI. kongresszus óta végzett munkáról. Az eredmények tudatában néztek szembe a meglevő hibákkal, kritikusan és önkritikusan értékelték saját tevékenységüket is.

Jó érzéssel állapíthatjuk meg, hogy volt értelme a munkának, a XI. kongresszus határozatainak végrehajtásában számottevő eredményeket értünk el. Hazánk nemzetközi tekintélye növekedett, a népgazdaság korszerűsödött, az életszínvonal emelkedett, a társadalmi gondoskodás szélesedett. Népünk anyagiakban és szellemiekben egyaránt gyarapodott. Jóllehet nem értük el minden kitűzött célunkat, de az előrehaladás szembetűnő.

Eredményeink annak köszönhetők, hogy érvényesül a párt vezető szerepe, a kommunisták odaadással szolgálják népünket. A párt és a tömegek kapcsolata a kölcsönös bizalom szilárd alapjára épül. A tömegek támogatják politikánkat, s igénylik még következetesebb folytatását. A nehezebb körülmények között elért fejlődés is a párt és a nép közös erőfeszítésének, összefogásának gyümölcse. Érdemes volt dolgozni, mert ezáltal gazdagodtak társadalmunk szocialista vonásai.

A Központi Ellenőrző Bizottság tapasztalata abban is megegyezik a Központi Bizottságéval, hogy a pártban – a lenini normáknak megfelelően – érvényesül a demokratikus centralizmus, az eszmei és politikai, a szervezeti és cselekvési egység. A párt fegyelmi helyzete jó. A párttagság túlnyomó többsége példamutatóan dolgozik, kommunistához méltóan él, s a szocialista építőmunka nehezebb feltételei közepette is helytáll. A párttagok megfelelnek a párt követelményeinek, a szervezeti szabályzat előírásainak. A kommunistákra a párt iránti mélységes bizalom és a tenniakarás a jellemző. Meghatározó többségük eszmeileg és politikailag is érettebbé vált, erősödött a szocialista társadalom iránti elkötelezettségük. Fokozódott részvételük és aktivitásuk a közéletben, a szocialista munkamozgalmakban. Határozottabban lépnek fel a hibákkal, a gyengeségekkel szemben, nagyobb rendet, fegyelmet, következetesebb cselekvést igényelnek. Elutasítják a társadalmunktól idegen megnyilvánulásokat.

Ugyanakkor, ahogyan arról Kádár elvtárs is beszélt, akadtak olyan párttagok, akik megsértették a pártfegyelmet. A két kongresszus között több mint 30 000 párttag részesült pártbüntetésben. Ez a párttagságnak évente 0,8 százalékát, az öt év alatt együttesen 4 százalékát érintette. A két kongresszus között súlyos fegyelemsértés miatt 7928 párttagot, a tagságnak alig több mint 1 százalékát zárták ki a pártból. A pártbüntetésben részesítettek száma nem fejezi ki, csupán jelzi a

pártfegyelem állapotát. Ez a jelzés azonban a pártfegyelmi munka általánosítható tapasztalataival együtt nagyon fontos tanulság számunkra.

A pártfegyelem erősítése állandó feladatunk. Nemcsak azért, mert az elmúlt öt évben is voltak olyanok, akik megsértették a pártfegyelmet, hanem azért is, mert a jövőben az eddiginél még nehezebb feladatok várnak ránk. Ezek csak akkor oldhatók meg hiánytalanul, ha a párttagok még jobban helytállnak, szilárd fegyelmet tanúsítanak.

A Központi Bizottság beszámolója hangsúlyozta, hogy pártunk a munkásosztály élcsapata, a dolgozó nép pártja. Történelmi hivatása, hogy hazánkat következetesen vezesse tovább a fejlett szocializmus építésének útján. Pártunk e küldetésnek akkor tehet még jobban eleget, ha az önként vállalt és tudatos kommunista fegyelmet minden tagja megtartja. A pártfegyelem rovására nem tehetünk engedményeket, s nem nézhetjük el, ha valaki azt megsérti.

A párt egysége, tisztasága, a párttagság fegyelme nem csupán a párt belső ügye, hanem egyik feltétele a párt és a tömegek kölcsönös bizalmán alapuló kapcsolatnak is. Az emberek előtt a párt úgy jelenik meg, ahogyan azt az egyes párttagok megtestesítik. Magatartásuk, tetteik alapján is véleményt alkotnak a párt egészéről. Igen nagy tehát a párttagok felelőssége azért, hogy a pártot mennyire teszik vonzóvá a pártonkívüliek előtt, hogy munkájuk, magatartásuk erősíti-e vagy gyengíti a párt iránti bizalmat.

Pártunk a kommunistáktól többet követel, mint amennyit a társadalom az egyes állampolgároktól. Az állampolgári kötelességeken túl minden párttagnak eleget kell tennie a párttagsággal járó nagyobb követelményeknek is. A követelmények szigorúak, de nem igényelnek emberfelettit a párt tagjaitól.

A Központi Ellenőrző Bizottság – a pártfegyelmi ügyek és az alsóbb szintű pártszervektől szerzett tapasztalatok alapján – figyelemmel kísérte azokat a jelenségeket, amelyek a pártfegyelmet befolyásolják. Azt a következtetést vonta le, hogy a pártfegyelem erősítésében döntő a párt politikájának, határozatainak egységes értelmezése és képviselete. Köztudomású, hogy a párt politikája elsősorban az egyes párthatározatokban ölt testet. Lényeges tehát a párthatározatokhoz való kommunista viszony.

Pártunkban az öt év alatt szinte alig akadt pártellenes tevékenységet, frakciózást folytató párttag. Ezek törekvései is elszigeteltek maradtak, a párttagok körében nem találtak visszhangra. Ez is a párttagság érettségét mutatja. De a párt politikájának, az egyes határozatoknak önkényes értelmezése, a politika melletti kiállás hiánya már gyakrabban előfordult. Emellett az ilyen természetű vétségeket olykor-olykor elnézték. Pedig ezek a vétségek manapság sem veszélytelenebbek, mint korábban voltak. Az egységbontó törekvésekre – bármily irányból jönnek is – a mi egységes pártunkban is szükséges felfigyelni, még ha a frakciózás, a pártellenes tevékenység gyakorlatilag elenyésző. Akadnak viszont példák ellenzékieskedésre, a párthatározatokkal való szembehelyezkedésre, a párt eszméinek és politikájának nem megfelelő képviseletére. Esetenként tapasztaltuk, hogy párttagok is, főleg antimarxista nézetek, áramlatok hatására, valóságunkat eltorzítva látták, az eredményeket lekicsinyelték, a hibákat eltúlozták.

Mindez arra int bennünket, hogy állandó feladatunk a párt ideológiai, politikai egységének megőrzése és további erősítése. A párt politikájának képviseletét minden párttagtól és vezetőtől számon kérjük. Nem engedhető meg egyetlen párttagnak sem, hogy önkényesen értelmezze a párt politikáját, határozatait, hogy a párt irányvonalával, a párt politikájával ellentétes álláspontot képviseljen. Nem engedhető meg az sem, hogy párttagok társadalmunkkal szemben álló nézeteket hirdessenek, vagy bizalmatlanságot keltsenek. Minden párttag kötelessége a párt eszméit, a párt politikáját, határozatait képviselni és védelmezni. Az a követelmény, hogy a kommunistáknak a párt politikáját, határozatait egységesen kell képviselniük, nem zárja ki, hanem egyenesen feltételezi, szükségessé teszi a kommunisták alkotó vitáját. De ennek a vitának helye és értelme addig van, amíg döntés vagy határozat nem született meg. Azután már csak a végrehajtás módján lehet és szabad vitatkozni.

A pártszerűség és a pártfegyelem másik fontos eleme a cselekvési egység. Ez azt jelenti, hogy a párt határozatait minden párttagnak egyaránt végre kell hajtania. A párttagok kötelessége az is, hogy ehhez megnyerjék környezetük támogatását. Azokra a párttagokra, akik vezető beosztásban dolgoznak, másokat irányítanak, különösen nagy felelősség hárul a határozatok végrehajtásában.

A pártszervezetek és a pártszervek mindinkább számon kérik a kommunistáktól a határozatok végrehajtását. Az utóbbi években ezek elmulasztása miatt szigorú pártbüntetést is alkalmaztak. Egyesek azonban még mindig nem látják, hogy helyzetünk kötelező erővel szabja meg a tennivalókat. Nincs idő várakozásra, tépelődésre, egységesen tenni kell! A többség így is cselekszik, de további szemléletváltozásra, és ha kell, felelősségre vonásra is szükség van.

A cselekvési egység erősítése számos tényezőtől függ, de mindenekelőtt az irányító tevékenység jellegétől, minőségétől. Ennek gyengeségei, ellentmondásai hátráltatják az egységes cselekvést. Szerintünk is jelentős tartalékaink vannak az irányítás összehangolásában, egyértelművé tételében.

A cselekvési egység, a határozatok következetes végrehajtása és a pártfegyelem más tényezői is megkövetelik a vezetők példamutatását. Osztjuk a Központi Bizottság véleményét, miszerint a vezetők nagy többsége példásan helytáll, hozzáértéssel dolgozik, megfelel a követelményeknek. Viszont a vezetőkkel szembeni igények egyre nagyobbak, és tovább növekednek. Nagy próbatétel számukra az állami, a társadalmi, a gazdasági, a kulturális élet bonyolultabb feladatainak a megoldása. Kötelességünk segíteni a politikailag szilárd, a szakmailag jól képzett, alkotóképes vezetőket. Azokat, akik szorgalmasak, szerények, emberségesek, akik szót értenek a dolgozókkal, de megkövetelik a fegyelmet, a rendet is.

Napjaink fontos politikai kérdése, hogy a vezetők hiánytalanul megtartsák a pártfegyelmet, a szocialista erkölcsi normákat. Legyenek igényesek önmagukkal szemben, mert csak így követelhetnek másoktól is fegyelmet, helytállást. A vezetők politikai, erkölcsi magatartása, példamutatása egyszersmind a közerkölcs fejlődését is befolyásolja.

A vezetők fegyelemsértései között a legsúlyosabb a funkcióval és a hatalommal való visszaélés. Ennek minden megnyilvánulása kárt okoz. A hatalmat – amelyet a párt, a társadalom, a nép javára kell gyakorolni – senki sem használhatja fel önös érdekei céljából. A hatalommal visszaélni súlyos bűn, de az is hiba, ha valaki nem él a ráruházott hatalommal. A hatalommal való visszaélést – ha tudomásunkra jutott – minden esetben szigorú pártbüntetés követte. Viszont ritkán járt ilyen következménnyel, ha valaki megalkuvásból, kényelem-

szeretetből nem élt a ráruházott hatalommal. Nehézségeink megoldásában fontos tényező, hogy minden vezető bátran kezdeményezzen, felelősséggel éljen a hatalommal, megalapozottan és időben döntsön.

A nagyobb önállóság, a több kezdeményezés nagyobb felelősséget igényel nemcsak a vezetőktől, hanem a dolgozó kollektíváktól is. Az önállóság, a kezdeményezés is fegyelmet, rendet követel; nem jelentheti emberek sorsának, életének, a szocialista vagyonnak felelőtlen kockáztatását.

Megemlítek erre egy példát. Az egyik vállalat vezetése nyugati országokban három építkezésre szerződött. Mindhárom vállalkozás kudarccal zárult. A nemzetközi bíróság tetemes összegű kártérítést fizettetett meg a vállalattal. Már az első építkezésnél, a szerződéskötéstől a munka megszervezésén át a kivitelezésig, súlyos hibákat követtek el, amikért már akkor kártérítésre kötelezték őket. Az érintettek nem vonták le a tanulságot. Felelőtlenül elvállalták a második, majd a harmadik építkezést is. A vállalat vezérigazgatója – sőt egyesek a felettes szerveknél is – úgy fogták fel ezt a kudarcsorozatot, hogy az a „szokásos kockázatvállalás" fogalomkörébe tartozik. Csak akkor léptek fel a nagy kárt okozó vállalati vezetők ellen, amikor a pártszervek már elmarasztalták őket. Az említett vezetők a népgazdaság vagyonát felelőtlenül herdálták, s ezzel súlyos kárt okoztak.

Minden vezető kisebb vagy nagyobb hatalommal van felruházva. Ez a hatalom azonban nem más, mint eszköz a nép szolgálatára. Azt sem szabad elfelejteni, hogy az ilyen címen vállalt és kapott megbízatás nem örökös. Aki érdemtelenné vagy alkalmatlanná vált, az nem maradhat vezető beosztásban. Különbséget kell azonban tenni azok között, akik becsületesen dolgoztak, de a nagyobb követelményeknek már nem tudnak megfelelni, és azok között, akik hibáik, mulasztásaik, esetleg visszaéléseik folytán váltak méltatlanná tisztségükre. Mindegyik esetben a társadalom érdekeiből kiindulva, az egyén sorsát és érdekeit is figyelembe véve, emberségesen kell eljárnunk. Csakhogy aki megérdemli, az elismeréssel kerüljön erejének, képességének megfelelő más beosztásba. Aki viszont erkölcsi, politikai, anyagi kárt okozott, annak a továbbiakban erre ne legyen lehetősége.

A pártfegyelem további erősítésében nagy szerepe van világnézetünk terjesztésének, a szocialista erkölcs és magatartás fejlesztésének. Ma

ezek olykor még ellentmondásosan érvényesülnek. Nemcsak azért, mert az elveket nem könnyű átültetni a gyakorlatba, hanem azért is, mert még él és hat a környezetben a régi erkölcs, életfelfogás. Bár a kapitalizmus gazdasági talaja megszűnt, az új, szocialista viszonyok között is olykor újratermelődik a régi, az elavult szemlélet, a tőlünk idegen felfogás, gondolkodásmód, amit a kapitalista propaganda igyekszik kívülről is táplálni.

Helyeseljük azt, hogy a Központi Bizottság erőteljesen fellép a munka szerinti elosztás elvének következetes érvényesítéséért, a munka nélküli jövedelemszerzés, a munkával arányban nem álló jövedelemforrások és az egyenlősdi ellen. Akadnak, akiknek az a felfogása, hogy „sokat kapni – keveset vagy semmit sem adni". Ezeknek a szemlélete, törekvései sértik a szocialista erkölcsöt. Szemben áll az emberi tisztességgel a munkáért járó béren túli külön juttatás, csúszópénz és hálapénz igénye.

A Központi Ellenőrző Bizottság tapasztalatai is alátámasztják, hogy a munka nélküli vagy a munkával nem arányos jövedelemszerzésnek még nem sikerült teljesen gátat vetni, jóllehet számos rendelet, intézkedés korlátok közé szorította ezeket. Egyesek még a törvények megsértésétől sem riadnak vissza, hogy ily módon gyarapíthassák jövedelmüket. Az elmúlt időszakban ilyesmiért több párttagot is szigorú büntetésben kellett részesíteni.

Egy kirívó példa: egy egyetemi tanszékvezető néhány társával, úgynevezett költségvetésen kívüli munka keretében – ami önmagában törvényes és hasznos – üzemek, intézmények részére tanulmányokat készített. Ennek során azonban számtalan visszaélést követtek el. Kiderült, hogy a tanulmányok hasznavehetetlen fércmunkák voltak. Jórészt korábban más célra készített anyagokból, dolgozatokból, egyetemi jegyzetekből ollózták őket össze. Ezekért az úgynevezett tanulmányokért sok pénzt vettek fel, mert az érintett üzemek, intézmények vezetői ellenőrzés nélkül fizettek. Természetesen az ügy szereplői súlyos büntetést kaptak.

A pártfegyelem erősítése ellen is hat az érdekviszonyok hibás értelmezése. Az egyén-közösség-társadalom érdekegységében, a gyakorlatban olykor az egyén vagy a szűkebb kollektíva érdekei javára billen a mérleg. Egyes esetekben a népgazdasági érdek helyett a csoport- vagy

az egyéni érdek kerül előtérbe. Nemegyszer a pártszervezetek, a kommunista vezetők is egyetértenek a közösségi érdeket sértő elhatározásokkal. Tűrhetetlen, hogy az egyik vállalat a másiknak vagy a vásárlóknak kárt okozzon. És ezekért többnyire senkit sem vonnak felelősségre, legfeljebb a vállalatot büntetik meg. A gazdaságpolitikai feladatok végrehajtásában elkövetett hibákat egyesek nem tekintik vétségnek. Pártszervezeteinket és pártszerveinket arra intjük, hogy időben lépjenek fel a jogtalan előnyökkel szemben, akkor is, ha az látszólag csoportérdeket szolgál, mert ha ezt elmulasztják, a nagyobb közösség látja kárát.

A pártfegyelem megsértésében gyakran szerepet játszik az anyagiasság, a nagyobb lehetőségekkel való visszaélés is. Egyeseket a nagyobb lehetőségek mohóvá, telhetetlenné tettek. Mértéktelenségükben hasonlítanak Móricz Zsigmond közismert novellájának szegény emberéhez, aki a gazdag paraszt lakodalmán egyszer végre jól akart lakni, és halálra ette magát. Nálunk nem az éhség, hanem a kapzsiság okán válnak egyesek mohóvá. Vannak olyanok, akik leülve a szocialista társadalom „terített asztalához", pusztító mohóságukkal anyagi, politikai, erkölcsi kárt okoznak, nemcsak a közösségnek, hanem végül önmaguknak is.

A szerénytelenség, a nagylábon élés idegen a párttól. E téren erősödik az egészséges szemlélet és gyakorlat. De akadnak még olyanok, akik pazarolnak – főleg akkor, ha nem a saját zsebükről van szó.

A közpénzen való ajándékozgatásoknak, fölösleges reprezentálásoknak gátat emeltek a rendeletek, intézkedések is, amiknek a párttagság és a közvélemény örül. Mégis akadnak, akik próbálják megszegni a szigorú és egyértelmű előírásokat. Az egyik gazdasági vezetőt azért kellett a pártból kizárni és leváltani, mert – összejátszva néhány üzletvezetővel – a vállalati propaganda- és reklámkeret terhére nagy összegben ajándékokat vásárolt. Ezekkel igyekezett lekötelezni azokat, akiktől valamilyen személyes előnyre számíthatott. Hasonló okból kellett elmarasztalni az egyik országos szerv vezetőjét is, aki közpénzen vásárolt ajándékokkal, pazarló vendéglátással szerzett magának híveket. Ezekkel az emberekkel szemben eljártunk. Az igazsághoz azonban hozzátartozik, hogy akik az ajándékokat, a vendégeskedést elfogadták, azokkal nem történt semmi. Ez nemcsak azért hiba, mert az emlí-

tettek a közös vagyon herdálásának haszonélvezői voltak, hanem azért is, mert az ilyen ajándékozás „kéz kezet mos" alapon történik, korrupciós jellegű és morálisan bomlasztó hatású.

A párt élcsapatszerepéből fakad, hogy a kommunisták történelmi küldetése szocialista hazánk és népünk javát szolgálni. Ez önzetlenséget, ügyszeretetet, helytállást igényel a kommunistáktól. A nép odaadó szolgálata feltétele annak, hogy a nép is elkötelezetten támogassa a pártot. A párttagok azért élvezik a társadalom megbecsülését, mert erre nemcsak munkájukkal, hanem társadalmi tevékenységükkel, erkölcsi magatartásukkal is rászolgálnak. A kommunista példamutatásnak hatalmas vonzereje van, hiánya viszont árt ügyünknek.

Sajnálatos azonban, hogy a pártfegyelmi büntetések közel egyötödében az erkölcstelen magánélet, italozás játszik szerepet. A kommunisták magánélete is általában csak önmagukra tartozik, mint ahogy a többi emberé. A párttagok is úgy rendezik életüket, ahogy azt jónak tartják. Személyes ügy addig, amíg a magánélet nem kerül összeütközésbe a szocialista társadalom céljaival, nem áll szemben eszmei, politikai törekvéseinkkel, erkölcsi normáinkkal. A magánélet akkor válik közüggyé, ha az nem példás, ha kárt okoz a családnak, a közösségnek, a társadalomnak. Aki így viselkedik, az megsérti a párt normáit. Jelentős kárt okoznak az olyan esetek, amikor a magánélet kisiklásai összekapcsolódnak a beosztással, funkcióval, sőt olykor a hatalommal való visszaéléssel.

Nemcsak a pártfegyelem erősítésének, hanem minden társadalmi tevékenységnek fontos feltétele az ellenőrzés. E téren van bizonyos fejlődés, de ezzel nem lehetünk elégedettek. A hibás szemlélet és az ebből táplálkozó gyakorlat gyengíti az ellenőrzést. Nem mindenütt látják, hogy ez a tevékenység elsősorban segítő szándékú, a jó módszerek terjesztését, a hibák feltárását és kijavítását szolgálja. A pártfegyelmi munka tapasztalatai arra mutatnak, hogy az ellenőrzés gyakran még a hibák felderítésének funkcióját sem tölti be. Sok esetben nem az ellenőrzés során derülnek ki a súlyos visszaélések, hanem egyének bejelentései, panaszai nyomán. Az is megesik, hogy az ellenőrzés által felszínre került hibák láttán megriadnak azok, akiknek intézkedniük kellene. Ezért inkább takargatják a hibát, ahelyett, hogy rendet csinálnának. Az ellenőrzést még mindig bizalmatlanságnak tekintik.

Akit ellenőriznek, megsértődik, panaszkodik, méltatlankodik. Az ellenőrzés gyengéi között szerepel, hogy ez a tevékenység olykor nem elég tervszerű, összehangolt, nem eléggé segíti a végrehajtást, a feladatok, a munka számonkérését. Azt is tapasztaltuk, hogy a vezetők egy része nem hasznosítja az ellenőrzés megállapításait.

Pártunk eszméinek és politikájának megfelelően a pártfegyelmi munka, a vizsgálat és a büntetés is a nevelés része. Az a cél, hogy a fegyelemsértő párttag és környezete okuljon, vonja le a következtetéseket, és a jövőben feleljen meg a pártfegyelem követelményének.

Az elmúlt öt évben a pártfegyelmi munka is számottevően fejlődött, a pártmunka szerves részévé vált. A pártszervezetek, a végrehajtó bizottságok, a fegyelmi bizottságok pártszerűen végezték e feladatukat. Érvényesült az a fontos elv, hogy nem az ember, hanem a hiba ellen harcolunk. Minden emberért küzdünk, még azokat sem szabad eltaszítani a párttól, akiket ki kell zárni. Bízva az ember fejlődésében, megváltozásában, azt tartjuk, hogy ezek számára is van a pártba visszavezető út, ha jóvá tették hibáikat.

Akik pártbüntetést kapnak – főleg akiket a pártból kizárnak –, nem mindig látják be, hogy megérdemelték. Akadnak, akik úgy állítják be, mintha ők vétlenek volnának, de valaki valahol haragszik rájuk, és ezért ártatlanul büntették meg őket. A tények ismeretében nyugodtan mondhatjuk: ilyen nem fordul elő, sokkal inkább az, hogy oktalanul türelmesek vagyunk. Akadnak, akik félreértik a türelmet, és tovább folytatják a pártszerűtlen cselekedeteket. Ilyenkor többnyire elfogy a türelem, és ha késve is, megindul az illetők ellen a pártfegyelmi eljárás. Minél később lépünk fel hibáik ellen, annál több kárt okoznak, és végül a legszigorúbban kell megbüntetni őket. Ilyenkor gyakran halljuk, hogy „miért nem figyelmeztettek engem?". A kérdés jogos, de nem elsősorban a részükről. Felnőtt embertől, párttagtól ugyanis elvárható, hogy tudja, mi a helyes és mi nem. Természetesen a környezetnek is van felelőssége, hiszen tapasztalatunk szerint a pártfegyelem megsértőinél gyakran hibásak a környezetükben levő párttagok is, mert kényelemből vagy félelemből nem szólnak, nem lépnek fel a hibás magatartás ellen. Sőt néha a vétséget elkövető kezére játszanak azzal, hogy leplezik a tetteit, elvtelenül védelmezik.

A Központi Ellenőrző Bizottság a kongresszustól kapott megbíza-

tása alapján ellenőrizte a Központi Bizottság pénzgazdálkodását. Jelenthetjük a kongresszusnak, hogy a párt anyagi eszközei a beszámolási időszak alatt növekedtek, a pártmunka feltételei pedig tovább javultak. Új pártszékházak, pártiskolák épültek, és kedvezőbbé váltak a pártalapszervezetek működési feltételei is. A pártszervek a célszerűségi, a takarékossági előírásokat figyelembe véve gazdálkodtak, s ez a tevékenységük a pártnormáknak, az állami rendelkezéseknek is megfelelt. A párttagok fegyelmezetten teljesítették tagdíjfizetési kötelezettségüket. Ebben is megnyilvánult érettségük, a párt iránti elkötelezettségük. Helyeseljük azt a javaslatot, hogy a jövőben ne a szervezeti szabályzat rögzítse a tagsági díj mértékét, hanem ennek megállapítása a Központi Bizottság feladata legyen.

A Központi Ellenőrző Bizottság jelenti a kongresszusnak, hogy a Központi Bizottság pénzgazdálkodása jól szolgálta a párt céljait, a pártgazdasági és ügykezelési osztály felelősséggel látta el feladatát. A pénzügyi és az elszámolási fegyelem szilárd, a párt vagyonának védelme megfelelő.

Kemény munkával eltelt időszak van mögöttünk, de tudjuk, hogy még további nehéz küzdelmek várnak ránk. Ezért a Központi Ellenőrző Bizottság úgy látja, hogy a következő években még nagyobb szükség lesz a párttagok helytállására. Arra, hogy a kongresszus határozatainak megvalósításáért odaadással dolgozzanak, nyerjék meg hozzá a tömegeket, erkölcsi normáink szerint éljenek és dolgozzanak. Erősítenünk kell a szemléleti és cselekvési egységet, a fegyelmet. Szüntelen harcban állunk a kommunista eszmék gyakorlati valóra váltásáért, a szocialista embereszmény megvalósításáért.

A Központi Ellenőrző Bizottság a szervezeti szabályzatban és a kongresszusi határozatokban foglaltak alapján arra törekedett, hogy sajátos eszközeivel segítse a párt egységének, cselekvőképességének erősödését, hogy a kommunisták képesek legyenek a társadalom minden alkotó erejével együttműködve hazánkat tovább vezetni a fejlett szocializmus építésének útján.

A Központi Ellenőrző Bizottság nevében kérem a tisztelt küldött elvtársakat, hogy bírálják el munkánkat, vitassák meg és fogadják el a szóban és írásban előterjesztett jelentésünket.

Hozzászólások

Méhes Lajos
a Központi Bizottság tagja,
az MSZMP Budapesti Bizottságának első titkára

Tisztelt kongresszus!

A főváros párttagsága a Központi Bizottság kongresszusi számadását az elmúlt öt esztendőben végzett munkáról és az előttünk álló feladatokról egyetértéssel fogadta. A vitában részt vettek pártonkívüliek is. Véleményük egyezik a párttagságéval. Ezért bátran mondhatjuk a párt politikája a nép akaratának kifejezése.

A párttagok és a pártonkívüliek elismeréssel szóltak róla, pártunk, mikozben következetes munkát végez azért, hogy a változó feltételekhez igazítsa tevékenységét, ragaszkodik politikai fő vonalához, munkastílusának kipróbált, elvi jelentőségű vonásaihoz. Őrködik a néphatalom szilárdságán, érvényesíti a párt vezető szerepét, erősíti a szocializmus építésének platformján a dolgozó nép összefogását. Fejleszti a szocialista társadalom termelőerőit, egész tevékenysége azt szolgálja, hogy a dolgozó emberek élete és munkakörülményei javuljanak, békében és biztonságban éljünk, gazdagodjék tartalmában és formájában a szocialista demokrácia, a tudomány és a kultúra eredményei minél szélesebb rétegekhez jussanak el.

A munkások és az értelmiségiek nagyra értékelik, hogy pártunk a mostani bonyolultabb feladatokat sem parancsolgatással, türelmetlenséggel, hanem higgadtan, a párt egységére, a dolgozó tömegek egyetértő támogatására, kezdeményezésére és cselekvőkészségére építve oldja meg.

A főváros kommunistái – együtt a város egész lakosságával – helyeslik a párt és a kormány tevékenységét, amelyet a külpolitikában,

a nemzetközi munkásmozgalomban folytat. Ez a politika a magyar nép elemi érdekeire épül, a béke megőrzését szolgálja, következetesen ragaszkodik a proletár internacionalizmushoz, hosszú távra szóló elvi politika. Tartópillérei: a magyar–szovjet barátság és együttműködés fejlesztése, a Varsói Szerződés szervezetében és a KGST-ben tömörült szocialista országok kapcsolatainak erősítése. Ez a politika biztosította népünknek a szocializmus építésének békés feltételeit eddig, és ez fogja biztosítani a jövőben is.

A budapesti kommunisták egyöntetű kívánsága, hogy a párt a több mint két évtizede kipróbált politikájának útján haladjon tovább.

A fővárosi tapasztalatok is igazolják a Központi Bizottság beszámolójának azt a megállapítását, hogy „...a szocialista építőmunkában jelentős eredményeket értünk el minden területen".

Az elmúlt négy évben a budapesti ipar 70 ezres létszámcsökkenés mellett 16,6 százalékkal növelte termelését. A munka termelékenysége lényegesen gyorsabban nőtt, mint az ipari termelés. Ebben összegeződik azoknak az erőfeszítéseknek az eredménye, amelyeket a műszaki és gyártásfejlesztésért, a vállalati és munkaszervezés javításáért, a rend és a fegyelem erősítéséért tettünk. A gazdaságos termelési és termékszerkezet alakításában – ha ütemével elégedetlenek vagyunk is – az előrelépés a jellemző. Tudatában vagyunk a budapesti pártszervezetek felelősségének az országos gondok megoldásáért, hisz a fővárosi székhelyű ipar adja az ország ipari exportjának a felét. A külkereskedelmi egyensúly javításában tehát meghatározó a budapesti dolgozók szerepe.

Nagy öröm számunkra, hogy a világban és hazánkban jelentkező és oly sokszor hangoztatott gondok közepette ebben az ötéves tervben a főváros építésében még kiemelkedőbb eredményeket értünk el, mint az előző tervidőszakban. Soha nem volt olyan öt esztendő Budapest történetében, amikor több lakás, óvoda, iskolai tanterem épült, mint most. Soha ennyi házat, közintézményt nem újítottunk fel, mint az ötödik ötéves tervben. E hét végén adjuk át a forgalomnak a metró új szakaszát. Az idén nyitjuk meg 40 év után az első új budapesti kórházat. Műemlék épületek újultak meg, többek között a Vigadó. A várost szépítő új szállodák épültek.

Sok mindennel gazdagodott a főváros. Természetesen jól tudjuk,

sok a gond is. Ismerve és nem felejtve ezeket, különös örömmel tölt el bennünket, hogy a város pereme, amelyről József Attila oly megrázóan írt, már nem az, ami volt. És szüntelen változásban élnek ma is legnagyobb munkáskerületeink: Angyalföld, Csepel, Újpest, Kőbánya. Folytatódik Kispest, Pestlőrinc, Pesterzsébet, Óbuda korszerűsítése is. Ezért a változásért sokat tett a főváros munkásosztálya és értelmisége. A felszabadulás előtti és utáni harc első vonalában küzdöttek a budapesti dolgozók. Kérem, nézzék el nekem, hogy a budapestiek nevében nem az adós alázatával, hanem a harcból mindig a nehezet vállalók öntudatával köszönöm meg a Központi Bizottságnak, a kormánynak azt a gondoskodást, ahogyan a főváros fejlesztésével törődtek. Szívből köszönöm az ország megértő támogatását, az építésben részt vevők munkáját.

Természetesen szeretnénk, ha a város dinamikus fejlődése folytatódna. Tudjuk, hogy Budapestnek vonzáskörzetével együtt, összehangoltan kell fejlődnie. Tudjuk azt is, hogy nekünk, budapestieknek az eddiginél többet kell letennünk a nemzet asztalára ahhoz, hogy városunk tovább gyarapodjon.

Azt is tudjuk, hogy nekünk, fővárosiaknak még jobban, okosabban, takarékosabban kell gazdálkodni a Budapest fejlesztésére kapott eszközökkel.

A két kongresszus között eltelt öt esztendő mozgalmas időszak volt: változott a világ, sokat változott az ország és benne fővárosunk is. Mindezt csak azért említem, hogy felidézzem, mennyi újat kellett megtanulni, mennyi újhoz kellett alkalmazkodni, hány kihívásra kellett választ adni. A Központi Bizottság a helyzet, a fejlődés új vonásainak megfelelően kidolgozta a választ és irányította, szervezte a végrehajtást. Az újat a párttagságnak, a népnek is tanulnia kellett és kell. Mindez nagy feladatot jelentett a politikai munkában. A pártszervezetek Budapesten is – miként az egész országban – élen jártak az új helyzet, a tennivalók ismertetésében, a tömegek cselekvő támogatásának a megnyerésében. Ez a munka új lendületet kapott a Központi Bizottság 1978. december 6-i határozata után. Az ülést követő fővárosi kommunista aktíváértekezleten e határozat szellemében mozgósítottuk Budapest párttagságát, pártszervezeteit.

Milyen kérdésekben szilárdítottuk meg a pártegységet és léptünk

fel összehangoltan párt- és társadalmi szervezetek, állami és gazdasági vezetők? Mindenekelőtt a népgazdaság helyzetének reális megítélésében. Nem adtunk politikai támogatást ahhoz, hogy a gazdaságtalanul termelő vállalatok veszteségét a jól dolgozó vállalatok rovására, a költségvetésből pótolják. Hangsúlyoztuk, nem lehet tovább egymásra várni, magyarázni, mi miért nem megy, hanem mindenkinek a maga helyén cselekednie kell. Egyértelművé kellett tenni, hogy a pártszervezetekben ne azon törjük a fejünket, meddig tart az elvi politikai irányítás, és hol kezdődik, illetve mikor indokolt az operatív beavatkozás, hanem késedelem nélkül cselekedjünk. A párt ugyanis csak akkor tölti be vezető szerepét, ha politikája helyesen fejezi ki a kor tennivalóit, és érvényt is szerez határozatainak. Ebben az időben különösen az utóbbit kellett és kell ma is hangsúlyozni.

Az elmúlt évek gazdasági munkájában egyre nagyobb szerepet kaptak a gazdálkodás, a termelés minőségi követelményei. A munkaversenyben is mind rangosabb vállalásokat tettek az anyaggal és az energiával való takarékosságra, a munka ésszerűbb szervezésére, az okosabb munkaerő-gazdálkodásra. Mindezek az erőfeszítések Budapesten is már az 1979. évi gazdasági eredményekben érezhetők.

A pártunk kongresszusát előkészítő vitában a párt politikájával való egyetértés mellett a leggyakrabban e politika következetes folytatását szorgalmazták. Ezért volt a budapesti pártértekezletünk központi gondolata, hogy mit kell tennünk e politika következetesebb végrehajtásáért. Amikor a végrehajtás következetességet hangsúlyozzuk, nem arról van szó, hogy már nincs szükség tisztázó, építő vitára. Úgy vélem, éppen az egységes cselekvéshez kell világossá tenni, hogy meddig fogadhatunk el valamit, meddig mehetünk a tűrésben, és hol kezdődik az, ami ellen már tiltakoznunk, harcolnunk kell. Azon dolgozunk, hogy a gazdaságpolitika hosszú távú és napi kérdéseiben minél kisebb legyen a lehetőség a Központi Bizottság határozatainak eltérő értelmezésére.

Most az elért gazdasági vívmányok, az elért életszínvonal megtartása és megszilárdítása a cél. Ilyenkor nagyobb szükség van arra, hogy a hosszú távú fő társadalmi-gazdasági célokat ne tévesszük szem elől, hogy a szűkösebben rendelkezésre álló eszközöket a fő célokkal összhangban, takarékosan használjuk fel. A jövő megalapozása végett

egyet kell érteni azzal, és a pártszervezeteknek azt kell támogatniuk, hogy a nemzeti jövedelem elosztásánál az első helyet a termelő beruházások kapják. A budapesti ipar jelentős részének elmaradott műszaki állapotára, rekonstrukciós szükségleteire gondolva, ezt különösen indokoltnak tartjuk.

Amikor a termelő beruházások elsődleges szerepéről szólunk, hangsúlyozzuk azt is, hogy a beruházásoknak gyorsítaniuk kell a hosszú távú külgazdasági politikával összhangban a termékszerkezet-váltást, és javítaniuk a gazdaságosságot. Az ipari és mezőgazdasági beruházások mellett nem hanyagolhatjuk el a termelési és a lakossági infrastruktúra fejlesztését sem.

Egész politikánk következetesebb végrehajtásában elvi és gyakorlati jelentőségű, hogy az elosztás szocialista elve jobban érvényesüljön. Ehhez világos mércére van szükség, ami nem lehet más, mint a valódi munkateljesítményt honoráló bér- és jövedelempolitika és az értékarányos árrendszer. Politikai munkánk fontos feladata most, hogy jobban támogassa az értékviszonyok érvényesítését, hogy azok kifejeződjenek az egyes vállalatok, üzemek, intézmények minősítésében, anyagi érdekeltségében. A szocialista bérezés jobb munkára serkentő hatása végett meg kell szabadulnunk minden olyan nézettől, gyakorlattól, amely fékezi a munka szerinti elosztás érvényesülését. Az éves bérfejlesztés többségének a hatékonyabb munkára ösztönzést kell szolgálnia.

Természetesen népgazdaságunk irányításának alapja és fő eszköze volt és marad a középtávú és éves népgazdasági terv. A tervezőmunka javítása is állandó feladat. Az is fontos, hogy a tervek időben alkalmazkodjanak az új gazdasági szükségletekhez. Az ár- és szabályozó rendszer is csak a gazdaságpolitika követelményeit kifejező tervvel összhangban működhet jól. Az irányítási rendszerhez tartozónak kell tekintenünk az állami irányító szervek, a párt- és a társadalmi szervezetek munkáját is.

Azért is fontosnak tartom az irányítás egész rendszerében való gondolkodást, mindezek együttes javítását, mert önmagában a legtökéletesebb szabályozó rendszer sem oldja meg a központi akaratnak, a népgazdaság érdekeinek az érvényesítését. A minisztériumoktól, a főhatóságoktól azt kérjük, gyorsabban döntsenek a megérett kérdé-

sekről. A lassúság az elvi döntéstől a rendeletek kiadásáig, a végrehajtási utasítások megjelenéséig szinte minden területre jellemző. A bizonytalankodás, a túlzott óvatosság sok hasznos szándék temetője. Ez zavarja a végrehajtást, zavarja a pártszervezetek gazdaságszervező, irányító munkáját.

A budapesti kommunisták, a fővárosi munkások és értelmiségiek értik és helyeslik pártunknak a munkás-paraszt szövetség erősítését szolgáló politikáját. Hazánk 35 esztendős fejlődésére visszatekintve az egyik legnagyobb változás: a falu és a város közötti különbségek csökkenése, a munkásosztály és a parasztság közeledése, összefonódása. Társadalmunk két alapvető osztálya egyaránt a szocializmust tekinti jelenének és jövőjének. A budapesti dolgozók saját ellátásuk javulásán keresztül is meggyőződtek a párt agrárpolitikájának helyességéről.

A kongresszusi irányelvek vitájában a munkás-paraszt szövetség szükségességét, a két osztály alapvető érdekközösségét természetes igazságnak tekintette a budapesti párttagság. A párt agrárpolitikájának egésze; a termelési érdekeltség, az állami és szövetkezeti szektor meghatározó szerepe, a nagyüzemekre épülő háztáji és kisegítő gazdaságok lehetőségeinek teljes kihasználása nemcsak vidéken, hanem a fővárosban is egyetértésre talált. Ez így van akkor is, ha kölcsönös árvitáink voltak és lesznek, ha zsörtölődés van olykor amiatt, hogy a tsz-melléküzemágakba elmegy a nagyiparból néhány szakember. Ahol és amiben szándékainktól eltérő jelenségekkel találkozunk, nem hangulatkeltő felszólalásokkal, hanem azonnali intézkedésekkel kell a folyamatokat visszaterelni a szocialista gazdaság medrébe.

Tisztelt kongresszus! A pártszervezetek politikai munkájáról szólva azt kívánom hangsúlyozni, hogy az élet minden területén, a gazdasági, politikai, ideológiai munkában és a pártépítésben is nagyobb igényeknek kell megfelelniük. A budapesti pártszervezetek is törekednek ezeknek a növekvő követelményeknek eleget tenni.

A vezetők többsége megfelel a rá váró feladatoknak. Mégis indokolt hangsúlyozni, hogy azoknak a kádereknek az előléptetését szorgalmazzuk, akik az átlagosnál többre vállalkoznak. S amikor vállalják a harcot, nem személyes hiúságuk, saját hasznuk, hanem a közösség érdekei vezérlik őket. Elszakadnánk a valóságtól, ha nem számolnánk

azzal, hogy a szocializmus építésének mai időszakában is vállalni kell meggyőződésünkért kényelmetlenséget, olykor talán megpróbáltatást is. Továbbra is harcra kell nevelnünk önmagunkat, a párttagságot, az ifjúságot.

A párttagság általánosnak tekinthető igénye, hogy hatásosabban küzdjünk a szocialista társadalomtól idegen jelenségek ellen, hogy mértéktartó szerénység és ésszerű takarékosság érvényesüljön a munkában, a magatartásban, az élet minden területén. Arra sarkallnak bennünket, hogy következetesebben harcoljunk a munka nélküli jövedelemszerzés, a pazarlás, a bürokratizmus, a protekció, a hatalmaskodás ellen.

További munkát kell végeznünk azért, hogy a budapesti pártszervezetekben helyesen értelmezzük a feladatot, jó irányban keressük a megoldást. Ez a küzdelem ugyanis csak akkor lesz eredményes, ha reális talajról és nem elvont eszmények, időtlen erkölcsi követelmények alapján vívjuk a harcot; ha nem nyugszunk bele abba, ami ma rossz; ha nem korlátozzuk a harcot csak a tilalmi táblák elhelyezésére és az őrök számának növelésére.

Szükség van a kommunista nevelésre, a közgondolkodás változására, a kommunisták, a vezetők példamutatására, az erkölcsi tartás erősítésére. De mivel különböző jellegű és gyökerű jelenségekről van szó, az ellenük való harc útja-módja, eszközei is csak változatosak lehetnek. Így fontos a hiánygazdálkodás csökkentése, a kereskedelem és a szolgáltatás fejlesztése. Kellenek a törvényes intézkedések is, de ezen nemcsak a tiltást, hanem a szocializmus javára okosan szabályozó, az új és új erőforrásokat megnyitó rendelkezéseket is értjük.

Kedves elvtársak! Az ideológiai munka, az oktatás, a tudomány, a kultúra, az agitáció és propaganda kérdései is nagy helyet kaptak a pártfórumokon. Itt most csak az irodalomról, a művészetekről szólok.

Elismeréssel beszélt párttagságunk arról, hogy mennyi szépet, emberit kaptak a művészetektől. De a pártmunkásokhoz hasonlóan az alkotóművészeknek is számolniuk kell azzal, hogy mind műveltebb, igényesebb és ennek következtében kritikusabb közönséghez szólanak.

Ez a tény nagy felelősséget ró a művészekre is. A művészet sajátos – amint Kádár elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában mondta –,

semmi mással nem helyettesíthető módon vesz részt az emberek gondolkodásának formálásában, járul hozzá a világ és önmagunk jobb megismeréséhez. A ma embere igényli a magas színvonalú művészeti alkotásokat. Azt is elvárja, hogy az alkotások róla, örömeiről, gondjairól, eredményeiről, tennivalóiról szóljanak. Azt is elvárja – és joggal –, hogy reálisan, segítő-jobbító szándékkal róla szóljanak a színpadon, a képzőművészetben, és róla írjanak a könyvekben. A szocializmust építő ember szükséglete a kultúra. Erőt akar meríteni belőle, gazdagodni, teljesebb értékűvé válni általa. De ne féljünk kimondani, ezzel együtt szórakozni, pihenni akar ezernyi teendője, gondjai közben. Szoruljon háttérbe az öncélú magamutogatás, a publikumot semmibe vevő szemlélet, az arisztokratizmus.

A következő években is a központi kérdés a gazdaság lesz. Erőink, figyelmünk java részét ez köti le. De ez nem jelenti és nem jelentheti, hogy a kultúra háttérbe szorulhat, hogy a művészetek szerepe csökkenhet. Ellenkezőleg! Növekedni fog. Gazdasági, társadalmi, politikai céljainkat elérni csak műveltebb, felelősségüket ismerő és vállaló emberekkel tudjuk. A budapesti pártbizottságnak, az alkotók körében működő pártszervezeteknek nagy a felelősségük abban, hogy még inkább megnyerjük íróinkat, művészeinket, hogy az eddiginél jobban, hatékonyabban segítsenek ilyenné formálni az embereket.

Kedves elvtársak! A társadalmi harcban, a szocialista építésben az egymást követő nemzedékek egyenlő küzdőtársak, együtt, vállvetve harcolnak a közös ügyért. A győzelemben közös az öröm, és közös a keserűség, ha kudarc ér bennünket. És itt engedtessék meg nekem egy percre, hogy kilépjek tisztemből és ne mint budapesti első titkár, az én korosztályomról, magunkhoz szóljak.

A mai 50 évesek, az én nemzedékem volt a felszabadulás korszakának ifjúsága. Legtöbbünk mára nagyszülő lett. Tetszik vagy nem tetszik, tudomásul kell venni, hogy már mi is az aktív dolgozók öregjei közé kerültünk. A munkahelyeken főként ez a nemzedék köti össze az 1919-es és a két világháború közötti nemzedékeket a mai 40 évesnél fiatalabbakkal.

Kötelességünk, hogy saját életutunk, munkánk és harcunk tapasztalataira építve, a nagy öregekhez fűződő személyes élményeinkkel a szívünkben, hittel és meggyőződéssel adjuk tovább a magyar mun-

kásmozgalom hagyományait, győzzük meg a nyomunkba lépő nemzedékeket, hogy érdemes volt küzdeni, érdemes volt a szocializmust társadalmi eszménynek választani. És adjunk annyi bizalmat az ifjúságnak, mint amennyit mi kaptunk az idősebb nemzedéktől.

A budapesti kommunisták nevében egyetértek a kongresszus elé terjesztett dokumentumokkal, Kádár János elvtárs előadói beszédével és Brutyó János elvtárs jelentésével. A kongresszust előkészítő viták bizonyították, hogy a főváros kommunistái nemcsak hozzászólni, hanem hozzátenni is akarnak a párt politikájához és annak végrehajtásához.

Veszprémi István

a Szocialista Munka Hőse,
a Tatabányai Szénbányák Vállalat brigádvezető vájára

Tisztelt kongresszus!

Komárom megye iparának, sőt egész gazdaságának fejlődésére több évtizedes döntő hatást gyakorolt a szénbányászat. Az iparág társadalompolitikai jelentősége meghatározó szerepet tölt be, környezetünkben sok embernek adott és ad kenyeret és megélhetést. Mindezek részesei a dorogi, az oroszlányi és a tatabányai bányászok, az ő nevükben is kértem szót, illetve köszöntöm a tisztelt kongresszust.

Ma jobb a helyzetünk, mint öt évvel ezelőtt. Akkoriban a jövőnk kilátástalan volt, az új bányák nyitására nem voltak döntések. A helyzet azóta javult, bár a megye bányászainak a jövője megnyugtató módon még most sem biztosított.

A XI. pártkongresszus egyértelmű határozatot hozott a hazai szénvagyon fokozottabb kiaknázására, majd állami intézkedések is történtek. Ez eocénprogram néven vált ismertté. A program kezdetben egyértelműnek tetszett. Arra számíthattunk, hogy mire a régi bányák kimerülnek, addigra elkészülnek az újak, ily módon a megye szénbányászatának a jövője egyértelműen biztosítottnak látszott. Sajnos a múlt év nem hozta meg a várt döntéseket, azt tapasztaljuk, hogy a kezdeti lendület megtorpant.

Éppen ezért vártuk nagy érdeklődéssel a Központi Bizottság kong-

resszusi irányelveit. Egyöntetű a Komárom megyei bányászok körében a vélemény, hogy erőfeszítéseink nem voltak hiábavalók, s nemcsak mi hangoztatjuk, hanem az irányelvek is a hazai szénvagyon hasznosságát, kitermelésének szükségességét.

Amióta csak létezik Tatabányán bányászkodás, sohasem voltak kicsik a feladatok, és azokkal mindig meg is birkóztunk.

Nem azt akarom mondani, hogy nem veszítettünk el egy-egy csatát. De a döntő ütközetekből mindig győztesen kerültünk ki. Így volt ez a széncsaták idején, de akkor is, amikor szinte már temetni akarták a szénbányászatot. Tatabányán több mint 80 éve kezdődött meg a széntermelés, ez idő alatt csaknem 180 millió tonna szenet küldtünk a felszínre. Nagyon sokan vagyunk, akik azzal a meggyőződéssel kezdtük a bányászmunkát itt Tatabányán, hogy ez a munka egész életünkre biztos megélhetést és jövőt jelent. Ma ez nem ilyen egyértelmű. Az új bányák feltárásának lassulása azzal fenyeget, hogy két-három év múlva több ezer bányász munkahelye veszélybe kerülhet.

Néhány éve aggasztóvá kezdett válni a földalatti munkások átlagéletkorának növekedése is. Például az én brigádom hosszú ideig ifjúsági szocialista brigád volt, de pár éve bizony már kiöregedtünk, mert fiatal alig jött közénk. A vállalat többi brigádjával elkezdtünk egy akciót: „Nevelj új bányászt". Rájöttünk, ha ezt nem tesszük, nem sokáig bírjuk a még mindig nehéz bányamunkát. Meg is lett az eredménye, mert egyre több fiatal jön ma hozzánk. Viszont a ma kezdőnek illik valami biztosat is mondani a jövőjéről.

Tudjuk, hogy a népgazdaságnak szüksége van az általunk kibányászott szénre, tudjuk, hogy az energiaszükséglet állandóan növekszik, tudjuk, hogy az olaj és a gáz ára mind emelkedik. Azt is tudjuk, hogy a népgazdaság teherbíró képessége nem végtelen. Ezek után nem értjük, hogy a XI. pártkongresszus egyértelmű határozata után miért van még mindig vita a szénről, mint az itthon levő és forintért előállítható energiahordozóról. Tudjuk, hogy a jövő a szénhidrogéneké és az atomé. De amíg odáig eljutunk, addig itt van a szén is. Megyénk adottságaiból fakadóan is javasoljuk, hogy fokozzuk szénvagyonunk gazdaságos hasznosítását a villamosenergia-termelés és egyéb, szénnel is megoldható energiaszükséglet kielégítése, valamint az energiaimport csökkentése céljából.

Tatabánya bányászváros. Azért lett város, mert szénre épült, és nem is olyan régen éppen ezért került majdnem veszélybe is. Ma újra kezdjük remélni, hogy lesz jövője, amit ismét a szén biztosít. Városunk eddigi fejlődése egyenes arányban állt a Szénbányák Vállalat fejlődésével. Ehhez hozzájárultak a vállalat méretei, lehetőségei. Hiszen a város lakosságának közel 20%-a bányász, de ha ez az arány csökken, egész biztosan bajban lesz a város további fejlődése.

Nem akarom azt a látszatot kelteni, mintha nekünk csak gondjaink lennének. Ha lassan is, de épülnek az új bányák, és ez a legfontosabb. Sok mindennel gazdagodott megyénk, városunk. A bányász sem olyan ma már, mint azelőtt. Mert nemcsak a gépek korszerűsödtek a bányákban, hanem mi magunk is. Erre azért is szükség van, mert a még meglevő bányákban mind nehezebb körülmények között lehet dolgozni. Egységben a műszaki vezetéssel azon törjük a fejünket, hogyan lehetne még teljesebben lefejteni az itteni szénvagyont.

Bízunk abban, hogy mostani pártkongresszusunk is megnyugtató határozatokat hoz minden tekintetben, és köztük arról, ami minket legközvetlenebbül érint, az energiahordozókról. De van egy kérésünk. A kongresszusi határozat után fordítsunk több gondot a végrehajtásra. A bányászok kemény, edzett emberek, de azért nekik is jólesik gondjaik megértése, az elismerés, a biztatás, különösen a mostani időkben.

Dr. Grübl Lászlóné

a Marcali Általános Iskola igazgatója

Kedves elvtársak!

Társadalmunknak nincs még egy olyan intézménye, amely annyi szállal kötődik az életünkhöz, mint az iskola. Nincs egyetlen magyar állampolgár sem, akinek ne lett volna, vagy majd ne lenne kapcsolata az iskolával. E súlyos felelősség fogalmaztatja meg a kérdést: iskolarendszerünk eléggé gyermek- és nevelésközpontú-e ahhoz, hogy az emberré, a felnőtté válást gyermekeink számára megfelelően elősegítse? Meggyőződéssel vallom, hogy nehézségeink ellenére a kérdésre pozitív válasz adható.

A nevelés, a kozoktatás ugye társadalmi, politikai kérdes. Ennek a gondolkodásmódnak fontos megnyilvánulása, hogy az uzemi kollektívák, a városok és a falvak lakói sokoldalúan segítik az iskolákat, az óvodákat. Az óvoda- és iskolahálózat fejlesztéséért jelentós erofeszítések történtek.

A pozitívumok ellenére azonban számos ellentmondást érzekelunk a mindennapi gyakorlatunkban, és hogy én most ezekrol nagyobb sullyal szólok, a jobbítás, a továbbfejlódés erdekében teszem.

A személyiség értékes erkolcsi tulajdonságainak kialakítása csak a család, az iskola és a társadalom céltudatos, kozos tevékenységével valósulhat meg.

Jóllehet a nevelésben az iskoláé a fő szerep, mégsem vállalhatja magára a család és a társadalmi kornyezet felelősségét. A családi nevelés hiányosságát jellemezve mint szulő is azt mondhatom nem elég okosan szeretjuk gyermekeinket Ami pedig a társadalmi kornyezetet illeti arra van szukség, hogy az uzemi, a munkahelyi kollektívák ne nézzék tétlenul a fegyelmezetlenul dolgozó, a kozvagyont károsító, alkoholizáló, a gyermekeiket elhanyagoló munkatársaik magatartását Minden eszkozzel erősíteni kell az iskolai nevelést segíto, azzal osszhangban álló pozitív társadalmi hatásokat.

Ha valaha kovetelmény volt, hogy a pedagógus nyitott, megujulásra, alkotásra képes személyiség legyen, akkor ez ma, a nevelo iskola megteremtésén munkálkodva kulonosen az Mit kell tennunk, hogy e kovetelményt teljesíteni tudjuk?

Az iskolák, a pedagógusok munkájának ertékelési rendjeben a hangsulyt a minőségi tényezokre kell tenni, amely ertekelesi rend az alkotó munka-légkornek, a gyermek- és nem pedagóguskozpontu iskolának kedvez, és ennek kell alárendelni egy még koordináltabb, kevésbe oncelú pedagógus-továbbképzést, az oktatást irányító és ellenorzo szervezetet és munkamódszert

Kulcskérdés az iskolavezetés felelossége, példamutatása, a testuleten beluli egyuttműkodés Vállalnunk kell a kellemetlen igazságok kimondását is, hogy igaz szóval megbecsuljuk egymást, és megteremtsuk József Attila-i értelemben az „érted haragszom, nem ellened" pedagógiai légkort.

Rendkívul fontosnak tartom a pedagógus-utánpótlást. Még jobban

felkészült óvónőket, tanítókat, tanárokat várnak az iskolák és a gyerekek. Növelnünk kellene a nevelői pálya presztízsét azzal is, hogy pedagógusképző intézményekbe csak a pályára alkalmas fiatalokat küldünk.

Az iskolai fegyelemről szólva elgondolkodtatónak tartom azt a jelenséget, hogy a statisztikai szemlélet hatására egyes pedagógusok alapvető követelmények teljesítése nélkül adnak jó érdemjegyeket. Ez a liberalizmus nemcsak a nevelőben, a szülőben, de a gyerekben is hamis értékrendet alakít ki, és ez a jövő, a munkamorál szempontjából rendkívül veszélyes. Súlyosbítja ezt a gondot, ha a szülői ház nyomást gyakorol a fegyelmet, a szigorúságot érvényesítő nevelőtestületekre.

Végezetül az oktató-nevelő munka tárgyi feltételeiről kell szólnom. A tárgyi feltételek fontosak, de veszélyes az, ha az oktató-nevelő munka céljait és követelményeit szembeállítják a tárgyi feltételekkel. A tárgyi feltételek szűkössége nehezíti ugyan az iskola munkáját, de ez nem ment fel a nevelési, oktatási célok megvalósításának követelménye alól. Szem előtt kell tartani: nincs értékesebb termék, mint az iskoláé, hiszen a jövő építőit neveli.

Mint városban dolgozó iskolaigazgatótól talán nem lenne furcsa, ha az urbanizációra, a városba költözők magas számára hivatkozva azt kérném, hogy a városok iskolafejlesztése kerüljön a rangsorban az első helyre. Nem ezt teszem.

Arányos, célszerű iskolahálózat-fejlesztést tartok szükségesnek, mert a történelmileg meglevő hátrányokat nem növelni, hanem csökkenteni kell.

Jelenlegi gazdasági körülményeink is arra késztetnek bennünket, hogy a rendelkezésünkre álló szerényebb anyagi eszközöket minden eddiginél célszerűbben használjuk fel a növekvő feladatok teljesítésére.

Takács Imre

az MSZMP Fejer megyei Bizottsaganak elso titkara

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Engem nagyon megfogott megyei pártértekezletünkön, hogy az a tanácskozás a különböző nemzedékek gondolatainak találkozója volt.

Ugyanarról a célról egy nyelven beszélt a felszabadulás előtti párttag – akinek a hangjában ott érződött az ügyünk féltésével párosult bizalom az ifjabb nemzedékek iránt, a jövő iránt – és a párt legfiatalabb nemzedékéhez tartozó elvtársunk. Mindez szépen csendült össze, harmóniát sugárzott. Ki-ki a maga korosztályának dialektusán, de a kommunisták egységes nyelvén fejezte ki, hogy most többet kell tenni a mi fejlődő és erősödő szocializmusunkért.

Az ifjúságot illetően ideje gyökeresen szakítanunk bizonyos szemléletekből eredő megítélésekkel, magatartásformákkal. Pártunk alapállláspontja a párt ifjúságpolitikájából fakad, amivel általában egyetértés tapasztalható. A napi életben jelentkező megítélés, magatartás azonban még a pártközvéleményben is tarka, az általános közvéleményben pedig még erősebben az.

Találjuk meg az ifjúság helyét ne csak akkor, ha hivatalosan beszélünk róla, hanem a mindennapi életben is. Mindjárt hozzáteszem azt is: a fiatalok is találják meg a maguk helyét a társadalomban, a közös küzdelem részeseként, s ne – ahogy esetenként tapasztalható – csupán szemlélőjeként.

Ez így persze önmagában csak jelszó és óhaj. Megvalósulásához mindenekelőtt az szükséges, hogy mi magunk értelmezzük helyesen a párt ifjúságpolitikáját, és ne egyéni ízlésünk szerint mondogassuk, hogy milyennek is szeretnénk látni a fiatalokat. Abban biztosak lehetünk, hogy itt nem segít semmiféle sóhaj, mint ahogyan tettek nélkül semmiben sem. És abban is biztosak lehetünk, hogy a mi ifjúságelképzelésünk, amely akarva-akaratlanul is a saját fiatalságunk hasonmása – történelmileg is lehetetlen.

Kezeljük természetesebben a generációk különbözőségét. Vegyük tudomásul, hogy az egyes ember fejlődése: folyamat. Vegyük tudomásul, hogy a fizikailag és értelmileg fejlett embert nem lehet már sem gyerekként, sem valami elmaradt lényként kezelni. A csecsemőkortól az általános iskolás kor végéig még valahogy tudjuk, mit kezdjünk a gyerekekkel; bár úgy tűnik, hogy sokszor már itt elkezdődik valamiféle torzulás a nevelésben, legalábbis az igények kielégítésének eltúlzása. De rettenetesen suta dolog az, amikor a középiskolás diákokról, a főiskolásokról a tanárok, a felnőttek előttük, a diákok előtt úgy beszélnek, mint valami bábukról, az ő akaratuktól függő valakikről, miközben –

persze – egyes fiatalok is hasonló torz nézeteket vallanak az idősebb nemzedékekről. És végképp elfogadhatatlan a fiatal emberek kezelése oly módon, ahogy jó néhány vezető vagy éppen idősebb munkatárs ott, előttük, a dolgozó fiatalok előtt megnyilatkozik.

Higgyük el, a fiatal emberek számára – ezt sok példa bizonyítja – az idősebb generációk képviselői a munkahelyeken akkor lesznek elismert felnőttek, és ifjúságpolitikánkból akkor lesz igazi gyakorlat, ha ezek a mesterségesen felhúzott korlátok ledőlnek, ha a fiatal – aki ugyanúgy értéket termel, végez hivatali, gyógyítói, oktatói vagy másféle tevékenységet – idősebb társai szemében nem egyszerűen „suttyó" vagy „ifjú titán" lesz, hanem egyenrangú munkatárs, szaki, barát vagy éppen kedves elvtárs. És nemcsak szóban, hanem igazi tartalmában: együtt a munkában, a jóban és a nehéz helyzetekben is.

A határozattervezet kiemeli, hogy az ifjúság nevelése társadalmi ügy. Ez azt is jelenti, hogy a pártszervezeteknek, a párttagoknak is sokirányúan kell szervező és tudatformáló szerepet betölteniük. Ezt most különösen indokolják az előttünk álló társadalmi-gazdasági feladatok, amelyek megoldása, kiteljesítése már a bennünket követő generáció nagy feladata is. Mindenekelőtt a párt propaganda- és agitációs munkájában szükséges állandóan felszínen tartani az ifjúsággal kapcsolatos kommunista magatartás feladatait.

Nagyon aláhúzom a család szerepét én is. E tekintetben is sok deformálódás van a felfogásokban. A politikai munka minden rendelkezésre álló eszközével szükséges ráirányítani a figyelmet a család szerepére a szocializmusban. Jó lenne, ha nagyobb szerepet vállalna ebben a művészet és az irodalom is. Ugyanezt mondhatom a másik nagy családdal, a munkahellyel kapcsolatban is.

Sok jó törekvéssel találkozunk az iskolák részéről. De mégis ki kell mondani, hogy az iskolának még nagyobb szerepet kell betöltenie az egységes szocialista nevelésben. Maguknak a szülőknek a nevelésében is sokat tehet az iskola. E tekintetben erősítse a tantestületi munkát az iskolai pártszervezet, de az állami irányítás is.

Nagy iskola, és tudjuk, milyen nagy szerepet tölt be alapfeladatán túl a népgazdaságban és a nevelésben a magyar néphadsereg. Az ifjúság gondolatsoránál, úgy vélem, felvetődhet, hogy fejlődjék még jobban a katonák, a mi fiaink hazafiúi és internacionalista érzése és kö-

telességtudata. Ha lehetséges, fordítsunk még nagyobb gondot a nevelő munkára, a sorkatonákkal foglalkozók magatartására, a katonaélet apróságainak, a katonafeladatok szükségességének megértetésére.

És végül hangsúlyozom: magunkénak érezve megyénkben is a KISZ-t, büszkék vagyunk rá, mert sokirányú feladatának jól tesz eleget, támaszkodni tudunk KISZ-eseinkre. Ezzel együtt a KISZ-szervezetek tevékenysége is elemzést igényel néhány vonatkozásban a pártszervezeteknél is, a KISZ-ben is. És nem sablonosan, hanem testhez szabottan. Indokolja ezt, hogy néhány dologban sem maguk a KISZ-fiatalok, sem mi nem érezzük az eredményességet a munkával arányban állónak.

Nehéz helyzetet teremt, amikor a párszervezetek, pártszervek megítélése a KISZ egyes módszereiről különbözik a KISZ-esek véleményétől. Valahol ezt rendbe kell rakni. Ilyen például a rendezvénycentrikusság vagy a bürokratizmus problémája. Esetenként eltérés van a KISZ érdekvédelmi szerepének értelmezésében is. Nem egy esetben az érdekvédelem úgy jelentkezik, mint valamiféle kivételezés igénylése. Ezt aztán sehol nem nézik jó szemmel. Úgy vélem, nem árt, ha az érdekvédelemről is közös a vélemény a pártszervezettel, akkor több érhető el.

A pártnak a KISZ-t irányító és segítő feladatai között – különösen alapszervezeti szinten – első helyen szerepeljen az, hogy a KISZ-szervezetek életét érett, az ifjúságot szerető, az ifjúsági mozgalmat rangjára emelni tudó fiatal párttagokkal erősítsék meg. A tapasztalat az, hogy ahol így van, ott nincsenek megalapozatlan igények, ott az ifjúsági mozgalom, a KISZ eleget tesz feladatainak.

Attól ne féltsük a fiatalokat, hogy a korunk szabta feladatokat nem fogják megoldani. Attól meg különösen ne féljünk, hogy azért nem, mert ők, ahogyan mondani szoktuk, beleszülettek a jóba. Semmivel sem könnyebb nekik, mint nekünk volt, mert egy lényegesen bonyolultabb világba születtek, egy magasabb színvonalú élet magasabb követelményeit kell megoldaniuk. Nem kevesebbet, mint a megteremtett alapokon a fejlett szocialista társadalom felépítését. Hogy ez mennyire nem egyszerű, azt az utóbbi esztendőben éppen mi is tapasztaljuk.

E néhány gondolattal a mi generációnk ifjúságot segítő feladatának akartam kifejezést adni és főleg annak, hogy kötelességünk mindig fejleszteni ezt a képességünket.

Andrej Kirilenko

a Szovjetunió Kommunista Pártja Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára

Kedves elvtársak! Barátaim!

Küldöttségünk a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága nevében, kommunistáink és valamennyi szovjet ember nevében forrón köszönti önöket, a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusának küldötteit, s az önök személyében köszönt minden magyar kommunistát és minden magyar dolgozót.

Örömmel adjuk át a Magyar Szocialista Munkáspártnak, az egész magyar népnek Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, a magyar nép nagy barátjának, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága főtitkárának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnöksége elnökének szívélyes üdvözletét és legjobb kívánságait. Leonyid Iljics, aki már többször járt gyönyörű országukban, változatlan testvéri figyelemmel kíséri a magyar kommunisták munkáját és mindennapi gondjait.

Nagy érdeklődéssel hallgattuk meg az MSZMP Központi Bizottságának beszámolóját, amelyet Kádár János elvtárs terjesztett elő, a magyar kommunisták tapasztalt vezetője, hazájának felvirágzásáért, a szocialista közösség országai egységének és együttműködésének, a kommunista világmozgalom összeforrottsága megszilárdításáért tevékenyen küzdő barátunk és harcostársunk. Sokat beszélhetnénk arról, milyen mély benyomást tesz ránk az a nagy és sikeres munka, amelynek eredményeit pártkongresszusuk foglalja össze, valamint a jövőre kitűzött feladataik gazdagsága, amely sokoldalúan feltárul ebben a tartalmas, nagyszerű beszámolóban.

Azt emelem ki belőle, ami a legfőbb – azt az optimizmust, amely áthatja kongresszusuk légkörét, a párt és az ország életét. Ennek az optimizmusnak biztos forrásai vannak. Ezek: az MSZMP marxista-leninista politikája, népük áldozatos munkája, a testvéri szocialista országok megbonthatatlan barátsága, kölcsönös támogatása és sokrétű együttműködése. A hetvenes években a szocialista Magyarország jelentős lépést tett a fejlődés útján. Az MSZMP programnyilatkozatában foglaltak megvalósulóban vannak.

A mai Magyarországnak igen fejlett ipara és virágzó szövetkezeti mezőgazdasága van. Termékenyen fejlődik országukban a haladó kultúra és tudomány. A mai Magyarország olyan ország, ahol mindenki kibontakoztathatja tehetségét, gyümölcsözően dolgozhat és szabadon élhet. Éppen ez a létező szocializmus, amely hiánytalanul biztosítja a dolgozóknak az emberi jogokat és a szabadságot.

Teljesen törvényszerű, hogy az önök pártja a nép általánosan elismert és nagy tekintélyű vezetője. A marxizmus–leninizmus, a proletár internacionalizmus eszméi, a forradalmár nemzedékek dicső hagyományai tovább élnek és fejlődnek a szocialista Magyarország kommunistáinak és valamennyi dolgozójának nagyszerű tetteiben.

Különösen nagy öröm ez most, amikor testvérnépeink az egész haladó emberiséggel együtt arra készülnek, hogy ünnepélyesen megemlékezzenek Vlagyimir Iljics Lenin, a forradalmi eszme és cselekvés géniusza születésének 110. évfordulójáról. Lenin neve az új, a szocialista világ jelképe, a lenini eszmék pedig a XX. század legnagyobb hatású eszméi.

Elvtársak! Lenin nemegyszer hangsúlyozta, hogy a szocializmus, amikor majd a népek reális életformájává lesz, korántsem válik valamiféle megkövült társadalommá, hanem ellenkezőleg, dinamikusan fejlődik, mind bonyolultabb feladatokat old meg, leküzdi azokat a fogyatékosságokat és nehézségeket, amelyek előfordulhatnak az olyan gigászi méretű új feladat megoldása során, mint a kommunista civilizáció megteremtése. Mi, kommunisták, következetesen a szocialista és a kommunista építés dialektikájának lenini értelmezéséből indulunk ki.

Nem titok – és erről az önök kongresszusán is szó esik –, hogy fejlődésük során a szocialista országok bonyolult problémákkal kerülnek szembe. Gazdasági területen különböző tényezők éreztetik hatásukat, nem utolsósorban a kedvezőtlen világgazdasági folyamatok. Bizonyos nehézségek jelentek meg az egyes nyersanyagfajtákból, különösen az energiahordozókból jelentkező egyre növekvő szükségletek kielégítésében is.

Nálunk, a Szovjetunióban, Magyarországon és más testvéri országokban nagy figyelmet szentelnek e rendkívül fontos probléma megoldásának. Többek között intézkedéseket tesznek a fűtőanyag- és

nyersanyagkészletek, valamint a villamos energia ésszerűbb, gazdaságosabb felhasználására, széles körű tudományos kutatások folynak ezen a területen.

A Szovjetunió megnövekedett nehézségei ellenére – amelyek azzal függnek össze, hogy a kőolaj és a földgáz kitermelése mindinkább az ország távoli, keleti körzeteibe tevődik át – gondot fordított és fordít a testvéri szocialista országok energiaszükségletének kielégítésére. Továbbra is magas szinten tartjuk a kőolaj, a kőolajtermékek és a földgáz szállítását ezekbe az országokba, köztük a Magyar Népköztársaságba. A világpiaci árakhoz viszonyítva továbbra is kedvezményes e fontos termékek ára.

A gazdasági problémák megoldásában a szocialista tervgazdálkodás előnyeire támaszkodunk, ami lehetővé teszi a gyártásszakosítás és a kooperáció fejlesztését hatalmas közösségünk egészében. Kipróbált úton haladunk, amelyet követve a szocialista országok újabb magaslatokat hódítanak meg, biztosíthatják sokoldalú fejlődésüket. Ez az út a szocialista gazdasági integráció. Hathatós eszközünk is van az összes testvéri ország és az egész közösség érdekeit szolgáló kollektív együttműködéshez a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa.

Engedjék meg, hogy emlékeztessek azokra a szavakra, amelyeket Brezsnyev elvtárs mondott a Csepel Művekben 1972-ben: „Ha egyesítjük erőfeszítéseinket, erőnk nem egyszerűen párosul, hanem megsokszorozódik." Ez a gondolat a szocialista országok együttműködésének lényegét fejezi ki. Helyességét közös munkánk minden tapasztalata igazolja.

A Szovjetunió és a Magyar Népköztársaság éppen a napokban írta alá a hosszú távú gyártásszakosítási és kooperációs programot az 1990-ig terjedő időszakra. Nagyszabású terv ez, amelynek megvalósításával országaink kétségtelenül nagy eredményekkel gazdagodnak.

Miközben továbbfejlesztjük és elmélyítjük a szocialista gazdasági integrációt, nincs szándékunkban lemondani a tőkés államokkal fennálló üzleti kapcsolatokról. A szocialista országok a különböző társadalmi rendszerű államok egyenjogú gazdasági és műszaki-tudományos együttműködésének hívei.

A szocializmus, a kommunizmus felé haladásunk során felmerülő gazdasági feladatok megoldásának eszközét azonban a testvéri ország-

gok mindig saját lehetőségeik egyre teljesebb kihasználásában és a mind szorosabb együttműködésben találták és találják meg. Minden alapunk megvan arra, hogy megelégedéssel állapítsuk meg: az elmúlt évtizedben az együttműködés révén újabb fontos sikereket értünk el és – ami nem kevésbé lényeges – új, értékes tapasztalatokat szereztünk ezen a téren.

Az európai KGST-tagállamok közös erőfeszítésével megépült a Szövetség gázvezeték. Közös erővel létesült a Vinnyica–Albertirsa villamos távvezeték. A Szovjetunió közreműködésével épül Magyarországon a nagy teljesítményű Paksi Atomerőmű. Az érdekelt KGST-országok hamarosan megkezdik a hatalmas Hmelnyickiji Atomerőmű építését Ukrajnában.

Mind nagyobb jelentőséget tulajdonítunk a villamos energia atomerőművi előállításának, melynek szerepe a továbbiakban mind nagyobb lesz. Az atomenergetika fejlesztését célzó átfogó program reális bázisának megteremtése érdekében, mint önök is tudják, Volgodonszk városában gyáróriás épül, az „Atommas", amely a testvéri szocialista országokba is szállít majd atomerőművi berendezéseket.

Fölöttébb időszerű a testvéri országok együttműködésének elmélyítése az ipar területén, különösen a gépgyártásban, mert mindenekelőtt ebben öltenek testet a tudományos-műszaki haladás vívmányai. A korszerű szerszámgépgyártás és az egész gépipar előtt álló új feladatok annyira bonyolultak, hogy hatékony megoldásuk megköveteli a tudományos-műszaki és a termelési erőfeszítések kooperációját, és minden egyes testvéri ország legkiemelkedőbb, legtervszerűbb eredményeinek alkalmazását. Csakis ezen az úton javíthatjuk meg számottevően a szerszámgépek, a gépek, a berendezések, a műszerek és a szerszámok műszaki színvonalát. Közös érdekünk, hogy magasabb követelményeket támasszunk az egymásnak szállított ipari termékek minőségével szemben.

Nagy feladatok előtt állunk, elvtársak, amint ezt kongresszusuk is hangsúlyozza. Világos, hogy ezek megoldása hatalmas alkotó energiát kíván. De ha következetesen kitartunk a szocialista közösséghez tartozó országok nemzeti és nemzetközi érdekei összehangolásának irányvonala mellett bizonyos, hogy sikerrel oldjuk meg ezeket a feladatokat. Záloga ennek a szocialista országokban már létrehozott hatalmas gaz-

dasági potenciál. Záloga a szocialista rendszer magas fokú demokratizmusa, amely minden dolgozót a történelmi folyamat tudatos résztvevőjének rangjára emel. Záloga pártjaink internacionalista politikája. Pártjaink mindent megtesznek annak érdekében, hogy a szocialista országok együttműködése évről évre erősödjék, és egyre hatékonyabbá váljék.

Magabiztosan tekintünk a jövőbe, és szilárd meggyőződésünk, hogy az 1980-as éveket a népi Magyarország, a Szovjetunió és valamennyi testvéri szocialista ország további felemelkedése jellemzi majd. Hozzon az új évtized felvirágzást a testvéri Magyarországnak! Nagy alkotó sikereket kívánunk önöknek, kedves elvtársak, barátaink, eszmetársaink, az MSZMP kongresszusa által meghatározandó tervek megvalósításában.

Engedjék meg, hogy most röviden szóljak a nemzetközi kérdésekről.

A mai nemzetközi helyzet semmiképp sem nevezhető nyugodtnak. A különböző társadalmi rendszerű országok közötti kapcsolatok, amelyek a hetvenes években kétségtelenül kiegyensúlyozottabbá és sokoldalúbbá váltak, ismét jóval bonyolultabbak lettek. Az imperializmus és mindenekelőtt az amerikai imperializmus harcias köreinek szemlátomást nincsenek ínyére az enyhülés mélyreható eredményei, és nem tetszik nekik a világban végbemenő haladó irányú társadalmi változások objektív folyamata. A szocialista országok nemzetközi pozícióinak megszilárdulása, a kommunista és munkáspártok befolyásának megerősödése, az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai népek nemzeti felszabadító mozgalmának újabb sikerei riadalmat okoztak a nemzetközi reakció köreiben, amelyek elhatározták, hogy akadályozzák az enyhülés folyamatát A reakció a fegyverkezési hajsza fokozásának, a feszültség élezésének, bonyodalmak és konfliktusok provokálásának útjára lépett a világ különböző körzeteiben. A mai pekingi vezetők, levetve álarcukat, és nyíltan szövetkezve a legreakciósabb erőkkel, hegemonista, a béke és a szocializmus érdekei ellen irányuló politikájukkal az imperializmus kezére játszanak.

Nyugaton egyesek arra számítanak, hogy ha újabb, nukleáris töltetű amerikai rakétákat telepítenek Európába, és azokat a Szovjetunióra, Magyarországra és más szocialista országokra irányítják, ha újabb katonai támaszpontokat létesítenek a szocialista közösséghez tartozó

országok közelében, az engedékenyebbé tesz majd bennünket az imperialista nyomással szemben. Ez a lényege azoknak a döntéseknek, amelyeket az Egyesült Államok NATO-szövetségeseire kényszerített, ez a lényege a Carter által meghirdetett militarista programnak. De beﬁnnünket már nemegyszer próbáltak ijesztgetni a múltban is. Mindenki tudja, mi lett a vége ezeknek a próbálkozásoknak. Nem lehet visszafordítani a történelem menetét. A mi közösségünkkel szemben hatástalan a zsarolás és a fenyegetőzés.

Az imperializmus ellentámadása nemcsak a szocialista közösség ellen irányul, hanem a nemzeti felszabadító mozgalmak ellen is. Korántsem véletlen, hogy a fegyverkezési hajsza fokozásával egyidejűleg Nyugaton megszaporodtak az imperializmusnak és szekértolóinak azon kísérletei, hogy arcátlanul beavatkozzanak más államok és népek belügyeibe.

Az Egyesült Államok továbbra is durva nyomást gyakorol Iránra, arra törekszik, hogy stratégiai terveihez és gazdasági érdekeihez igazítsa a közel-keleti helyzetet. Emellett Izraelnek és Egyiptomnak a támaszpont szerepét szánja a térség más népei és országai elleni harcban. Izrael kormánya már régen az amerikai imperializmus szolgálatába szegődött. Most a Szadat-kormány, egyezségre lépve Izraellel, Washington arabellenes politikáját szolgálja. Az amerikai, az angol és az egyéb multinacionális korporációk csak a maguk korlátolt önző érdekeit ismerik és semmi egyebet. Semmibe sem veszik azoknak a népeknek az érdekeit, amelyeknek nemzeti kincseit elrabolják.

Ugyanez határozza meg az Egyesült Államok és partnerei, mindenekelőtt Kína magatartását az afgán forradalommal szemben. E forradalom még rövid, kétéves történetének lapjaira nem kevés nehézséget jegyeztek fel. A belső gondokkal az Afganisztáni Demokratikus Köztársaság természetesen önállóan is sikerrel megbirkózott volna. Az afgán nép azonban külső agresszióval került szembe, melyet az Egyesült Államok, Kína és Pakisztán szervezett ellene, hadüzenet nélküli háborúval, amely veszélybe sodorta Afganisztánnak mint független szuverén államnak a létét.

Ebben a veszélyes helyzetben a Szovjetunió eleget tett Afganisztán törvényes kormánya kérésének és a velünk szomszédos ország iránti

szerződéses kötelezettségeinek, és az ENSZ Alapokmánya rendelkezéseinek megfelelően katonai segítséget nyújtott az afgán népnek.

Álláspontunk ebben a kérdésben a lehető legvilágosabb és jól ismert. Erről az emelvényről ismételten szeretnénk hangsúlyozni: amint teljesen megszűnik az Afganisztán elleni agresszió, amint biztos garanciák lesznek az agresszió megújítása és az afgán nép ügyeibe való mindennemű külső beavatkozás ellen, kivonjuk a szovjet katonai kontingenst Afganisztánból.

Elvtársak! Az agresszív militarista erőknek az enyhülés ellen intézett támadásai képezik a mai világban fennálló feszültség forrását. Tudjuk azonban, hogy hatalmas erők vannak, amelyek képesek szembeszegülni az újabb hidegháborús kísérletekkel, képesek megvédeni a népeket a forró háborútól.

A szocialista közösségnek rendelkezésére áll minden eszköz ahhoz, hogy méltó választ adjon a militarizmusnak és a reakciónak. Békés vívmányaink védelmében hatalmas szerepet tölt be a szocialista országok 25 évvel ezelőtt megalakított védelmi szövetsége, a Varsói Szerződés szervezete.

A szocialista országok ereje nemcsak szilárd honvédelmükben, hanem szolidaritásukban és egységükben, politikájuk igazságos és nemes céljaiban rejlik. Ezzel összefüggésben hangsúlyozni szeretném, hogy a szovjet kommunisták nagyra becsülik a szocialista Magyarország és a többi testvéri ország aktív hozzájárulását az európai biztonság megszilárdításának rendkívül fontos ügyéhez, az egészséges nemzetközi légkör általánossá tételéhez. Nagyban előmozdítja az enyhülés ügyét a kommunista és munkáspártok erélyes fellépése az agresszió és a háború erői ellen.

Az enyhülés politikája létérdeke minden népnek, köztük az amerikai népnek is, mindenkinek, aki felelősséggel közelít az emberiség jövőjéhez. Az enyhülés kifejezi Ázsia, Afrika és Latin-Amerika független államainak érdekeit. Ezeknek az államoknak égető szükségük van arra, hogy a világon béke uralkodjék, hogy a fegyverkezésre költött óriási összegeket alkotó célokra használják fel, így például az elmaradottság leküzdésére.

Az enyhülést aktívan támogatja az egész világ demokratikus közvéleménye. Az enyhülés politikája mellett foglal állást a nyugati ország-

gokban sok, reálisan gondolkodó állami vezető. Nem utolsósorban ez vonatkozik a kapitalista országok üzleti köreire is.

Brezsnyev elvtárs az amerikai tudomány és orvostársadalom 654 ismert képviselőjének az atomháború veszélyére figyelmeztető nyilatkozatára adott, szombaton nyilvánosságra hozott válaszában hangsúlyozta, hogy teljes mértékben osztja az emberek sorsa iránt érzett aggodalmukat. Megállapította, hogy az amerikai tudósok jelentősen hozzájárulhatnak annak megértetéséhez, hogy az Egyesült Államok és a Szovjetunió nukleáris konfliktusa elkerülhetetlenül globális jelleget öltene, és pusztító következményekkel járna az emberiségre nézve. Rámutatott, hogy a tudósok ilyen humánus, nemes tevékenysége megértésre és támogatásra talál a Szovjetunióban.

A békéhez, az enyhülés ügyéhez való hűségét a Szovjetunió, Magyarország és a többi testvéri szocialista ország nem szavakkal, hanem egész politikájával, egész nemzetközi tevékenységével demonstrálja. Nemrégiben tartott választási beszédében Brezsnyev elvtárs hangoztatta: „A Szovjetuniót senki sem félemlítheti meg. Erőink, lehetőségeink hatalmasak. Szövetségeseinkkel együtt mindig helyt tudunk állni, vissza tudunk verni mindenfajta ellenséges rajtaütést, és senkinek sem sikerült, hogy provokáljon bennünket. A háborús hisztéria, a fékevesztett fegyverkezési verseny doktrínájával szembeszegezzük a békéért, a világ biztonságáért vívott következetes harc doktrínáját."

Mint ismeretes, mi nemcsak nagy jelentőségű kezdeményezéseket teszünk a leszerelés kérdésében, hanem készek vagyunk arra is, hogy az egyenlőség és az egyenlő biztonság elvéből kiindulva, messzemenően figyelembe vegyük a másik fél álláspontját. Mi több, egyoldalú intézkedéseket is teszünk: gondolok itt a szovjet csapatok és haditechnika bizonyos kontingensének kivonására a Német Demokratikus Köztársaságból.

A szocialista közösség országai, miként erről Kádár János elvtárs is szólt beszámolójában, a madridi találkozó sikeres megtartását szorgalmazzák, támogatják a lengyel elvtársak kezdeményezését, akik javasolták, hogy Varsóban összeurópai konferenciát tartsanak a bizalom erősítését és a katonai enyhülést szolgáló intézkedésekről.

A továbbiakban is síkraszállunk a legveszélyesebb fegyverfajta, a hadászati támadórakéták korlátozásáért, és természetesen hívei vagyunk a

SALT–II szerződés érvénybe lépésének. Ezt, mint ismeretes, a Carter-kormányzatnak, valamint azon amerikai politikai köröknek az akciói akadályozzák, amelyek még mindig abban az illúzióban ringatják magukat, hogy katonai fölényre tehetnek szert a szocialista világgal szemben.

Mi olyan világot akarunk, amely mentes a fegyverkezési versenytől, olyan világot, amelyben az államok közötti viszonyokat a békés egymás mellett élés és a békés jószomszédi együttműködés normái határozzák meg. Ezt a célt követte a szocialista országok külpolitikája az 1970-es években, ilyen marad ez a politika az 1980-as években is.

Elvtársak! Lenini pártunk és az egész szovjet nép most közeledik tizedik ötéves tervének befejezéséhez, és készül az SZKP XXVI. kongresszusára, amely meghatározza a kommunista építés további programját. A szovjet emberek alkotó erőfeszítései, építőmunkájuk mindenekelőtt az ipar és a mezőgazdaság intenzívebb fejlesztését, a termelés hatékonyságának fokozását, a gazdasági mechanizmus tökéletesítését szolgálják. A szovjet társadalom életét a magas fokú társadalmi és eszmei-politikai egybeforrottság, a kommunista párt kipróbált vezetésével magasztos célunk, a kommunizmus felé haladó szocialista nemzetek és nemzetiségek megingathatatlan egysége és barátsága jellemzi.

Mélységes meghatottsággal fogadtuk azokat az elismerő szavakat, amelyek itt, az MSZMP XII. kongresszusán hangzottak el a Szovjetunió Kommunista Pártjáról, a szovjet népről, a valamennyiünk számára kedves és tisztelt Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársról, a kommunizmus és a béke eszméinek diadaláért küzdő kiemelkedő harcosról, a nagy Lenin ügyének hűséges folytatójáról. Nagyon köszönjük önöknek ezeket a testvéri érzéseket. A szovjet kommunisták, a szovjet emberek mindig az önök hű barátai és testvérei maradnak.

Élve a lehetőséggel, köszönteni szeretném önöket a közelgő dicső évforduló, a fasizmus alóli felszabadulásuk 35. évfordulója alkalmából.

Újabb nagy sikereket kívánunk önöknek, kedves elvtársak, a fejlett szocialista társadalom építésében!

Éljen a Magyar Szocialista Munkáspárt, a magyar nép harcos élcsapata!

Erősodjék a magyar és a szovjet kommunistáknak, a Szovjetunio és Magyarország testvérnépeinek megbonthatatlan barátsága és együttműködése!

Éljen a béke, éljen a kommunizmus!

Dr. Osvaldo Dorticos Torrado

a Kubai Kommunista Part KB Politikai Bizottsaganak tagja
a Minisztertanács elnokhelyettese

Kedves Kádár János elvtárs! Kedves kuldott elvtársak, meghivottak! Nagy megtiszteltetés számunkra, a Kubai Kommunista Párt kuldottsége tagjai számára, hogy részt vehetunk a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusán Pártunk Kozponti Bizottsága és delegaciónk nevében szeretnénk kifejezni legőszintébb koszonetunket a meghívásért, a szeretetteljes, baráti fogadtatásért, amelyben az onok kedves és szép országában részesultunk Meg szeretnénk koszonni mindazt a kedvességet, amit onoktől kaptunk

Mindenekelőtt a Kubai Kommunista Párt Kozponti Bizottsága és a kubai dolgozo nép testvéri és szolidáris udvozletet tolmacsoljuk a XII kongresszusnak, a magyar kommunistáknak, Magyarország dolgozoinak, a testvéri magyar népnek

A magyar kommunisták kongresszusa az új élet felé vezeto ut ujabb allomása. Ebből az alkalombol megemlékezunk az onok dicso elődeiről, tisztelettel adózunk nekik, meghajtjuk előttuk hazank és partunk zászlaját. Meghajtjuk az elődok előtt, akik harcra buzditottak a horthysta elnyomás ellen, a hős és onfeláldozo harcosok előtt, akik a második világháborúban kuzdottek a fasizmus ellen, minden magyar kommunista előtt, aki életét áldozta a harcban, a magyar nép forradalmi bátorsága előtt

A magyar nép pártjának és e párt első titkárának, a mi kozeli barátunknak, a nemzetkozi kommunista mozgalom kiemelkedő alakjának, Kádár János elvtársnak a vezetésével halad a fejlett szocialista társadalom építésének útján, rendithetetlen és harcos szolidaritást tanúsít a felszabadulásukért kuzdő népek iránt, kiáll a béke ugye

mellett, a háború és a fegyverkezési hajsza ellen, a kapitalizmus általános válságának kibontakozása közepette bátran és eredményesen küzd életszínvonalának megőrzéséért, gazdasági, tudományos, kulturális és társadalmi fejlődésének továbbviteléért. Szilárdan tartja magát a marxizmus–leninizmus alapelveihez, ezzel is leróva tiszteletét azok előtt, akik megteremtették a feledhetetlen emlékű Magyar Tanácsköztársaságot, amely rövid fennállása ellenére a nemzetközi proletariátus harcainak történetében az egyik legdicsőségesebb fejezet, soha el nem homályosuló hőstett.

Kedves Kádár elvtárs! Fogadja legnagyobb elismerésünket a beszámolójában megnyilvánuló, vezetői bölcsességét tükröző politikai éleslátásáért. A beszámoló eredeti módon juttatja kifejezésre azt a haladást, azokat a történelmi jelentőségű vívmányokat, amelyeket az önök népe a szocialista építés során a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével elért.

Magyarországon megerősödtek a szocialista társadalmi viszonyok. A szocialista szektornak döntő szerepe van a nemzeti jövedelem megtermelésében. Kialakult a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség szoros szövetsége. A magyar munkásosztály hatékony vezetésének, megerősödött politikai öntudatának és megnövekedett kezdeményezőkészségének köszönhetően csökkentek az osztálykülönbségek. Érezhető az állami tevékenység fokozatos javulása, a szocialista demokrácia kiszélesedése, a nép növekvő részvétele a kormányzati munkában és a társadalom irányításában.

Most, amikor a kapitalizmus világméretű gazdasági válságának következményei kihatnak a szocialista országok gazdasági helyzetének alakulására – különösen azokéra, amelyek nyitott gazdasági szerkezetük miatt fokozott mértékben fonódnak össze a nemzetközi gazdasággal –, kongresszusuk, Kádár elvtárs beszámolója nyomán, megtervezi azt a stratégiát, amely lehetővé teszi, hogy az ország szembenézzen e nehézségekkel, és folytatódjék a nemzet gazdasági és társadalmi, politikai, tudományos, kulturális előrehaladása.

Biztosak vagyunk abban, hogy a mai Magyarország – amely a közeljövőben ünnepli felszabadulásának 35. évfordulóját – a kongresszus határozatainak ösztönző hatására eredményesen halad tovább történelmi céljaink megvalósítása felé. Ily módon újabb példával bizonyítja

a szocializmus fölényét akkor, amikor a fejlett kapitalista világ elkeseredett és reménytelen válságot él át, olyan válságot, amely éhséggel, munkanélküliséggel, létbizonytalansággal, fokozódó nyomorral sújtja a gyarmati sorban, neokolonialista és imperialista elnyomás alatt sínylődő, a felszabadulásukért drámai küzdelmet vívó országok néptömegeit.

Engedjék meg, hogy kifejezzem örömünket a pártjaink, kormányaink és népeink közötti kétoldalú kapcsolatok eredményes fejlődéséért. Hálával emlékezünk meg Kádár elvtárs részvételéről pártunk első kongresszusán, meleg, baráti érdeklődéséről és megnyilatkozásáról, stílusának kommunista szerénységéről és nyíltságáról. Ez a rendezvény alkalmat nyújtott arra is, hogy Kádár elvtárs és pártunk első titkára, Fidel Castro elvtárs ismételten találkozhatott egymással. Az ő szívélyes, személyes kapcsolatuk az igazi kommunista barátság példája, amely jelentősen hozzájárult a bennünket összefűző bensőséges, mind sokrétűbb és megbonthatatlan szálak erősödéséhez.

Mi, kubai kommunisták már megkezdtük pártunk második kongresszusának előkészítését. Népünk élete a kapitalizmus válságos gazdasági, pénzügyi, erkölcsi és politikai helyzetéből adódó súlyos nehézségek ellenére sikeresen alakul. A nehéz külső körülményekhez a mezőgazdaságunkat sújtó – esetleges és átmeneti – tényezők is társulnak: a cukornád- és dohányültetvényeken, valamint a sertésállományban károkat okozó betegségek. Mégis, a szocializmus építésének jelenlegi szakaszában, a gazdaság anyagi és műszaki bázisát erősítő fejlődéssel együtt mélyül és erősödik a forradalmi folyamat, amelynek célja az állami és pártvezetés hatékonyságának növelése, tömegszervezeteink, egész népünk ideológiai színvonalának emelése. A forradalom megerősítésének olyan mozzanatáról van szó, amelyet tömegeink szenvedéllyel vállalnak abban a kérlelhetetlen harcban, amelyet a rossz hatékonyság ellen, a munkafegyelem hiánya ellen és minden olyan jelenség ellen folytatunk, amely puritán, szerény és harcos népünk forradalmi életstílusától idegen.

Tisztelt elvtársak! Erre a kongresszusra az emberiség történelmének olyan pillanatában kerül sor, amikor veszélyesebbé válik az imperialista politika. Ennek a politikának az a célja, hogy kiélezze a nemzetközi helyzetet, visszahozza a hidegháborút, ismét felszítsa a szovjetellenes-

séget, feltételeket teremtsen a lélektani hadviseléshez, és ily módon gyengítse az enyhülésért és a békéért folyó harcot. Ma az Egyesült Államok kormánya katonai támaszpontokat létesít az Indiai-óceán térségében; az iráni események ürügyén haditengerészeti egységeit az Indiai-óceán és a Perzsa-öböl térségébe irányítja; elhatározta, hogy a NATO keretében 572 középhatósugarú rakétát helyez el európai területen az erőegyensúly megbontására és katonai előnyök szerzésére irányuló stratégia részeként. Az afganisztáni eseményeket – amelyeket éppen az ország ellen külföldről irányított imperialista beavatkozás váltott ki – arra igyekszik felhasználni, hogy a végsőkig fokozza a nemzetközi feszültséget, alkalmatlanná tegye a légkört az enyhülés és a béke útjának folytatására, igazolja hatalmas katonai költségvetésének és kiadásainak jogosultságát. Végső soron ismét a hidegháború korszakába igyekszik visszavezetni a világot, azt remélve, hogy ezzel alapot teremt az egész világra kiterjedő agresszív imperialista politikájának igazolására.

A nemzetközi helyzet ma azt kívánja, hogy erősítsük a békéért vívott küzdelmet, valamint a nemzetközi együttműködést annak érdekében, hogy a gazdasági erőforrásokat ne fordítsák az évi 400 milliárd dollárnál is többet felemésztő bűnös fegyverkezési hajszára. Ma az emberiség nagy része, több milliárd ember, szegénységben és nyomorban él. A gazdasági erőforrásokat napjainkban sok-sok ország fejlődésének elősegítésére kellene mozgósítani – amint erre Fidel Castro elvtárs, az el nem kötelezett országok mozgalmának elnöke az ENSZ fórumán a 6. havannai csúcstalálkozó szellemében rámutatott.

Az imperializmus, a legfejlettebb kapitalista világhatalom kormánya, a népek csendőre, ma mégis ismét ahhoz a nyugtalanító és gyűlöletes politikához folyamodott, amely a világot újból a háború örvényébe sodorhatja. Elítéljük ezt a politikát.

Az imperialista politika intervenciós akciókban nyilvánul meg a Közel-Keleten és Afrikában. A világimperializmus saját hasznára fordítja ingatag támaszának, a kínai klikknek az árulását. Igyekszik megosztani az arab világot, meghiúsítani a palesztin nép jogos reményeit, s különleges erőket képez ki a közel-keleti beavatkozásra. Az Egyesült Államok elnökének szavai a SALT-II egyezményről való lemondás lehetőségét sejtetik. Az Egyesült Államok a hősi Vietnam, Laosz,

Kambodzsa, Angola, Mozambik, Irán, Etiópia és Afganisztán ellen uszít, összeesküvést sző, fenyegeti őket, agressziót követ el ellenük.

Az Egyesült Államok kormányának ez az intervenciós és háborús politikája különösen a Karib térségben és Közép-Amerikában érvényesül. Nyilvánvalóak Jamaica, Grenada, Nicaragua és Salvador ellen elkövetett intervenciós kísérletei, hogy megfékezze ezen országok népeinek forradalmi mozgalmát.

Kedves elvtársak! Kuba az Egyesült Államok imperialista agresszivitásának újra célpontja lett. Emlékezzenek arra, hogy az el nem kötelezettek VI. csúcskonferenciájának idején milyen nagy lármát csaptak akörül, hogy Kubában szovjet katonai személyzet tartózkodik, holott ez a katonai személyzet 17 év óta van hazánkban, s ez az Egyesült Államok kormánya előtt is ismeretes volt. Azt akarták elérni, hogy igazolják a térségben alkalmazott intervenciós lépéseiket, elodázzák a SALT–II egyezmény ratifikálását, és meghiúsítsák a hazánkban akkor zajló nemzetközi esemény sikerét. Ezek után felújították a kémrepüléseket, kommandóegységeket állítottak fel Cayo Hueso térségében, nagyszabású partraszállási gyakorlatokat hajtottak végre a guantanamói öbölben, az általuk erőszakkal megszállva tartott kubai területen. Fokozták a hazánk elleni kémtevékenységet, a szovjet beavatkozásról szőtt képmutató rágalmak ürügyén pedig azzal fenyegetőznek, hogy megtorló lépéseket tesznek hazánk ellen.

Meggyőződésünk: nem lesznek képesek megállítani a népek haladását, sem fenyegetésekkel, sem agresszióval nem tudják eltaposni a kubai forradalmat, a népünk választotta szocialista életet.

Magyar kommunista elvtársaink! Biztosak lehetnek abban, hogy amíg hazánk földjén egyetlen kubai él, addig az a kubai forradalom harcosa lesz, s fegyverrel a kézben készen áll a küzdelemre. Biztosak lehetnek abban, hogy soha, semmilyen körülmények között sem mondunk le marxista–leninista elveinkről és internacionalista kötelességeink teljesítéséről. Mindig hívek maradunk a nemzetközi kommunista mozgalomhoz, amelynek nagyszerű eseménye az önök kongresszusa is. Kuba nem fog meginogni. A Szovjetunió testvéri és nagyszerű népeivel, a testvéri szocialista országok minden népével, önökkel és az önök pártjával, a magyar kommunista elvtársainkkal együtt magasra

emeljük a szocialista forradalom és – hűen a külpolitikánkat vezérlő alapelvekhez – a béke zászlaját.

Kuba sohasem tesz engedményeket az imperializmusnak! A kubai kommunisták sohasem fognak engedményeket tenni a szovjetellenességnek, mert gyűlölik és megvetik az árulást! Az imperializmus minden mesterkedése ellenére az a jogos öröm töltheti el a népeket, a kommunistákat, hogy a népek előrehaladnak szabadságuk megszerzése útján, mind több nemzeti függetlenségi mozgalom kíván a szocializmus útjára lépni, a szocializmus eszméinek hívei napról napra gyarapodnak. A marxizmus–leninizmus elveit a kommunizmus egyetemes eszméit sem fenyegetéssel, sem agresszióval, sem árulással, sem revizionizmussal nem lehet meggyengíteni.

Vietnam, Laosz, Kambodzsa, Angola, Mozambik, Etiópia, Afganisztán, Irán és az amerikai földrész több országa, köztük Nicaragua, Grenada fontos győzelmeket arat felszabadító harcában. Napjainkban mind több független állam és nép – eltérő történelmi fejlődésük sajátosságait is figyelembe véve – menetel velünk a haladás útján. Az emberiség történelmének jelen szakaszában e népek a felszabadulás útját járják, nem rettentik vissza őket az imperializmus bűntettei. A zimbabwei hazafias erők közelmúltban aratott győzelme, amelyet a rájuk kényszerített ellenséges körülmények és mesterkedések közepette vívtak ki, újabb bizonyíték arra, hogy a népek felszabadulásának ügye legyőzhetetlen. Jogos tehát, hogy – gondjaink ellenére és éberségünk fenntartása mellett – ünnepeljünk. Embermilliárdok fájdalma, éhsége, nyomora és szegénysége közepette is jogunk van a hitre, a reményre. Ez a mi kommunista, forradalmi hitünk hevíti önöket is e példamutató kongresszuson.

Az emberiség történetének jelen szakaszában a haladás legfőbb erői a szocialista országok, a tőkésországok munkásosztálya, a „harmadik világ" kizsákmányolt népei – harcukkal hozzájárultak ahhoz, hogy egységesen lépjünk fel az imperialista fenyegetések ellen, a szabadság kivívásáért, a világbékéért.

Kedves elvtársak! Bízunk abban, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa nagy lendületet ad azoknak a nemes céloknak a megvalósításához, amelyekért a magyar dolgozó nép pártja vezetésével küzd.

Bízunk önökben és pártjuk vezetésében. Kuba népének és a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottságának nevében ismételten kifejezzük elismerésünket népük történelmi erőfeszítéseiért. Fogadják üdvözletünket, testvériségünk és szolidaritásunk kifejezését!

Éljen a Magyar Szocialista Munkáspárt!

Éljen a magyar nép!

Éljen Magyarország és Kuba örök és megbonthatatlan barátsága!

Éljen a proletár internacionalizmus!

Éljen a béke!

Éljen a kommunizmus!

Le Van Luong

a Vietnami Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja

Kedves elvtársak, barátaim!

A Vietnami Kommunista Párt küldöttsége számára öröm, hogy részt vehet a Magyar Szocialista Munkáspártnak, a magyar munkásosztály és dolgozó nép tapasztalt vezetőjének, győzelmei kovácsolójának XII. kongresszusán.

Engedjék meg, hogy Vietnam kommunistái és munkásosztálya, az egész vietnami nép nevében legforróbb jókívánságainkat tolmácsoljam önöknek, a Magyar Szocialista Munkáspárt kiváló képviselőinek, a magyar kommunistáknak, a magyar munkásosztálynak, az egész testvéri magyar népnek.

Őszinte köszönetünket fejezem ki azokért a meleg elismerő szavakért, amelyeket Kádár János elvtárs a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága beszámolójában a vietnami párthoz és néphez intézett.

Kedves elvtársak, barátaim! Harmincöt éve annak, hogy a szovjet Vörös Hadsereg megsemmisítette a fasizmust, s hatalmas győzelmének eredményeképp – melyhez a magyar nép legjobbjainak hősies és önfeláldozó harca is hozzájárult – 1945. április 4-én Magyarország felszabadult, és a hazáját szerető magyar nép történetének új korszakába, a szocialista építés útjára lépett.

A Magyar Népköztársaság megalakulása óta eltelt időszak, s különösképp az 1956 utáni időszak Magyarország történetének legfényesebb fejlődési korszaka volt.

A Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével, amelynek élén a tisztelt Kádár János elvtárs áll, a magyar nép sok nehézséget és akadályt küzdött le, szétverte az ellenforradalmi erőket, és történelmi jelentőségű sikereket aratott a szocialista építőmunkában. A dolgozó magyar nép, kibontakoztatva alkotó tehetségét, a Szovjetunió és a többi szocialista ország együttműködésével és hathatós segítségével, gyors ütemben begyógyította a háborús sebeket, helyreállította a népgazdaságot, új élet építésébe kezdett, és következetesen halad a szocializmus útján.

Az utóbbi években a Magyar Népköztársaság új fejlődési szakaszba lépett. Megvalósítva a Magyar Szocialista Munkáspárt XI. kongresszusának határozatait, a magyar nép az elmúlt öt év során nagy sikereket ért el. Az egykor szegény és elmaradott Magyarország korszerű iparral, fejlett szocialista nagyüzemi mezőgazdasággal, élenjáró tudománnyal és technikával rendelkező szocialista országgá vált, ahol emelkedik a nép életszínvonala, anyagi jóléte és kultúrája.

Magyarország a Szovjetunióval, a szocialista országokkal, a világ haladó erőivel szoros egységben valósítja meg külpolitikáját, határozottan szembeszáll az imperializmussal, a kolonializmussal, a pekingi erők expanzionizmusával és nagyhatalmi hegemonizmusával. Ennek eredményeként napról napra növekszik a Magyar Népköztársaság nemzetközi tekintélye és szerepe.

Az utóbbi években elért sikerek meggyőző bizonyítékai a magyar párt és nép erejének, alkotókészségének, a szocialista rendszer felsőbbrendűségének. A Vietnami Kommunista Párt és a vietnami nép szívből örül azoknak a ragyogó eredményeknek, melyeket a magyar munkásosztály és a testvéri magyar nép pártja vezetésével elért.

Mély meggyőződésünk, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa által hozandó határozatok tovább viszik előre a fejlett szocialista társadalom építésének ügyét Magyarországon.

Kedves elvtársak! Barátaim! Miután teljes győzelmet arattunk abban a háborúban, amelyet az amerikai imperializmus ellen, a haza megmentéséért vívtunk, egész hazánk felszabadult, s a Vietnami

Kommunista Párt IV. kongresszusának irányvonala alapján együtt indulunk el a szocializmus felé.

A több mint harmincéves háború borzalmait, pusztításait elszenvedett vietnami népnek nincs hőbb vágya, mint a tartós béke, az, hogy újjáépíthesse hazáját, jobbá tehesse az emberek életét, sikeresen építhesse a szocializmust. De az expanzionista, nagyhatalmi hegemonista mesterkedéseket folytató pekingi reakciós vezető körök összeesküdtek az amerikai imperialistákkal és más reakciós erőkkel, és dühödt Vietnam-ellenes politikába kezdtek. Felhasználták a Pol-Pot–Ieng Sary-féle lakájokat, hogy háborút robbantsanak ki délnyugati határainkon, s agresszív háborút folytattak Vietnam ellen az északi határ körzetében. Ily módon a vietnami nép megint arra kényszerült, hogy fegyvert ragadjon hazája, a szocialista építés védelmében. A reakciós vezető klikk, siralmas veresége ellenére nem mondott le álnok mesterkedéseiről, továbbra is agresszióval fenyegeti Vietnamot, fenyegeti Laoszt, és beavatkozik Kambodzsa belügyeibe. Nemrégiben Peking egyoldalúan kijelentette, hogy befejezettnek tekinti a Vietnam és Kína közti tárgyalások második fordulóját. Kína szándékosan elhúzta a tárgyalásokat, aknamunkát folytat a vietnami nép ellen, feszültséget szít Indokínában és Délkelet-Ázsiában. Ezek a lépések egyre jobban leleplezik a kínai fél agresszív politikáját.

Az elmúlt több mint négy év során az újabb agresszió és a sorozatos természeti csapások ellenére a vietnami nép, pártunk vezetésével, melynek élén a tisztelt Le Duan elvtárs áll, sok sikert ért el a háborús sebek begyógyításában, a népgazdaság helyreállításában, a kultúra és oktatás fejlesztésében, a honvédelemben. Állandóan nő és erősödik a Vietnami Szocialista Köztársaság nemzetközi tekintélye. Barátsági és együttműködési szerződést kötöttünk a Szovjetunióval, több testvéri szocialista országgal, részt veszünk a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának munkájában.

Napról napra szorosabbá válik népünk barátsága és sokoldalú együttműködése a Szovjetunió, valamint a többi testvéri szocialista ország, köztük Laosz és Kambodzsa népével.

1980-ban fontos történelmi évfordulók lelkesítik a vietnami népet: a Vietnami Kommunista Párt megalakulásának 50.; Ho Si Minh elnök születésének 90.; a Vietnami Demokratikus Köztársaság meg-

alakulásának 35. évfordulója. Ezek a megemlékezések elősegítik, hogy még jobban kibontakoztassa a forradalmi lendületet, hogy leküzdje a nehézségeket, 35 év imperialista agressziójának, Peking két agresszív háborújának következményeit. Célunk az, hogy valóra váltsuk pártunk IV. kongresszusának és Központi Bizottsága plénumainak hahatározatait.

Kedves elvtársak, barátaim! Napjainkban a világon a béke, a nemzeti függetlenség, a demokrácia és a szocializmus javára változnak az erőviszonyok. A három forradalmi áramlat most előretörőben van, egyik győzelmet aratja a másik után. A hatalmas Szovjetunió a forradalom szilárd támasza, a világbéke pillére, jelenleg minden szempontból erősebb, mint valaha. Számottevően erősödik a többi testvéri szocialista ország is. Erőteljesen kibontakozik a nemzeti felszabadító mozgalom. Új erővel küzd a munkásosztály és az egész dolgozó nép a tőkésországokban.

Az indokínai félszigeten a helyzet mostanra teljesen megváltozott. Miután legyőzte a gyarmatosítókat, az imperialistákat és a pekingi expanzionistákat, a Vietnami Szocialista Köztársaság, a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság, a Kambodzsai Népköztársaság vállvetve építi és védi hazáját, összefogva halad a szocializmus diadalmas útján.

Ezt látva, az imperializmus – élén az amerikai imperialistákkal – egyre szorosabbra fűzi bűnös szövetségét a kínai expanzionizmussal, nagyhatalmi hegemonizmussal és más reakciós erőkkel, annak érdekében, hogy kikerüljön egyre súlyosbodó válságából. Minden térségben feszültséget szít, folytatja a fegyverkezési versenyt, háborús készülődésre uszít. Megkísérel visszatérni a hidegháborúhoz, minden erővel igyekszik aláásni a népek forradalmi ügyét és a világ békéjét. A háborús uszítás és a kommunistaellenes hisztéria fokozódása nem annak a jele, hogy az imperializmus erős, ellenkezőleg, azt mutatja, hogy meggyengült.

A jelenlegi nemzetközi helyzet azt követeli, hogy a szocializmus, a nemzeti függetlenség, a demokrácia és a béke erői, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom az eddiginél is szorosabb és szélesebb egységbe forrjanak össze, s éberségüket megkettőzve, fáradhatatlanul harcoljanak az agresszív imperialista körök, a NATO kalan-

dorpolitikájának meghiúsításáért, az enyhülés fenntartásáért, a béke megőrzéséért.

Világos, hogy ma az imperializmus, a forradalom fő ellensége elleni harc elválaszthatatlan a kínai nagyhatalmi hegemonizmus elleni küzdelemtől. A pekingi vezetés, amely elárulta a kínai nép és más népek forradalmi ügyét, a nemzetközi forradalmi mozgalom történetének legnagyobb és legtöbb kárt okozó árulását követte el.

Ilyen történelmi körülmények között a Szovjetunió fontos békekezdeményezései még nagyobb jelentőséget kapnak. Az a tény, hogy a Szovjetunió aláírta az Egyesült Államokkal a SALT–II szerződést és egyoldalúan csökkentette az NDK-ban állomásozó csapatainak létszámát, a Szovjetunió és a többi testvéri szocialista ország erejét és békevágyát bizonyítja. Forrón üdvözöljük Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs 1980. február 22-i nyilatkozatát, amelyben erélyesen figyelmeztette az amerikai imperializmust és a pekingi reakciós klikket: „A Szovjetuniónak minden szükséges eszköze megvan ahhoz, hogy visszaverjen bármilyen katonai provokációt." Ez a nyilatkozat kifejezte a Szovjetunió eltökéltségét, hogy mindenkor kész teljesíteni a népek igazságos ügyéért vállalt magasztos internacionalista kötelezettségeit, és kitartóan harcol a tartós és igazságos békéért a földön. Brezsnyev elvtárs kijelentette: „A szocialista internacionalizmus ereje meggyőzően nyilvánul meg a vietnami népnek az amerikai imperializmus és a kínai agresszió ellen vívott harcához nyújtott erőteljes támogatásban. Így lesz ez a jövőben is, ha bárki újból megsérti e hős ország békéjét és biztonságát."

Határozottan elítéljük az Amerikai Egyesült Államok és a NATO azon veszélyes döntéseit, amelyek a háborús előkészületeket, a katonai kiadások növelését, a közép-hatótávolságú rakéták Nyugat-Európa területén való elhelyezését szolgálják, és ellentétesek Európa, a világ népei, köztük az amerikai nép érdekeivel is.

Forró szeretettel üdvözöljük Afganisztán népének nagy győzelmét. Az afgán nép meghiúsította az imperialisták és a nemzetközi reakció mesterkedéseit, beavatkozásukat az ország belügyeibe, megvédte az áprilisi forradalom vívmányait. Maradéktalanul támogatjuk a Szovjetunió internacionalista segítségnyújtását az afgán nép forradalmának.

Szilárd meggyőződésünk, hogy a béke, a nemzeti függetlenség, a

demokrácia és a szocializmus ügye győzni fog, az imperializmus és a nemzetközi reakció pedig vereséget szenved.

Kedves elvtársak, barátaim! Bár Vietnam és Magyarország földrajzilag igen messze fekszik egymástól, Magyarország és a magyar emberek régóta nagyon közel állnak népünkhöz. A magyar nép, amely hazája függetlenségének és békéjének kivívásáért és megvédéséért sok megpróbáltatást és áldozatot vállalt, mindig mélyen együttérzett a vietnami nép igazságos harcával.

A magyar párt és kormány, a testvéri magyar nép állandó rokonszenvvel kísérte a vietnami nép harcát az amerikai imperializmus ellen, hazája megmentéséért, a háborús sebek begyógyításáért, a szocializmus építéséért, és értékes támogatást nyújtott. Sohasem felejtjük azokat a magyar embereket, a legkülönbözőbb társadalmi rétegek képviselőit, akik önként adták vérüket a vietnami embereknek. Nem feledjük azoknak a dolgozóknak a tetteit sem, akik vietnami műszakokat szerveztek, sem a számunkra oly megható jelszavakat, mint a „Veled vagyunk, Vietnam". Sohasem feledjük azokat a magyar embereket, katonákat, akik a Vietnamról szóló párizsi megállapodás alapján tevékenykedő Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottságban dolgoztak önfeláldozóan. Azt is jól tudjuk, hogy 1979 februárjában, amikor a kínai hadsereg rátört Vietnamra, egész Magyarországon felhangzott a tiltakozás: „El a kezekkel Vietnamtól!" A magyar párt és kormány és a magyar nép sem erkölcsi, sem anyagi téren nem késlekedett a segítségnyújtással.

Napjainkban a magyar párt és kormány szakemberek képzésével, gazdag tapasztalataik átadásával segít bennünket. A magyar szakemberek önfeláldozóan, gyakran éjt nappallá téve együtt munkálkodnak a vietnami dolgozókkal a népgazdaságunk számára fontos létesítmények felépítésén. Magyar barátainkat tehát mind a nehéz időszakokban, mind a békés építés szakaszában állandóan magunk mellett tudjuk. Ebben a magyar munkásosztály és dolgozó nép proletár internacionalizmusa nyilvánul meg.

Nagy örömünkre szolgál, hogy – különösen a Le Duan elvtárs által vezetett vietnami párt- és kormányküldöttség 1975 októberi magyarországi látogatása óta – minden téren nagyszerűen fejlődnek a pártjaink és országaink közötti kapcsolatok.

Kedves elvtársak, barátaim! A vietnami kommunisták és népünk örökké megőrzik emlékezetükben a testvéri magyar párt és nép felbecsülhetetlen értékű segítségét, nem fogják elfeledni szívből jövő érzéseik megnyilvánulásait. Ma, erről a szónoki emelvényről szeretném ismét kifejezni a vietnami párt, kormány és nép őszinte köszönetét a Magyar Szocialista Munkáspártnak, a magyar kormánynak, az önök népének a hathatós támogatásért.

A Vietnami Kommunista Párt, a vietnami kormány és a vietnami nép továbbra is arra törekszik, hogy kapcsolataink mindig frissen virágozzanak, szüntelenül erősödjenek, népeink érdekeit, a békét, a nemzeti függetlenséget, a demokráciát és a szocializmust szolgálják.

Eredményes munkát kívánok a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusának!

Forrón köszöntjük Magyarország felszabadulásának 35. évfordulóját!

Éljen a vietnami és a magyar párt és nép harci szolidaritása és testvéri barátsága!

Éljen a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus legyőzhetetlen eszméje!

1980. március 25.

Hossala József

a Csepel Vas- és Fémművek Csőgyárának hengerésze

Kedves elvtársnők! Kedves elvtársak!

Röviden, egy-két gondolattal szólnék szűkebb munkaterületemről, a Csőgyár II-es számú üzeméről és az ott dolgozó kommunisták munkájáról, példamutatásáról.

Dicsekvés nélkül mondhatom, területünkön a termelés eredményeiben, a munkafegyelem megszilárdításában egyaránt mérhető a kommunisták jelenléte. Tagságunk élen jár a minőség javításában, a technológiai fegyelem megtartásában, az anyag- és energiatakarékosságban, a munkahelyi légkör és az emberi viszonyok alakításában. Hogy ez mit jelent, egy példával szeretném bizonyítani.

Több alkalommal delegációk, szakemberek látogatják üzemünket.

Ahogyan végighaladnak a kemencék, a hengersorok között, kétszer biztosan megcsóválják fejüket, mint akik nem hisznek a szemüknek. Először akkor, amikor azt látják, ahogyan az izzó csöveket mozgatjuk, továbbítjuk a vasrudakkal, mert bizony itt nem sok, csak az indítás történik gombnyomásra, gépeink és technológiánk elavultak és elmaradnak a mai fejlettséghez szükséges gyártási és technológiai követelményektől. Pedig ez hazánk legnagyobb csőgyára. Másodszor akkor csodálkoznak a látogatók és szakemberek, amikor a hengersor végére érnek és meggyőződnek a csövek jó minőségéről. Hogyan csináljuk, hogyan tudunk export csövet gyártani ilyen körülmények között – kérdezik.

A válasz: úgy, hogy amit a gép, a berendezés nem tud, azt mi pótoljuk a tudásunkkal, szakmaszeretetünkkel, figyelmünkkel. És nagy szó, de hadd mondjam el: a szívünkkel is. Megítélésem szerint kollektívánk gondolkodásban sokkal előbbre van, mint gépeink, technológiánk színvonala. S úgy gondolom, ez biztosítja évről évre a növekvő feladatok végrehajtását.

Üzemünk az 1979. évi feszített tervét száz százalék fölött teljesítette, bár a korábbi évekhez képest radikálisan csökkent létszámunk: ma már csak kétszázötven dolgozónk van, és köztük kilencven kommunista. Komoly eredmény és erő, hogy párttagságunk valamennyi tagja képezi magát, szakmai-politikai területen egyaránt. Hadd dicsekedjem vele, hogy huszonnégy elvtársunk velem együtt a forgatóvilla mellé érettségi bizonyítványt is szerzett. Tanulunk azért is, mert bízunk a körülmények javulásában. Vállalatunknál ugyanis jelenleg több mint egymilliárdos szinttartó beruházás folyik, ami üzemi helyzetünkön javít, igaz, gondjainkat még nem oldja meg teljesen, csak könnyít rajtuk. Elsősorban olyan területeken, ahol ma már nagyon hiányzik a munkáskéz. Az ötödik ötéves tervet még 330 fővel kezdtük, és mint már említettem, 250-en vagyunk. Mindezek ellenére örömmel mondom, hogy kollektívánk legstabilabb tagjai a kommunisták és a törzsgárda. Persze, hogy a hatodik ötéves tervet hányan dolgozzuk végig, az még számunkra nyitott kérdés. Egy biztos: a népgazdaságnak szüksége van a különböző, jó minőségű csövekre. És ezeket nekünk kell megtermelnünk. Ezért fontos feladatnak tartjuk, hogy a fiatalokkal való foglalkozást, törődést, vonzó munkahelyi

légkört és jó emberi viszonyokat fejlesszük tovább a pártalapszervezeti munkával.

Néha örülnénk annak, ha volna fiatal, akivel foglalkozhatnánk. De az köztudott, hogy a nehéz fizikai terület szakmai utánpótlása országos gond. Saját erőből erőfeszítéseink ellenére sem tudjuk megoldani. Amit mi tehetünk a vonzó munkahelyi légkör megteremtésén túl, az az, hogy nem tekintjük előírásnak a hagyományos kohász „szamárlétrát": ha van hozzá szeme és szíve az új dolgozónak, két-három év alatt akár kormánypadkezelő is lehet nálunk. Aki ismeri egy kicsit a kohászatot, az tudja, hogy ez karrier!

Amit még teszünk és tehetünk a nagyobb feladatok mellett, az az, hogy kiemelten foglalkozunk az egyes emberek gondjaival, problémáival. Mindent megteszünk, hogy jól érezzék magukat a munkahelyükön, és legyen örömük a magánéletükben is. Mi ugyanis pártmunkánk szerves részének tekintjük az óvodai, a bölcsődei, a lakáskérelmek igényeinek kielégítését. Büszkék vagyunk rá, hogy a jogos kéréseknek az utóbbi években száz százalékban eleget tudtunk tenni. Ez nemcsak a mi érdemünk, hanem a Csepel Művek közösségének, áldozatkész erőfeszítéseinek is nagy része van benne.

Milyen más forráshoz nyúlhatunk még a következő években? Mi, a Csőgyár II-es számú üzemének kommunistái nemcsak a termelés, hanem a nevelő munka fontos iskolájának is tekintjük a munkaverseny-mozgalmat. A jó hozzáállásból kiragadok egy példát. Néhány évvel ezelőtt még elképzelhetetlen lett volna, hogy ha például egy szakember hiányzik a munkaterületről, vagy éppen betegállományban vagy szabadságon van, akkor szakmai besorolástól függetlenül bárki a helyére álljon. Vagy a hengerész hátramenjen esetleg egy olyan kikészítő üzembe, amihez nem szokott hozzá. Az az igazság, hogy a szükség sem volt még ennyire kényszerítő, meg talán a szakmai gőg is nagyobb volt. Ma már ott tartunk, hogy brigádon belül mindenki megtanult minden területen és minden beosztásban dolgozni.

Tisztelt kongresszus! Idáig a Csepel Művek 6500 párttagságához viszonyítva mindenképpen kicsi közösségről beszéltem. Hozzá kell tennem, hogy megbízóim száma sokkal több ennél.

Hogy kongresszusi küldetésemnek csepeli küldöttként eleget tegyek, valamennyi csepeli kommunista, munkás nevében meggyőződéssel

mondhatom, hogy a csepeli dolgozók. a munkások, a kohászok, a gépészek, a mérnokok, a kozgazdászok, a vezetők és a vezetettek egyaránt egyetértenek pártunk politikájával. A két kongresszus kozotti ciklusban a párt politikájának kovetkezetes megvalósításán, az ország gondjainak enyhítésén, a népgazdaság előtt álló feladatok megoldásán dolgoztunk.

A jovőt illetően a csepeli kommunisták nevében hasonló irányú, tartalmú és talán még intenzívebb politikai, társadalmi munkavégzésről, magatartásról biztosíthatom a tisztelt kongresszust Ugyanakkor kérem onoket, onokon keresztul valamennyi kommunistát, hogy a csepeli munkásokba vetett bizalmukat holmi alaptalan mendemondák ne gyengítsék. Legyenek továbbra is társaink a csepeli munkások onérzetét erősen sértő híresztelések keletkezésének megakadályozásában, a csepeli munkáskollektíva történelmi hagyományaihoz hű, jó hírnevének megőrzésében

Ígérem, mi csepeliek úgy dolgozunk, hogy a Csepel Művek továbbra is biztos és szilárd bázisa legyen a Magyar Szocialista Munkáspárt Kozponti Bizottságának. A XII. kongresszus határozatainak kovetkezetes végrehajtására szervezzuk és mozgósítjuk a párttagságot, a Csepel Művek 28 ezres kollektíváját

Vékony Judit
a Pecsi Tudományegyetem hallgatója

Tisztelt kongresszus!

Hozzászolásomban alapvetoen két temaval, a szocialista szakemberképzés helyzetével a felsóoktatásban és az egyetemi KISZ-élet sajátosságaival foglalkozom

Azt, hogy a holnap értelmisége mennyire lesz képes megbirkózni feladataival, a mai felsőoktatás színvonala határozza meg

A Pécsi Tudományegyetemen két kar működik. állam- és jogtudományi, valamint kozgazdaságtudományi kar. Ez az országban egyedulalló lehetőséget nyújt a jogász- és kozgazdászképzés egymáshoz kozelítésére, komplexszé válására.

Mi egyetemisták, a tudományegyetem jellegéből adódóan is, fokozott érdeklődéssel fordulunk a társadalmi kérdések felé Sokszor nem értjuk a meglevő társadalmi ellentmondásokat, azok okait Kérdéseinkkel oktatóinkhoz fordulunk, s rájuk nagy felelősség hárul a válaszadásban S ha kérdéseink sokszor turelmetlenek, hevesek is, a jobbra torekvést, a jó szándékot, a javítani akarást kell látni mogottuk

A fiatalság bizalommal fordul oktatoi felé, akiktől a tudást kapja Kell, hogy az idősebbek részéről is hasonlo bizalommal, segíteni akarással, a tapasztalatok átadni akarásával találkozzunk

Az ember huszonévesen még formálható, és formálni is kell Szükségunk van eszményekre, példamutatásra, arra, hogy emberi tartást tanuljunk Az egyetemnek szakembereket, hangsúlyozom, embereket kell nevelnie Az oktatók legfontosabb tevékenysége az oktatás-nevelés. Hiányosságnak tartom, hogy az egyetemi oktatóknak nincs pedagógiai képzettségük

Szakmai korokben uralkodo az a szemlélet, hogy nem az oktató-nevelő munka alapján ítélik meg az egyetemi oktatókat, hanem a megjelent tudományos publikációk szerint Ez a fiatal tanársegédeket a szakmai tekintély megszerzése érdekében arra osztönzi, hogy tudományos publikációikkal szerezzenek elismerést Így háttérbe szorul az igazi feladat: az egyetemi hallgatók tanítása, formálása

Amikor a felsőoktatás hibáiról beszélunk, gyakran esik szo a hallgatok nem megfelelő hozzáállásáról, a tanulmányi fegyelem és igényszint alacsony voltáról Erre hiába valo lenne bármiféle mentséget keresni. Azonban nem hagyható figyelmen kívul néhány olyan korulmény, amely mindezt bizonyos mértékig érthetővé teszi Először. a jelenlegi felvételi korulmények nem alkalmasak arra, hogy a jelentkező rátermettségét, készségét vizsgálják A felvételin kizárolag lexikai tudást mérnek, így akik bekerulnek az egyetemre, nem biztos, hogy alkalmasak is a pályára Ez az egyetemen előbb-utóbb kiderul, s akik erre rájonnek, kevesebb lelkesedéssel folytatják tanulmányaikat.

Másodszor: a diákok tobbsége, ha nincs rákényszerítve, nem tanul. Szukség lenne a számonkérés jelenlegi rendszerét ugy megváltoztatni, hogy az a folyamatos tanulásra osztonozzon! Ösztonozzon, tehát ne csupán kényszerítsen, hanem érdekeltté is tegyen az év közi rendszeres tanulásban – például a jegymegajánlás-rendszere.

Harmadszor: az elhelyezkedésnél a pályázati rendszer elvileg jó lehetőséget nyújtana arra, hogy mindenki felkészültségének megfelelő munkahelyre kerüljön, s az ország egyenletes szakemberellátása is megvalósuljon. Azonban ez ilyen adminisztratív eszközökkel nem oldható meg. A felkészültségnek jelenleg nincs olyan meghatározó szerepe az elhelyezkedésben, mint amilyenre szükség lenne, így ez sem hat ösztönzőleg a tanulásra.

Ahhoz, hogy az értelmiség a társadalom igényeinek megfelelően oldhassa meg feladatait, önmagában a legmagasabb szintű szakmai képzettség sem elegendő. Arra is szükség van, hogy elkötelezetten, a társadalom érdekeit megértve és célkitűzéseivel azonosulva lásson hozzá feladatai megoldásához.

Az egyetemi oktatáson kívül a KISZ-nek mint a fiatalok politikai tömegszervezetének is nagy szerepe van az elkötelezettség érzésének kialakításában és megszilárdításában.

A KISZ-ben az egyetemisták-főiskolások szervezettsége a legnagyobb, országosan 78, a mi egyetemünkön 90 százalékos. Az a véleményem, eredményesebb munkát tudnánk végezni, ha az egyetemisták kisebb százaléka volna KISZ-tag, de közöttük nagyobb arányban volnának lelkes, elkötelezett emberek. Úgy érzem, a mennyiségnek nem szabad a minőség rovására mennie. Olyan szervezettségi arányt kell találnunk, amely biztosítja a KISZ tömegszervezeti jellegét, de egyben a jó minőségű mozgalmi munka személyi feltételeit is.

Az egyetemen a KISZ-élet két szinten zajlik: az egyetemi-kari vezetőségekben és az alapszervezetekben. Ezek élesen elválnak egymástól. Az egyetemi és kari vezetőségek tevékenysége általában jónak mondható az egyetemi szintű rendezvények, klub- és sportprogramok, vitafórumok stb. szervezésében. A vezetőségek tagjai lelkes, aktív emberek, itt igazi diákélet folyik.

Más a helyzet azonban a KISZ alapsejtjeiben: az alapszervezetekben, melynek tagjai nem érzik a közvetlen egymásrautaltságot mindennapi tevékenységükben, a tanulásban. Ez a tanulás és a számonkérés egyéni jellegéből adódik. Nincs egy szükségképpen csak közösen végezhető tevékenység, amely az „én" tudaton kívül a „mi" tudatot is kialakítaná. Ez sokszor egymás iránti közömbösséghez vezet.

További probléma, hogy az alapszervezeteknek nincsen olyan egyé-

nekre lebontható, de közösségi jellegű, konkrét feladatuk, amelyet el kell végezniük.

A KISZ politikai tömegszervezet, ezért további feladat a politikai jelleg erősítése, a KISZ nevelő, közösségi emberré formáló szerepének fejlesztése.

Számomra a KISZ érdekvédelmi munkája nem a kivételezést, előnyök megszerzését jelenti, hanem azt, hogy a minket is érintő kérdésekbe mi is beleszólhassunk, véleményünket figyelembe vegyék a döntések meghozatalakor.

Mindezek nagyon sok feladatot és nagy felelősséget rónak a KISZ-vezetőkre, ezzel számolnunk kell, mert akkor lesz értelme, súlya a tagság tudatos vállalásának. Ebben a munkában a párt szerveinek, szervezeteinek és tagjainak segítségét kéri a KISZ.

Dr. Gajdócsi István

a Bács-Kiskun megyei Tanács elnöke

Tisztelt kongresszus!

Hozzászólásomban az 1975 óta eltelt időszak tényeiről, néhány lényeges eredményéről, gondjairól és a XII. kongresszus Bács-Kiskunt is érintő követelményeiről, feladatairól, a végrehajtás garanciáiról szeretnék beszélni. Természetesen egy-egy területet önkényesen kiragadva, és a teljesség igénye nélkül.

Mindenekelőtt Bács-Kiskun helyzetét, arculatát alapvetően formáló két népgazdasági ágról, az iparról és a mezőgazdaságról szólnék, mert az elmúlt időszak fejlődését ez a két terület jellemzi karakterisztikusan.

A megye ipara az ország ipari termeléséből körülbelül három százalékkal részesedik, és bár ez nem sok, de az egyes ágazatok fejlődése ma már elválaszthatatlanul kapcsolódik a népgazdasági követelményekhez.

Az ipar jelentősége döntően az, hogy létrehozta a megye munkásságát, növekvő termelési értékével, a foglalkoztatásban, az infrastruktúra-fejlesztésben betöltött szerepével pedig meghatározó a megye életében.

Az ipari fejlődés a beszámolás éveiben minden korábbi időszakot meghaladó szintet ért el. Elegendő utalni a kiemelkedő jelentőségű szénhidrogén-bányászatra, mely az országos termelésből jelenleg tíz százalékos részesedését várhatóan megkétszerezi; az erősödő élelmiszeripari gépgyártásra; a megyei ipar részvételére a KGST atomenergetikai együttműködésben.

Nálunk a nagy hagyományokkal rendelkező mezőgazdaság szerepe mindenkor jelentős volt, az átszervezést követően is az maradt, nagyságrendje pedig bizonyos területeken népgazdasági szinten is figyelemre méltó. Az ország mezőgazdasági termeléséből a megye mezőgazdasága 10–12 százalékkal részesedik.

A mezőgazdasági termelésben a szocialista nagyüzemek irányításával, ösztönzésével, fokozódó integrálásával a háztáji és kisegítő gazdaságokra jelenleg és a távlatokban is jelentős szerep hárul. Éppen itt a háztáji, kisegítő tevékenység kapcsán talán nem árt beszélni arról, hogy a népgazdasági érdek elsődlegessége nem zárja ki, hanem többnyire feltételezi az egyéni, a csoport- és a társadalmi érdek harmóniáját.

Közismert, hogy a háztáji termelés azért is testre szabott, mert nem követel beruházásokat, mert olyan töredék munkaerőt mozgósít, ami a nagyüzemben nem hasznosítható, a nagyüzemek integrálásával pedig politikailag is minősíthető.

Megyénk a népgazdaság helyzetével és lehetőségeivel összhangban fejlődik tovább. A fejlesztés fő jellemzője a termelési szerkezet további korszerűsítése, a minőségi tényezők meghatározó szerepe és a növekedési ütem nagyfokú differenciálódása.

A tanácsok legfontosabb feladata, hogy ezeket a szerkezeti változásokat idejében felismerjék és a maguk eszközeivel is segítsék. Ezekhez kell igazítani a munkaerő-gazdálkodás, az oktatás, a továbbképzés és az infrastruktúra fejlesztésének tennivalóit.

Az igények és a lehetőségek közötti különbség ma egyre inkább arról győz meg, hogy a lakosság megfelelő színvonalú ellátását nemcsak az új építkezésekkel lehet megoldani. Meg kell tanulnunk becsülni és jobban kihasználni meglevő adottságainkat. A következő években például gyakorlattá válik az intézmények korszerűsítéssel egybekötött felújítása, és ezek többcélú hasznosítása olyan áron is, hogy a ma még

ezt akadályozó szervezeti gátakat felszámoljuk, mert ma és holnap nemcsak a megyehatárokon lépünk át népgazdasági érdekből, de társadalmi és népgazdasági érdekből olykor a tárcahatárokat is fel kell oldani.

A lakásépítés tervezése és segítése továbbra is a tanácsok kiemelt feladata marad. Szeretném elmondani, hogy Bács-Kiskun hosszú ideig hátrányos helyzetben volt az állami és állami erőből támogatott lakásépítés arányainak megállapításánál. Juttassa érvényre a számítástervezet azt, hogy a lakásépítés, -elosztás politikai jelentőségű kérdés, társadalmi feszültségek hordozója lehet és a nemzeti jövedelem egy részének arányos újraelosztása. Szóval az kellene, hogy a szükséglet-számítás, az elosztás metódusa ne hagyjon bennünk bizonytalanságot, el nem oszlott kételyeket. Ez ügyben kérjük hát az illetékes tervező szervektől a konkrét, hiteles területi ismereteket, és azt, hogy érvelhessünk a vizualitás erejével. Megyénk lakossága eddig is sokat tett a lakásgondok saját erőből való megoldásáért, hiszen a lakások 80 százaléka magánerőből épül. A jövőben is elsősorban ezt az utat kell járnunk.

Az állami fejlesztést nálunk is kiegészíti a dolgozók társadalmi munkája. Az utóbbi négy évben a megye lakossága több mint kétmilliárd forinttal, lakosonként átlagosan 3700 forinttal járult hozzá szűkebb hazája fejlesztéséhez. Szépülő arculatú városaink, községeink gazdagon tárják elénk a társadalmi munka nyomán létrejött eredményeket. A társadalmi munka, a lakosság önkéntes, segítőkész összefogása immár szerves része szocialista életünknek. Bár ez a tevékenység különféle mértékegységekkel, például forinttal is mérhető, nem kétséges, hogy naturális értékét is messze meghaladja politikai jelentősége. Hiszen aki társadalmi munkát végez, egy-egy alkotó közösség részesévé válik, ezzel pedig jobban kötődik a településhez, azt nemcsak lakóhelyének, de otthonának is tekinti. A társadalmi munkával hatalmas értéket adhatunk hozzá az állami fejlesztéshez, miközben közéleti embereket formálunk.

Dr. Cserháti István
egyetemi tanar, a Szegedi
II sz Belgyógyaszati Klinika igazgatoja

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Örommel olvastam az előzetes beszámolóban és hallottam Kádár elvtárs referátumában azokat a tényeket, amelyek arrol szolnak, hogy az utóbbi évtizedben az egészségugy fejlesztése, az oktatás teruletén milyen eredményeket értunk el. A fejlődés viszonylag ilyen rovid idó alatt is figyelemre mélto Mégis úgy gondolom, ezeken a teruleteken végzett munkánk tartalma még javításra, modosításra szorul, még nem teljesen felel meg társadalmunk kovetelményeinek A korházi, klinikai ágyak számának a novekedése olyan mérvű, hogy ezzel nemzetkozi viszonylatban jo kozepes helyet foglalunk el Ha azonban ezen belul régi egészségugyi intézményeink nagy részét nézzuk, kiderul, hogy ezek jelentős hányada elavult, sem állapotában, sem felszerelésében nem felel meg a mai kovetelményeknek. Nehézségeinket noveli, hogy a korházi ágyak tekintélyes részén olyan betegek fekszenek, akiket járobetegként, rendelőintézetekben is meg lehetne vizsgálni, ellátni Igen sokan olyanok is elfoglalják ezeket az úgynevezett aktív ágyakat, akiknél csupán különbozó szociális indokok állnak fenn, hiszen elsősorban gondozásra és nem kezelésre vagy vizsgálatokra szorulnak

A kongresszus határozati javaslatában olvashatjuk, hogy csupán új kórházak építésével nem lehet az egészségugyi ellátás színvonalát emelni. Ezért szukséges a régiek korszerűsítése, a mai kovetelményeknek megfelelő átalakítása. Nem fontossági vagy surgősségi sorrendet akarok javasolni, de az orvosegyetemi klinikák tekintélyes részében erre égető szukség van Kulonosen vonatkozik ez a budapesti egyetem jo néhány intézetére, de sajnos a vidéki egyetemi klinikák jelentós hányadára is

Jelentős előrelépést tettunk az egészségugyi integráció teruletén is Ma egyik legfontosabb feladatunk, hogy rendelóintézeteinket szorosabban kapcsoljuk a fekvőbeteg-gyógyintézetekhez Ezek munkája csak úgy javítható, ha megfelelő számú és ellátású ággyal rendelkező intézmények állnak mogottuk

A felújítás és a korszerűsítés rokon fogalmak, mégis, a mai álláspont

szerint sokszor szinte kizárják egymást. A korszerűsítés nem jelentheti csak a közművek kicserélését, a festést, a mázolást, az állagmegóvást. Hozzá tartozik a zsúfoltság csökkentése, új gyógyítási módszerek beállítása.

A másik, az előbbivel szorosan összefüggő kérdés az egészségügyi alapellátás. A kongresszusi előzetes jelentésben olvasható, hogy hazánkban 1979-ben csaknem 28 orvos jutott 10 000 lakosra. Ebben minden orvosi diplomával rendelkező benne van, azok is, akik csak nagyon áttételes módon vesznek részt a betegellátásban, a kutatóintézetekben dolgozó orvosokról nem is beszélve. Mindenesetre ez igen jó arány. Javasolnám az egészségügyben a különböző szinten dolgozók feladatainak, szakmai kötelességeinek pontos meghatározását, hogy kinek mit kell tennie a beteg bajának megállapítása és gyógyítása érdekében. Ehhez kell igazodnia, ezt kell szolgálnia az orvosképzésnek és a továbbképzésnek.

Az utóbbi években fokoztuk az oktatás hatékonyságát és számos kórházat vontunk be hallgatóink képzésébe. Az oktatás hatékonysága és színvonala érdekében nemcsak az egyes kórházak, hanem a különböző kórházi osztályok differenciált bevonása látszik célszerűnek.

Ami az egyetemi felvételi vizsgákat illeti, várjuk az új rendszer bevezetését.

Már az egyetemi felvételeknek ki kellene domborítaniuk azt a vitathatatlan tényt, hogy az orvosi tevékenységet nem lehet egyszerűen foglalkozásnak minősíteni. Ez a szó szoros értelmében élethivatás, mely művelőitől áldozatot is követel, a beteg, a közérdek mindenek elé helyezését. Nemcsak szellemi alkalmasság, képesség, hanem hajlandóság, elszántság is kell e hivatáshoz. A hallgatókat rá kell ébreszteni és meg kell tanítani az alapellátásban rejlő és eddig ki nem használt lehetőségekre.

Igen fontos a szakmai ismeretek mellett az egyéb kérdésekben való jártasság. A leendő orvosok beteg emberekkel foglalkoznak, úgy is mondhatnám, hogy az oktatás tárgya a beteg ember, akinek nemcsak a betegségét kell ismernünk, hanem azt a társadalmi közeget is, amelyben él. Minden intézményünkben megnőtt a tanulók, a hallgatók száma. Sok helyen ezt nem követte arányosan az intézetek tárgyi feltételeinek, méreteinek fejlesztése. Az oktatástechnikai berendezések

elsősorban az ismeretanyag elsajátítását könnyítik, de nem mondhatunk le a hallgatókkal való személyes kapcsolatokról.

A régi görög filozófusok csak öt-hat tanítványt vállaltak. Tudták, miért. Az ókori Kínában az orvosképzés hét évig tartott. Nálunk jelenleg hat év, és a végző orvos utána önállóan dolgozhat. Régebben a diploma megszerzése után két évet kellett eltölteni különböző kórházi vagy klinikai osztályokon, és csak ezután lehetett általános orvosi gyakorlatot folytatni. Az ehhez való visszatérés nem jelentene visszalépést. Egészségügyi szolgálatunk ma már van olyan erős és fejlett, hogy nem okozna nehézséget a betegellátásban, ha orvosaink diplomájuk megszerzése után még két évig nem kerülnének körzeti orvosi állásokba, hanem kórházakban, klinikákon tovább bővítenék gyakorlati és elméleti ismereteiket. Ez később az ellátás színvonalát is emelné. Az orvosi oktatásnak hazánkban nagy hagyományai, nemzetközi rangú képviselői voltak és vannak. Ez kötelez. E hagyományt csak úgy ápolhatjuk, ha folytatjuk korunk, társadalmunk igényeinek megfelelően.

Bóka Mihályné
Méhkerék község tanácselnöke

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársnők, elvtársak!
Megnyugtató, jó érzéssel készültünk a párt XII. kongresszusára. Ennek az az alapja, hogy a XI. kongresszus óta eltelt időszakban a nemzetiségi politika teljesebbé, gazdagabbá vált, erősítette a magyarországi nemzetiségek gazdasági, politikai és kulturális egyenjogúságát.

Erősödött az a tudat, hogy országunkban a közös célok, a közös munka alakítja a magyar és a nem magyar anyanyelvűek együvé tartozását, a közös otthon, a közös haza szolgálatában.

A nemzetiségek állampolgári egyenjogúságot élveznek, anyanyelvüket az államigazgatás és a közélet fórumain szabadon használják, anyanyelvükön tanulhatnak, ápolhatják a szocialista eszmeiség jegyében fejlődő nemzeti kultúrájukat. Egyenrangú állampolgárként vesznek részt a választott párt-, állami és társadalmi szervek, testületek munkájában, és ezen belül a nők aránya is igen kedvező. Helyzetüket

is alapvetően azok a folyamatok határozzák meg, amelyek egész társadalmi fejlődésünkre hatnak. A párt és a kormány központi szervei, a megyei, a járási pártbizottság és a tanácsi szervek politikai és anyagi támogatást nyújtanak sajátos nemzetiségi igényeink, jogaink megvalósításához, nemzetiségünk megőrzéséhez, mozgósítanak bennünket a szocialista társadalom építésére.

Pártszerveink tudatformáló munkájának eredménye, hogy a nemzetiségi lakosok sajátjuknak tartják az ország, a megye, a járás terveit, céljait és részt vesznek ezek megvalósításában.

A 2600 lakost számláló Méhkerék községben a felszabadulás előtt a lakosság 98 százalékát kitevő román nemzetiségiek többszörös elnyomást szenvedtek. Egyrészt politikai, társadalmi, gazdasági, másrészt nemzetiségi okok miatt.

Ma a község lakosainak biztos munkát és megélhetést nyújt a termelőszövetkezet. Megszűnt a munkaképes lakosság elvándorlása, a község politikai és általános hangulata jó, a méhkerékiek élet- és munkakörülményei, szociális helyzete, életszínvonala azonosak a magyar lakosságéval.

A község 700 lakóházának több mint a felét az utóbbi tíz évben építették újjá, minden házban két-három szoba van, s mind több lakásban központi fűtés. A törpe vízmű biztosítja a község jó vízellátását, a lakások 80%-ában fürdőszoba is van.

De nemcsak az egyének gazdagodtak, hanem az egész közösség is. Csak néhányról essék szó. Lakossági kezdeményezésre, széles körű összefogással, társadalmi munkával és hozzájárulással 1977 óta nyolc utcában három kilométer hosszú betonút épült. Addig a községnek egyetlenegy mellékutcájában sem volt betonút. A társadalmi munka értéke 1978-ban több mint 4 millió forintra nőtt. Az egy lakosra jutó érték 1800 Ft, amely a megyei átlag ötszöröse. A két kongresszus között négy újabb tanteremmel bővült az általános iskola, az összes tanteremben és irodahelyiségben központi fűtés van, amelynek építéséhez jelentős állami támogatást kaptunk. Ez évben gyógyszertár fog létesülni, a beruházás költségeit a község saját bevételéből biztosítja.

A román tanítási nyelvű általános iskola szép eredményeket ért el, a nyugodt, alkotó munka személyi és tárgyi feltételei biztosítottak. A nyolc osztályt végzettek 95–100%-a továbbtanul.

Hasonló eredményekről lehet szólni a közművelődés területéről is. Ebben igen nagy szerepet tölt be az anyanyelvi kultúra ápolását is elősegítő községi könyvtár, amely számottevő román nyelvű könyvvel is rendelkezik.

Községünkben a haladó kulturális és népművészeti hagyományaink ápolását öntevékeny művészeti csoportjaink végzik. Arra törekszünk, hogy műsoraikkal és a vendégül látott szomszédos romániai művészeti csoportokkal jól szolgálják a különböző nemzetiségű népek barátságának elmélyítését, az egymás kultúrája iránti tisztelet és megbecsülés kifejezését, ily módon is hidat alkotva a szomszédos országok között.

Tisztelt kongresszus! Mi, nemzetiségiek teljes egészében egyetértünk pártunk politikájával és cselekvően részt veszünk annak végrehajtásában. A nemzetiségek hazánkban nem elszigetelt állampolgárok, hanem tevékeny, alkotó dolgozói a fejlett szocializmust építő hazánknak. Pártunk következetes politikája – ahogyan azt a XII. kongresszus irányelvei is meghatározzák – biztosítéka annak, hogy továbbra is töretlenül fejlődjünk. Ezért mi, Méhkerék község román nemzetiségű dolgozói teljes joggal valljuk és mondjuk: itthon vagyunk, ez a mi hazánk, amely nemzetiségre való tekintet nélkül égyesít bennünket. Ez a haza minden állampolgárának biztosítja, hogy erejéhez, munkájához képest részesüljön a közös munka gyümölcséből.

Háry Béla

az MSZMP Győr-Sopron megyei Bizottságának első titkára

Tisztelt kongresszus!

Hozzászólásomban, elsősorban természetesen a megyei tapasztalatok alapján, a kezdeményezőkészség, a vállalkozási kedv, a kockázatvállalás kérdéskomplexumát kívánom érinteni.

A határozattervezet ezzel a kérdéssel a gazdasági építőmunkáról szóló fejezetben foglalkozik. Úgy vélem – és ezt Kádár elvtárs beszámolója megerősítette bennem –, hogy érdemes lenne azon gondolkodni, nem kellene-e ezt a követelményt a gazdasági építőmunka mellett a társadalmi, politikai, állami, kulturális élet egészére kiterjeszteni.

Azt hiszem, hogy ez az igény életunk minden területén érezhető. Az egyes területek kolcsonhatásban vannak egymással, s ha minden területen ilyen igényt támasztunk, ez elósegítené a gazdasági építésben való fokozottabb érvényesulésuket.

Nagyon lényeges, hogy kibontakozzanak az ilyen jellegű tulajdonságok a vállalati, szovetkezeti vezetőknél, de éppígy a pártfunkcionariusoknál, az állami, tanácsi, intézményi és más vezetőknél is Azt hiszem, nekunk, párttisztségviselőknek nemcsak támogatnunk kell a kezdeményezéseket, a vállalkozási kedvet, a kockázatvállalást, hanem elő is kell segítenunk, ilyen igényt is kell támasztanunk, sőt magunknak is rendelkeznunk kell ilyen tulajdonságokkal. Nekunk párttisztségviselőknek nem az illetékesek helyett kell dontenunk, de javaslatainkkal, gondolatainkkal elő kell segítenunk e tulajdonságok általánossá válását.

Győr-Sopron megyében elért eredményeinkben kiemelkedő szerepuk van azoknak a vezetőknek – és szerencsére ezek nem kis számban vannak –, akiknél ezek a tulajdonságok, természetesen kulonbozó fokon, már az elmúlt évek során is megmutatkoztak.

Engedjék meg, hogy néhány példát mondjak. a Rába Magyar Vagon- és Gépgyárban már a 60-as évek elején a szocialista integracioban kialakult kozúti járműprogram alapján kibontakozott és a gyakorlat által igazolódott a termékszerkezet-valtás A vállalat vezetoi felismerték a kozúti járműprogramban rejlő nagy lehetőséget Nemcsak alkalmazkodtak e programhoz, hanem kezdeményezo, elórevivő szerepet is betoltottek. Csak ez tette lehetővé, hogy termekeik – kulonosen a futoművek – ma mindenutt, szocialista és kapitalista orszagban egyaránt keresettek, gazdaságosan értékesíthetok

A konnyűipari uzemek egy részében az elmult evekben már nagyon komoly gondok jelentkeztek. Ezen egyes gyárakban a vezetók jo felismerése, kezdeményezése alapján azonban olyan termékszerkezet-váltás, s ehhez kapcsolódó műszaki-technológiai fejlesztés történt, amelynek alapján a jelenlegi világgazdasági helyzetben is megallják a helyuket, tobbet fizetnek az államkasszába, mint amennyit kivesznek belőle.

Kulon ki szeretném emelni az Aluminiumipari Troszthoz tartozo egyik vállalatunkat, a Mosonmagyaróvári Timfoldgyárat. A vezetésben

30 évesnél alig idősebb elvtársaink munkája nyomán kialakult, hogy a gyár termékei közül melyik érte el és melyik nem a világszínvonalat. De nemcsak hogy tudják, hanem ennek alapján tervük is van, hogy milyen úton, milyen eszközökkel, körülbelül mikorra hozzák be lemaradásukat. És mivel ezek a tervek már régebben elkészültek, a végrehajtásban máris jelentős eredmények vannak.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek, állami gazdaságok egy részében is megmutatkozik a vezetők kezdeményezőkészsége, vállalkozó kedve. Erre példa a Petőházi Cukorgyárhoz kapcsolódó cukortermesztési integráció kibontakozó eredményei, a Hanság gyepterületén fejlődő rideg marhatartás, a melléktermék- és hulladékfelhasználás, a szárítás nélküli abraktakarmány-tárolás s a társulásokban a közös érdekek alapján kibontakozó együttműködés.

Megyei pártbizottságunk támogatta és támogatja a vezetők ilyen irányú munkáját. Pártértekezletünk egyik legfontosabb feladatként jelölte meg ennek általánossá tételét. Tapasztalataink szerint a vállalkozókedv ott hozza a legjobb eredményeket, ahol a vállalat közgazdasági és műszaki apparátusa a mindennapi munkáját összekapcsolja a termékeikkel kapcsolatos világgazdasági és műszaki ismeretek megszerzésével. Ahol a demokratikus fórumok útján a munkásokkal, a dolgozókkal ismertetik, megvitatják és elfogadtatják a kezdeményezések célját, tartalmát, az azokból rájuk háruló követelményeket. Ahol a pártszervek és -szervezetek ösztönzik és támogatják a vezetést. Ahol olyan politikai légkört teremtenek, amely biztonságot ad a vezetőknek. Ahol szükség esetén politikai védelmet nyújtanak nekik, ha valamilyen előre nem látható ok miatt a kezdeményezés nem hozza a várt eredményt.

A kezdeményező, vállalkozó, kockázatot vállaló vezetőknek az a véleménye, hogy a felsőbb szerveiktől támogatást kapnak. Érdemes azonban megjegyezni, hogy véleményük szerint ez az egyes ágazatokban eltérő módon jelentkezik. Az ipari szövetkezetek vezetői szerint az OKISZ-tól gyors és hatékony támogatást kapnak. A könnyűipari vezetők a minisztérium támogatásáról elismerően nyilatkoznak, de már nem tartják elég hatékonynak segítségüket más tárcák irányában. A mezőgazdasági vezetők egy része szerint a kezdeményezések elbírálásánál nagy szerepe van a személyes kapcsolatoknak. Általában bírálat

tárgya, hogy a kezdeményezés hatékonyságát csökkenti egyes irányító szervek apparátusának bürokratizmusa.

Arra is szeretném felhívni a figyelmet, hogy az ilyen típusú vezetők politikai, gazdasági, társadalmi elismerése általában kielégítő, de sokszor jogtalan támadások érik őket. Miért igyekszenek, mi a céljuk, mik akarnak lenni? – hangoztatják egyesek. Az ilyen kérdések felvetői nem értik meg, miért cserélik fel ezek a vezetők a viszonylag nyugodt, középszerű tevékenységet izgalmas, kockázatos feladatok vállalásával. Ha sikerük van, azt kapcsolatokhoz kötik, ha nehézség támad, akkor azt hangoztatják, hogy ők ezt már előre megmondták.

Az elkövetkező évek nagy politikai feladata, hogy mindenkivel megértessük: életszínvonalunk megőrzéséért mindenkinek, bárhol dolgozzon is, többet kell tennie. Hogy ez általánossá váljék, ahhoz szükséges, hogy a vezetői munkában a kezdeményezés, a vállalkozókedv az élet minden területén általánossá váljék. Becsüljük meg, ha kell, védjük meg az ilyen vezetőket. Az ő munkájuk kibontakoztatása teszi lehetővé, hogy az egész társadalom alkotó kedve fokozódjék.

Megyei tapasztalataink azt bizonyítják, hogy meglevő gondjaink megoldásához a feltételek, a lehetőségek rendelkezésünkre állnak. Dolgozóink képesek és készek okosabban és hatékonyabban megoldani az előttünk álló feladatokat. Ezért vagyunk mi a megyében optimisták, ezért fogadjuk el, ezért javasoljuk elfogadásra a határozattervezetet, a Központi Bizottság és a KEB beszámolóját.

Veress Péter

kulkereskedelmi miniszter

Tisztelt kongresszus!

A Központi Bizottság irányelvei a külső gazdasági feltételek alakulása és a gazdasági problémáink közötti számos összefüggésre mutatnak rá. Kádár elvtárs tegnapi előadói beszédében többek közt rámutatott, hogy a külső gazdasági feltételek kedvezőtlen megváltozása élesebben megmutatja gazdaságunk gyenge pontjait, munkánk hibáit. Az intenzív gazdálkodásra való áttérés, a termelés hatékonyságának ja-

vulása, a termelés és a termékszerkezet korszerűsítése elmarad attól az ütemtől, amit a helyzet megkövetel, s amit népgazdaságunk jelenlegi műszaki-technikai színvonala már lehetővé tesz. Be kell látnunk, hogy a világgazdaság megváltozott feltételei, a cserearányok nem változnak meg javunkra pusztán attól, ha csak bíráljuk őket. Felismerhettük, hogy az egykor eredményes munkamódszerek ma már nem mind állják meg a helyüket. Széles körű összefogás szükséges ahhoz, hogy vállalni tudjuk a változtatás terheit és felelősségét. Ne támogassunk olyan kivételeket, amelyek gátolják a közösen elfogadott szándékok keresztülvitelét.

Korunkban egyetlen országnak sincs választási lehetősége a tekintetben, hogy szándékszik-e külkereskedelmet folytatni vagy sem. Minél fejlettebb civilizációnk, annál erőteljesebb a nemzetközi munkamegosztás szükségszerűsége, az egymásrautaltság. A társadalom igényeinek és teljesítőképességének fejlődésével párhuzamosan növekszik a kivitel és a behozatal aránya az ország termeléséhez és fogyasztásához viszonyítva. Harminc év alatt külkereskedelmi forgalmunk a termelés növekedésének üteménél gyorsabban, 18-szorosára nőtt; és ma a termeléshez viszonyított aránya háromszor akkora, mint 1950-ben.

Külkereskedelmünkben végig meghatározó szerepet töltött és tölt be a jövőben is a KGST-országokkal, köztük elsősorban a Szovjetunióval kialakult politikai, gazdasági, műszaki, tudományos kapcsolatunk. Kölcsönösen előnyösnek tekinthetjük forgalmunk szerkezetét a fejlődő országokkal is.

Látványosan fejlődött a gépi ágazatba sorolt termékek kivitele a nem rubelviszonylatokba, de még így is csak 12–13 százalékkal részesedik nem rubelelszámolású kivitelünkből. Persze önmagában a géparány nem perdöntő. A gép is lehet gazdaságtalan – gyakran az is. Alapvető követelmény, hogy a népgazdaság számára szükséges termékek ellenértékét gazdaságosan előállított, a piac igényeinek megfelelő, kedvező áron értékesített árukkal termeljük ki. A korszerűtlen, rossz megjelenésű, hanyagul csomagolt árura fordított munkát a külső piac nem ismeri el, nem fizeti meg.

Ismeretes, hogy a világgazdaságban bekövetkezett változások megdrágították behozatalunkat. A gazdasági fejlődés megváltozott belső és külső feltételei még inkább felerősítették a gazdaságban korábban

is meglevő strukturális feszültségeket, exportszerkezetünk túlságosan energia- és nyersanyag-igényességét, egyes feldolgozó iparágak viszonylagos elmaradottságát.

A nehezebbé vált helyzet kikényszerítette, hogy felkutassuk saját tartalékainkat. Ezek ma elsősorban a fejlettség emberi tényezői, a meglevő műszaki tudás, az új iránti fogékonyság, a munkakultúra, a lelkesedés, a jobb technológia és munkafegyelem, a szervezettebb, korszerűbb vállalati munka. Az a vállalat, amely nem tudja rendben tartani saját itthoni tevékenységét, még kevésbé képes eredményt elérni a külpiacon.

Szocialista forgalmunk – ezen belül a szovjet viszonylat – marad továbbra is külgazdasági kapcsolataink meghatározó eleme. A szocialista integráció erősödése legfontosabb biztosítékunk a tőkés gazdaság- és kereskedelempolitika számunkra hátrányos változásaival szemben.

Az utóbbi hónapokban bonyolultabbá vált nemzetközi helyzet ellenére mindent megteszünk, hogy gazdasági kapcsolataink a fejlett tőkésországokkal normálisan fejlődjenek. A tőkésországokkal a kölcsönös előnyök alapján kereskedünk. Gazdaságot gazdasággal, jogot joggal, előnyöket előnyökkel, és ha ránk kényszerítik, a megkülönböztetéssel megfelelő ellenlépéseket állítunk szembe. Tőlünk nem indul ki gazdasági kapcsolatokat gyengítő törekvés vagy lépés.

Az irányelvek feladatul szabják többek között, hogy váljék szorosabbá a termelő- és külkereskedelmi vállalatok együttműködése, növekedjék közös érdekeltségük, erősödjék a szállítási fegyelem, javuljon a piaci munka, gyorsabban, rugalmasabban kövessük a piac változásait.

Ezzel párhuzamosan a gazdasági utaztatásokat és a külső piacszervezet munkáját is lényegesen hatékonyabbá kell tennünk.

Az 1979. évi külkereskedelmi eredmények biztatóak, de elbizakodottságra nincs okunk. Az ez évi külkereskedelmi tervek megvalósításának külső feltételei nem problémamentesek, de megvalósításuk lehetősége ma reálisnak tűnik. Céljaink eléréséhez azonban szabályozórendszerünk eredményes működése, az irányító szervek hatékony tevékenysége és a vállalatok közti harmonikus, egymást segítő, minőségileg javuló együttműködés szükséges. A termelés és a külkereskedelem dolgozóiban megvan a képesség, hogy feladataikat eredményesen hajtsák végre.

Ilovai Julianna

a godi Duna menti Tsz virágkertesze

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársnők, kedves elvtársak!
A kongresszusi irányelveket áttanulmányozva két kérdésről kívánok szólni: a szövetkezeti demokráciáról és a szocialista brigádmozgalomról.

Ismeretes, hogy a szövetkezeti demokrácia elveinek megfelelően a tsz-tagság határoz a kozos gazdaság minden fontos ugyében. Legfőbb vezető szervunk a kozgyűlés. A demokrácia érvényesítésében rendkívül nagy szerepuk van a munkahelyi kozösségeknek. Ezek jelentősége azért is növekszik, mivel szovetkezetunk méretei megnagyobbodtak: ma már ötezerotszáz dolgozó évi 1,1 milliárd forintnyi termelési értéket állít elő.

A módosított szövetkezeti torvény a szovetkezeti demokrácia érvényesulése érdekében helyesen a kozgyűlés hatáskorébe csak a tsz működésének, gazdálkodásának legfontosabb kérdéseit utalja. Rendkívul fontos viszont, hogy a szovetkezet ugyeiben az, akinek mondanivalója van, más fórumokon véleményét nyilváníthassa.

Kialakítottuk a munkahelyei kozosségeket, de tevékenységuk ma még jobbára formális, ezért mind tartalmában, mind modszerében tovább kell fejleszteni. Az alapszervezetek beszámolo taggyűlésein fogalmazódott meg az a jogos kérdés, hogy a munkások szeretnének részt venni a dontések előkészítésében, szeretnék azt befolyásolni, sok esetben pedig csak egyszerűen megérteni Ezért is fogadta el a pártértekezlet a régebbi termelési tanácskozások felújítását, ahol a dolgozók érdemben bele tudtak szólni vagy véleményt tudtak nyilvánítani az őket kozvetlenul érintő terulet kérdéseibe A kozgyűlés ma már kevésbé alkalmas forma, s a dolgozó ember nehezen tud megnyilatkozni tobb vezető előtt, idegennek érzett kozegben, holott a maga teruletét érintő kérdésekben igen életrevaló, hasznos eszreveteleket, javaslatokat tehet.

Szerintem egy gazdaság minél erősebb, minél szilardabb, annal tobb kritikát tud elviselni. A valóságban ez nem ennyire egyértelmű. Vannak, akik a feltárt hibákat – bármennyire óvatos formában kerulnek a különböző fórumok elé – képtelenek elviselni. Gyakran tapasztal-

ható, hogy egy-egy megbírált vezető rögtön maga elé tolja a szövetkezetet, mintha az ő személyét ért kritika a szövetkezet tekintélyét csorbítaná. Pedig csupán arról van szó, hogy az illető hanyagul látta el a munkáját vagy mulasztást követett el.

A demokrácia nemcsak kedvező gazdasági helyzetben szükséges. A szocialista életmód velejárója, sőt vívmánya. A szigorú kéz, a diktatórikus eszköz még nehéz gazdasági körülmények között sem szárnyazheti a demokráciát. A vezetők ne feledjék, hogy munkaviszonyuk a jogi alapokon túl a szövetkezeti demokrácia alapján áll. Dolgozóinknak az a véleménye, hogy tovább kell erősíteni a szövetkezeti demokráciát az előkészítés szakaszában, következetessé kell tenni a számonkérést, ha indokolt, a felelősségrevonást a végrehajtás időszakában. Pártértekezletünkön többen megfogalmazták, hogy a jövőben meg kell szüntetni az általánosítás gyakorlatát. Akár a hibák feltárására, akár a dicséretek megfogalmazására kerül sor, közvetlenül és személyre szólóan kell megemlíteni az elkövetők, illetve a dicsérendők személyét. A köntörfalazás nem kommunista módszer. A hibák feltárása, a hibázók megnevezése még nem ítélkezés, hanem megelőző tevékenység, s a dicséret népszerűsítése ösztönző tényező. Az is gond, hogy a felvetések sem mindig az okok feltárására szorítkoznak, hanem csupán általánosítanak. Így a felelősség politikai értelmű érvényesítése rendszerint elmarad, és a kritikai elv szónoki fogássá silányul. Nem a gondok regisztrálása a cél, hanem a panaszok, a hibák keletkezésének és okainak megszüntetése.

A szövetkezeti demokrácia érvényesülésének fontos feltétele, hogy állandóan növekedjék a dolgozók műveltsége, politikai tudása és megfelelő legyen a tájékoztatásuk, vagyis szervezetten, folyamatosan kapjanak közérthető információkat.

A megbízhatóságot és hitelességet a dolgozók igen nagyra értékelik. A bizalmat megszerezni, kivívni rendkívül nagy dolog, eléréséhez sok év becsületes munkája szükséges. De a bizalmat elveszíteni egy pillanat műve, s újraszerzése szinte reménytelen. Ezért is fontos, hogy óvjuk, védjük a bizalmat, nyíltsággal, őszinte szóval, becsülettel. Tapasztalatom, hogy a tisztességes dolgozók támogatják a rendet, fegyelmet, a szigort következetesen alkalmazó vezetőket. Meggyőződésem, hogy a vezetés fegyelme alapvetően meghatározza a fizikai munka fegyelmét.

Ebből következik: számonkérni csak annak van joga, aki maga is az élen jár.

Tisztelt kongresszus! Termelőszövetkezetünkben tavaly százöt brigád versenyzett a szocialista címért. Rendszeressé vált a szocialista brigádvezetők értekezlete. A tsz brigádjai csatlakoztak a Sziklai Sándor szocialista brigád felhívásához. A szövetkezet ötezerötszáz fős kollektívája a kongresszust megelőző szombaton munkával köszöntötte a párt kimagasló eseményét. A munkabért gyermekintézmények fejlesztésére utaltuk át.

Dr. Martos István

a Medicor Művek vezérigazgatója

Tisztelt kongresszus, kedves elvtársak!

A kongresszusi irányelvekben a Medicor Művek dolgozói megelégedéssel olvasták, hogy szakmánkat, az orvostechnikai ágazatot kiemelt fejlesztésre tartják alkalmasnak. Jelentős eredmény ez, hiszen 10–15 évvel ezelőtt a jelenlevők döntő többsége még semmit sem tudott volna erről a szakmáról.

Vállalatunk ma a magyar iparon belül élenjáró technikai színvonalat képvisel, exportorientált ágazat, termelésének mintegy kétharmadát a külpiacon érvényesíti igen jó gazdaságossági mutatók mellett, és jelentősen hozzájárul, természetesen a maga nagyságrendjét figyelembe véve, a népgazdaság fizetési mérlegének javításához is, eleget téve ezzel pártunk idevonatkozó határozatainak. A következő időszak minden eddiginél nagyobb erőfeszítést igényel a nemzeti jövedelem termelése, a külgazdasági egyensúly javítása szempontjából kulcsszerepet betöltő ipari vállalatoktól és azok vezetésétől.

Állítom, hogy a vállalatok jelenlegi körülményei között is lehet eredményesebben dolgozni, nagyobb hatékonyságot elérni. Mégis úgy érzem, hogy pártunk kongresszusa az a hely, ahol fel lehet vetni azokat a problémáinkat, amelyek a mi viszonyaink között gátolják a gyorsabb előrehaladást.

Az utóbbi évek szükségleteiből kiindulva, megnövekedett a súlya

annak a követelménynek, hogy a vállalatok nagyobb mértékben vegyék ki részüket az ország tőkés külgazdasági egyensúlyának javításából. Úgy gondolom, hogy ezt a jogos igényt együttesen kell hangsúlyozni azzal a ténnyel, hogy fejlődésünk bázisa, szilárd alapja továbbra is Szovjetunióhoz és a szocialista országokhoz fűződő sokrétű kapcsolat, a KGST-be tömörült országok integrációs folyamatának meggyorsítása. Ez a felfogás egybeesik pártunk több alkalommal kinyilvánított álláspontjával, mégis szükséges ennek hangsúlyozása, mert egyrészt a gyakorlatban egyes vállalatoknál nem mindig kerül megfelelően mérlegelésre a két fő értékesítési terület megfelelő aránya, másrészt a szocialista államközi tárgyalásokon nem mindig érvényesítik – még a lehetséges mértékben sem – a népgazdasági, illetve a vállalati termékszerkezet kívánatos átalakításával járó követelményeket. Erre a tevékenységre a vállalatoknak nincs ráhatása és mégis alapvetően érinti munkájukat, jövőjüket.

Szükséges lenne, hogy a pártellenőrzés során nagyobb határozottsággal követeljék meg a végrehajtó szervektől mind az előbb említett arányosság, mind a struktúrapolitika elveinek – pártunk álláspontjának megfelelő – betartását. Az elmúlt években minden gazdasági témájú párthatározat, a Központi Bizottság kongresszusi beszámolója hangsúlyozta a differenciálás szükségességét, azt a követelményt, hogy a jobbak gyorsabban fejlődjenek, a rosszabbak szoruljanak vissza. Az 1980-as szabályozó rendszer működéséről még nincsenek megfelelő tapasztalataink, de amit eddig látunk, az nem bizonyítja ezt a törekvést. Meg lehet érteni azt a költségvetési jellegű szemléletet, amely szerint csak azoktól lehet elvenni, akiknek van. Ennek az elvnek további alkalmazása azonban nem ösztönöz a fejlődésre. Ezért elengedhetetlenül szükséges meggyorsítani a differenciálás helyes elvének gyakorlati végrehajtását minden területen.

Tapasztaljuk azt is, hogy a vállalatokat irányító állami szervek határozataiban, magában a gazdasági szabályozásban is sok esetben bizalmatlanság nyilvánul meg a végrehajtással szemben. Ez az alapállás egyrészt sérti azokat a vállalatokat – és szerintem ezek vannak többségben –, amelyek nem szolgáltak erre rá, másrészt viszont ennek hatására nő a bürokratizmus, és nem egy esetben „ellenbizalmatlanság" is tapasztalható. Míg a vállalaton belül a fontos döntések előtt a dol-

gozók mind szélesebb rétegét vonjuk be az előkészítésbe, addig felügyeleti szerveink nem eléggé támaszkodnak a vállalati vezetők véleményére és tapasztalataira. Nem azt mondom, hogy minden esetben egyetértésre kell törekedni, azt azonban igen, hogy módunk legyen időben kifejteni véleményünket a tervezett fontos döntésekről. Ez mindenképpen javítja a meghozott határozatok minőségét és végrehajthatóságát. Itt is legyen igaz az az elv, hogy ne döntsenek rólunk – nélkülünk.

Érdemes gondolkodni azon is, hogy a vállalatok hatáskörébe tartozó fontos döntésekben fokozatosan nem kellene-e módosítani az egyszemélyi döntés elvét, és helyette szakmai testületi döntést életbe léptetni. Ez nem vonatkozna természetesen az egyszemélyi felelős vezetés olyan területére, mint a vállalatok operatív irányítása, a káderhatáskörök és különösen a vezetés politikai felelőssége, de feltétlenül vonatkozik azokra a jelentős stratégiai döntésekre, amelyekben különböző szakmai szempontok kellő mélységű ismeretére, azok optimális és felelős koordinációjára van szükség.

Az eredményesebb munkához, ahogy ezt többen már elmondták a vitában, nagyobb kockázatvállalásra is szükség van a jövőben. Annak ellenére, hogy sajnálatos módon közfelfogásunk – hozzátehetem ellenőrzési és joggyakorlatunk is – csak a sikeresen végződő kockázatot tekinti elfogadhatónak. Az indokolt és szükségesnek tartott kockázati elv megvalósítását, amely számol a sikertelenséggel is, most már mindenki számára azonos módon értelmezendő konkrét intézkedésekkel is alá kellene támasztani.

Befejezésül szeretném azt a meggyőződésemet hangsúlyozni, hogy mind a Medicor Műveknél, mind véleményem szerint a vállalatok többségénél megvan az objektív készség és lehetőség az eredményesebb munkára.

Hiszünk abban, hogy a magyar gazdaság fokozatosan kikerül a mai nehéz helyzetből, bár nem hisszük, hogy ez gyorsan fog történni. Ettől azonban nem vagyunk pesszimisták, keressük a mindenkori helyzethez legjobban illő hatékony módszereket és hogy ezek megtalálhatók, arra van példa a mi vállalatunknál éppen úgy, mint sok más vállalatnál. Éppen ezért szükséges a felszólalásom elején említett, és a vállalatokkal szemben támasztott bizalmatlanság felszámolása.

Elismerem, hogy egyes esetekben erre van ok, ilyen esetben azonban az okot kell megszüntetni. Az irányító kormányzati és a végrehajtó vállalati szervek kölcsönös bizalmon alapuló, segítő jellegű együttműködése a közös cél érdekében az egyedül lehetséges eredményes munkamódszer: és véleményem szerint ezt kellene alkalmazni a jövőben.

Lázár György

a Politikai Bizottság tagja, a Minisztertanács elnöke

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

A Központi Bizottság beszámolójával, a Központi Ellenőrző Bizottság jelentésével és az előterjesztett dokumentumokkal egyetértek. Magam is javaslom, hogy a tisztelt kongresszus hagyja jóvá, erősítse meg pártunk közel negyedszázada követett és a gyakorlatban jól bevált politikáját.

Az elmúlt évek kormányzati munkájában az a szándék vezetett bennünket, hogy eleget tegyünk a XI. kongresszus határozatainak, s legjobb tudásunk szerint dolgozva, megfeleljünk pártunk és népünk bizalmának. Munkánkhoz folyamatos segítséget kaptunk a Központi Bizottságtól, az Országgyűléstől. Az elmúlt években is elvszerű és gyümölcsöző volt a kormány és a szakszervezetek együttműködése. Mindvégig élveztük a Hazafias Népfront, a KISZ és a többi társadalmi szervezet támogatását.

A Központi Bizottság beszámolója a kormány számára megtisztelő elismeréssel szólt erőfeszítéseinkről, de munkánkat bíráló észrevételeket is tett. Ezekkel teljes mértékben egyetértek. Magam is úgy látom, hogy a kormányzati munkában van fejlődés, de a megnövekedett követelményekhez még nem mindenben tudtunk felzárkózni. Ezért a kormány jövőbeli munkájában érvényesítenünk kell a párt útmutatásait, amelyek a minisztériumok és főhatóságok tevékenységének jobb összehangolását, a döntési készség javítását, a személyes felelősség növelését, a határozatok végrehajtásának jobb megszervezését, a vállalatok közötti együttműködés feltételeinek javítását sürgetik. Felelős kötelességünk, hogy az irányításban szükséges előrelépéshez

tovább javítsuk munkastílusunkat, a személyi és a szervezeti feltételeket.

A kormányzati munkában az utóbbi öt évben azok a társadalmi és szabályozási kérdések foglalták el a fő helyet, amelyek gazdaságpolitikai céljaink elérését, a gazdaság hatékonyabb működését voltak hivatva szolgálni.

Tudatában vagyunk, hogy a gazdasági feladatok eredményes megoldása, mint valamennyi célunk elérésének legfőbb feltétele, az élet minden területén mélyreható minőségi változásokat kíván, s ezeket csak a társadalom alkotó energiáinak teljesebb kibontakoztatásával érhetjük el. Ezért az utóbbi években is nagy figyelmet fordítottunk a szocialista demokrácia, a tudomány, a közoktatás, a kultúra, a közművelődés fejlesztésére. Ezt kell tennünk a jövőben is.

Fontos feladatunknak tekintettük az államélet demokratizmusának fejlesztését. A Hazafias Népfront, a SZOT, a KISZ és a Magyar Nők Országos Tanácsa közreműködésével kiszélesítettük a törvények előkészítésének társadalmi bázisát. A helyi feladatok és a lakosság ügyeinek eldöntésében növeltük a tanácsok hatáskörét. Intézkedéseket tettünk az igazgatás szervezeti rendszerének javítására, az ügymenet korszerűsítésére. Mégsem állíthatjuk, hogy az állampolgárok és a közösség életét nemegyszer megkeserítő – politikai rendszerünk lényegétől, a szocialista közigazgatás szellemétől idegen – bürokráciát mindenütt sikerült volna megszüntetni.

A rendezett viszonyokhoz természetesen kellenek a különböző szabályok. Ez még nem bürokrácia. A bürokrácia ott kezdődik, ahol a hivatal, nem pedig a köz érdekei határozzák meg a szabályok tartalmát és az ügyek menetét. Egyetértek Méhes elvtárssal, a szabályozás a kormány nézete szerint sem arra való, hogy gúzsba kösse az életet – mint ahogy ez sajnos még nemegyszer előfordul –, hanem, hogy teret engedve az újnak, ésszerű megoldásokra ösztönözzön és csak azt korlátozza – ha szükséges, tiltsa –, ami sérti a társadalom érdekeit.

A közszolgálat dolgozóinak többsége szerencsére nem hivatalnok szellemben, hanem a nép ügye iránti elkötelezettséggel végzi munkáját. Ez azonban még nem mindenütt van így. Ezért jogosnak tartom, ha a Központi Bizottság közvéleményünkkel egyetértve sürgeti, hogy az állampolgárokat jobban vonjuk be a közügyek intézésébe és ellenőr-

zésébe, hogy további lépéseket tegyünk az igazgatás egyszerűsítésére és szakmai kultúrájának növelésére.

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak! Pártunk helyes gazdaságpolitikájának, népünk szorgalmának, egyre növekvő tudásának köszönhetjük, hogy az elmúlt fél évtizedben – a sok gond és nehézség ellenére – tovább fejlődött népgazdaságunk, gyarapodott a nemzeti vagyon. A termelés bővítésére számos létesítményt adtak át rendeltetésének, köztük olyan jelentőseket mint a Borsodi Vegyikombinát PVC–III. üzeme, a Gyulai Húskombinát, befejezték az Ózdi Kohászati Üzemek Acélmű intenzifikálását, megkezdte működését a Szovjetunióval közösen épített 750 kilovoltos távvezeték. Jelenleg is több országos fontosságú beruházáson folyik a munka: nagy ütemben épül a Paksi Atomerőmű, a márkushegyi, nagyegyházi bánya, befejezés előtt áll a Bélapátfalvai Cementgyár és a felsorolást még folytathatnám. Korszerűbbé vált az ipar, az építőipar, a közlekedés. Sokat fejlődött szocialista mezőgazdaságunk. A korábban is kiemelkedő teljesítményt nyújtó üzemek és szövetkezetek mellé örvendetes módon újabbak sorakoznak fel és szereznek maguknak jó hírnevet.

Figyelemre méltó, hogy jó néhány ipari és mezőgazdasági termék egy lakosra jutó termelésében a világ élmezőnyébe, az első tíz ország közé kerültünk. Egyre több olyan termékünk van, amelyek keresettek és haszonnal értékesíthetők a világpiacon. Ezek sorát a legutóbbi időkben is tovább bővítették a termékszerkezet korszerűsítésében eredményt felmutató olyan vállalatok – hogy csak néhányat említsek – mint a Magyar Hajó- és Darugyár, a Graboplast Győri Pamutszövő- és Műbőrgyár, a MEDICOR Művek, amelynek munkájáról éppen az imént szólt Martos elvtárs, vagy a Szegedi Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat. A megelőző öt évhez képest, ha szerényebben is, tovább javultak népünk anyagi és kulturális életkörülményei. Teljesítjük, sőt várhatóan némileg túl is teljesítjük a lakásépítés tervét, számos új szociális és egészségügyi, oktatási, kulturális intézmény szolgálja a lakosság jobb ellátását. Ezek nem kis eredmények, ha meggondoljuk, hogy ugyanezekben az években a világ sok országában a termelés stagnált vagy visszaesett, magas arányt ért el a munkanélküliség, csökkent az életszínvonal.

Gazdasági fejlődésünkről szólva azt sem hallgathatjuk el, hogy

teljesítményünk egésze elmarad a tervezettől, a ma szigorú követelményeitől és a saját reális lehetőségeinktől is. Munkánk gyengeségeit mindenekelőtt azon mérhetjük le, hogy a hatékonyság s ennek következtében a nemzeti jövedelem nem éri el a tervezett mértéket, az előirányzottnál kedvezőtlenebb az egyensúlyi helyzet, nem valósul meg a reálbér és a reáljövedelem tervezett növelése.

Vajon azt jelenti ez, hogy a vállalatok és a szövetkezetek kollektívái rosszabbul dolgoztak, mint a megelőző ötéves terv időszakában, amikor a teljesítés jobban megközelítette a kitűzött célokat? Nem. A munka javult, a teljesítmény nőtt, de nem annyival, amennyivel a megváltozott világgazdasági feltételek miatt magasabbra került a mérce, nem annyival, amennyivel számoltunk, s amennyire valójában képesek lehettünk volna.

Az okokat keresve, hiba lenne úgy megosztani a felelősséget, hogy a kormányzati irányító munka mindenben megfelelő volt, s csak a végrehajtás volt elégtelen. Ugyanígy hiba volna az is, ha csak a központi irányítás gyengeségeit okolnánk az elmulasztott vagy a kellően ki nem használt lehetőségekért. De az igazság azt kívánja, hogy a kritikából és a felelősségből is a kormány vállaljon többet.

Elsősorban a kormányzati munka gyengeségeire vezethető vissza, hogy késlekedve reagáltunk a világgazdaság nagy horderejű változásaira, alábecsültük azok várható hatását. Ma már tudjuk: tévedtünk, amikor feltételeztük, hogy az állami költségvetés eszközeivel kivédhetők vagy legalábbis áthidalhatók a világpiaci árak számunkra kedvezőtlen módosulásai. Erre alapozva túlzott védettséget tartottunk fenn vállalatainknak. Így azok nem is érzékelhették kellően a megváltozott viszonyokat, amelyek egyre nyomasztóbb gondot okoztak a népgazdaságnak. Egyebek közt ezért volt elégtelen a hatékonyabb munkára való ösztönzés is. Amikor pedig felismertük, hogy a kedvezőtlenebb feltételekkel tartósan számolni kell, gazdaságirányítási gyakorlatunk nem tudott gyorsan és elég rugalmasan alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez. Többek között ezért következett be az egyensúly jelentős romlása.

Amikor a Központi Bizottság 1978 decemberében elemezte a helyzetet, két lehetőség között választhatott: vagy folytatjuk a korábbi gazdasági gyakorlatot – vagyis változatlanul mindennél előbbre való-

nak tekintjuk az ötéves terv számszerű előirányzatainak teljesítését –, vagy mérsékelve a növekedés ütemét a minőségi követelményeket helyezzük előtérbe, és az elosztást is jobban alárendeljük a fő célnak – az egyensúly javításának A realitás ez utóbbit követelte A gyorsabb növekedés erőltetése az adott gazdasági körülmények között túl nagy terheket róna az országra – szükségszerűen az egyensúly további romlásával járna.

Az 1979-es év gazdasági mérlege azt mutatja, hogy a Központi Bizottság helyesen döntött A mérsékeltebb növekedés, a folyamatosabb irányítás és a következetesebb végrehajtás együttes hatására megkezdődött az egyensúlyt javító irányzatok kibontakozása Pozitív folyamatok indultak el a termelési szerkezet korszerűsítésére, a vállalati gazdálkodás jobban igazodott az új követelményekhez. Újabb vállalatok léptek arra az útra, ami a Bakonyi Bauxitbányák Vállalatnál, a Zalaegerszegi Ruhagyárban már évek óta jó eredményeket hoz, s ma is példát mutat a munkaerő-gazdálkodás megjavításában, a korszerű munkaszervezésben.

Intézkedéseink végrehajtását – amelyek között a fogyasztói árak felemelésére is sor került – megkönnyítette, hogy ezeket mint szükséges lépéseket népünk magas fokú politikai érettségről tanúskodó megértéssel fogadta, sőt cselekvő módon támogatta is Ismét bebizonyosodott, hogy a dolgozók bizalma, a tőluk kapott támogatás a mi legnagyobb erőforrásunk, amire mindig építhetünk, de amivel – Kádár elvtárs szavaival élve – visszaélni sohasem szabad

Az, hogy 1978-hoz képest jelentősen mérséklődött a behozatali többlet és a tőkés viszonylatú külkereskedelmi mérleg a tervezettnél kedvezőbben alakult, előnyös feltételeket biztosított folyó évi tervünk indulásához is De ahhoz, hogy az idén újabb lépéseket tehessünk az egyensúly helyreállítása felé, még jobb munkára és igen nagy erőfeszítésekre van szükség

Kedves elvtársak! A jövő terveinek kialakításakor felelős választ kell adnunk arra a kérdésre, hogy mire vállalkozhatunk, milyen célokat tűzhetünk magunk elé Lehetőségeinket számba véve úgy látjuk, hogy a hatodik ötéves terv időszakában is azt az utat kell járnunk, amire 1979-ben léptünk, s továbbra is az egyensúly javítását kell a követelmények középpontjába állítani Emellett, vívmányainkat meg-

őrizve, meg kell szilárdítanunk az elért életszínvonalat, erőinkhez mérten igyekeznünk kell javítani a szociális, az egészségügyi ellátást, segíteni a sokgyermekes családokat, az otthont alapító fiatalokat és enyhíteni az idős emberek gondjait.

Egyensúlyi viszonyaink rendbehozásának most – és még legalább néhány évig – fontos feltétele a növekedési ütem erőteljes mérséklése. De ezzel egyenrangú követelmény, hogy eközben végrehajtsuk, sőt még gyorsítsuk is azokat a belső szerkezeti és minőségi változásokat, amelyek által korszerűbbé és gazdaságosabbá válik a termelés, javul az exportképesség, megteremthetők a biztonságos egyensúly, a későbbi gyorsabb előrehaladás feltételei.

A gazdálkodás minőségének és hatékonyságának javításában csak akkor érhetünk el sikert, ha a Központi Bizottság 1977. októberi határozatának szellemében olyan szelektív fejlesztési politikát valósítunk meg, amely megfelel adottságainknak és jól beilleszthető a szocialista gazdasági integrációba is. Továbbá, ha a beruházásra fordítható eszközöket, a szűkös devizaforrásokat nem az eddig megszokott, a „mindenkinek jár" hibás gyakorlatát követve osztjuk fel, hanem a legtöbb eredményt hozó, a hatékonyság gyors növelését elősegítő fejlesztésekre összpontosítjuk.

Az egyensúly helyreállításának, a későbbi gyorsabb növekedéshez szükséges erőgyűjtésnek az is fontos feltétele, hogy nagyobb figyelmet fordítsunk meglévő erőforrásaink – a munkaerő, a hatalmas értéket képviselő technika, a termőföld, természeti kincseink, s egyetértve Veszprémi elvtárssal, szénvagyonunk, e jövőben is fontos energiaforrás – jobb hasznosítására. E kérdések a miénknél gazdagabb országokban is a figyelem előterébe kerültek. Nálunk ez még inkább indokolt, mert ha gazdálkodásunk mai színvonalából indulunk ki, úgyszólván minden fontos növekedési tényezőnek szűkében vagyunk – de ha számításba vesszük, hogy a tudomány és a technika milyen lehetőségeket kínál a termelékenység emelése és a fajlagos ráfordítások csökkentése terén, úgy joggal mondhatjuk, hogy erőforrásainkban még igen nagyok az ésszerűbb gazdálkodással kihasználható tartalékok. Ehhez azonban a munkakultúra általános növelése mellett arra is szükség van, hogy polgárjogot kapjon az a felfogás, ami szerint a munkaerővel, a pénzzel, az anyaggal és a folyamatosan dráguló energiá-

val való szigorú takarékosság nem a szükség, hanem az értelem parancsa.

A gazdálkodás hatékonyságának növelésében minden eddiginél nagyobb szerephez jutnak az emberi tényezők. Egész társadalmunknak alapvető érdeke, hogy még jobban felkaroljuk a tehetségeseket, sehol ne tűrjük meg a sablonos, a fél szívvel végzett rutinmunkát. Mindig is érdekünk volt, most azonban még inkább az, hogy több megbecsülésben részesítsük az újító kedvű mérnököket, munkásokat, a feltalálókat, hogy azokat támogassuk, akik szenvedélyesen, megalkuvás nélkül harcolnak a régi, az elavult ellen, és nyughatatlanul keresik az előrevivő, az új megoldásokat. Nem békélhetünk meg a gyenge minőségű munkával, a gazdaságtalan termeléssel. Fokozatosan meg kell szüntetnünk a rossz hatásfokkal dolgozó vállalatok mesterséges védettségét.

Mindez megköveteli, hogy magasabb színvonalra emeljük a kormány hatáskörébe tartozó népgazdasági tervezést, a gazdasági fő folyamatok összehangolását és irányítását, következetesebben ellenőrizzük a határozatok végrehajtását. Ugyanakkor elhatározott szándékunk, hogy a közgazdasági szabályozás célszerűbb érvényesítése közben a jövőben is biztosítani, sőt fejleszteni fogjuk a vállalatok és üzemek önállóságát. Egyetértek Háry elvtárssal: szervezeti és más intézkedésekkel is több támogatást, nagyobb mozgásteret kell adnunk a kezdeményező, a felelősen dolgozó, de az ésszerű kockázatot is vállaló vezetőknek. Enélkül aligha várhatjuk el, hogy a vállalatok eredményesebben gazdálkodjanak és a mainál rugalmasabban alkalmazkodjanak a világpiac magas igényeihez.

Tény, hogy forinttal vagy más mutatóval aligha mérhető annak a szellemi tőkének az értéke, amit a vezetés politikai érettsége, szakmai hozzáértése képvisel. De forintban is kifejezhető az eredménytöbblet, amit az ilyen vezetésnek köszönhetünk. Bizonyítják ezt azoknak a vállalatoknak, állami gazdaságoknak és termelőszövetkezeteknek a konkrét példái – s ilyenek nem kevesen vannak, erről a délelőtti vitában is több példa hangzott el –, amelyek a velük azonos feltételek között dolgozó egységeknél jóval több sikerrel, eredményesebben gazdálkodnak.

A munkakollektívákban, a szocialista brigádokban nagy a tettre-

készség, a segíteni akarás. Mindenekelőtt az illetékes vezetők feladata, hogy a tennivalók konkrét kijelölésével lehetővé tegyék e nagy erőforrásunk okos hasznosítását. Ehhez az kell, hogy mindenütt jól működjenek a demokratikus fórumok, hogy döntéseik előkészítésekor a vezetők igényeljék és vegyék figyelembe a kollektíva véleményét, javaslatait. Az erre fordított munkát senki ne tekintse tehernek vagy szívességnek. Ez minden vezető kötelessége.

A hatékonyabb munka fontos feltétele a helyesen orientáló, jó irányba ösztönző közgazdasági szabályozás. Ezen belül az ár- és érdekeltségi rendszert úgy kell továbbfejlesztenünk, hogy a minőségileg jobb és a több eredményt hozó törekvések kapjanak elsőbbséget és támogatást. Azok a termelő kollektívák, egyének jussanak nagyobb erkölcsi és anyagi elismeréshez, amelyek és akik fel akarnak és fel is tudnak nőni a magasabb követelményekhez.

A fejlesztési eszközök és a jövedelmek differenciálása nem új keletű igény. E téren azonban alig-alig jutottunk előbbre. Ebben a kormányzati irányítás gyengeségei és a szabályozás következetlenségei egyaránt szerepet játszanak. De mondjuk meg nyíltan: az okok közé sorolható az a nem kevés helyen élő sajátos szemlélet is, amelynek képviselői, amikor másokról van szó, mélységesen egyetértenek, sőt sürgetik is, hogy legyünk következetesebbek elveink gyakorlatra váltásában. De ha arra kerül sor, hogy az általánosságban helyeselt elveket konkrétan náluk, illetve rájuk is alkalmazzuk, ezernyi magyarázattal szolgálnak arra, hogy éppen az ő helyzetükben ezt miért nem tehetjük meg.

Tudjuk, hogy elveink következetesebb érvényesítése – így a fejlesztési eszközök és a bérek differenciáltabb elosztása is – a társadalmi, a csoport- és az egyéni érdekek között több ütközést fog kiváltani, mint amennyivel korábban találkoztunk. Ezeket vállalnunk kell, de – különösen, ha emberi sorsokat érintenek – szocialista módon kell megoldanunk. Meggyőződésem, hogy a jobb, a fegyelmezettebb munka igénye, a javak szocialista elveink szerint való elosztása találkozik a tisztességgel és odaadással dolgozó, a társadalom túlnyomó többségét képviselő emberek helyeslésével és támogatásával. A becsülettel dolgozó többség helytállása megadja számunkra az erkölcsi alapot, hogy a korábbinál erélyesebben lépjünk fel azok ellen, akik egyéni érdekeiket a közösség érdekei elé helyezik, megsértik a szocialista

normákat, s ha a jó szó már nem használ, a fegyelmező szigorral is éljünk velük szemben.

Elvtársak! A következő évek nem ígérkeznek könnyűnek. De bizonyosak lehetünk benne, hogy harcedzett, nagy tapasztalatokkal rendelkező pártunk vezetésével megoldjuk feladatainkat és úrrá leszünk nehézségeinken. Bizalommal építhetünk népünk tehetségére, tudására és szorgalmára.

Biztosan támaszkodhatunk a szocialista közösség, a KGST-be tömörült országok növekvő gazdasági erejére. Népgazdasági terveink megvalósításában eddig is pótolhatatlan segítséget jelentett a szocialista országokkal folytatott sokoldalú műszaki-tudományos és gazdasági együttműködés. A nemzetközi körülmények, a közös és a nemzeti érdekek most még inkább sürgetően követelik a szocialista gazdasági integráció elmélyítését, a KGST munkájának magasabb színvonalra emelését.

Számunkra különösen nagy fontossága van a Szovjetunióval kiépített és az egyre bővülő gazdasági együttműködésnek. Ezért is örvendetes és nagy fontosságú fejlemény a gyártás szakosításának és a kooperációnak a közelmúltban Budapesten aláírt hosszú távú programja. Ez és a hozzá kapcsolódó konkrét ágazati programok tovább növelik tervezésünk biztonságát, újabb nagy távlatokat nyitnak hazánk és a Szovjetunió együttműködése előtt.

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak! Kormányunk külpolitikáját az a törekvés hatotta át, hogy a lehető legkedvezőbb külső feltételeket biztosítsa népünk békés, szocialista alkotó munkájához, nemzeti céljaink eléréséhez. Ennek szellemében az elmúlt esztendőkben is aktív nemzetközi tevékenységet folytattunk.

Békénk, nemzeti függetlenségünk és szuverenitásunk zálogának tekintjük azokat az erős szálakat, amelyek összefűznek bennünket a Szovjetunióval, a szocialista közösség országaival. Közös eszméink, nemzeti érdekeink egyaránt arra ösztönöznek, hogy e testvéri, internacionalista kapcsolatokat tovább mélyítsük és szélesítsük. Úgy mint eddig, ezután is munkálkodni fogunk a szocialista országok egységének, a Varsói Szerződés erejének további szilárdításáért, részt vállalunk közös szervezeteink tevékenységéből, s hiánytalanul eleget teszünk a szerződésekből és megállapodásokból ránk háruló kötelezettségeknek.

Internacionalista elveinknek megfelelően, a jövőben is támogatjuk a fejlődő országok haladó törekvéseit. Nemzetközi munkánkkal, kapcsolatainknak a kölcsönös érdekeken alapuló fejlesztésével a jövőben is meggyőzően tanúsítani kívánjuk, hogy megbízható partnerei vagyunk ezeknek az országoknak a politikában, a diplomáciában és a gazdaságban egyaránt.

Mint a békés egymás mellett élés elkötelezett hívei, meg vagyunk győződve, hogy a béke nem csupán a háború nélküli állapotot, hanem a politikai, a gazdasági, a pénzügyi, a tudományos, a kulturális és az egyéb kapcsolatok sokoldalú fejlesztésének a lehetőségét is jelenti. Ezért a nemzetközi politika színterén a jövőben is a béke megőrzéséért, a különböző társadalmi rendszerű országok együttműködésének fejlesztéséért szállunk síkra.

Sajnálatosnak tartjuk, hogy az utóbbi időben a szélsőséges imperialista körök újult erővel támadnak az enyhülés folyamata ellen, s ennek nyomán nőtt a világban a feszültség. Emlékezhetünk rá: a legagresszívebb reakciós erők, a hadiipari komplexumok érdekeit képviselő körök kezdettől fogva ellenezték a békés egymás mellett élést, mindent elkövettek a hidegháború fennmaradásáért, mert a fegyverkezés növekvő profitot jelentett és jelent ma is számunkra.

Mesterkedéseik és a haladó erők visszaszorítását célzó kísérleteik átmenetileg megzavarhatják a normális, kiegyensúlyozott nemzetközi légkört. Próbálkozásaik azonban kudarcra vannak ítélve. Az idő nekünk dolgozik. Tíz- és százmilliókban, a különböző világnézetű, de reálisan gondolkozó politikusokban egyre inkább szilárd meggyőződéssé érlelődik, hogy a békés egymás mellett élésnek nincs értelmes alternatívája. A nemzetközi helyzet ugyan változott, de az alapvető nemzetközi erőviszonyok nem változtak. Azok a tényezők – a szocializmus és a haladás erői –, amelyek lehetővé tették, hogy három és fél évtizede őrizzük Európa békéjét, továbbra is léteznek, hatnak és döntő befolyást gyakorolnak az események menetére.

A Magyar Népköztársaság – területét, lakóinak számát tekintve – kis ország. Állásfoglalásának mégis súlya, szavának hitele és tekintélye van a nemzetközi életben. Elsősorban azért, mert pártunk vezetésével olyan társadalmat teremtettünk, amelyet egész népünk magáénak vall. Olyan országot építettünk fel, amely létbiztonságot, felemelkedést,

társadalmi igazságosságot és lelkesítő perspektívát nyújt állampolgárainak. Hazánk és szovetségeseink, a szocialista országok olyan politika elkotelezettjei, amely mindenkor a béke, a társadalmi haladás ugyét szolgálja.

Kulpolitikánk tartalma és célja a jovőben sem változik. Továbbra is a béke, a haladás, a szocializmus nemes eszméiért harcolunk Helsinki szellemében a kulonbozó társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élését, a kolcsonosen előnyos egyuttmúkodés kiszélesítését kívánjuk előmozditani

Tisztelt kongresszus! Bizonyos, hogy marxista–leninista partunk vezetésével a nagy tettekre képes munkasosztályunk, szovetkezeti parasztságunk, értelmiségunk barátí szovetségben és szoros nemzeti egységbe tomorulve, sikerrel teljesiteni fogja a XII. kongresszus határozatait.

A magunk elé tűzott cél vonzo és vilagos. tovább épitjuk a fejlett szocialista társadalmat. Most nehéz útszakaszhoz érkeztunk Hogy mielőbb sikerrel túljussunk rajta, szakítanunk kell mindazzal, ami idejétmúlt és korszerűtlen. Meg kell újítani, szervezettebbé kell tenni munkánkat, s ezt elsősorban nem a kulső korulmények kényszerítő hatása miatt, hanem mert társadalmi rendszerunk lényegéből fakad a jobbítás igénye.

A kormány és a kozszolgálat dolgozoinak nevében biztosíthatom onoket, hogy megtisztelő kotelességunket teljesítve, minden tőlunk telhetőt megteszunk a XII kongresszus határozatainak végrehajtásáért.

Bódi Béla

a Gagarin Hoeromu Vállalat vezerigazgatója

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

A mi megyénkre, Heves megyére gondolva, a legtobb embernek a tudatában az egri vár hős védői, a Mátra-hegység kedvelt tájai vagy a vidék zamatos boraihoz fűződő emlékképei jelennek meg, és semmiképpen sem Heves megye energetikai jelentősége. Mármint senkinek sem az

jut az eszébe – pedig olykor, én úgy gondolom, ez sem ártana –, hogy a mi megyénk területén, a Mátraalján húzódik hazánk egyik legjelentősebb lignitvagyona, amely kulszínfejtéssel jol kiaknázható és villamosenergia termelésére megfelelő gazdaságossággal hasznosíthato. Azt nem állítom, hogy arab emirátusok vagyunk Azt azonban igen, hogy megyénk energetikai szerepe és lehetőségei a népgazdasági terhek csokkentésében a világgazdasági változásokkal egyenes arányban novekedett

Jelenleg a hazai szenekből termelt villamos energia 40%-at a Gagarin Hőerőmű biztosítja. Ennek a villamos energianak minden kilowattorája, amelyet Visontárol a népgazdaságnak adunk, alig egyharmadába kerül annak, mint amelyet import tuzelőanyagbol előállítani kényszerulunk.

Elért eredményeink tehat alapot nyújtanak termelésunk további novelésére, azonban kérjuk, igényeljuk a munkánk hatékonyságát kivulről gátló tényezők kiiktatását.

Mondok néhány példát. Alapveto és a népgazdaság hatékonyságát ronto ellentmondás munkánkban az a korulmény, hogy mikozben a világgazdasági értékrend a 800 megawattos Gagarin Hőerőmű műszaki-technikai berendezéseit az elmúlt évek során nyolcról mintegy 40 milliárd forintra értékelte fel, és a népgazdaságnak ezen nagyértékű berendezéscsoportnak hosszú távú működtetésére volna szuksége, mi mégis a gyors elhasználódást jelentő, a szukségesnél nagyobb koltségekkel járó uzemet valósítjuk meg. A bánya erőmű-technológiai kapcsolatából ugyanis hiányzik a nyers lignit tisztítását szolgáló széndúsító berendezés. Emiatt erőteljesen nő a berendezések káros igénybevétele, és a termelés sem bővulhet eléggé. Ha a nálunk energetikailag gazdagabb, fejlettebb országok ezt nem engedhetik meg maguknak és megépítik ezeket a berendezéseket, hogy védjék az erőműveket a karos hatásoktol, úgy gondolom, mi sem lehetunk nagyvonalúak Mégis miért állhat elő ez a helyzet? Mert a szén dúsítását, ami az erőmű 40 milliárdos értékének mindossze 2%-ába kerulne, ma még az egyoldalúan értelmezett „takarékossági szemlélet" akadályozza Meggyőződésem, hogy ezzel alapvető népgazdasági érdekeket sértunk, túl drágán takarékoskodunk.

Konnyen belátható az is, hogy az erőművi munkahelyeken dolgo-

zók jobb anyagi megbecsulése, a jelenleg működó 12 hóerőmű vállalat – kulonosen a szénerőművek és az épuló 13 , a Paksi Atomerómú – jovőbeli hatékonyságanak igen fontos kérdését, a személyi feltételrendszer biztosítását jelenti Ennek szukségességéről más országok tapasztalataibol is okulhatunk.

Jogosan vetódik fel bennunk tehát olykor az a kérdés, hogy a jelenlegi társadalmi-gazdasági intézményrendszerunk mennyire képes a népgazdasági érdekek helyes és szukséges érvényesítésére.

Sajnos csak részben képes, mert a részérdekek ma még konnyebben gazdára találnak, mint a népgazdaság érdekei A villamosenergiatermelésnek például velejároja, hogy az erőmű hűtési rendszerén keresztul sok alacsony hómérsékletű hulladékho kerul a szabadba A Gagarin Hóerőmű esetében ez annyi, mint a magyar mezógazdaság evi osszes energiafelhasználásának 30%-a Alapveto népgazdasági érdek tehát, hogy ennek a sok hulladékhőnek legalább egy részét visszanyerjuk. Mi kísérleti jelleggel 3000 négyzetméter alapteruleten bebizonyítottuk a hulladékhő novényházi hasznosításának lehetőségét S bár a kísérlet sikerult, még mindig a tanulmányok értékelésénél, a zsurizéseknél, felesleges vitáknál tartanánk, ha a megyei pártvezetés konkrétan nem karolta volna fel kezdeményezésunket. Erre azért volt szukség, mert működő gazdasági intézményrendszerunkben ez a fontos népgazdasági érdek sem talált gazdára. Ezért a kongresszusi dokumentumokkal osszhangban nagyon szukségesnek tartjuk a jelenlegi dontési rendszer korszerűsítését.

Kedves elvtársak! A világgazdasági kovetelmények valtozásaibol adodóan nyilvánvaló, hogy a népgazdaság, ezen belul az energetikai helyzet is tovább fog módosulni. Differenciált fejlódés előtt állunk Meglevő ellentmondásokat kell feloldanunk és új konfliktusokat kell vállalnunk. Mi Heves megyében az újonnan megválasztásra kerulo Kozponti Bizottságtol és tisztségviselóitől továbbra is kozos feladataink leghatékonyabb irányítását, a mi szaknyelvunkon szólva vezerlését kérjuk, hogy a Mátraalja a jovóben is szilárd bázisa lehessen a magyar villamosenergia-termelésnek.

Sikula György
az MSZMP Hajdu-Bihar megyei Bizottsaganak elso titkara

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtarsnók, elvtársak!

Hajdu-Bihar megyében a pártszervek és -szervezetek irányító, segito és ellenőrző munkája fejlődott, lépést tudott tartani a novekvó követelményekkel Felkészultunk az új feladatokra, és módszereinket a változo korulményekhez igazítottuk Olyanokhoz, mint a termelés visszafogottabb novelése, az ipar szerkezeti fejlesztése, a mezőgazdasági termelési rendszerek kiterjesztése, a kozigazgatás átszervezése

Tapasztalataink azt mutatják, hogy a párt munkamódszerében nincs es nem is lehet sablon vagy recept. Ezért mindig alkalmazkodtunk a társadalmi-gazdasági fejlődés során formálódó korulményekhez

Úgy véljuk, az élet ma azt igényli, hogy a megye vezető testületei, tisztsegviselői érezzenek még nagyobb politikai és emberi felelősséget mindazért, ami teruletunkon történik Nem elégedhetunk meg a középszerűséggel, sem a feladatok gépies végrehajtásával Alkoto módon, magas szinten kell munkálkodnunk anyagi és szellemi értékeink gyarapításán.

A megyei pártbizottság határozatai, kezdeményezései elindítói és politikai támogatói voltak mindazoknak az intézkedéseknek, amelyek elosegítették a megye fejlődését, a gazdasági szerkezet kedvező változását, az ideológiai, a kulturális nevelőmunka javítását

A pártszerveknél a politikai szervező tevékenység, a nevelő tevékenység kerult előtérbe A politikai munka sikere ezután is a folyamatos és jó tomegkapcsolatoktol, a kozvélemény iránti nyitottságtól, az arra gyakorolt hatástól fugg. A politika kozvetlen és eleven magyarázatára, a politikai dontések elfogadtatására nagy gondot fordítunk.

A politikai munka első vonalának továbbra is a pártalapszervezetet tekintjuk Politikai, gazdasági és kulturális feladataink csak úgy oldhatok meg, ha arra az alapszervezetekben dolgozo kommunistákat felkészítjuk

Az alapszervezetekben nem lehet a témákról általánosságban beszelni, ott konkrét választ kell adni a felvetődő kérdésekre. Ezért az irányító munkában, a káderek kiválasztásában magasabb követelményeket kell támasztanunk. A párttagság is érzi ennek szukségét

A vezetőségválasztó taggyűléseken úgy nyilatkoztak: a pártszervezetek élén a sokrétű, esetenként bonyolult feladatok ellátására képes, jól felkészült, politikánk iránt elkötelezett, minden tekintetben példamutató vezetők álljanak.

A pártmunkában alapvetőnek tartjuk az egységes, helyes értelmezés kialakítását, azt, hogy konkrét ismeretek alapján hozzunk döntéseket, és azok végrehajtása legyen következetes. E követelmény a politikai szervező és nevelő munka fokozását, a rendszeres tájékoztatást és tájékozódást igényli az irányítás minden szintjén.

A megyei pártbizottság a pártirányítás és -ellenőrzés fejlesztése érdekében eddig is arra törekedett, hogy a pártszervek és -szervezetek, a párttagok véleményükkel, javaslataikkal minden szinten még aktívabban vegyenek részt a politikai feladatok kimunkálásában és végrehajtásában. Ennek hatásaként is növekedett a határozatok végrehajtásának politikai rangja, sokszínűbbé vált az ellenőrzés módszere.

Természetesen mindez csak akkor válik alkotó erővé, ha az ellenőrzött területek érzik, hogy hasznosítottuk jelzéseiket, észrevételeiket. E tekintetben a beszámoló taggyűlések fontos tanulsága, hogy a jelzéseket, észrevételeket komolyan kell vennünk és azokban intézkednünk kell. A kongresszus előtti viták során is számtalan javaslat, észrevétel hangzott el, amelyekre visszatérően választ kell adnunk. Ez nélkülözhetetlen feltétele a pártdemokrácia fejlesztésének.

Továbbra is gondunk, hogy még mindig nagyobb energiát fordítunk a határozatok kidolgozására, mint azok elfogadtatására és végrehajtására. Ez is egyik oka annak, hogy a területi és munkahelyi pártbizottságok túlságosan sok határozatot hoznak. Jellemzőnek véljük, amit az egyik üzemi pártbizottság titkára mondott: ha vizsgáznia kellene valamennyi érvényben levő központi, megyei, városi, üzemi párthatározat ismeretéből, aligha kapná meg az elégségest. Ugyanakkor nem jut elég idő a végrehajtásra, különösen a jó kezdeményezések felkarolására, azok politikai támogatására.

Kedves elvtársak! A pártmunkában is központi helyet foglal el a gazdasági építőmunka irányítása, szervezése, végrehajtásának segítése és ellenőrzése. A hatékonyabb gazdálkodásra való törekvéssel összhangban megyénkben növeltük a tanácsi, a népi ellenőrzési és a pénzügyi szervekben dolgozó kommunisták felelősségét, általában

a végrehajtás ellenőrzését szolgáló tevékenységünket. Kiszélesítettük a gazdaságpolitikai feladatokkal, folyamatokkal összefüggő elemző munkát.

A tudomány és a termelés összhangjának megteremtését, kölcsönhatásának elmélyítését fontos politikai feladatnak tartjuk a jelen és a jövő fejlődése érdekében. Hangsúlyozzuk ezt azért is, mert megyénkben jelentős szellemi bázissal rendelkezünk.

Egyre inkább megfigyelhető a kutató, az előállító és a felhasználó szervek ésszerű együttműködése. Erre nagyszerű példákat említhetek. A Kossuth Lajos Tudományegyetem Kémiai Intézete által vezetett gyógyszerkutatás eredményeit például tíz megye is hasznosítja. Az Atommagkutató Intézetben saját kutatási eredményeik alapján készítették el a világpiac érdeklődését felkeltő légzésfunkció-vizsgáló berendezést. A meglevő akadémiai intézetek mellett Debrecenben épül fel az Állategészségügyi Kutató Intézet, amely együttműködik az állatgyógyszer-kutatásban a város egyetemeivel, a BIOGAL Gyógyszergyárral, továbbá a nagy állattartó mezőgazdasági üzemekkel, elsősorban a hajdúsági agráripari egyesülés gazdaságaival.

Komoly gondunk viszont, hogy e területen csak a Tudományos Akadémia a partnerünk, a szakminisztériumok kezdeményezései egyelőre bátortalanok és gyengék.

A társadalomtudományok művelőit arra ösztönözzük, hogy erősítsék a marxizmus–leninizmus befolyását, járuljanak hozzá a politikai tennivalók megoldásához, adjanak segítséget új kérdések tudományos elemzésével, megválaszolásával az ideológiai-politikai munka hatékonyságának növeléséhez.

Párttagságunk körében általános az a felismerés, hogy gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésünk folytonosságának fő forrása a pártegység, a párt szervezeteinek cselekvési és ideológiai egysége. Ennek útja a párton belüli nyílt eszmecsere, a hibás nézetek bírálata, a párt álláspontjának kifejtése és érvényesítése. Ebben a szellemben fogunk dolgozni a XII. kongresszus határozatainak megvalósításáért.

Csikós István

a Mezőgép Vállalat hegesztője, pártalapszervezeti titkár

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Az elmúlt öt évben a szolnoki Mezőgép Vállalat életében is jelentős események történtek. Aktív és cselekvő részesei voltunk a termékszerkezet átalakításának, a népgazdasági egyensúlyt javító erőfeszítéseknek. Szűkebb kollektívánkban naponta találkoztunk azokkal a kérdésekkel és gondolatokkal, amelyek a közvéleményt foglalkoztatják.

Igaz, hogy tompítottan, de munkánk során mi is naponta tapasztaljuk a háttéripar kiépítetlenségéből, az anyagellátás nehézségeiből adódó gondokat. Küszködünk a belső és a külső kooperáció gyengeségeivel. Nálunk is gondot okoz a termelés folyamatosságának a biztosítása, a munkafegyelem megszilárdítása, a munkaidő ésszerű kihasználása, a nagy értékű termelőberendezések többműszakos üzemeltetése és így tovább. Az irányító pártszervek útmutatásain túl az élet is arra kényszerít minket, hogy az alapszervezeti pártélet különböző fórumain behatóan foglalkozzunk ezekkel a kérdésekkel.

A mi alapszervezetünkben a mindenkori helyzethez való rugalmas alkalmazkodást, a helyes módszerek megválasztását könnyíti az a körülmény, hogy a vezetőségen belül ötvöződik a középkorosztály tapasztalata és a fiatalok lendülete. Nem okoz gondot szerencsére a régi, jól bevált módszerekhez való görcsös ragaszkodás, a bénító merevség, a régi érdemekre való hivatkozás. Ugyanakkor a politikai elkötelezettség, alkotnivágyás igénye jellemzi a vezetőség és alapszervezetünk döntő többségét.

Minden határozat annyit ér, amennyit végrehajtunk belőle. A kifogásokat tudomásul is lehet venni, de elvi alapokon nyugvó észérvekkel le is lehet szerelni. Mi ennek a munkának tulajdonítunk nagy jelentőséget. Abból indulunk ki, hogy a népgazdaság és a párt által támasztott igények megoldása boldogulásunkat, a fejlett szocialista társadalom anyagi alapjainak megteremtését szolgálja.

Politikai mozgósító munkánkban visszahúzó erő az egyenlősdinek az elmúlt évtizedekben megrögződött szemlélete, amelynek a felszámolásáért harcolunk. A differenciált bérezéssel elvben mindenki egyetért. A végrehajtásról azonban korántsem ilyen egyértelmű a vélemény.

Sokan úgy gondolják, mint egyes sportolók – bocsánat a hasonlatért –, hogy nem feszítjük meg magunkat, hiszen anélkül is meg lehet élni. Az ilyen „dolgozgatunk és keresgetünk" felfogás helytelen szemléletre és közfelfogásra vall. Sérti a munkájukat szerető, szorgalmas emberek önérzetét. A társadalmi élet minden területén érvényt kell szerezni a szocialista elveknek, normáknak. Ebben alapvető szerepe van a munkának, a munka megbecsülésének, a munka szerinti elosztás következetes érvényesítésének. Az egységes szemléletnek és felfogásnak különösen nagy jelentősége van napjainkban. Félreértés ne essék, nem sebeinket ápolgatjuk akkor, amikor ezekről a gondokról szólunk. Szűkebb közösségünkben a kollektív bölcsesség érvényre juttatásával komoly eredményekről számolhatunk be. Ezek az eredmények elsősorban politikai, nevelő és felvilágosító munkánkban jelentkeztek. Alapvető kérdésnek tartjuk, meg is követeljük azt, hogy a dolgozók naprakész információkkal rendelkezzenek a vállalat termelési feladatairól. Folyamatosan beszámoltatjuk gazdasági vezetőinket a közösen elfogadott határozataink végrehajtásáról, azok állásáról. Hangsúlyozzuk és megköveteljük az őszinte helyzetelemzést, mert csak ezek ismeretében tudjuk mozgósítani dolgozóinkat.

Pártalapszervezetünk hangsúlyt helyez a dolgozók magatartásának formálására, befolyásolására, szemléletük alakítására. Meggyőződésünk, hogy az előttünk álló feladatokat csak művelt emberek képesek megoldani. Tisztában vagyunk azzal, hogy az eddigieknél is nagyobb figyelmet kell fordítanunk munkastílusunk javítására és a dolgozókat érdeklő problémákra. Mindezt úgy tudjuk megvalósítani, ha továbbra is hasznosítjuk a kommunisták és párton kívüli dolgozók érdemi észrevételeit, tovább erősítve a pártmunka kollektív jellegét. Az egységes szemléletnek és cselekvésnek a határozatok eredményes végrehajtásában kell testet öltenie. Ez és csakis ez lehet alapszervezeti munkánk lényege.

Szépvolgyi Zoltán
a mandátumvizsgáló bizottság elnoke

A MANDÁTUMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG JELENTESE

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársnők, elvtársak!
A mandátumvizsgálo bizottság a kongresszus megbizása alapjan elvegezte a munkáját Jelenti a tisztelt kongresszusnak, hogy a budapesti, a megyei, a megyei jogú pártértekezleteken és a legnagyobb uzemek partértekezletein a kuldotteket a Kozponti Bizottság hatarozatának megfeleloen, kello felelősséggel és korultekintessel, titkos szavazással választották meg

A kongresszust előkészíto taggyüléseken és pártértekezleteken parttagságunk nyílt, őszinte légkorben, alkotoan vitatta meg a kongresszusi irányelveket A vitában sok kuldott elvtárs is részt vett Jol ismerik tehát mind a kommunisták, mind a párton kívuli dolgozok véleményét pártunk politikájáról, gyakorlati tevékenységérol

A Kozponti Bizottság határozata szerint a XII kongresszusra minden 1300 párttag után egy szavazati jogú kuldott volt választhato Ennek megfelelően a budapesti, a megyei és a megyei jogú pártértekezleteken 609 szavazati jogú kuldöttet, továbbá 18 nagyuzemi pártértekezleten 35 elvtársat kozvetlenul választottak meg a kongresszusra A Kozponti Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság tagjai közul – a szervezeti szabályzat értelmében – 123 elvtárs teljes jogú kuldottként van jelen Pártunk XII kongresszusának tehát 767 szavazati jogu kuldotte van Jelen van közuluk 764 elvtárs. A hiányzók igazoltan vannak távol A kongresszus tehát határozatképes

A kongresszusi kuldöttek kedvező összetételét a kovetkező főbb jellemző adatok mutatják.

A párttagság összetételének és az általános kovetelményeknek megfelelően az előző kongresszushoz képest nőtt a fizikai dolgozók, a nők és a 30 éven aluli fiatalok aránya.

A küldöttek 70,7%-a férfi, 29,3%-a nő

A kuldöttek 68,8%-ának eredeti foglalkozása munkás vagy paraszt, 22,6%-ának értelmiségi, 8%-ának alkalmazott és 0,6%-a az úgynevezett egyéb statisztikai kategóriába sorolható

Jelenlegi foglalkozásuk szerint a küldötteknek 34,4%-a fizikai dolgozó, közöttük nagy számmal vannak szocialista brigádvezetők és brigádtagok. 25,2%-a a párt, a tömegszervezetek és társadalmi szervezetek függetlenített funkcionáriusa, 21,9%-uk állami és gazdasági vezető, 15,6%-uk értelmiségi, 2%-uk a fegyveres erők és testületek tagja, 0,9%-uk pedig adminisztrációs munkakörben dolgozik vagy diák.

Kedvező, hogy a XI. kongresszushoz képest 40%-kal emelkedett a 29 éven aluli küldöttek aránya, amely most így 14,1%. A küldöttek 18,8%-a 30–39, 26,7%-uk 40–49, 31,2%-uk pedig 50–59 év közötti életkorú. 60 éves és ennél idősebb a küldöttek 9,2%-a.

A párttagság kezdetének időpontját vizsgálva megállapítható, hogy a régi párttagok megbecsülését fejezi ki, és a kongresszus munkája szempontjából is kedvező, hogy felszabadulás előtti párttagsággal – tehát hosszú és nagy poltikai tapasztalatokkal – rendelkezik a küldöttek 9,3%-a. Sokan már nyugdíjasok, de valamennyien aktívan, eredményesen veszik ki részüket a pártmunkából, illetve az országépítő feladatok megoldásából. Tisztelet és megbecsülés illeti valamennyiüket. 1944–1945 óta tagja a pártnak a küldöttek 11,2%-a, 1946–1956 között lett párttag 24,5%-uk, az 1957-től 1970-ig terjedő időszakban 30,5%-uk, 1971-től pedig 24,5%-uk tagja a pártnak.

A küldöttek közül legrégebben, 1918 óta, tehát 62 éve párttag a 86 éves Hunya István elvtárs, akit külön is nagy tisztelettel köszöntünk. A legfiatalabb párttag pedig a 21 éves Kiss Adrien elvtársnő, egyetemi hallgató, aki második éve tagja pártunknak. Tanulmányai eredményes befejezéséhez és pártmunkájához nagyon sok sikert kívánunk.

A küldöttek iskolázottsága, politikai és általános műveltsége is jól tükrözi azt a jelentős fejlődést, amely társadalmunkban végbement. A küldöttek 39,5%-a felsőfokú, 28%-a pedig középfokú pártiskolát végzett. 59,3%-uk egyetemi és főiskolai, 28,7%-uk nyolcosztályos általános iskolai végzettségű.

Az adatokból tehát megállapítható, hogy a kongresszuson – a párttagság összetételének megfelelően – jelen vannak a munkások, a termelőszövetkezeti parasztok, az értelmiségiek, a fegyveres erők és testületek, a nők és a fiatalok megfelelő számú képviselői. A küldöttek életkora és pártba lépésük időpontja pedig egyaránt jól bizonyítja, hogy a kongresszuson képviselve van a párt három nemzedéke.

A mandátumvizsgáló bizottsag meggyozodese, hogy az egesz parttagság képviseletében jelenlevő, kiemelkedo politikai es szakmai ismeretekkel, tapasztalatokkal rendelkező kuldottek felelosen es tenyszerűen tudnak véleményt nyilvánítani a XI kongresszus ota vegzett munkárol, és helyesen határoznak a szocializmus epitese soron kovetkező feladatairol

A mandátumvizsgáló bizottsag neveben koszonetet mondok a megbizatásért, és tisztelettel kérem a kongresszustol jelentesunk elfogadasat

Gáspár Sándor

a Politikai Bizottság tagja
a Szakszervezetek Országos Tanacsanak fotitkara

Tisztelt kongresszus!

Elveink es politikánk szilard, celjaink jok Nepunk, a dolgozo milliok cselekvő tenni akarása változatlan Ez femjelzi rendszerunk erejet, amely józan bizakodásunk alapja

A jelenlegi korulmények kozott a legfontosabb feladatunk hazank gazdasági erejének novelese, a gazdalkodas javitasa Minden realisnak ismert igény kielégítésének és tovabbi celjaink eleresenek alapveto feltétele gazdasági erőnk novelése Az 1979-ben kibontakozo folyamatokat erősíteni és gyorsítani kell A fejlesztesre szant anyagi eszkozeink felhasználásával úgy kell eljarnunk, mint a gondos haziasszonynak, aki jól meggondolja, mire ad pénzt Celszeruen, a jovot epitve hasznaljuk fel a rendelkezésre állo anyagi eszkozoket Ez fejlodesunk egyik feltétele

Fejlődésunknek másik feltétele a korszeru munkaerő-gazdalkodas Szukségesnek tartjuk, hogy mindenki ott vegezze a munkajat, ahol arra a társadalomnak leginkább szuksege van A rendelkezesre allo munkaerőt a legcélszerűbben és a leghasznosabban kell foglalkoztatni Nem engedhető meg, hogy tízezrek ott dolgozzanak, ahol nem azt nyújthatják, amire képesek, és amire az országnak szuksege van De gondoskodni kell arrol, hogy az érintettek szamara a munkahelyvagy szakmaváltás minél kisebb teherrel jarjon

E célok megvalósításáért növeljük a gazdálkodó, a termelőegységek önállóságát és felelősségét, de igényeljük, hogy ez párosuljon a központi szervek összehangoltabb, jobb irányító munkájával. Mindkét elemnek a fő gazdasági tevékenység erősítését, a nemzeti jövedelem gyarapodását kell szolgálnia.

A kongresszus a fő feladatokat meghatározza, de senki számára nem ad, mert nem adhat naprakészen használható konkrét recepteket saját feladatai megoldására. Mindenhol és mindenkinek nagy önállósággal, felelősséggel és kötelességtudattal kell meghatároznia saját tennivalóit. Csak ez biztosítja az eredményesebb, jobb gazdálkodást. A gazdaságosságra, korszerűségre törekvéssel zárjuk ki az irányítás minden láncszeméből a szervezetlenséget, az anarchikus, szubjektív döntéseket.

A feladatok megoldásában szükség van valamennyi dolgozó és vezető fegyelmezettebb, igényesebb munkájára, alkotóerejére. Szabaddá kell tenni az utat mindenütt e cselekvő tömegerő számára. Becsüljük még jobban a közösségért dolgozó embereket. Engedjünk nagyobb mozgásteret a réteg-, a csoport- és az egyéni vélemények és érdekek megjelenésének, a konstruktív megoldásokat segítő vitáknak. Társadalmi fejlődésünk érdekében kapjanak nagyobb megbecsülést a feladatukat kiemelkedően elvégző, a közösség ügyét eredményes munkájukkal segítő, céljainkat szolgáló százezrek. Jobb társadalmi, erkölcsi megbecsülést élvezzenek még a nehezen kezelhető emberek is, akik önálló véleményükkel, tevékenységükkel a rendszer nagy értékei.

A vezetővé válás folyamatában is azokat támogassuk, akik nem hízelgéssel, elvtelen egyetértéssel, személyes érdekeiket szolgáló összeköttetések ápolásával építgetik karrierjüket, hanem azokat, akik munkájukban eredményesek, vitáznak, érvelnek, alkotnak. A mi társadalmunkban az elkötelezett, értelmes, alkotóképes emberből az lehet, amire valóságos képességei alkalmassá teszik. Sajnos, ez a társadalmi mozgás egy kicsit lassult. Erre oda kell figyelnünk.

Az ország gazdasági erejét úgy tudjuk eredményesebben növelni, ha a demokratizmust, a nézetek és az érdekek ütközését, a dolgozók még aktívabb közreműködését igényeljük és biztosítjuk. Mert viták, választási és döntési lehetőségek nélkül, pusztán formális egyetértéssel csak félmegoldások születhetnek. Igaz, demokratikus fórumok és módszerek nélkül látszólag egyszerű döntéseket hozni, de az is igaz, hogy meg-

felelő tömegtámogatás nélkül zsákutcába torkollhat a megvalósítás útja.

A döntéseknek mindig a vélemények széles körű ismeretén kell alapulniuk. Ez általában így van, de meglehetősen sok vezető még úgy érzi, hogy egyedül ő illetékes hivatalból véleményt mondani. Rendszerünkben alapvető követelmény, hogy megkérdezzék azok véleményét, akik majd a döntések végrehajtásán dolgoznak, akiket valamilyen módon érintenek az intézkedések.

Hazánkban is nagyon sok kitűnő vezető működik a különböző területeken. Vannak vezetők, akik jól irányítanak, személyes felelősséggel hajtják végre feladataikat, és ez a többség. De aki úgy utasít, hogy nincs tekintettel az emberi méltóságra, annak kevés köze van a szocializmusban kívánatos vezető típusához.

A szocializmus a szabad, egyenjogú emberek társadalma. A párt, a kormány és a szakszervezetek, a munkásosztály, a dolgozó nép ügyét szolgálják. A szocializmus soha nem ígért és a jövőben sem ígér gond nélküli életet. De gazdasági fejlődést, társadalmi haladást és egyéni boldogulást igen. A dolgozó tömegek ezt értik, tudják, és most azt is megértik, hogy a munkában, magatartásban magasabb az igény és a mérték. De joggal várják, hogy a magasabb igények elérésének az útját, módját világossá tegyék előttük. Hiszen a tulajdonos, a „gazda" a nép. Ebből fakad nagyfokú felelősségérzete, cselekvőkészsége. A tulajdonosi szemlélet csak ezen az alapon fejlődhet.

Tisztelt kongresszus! Az utóbbi 15–20 év folyamán a szakszervezetek szerepe és tevékenysége jelentősen megváltozott. Ez főként az érdekképviselet és az érdekvédelmi tevékenység újjáéledésének köszönhető, mert ez teremtett alapot és adott hitelt a szakszervezeti munkának. A magyar szakszervezeti mozgalom alkalmazkodott a szocialista építőmunka változó körülményeihez. De már most látható, hogy a következő években az igények itt is tovább nőnek, a feltételek változnak. A gazdálkodás például minden eddiginél jobban kihat majd a jövedelmi viszonyokra, és mindenütt meg fogja mutatni a gazdasági irányító és termelőmunka eredményeit, illetve gyengeségeit. Ez pedig meghatározza a szakszervezetek gazdálkodást segítő és érdekvédelmi tevékenységének továbbfejlesztését is.

A szakszervezeti munka egyik gyengéje, hogy erőnk jelentős részét

fordítjuk belső munkára, a szervezet „önmozgatására". Ezért tevékenységünknek az eseményekre gyakorolt hatása bizony nemegyszer gyenge. Nem sikerült minden esetben színvonalasan foglalkozni a gazdasági tennivalók megoldásával, a dolgozók termelési aktivitásának növelésével. E területeken szegényes a fegyvertárunk. Ezért erőteljesebbé kell tennünk gazdaságsegítő munkánkat, a szocialista munkaversenyt, a nevelőmunkát és a demokratikus jogok gyakorlását.

A szakszervezetek növekvő felelőssége ma megköveteli, hogy segítsék megértetni a dolgozókkal a népgazdaság továbbfejlődéséhez elkerülhetetlen intézkedések szükségességét, és közben határozottan őrködjenek, hogy a dolgozók alapvető szociális és jövedelmi viszonyai ne szenvedjenek csorbát. Szükség esetén a nyílt vitát is vállalva – az üzemi demokrácia fórumait felhasználva – kell fellépniük a vállalatvezetéssel szemben a tisztességes, normális munka- és szociális feltételek, a korszerű és hatékony munkaszervezés érdekében. A szakszervezetek érdekvédelmi szerepük ilyen érvényesítésével tehetik tartalmasabbá a gazdálkodás segítését és így a tömegek között végzett meggyőző, mozgósító munkájukat.

Tisztelt elvtársak! Ebben a helyzetben különös fontosságot kap az elosztás olyan továbbfejlesztése, amely a lehető legnagyobb mértékben megtartja a társadalmi biztonságérzetet, és a legkevésbé hátrányos az alapvető rétegek számára.

Bérezési rendszerünk is továbbfejlesztésre szorul. Alkalmazkodnia kell a mai helyzethez, és el kell különülnie a szociálpolitikától. Hatékony, differenciált, a termeléssel összefüggő bérrendszert csak akkor lehet megvalósítani, ha helyreáll a helyes arány a munkahelyek és a munkaerő között.

Ellentmondások vannak a szakképzett és a szakképzetlen munka elismerésében, valamint a bérarányokban néhány alapvető ágazat és foglalkozási csoport között. Ezeken az arányokon – a lehetőségekhez mérten – javítani kell. Különös figyelmet kell fordítani az iparban, elsősorban a nagyüzemekben a bér- és kereseti viszonyok alakulására.

Támogatjuk, hogy mindenütt, ahol ennek megvannak a feltételei, vezessék be a teljesítménybérezést. Törekedjenek a munkának a mainál reálisabb értékelésére. Igazítsák a követelményszinteket a mai szükség-

letekhez, mert ez felel meg mind az össztársadalmi érdekeknek, mind az egyes emberek érdekeinek.

Az árpolitika céljaink elérésének csupán egyik eszköze. Az árak alakítása befolyásolja a fogyasztást, növeli az állam bevételeit és hatással van a termelésre. A fogyasztói árak nagyobb arányú emelése azonban szokatlan a dolgozók számára, hiszen a korábbi években ez nem fordult elő. Az árak növekedése az életszínvonal-politikára jelentős hatással van. Ennek minden összefüggését körültekintően kell elemezni.

A szakszervezeti mozgalom egyetért minden értelmes, hosszabb távon is eredményeket garantáló közgazdasági javaslattal. Még akkor is, ha az történetesen áremelés. A szakszervezeti érdekvédelemnek és érdekképviseletnek is rugalmasabban kell felkészülnie ezekre a körülményekre. Célunk az életszínvonal megvédése, majd emelése. Hogy ez milyen eszközökkel – áremeléssel vagy anélkül – valósul meg, az persze nem közömbös, de mégiscsak másodlagos kérdés. A lényeget kell néznünk: életszínvonal-politikánk megvalósítását.

A jelenlegi helyzetben – nagy erőfeszítéssel csak azoknak garantálható a társadalmi ellátás reálértékének megőrzése, akiknek ez az alapvető életfeltételeit érinti. Ez mindenekelőtt az átlagos vagy annál alacsonyabb nyugdíjakra, a családi pótlékra és a minimális keresetekre vonatkozik.

Korlátozott lehetőségeink ellenére is szükségesnek tartjuk, hogy növeljük erőfeszítéseinket a lakásépítésben. Továbbra is reálisnak tartjuk a 15 éves lakásépítési terv végrehajtását, és – a lakásépítés szervezeti formáinak továbbfejlesztésével – szerény túlteljesítését.

Az életszínvonal alapvető kérdése a létbiztonság. Ezt minden tisztességesen dolgozó ember számára garantálni kell. A teljes foglalkoztatottság fenntartása szocialista társadalmunk sajátja. Rendszerünk nemcsak azért ragaszkodik hozzá, mert politikánk lényegéből fakad, hanem azért is, mert a szocializmus nem mondhat le egyetlen munkaképes ember munkájáról sem. A munka nemcsak a létbiztonság alapfeltétele, és társadalmi céljaink megvalósításának útja, hanem az emberi önmegvalósulás eszköze is. A szocialista társadalom ezt biztosítja mindenki számára, mert ez alapvető emberi jog.

Az utóbbi évtizedben a szocialista demokrácia eredményesen fejlő-

dött, de úgy véljük, hogy megérlelődött a továbblépés lehetősége a tartalom javítására.

A szakszervezeti bizalmiak testületének közreműködésével a dolgozók ma is véleményezik, jóváhagyják és támogatják a gazdasági vezetőknek a termeléssel és az elosztással kapcsolatos törekvéseit, céljait. Döntenek számos hatáskörükbe tartozó kérdésről. Most tovább kell lépnünk. Meg kell teremtenünk a feltételeit annak, hogy a bizalmitestület a dolgozók nevében véleményezze a gazdasági vezető munkáját, tevékenységét. A gazdasági vezetők kinevezésére és felmentésére illetékes irányító szervekkel együttesen meg kell vizsgálni, hogyan szükséges növelni ebben a folyamatban a bizalmitestületek szerepét.

Ez egyértelműbbé, hatékonyabbá teszi a dolgozók beleszólási jogának érvényesülését, és tovább javítja a jogok és a kötelezettségek összhangját.

A Magyar Szocialista Munkáspárt lenini politikája a szakszervezetekre is kedvező hatású. Hazánkban a szakszervezeti mozgalom nem egyszerűen a politika végrehajtója, hanem részt vesz a politika alakításában és formálásában is. Ez természetes, így még inkább magáénak tudja a szakszervezeti mozgalom mindazt, amit elértünk, ugyanakkor érzi a felelősséget azért is, amit most és a jövőben tenni kell. Csak ezen az alapon bontakozhatott ki sokoldalúan a szakszervezetek tevékenysége, és válhat gazdagabbá a társadalomformáló ereje.

A szakszervezeti mozgalom a párt politikáját segíti abban is, hogy az élet minden területén együtt érvényesüljön a stabilitás és a rugalmasság. Ez biztonságérzetet ad, ugyanakkor megkönnyíti az új igényekhez való alkalmazkodást. A politikát magunkénak vallva, elkötelezetten, de önállóan és sajátos módszerekkel kell hivatásunkat betöltenünk. A fejlődésnek ez az útja szükségszerűen kihat tevékenységünk néhány fontos elemére, így például a szakszervezeteknek az állami, a gazdasági szervekkel való együttműködésére.

Nálunk az elmúlt két évtizedben a szakszervezetek és a kormány között gyümölcsöző, szocialista céljainkat jól szolgáló együttműködés alakult ki, amelynek belső haszna és nemzetközi értéke egyaránt van. Ebben az együttműködésben vannak viták, véleménykülönbségek, éppen úgy, mint másutt, szakszervezeti, állami és gazdasági vezetők kö-

zött. Ez természetes, hiszen megoldást kereső szándékkal más és más nézőpontból ítélünk meg kérdéseket.

Az élet itt is többet kíván: együtt kell keresni annak lehetőségét, hogy nagy társadalmi és gazdaságpolitikai céljaink megvalósulásának feltételeit és lehetőségeit még jobb, célirányosabb együttműködéssel, a mainál eredményesebben szolgálhassuk. Dolgozzunk ki közös elképzeléseket, javaslatokat, mert az élet ezt sürgetőleg igényli.

Fejlődésünk, jövőnk érdekében keressük együtt a legjobb megoldások lehetőségét. Bátrabb kezdeményezésre, újabb és újabb megoldások kidolgozására van szükség.

Voltaképpen a társadalmi munkamegosztás fejlesztéséről, további tökéletesítéséről van szó. A párt vezető szerepe akkor érvényesül erőteljesebben, hatásosabban, ha a kormányzat és a szakszervezeti szervek önállóan, nagyobb politikai felelősséggel és bátorsággal, kezdeményezően végzik munkájukat.

Szocialista céljainkért végzett tevékenységünk szorosan összekapcsolódik a nemzetközi munkásosztály küzdelméért és ügyéért vállalt felelősségünkkel is. A magyar szakszervezeteket szoros kapcsolatok fűzik a világ majd minden munkásszervezetéhez. A nemzetközi szolidaritás sokszor kiállta a történelem próbáját. A munkásszervezetek mindjobban tudatában vannak annak, hogy közösen kell vállalniuk és viselniük a felelősséget társadalmi szerepükért. Ez a közös felelősségvállalás mind erősebbé válik – elsősorban a szocialista országok szakszervezeteiben –, és nagy hozzájárulás a béke, a biztonság, a társadalmi haladás kibontakoztatásához az egész világon.

Őszintén és becsületesen készek vagyunk együttműködni minden osztálytestvérünkkel, valamennyi munkásszervezettel, de elutasítunk minden olyan szándékot, törekvést, amely erőink megosztására irányul. Határozottan visszautasítunk mindent, ami antikommunista, szovjetellenes.

A szakszervezeti munka fejlesztése nem nélkülözheti a párttagok és a pártszervezetek hozzáértő, a napi politikai munkában is megnyilvánuló támogatását.

Tevékenységünket még magasabb szintre akarjuk emelni, mert csak így tudjuk szolgálni népünket, tagságunkat, a munkáshatalmat. Egy társadalomnak mindig értékmérője volt és marad, hogy képes-e arra

összpontosítani erejét, amire az adott időben megvoltak vagy megvannak a feltételek. Amin pedig ma még nem tudunk változtatni, arra ne fordítsunk több energiát, mint amennyit megérdemel.

Szilárd meggyőződésem: minden eszköz rendelkezésünkre áll ahhoz, hogy feladatainkat megoldjuk, és nehézségeinken úrrá legyünk. A mi társadalmunk nagy gazdasági, erkölcsi és politikai erőt képvisel. Ha ezt az erőt célirányosan és nagyon következetesen használjuk fel – és nem lehet kétséges, hogy ezt meg tudjuk tenni –, akkor a dokumentumokban megfogalmazott feladatok megvalósulnak.

A párt, történelmi küldetésétől áthatva, vállalja a felelősséget az ország, a nép sorsáért. Olyan utat mutat, amely hazánk felvirágozásához vezet, amelyben egész népünk élete szebb, boldogabb és teljesebb lesz. Meggyőződésünk, hogy a dolgozó magyar nép ezeket az ajánlásokat elfogadja és támogatja: valamennyien együtt dolgozunk nagy céljaink megvalósításáért.

Pintér János
Tolna nagyközség Pártbizottságának titkára

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársnők! Kedves elvtársak!
Községünk a szekszárdi járás legnagyobb helysége, amely az ötvenes évek közepéig a megye egyik legjelentősebb ipari települése volt, és ma is számottevő iparral rendelkezik. Mezőgazdasági üzemeink 5000 hektár földterületen gazdálkodnak, országosan is jónak mondható eredménnyel.

A helyben foglalkoztatottak közel 70%-a az iparban, 14%-a a mezőgazdaságban dolgozik. Nagyközségünknek a mezőgazdasági környezetben már munkáshagyományai is vannak, ami a községpolitikában is kötelez a szocialista szemlélet továbberősítésében és az ebből fakadó igények kielégítésében.

A községi pártszervek és -szervezetek munkája fejlődött, a területükön folyó politikai munka gazdáivá váltak.

A vállalati központokkal és az őket irányító pártszervekkel a megyei és járási pártbizottságok tartottak és tartanak kapcsolatot, ami

a fejlesztési feladatok eldöntéséhez nélkülözhetetlenül szükséges. Eddig a községi pártbizottság ezzel nem a súlyának megfelelően foglalkozott. Ezért az a törekvésünk, hogy községi pártbizottságunk szervezettebb kapcsolatot alakítson ki a nagyvállalat párt-, gazdasági, tömegszervezeti vezetőivel.

A község két könnyűipari üzeme elsősorban nőket foglalkoztat, munkaalkalmat teremt nemcsak a nagyközség, hanem a környező községek lányai, asszonyai számára is. Ebből sajátos nehézségeink és gondjaink is fakadnak. A foglalkoztatottak többsége fiatal, sokan a családalapítás, mások a gyermeknevelés gondjaival birkóznak, amihez társadalmunk számottevő támogatást ad. Az ötödik ötéves terv során a településünk arculata nagymértékben változott, tért hódított a többszintes tömbszerű lakásépítés. A község lakásállományának fele a felszabadulás után épült fel.

A városiasodás jeleit mutatja a kommunális ellátottság fejlődése. Az igényeknek megfelelően kiépült az egészségügyi hálózat, óvodáink, bölcsődéink fejlesztése az ötödik ötéves terv során megfelelő volt, s kielégíti a növekvő lakossági igényeket.

Az elért eredmények ellenére még sok feltáratlan tartalék áll rendelkezésünkre községpolitikai céljaink megvalósításához. Ezért több esetben jogos kritika érte községünk párt- és állami vezetését, hogy nem élünk mindazzal a lehetőséggel, amit a község lakosságának ereje, munkaképessége kínált.

Az anyagi és társadalmi erőforrások növelése érdekében egyik legfontosabb feladatunknak tartjuk a községi pártbizottság koordináló tevékenységének fejlesztését. Ennek szellemében egyértelműen kell dolgoznunk azon, hogy a jövőben a községben gazdálkodó egységek, termelőszövetkezetek, intézmények együttes feladata legyen a község fejlesztése. Támaszkodnunk kell rájuk is, hogy közös anyagi és társadalmi hozzájárulásunkkal fejlesszük s tegyük egyre otthonosabbá községünket.

Mindehhez szükséges megnyernünk a lakosság bizalmát, felkelteni bennük a felelősségérzetet környezetük, a község előtt álló feladatok megvalósítása érdekében. Eredményes munkánk biztosítéka, hogy a pártszervek és -szervezetek, az üzemek dolgozói és a község lakossága között jó a kapcsolat.

Mint Tolna nagyközség kommunistái, egyetértünk azzal, hogy az élet által ismételten igazolt pártpolitika fő irányvonalát a kongresszus hagyja jóvá, erősítse meg.

Grósz Károly
az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának első titkára

Tisztelt kongresszus!

Az elmúlt öt esztendő alatt észrevehetően fejlődött párttagságunk és lakosságunk gazdasági tájékozottsága, műveltsége. Ennek eredményeként az ország gazdasági helyzetének megítélése fokozatosan közelít a realitásokhoz. Egyre több ember érti meg megyénkben is, hogy ha úgy akarunk élni a jövőben, mint eddig, ha csökkenteni akarjuk a még meglevő szociális feszültségeket, akkor jobban, többet, hatékonyabban kell dolgozni. Mindez azt jelenti, hogy jó a politikai légkör, jó a hangulat a határozati javaslatban megjelölt célok megvalósításához. A közvélemény igénye és akarata egybeesik politikai törekvéseinkkel. Ez tettekben is kifejeződik.

Megyénk gazdasági egységei a múlt évben szinte hiánytalanul teljesítették terveiket. Nehezebb körülmények között az előző évinél 15%-kal nagyobb nyereséget értek el. Exportteljesítményüket évenként – öt esztendőn keresztül – 10%-kal növelték. A tőkés export egy év alatt, 1979-ben, 50%-kal nőtt. Az elmúlt öt év alatt megyénkben 71 milliárd forint értékű beruházás valósult meg döntően határidőre, jó színvonalon. Bányászaink a múlt évben 30–35 szabadnapjukon dolgoztak, hogy a többletigényeket kielégítsék. Takarékossági munkaprogramjaik alapján vállalataink a múlt esztendőben 600 millió forint értékű anyag- és energiamegtakarítást értek el. A kongresszusi munkafelajánlások részeként 1 millió 750 ezer óra társadalmi munkát végeztek.

Mindezt azért soroltam fel, hogy bizonyítsam: a gazdasági közgondolkodás, ha ellentmondásosan is, de politikai céljainknak megfelelően fejlődik. Ebben igen nagy szerepe van a gazdasági kérdésekről szóló

felvilágosító munkának. De a legfontosabb szerintem, ami ezt a politikailag kedvező folyamatot kiváltotta, a párt gazdaságpolitikai nyíltsága.

Megyénk párttagsága nagyra értékeli Központi Bizottságunknak azt a gyakorlatát, hogy őszintén beszél gazdasági helyzetünkről, megosztja gondjait, nyilvánosságra hozza elképzeléseit. Ezt megőrizni, megvédeni, egy széles nemzeti összefogás érdekében megtartani, elengedhetetlen. Ez a leghatékonyabb agitáció, és egyúttal a szocialista demokrácia továbbfejlesztésének egyik legfontosabb útja.

Nevelő munkánk az eredmények ellenére néhány fontos feladatával nem tudott teljesen megbirkózni. Mint ahogy az eredményekben meghatározó szerepe van a közgondolkodás fejlődésének, úgy gazdasági gondjaink, problémáink sem választhatók el a felfogásbeli konzervativizmustól, gazdasági gondolkodás hiányosságaitól. Változatlanul uralkodik például az a megközelítési mód, hogy a gazdasági eredmény a jó gazdasági döntés következménye, a lemaradás pedig a nevelő munka számlájára írandó.

Milyen szemléletbeli problémákkal találkozunk? Előfordul például, hogy a gyors gazdasági váltást, a rugalmas alkalmazkodást és ebből az egyénre háruló következményeket rendellenességnek és nem természetes magatartásnak tekintik, vagy a munkafegyelem javítását csak a termelőmunkában, ott is elsősorban a fizikai munkán dolgozóknál tartják jogos igénynek. Van még a gazdasági kérdésekben illúzió, s tapasztalható olykor demagógia is. Sok helyen nehezen viselik el az indokolt jövedelemkülönbségeket. Sokszor az alapvető erkölcsi normáknak sincs kellő becsülete. Ha elszórtan is, de tapasztalható, hogy a gazdasági vezetőkkel szemben indokolatlan igényeket támasztanak, elmarasztaló, személytelen általánosításokat tesznek. Demokratikus vezetőnek azt tartják, aki mindegy, hogy dolgozik, de rendszeresen lejár az üzembe kezet fogni az emberekkel. Míg általában és szavakban elismerik például, hogy nem vagyunk képesek a korábbi esztendőkben megszokott fejlődési ütemet biztosítani, addig a helyi igényeket változatlan mértékkel és nemegyszer változatlan szenvedélyességgel fogalmazzák meg. Ebből az tűnik ki, hogy a lehetőségekkel való számolást elsősorban a vezetés feladatának tekintik.

A politikai munkát nehezíti, hogy az alaptalan, hibás nézetek keve-

rednek valós, jogos, igaz észrevételekkel. Nem tekinthetjük hibának, hogy az emberek a korábbiakhoz viszonyítva sokkal erélyesebben bírálják a gazdálkodás fogyatékosságait, a helyileg vagy országosan tapasztalható pazarlást, a határozatlan vezetőket, a döntésre érett kérdések halogatását. E kritikák nem rendszerünk ellen irányulnak, ellenkezőleg, a hatalom, az elért eredmények féltéséből fakadnak. Itt szeretném megjegyezni – csatlakozva a beszámolóhoz –, hogy ténylegesen törpe kisebbségnek számítanak azok, akik politikánkat elutasítják. Létezésüket nem szabad lebecsülni, de legalább ilyen hiba lenne befolyásuk eltúlzása is. Ez utóbbira – az én tapasztalatom szerint – van hajlam, noha politikai ellenzékiséget a mi megyénkben egyetlen rétegnél sem észleltünk.

A jogosat a jogtalantól elválasztani – ez ma a politikai felvilágosító munka szervezésének egyik legnehezebb, de egyik legfontosabb feladata. Ezt sajnos sok alapszervezetünkben ma még nem tudják megtenni. Nem képesek az átalakuló nézeteket, véleményt tervszerűen irányítani. Jogos tehát az a kérdés: elég gyors-e a közgondolkodás átalakulása? Eléggé segíti-e gazdasági törekvéseinket? Sajnos, nem. Ennek alapvető oka, hogy a tömegek között végzett gazdasági feladatokra mozgósító felvilágosító munka nem épült be a pártszervezetek és főleg az alapszervezetek egész tevékenységébe. Megrekedt az általánosságoknál.

Ahhoz, hogy a pártmunka, a felvilágosító munka eszközeivel hatékonyabban tudjuk segíteni a kívánatos gazdasági folyamatok kibontakoztatását, szerintem jobban össze kell hangolni a gazdasági intézkedéseket, a felvilágosító munkát és a politikai eszközök egyéb lehetőségeit. A dolgozók többségének a munkához való viszonyát nem az agitáció, hanem a termelőmunkájuk tartalma, a munkahelyi viszonyok, a munkahelyi demokrácia milyensége, valamint a bérezés módja, tehát a mindennapi gyakorlati tapasztalatok határozzák meg. Ma még nincs mód arra, hogy mindenki kedvére való munkát végezzen. Abban azonban nagyok a lehetőségek, hogy javuljon a munkahely légköre, változzon a bérezés gyakorlata, fejlődjön a munkahelyi demokrácia. Ehhez kell kapcsolódnia a felvilágosító szónak. Ezek az együttható tényezők ma még nincsenek kellően összehangolva, melynek oka munkastílusunkban és szemléletünkben keresendő. Általános

normává kell tehát tenni, hogy ma már kevés a politika elfogadása, betartása, részt kell vállalni elterjesztésében, képviseletében is.

Tisztelt elvtársak! Az elmúlt esztendőkben erőnkhöz mérten sokat tettünk a nyugdíjasok helyzetének javítására, de egy fontos dolgot nem oldottunk meg. Közéleti aktivitásukat intézményesen nem szerveztük meg. Közérzetük alakulásában pedig ez nem kisebb jelentőségű, mint az anyagi ellátottság. Javaslom, hogy a kongresszus után a párt valamelyik vezető szerve vizsgálja meg a nyugdíjas párttagok politikai helyzetét, és dolgozzon ki irányelveket a pártszervezetek számára, mert a nyugdíjas párttagok politikai, emberi gondjaival türelmesen, többet törődni elengedhetetlen kötelességünk.

Takács Imréné

az Ajkai Üveggyár technológusa

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Az elmúlt öt évben az Ajkai Üveggyár termelési értéke 43%-kal emelkedett: 84%-kal nőtt a nem rubelelszámolású export. Ezeket az eredményeket a termelékenység növelésével értük el. A világpiaci igényeknek megfelelően korszerűsítettük a termékszerkezetet, ma a tőkés exportunk aránya meghaladja a 72%-ot. A kevésbé gazdaságos termékek gyártását csökkentettük.

Sikereink értékét növeli az a tény, hogy a gyár önerejéből érte el ezeket az eredményeket, a fejlesztéshez külső anyagi támogatást nem kapott. Ez az Ajkai Üveggyár viszonylatában nem kis dolog. Aki ismeri gyárunkat, az tudja, hogy nálunk a kézi munka dominál. Homokból állítjuk elő a csodálatos ólomkristályokat. Azt lehet tehát mondani, hogy munkát exportálunk.

Elért eredményeink azt mutatják, hogy a gazdasági vezetők a pártvezetőség irányításával, a dolgozók segítségével, tenniakarásával eleget tudtak tenni a népgazdaság kívánalmainak. Bizonyos vagyok benne, hogy a gazdasági vezetők többsége az egész országban jól dolgozik. Ezért nekem személy szerint nagyon nem tetszik, hogy divattá vált a gazdasági vezetőket kívülállókként nemcsak kritizálni, hanem okolni

is sok mindenért. Most, amikor a külső tényezők hatására megbomlott gazdasági egyensúlyunk, kiléptünk, mert ki kellett lépnünk a megszokott mederből, sokasodtak a másokra mutogatás káros jelei. Közvéleményünk viszonylag keveset tud a gazdasági vezetők tevékenységéről, munkájáról. Nem tudja például – ezt egy nagy gyár munkanapfényképezésének eredményeiből idézem –, hogy az ottani igazgatósági vezetők napi tiszta munkaideje az átlagos nyolc órával szemben 10,7 óra. És ebben még nincs benne a társadalmi tevékenység.

Persze vannak ellenkező példák is. Vannak olyan gazdasági vezetők, akik csak nehezen látják meg a népgazdaság érdekeit, sőt olyanok is, akik visszaélnek a lehetőséggel, a hatalommal, vagy alkalmatlanok a vezetésre. Az ilyen esetekben a pártvezetőségeknek is tenniük kell, hiszen a pártvezetőségeknek a hatáskörükbe tartozó káderek személyi kérdéseiben kezdeményezési joguk van. Éljünk ezzel, ne csak a kinevezésekkor, hanem a leváltásokkor is.

Tisztelt kongresszus! Tudjuk, hogy a következő években feladatainkat sokkal nehezebb körülmények között kell végrehajtani, ezért nagyon fontos a jó együttműködés. Jelenthetem a kongresszusnak, hogy Ajka város kommunistái az eddiginél is aktívabban készültek pártunk XII. kongresszusára. Megmutatkozott ez a beszámoló és vezetőségválasztó taggyűléseken való részvételben és aktivitásban. Erről személy szerint is meggyőződtem, Ajka városban az üveggyáron kívül kilenc taggyűlésen vettem részt.

Az irányelvekkel a párttagság egyetért. De hangsúlyozottan felhívták a figyelmet annak következetes végrehajtására. Legtöbb hozzászóló a gazdasági építőmunkával, az életszínvonallal, az életkörülményekkel foglalkozott. Megértették, hogy az életszínvonal szintentartásának, esetleges további emelésének alapvető feltétele a jobb, hatékonyabb gazdasági munka. Bízunk benne, hogy a hatodik ötéves tervben, ha kisebbek is lesznek az anyagi lehetőségek, akkor is helytáll az ajkai munkásváros, Veszprém megye kommunistái és dolgozói. Ezt érezni lehetett a Veszprém megyei pártértekezleten.

Újvári Sándor

a Zala megyei Tanács elnöke

Kedves elvtársak!

Az elmúlt öt évben pártunk következetesen és eredményesen dolgozott a XI. kongresszus határozatainak végrehajtásáért. Ennek következtében országszerte – így Zala megyében is – jelentős eredmények születtek a gazdasági, társadalmi élet minden területén.

Ebben a megyében, amelynek korábban nem volt számottevő ipara, ma a foglalkoztatottak 42%-a az iparban dolgozik. És mindjárt hozzátehetem, hogy többségében korszerű, fejlett iparban. Ebben a megyében, amely gazdag természeti szépségekben, ugyanakkor azonban mezőgazdálkodási adottságai nagyrészt kedvezőtlenek, a mezőgazdasági üzemek is jelentősen fejlődtek, korszerűsödtek, gazdálkodási eredményeik lényegesen javultak. És ebben a folyamatban jelentős, hogy ma a megye munkásságának már 45%-a szakképzett, hogy az általános iskolát végzők 94–95%-a továbbtanul. Megyénk lakossága büszke az elért eredményekre és azt kívánja – együtt a párttagsággal –, hogy folytassuk ezt a politikát és fejlesszük tovább azt a kor követelményei szerint.

Kedves elvtársak! Ezek után a tanácsi munka két kiemelkedő területéről szeretnék szólni. Az egyik a településfejlesztés és a lakosság ellátása, amelyet mindenki talán a legjobb figyelemmel kísér, és amelyre a legérzékenyebben reagál.

Munkánknak ez a területe az elmúlt időszakban is a tanácsi munka középpontjában állt, és alapvető feladatait a tanácsi ötödik ötéves terv foglalja magában. A tervidőszakból már csak rövid idő van hátra, ezért már megállapítható, hogy ötéves tervünket összességében teljesítjük, sőt egyes területeken – például a lakásépítésben, a gyermekintézmény-hálózat fejlesztésében – bizonyos túlteljesítés is várható. Ezt annak köszönhetjük, hogy alaposan felmértük lehetőségeinket, jól hasznosítottuk a gazdálkodó egységek anyagi támogatását és a lakosság segítségét.

A megye fejlesztésében és a lakosság ellátásában egyik alapvető gondunk a megye elaprózott településszerkezete. 261 községünk közül ugyanis 130-ban ötszáznál kevesebb ember lakik. De a legkisebb tele-

pulésen is egyre inkább igénylik a jobb és a színvonalasabb ellátást vagy legalábbis a megfelelő alapellátást Ez szükségessé tette a településhálózat egész megyére kiterjedő fejlesztési tervének elkészítését, amely magában foglalja, hogy melyik települést hogyan, milyen mértékben célszerű fejleszteni Ennek alapján kellett és kell az erőket koncentrálni úgy, hogy az úgynevezett központi községekben kell összpontosítani a gazdasági, közigazgatási, kereskedelmi, egészségügyi és művelődési egységeket Ezekben magas ellátottsági színvonalat kell biztosítani – a környező aprófalvakra kiterjedő hatással

Az erők koncentrálásának, a tervszerű fejlesztésnek tudható be, hogy a községek ellátásában jelentős az előrelépés, hiszen a legkisebb községekbe is szilárd burkolatú utak vezetnek, valamennyi be van kapcsolva a közúti közlekedésbe· mindenütt van bolt, jól felszerelt orvosi rendelő és tanácsadó helyiségek A falusi lakosság fele kap vezetékes ivóvizet, a kulturális ellátás – néhány legaprobb község kivételével – kielégítő

A jövőben különösen az úgynevezett tarskozsegek, a kistelepulesek helyzetével kell még körültekintőbben foglalkoznunk, ezeken a helyeken kell az alapellátást, kiemelten pedig a vezetékes vagy egyéb módon történő egészséges ivóvízellátást javítani

Noha lakásépítési tervunk ebben a tervidoszakban tulteljesul, mégsem tudjuk a jelentkező igényeket – és vele párhuzamosan a gyermekintézményi igényeket – kielégíteni, ugyanakkor – főként a kiskozsegekben – a lakóházak százai állnak üresen Ez arra ösztönöz bennünket, hogy következetesebben érvényesítsük azt a törekvésünket, hogy a jövőben elsősorban a már városban élők lakás- és gyermekintézményigényeit elégítsük ki, számukra biztosítsunk színvonalasabb ellátást Ugyanakkor a községekben, különösen a nagyobb településeken tágabb lehetőséget és támogatást kell nyújtani a lakást építeni szándékozóknak

Kedves elvtársak! A vezetésnek mindig nagy gondja a tervezés, az igények és a lehetőségek összehangolása Most is egy ilyen időszakban vagyunk, folyik a hatodik ötéves tanácsi terv kidolgozása Figyelemmel a népgazdaság jelenlegi helyzetére, a hatodik ötéves tervben megyénkben is csak szerényebb előrelépés várható A fő figyelmet te-

hát mindenekelőtt a jelenlegi ellátottsági színvonal szintentartására, illetve mérsékelt fejlesztésére kell fordítani.

Előreláthatólag kevesebb lesz az újonnan belépő létesítmények száma, kevesebb lakást és gyermekintézményt építhetünk, mint a jelenlegi tervidőszakban. Ezért nagyobb szerepe lesz a meglevő lehetőségek gazdaságosabb és ésszerűbb kihasználásának, a felújításoknak, a hatékonysági tényezők érvényesítésének. Ez minden vezetőtől intenzívebb tervező munkát, még körültekintőbb elgondolások kialakítását, a lakosságtól pedig megértést és a végrehajtásban fokozottabb társadalmi támogatást igényel.

Kedves elvtársak! A tanácsi munka egy másik fontos területe – amely ugyancsak a lakosság érdeklődésének középpontjában áll – a tanácsi szervek jogalkalmazó tevékenysége, a hatósági munka, a lakosság ügyeinek intézése.

Az elmúlt időszakban mi is több intézkedést tettünk az államigazgatási munka egyszerűsítésére és korszerűsítésére. Így többek között lényegesen növeltük a helyi tanácsok hatáskörét, hogy az ügyeket általában ott intézzék el, ahol jelentkeznek. Bizonyos hatásköröket az illetékes járásra kiterjedően a városokhoz utaltunk. Kialakult a helyi tanácsok olyan hálózata, benne a városkörnyéki községekkel, amely hosszabb távon is alkalmas keretet ad a feladatok eredményes elvégzéséhez.

A városi tanácsoknál ügyfélszolgálati irodákat szerveztünk, amelyek felvilágosítást, jogi tanácsot adnak, és az ügyek egy részét ott a helyszínen azonnal el is intézik. Az ügyfélfogadási időt úgy állapítottuk meg, hogy a dolgozók munkaidejéből lehetőleg ne legyen kiesés.

Az általánosan kedvező helyzet mellett azonban a hatósági munkában is vannak még fogyatékosságok. Tovább javítható az ügyintézés kulturáltsága, az ügyfelekkel való foglalkozás, törekedni kell a döntések megszövegezésében az egyszerűbb, közérthetőbb megfogalmazásokra. Több helyszíni szemlével elő lehet segíteni a megalapozott és méltányos döntéseket. Ezért tovább kell keresnünk azokat a lehetőségeket és célravezető módszereket, amelyek elősegíthetik, hogy a tanácsi ügyintézés még egyszerűbb, még közérthetőbb és eredményesebb legyen.

A lakosság és a tanácsok eredményes együttműködését, a tanácsok

iránti bizalom erősödését jelzi, hogy az elmúlt öt évben megyénkben a tanácsi rendezvényeken közel 20 000 közérdekű javaslat és bejelentés hangzott el. Ez azt mutatja, hogy a lakosság felelősséget érez lakóhelye fejlődéséért, életkörülményei javulásáért, környezete szépítéséért. Biztató, hogy a jogos panaszok és bírálatok mellett kifejeződik a lakosság tenniakarása, áldozatvállalása is. Ennek mutatója, hogy évről évre növekszik a társadalmi munka értéke.

Kedves elvtársak! A jövőben sem lehet a tanácsoknak más céljuk, mint a párt- és állami határozatok alapján, a helyi lehetőségeket jól kihasználva, a lakossággal szorosan együttműködve, a törvények szellemét megtartva egyre magasabb színvonalú felkészültséggel és módszerekkel dolgozni a lakosság életkörülményeinek további javításáért. Meggyőződésem, hogy tanácsaink megfelelnek ezeknek a feladatoknak.

Vas Ervin

őrvezető

Tisztelt kongresszus!

A Magyar Néphadsereg pártszervezetének küldötteként veszek részt pártunk XII. kongresszusán. Jelenleg a ceglédi tüzérezrednél töltöm szolgálati időmet. Bevonulásom előtt, a Nehézipari Műszaki Egyetem elvégzése után, Bélapátfalván a Cement- és Mészművekben dolgoztam mint gyakornok. Hozzászólásomban a bevonulás, a beilleszkedés és a kiképzés tapasztalatairól szólok.

Az ember életében többször előfordul, hogy kisebb-nagyobb közösségbe kell beilleszkednie. Ezt magam is átéltem már néhányszor. Ezek közül az egyik legjelentősebbnek tartom a katonai közösségbe való beilleszkedést. Annál is inkább, mert a Magyar Néphadsereg belső életének sok sajátossága van más területekhez képest; a haza fegyveres szolgálata különleges, fokozott felelősséget ró a bevonuló fiatalra.

A fiatalok nagy többségében nincs a valóságnak megfelelő kép a mostani katonai életről; sok téves, ferde információ éri a fiatalokat. A bevonulás előtti hallomások, történetek alapján bennem is lehangoló kép alakult ki a hadseregben folyó életről.

Lelkileg mindenre felkészülve vártam a bevonulás napját, de azzal a szilárd elhatározással, hogy a kapott feladatokat tudásom és erőm szerint jól fogom végrehajtani. A kósza hírekkel ellentétben a parancsnokok, a párt- és KISZ-szervezet gondoskodása fogadott bennünket. Mi, párttagok, különösen éreztük, hogy számítanak ránk, felelősségteljes feladatot szánnak nekünk. Bár nehéz volt megszokni a napi élet szervezettségét, az új életmódot, a parancsszavakat, a kiképzés fizikai megterheléseit, a közösség ereje, a parancsnokok emberi magatartása átsegített bennünket a kezdeti nehézségeken. Az alapkiképzés időszakát példás szervezettség és magas fokú mozgalmi tevékenység jellemezte.

A magasabb beosztású katonai vezetők is megkülönböztetett figyelemmel kísérik a bevonult fiatalok életének kezdeti időszakát. Engedjenek meg itt egy ehhez kapcsolódó észrevételt.

Nagyon egyetértek azzal, hogy a legmagasabb katonai, párt- és állami vezetőink a közvetlen tapasztalatok megszerzésével is igyekeznek megismerkedni országunk helyzetével, népünk, katonáink életével. Nincs azonban semmi szükség a látogatásokat megelőző „kirakatrendezésre". Sajnos több ilyen jelenséggel találkoztam a bevonulás előtt, de itt, a hadseregben is.

Az a véleményem, hogy az alapkiképzés szervezettségét, az első hónap általános jó tapasztalatait át kellene menteni a további időszakokra is. Ezáltal a katonai feladatok végzése, a fiatalok nevelése válna hatékonyabbá.

Nagyon fontos kérdés néphadseregünkben a fiatalok nevelése. Meggyőződésem, hogy a katonafiatalok szemlélete, életmódja befolyásolható, és ha a munkát becsülő, fegyelmezett fiatal hagyja el a laktanyát, az később a munkahelyen, de a mindennapi életben is kisugárzik majd.

Kedves elvtársak! 392 napja vagyok katona, de már most el tudom mondani több ezer katonatársam nevében is, hogy sok tekintetben gazdagabbak lettünk. Gazdagabbnak érzem magam abban, hogy megismerhettem egy korszerűen felszerelt hadsereg belső életét; érzékeltem tisztjeink, a párt- és a KISZ-tagok felelősségérzetét, amit a szocialista haza fegyveres szolgálatából adódó feladatok ellátása közben tanúsítanak. Gazdagodtam politikai és mozgalmi tekintetben is. Ko-

rábban egy nagyobb KISZ-szervezetben dolgoztam, s bár alakulatunk KISZ-szervezete lényegesen kisebb, sok új tapasztalatot, ismeretet szereztem. Gazdagodtam szakmailag is, hiszen mint rádióállomásparancsnok, a legkorszerűbb technikai eszközök üzemeltetését tanultam meg. Mint rajparancsnok és KISZ-vezető értékes vezetési tapasztalatokra tettem szert. Ebben a kemény, férfias munkában igaz bajtársakkal, egy életre szóló barátsággal lettem gazdagabb.

Tapasztalataim alapján nyugodt szívvel kijelenthetem, hogy a katonai szolgálat nagymértékben hozzájárul emberi értékeink gyarapításához. Éppen ezért szeretném ezt a fórumot is felhasználni arra, hogy fölhívjam a bevonulás előtt álló fiatalok figyelmét: úgy készüljenek a katonai szolgálatra, hogy az itt eltöltött idő életük nagyon fontos, értékes szakasza lehet. Ennek a társadalmi és a hadseregbeni feltételei adottak. Csupán az egyéni hozzáállás lehet döntő a megvalósulásban. A megvalósításban pedig nem lehetünk közömbösek. Feladatainkat csak jó színvonalon, nagy felelősséggel végezhetjük, hiszen szocialista hazánk, dolgozó népünk békéjének védelmezése van ránk bízva.

Kérem a kongresszust, a párt- és állami vezetőket, a parancsnokokat, a politikai munkásokat: az elkövetkezendőkben alapozzanak még jobban a fiatal párttagok munkájára, lelkesedésére.

Dr. Radics Katalin
a Magyar Tudomanyos Akademia
Nyelvtudomanyi Intezetenek tudomanyos munkatarsa

Tisztelt kongresszus!

Amikor valaki egyetemista vagy főiskolás, nagy terveket sző, úgy érzi, hogy szakmájában minden fontos kérdés megoldása őrá vár. Az elhelyezkedés után persze kiderül, hogy kicsit kevesebb lehetőség van a nagy tettekre, mint amennyit elképzeltünk, s lassabban, nehezebben is megy minden, mint gondoltuk. Sokunknak azonban így is megvolt a lehetősége, hogy a megszerzett szellemi tőkét kamatoztassa.

Egyes szakmákban ugyanakkor nem ritka a rosszabb, kiábrándí-

tobb pályakezdés sem Jogosulatlan a kiabrandulas, ha abbol ered, hogy a megpályázható állás nem Budapesten van, vagy ha abbol, hogy a munkakort nem ovezi elegendő presztízs De jogosult az elégedetlenség, ha a mérnoknek technikusi feladatot kell ellátnia, ha a gyártmányfejlesztő vagy termelő feladatokat kiszorítják a laboránsi jellegű, rutinszerű ellenőrző tevékenységek, vagy ha egyszerű adminisztrációs munkakort kell betölteni Sajnos számos esetben előfordul, hogy nincs szukség azokra az ismeretekre és készségekre, amelyeket az egyetemen, főiskolán elsajátítottunk. Időnként pedig annyi megpályázható állás-hely sincs, mint végzős hallgató

Egyre tobbszor megtortenik viszont, hogy már néhány év utan olyan feladatok ellátására kell átállni, amelyekhez a megszerzett tudas nem elegendő vagy túl specializált.

Konnyen beleeshetunk abba a hibába, hogy mindezekért a munkaerő-tervezést okoljuk A felsőoktatás azonban nemcsak a ma szakembereit, hanem a holnap értelmiségét is neveli, igy tartalmának, szerkezetének is a holnap nagyobb igényeihez kell igazodnia Az egyetemek, főiskolák szerkezetének átgondolt átalakításával, általánosabb alapképzésre épulő elágazások, tobbféle szintű munkakor betoltésére képesítő, de a későbbi szakmaváltásra is felkészítő diplomaváltozatok létrehozásával, a továbbképzés szervezettebbé tételével rugalmasabb képzési rendszert lehetne kialakítani

A pályakezdő értelmiséget befogado munkahelyeknek, vállalatoknak, intézményeknek, mindenekelőtt a vezetoknek pedig az eddigieknél nagyobb erőfeszítéseket kell tenni ahhoz, hogy a fiatal szakembereket ne csak a jelen, de a távlatok kovetelményeire figyelve is irányítsák, hogy értelmes, kockázatokat is jelentő szakmai, kozosségi és egyéni feladatok elé állítsák őket.

Igaz, a fiatal értelmiség korében is vannak, akik konnyebb, zokkenőmentesebb pályát keresnek, megalapozatlan igényekkel lépnek fel vagy vonakodnak a nagyobb szellemi erőfeszítéstől De legalább ugyanekkora baj, ha a megszerzett szaktudást kényszerpihenőre fogjuk, mert a kényszerpihenő alatt a tudás halványul, a lelkesedés elfogy, és ennek a politikai veszélye sem csekély.

A kutatóintézetekbe kerulő fiatal értelmiségiek helyzete igen kedvező, kulonosen azóta, hogy a tudományos kutatók egységes kovetel-

ményrendszerét bevezették. Nem kaphat magasabb besorolást és több fizetést az, aki valamelyik követelményt nem teljesíti. Ez a szigorúság még azoknak a körében is kedvező visszhangra talált, akik mulasztásaik miatt nem léphettek előbbre. Az is megtörténik, hogy megfelelő teljesítmény hiányában egyes kutatóknak néhány év után más pályára kell átmenniük. Nem is baj: ha a kutatói feladatokat nem sikerült jól ellátni, egész biztos társadalmilag értékesebb teljesítményt tudnak majd felmutatni más pályán. Kár, hogy egyelőre az ilyen esetek nem természetes pályamódosításként, hanem bukásként értelmeződnek, s az is sajnálatos, hogy ma még szinte kizárólag a fiatalokat érintik. A kutatásnak, a termelésnek, a vállalatoknak és intézményeknek is használna, ha a jelenleginél nagyobb volna az értelmiségi munkaerő mozgása.

A kutatói követelményrendszer jelenleg jórészt dokumentumokban mérhető kívánalmakat tartalmaz: doktori címet, nyelvvizsgát, szakmai publikációt, tudományos fokozatot. Sokkal ritkábban működik egy ennél finomabb értékmérő: az elért eredmények színvonalának tudományos és gyakorlati értékelése, minősítése.

Sokszor nemcsak az egyéni munka vonatkozásában, hanem az intézetekben, sőt társadalmi szinten sincs világosan tisztázva, hogy mely kutatások miért fontosak és mikor eredményesek.

A társadalomtudományi kutatómunka során akkor tudjuk megrajzolni a múltat a jelennel összekötő vonalak meghosszabbításából a jövő dimenzióját, ha nemzeti múltunk gondolkodásra késztető vonásait, valamint a mai magyar társadalmi valóságot pártosan és a nemzetközi tudományosság legmagasabb szintjén közelítjük meg. A sajátosan magyar vonatkozású témák gondozása, a szocialista építés időszerű kérdései és az alapkutatások között nagyobb szemléletbeli összhangot tartanék kívánatosnak. Az elvégzendő feladatokat egyrészt a szocializmus építésének politikai gyakorlata, másrészt a tudományok fejlődésének belső logikája tűzi ki, de nem egymástól függetlenül, hanem éppen egymást erősítve. Tudományos gondolkodással áthatott politika és politikus, elkötelezett tudomány még szorosabb együttműködése lehet a továbbhaladás útja.

A tudományos élet egyes területein igen gyenge a kritikai szellem, ritka a jó, színvonalas vita. A kutatói szabadság fölszabadító elve nem párosul mindig magasfokú egyéni felelősséggel, s a vita fogalmához

nem tartozik hozzá szervesen, hogy tévedni is lehet. Így sokszor a kialakuló viták olyan kórushoz hasonlítanak, amelyben az egyes szólamok más-más hangnemben és ritmusban éneklik saját dallamukat.

A jelenleginél sokkal jobban ki lehetne használni azt a lehetőséget, hogy birtokában vagyunk egy tudományos világnézetnek, amely megadja a harmóniához a közös elméleti és módszertani alapokat. Ez a világnézet, a marxizmus–leninizmus különböző megközelítési módokat tesz lehetővé és természetes módon képes befogadni, a megfelelő áttétellel képes kritikailag elsajátítani a polgári tudományosság keretében kialakult jó gondolatokat is.

Őszintén örültem, hogy a kongresszus határozattervezetében olvashattam az elmélet lebecsüléséből eredő veszélyekről is. A magyarországi tudományosság rendkívül mély gyökereiből táplálkozik az a szemlélet, amely a hipotéziseket, a felszíni jelenségek mögé hatolást megengedhetetlennek tartja. Jól megalapozott, mély elmélet, széles körű ismeret és alkotó gondolkodás nélkül pedig nem képzelhető el „versenyképes" tudomány.

Sarlós István

a Politikai Bizottság tagja,
a Hazafias Népfront Országos Tanacsanak főtitkara

Tisztelt kongresszus!

A Hazafias Népfront cselekvő részese volt a múlt öt esztendő országépítő munkájának. Tevékenysége éppúgy érzékelhető az elért eredményekben, mint a gondok és a feladatok megoldását elősegítő intézkedésekben. Mozgalmunk nagy várakozással tekint a párt XII. kongresszusára. Ez kifejezésre jutott abban is, ahogy választott testületeink részt vettek az irányelvek vitájában. Az elhangzott észrevételek és javaslatok ismeretében elmondhatom, hogy párttagok és pártonkívüliek, magyarok és nemzetiségiek, materialisták és vallásos emberek egyaránt azt javasolják: a kongresszus erősítse meg eddigi politikai irányvonalunkat.

Az eszmecserék tapasztalatai azt bizonyítják, hogy népünk politikailag egységes, és kész arra, hogy tettekkel támogassa szocialista céljaink megvalósítását Értheto és indokolt, hogy az általános egyetértéssel párhuzamosan, politikánk kovetkezetes képviselete és megvalósítása érdekében, határozott intézkedeseket, az eddiginél nagyobb kovetkezetességet és ha kell, szigorúságot varnak az erre illetékes vezetőktől.

A mozgalom a nemzeti egység erősítésén akkor tud eredményesen munkálkodni, ha az általános célok hirdetésén túl a napi eletet meghatározó tervekre és az azok teljesítését befolyásolo tényezőkre is figyelmet fordít. Az így szerzett ismereteink és tapasztalataink pedig arra köteleznek, hogy állást foglaljunk ezekben a kérdésekben Feladatunk, hogy a hozzánk érkező információkat eljuttassuk az illetékes párt- és állami szervekhez. Ezek az információk egyre nagyobb mértékben a termeléssel, az elosztással, a jovedelmek alakulásával, a településfejlesztéssel és az állampolgárok termelésben elfoglalt helyzetével foglalkoznak. Az így megismert és a termeléssel osszefuggő gondok és javaslatok továbbadása útján is erősíteni kívánjuk kapcsolatainkat az irányító szervekkel, hogy észrevételeinkkel vagy bírálatainkkal segítséget nyújtsunk munkájukhoz. A gazdaságpolitikai munkával kapcsolatban például javaslatot tettunk a kormánynak a vállalati, elsősorban a troszti irányítás egyszerűsítésére, a szolgáltatást javító kis- és közepuzemek létesítésére Más alkalommal a kisiparosok helyzetével foglalkoztunk, és az anyag- és eszkozellatás szervezettebbé tételét, az adózási rendszer egyszerűsitését szorgalmaztuk. Javaslatot dolgoztunk ki a településfejlesztési tervek és a társadalmi támogatás osszhangjának megteremtésére, a települések kapcsolatrendszerének egyszerűsítésére és a magánerós családiház-épitkezés hatékony es ellenőrizhető támogatására

Rendszeresen foglalkozunk a kornyezetvédelem altalanos és napi kérdéseivel is. Itt elsősorban a természeti kincseink megovasára, a levegő és a vizek szennyeződésének csokkentésére, valamint a tiszta és rendezett kornyezet biztosítására tettunk kezdeményező lépéseket

Helyeslés fogadta azt a szándékot, hogy hatékony gazdasági és egyéb intézkedésekkel is fellépunk azok ellen, akik nem a képességeiknek és a lehetőségeiknek megfelelően dolgoznak. Ez azonban még

csak egyoldalú, de szükséges lépés. Ezzel egyidőben kell észrevehetőbb anyagi és erkölcsi elismerésben részesíteni azokat, akik teljesítik és még inkább azokat, akik túlteljesítik kötelességüket.

Csaknem valamennyi munkahelyen napirenden van ez a kérdés. Támogatnunk kell minden gazdasági vezetőt, aki a helyi adottságokhoz igazodóan érvényesíteni akarja a munka szerinti szocialista elosztás elvét. Határozottan vissza kell utasítani azokat a nézeteket, amelyek a munka értékét figyelmen kívül hagyva az egyenlősdiséget gyakorolják. Alkotmányunk mindenki számára biztosítja a munkához való jogot és ennek alapján lehetőséget teremt arra, hogy állampolgáraink a képességeiknek és a képesítésüknek megfelelő munkát kapjanak. A gyakorlatban ezt a munkahelyi vezetőknek kell megoldaniuk, ügyelve arra, hogy erősödjék az egyes dolgozók kötődése az üzemükhöz vagy hivatalukhoz.

Azt is el kell érnünk, hogy a bér nagysága az elvégzett munkától, annak eredményességétől függjön, és legyen független az egyes emberek életkori, családi, szociális körülményeitől vagy egyéb különleges szempontoktól.

Mindenütt születtek értékes javaslatok a meglevő értékeink megőrzése és a takarékosság érdekében. Ahhoz, hogy itt javuljon a helyzet, alapvető szemléletváltozásra van szükség. Mi a legfőbb értéknek változatlanul az embert tartjuk, azt az embert, aki a társadalom javára végez – vagy a nyugdíjasok esetében: végzett – hasznos munkát.

Az emberek és a munka iránti tisztelet is olyan szemlélet érvényesítésére ösztönöz, amely szerint az emberi erővel, az anyaggal és az idővel egyaránt ésszerűbben kell takarékoskodni. A takarékosság nem a szegénység következménye és semmiképpen sem szégyelhető valami. A bölcsesség, az ésszerű gazdálkodási képesség ismérveként kell felfogni és ezért állandó és nem csupán időszakos módszerként kell bevezetni, nemcsak a közösségi tevékenységben, hanem a magánéletben is.

Tisztelt kongresszus! Azért, hogy minden becsületesen élő és dolgozó magyar állampolgárt megnyerjünk ügyünk támogatására, jelentősen fejlesztenünk kell a tájékoztató munkánkat. Itt a mennyiséggel nincs különösebb baj, hiszen egy bizonyos mennyiségen felüli információ befogadása és feldolgozása már komoly nehézségekbe ütközik. Kérdés viszont az, hogy az információ mit sugalmaz és milyen cselek-

vésre ösztönöz. A gyakran ismétlődő, de újat nem mondó és sokszor nem közérthető tájékoztatás arra nem alkalmas, hogy az egyént cselekvésre, önálló kezdeményezésre ösztönözze, viszont az ismétlés gyakorisága a változatlanság és változtathatatlanság érzését kelti. Ezért a tájékoztatás során erre oda kell figyelni, s úgy kell egy témáról ismét szólni, hogy ezzel megerősítsük vagy kiegészítsük a korábbi ismereteket. Erőfeszítéseket kell tennünk annak érdekében is, hogy a tájékoztatások gyorsan kövessék az eseményeket, azért, hogy az állampolgárok véleményét mi formáljuk és ne az alkalmi hírforrások.

Mi a nyíltságot és az őszinteséget akarjuk mindenben és mindenütt érvényesíteni. Ez szükségessé teszi azt, hogy nyíltan szóljunk a hibákról is. Ezt is tesszük. De az már baj, ha csak a nehézségekről beszélünk. Olykor az az ember érzése, hogy mindenki és mindig rosszul dolgozik. Ha viszont a településeink arculatát, az állampolgárok életszínvonalát, a termelésben elért eredményeket nézzük, akkor azt a reális képet kapjuk, mely szerint az emberek döntő többsége jól és eredményesen dolgozik. Meggyőződésem, a rossz ellen a jóra támaszkodva eredményesebben lehet fellépni, mint akkor, ha kizárólagosan a rossz munkáról szólunk. Ezért indokolt, hogy a jó munkát végző közösségeknek és egyéneknek legyen nagyobb a híre és a megbecsülése. Gondolom, nem túlzás az az igény, hogy a jó munka népszerűsítésének az eddiginél vonzóbb formáját is meg kell találnunk.

Hazánkban a társadalom helyzetének elemzése azt is szükségessé teszi, hogy megvizsgáljuk, milyen mélységben és milyen hatékonysággal érvényesül nálunk a demokrácia. Sokszor vitatkoznak arról, hogy a forma és a tartalom között milyen összefüggések vannak, másutt arról, hogy a forma és a tartalom között milyen összefüggések vannak, másutt arról, hogy a demokrácia és szervezettség ellentétpárok-e, vagy éppen kiegészítik egymást. De sok szó esik arról is, hogy mi a hasonlóság a nálunk és a tőkésországokban érvényesülő demokrácia között, illetve arról, hogy mi a kettő közötti lényegi különbség.

Azt hiszem, hogy a viták még sokáig fognak tartani – de a demokrácia fejlesztésével nem kell e viták végét bevárni, részben azért nem, mert a ma szükséges intézkedést nem lehet holnapra halasztani, másrészt és főként azért nem, mert kialakult és szilárd elvi álláspontunk van ezekben a kérdésekben.

Ezt a kérdést is osztályszempontból vizsgáljuk. Mi a hatalmon levő munkásosztály, következésképpen a vele szövetséges egész dolgozó nép érdekében akarunk minél teljesebben megvalósuló demokráciát. Ezért nem lehet azonos a demokráciáról alkotott felfogásunk a kapitalista országok uralkodó köreinek nézeteivel. A demokrácia jogokat ad, és a kötelességek teljesítését várja el mindenkitől úgy, hogy olykor a kettő közötti határ elmosódik, mint például a munkához való jog és a megélhetésért végzendő hasznos tevékenység esetében. Mi bízunk abban, hogy ez egyre inkább természetessé válik, s hogy a jól végzett munka életeleme lesz az embereknek. Nem kell felsorolni a rendszerünk által biztosított és a lakosság által gyakorolt jogokat, mert azok kiállják az összehasonlítást a polgári demokrácia adta jogokkal. Mégis utalok arra, hogy nálunk nem csupán közvetett úton, hanem közvetlenül is, és nem látványosnak tetsző népszavazásokkal vesz részt a lakosság a fontos ügyek eldöntésében. Így volt ez a törvénytervezetek társadalmi vitáinak esetében.

A demokrácia meghatározott célt szolgál – a szocializmus kiteljesítésének a célját. Ezért munkálkodni kell, méghozzá serényen és rendszeresen – ebből következik, hogy aki a célt elfogadja, annak végig kell mennie az odáig vezető úton: az alkotó munka, az áldozatvállalás, az újért való küzdelem útján. Ehhez magasfokú tudatosságra, fegyelemre és szervezettségre van szükség. Fontos persze, hogy ne csak arra legyen joga az állampolgárnak, hogy véleményt mondjon, hanem arra is, hogy a jó észrevételét fogadják el, a megvalósítható javaslatot ilyenként minősítsék, és a nem megfelelőt kellő érvekkel utasítsák el.

A döntéseket megelőző eszmecserében az emberek véleményének a megismerése az elsődleges. De ahhoz, hogy legyen az érdekeltnek véleménye, az szükséges, hogy az adott témában gyakorlati tapasztalatokat szerezhessen, hogy kellő informáltsággal rendelkezzék. Ezt a társadalmi szerveknek és mozgalmaknak, a Hazafias Népfrontnak is jó politikai munkával kell segítenie.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy a demokrácia fejlődésének lényeges feltétele, hogy minden döntési fórum, az alap- és középszint is, megfelelő és érdemi döntési lehetőséggel rendelkezzen. Mert az érdemi munka, a kollektív döntés felelőssége fejleszti leginkább a demokratikus fórumainkat, kezdve a községi tanácstól, a legmagasabb testületig.

A cél szolgálata azt kívánja, hogy egész életünkre legyen jellemző a demokratizmus. Az a helyes, ha az egyes ember életében nem a munkába lépéskor kezdődik a demokrácia, hanem már korábban, a családban, az iskolában, az életmódban és a másokkal való érintkezésben. Előfeltétele ennek az, hogy mindenki mindenkivel egyenrangúnak és egyenjogúnak tudja és érezze magát és embertársait. Az ember értékmérője az legyen, hogy képességeiből és készségeiből mennyit ad át a közösségnek, s ez mennél nagyobb hányadot képvisel, az illető annál érdemesebb a tiszteletre és megbecsülésre.

Az egyenrangúság és egyenjogúság nem zárja ki, sőt feltételezi a jó értelemben vett alá- és fölérendeltséget. Az előkészítés, a tervezés során a legszélesebb körű vitára kell lehetőséget adni, de a munka menetében az utasítások végrehajtása, a feladatoknak a kijelölt módon való teljesítése a legfőbb követelmény. Nem szülhet ez kiskirályságot. Sok emberben van erre hajlam, de ezt kiélni csak ott lehet, ahol olyanok is vannak, akik az ilyesmit eltűrik, sőt, sajnos sokszor természetesnek tartják. Az emberi méltóságot senkinek sincs joga megsérteni, de hozzáteszem, hogy a sértést eltűrni sincs joga senkinek.

A szocialista rend a kölcsönös bizalomra épül. Az állampolgár vezetőnek olyanokat választ, vagy fogad el, akiknek képességeiben, szándékában megbízik. Ez természetes. De legyen az is természetes, hogy aki elfogadta a beléje helyezett bizalmat, az bízzék azokban, akiket vezetnie, irányítania kell. Az emberekben való bizalom szükségessége a feladatok növekedésével, a nehézségek keletkezésével sem csökkenhet, ellenkezőleg: akitől többet várunk, annak a szavára többet kell adnunk.

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak! A párt szövetségi politikájának sarkalatos kérdése a nemzeti egység megteremtése és folyamatos erősítése. A XI. kongresszust követően, annak tudatában, hogy ez az egység létezik, a pártprogramot az akkori választási felhívásban nemzeti programként vállaltuk. Úgy gondolom, hogy ez helyes lépés volt, s az azóta eltelt évek megerősítették: a program céljai és a megvalósítást segítő feladatok jók, kiváltották az állampolgárok érdeklődését, egyetértését és támogatását. Ahhoz, hogy a társadalom osztályai és rétegei között az egység erősödjék, olyan mindenki által elfogadott politikára van szükség, amely választ ad a nemzet előtt álló legfonto-

sabb kérdésekre. Ez a politika a mi számunkra a szocialista országépítő munkával alakult ki.

Szükség van olyan társadalmi vezető erőre, mint ami hazánkban a munkásosztály, és szükség van a teendőket kidolgozó, politikailag irányító erőre, a pártra. Az alapfeltételek tehát adottak. Mindehhez járult és járul a jelen és a jövő szempontjából fontos érdekek azonossága is. Végül az egység létrejöttében szerepe van és lesz a hazához való kötődésnek. Különösen az ifjúság nevelésében legyen az eddiginél nagyobb szerepe a hazához való értelmi és érzelmi kötődésnek.

A nemzeti egység erősítése olyan cél, amely cselekvésre ösztönöz minden, a hazáját és népét szerető embert. S mert úgy látják, hogy a történelmi múltunkban soha nem tapasztalt egységet a szocializmus korszaka teremti meg, szívesen működnek együtt a magyarokkal a nemzetiségiek és a párttagokkal a pártonkívüliek. Ebben a törekvésben jelentős szerepe van a hazánkban működő egyházaknak. Örömmel tapasztaljuk, hogy az egyházak vezetői, papjai és hívei túlnyomó részben vállalják politikánk támogatását, és részt vesznek a társadalmi fejlődést segítő munkában.

Egy adattal is illusztrálom ezt: a népfront különböző bizottságaiban több mint ötszáz egyházi személyiség vesz részt.

Ma olyan erő nálunk a nemzeti egység, amely a nehezebbé váló feltételek mellett is jelentős forrása a haladásnak.

Nincsenek feloldhatatlan ellentmondások a társadalom osztályai és rétegei között – a meglevő és az érdekek sajátosságaiból eredő eltérések és különbségek az élet természetes velejárói. A gondok – a lakáshelyzet, a nehéz körülmények között élő idős emberek sorsa, az értelmes alkotó munka iránt növekvő igény, a fiatalok pályakezdése – minden réteget egyformán érintenek, s a megoldás is csak közös lehet: a társadalom, a nemzedékek és az egyének közös erőfeszítése.

Hazánkban olyan változás zajlik, amelynek következményeként egy családon belül különböző rétegek képviselői élnek és ismerik, megismerik nemcsak az egyén, de az adott réteg munkájának sajátos jellemzőit is. Kialakul tehát a közeledés is, és ez erősítheti valamenynyi munkaterületen az együttes munkát. Természetesen megmaradnak az egyes rétegek és szakmák olyan vonásai – a felkészültség jellegében, a szükséges tudás mértékében –, amelyek megkülönböztetnek,

de egyúttal arra is köteleznek, hogy azt a tudást, amellyel ki-ki rendelkezik, adja át az őt körülvevő közösségnek. Ez mindenkire vonatkozik és nem csupán az értelmiségiekre. Azért hangsúlyozom ezt, mert társadalmi fejlődésünkkel együtt jelentősen nő az egyes rétegek felkészültsége és a lehetősége arra, hogy nevelje, formálja embertársait.

A megbecsülés jelének tartom, ha az értelmiségi szakmákban dolgozókat a képzettségükhöz igazodóan gyakrabban és elmélyültebben informálják egyes társadalompolitikai kérdésekről. De az is a megbecsülés jele, ha elvárjuk, hogy miközben ismereteiket közkinccsé teszik, ők maguk is élnek azzal a lehetőséggel, hogy tanuljanak a munkásoktól, parasztoktól és más területek dolgozóitól.

Jól kapcsolódnak egymáshoz a társadalom osztályai és rétegei, s a kapcsolat gyakran túlnő a formális kereteken, s a cselekvés forrásává válik. Ennek illusztrálására elegendő, ha a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára indított munkaversenyre s a XII. kongresszus tiszteletére szervezett kongresszusi napokra és az állampolgáraink társadalmi munkájára utalok. A múlt évben elsősorban a szocialista brigádok közreműködésével, 1978-hoz viszonyítva 25%-kal, 4,8 milliárd forintra nőtt a társadalmi munkában előállított értékek nagysága. Az önkéntes közhasznú tevékenység a tanácsok kommunális fejlesztési alapjait 12–15%-kal növelte. A kötelezőn felül végzett munka az egyetértést, a támogatási készséget és a társadalmi közreműködés jelentőségét sugározza. Aki ebben részt vesz, az tudatosan támogatja szocialista államunkat, s növeli a nemzeti vagyont. Bár a kongresszus tiszteletére kibontakozott településfejlesztési társadalmi munka kezdetén vagyunk, arról máris számot adhatok, hogy településeink csaknem mindegyikén elkezdődött a programok végrehajtása.

Világosan kell látni, hogy ez az egység – függetlenül az egyének világnézetétől – azok között jött létre, akik elfogadják és támogatják szocializmust építő programunkat. Nem részesei ennek az egységnek azok, akik tőlünk eltérő módon képzelik el az ország jövőjét. Vannak ilyen vélemények. De hozzá kell tennünk, hogy politikánk erejét az is igazolja, hogy a világos cél képessé teszi a környezetükben élőket arra, hogy – amennyiben nem lehet meggyőzni őket – visszautasítsák a helytelen nézeteket, és elszigeteljék azok képviselőit.

Vannak a nemzeti egyseget csak szolamokban támogatok is, akik ugyan helyeslik céljainkat, élvezik az eredményeket, de ók maguk a kotelező munkán felul nem sokat tesznek a kozosségért Ők azok, akikkel gyakran kell szot váltanunk, hogy megértessuk veluk, szukségunk van rájuk, s nekik szukségük van a társadalomra

Kedves elvtársak! A politikai munka szakadatlan kuzdelem azert, hogy eszméinket terjesszuk, hogy ujabb és újabb tomegeket mozgosítsunk a szocialista jelenunkért és a holnapért végzendő munkára E torekvéseinket megértessel fogadják állampolgáraink, s mind nagyobb tomegek látják, hogy minden értuk történik, s egyre tobben tudják, hogy számunkra a legfőbb érték az erző, gondolkodo és hasznos munkát végző ember

Pártunk torekvései világosak, programja forradalmi A kongresszusi jelentés, a szóbeli beszámolo és a határozati javaslat is ezt tukrozi S mert a Hazafias Nepfront létrejottétől kezdve a népnek a párt által kitűzott céljait vallja magáénak, a jovőben is hű marad eredeti szándékához Támogatjuk a XII kongresszus határozatait, és részt veszunk azok végrehajtásában

Horváth József

a Diosgyori Gepgyar esztergalyosa

Tisztelt kongresszus!

Kozismert, hogy a Diosgyóri Gépgyar nehány evvel ezelótt sulyos gazdasági helyzetbe kerult Jelenthetem, hogy gyárunk kollektívájának becsuletes és áldozatos munkája nyomán kikerultunk ebből a mélypontból, és sikerult elindulnunk a felfelé vezető úton Ezt bizonyítják az 1979-es gazdasági év főbb mutatoi is, melyek szerint befejezett termelési tervunket 104,4%-ra, tőkés export-tervunket 102,4%-ra, nyereség-tervunket 121,2%-ra teljesítettuk. Ezzel egyutt eleget tettunk államkozi és belfoldi szállítási kotelezettségeinknek, és teljesítettuk pártunk XII. kongresszusára és hazánk felszabadulásának tiszteletére tett felajánlások időarányos részét

Támaszkodva szocialista brigádjainkra és nagyszerű torzsgárdánk-

ra, gyárunk politikai és gazdasági vezetésének sikerült dolgozóinkat a feladatok eredményes végrehajtására mozgósítani, és ezzel biztosítani a káros folyamatok megállítását és a kedvező tendenciák kibontakoztatását. Sikerült a rendelkezésre álló szellemi kapacitást koncentrálni, s a legfontosabb gazdasági feladatok megoldásának szolgálatába állítani. A termékváltás nemcsak műszaki, gazdasági gondokkal járt együtt, hanem a célok valóra váltását nagyban befolyásolták az emberi tényezők is. Előtérbe kerültek a helyi érdekek, a megszokottsághoz való ragaszkodás, a munkahelyek változtatásával járó gondok.

A termékszerkezet átalakításához kapcsolódó munkaerő-átcsoportosítás személy szerint engem is érintett, így módom van saját tapasztalataimról is számot adni. A vezetőkkel történt közös megegyezés alapján két fiammal, akik szintén esztergályosok, átkerültünk egy új gyártmányt előállító üzembe. Nagyok voltak az ambícióink, de nem tudtunk leküzdeni némi szorongást sem. A korábbinál lényegesen korszerűbb, programvezérlésű gépen vállaltunk munkát. Az új mesterfogások elméleti és gyakorlati elsajátítására a vállalatvezetés külön tanfolyamon adott módot. Így mára megfelelő színvonalon végezzük munkánkat, és az elmúlt időszakban szokásos normaidő fele alatt gyártjuk az alkatrészeket. De az új műszaki és technikai ismereteken túl még sok minden mást is meg kellett és meg kell szokni az új környezetben. Többek között az üzem egész légkörét. Ebben általában megvan a közös igyekezet, de vannak olyan körülmények és szokások is, amelyeket az ember nem tud máról holnapra átvenni, vagy úgy ítéli meg, hogy az a jobb, amit ő hozott magával.

Érdekes, hogy ahogy újabb tempót váltottunk, az üzem régebbi dolgozói körében is megváltozott a vélemény. A tanulságokat sokszor és sok helyen levontuk már, s a jövőre nézve sem felejthetjük el, hogy gondjaink jelentős része szubjektív eredetű. Ezek az irányításban, a vezetésben, a munkások szemléletében, magatartásunkban is fellelhetők. A szubjektív visszahúzó erők még ma sem szűntek meg teljesen, s ha nem vigyázunk, újra is termelődhetnek. Ezért tartom nagyon fontosnak, hogy ne általában foglalkozzunk saját hibáinkkal, tennivalóinkkal, hanem konkrétan, mert csak ez visz bennünket előbbre.

Az igazság az, hogy ilyen mértékű profilváltásra, mint ami volt, az

eszközök és emberek mozgatására nem készültünk fel kellően. Mindez kihatott a termelésre és komoly gazdálkodási gondokat jelentett. Például ma sincs még minden korszerű gépünk folyamatosan munkával leterhelve, nem mindegyike van még megfelelően felszerszámozva. Sőt, még nagyon kevés alkatrészünk van korszerűen technologizálva is. Vállalatunk pártbizottsága, végrehajtó bizottsága rendszeresen értékelte a vállalat gazdasági tevékenységét, rámutatott a gazdálkodás hiányosságaira, a problémák megoldása érdekében rendszeresen kezdeményezett, állásfoglalásaival segítette a vállalati gondok megoldását.

Jelentős és kedvező változás következett be kollektívánk munkához való viszonyában, a vezetők szemléletében, az egyes gazdasági szervek együttműködésében, a dolgozók gondolkodásában is. Ma már egyre szélesebb körben – de sajnos nem mindenkinél – elmarasztalást kap a fegyelmezetlen munka, a belső kooperáció lazasága, a lógás, az időnek, az anyagnak, az energiának bármiféle pazarlása. A közvélemény gyárunkban egyre határozottabb fellépést követel azokkal szemben, akik nem végzik munkájukat megfelelő szorgalommal. A párttagok igénylik, hogy a gazdasági munka elhanyagolásáért, rajtunk múló okokból fakadó eredménytelenségért a párt előtti felelősség is határozottabb legyen a korábbinál.

Jelenthetem a kongresszusnak, hogy ma már megfelelő mennyiségben és jó minőségben gyártjuk az új termékeket és meg is szerettük azokat. Fokozatosan megértettük a termékváltás politikai jelentőségét, gazdasági fontosságát, egyre nagyobb tenniakarással dolgozunk a műszakilag is szép feladatok végrehajtásán, igaz, a borítékunk is vastagabb.

Eredményeink természetesen nem tévesztenek meg bennünket, tudjuk, hogy a fejlődés ellenére vállalatunk hatékonysága, gazdálkodása még nem éri el azt a szintet, mely biztosítja a gazdasági stabilitásunkat és kielégíti a követelményeket. Világosak előttünk a tennivalók és ezek eredményes végrehajtásának a feltételei.

Feladatunknak a termelékenység olyan ütemű növelését tartjuk, mely a jelenlegi egy főre jutó termelési értéket a hatodik ötéves terv végére 43%-kal növeli. Ez azt jelenti, hogy évente 8–10%-os fejlődést kell elérnünk. Eredményesebb munkánk kulcskérdése, hogy a folyamatosan csökkenő létszám ellenére a gyártásfejlesztési, termeléselő-

készítési tevékenységünket magasabb színvonalra emeljük. Ennek érdekében megfelelő műszaki-gazdasági felkészültséggel rendelkező dolgozók további koncentrálását kell megoldani. El kell érnünk, hogy a termelés valamennyi fázisa olyan szinten legyen előkészítve, mely biztosítja a munkaidőnk teljes kihasználását.

Tanulva a korábbi hibákból, tovább kell folytatni a termékszerkezet korszerűsítését: olyan gyártmányfejlesztést és termékszerkezetet kívánunk megvalósítani, mely minden piacon gazdaságosan értékesíthető terméket biztosít. Ennek érdekében fejlesztjük meglevő termékeinket, vásárolunk licenceket és vállalkozunk tőkés kooperációra is.

Alapkövetelmény, hogy napról napra többet, jobbat, újszerűbben kell termelni, korszerűbbet kell nyújtani, hogy lépést tarthassunk a versenyben. Az új azonban mindig harcban születik, ezt vállalni – beleértve a pillanatnyi népszerűtlenséget is – ez az a többlet, ami tőlünk, kommunistáktól elvárható.

Dr. Prieszol Olga

a Kozalkalmazottak Szakszervezetének főtitkára

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Pártunk az elmúlt években is nagy figyelmet fordított az államélet fejlesztésére. Ennek hatására államszervezetünk egésze előbbre lépett; központi, területi és helyi szervei munkájukkal hozzájárultak társadalmunk feladatainak megoldásához, jogrendszerünknek és a szocialista törvényességnek az erősítéséhez, az állampolgárok ügyeinek jobb intézéséhez.

Úgy ítéljük meg, hogy az államapparátus dolgozóinak zöme nagy politikai elkötelezettséggel, a korábbinál nagyobb felelősséggel és hozzáértéssel végzi munkáját. Ez tükröződik a párt, a társadalom politikai, erkölcsi és anyagi elismerésében is, ami számunkra megtisztelő módon kifejeződött Kádár János elvtársnak a csepeli aktíván elmondott beszédében is.

Gondjaink egy része abból fakad, hogy az állami munka területén sem mindig vagyunk elég következetesek a politikai döntések végre-

hajtásában. Gyakorta már az értelmezéskor viták alakulnak ki. Ez a helyzet nemegyszer komoly gazdasági veszteséget is okoz az országnak. Ezért mi nagyon lényegesnek tartanánk a sokoldalúan előkészített, világos és egyértelmű állásfoglalást, amely kizárja a többféle értelmezés lehetőségét, a helyes koncepciók esetleges deformálódását a végrehajtás során, és pontosabban meghatározza magát a felelősséget is. Meggyőződésünk, hogy csak cz teremtheti meg az ellenőrizhető végrehajtást és a szigorúbb számonkérés feltételeit mind a párt, mind más felelős társadalmi és állami szervek részéről.

Az állam és az államszervezet szerepe a következő időszakban tovább növekszik. Az államigazgatás egész tevékenységét, de különösen a helyi tanácsok munkáját, a bonyolult, hosszadalmas ügyintézést egyre több és jogos kritika éri a közvélemény részéről. Ezért teljesen jogos az az igény, hogy az ügyintézésnek egyszerűbbé kell válnia. Mégis, anélkül, hogy kisebbíteném ebben a helyi tanácsok, a helyi végrehajtó szervek feladatait és felelősségét, őszintén meg kell mondanunk, hogy az ügyintézés bonyolultságáról bár ők is tehetnek, de nem egyedül. Az ő kezük is néha gúzsba van kötve. Hisz köztudott, hogy munkájuk tartalmát, mennyiségét, sőt a stílusát is alapvetően a központi jogszabályok határozzák meg. Ezt nekik végre kell hajtani, mert ha nem, törvényességi alapon számon kérjük tőlük. Ugyanakkor ezeknek a jogszabályoknak a száma nem csökken kellő mértékben. Ebből következik, hogy a munka mennyiségén, az ügyintézés időtartamán nem a jogalkalmazók tudnak változtatni.

A helyes központi irányítás és szabályozás, a felesleges feladatok kiiktatása, az állampolgárok és a közvetlen jogalkalmazók iránti nagyobb bizalom fontos feltétele annak, hogy az ügyintézés gyorsabb, felelősségteljesebb és emberközelibb legyen. De feltétele annak is, hogy a jogalkalmazók, különösen a helyi tanácsi dolgozók munkaidejéből a jelenleginél nagyobb hányad szabaduljon fel a településszervezési, a településfejlesztési és a lakosság ellátásával kapcsolatos feladatokra.

Ezért javasoljuk, hogy az illetékes szervek fontolják meg és keressék annak lehetőségét, hogyan lehetne a jelenlegi helyzeten változtatni és a szükséges koordináció garanciáit megteremteni. Ennek szerintünk többféle megoldása lehetséges. Legcélszerűbbnek egy kormánybizottság létrehozását látjuk indokoltnak ebben a témában. Hasonlóképpen

fontosnak tartjuk az államigazgatás fejlesztését célzó, több évvel ezelőtt megindult tudományos kutatómunka eddiginél hatékonyabb folytatását. Ennek keretében szakszervezetünk kiemelten kezeli és gondozza a közszolgálat személyi állományával összefüggő munkálatokat. Ezen vizsgálatok során szerzett tapasztalataink alapján úgy látjuk, hogy a közszolgálati létszámgazdálkodást az eddiginél átgondoltabban szükséges megszervezni.

Az államigazgatásban is meg kellene valósítanunk, hogy a létszámot a szervezet és a feladat szabta követelményekhez megalapozott normatívák alapján, differenciált módon alakítsuk ki. Ez is egyik módja lehet annak, hogy teljesíthető legyen az a nagyon régen megfogalmazott jogos követelmény, hogy az államigazgatási feladatokat a mainál most már valóban kisebb létszámmal, felkészültebb, erkölcsileg és anyagilag jobban elismert apparátussal oldjuk meg.

Magunkénak valljuk azokat a követelményeket, amelyeket a párt, a társadalom a közalkalmazottak magatartásával, politikai és szakmai felkészültségével, kötelességérzetével, munkastílusával kapcsolatban támaszt. Nekünk is mély meggyőződésünk, hogy az államigazgatásban a jó színvonalon végzett munka a köz szolgálatának mély megértésén alapul. Azt is tudjuk, hogy ennek általánossá válása érdekében nagyon sok még a tennivaló.

Szabó István

a nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet elnöke,
a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának elnöke

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársnők, elvtársak!

A kongresszus határozattervezete olyan politikát tükröz, mely joggal tarthat igényt minden dolgozó osztály, réteg, így a termelőszövetkezeti parasztság helyeslésére, együttműködésére is. Egyértelművé teszi a határozattervezet azt is, hogy gazdasági helyzetünket csak az eddigi teljesítmények fokozásával javíthatjuk. Ehhez viszont szükséges minden alkotó erő felszabadítása.

Kedves elvtársak! A termelési szerkezet és a termékszerkezet ker-

dése a mezőgazdaságban bizonyos mértékig sajátosan alakul, hiszen szinte minden mezőgazdasági termékre szükség van, ha azt elfogadható áron állítjuk elő. A táji, természeti adottságokat meghatározóknak kell tekinteni. Mezőgazdasági nagyüzemeink azonban – a hatékonysági követelményekhez képest – a szakosodásban, a termelőhelyi adottságokhoz való igazodásban csak lassan haladnak előre.

Sok termékkel foglalkoznak üzemeink, néha olyanokkal is, amelynek sem a természeti, sem a szakmai adottságuk, felkészültségük nem kedvez, így nem csoda, ha a színvonal nem mindig megfelelő. A mezőgazdaság belső árarányainak ésszerűsítése, a vállalati önállóság és a felelősség kiterjesztése ehhez a feladathoz is jobb feltételeket fog teremteni.

Azzal a gondolattal is azonosulok, hogy rugalmasabb, hatékonyabb állami irányítás mellett nagyobb mértékben építsünk a vállalatokra, szövetkezetekre.

Irányító szerveink kívánják meg a gazdasági vezetők alkotói önállóságát, karolják fel a jó kezdeményezéseket. A munkaerőért való versengést fel kell váltania egy magasabb igényt és követelményt támasztó munkaerő-gazdálkodási gyakorlatnak.

Elmondhatom, hogy mi Nádudvaron ezt már néhány évvel ezelőtt elkezdtük, és megmondom nagyon őszintén: nehezen indult el a dolog. A gazdasági és a pártvezetés minden erejére szükség volt hozzá, de nem bántuk meg. Elértük, hogy termelőszövetkezetünkben minden kifizetett 100 forint munkadíjra több mint 200 forint nyereség jut. Egy tagunk vagy alkalmazottunk pedig évente átlagosan közel 100 ezer forinttal járul hozzá a tiszta nyereséghez.

Jelenlegi helyzetünkben szükségszerű, hogy a szabályozók és az érdekeltségi rendszer elsősorban a hatékonyan működő vállalatok fejlődését segítsék. De mivel a gyengébb minőségű földek termésére is szükség van, a kedvezőtlen adottságú tsz-ekben is fenn kell tartanunk az újratermelés elemi feltételeit.

Az elmúlt évtizedek gyakorlata azt igazolja, hogy mezőgazdaságunk a párt gazdaságpolitikájában megfelelő helyre került. Adottságaink alapján kiemelten fejleszthető terület, amelynek fő funkciója kettős: kiegyensúlyozott belföldi ellátás és gazdaságos export. Szerepe első felének mezőgazdaságunk már évekkel ezelőtt megfelelt – megterem-

tette a hazai ellátáshoz szükséges termékeket. A termelés mennyiségi fejlődése pedig lehetővé és szükségessé teszi, hogy termékeink növekvő részét külföldre adjuk el.

Ebből eredően a magasabb követelmények át kell hogy formálják a tervezést, az irányítást, a kereskedelem, a feldolgozás megszokott módszereit, szervezeti megoldásait. Kialakulóban van a mezőgazdasági nagyüzemek, a mezőgazdasági és tudományos szervezetek, egyetemek, a mezőgazdaság és az ipar újfajta kapcsolatrendszere.

Helyesen nyitottunk teret a gazdaságilag előnyös társulásoknak, a termelési rendszereknek, az olyan zártabb együttműködési formáknak, mint az agráripari egyesülések.

Elvtársak! Agrár- és szövetkezetpolitikánk lenini alapelvei az elmúlt húsz évben változatlanok. Változatlan a társadalmi és csoportérdekek összehangolásában, az anyagi érdekeltség fenntartásában, a gazdasági, üzemi és szövetkezeti demokrácia fejlesztésében, a fokozatosságban, változatlan a nagy- és kisüzemi, a korszerű és hagyományos termelés együttes fejlesztésében, valamint más hasonló jellegű kérdésekben.

Ne feledkezzünk meg azonban arról, hogy mezőgazdaságunk közel negyedszázada változások szüntelen sorozata is. Az elvek stabilitása és a valóság állandó változása jól összefér. Talán elegendő, ha megemlítem parasztságunk átrétegeződését, a termelőerők koncentrációját, az egyesüléseket, a tevékenységi kör kiterjesztését, a háztáji gazdálkodás átalakulását és a vezető réteg kicserélődését. Meggyőződésem, hogy mezőgazdasági viszonyaink a követelmények súlya miatt változni fognak az elkövetkező évtizedekben is. Szervezetek, közösségek és egyének méretnek meg, sikersorozatok érhetnek véget, új minőségek, új értékek születnek.

Mezőgazdaságunk már versenyképesen termeszt gabonát és még sok más fontos terméket. Szép eredményeket értünk el a hústermelésben is. Állattenyésztésünk azonban még sok kívánnivalót hagy maga után. Több mezőgazdasági termékünk még költséges, drága ahhoz, hogy minden piacon sikerrel állja a versenyt.

Jóllehet az elmúlt öt esztendőben nehezebb körülmények között dolgoztunk, nagyobb terheket viseltünk, mint azelőtt, megértünk két aszályos esztendőt is, mégsem fékeződött le agrárfejlődésünk.

Javult a mezőgazdasági nagyüzemek teljesítőképessége, a termelőszövetkezetek tagjainak érdekeltsége erős. Életképesek a háztáji és kisegítő gazdaságok. Szocialista nagyüzemeink, köztük a termelőszövetkezetek segítik, szervezik a háztáji és kisegítő gazdaságok termelését. A szövetkezeti parasztság jó politikai légkörben, biztonságtudatban él és dolgozik.

Elvtársak! A külső feltételek, hatások gyors – néha meglepő – változásait ismerve arra is felkészültünk, és megértjük, hogy sem a szabályozórendszert, sem az árakat nem lehet évekre előre mereven megállapítani. A mezőgazdasági termelés sajátos folyamata azonban megköveteli, hogy legalább egy-egy gazdasági éven belüli ár- és szabályozórendszer ne változzon, legyen az biztos.

Tisztelt kongresszus! Termelőszövetkezeti parasztságunk tudja, hogy még feszesebben kell dolgozni az elkövetkező években. Cselekvő részesei a párt politikai irányvonala erősítésének. A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa és a területi szövetségek is mindent megtettek agrár- és szövetkezetpolitikánk gyakorlati megvalósításáért. Így lesz ez a jövőben is. A termelőszövetkezeti mozgalom felelős tetteket vállal a biztató jövőt ígérő céljaink megvalósításáért.

Kettler Pál

az Épületasztalosipari és Faipari Vállalat vezérigazgatója

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Az építőipar, köztük mi, asztalosok – annak ellenére, hogy esetenként a közvélemény kritikája kellemetlen perceket jelent – végeredményben szerencsés helyzetben vagyunk, mert a fejlődésben Központi Bizottságunk, ennek nyomán különböző kormányhatározatok nagy segítséget, jelentős támpontokat adnak. A XI. kongresszuson megfogalmazott lakásépítési programunk végrehajtása az 1978. évi párthatározat után felgyorsult.

Jelentősek az eredmények. A fejlődés azonban az építőiparban szó szerint igen ellentmondásos. A legnagyobb erőfeszítéssel sem tudtunk megfelelően felnőni az elérhető, korszerű technikához, és az építők

helytállása eléggé verejtékes. A nagy eredmények nagyon sokszor utánjavításokban születnek meg, és a minőség gyakorlatilag politikai kérdéssé vált.

Az elmúlt két esztendő különösen bebizonyította, hogy nem elég a kerítésen belül rendet csinálni, a szakmák közötti együttműködés az építőiparon belül és kívül egyaránt nagy szerephez jutott. Az építőiparban dolgozó kommunisták előtt egyértelművé kezd válni, hogy egyetlen lehetőségünk a legnagyobb tartalék: a meglevő erők összefogása, kihasználása.

A mi vállalatunknak különösen az építőipar helyszíni befejező munkáit kell segítenie, átvállalnia. E feladatot részben már megoldottuk, de különösen az ablakok minőségének javításában sok még a tennivalónk. Egyre nagyobb lesz a jelentősége a munkamegosztásnak, és megjavultak a feltételei annak, hogy a munkaerőt a nagy termelékenységű üzemekbe csoportosítsuk át. A helyzet azonban mégis lassan változik, mert nincs, aki ezt az átcsoportosítást megszervezze. Sőt az új szabályozók a létszám növelését akkor is büntetik, ha nagy termelékenységgel dolgozó vállalatról van szó.

Kollektívánk képes arra, hogy a munka hatékonyságát tovább növelje. Figyelmünk az anyag és az élő munka csökkentésére, a minőség lényeges javítására összpontosul. A világos célok ellenére a helyzet nehéz. Nagy megterhelést jelent a nyereségnek több mint 70 százalékos csökkentése, és az ellentmondások különösen nagyok a szabad alapanyagárak és a maximált késztermékárak között. Mi érthetetlennek tartjuk azoknak a gyenge minőségű hazai fáknak az áremelését, amelyekből a parkettát készítjük.

Tudjuk, hogy nem lehet szabályozókat kiadni úgy, hogy az minden vállalatra egyformán testre szabott legyen. A gyárak nagy lehetősége a termelékenység. Nálunk a bérhányad 2,5 százalék. Egy négyzetméter ablak közvetlen munkabére 14 forint. Egy négyzetméter parkettáért 3–8 forint munkabért fizetünk. Ezzel vagyunk azon az életszínvonalon, amelyet a dolgozók általában megelégedéssel fogadnak. Azt azonban nem tartjuk rendjén valónak, hogy például a szolgáltatók az ablaktisztításért azoknak az állami és szövetkezeti vállalatoknak, amelyek hozzájuk fordulnak, többet számolnak, mint az új ablakok készítésének munkadíja.

Nem akarom a szót szaporítani, csupán azt szeretném megerősíteni, ami elhangzott a beszámolóban is, hogy nem lehet a népgazdaságot csupán szabályzókkal irányítani, akármilyen fontosak azok. A helyzet megjavításához konkrét vezetői szervező munkára van szükség a legfelsőbb szinttől a szocialista brigádokig, mind az állami gazdasági szervezetekben, mind a pártszervezetekben. Ez a folyamat elvtársak ma még erőtlen. Nagyon sok múlik ma még a véletlenen, közben az idő veszedelmesen telik és gondjaink alig csökkennek.

Kedves elvtársak! Ezek után szeretnék arról szólni, hogy mi most, 1980-ban mit teszünk a ráfordítások csökkentése érdekében, mit teszünk azért, hogy az építkezések elegendő és jobb minőségű ellátásban részesüljenek.

Az egyik legnagyobb lehetőségünk olyan ablakok készítése, amelyek jobb szigetelőképességgel fűtési energiát képesek megtakarítani. Korábbi fejlesztéseink beértek. Összefogtunk az ELZETT, a Borsodi Vegyikombinát, a BUDALAKK, a Taurus, az Üvegipar és még nagyon sok más vállalattal azért, hogy végrehajtsuk azt az ígéretet, amelyet a budapesti építőipari pártaktíván tettünk akkor, amikor a párt az építőipari határozatot a kommunistákkal megbeszélte. Már az idén tudunk olyan ablakokat gyártani, amelyekkel mintegy 25 millió forint értékű fűtési energia takarítható meg. Jövőre a megtakarítás már 50 millió lehet és ez többszörösére emelhető, ha mindenhova, ahova érdemes, korszerű ablakokat teszünk.

Ezeknél a fejlesztéseknél a középpontban az anyagok, a felhasznált szerkezetek sokkal jobb minősége áll. A legnagyobb megpróbáltatás azonban idegekkel bírni azt a lassúságot, amely az új szerkezetek térhódítását kíséri. A legnehezebb elérni azt, hogy mindenki átérezze; a helyzet változtatása elsősorban rajtunk, munkásokon, vezetőkön múlik. A legnagyobb akadályt a maradi nézetek jelentik. Az igénytelenség és a tehetetlenség, a más vállalat és más emberek dolgoztatására való törekvés gyakran szövi át az irányítást a megfeszített munka helyett.

Az élet a kérdést egyre inkább úgy veti fel, hogy megbukhat-e a jó gazdaságpolitika akkor, ha az embereket a meggyőződés vezeti. Nyilvánvalóan nem. Az emberi tényezők nagyon nagy jelentőséget kaptak.

Kedves elvtársak! Sikeres munkánkhoz, a sokkal nagyobb teljesít-

ményekhez az üzemi demokrácia különösen fontos eszköz. Nem élünk azonban mindig jól ezzel a lehetőséggel, van torzulás és ellentmondás itt is. Nagyjából rendben vagyunk a különböző fórumok előkészítésénél, azok nem működnek rosszul. Az élet azonban többnyire nem a fórumokon, hanem a fórumok között zajlik. Sokszor hangoztatjuk, hogy a demokrácia érvényesülése politikai kérdés, de a formális szervezeti problémáknál olykor elakadunk, a tartalom néha háttérbe szorul. Pedig már azt is tudjuk, hogy a demokráciában nem a vita, a döntés előkészítése a legnagyobb hatású – bár ezek nélkül nem lehet mozgósítani –, hanem a tettek, a végrehajtásban való részvétel.

A beszámoltatások, a jogköröknek megfelelő döntések, állásfoglalások, vélemények úgy-ahogy érvényre jutnak. Valami azonban nem stimmel. A végrehajtásban, ahol különbözőek a feladatok, ahol mindenkinek a saját felelősségére kell a feladatot elvégezni, ott a felelősségvállalás nem azonos. Ezt a gyakorlatot, elvtársak, megváltoztatni elsősorban a pártszervezetek, a kommunisták képesek. Ehhez a feladathoz kell az üzemi demokráciát segítségül hívni.

A szocialista brigádvezetők és szakszervezeti bizalmiak támogatásával a teljesítményeket igyekszünk egyénileg is mérni. A prémiumok felét az egyéni teljesítményekhez, a másik felét a tervteljesítéshez kötöttük. Valószínű, hogy már az idén megtépázzuk az együtt sírunk, együtt nevetünk gyakorlatot. Teljes erőnkből gyarapítani akarjuk az öntudatos emberek számát és növelni szeretnénk az öntudat színvonalát. Nekünk, kommunistáknak, különösen a vezetőknek és az állami segítséggel kiművelt mérnököknek, közgazdászoknak, technikusoknak úgy kell az élre állnunk és példát mutatva dolgoznunk, hogy mindenki előtt nyilvánvalóvá váljék: nem a vezetési fogyatékosságok miatt mozgósítunk, hanem a megnövekedett feladatokhoz hívjuk a dolgozókat segítségül.

Ognjan Dojnov

a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára

Drága magyar barátaim, elvtársnők és elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága nevében szívből megköszönjem a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívását, és átadjam önöknek és önökön keresztül az egész magyar népnek a bolgár kommunisták, a bolgár munkásosztály és személyesen Todor Zsivkov elvtársnak, a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága első titkárának, a Bolgár Népköztársaság Államtanácsa elnökének forró üdvözletét és jókívánságait.

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa büszkeséggel állapítja meg, hogy az elmúlt időszakban az önök hazája szabad, független, szocialista országgá vált, a fejlett szocialista társadalmat építi. A magyar nép joggal büszke a szocialista építésben elért eredményeire. Őszintén örülnek a Bolgár Népköztársaság dolgozói is, mivel ezek az eredmények jelentős mértékben hozzájárulnak a szocialista közösség erejének, a szocializmus és a béke erőinek megszilárdításához az egész világon.

Népünk nagyra értékeli a Magyar Népköztársaság békeszerető külpolitikáját, aktív részvételét a Varsói Szerződés szervezetének és a KGST-nek a tevékenységében.

Elvtársnők és elvtársak! A Bolgár Kommunista Párt ma olyan feladatok megoldásán dolgozik, amelyek hasonlóak az önök feladataihoz. Ez azért van így, mert a mi két országunk mint szocialista országok egykorúak, a fejlődésnek egy és ugyanazon szakaszában vannak: a fejlett szocialista társadalom építésének szakaszában.

Népünk 1979-ben ünnepélyesen emlékezett meg a bulgáriai szocialista forradalom 35. évfordulójáról, és számvetést végzett a megtett útról. Büszkén állapítjuk meg, hogy az utóbbi 35 év a leggyümölcsözőbb időszak Bulgária tizenhárom évszázados történelmében. Örvendetes eredményeket értünk el a legutóbbi, a XI. pártkongresszus óta is. Ezek a kiváló eredmények a bolgár munkások, parasztok és értelmiségiek önfeláldozó munkájának gyümölcsei, azé a munkáé, amelyet

a Bolgár Kommunista Párt nagy hatékonyságra és jó minőségre vonatkozó stratégiai vonalának a valóra váltásáért végeznek.

Jelenleg a munka szocialista szervezésének és a gazdaság tervszerű irányításának további tökéletesítésén dolgozunk. Rendkívüli jelentőségük van e tekintetben a Todor Zsivkov elvtárs kezdeményezése alapján és az ő közvetlen irányítása alatt kidolgozott alapelveknek, amelyeknek célja a népgazdaság irányításának gazdasági alapokra történő helyezése.

A gazdaság intenzív és hatékony fejlődésének objektív követelményeit szem előtt tartva következetesen törekszünk a termelés rekonstrukciójára és korszerűsítésére, struktúrájának tökéletesítésére a tudomány és technika korszerű vívmányai alapján. Létrehozzuk az összes feltételt ahhoz, hogy következő ötéves tervünk, a nyolcadik ötéves terv, a műszaki-tudományos haladás tervévé váljon.

Kedves elvtársnők és elvtársak! Földrajzilag közel lévén egymáshoz, hasonló sorsban osztozva, a bolgár és a magyar nép történelmének sok közös lapja van. Minden bolgár és minden magyar számára felejthetetlen marad Petőfi Sándor és Hriszto Botev hősiessége, lángoló költészete, a nemzeti és társadalmi felszabadulás harcosainak önfeláldozása, a bolgár és a magyar forradalmárok kapcsolatai és egymás kölcsönös támogatása a múltban. Bolgár kommunisták harcoltak a Magyar Vörös Hadseregben a Magyar Tanácsköztársaság megvédéséért. 35 évvel ezelőtt Magyarországnak a fasizmus alóli felszabadításáért, vállvetve a dicső szovjet harcosokkal, bolgár katonák is harcoltak, s közülük ezrek áldozták életüket magyar földön.

A fasizmus feletti győzelem után, a szocialista társadalom felépítéséért folytatott harcban, a bolgár és a magyar nép közötti barátság és együttműködés minőségileg új jelleget öltött, újabb erős lendületet kapott. Ma a bolgár–magyar kapcsolatok dinamikusan fejlődnek, elmélyülnek és új tartalommal gazdagodnak, a marxizmus–leninizmuson, a szocialista internacionalizmuson alapulnak.

Ez az együttműködés az élet minden területére kiterjed, minden szinten fejlődik.

A bolgár és a magyar nép régmúlt időkből eredő, viharokat és győzelmeket megélt, a szocialista építés éveiben felvirágzott barátsága erősödni és mélyülni fog mindaddig, amíg csak a Duna vize folyik.

Elvtársnők és elvtársak! Azok a hatalmas sikerek, amelyeket a bolgár és a magyar nép a szocialista építés éveiben kivívott csak azért váltak lehetővé, mert Európában béke uralkodott. Csakis békés feltételek között érhetjük el azokat az újabb nagy célokat, valósíthatjuk meg azokat a feladatokat is, amelyeket a Bolgár Kommunista Párt és a Magyar Szocialista Munkáspárt kitűz.

Sajnos, az utóbbi időben a nemzetközi helyzetben rosszabbodás következett be. A létező szocializmus és a nemzeti felszabadító harcok sikereitől megijedve, elveszett pozíciójának visszaszerzésére törekedve az imperializmus támadásba lendült a béke és társadalmi haladás erői ellen. A NATO-országok a fegyverkezési hajsza gyorsításával válaszoltak a szocialista országoknak azokra a javaslataira, hogy a politikai enyhülést katonai enyhüléssel egészítsük ki. És mindezt a nemzetközi reakció eleddig nem tapasztalt szovjetellenes és kommunistaellenes hisztériával, a Szovjetunió, a szocialista közösség országai, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom elleni hatalmas propagandahadjárattal kíséri.

Az amerikai imperializmus lépéseit aktívan támogatják a NATO-országok legreakciósabb körei. Nyílt szövetségeseinek bizonyultak Izrael, Egyiptom, Pakisztán, Szaúd-Arábia reakciós rendszerei és nem utolsósorban Kína vezető körei. A nemzetközi reakció súlyosan veszélyezteti a békét és a nemzetközi enyhülést.

Éppen ezért, ma erőteljesebben, mint bármikor, határozottan szembe kell szállni a háborúra spekuláló erőkkel, azokkal a kísérleteikkel, hogy visszahozzák a hidegháborút, és az emberiséget a nukleáris megsemmisülés veszélyébe sodorják. Nem kétséges, hogy a népeknek elegendő erejük van ahhoz, hogy határozottan visszaverjék e próbálkozásokat. Ennek legfőbb biztosítéka a Varsói Szerződés szervezetében résztvevő államok egysége, összefogása, szakadatlanul növekvő ereje.

A Bolgár Népköztársaság mélyen elvi, következetes és építő jellegű külpolitikát folytat. Szolidáris az imperializmus, a gyarmatosítás és a fajüldözés ellen, a nemzeti felszabadulásért, a függetlenségért és társadalmi haladásért harcoló népekkel. A bolgár nép fenntartás nélkül az afgán nép oldalán áll abban a harcban, amelyet az imperialista törekvések ellen, az áprilisi forradalom vívmányainak megvédéséért vív, és teljes mértékben támogatja a Szovjetunió időszerű, határozott

lépéseit az Afgán Demokratikus Köztársaság megsegítésére. Mi amellett vagyunk, hogy a békés egymás mellett élés alapján fejlődjenek kapcsolataink a tőkésországokkal is.

A Bolgár Kommunista Párt különös figyelmet fordít balkáni szomszédainkhoz fűződő kapcsolatainkra. A Bolgár Népköztársaság politikája a Balkán térségben, jelentette ki Todor Zsivkov elvtárs, „következetes, elvi, változatlan, konjunkturális hatásoktól mentes politika".

A Bolgár Népköztársaság – egy sorban és megbonthatatlan szövetségben a testvéri szocialista országokkal – továbbra is aktívan hozzájárul a béke megőrzéséhez, a népek közötti békés együttműködéshez Európában és az egész világon.

(Elhangzott Dunaújvárosban, a Dunai Vasműben tartott nagygyűlésen.)

Phoumi Vongvichit

a Laoszi Forradalmi Néppart Központi Bizottsága
Politikai Bizottságának tagja,
a Minisztertanács elnokhelyettese

Kedves elvtársak, barátaim!

Nagy megtiszteltetés és különös öröm számunkra, hogy a Laoszi Forradalmi Néppárt küldöttsége eljöhetett Magyarországra és részt vehet az MSZMP XII. kongresszusán.

Attól a naptól kezdve, amikor a Magyar Népköztársaság gyönyörű földjére léptünk, a magyar testvérpárt Központi Bizottsága és a testvéri magyar nép megkülönböztetett baráti szeretetével tüntetett ki bennünket.

Megragadjuk az alkalmat, hogy a Magyar Szocialista Munkáspártnak, a dolgozó, hősi magyar népnek átadjuk a Laoszi Forradalmi Néppárt és az egész laoszi nép forró üdvözletét, tolmácsoljuk harcos szolidaritását és elvtársi érzéseit.

Az MSZMP XII. kongresszusán nagy figyelemmel hallgattuk Kádár János elvtárs beszámolóját, amely megvonta az elmúlt öt év munkájának mérlegét és kijelölte a következő esztendők feladatait. A beszá-

molóból kiviláglott, hogy a hősi magyar dolgozó nép az MSZMP vezetésével szép eredményeket ért el az ötéves terv teljesítésében. Ezek a ragyogó eredmények lehetővé tették, hogy a Magyar Népköztársaság nemzetközi befolyása és hírneve egyre növekedjék, ami egyben jelentősen hozzájárul a szocialista világrendszer védelméhez és a világbéke megóvásához.

Tisztában vagyunk azzal is, hogy a hősi magyar nép nemcsak azért küzd, hogy országának nagyobb jólétet biztosítson, hanem áldozatokat is hoz azoknak az országoknak a népeiért, amelyek a békéért, a nemzeti függetlenségért és egy igazságosabb világért küzdenek. A laoszi nép is sok segítséget – erkölcsit és anyagit egyaránt – kapott a magyar párttól, a magyar kormánytól és néptől a nemzeti függetlenségéért vívott harcában. Ez a segítség az elmúlt négy év alatt, a szocialista átalakulás és építés szakaszában, még érezhetőbbé vált. Az, hogy a magyar szakemberek napjainkban megosztják a laoszi néppel örömüket és bánatukat, hogy diákjaink mind nagyobb számban folytatják tanulmányaikat Magyarország különböző egyetemein, a népeink közötti mély barátságot tanúsítja, megmutatja annak a segítségnek a nagyságát, amelyet a magyar nép a laoszi népnek nyújt. Ezek a tettek tovább erősítik a népeink között hosszú évek óta meglevő szolidaritást, s ugyanakkor fokozzák a Délkelet-Ázsiában a szocialista rendszer élvonalában álló laoszi nép bizalmát a Magyar Népköztársaság iránt. Örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy legőszintébb köszönetünket fejezzük ki a magyar pártnak, a magyar kormánynak és a testvéri magyar népnek.

Kedves elvtársak! Hazánknak, Laosznak a története ezer éve az elnyomás és a hűbéri kizsákmányolás elleni harc, majd egy évszázada az imperializmus elleni küzdelem története. Országunk elveszítette függetlenségét és szabadságát, a külföldiek igája alá került, és népe példátlan nyomort és szenvedést ismert meg. Ezért volt műveltségi színvonala oly alacsony, ezért volt gazdasága oly elmaradott. A laoszi nép azonban sohasem szűnt meg harcolni hazájáért és szabadságáért. Előbb az Indokínai Kommunista Párt, később a Laoszi Forradalmi Néppárt vezetésével bátor és áldozatos harcot folytatott nemzeti függetlenségéért. A laoszi nép a pártunk köré tömörülő nemzetiségek szoros egységének, valamint pártunk igazságos politikájának és tisztán

látó vezetésének köszönhetően ebben a nehéz és hosszú harcban naponta újabb és újabb győzelmeket ért el.

Az 1954. évi genfi egyezmény a francia imperialista gyarmatosítás végét jelezte Laoszban. Ekkor a soknemzetiségű laoszi nép nagy várakozással fordult a jövő felé, abban bízott, hogy békében építheti hazáját. De az amerikai imperialisták sietve a francia imperialisták nyomába léptek, és hazánkat továbbra is gyarmati sorban akarták tartani. Kénytelenek voltunk ismét fegyvert fogni, hogy megküzdjünk az amerikai imperializmussal.

Ez a harc még nehezebb, még keményebb és még veszélyesebb volt, mert kilenc évi pusztító háború után újabb húsz esztendeig kellett harcolnunk egy még gazdagabb, még erősebb és még barbárabb új ellenség, a világ legnagyobb imperialista hatalma ellen, amely minden lehető demagóg manővert és minden elképzelhető fegyvert felhasznált ellenünk. Hárommillió tonna bombát dobott le hazánk területének négyötödére azzal a céllal, hogy megsemmisítse a laoszi forradalmi erőket. Ennek ellenére a Laoszi Népi Forradalmi Párt helyes és előrelátó vezetésével és az összes laoszi nemzetiség szilárd szövetsége alapján, a testvéri vietnami és kambodzsai népekkel való szolidarításnak, a Szovjetunió, a testvéri szocialista országok, a békéért, a nemzeti függetlenségért és az igazságosságért küzdő népek hatékony segítségének köszönhetően a laoszi nép meghiúsította az ellenség minden agresszív manőverét és nap mint nap nagyobb és ragyogóbb győzelmeket aratott.

Az amerikai imperialisták agressziós háborúja 1975. december 2-án ért véget. Ez az a nap, amely a laoszi nép számára új, virágzó korszakot nyitott és a népet ismét szabaddá és országa gazdájává tette.

Az elmúlt négy évben a laoszi nép minden erőfeszítését a háborús sebek begyógyítására, a forradalmi közigazgatás szerveinek megerősítésére és a harminc évig tartó háború által elpusztított nemzetgazdaság helyreállítására összpontosította.

Azonban ebben az időszakban újabb nehézségekkel találtuk szemben magunkat, amelyek akadályozzák népünket abban, hogy a szocializmus útján haladjon. E nehézségeket egyrészt az amerikai imperialisták és kiszolgálóik okozzák, másrészt pedig a Pekingben uralmon levő reakciósok, akik terjeszkedő és hegemonista hatalmi terveik megvalósítása érdekében szövetségre léptek az amerikai és más im-

perialista hatalmakkal Összevonták csapataikat a kínai–laoszi határ mentén, kémeket kuldtek laoszi teruletre, tomorítették a kínai teruletre emigrált laoszi reakciós erőket és arra használják fel őket, hogy szabotázs- és felforgató akciókat hajtsanak végre a Laoszi Népi Demokratikus Koztársaság ellen.

De bárhogy történjék is, egész népunk elszántan tomorul a Laoszi Népi Forradalmi Párt korul, hogy országunkat toretlenul a szocializmus felé vezesse. Proletárdiktatúrát hoztunk létre és egyidóben három forradalmat vittunk véghez: forradalmat a termelési viszonyokban, amely lehetóvé teszi, hogy népunk a szocialista kollektivizmus irányítoja legyen, műszaki-tudományos forradalmat, amely a termelőerők fejlódésének sarokkove, valamint ideológiai és kulturális forradalmat, melynek egy lépéssel meg kell előznie a másik kettőt, s melynek célja új, szocialista embertípus nevelése.

Kulpolitikai téren szoros kapcsolatokat tartunk fenn a Vietnami Szocialista Koztársasággal és a Kambodzsai Népi Koztársasaggal, szolidárisak vagyunk a Szovjetunióval, a Magyar Népkoztársasággal és a tobbi szocialista testvérországgal, támogatjuk a békéért, a nemzeti fuggetlenségért, a szuverenitásért és az igazságért kuzdő országok népeit, az enyhulést, a világbéke megőrzését. Határozottan állást foglalunk amellett, hogy a Szovjetunióban tartsák meg az 1980-as nyári olimpiát, amelyen nagy lelkesedéssel fogunk részt venni.

Üdvozoljuk a Szovjetuniónak azt az elhatározását, hogy segitseget nyújt Afganisztánnak.

Kedves elvtársak! Laoszi népunk orokre megórzi emlékezetében a testvérországok segítségét, ezt országunk történelme soha nem fogja elfelejteni. Igazságos politikánk megvalósításában mellettunk áll, támogat bennunket Vietnam, Kambodzsa, a Szovjetunió, a tobbi testvérország és a békéért, nemzeti fuggetlenségért és társadalmi haladásért kuzdő ország, s szilárd meggyőződésunk, hogy így képesek leszunk legyőzni minden akadályt és nehézséget, biztonsággal előre vinni drága hazánkat a szocializmus felé vezető úton, hozzájárulva ezzel a béke megórzéséhez Indokínában, Délkelet-Ázsiaban és az egész világon.

(Elhangzott a kiskunmajsai Jonathán Termelőszovetkezetben tartott szolidaritási gyűlésen.)

Stanisław Kania
a Lengyel Egyesult Munkaspart Kozponti Bizottsaga
Politikai Bizottsaganak tagja,
a Kozponti Bizottsag titkara

Kedves elvtársnők és elvtársak! Drága magyar barátaink!
A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusán részt vevő lengyel delegáció nevében ezúton mondok őszinte köszönetet a forró fogadtatásért. Szeretném átadni önöknek és önök révén minden magyar kommunistának, az egész magyar népnek a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottsága és első titkárunk, Edward Gierek elvtárs baráti, szívből jövő üdvözletét.

Őszintén örülünk, hogy annak a Vörös Csepelnek vendégei lehetünk, amelynek nevét minden forradalmár jól ismeri. Csepel a magyar munkásosztály bölcsője és a világproletariátus forradalmi harcainak élő hagyománya.

Csepel széles körű kooperációs kapcsolatai révén az országainkat is felölelő szocialista gazdasági együttműködés és integráció legkifejezőbb példája. A Csepel Művek üzemeiből Lengyelország gépeket, távközlési berendezéseket, transzformátorokat, a Sztár típusú tehergépkocsihoz motorblokkokat kap. A szerszámgépipari együttműködés bővülésében országaink vezető szerepet játszanak és hozzájárulnak ahhoz, hogy a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának országai új eredményeket érhessenek el.

Kedves magyar barátaink! Országaink és népeink történelmében sok az olyan közös vonás, amely hagyományos és tartós barátságunk tanúbizonysága. Mily gyakran harcoltak vállvetve magyarok és lengyelek a szabadságért, és örültek együtt a győzelemnek. Mily gyakran voltak keserű napjaik is, ha vereséget szenvedtek. A szabadságharc felszabadító mozgalmaiban a hadseregeink élén Dembinszky Henrik tábornok vett részt, és a magyar nép emlékezetéből Bem József, a legendás hírű Bem apó emléke nem törölhető ki. Szinte mindenki tudja, hogy milyen mély barátság kötötte össze Bem apót és szárnysegédjét, a lánglelkű magyar költőt és forradalmárt, Petőfi Sándort.

Népeink barátságának egyik fontos tényezője a lengyel és a magyar forradalmárok közös harcának hagyománya. Ennek egyik legszebb

tanúbizonysága, hogy lengyelek is részt vettek a Magyar Tanácsköztársaság védelmében.

Nem feledkezhetünk el soha arról a felbecsulhetetlen értékű segítségről és gondoskodásról, amelyet a magyar nép nyújtott a második világháború első napjaiban, a szeptemberi vereség után az országuk elhagyására kényszerülő lengyel katonaknak és menekulteknek. Vagy elfeledkezhetünk-e arról, hogy a felszabadulás után éppen a mi országaink siettek elsőként egymásnak baráti támogatást nyújtani? Magyar gyógyszerek segítettek a lengyel gyerekek életének megmentésében, a lengyel szén teremtett meleget a fagyoskodó Budapest lakóinak.

Háború utáni sikereink jelentős részét a kölcsönös segítségnyújtásnak és együttműködésnek köszönhetjük. Dinamikusan fejlődnek gazdasági és kereskedelmi kapcsolataink, sokoldalúan bővül tudományos és kulturális együttműködésünk.

Így tehát, kedves barátaink, a szocializmus építésének közös időszaka, országaink történelmének közös lapjai alapján tiszta szívből mondhatjuk azt a lengyel szólást: polak węgier dwa bratanki – a magyarok és a lengyelek igaz jóbarátok. Mindig azon fogunk fáradozni, hogy ez a kivételes értékű barátság, pártjaink és népeink együttműködése tartós legyen és tovább virágozzon.

Az önök országa nagy tekintélyre tett szert Európában és szerte a világon. Ezt annak köszönheti, hogy ez a Magyarország békét építő, mélyen internacionalista, a szocializmus és a béke ügyét erősítő külpolitikát folytat. Örülünk az önök sikereinek és osztozunk az eredmények felett érzett elégedettségükben, hiszen azok értékes hozzájárulást jelentenek közös ügyünkhöz, a szocializmus erejének és pozíciónak megerősítéséhez. Mély meggyőződésünk, hogy a XII. kongresszus által kitűzött nem könnyű feladatok megvalósítása tovább gazdagítja a Magyar Népköztársaság eddigi nagy eredményeit s hozzájárul ahhoz, hogy a magyar nép életének minden területén az önök marxista–leninista pártjának vezető szerepe tovább erősödjön.

Kedves magyar barátaink! Alig egy hónapja fejeződött be a Lengyel Egyesült Munkáspárt VIII. kongresszusa, amely értékelte eddigi eredményeinket, kitűzte a további munka irányait.

A következő ötéves tervre vonatkozó határozataiban kongresszusunk kimondta: adottságainknak és lehetőségeinknek megfelelően, olyan mértékben, ahogy javul a munka minősége és a gazdálkodás hatékonysága, minden erőnkkel az embereket szolgáló legfontosabb társadalmi célok megvalósítására törekszünk.

A következő években és a távolabbi jövőben végrehajtandó feladataink megvalósítása szoros kapcsolatban áll a szocialista gazdasági integráció fejlődésével, a szocialista országok közötti együttműködés elmélyülésével.

Kedves elvtársak! Hamarosan együtt ünnepelhetjük a hitleri fasizmus felett aratott győzelem 35. évfordulóját. A múltra azért is emlékezünk, mert kötelezettségeink vannak a mával szemben. Népünk tragikus tapasztalatai, az elmúlt világháború iszonyatos véráldozata, köteleznek és feljogosítanak bennünket arra, hogy különösen aktívan dolgozzunk kontinensünk biztonságának erősítéséért. Határozottan támogatjuk a Szovjetunió következetes békepolitikáját. Óvjuk szövetségi kapcsolataink erejét, erősítjük a Szovjetunióval, országaink közös barátjával fennálló szövetségünket és barátságunkat. Azon vagyunk, hogy erősödjék a Varsói Szerződés, amelyet 25 évvel ezelőtt azért hívtunk életre, hogy létrehozzuk közös védelmi rendszerünket.

A baráti szocialista országokkal együttműködésben továbbra is építeni és erősíteni kívánjuk a béke erőinek Európában és a világon egyre bővülő szövetségét.

Az a véleményünk, hogy következetesen és teljes egészében meg kell valósítani az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet Helsinkiben aláírt záróokmányát. A szocialista országok éppen innen, Budapestről indították útjára azt a felhívást, amely javasolta az érdekelt államoknak, hogy kontinensünkön a tartós béke perspektíváinak megteremtése érdekében az azóta létrejött történelmi konferenciát hívják össze. Ugyanennek a törekvésnek tanúbizonyságaként Edward Gierek elvtárs Lengyelország nevében azt a javaslatot tette, hogy üljön össze Varsóban a katonai enyhüléssel és leszereléssel foglalkozó európai értekezlet. Ezt a kezdeményezést a lengyel társadalom teljes mértékben támogatja. Készek vagyunk arra, hogy minden országgal haladéktalanul tárgyalást kezdjünk annak érdekében, hogy Varsóban mielőbb összeüljön ez a konferencia. Európa és a világ jövőjére gon-

dolva itt arra fogunk törekedni, hogy a népek közötti megértés és bizalom légköre kiteljesedjék.

A szocialista országokkal, a világ haladó erőivel együtt megteszünk mindent azért, hogy a béke és a biztonság ne kerülhessen veszélybe, a világban a haladó változások eredményei tartóssá válhassanak.

(Elhangzott a Csepeli Munkásotthonban tartott nagygyűlésen.)

A Mongol Népi Forradalmi Párt Központi Bizottságának üdvözlete

Kedves elvtársak!

A Mongol Népi Forradalmi Párt Központi Bizottsága – a szocialista Mongólia kommunistái és dolgozói nevében – szívélyes, forró üdvözletét küldi a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa küldötteinek, a Magyar Népköztársaság kommunistáinak, az egész magyar dolgozó népnek, és gyümölcsöző munkát kíván a kongresszusnak.

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa – amely a testvéri magyar nép életének nevezetes időszakában, a fasizmus felett aratott történelmi győzelemnek és Magyarország felszabadulása harmincötödik évfordulójának előestéjén ült össze – számba veszi az eddigi eredményeket és kijelöli az MSZMP új teendőit a fejlett szocialista társadalom építésében a gyönyörű magyar földön.

A Mongol Népköztársaság kommunistái és dolgozói mint osztálytestvérek, őszintén örülnek azoknak a nagyszerű eredményeknek, amelyeket a magyar dolgozók az MSZMP XI. kongresszusa határozatainak valóra váltásában elértek. Az elmúlt években a Magyar Népköztársaság dolgozói – harcos, kipróbált élcsapatuk, a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével, szoros együttműködésben a szocialista közösség országaival – kiemelkedő sikereket értek el az ország gazdasági és társadalmi életének minden területén.

Töretlenül érvényesül az MSZMP irányvonala a nép anyagi jólétének és kulturális életszínvonalának emelésében.

A Magyar Népköztársaság következetes, békeszerető külpolitikája megtestesíti a testvéri magyar nép alapvető érdekeit, gyarapítja a világ-

szocializmus erőit, elmélyíti az enyhülési folyamatot, hozzájárul a tartós béke megteremtéséhez Európában és az egész világon.

Mély megelégedéssel állapítjuk meg, hogy a Mongol Népi Forradalmi Párt és a Magyar Szocialista Munkáspárt között sikeresen fejlődnek és erősödnek a testvéri kapcsolatok, amelyek szilárd alapját képezik a Mongol Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság közötti barátság és szoros együttműködés további felvirágoztatásának népeink, az egész szocialista közösség egységének és összeforrottságának javára.

A Mongol Népi Forradalmi Pártot és a Magyar Szocialista Munkáspártot a testvéri barátság szálai fűzik a nagy Lenin pártjához, a Szovjetunió Kommunista Pártjához. Közösek azok a célok, amelyek a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének – a marxizmus–leninizmus, a proletárinternacionalizmus szilárd alapján történő – megszilárdításával, valamint a haladó és antiimperialista erők további tömörítésével kapcsolatosak a békéért, az egyetemes biztonságért és a társadalmi haladásért folyó harcban.

Szilárd meggyőződésünk, hogy a magyar kommunisták, a Magyar Népköztársaság minden dolgozója becsülettel teljesíti majd az MSZMP XII. kongresszusán meghatározott, a fejlett szocialista társadalom felépítésével kapcsolatos feladatokat.

Tiszta szívből kívánunk önöknek, kedves elvtársak, újabb nagy sikereket pártkongresszusuk történelmi határozatainak valóra váltásában, a békéért és a szocializmusért vívott harcban.

Éljen a magyar társadalom vezető és irányító ereje, a Magyar Szocialista Munkáspárt!

Erősödjék és fejlődjék a Mongol Népi Forradalmi Párt és a Magyar Szocialista Munkáspárt, a Mongol Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság közötti testvéri barátság és szoros együttműködés!

Éljen a marxizmus–leninizmus!

Testvéri üdvözlettel a Mongol Népi Forradalmi Párt Központi Bizottsága

Ulánbátor, 1980. március 24.

A Román Kommunista Párt Központi Bizottságának üdvözlete

Kedves elvtársak!

A Román Kommunista Párt, a párt főtitkára, Nicolae Ceauşescu elvtárs nevében a kommunisták, az egész román nép meleg, elvtársi üdvözletét, baráti és szolidaritási üzenetét tolmácsoljuk a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusán részt vevő küldötteknek, és teljes sikert kívánunk a kongresszus munkájához.

A román kommunisták, a román nép nagy érdeklődéssel és őszinte örömmel figyeli azokat a jelentős sikereket, amelyeket a magyar kommunisták, a Magyar Népköztársaság dolgozói értek el az MSZMP XI. kongresszusa határozatainak megvalósításában, a fejlett szocialista társadalom építésének útján, az országnak a haladás és a civilizáció újabb magaslataira való emelésében. Meggyőződésünk, hogy az MSZMP XII. kongresszusán elfogadásra kerülő határozatokat valóra váltva a magyar nép újabb győzelmeket arat hazája gazdasági-társadalmi fejlesztésében, a dolgozók anyagi és szellemi jólétének emelésében, az új rend megteremtésében a szomszédos, baráti Magyarország földjén.

Megragadva az alkalmat, ismételten kifejezzük megelégedésünket, hogy szakadatlanul fejlődnek a baráti kapcsolatok népeink és országaink között, amelyek több, mint egy évezreden át szomszédokként együttélve együttműködtek gazdaságuk és társadalmuk fejlesztésében, a jobb életért vívott harcban.

A szocialista forradalom és építés éveiben a Román Kommunista Párt és a Magyar Szocialista Munkáspárt, a népeink és országaink közötti testvéri barátság és együttműködés állandóan, sokoldalúan fejlődött, az új társadalmi rend megteremtésének közös céljai és eszményei által meghatározott új tartalommal gazdagodott. A román–magyar együttműködés fellendítésében és elmélyítésében döntő szerepet töltöttek és töltenek be a Nicolae Ceauşescu elvtárs és Kádár János elvtárs közötti találkozók és gyümölcsöző megbeszélések. Szilárd meggyőződésünk, hogy a legmagasabb szinten létrejött megállapodások szellemében együtt cselekedve a román–magyar baráti és jószomszédi kapcsolatok, a politikai, gazdasági, kulturális-tudományos téren és más területeken való szoros együttműködés mind nagyobb mértékben

fejlődni fog a két országban folyó szocialista építés meggyorsítása érdekében, a román és a magyar nép javára, a szocializmus, a béke, a biztonság és a nemzetközi kooperáció általános ügye érdekében.

Tisztelt elvtársak! A román kommunisták, egész népünk jelenleg nagyszabású alkotó tevékenységet folytat azért, hogy valóra váltsa a Román Kommunista Párt tavaly novemberben tartott XII. kongresszusának a határozatait, amely megvonta a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom megteremtését célzó pártprogram első szakaszának megvalósításában elért eredmények mérlegét, és kijelölte a következő történelmi szakaszra szóló feladatokat.

A Román Kommunista Párt kitartóan tevékenykedik a termelési és társadalmi viszonyok, a szocialista demokrácia állandó tökéletesítéséért, fokozott ideológiai és politikai nevelő munkát fejt ki a fejlett forradalmi tudattal rendelkező új ember formálásáért, a szocialista etika és méltányosság elveinek egyre határozottabb érvényesítéséért.

A Román Kommunista Párt, a szocialista Románia az új rend építésének sikeres megvalósítását helyezve előtérbe számottevően hozzájárul a szocializmus világméretű tekintélyének és erejének növeléséhez, fokozott nemzetközi tevékenységet fejt ki az egyenlőség, a függetlenség és a béke új politikájának egyetemes előmozdításáért, az emberiséget foglalkoztató mai problémáknak valamennyi nép érdekében történő megoldásáért.

Ebben a szellemben pártunk és államunk következetesen küzd a szocialista országokkal, a fejlődő és el nem kötelezett országokkal, a fejlett kapitalista országokkal, társadalmi rendszerre való tekintet nélkül a világ valamennyi államával való barátság és együttműködés fejlesztéséért, a teljes jogegyenlőség elveinek, a nemzeti függetlenség és szuverenitás tiszteletben tartásának, a belügyekbe való be nem avatkozásnak, a kölcsönös előnyöknek, az erőszak és az erőszakkal való fenyegetőzés mellőzésének az alapján.

Abból kiindulva, hogy még igen kevés lépés történt a helsinki záróokmány valóra váltásáért, a szocialista Románia szükségesnek tartja, hogy minden állam és nép fokozza erőfeszítését az európai biztonság megteremtéséért, küzdjenek a madridi találkozó alapos előkészítéséért olyképpen, hogy az újabb lendületet adjon a kontinensen folyó gazdasági, műszaki-tudományos és kulturális együttműködésnek,

s főképpen a katonai készültségcsökkentésre és leszerelésre való áttérést szolgáló határozott akciókhoz vezessen, mert ez lényeges követelménye az enyhülésnek és a biztonságnak Európában és szerte a világon.

Pártunk és államunk fokozott tevékenységet fejt ki a fegyverkezési hajsza meggátolásáért, a konkrét leszerelési, elsősorban nukleáris leszerelési intézkedések megvalósításáért.

Gazdag forradalmi hagyományai szellemében a Román Kommunista Párt következetesen síkra száll az összes kommunista és munkáspárttal való szolidaritás és együttműködés erősítéséért, az új típusú egység megteremtéséért, amely a teljes jogegyenlőség, a függetlenség és a belügyekbe való be nem avatkozás elvein, minden párt ama jogának tiszteletben tartásán alapul, hogy önállóan, tevékenységük konkrét körülményeivel és saját népeik érdekeivel összhangban dolgozzák ki politikai irányvonalukat, forradalmi stratégiájukat és taktikájukat. Pártunk ugyanakkor fejleszti együttműködését a szocialista és szociáldemokrata pártokkal, az önálló gazdasági-társadalmi fejlődés útjára lépett országok kormánypártjaival, a nemzeti felszabadítási mozgalmakkal, a világ forradalmi, haladó erőivel a biztonságért és leszerelésért, a békéért és társadalmi haladásért és valamennyi nemzet arra irányuló törekvéseinek megvalósításáért vívott harcban, hogy egy jobb és igazságosabb világban éljenek.

Kedves elvtársak! Kifejezésre juttatva meggyőződésünket, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa hazájuk jövője szempontjából fontos határozatokat fog elfogadni, sikert kívánunk a magyar kommunistáknak, a Magyar Népköztársaság összes dolgozójának a kongresszuson kijelölendő célok elérésében, a fejlett szocialista társadalom felépítésében.

Bízunk abban, hogy a pártjaink és országaink közötti baráti és együttműködési kapcsolatok szakadatlanul fejlődni fognak a román és a magyar nép, valamint a szocializmus, a béke és a nemzetközi kooperáció érdekében.

A Román Kommunista Párt
Központi Bizottsága

Bukarest, 1980. március.

Gaston Plissonnier

a Francia Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja,
a Központi Bizottság titkára

Kedves elvtársak, barátaink!

Nagy öröm és megtiszteltetés számomra, hogy átadhatom a francia kommunisták testvéri üdvözletét a magyar kommunistáknak és dolgozóknak.

Amikor fiatal voltam, kisgyermek a falumban, gyakran hallottam Magyarországról, de úgy szóltak róla, mint a „hárommillió koldus országá"-ról. És ma le lehet mérni a megtett utat. Harminc év alatt többször volt módomban Magyarországra látogatni, többé-kevésbé rendszeresen, négy–öt évenként. Minden egyes alkalommal hatalmas változásokat észleltem, s nem túlzás azt mondani, hogy 30–35 év alatt ennek az országnak a képe alapvetően megváltozott. Az önök eredményei bizonyítják a szocializmus fölényét a kapitalizmus fölött. Franciaországban is vannak fejlett technikák, korszerű technikai megoldások, de a tudománynak, a technikának ez a fejlődése nagyrészt a nagytőke érdekeit szolgálja, a munkások nem profitálhatnak saját munkájuk eredményéből. De önöknél valahányszor egy újabb megoldást találnak, valahányszor előbbre lépnek a technikában és a munka szervezésében, az önök érdekét szolgálják ezek a megoldások. Legyenek biztosak, kedves elvtársak abban, hogy munkájuk és eredményeik értékes segítséget jelentenek a francia kommunistáknak a harcukban.

Franciaországban a kommunisták elszántan küzdenek mélyreható politikai változásokért, de törekvéseik beleütköznek a nagytőke hatalmába. Franciaországot ma mély, tartós és átfogó válság sújtja. A munkanélküliség 1 920 000 férfit és nőt érint, köztük 800 000 fiatalt, akik közül sokan még egyetlen munkahelyet sem találtak. Az infláció rekordszintet ér el, s ugyanakkor a kormány példátlan támadást indított a szociális vívmányok ellen. Ez súlyos következményekkel jár a munkásokra és a dolgozókra nézve: jelentékenyen csökken a vásárlóerő, csorbítják a harcban kivívott jogokat, így példátlan támadás indult az egészségügyi vívmányok ellen, romlanak a munkakörülmények a vállalatoknál, elvitatják a politikai és szakszervezeti jogokat. Ily

módon egy olyan fejlett országban, mint Franciaország, a családok milliói rettegnek a holnaptól, a nélkülözés és a nyomor olyan realitás, amelyet mind többen és többen ismernek meg.

A válság a kultúrát és az erkölcsöt is érinti. Aggodalommal tölt el bennünket a bűnözés, a kábítószer-élvezet rohamos terjedése, az emberi kapcsolatok elsekélyesedése.

E reakciós politikával szemben a Francia Kommunista Párt határozottan a dolgozók mellé áll és ösztönzi mozgalmaikat az őket sújtó szigorú takarékossági intézkedések és a munkanélküliség ellen. Ugyanakkor harcol a szocializmusért, amelynek egyik feltétele az egység megvalósítása, a népi erők tömörítése. Döntő fontosságú, hogy a munkásosztály, a dolgozók, az öntudatos demokraták ezt a célt saját ügyüknek tekintsék.

Kedves elvtársak! A Kommunista Párt Franciaországban határozottan harcol a mélyreható demokratikus változásokért, ugyanakkor széles körű nemzetközi politikát folytat: harcol a békéért és a leszerelésért, az új nemzetközi gazdasági és politikai világrend megteremtéséért, egy demokratikus Európáért. Ezek a célkitűzések nagy feladatokat támasztanak a jelenlegi nemzetközi helyzetben, amelyet a nemzeti felszabadító és társadalmi erők előretörése jellemez.

A szocialista országok továbbra is fejlődnek, állandóan gyarapodnak és megoldják a felmerülő problémákat. A tőkés országokban a népi mozgalmak fellendülőben vannak és számos kommunista párt befolyása erősödik. Iránban és Nicaraguában az imperializmus jelentős vereségeket szenvedett. Nagy jelentőségű sikereket tudhat magáénak az angolai és a mozambiki nemzeti felszabadítási mozgalom is. A zimbabwei felszabadító erők elsöprő győzelme jól illusztrálja azt a haladást, amelyet a népek értek el a függetlenségükért, méltóságukért, társadalmi haladásukért és a demokráciáért vívott harcban. Minden arra utal tehát, hogy nemzetközi szinten az erőviszonyok a forradalmi mozgalomnak kedveznek.

Ez magyarázza az imperializmus erősödő agresszivitását, ellentámadási kísérletét, amelyhez minden rendelkezésre álló eszközt felhasznál. Annak érdekében, hogy kételyt és félelmet ébresszen a dolgozókban, világméretű ideológiai harcot indít, rágalmazza a kommunista pártokat és a szocialista országokat. Franciaországban a reakciós

hatalom kommunistaellenes hangulatot szít, kiveszi részét az imperializmus általános stratégiájából. Egyre jobban köti országunkat a NATO politikájához, és teret enged az NSZK nyugat-európai hegemon törekvéseinek.

Ebben a nemzetközi helyzetben a Francia Kommunista Párt különösen fontosnak tartja a nemzetközi szolidaritás erősítését és kiterjesztését minden forradalmi és haladó mozgalomra, erősíti szolidaritását a többi kommunista párttal. A mi pártunk is megtette a szükséges intézkedéseket a francia békeszerető erők mozgósítására. Kész részt venni minden olyan közös kezdeményezésben, amely hozzájárulhat a béke ügyéért vívott harc szélesítéséhez. Különösen szükség van erre ma éppen Európában, amikor a NATO határozatot hozott az amerikai atomrakéták Európába telepítéséről. A béke és a leszerelés nagy kérdése nemcsak a kommunistáknak, hanem minden békeszerető népnek, szervezetnek és pártnak az ügye. Összefognunk és fejlesztenünk kell akcióinkat.

Kedves elvtársak! Jóleső érzés hangsúlyozni az MSZMP és a Francia Kommunista Párt közötti szoros kapcsolatokat. Ezek a baráti kapcsolatok régiek és mélyek, harcban és nehéz pillanatokban kovácsolódtak.

Meggyőződésünk, hogy együttműködésünk a nagy célkitűzések érdekében a jövőben is erősödni, gazdagodni fog, hogy országaink és népeink érdekeit szolgálva hozzájárulnak a Franciaország és Magyarország közötti kapcsolatok fejlesztéséhez, az enyhülés és a béke ügyéhez.

(Elhangzott a Bábolnai Mezőgazdasági Kombinátban tartott nagygyűlésen.)

Arne Jörgensen

a Norvég Kommunista Párt Politikai Bizottságának és Titkárságának tagja

Kedves elvtársak!

Szeretném átadni önöknek a Norvég Kommunista Párt Központi Bizottsága szívből jövő, testvéri, harcos üdvözletét. Úgy véljük és úgy érezzük, hogy az önök győzelmei a mi győzelmeink is, ezért közös érdekünkben is sok sikert kívánunk a XII. kongresszusuk munkájához

és a kongresszuson elfogadott feladatok és határozatok végrehajtásához.

Elvtársak! Minden országban a kommunisták és más haladó erők előtt álló legfontosabb feladat a béke megőrzése, az enyhülés és leszerelés kiharcolása, amit azonban a világ kapitalista részének reakciós és agresszív erői igyekeznek megakadályozni.

Ezzel kapcsolatban emlékeztetni szeretnék arra, hogy az 1978 májusa óta megtartott NATO-tanácskozásokon újabb és újabb programokat fogadtak el a NATO-haderők kiépítésére és a „még tökéletesebb" nukleáris és hagyományos fegyverzetek bevezetésére. Az Egyesült Államok kormánya 1979 decemberében ötéves programot dolgozott ki globális katonai erőinek fokozására és kiterjesztésére. Ugyanakkor a NATO brüsszeli tanácskozásán elfogadták az amerikai atomtöltettel ellátott középhatósugarú rakéták nyugat-európai elhelyezését, amely teljesen ellentétes a nyugat-európai országok közvéleményének akaratával.

Amikor Norvégia 1949-ben belépett a NATO-ba, a norvég kormány nyilatkozatban jelentette ki, hogy Norvégia sohasem fog támogatni olyan politikát, amelynek agresszív céljai vannak, és sohasem fogja megengedni, hogy norvég területeket ilyen politika szolgálatába állítsanak.

Manapság azonban olyan terveket dolgoznak ki, amelyek semmissé teszik az 1949-es nyilatkozatokat. Ezek a tervek taktikai atomfegyverek, katonai felszerelések, nagy létszámú katonai egységek elhelyezését tűzik ki célul Norvégiában, a Szovjetunió elleni felvonulási területnek szánva az országot. Tízezer főt számláló amerikai tengerészgyalogos brigádot képeznek ki a norvég területeken végrehajtandó „feladatok" ellátására. Egyes információk szerint az utóbbi két hónap során újabb katonai fejlesztési tervet dolgoztak ki, arra vonatkozóan, hogy az Egyesült Államok a NATO „északi szárnya" közelében hajózó hadihajóin olyan katonai berendezéseket helyez el, amellyel „fokozza szárazföldi és légi erejének ütőképességét és elhelyezési lehetőségeit".

Elvtársak! A Norvég Kommunista Párt úgy véli, hogy ezek a tervek nyugtalanítóak. Nyíltan meg kell mondanunk az igazságot: igen veszélyes következményei lehetnek annak országunk és népünk számára, ha a szociáldemokrata norvég kormány támogatja az Egyesült Államok előretolt katonai terjeszkedését, megengedi, hogy országunk leg-

északibb részeit felvonulási területként használják fel a Szovjetunió ellen. Azon Szovjetunió ellen, amely a második világháború alatt katonailag segítséget nyújtott Norvégiának és Észak-Norvégiát felszabadította. Mindez azt jelentené, hogy a norvég kormány enged a konfrontációs politikának és az erőszaknak.

Természetesen a Norvég Kommunista Párt mindent megtesz e tervek megakadályozására. Mi – ugyanúgy, mint önök – azt akarjuk, hogy a jelenlegi és az elkövetkező generációk is békében élhessenek. Erre megvannak a reális lehetőségek, ugyanis a világon a szocializmus és a béke hívei az erősebbek,

Kedves elvtársak! Mi, a Norvég Kommunista Párt küldöttei olyan országból jövünk, amelyet a természet igen gazdagon ajándékozott meg – nem szántóföldekkel, mint önöket, hanem – hegyekkel és erdőkkel, amelyek Norvégia legnagyobb részét beborítják. A hegyekben érclelőhelyek, hatalmas vízeséseink vannak, ezekből jelentős villamos energiát nyerünk. A norvég partok mentén nagy olajlelőhelyekre bukkantak. A külföldi olajtársaságok óriási profitot nyernek ezekből.

Ha a norvég munkásosztály kezében lenne a hatalom, vagyis ha Norvégiában szocialista társadalmi rendszer lenne, segíthetnénk a világon még szükséget szenvedő népeket, és emellett létbiztonságot és jólétet teremthetnénk saját hazánkban is. De Norvégiában változatlanul a kapitalisták hatalma érvényesül, hazánk továbbra is a tőkés gazdasági világrend része, ahol az általános és időszakos válságok a népet sújtják.

Beszédes bizonyíték erre, hogy miközben Norvégia kedvező gazdasági helyzetben van, a hatóságok olyan szigorító intézkedéseket hoztak, amelyek korlátozzák a lakások, kórházak, iskolák és óvodák építését, és évről évre csökken a munkásság reálbére. A gazdag kapitalista Norvégia dolgozóinak tehát vásárlóerejük csökkenésére kell számítaniuk, ami ellen természetesen tiltakozni fogunk.

Munkásosztályunk egyre jobban megérti, hogy minden rossz gyökere a kapitalista rendszerből ered. Ebből következik elvtársak: arra kell törekednünk, hogy saját házunkban mi legyünk a gazdák. A magyar dolgozó osztályok ezt már régen megértették. Csak sok szerencsét kívánhatunk egész társadalmuk számára hasznos, teremtő munkájukhoz!

(Elhangzott a Bábolnai Mezőgazdasági Kombinátban tartott baráti gyűlésen.)

Antoniosz Ambatielosz

a Görög Kommunista Párt Politikai Bizottsaganak tagja

Kedves elvtársak, barátaink!

Pártunk központi bizottsága nagy örömmel fogadta az önök meghívását az MSZMP XII. kongresszusára. Ebből az alkalomból szeretném átadni minden magyar kommunistának, a magyar dolgozó népnek pártunk forró, elvtársi üdvözletét.

Az önök nagy eredményei, amelyeket az MSZMP vezetésével, a magyar dolgozók alkotó munkájával értek el, büszkeséggel és őszinte örömmel töltenek el bennünket, hisz mindez olyan időszakban történik, amikor a tőkés rendszert mélyreható gazdasági, politikai és kulturális válság rázza meg, a tőkés gazdaságot krónikus stagnálás jellemzi, nő a munkanélküliség, erősödik az infláció, fokozódik a drágaság. Ilyen a helyzet a mi hazánkban, a tőkés berendezkedésű Görögországban is.

Az utóbbi időben különösen megromlott országunk belső helyzete, kedvezőtlenül alakult gazdasági életünk. Az infláció a nagy katonai kiadásokkal függ össze, amelyek az idén 100 milliárd drachmát tesznek ki. Az infláció mértékét hivatalosan 25 százalékban jelölik meg, de a valóságban 30–35 százalék. Az infláció, a súlyos adóztatások tovább csökkentik a dolgozók életszínvonalát, növekszik a munkanélküliség. A dolgozó nép életkörülményeinek romlásáért a jobboldali kormány a felelős, amely a finánctőke érdekében politizál, és egyoldalúan a nép rovására takarékoskodik, miközben előjogokat biztosít a monopóliumoknak. Ezt a politikát támogatják az Európai Gazdasági Közösség monopóliumai is.

A tekintélyuralmi politikát folytató görög kormány kihasználja azt a nemzetközi feszültséget, amelyet az imperialisták idéztek elő és korlátozza a szakszervezetek jogait, megnyirbálja a demokratikus szabadságjogokat. A munkásosztály és más dolgozók azonban fellépnek a monopóliumok gátlástalanságával szemben, küzdenek életszínvonaluk védelméért. E harcban élen járnak a görög kommunisták, a Görög Kommunista Párt. A sztrájkolók száma 1978-ban és 1979-ben is elérte a hárommilliót. Kiemelkedő jelentőségű volt az ipari munká-

sok harca, a 35 ezer banktisztviselő 38 napos sztrájkja, és a közalkalmazottak sok év után újra fellendülő sztrájkmozgalma.

A kormány politikájával szemben megmozdulnak a dolgozók többi rétegei is. A parasztság állandó, kemény küzdelmet vív a mezőgazdasági termékek kedvezőbb árának eléréséért, a monopóliumok és az állam kizsákmányolása ellen. Hatszázezer paraszt kezdett országos méretű sztrájkharcot, megtagadva a piac mezőgazdasági termékekkel való ellátását. Ugyanakkor tömeges, országos megmozdulásokra is sor kerül a parasztság érdekeinek megvédéséért. E harc napjainkban is folyik, aktivizálódnak a városi középrétegek is. Jellemző erre a nemrégen lezajlott általános sztrájk, amelyben félmillió kisiparos és kiskereskedő vett részt, akik egy teljes napra bezárták boltjaikat, s így tiltakoztak a kormány intézkedései ellen, amelyek botrányos módon kedveznek a monopóliumoknak és rendkívül hátrányosan érintik e középrétegek érdekeit. Fellendülőben van az ifjúság harca is.

Erősödnek a demokratikus megmozdulások az enyhülésért, a békéért és a leszerelésért. Az emberek szembeszállnak azzal, hogy Görögországot visszakényszerítsék az agresszív NATO-ba, s a NATO-ból való teljes kilépésért küzdenek. Fellépnek a monopóliumok uralma alatt álló Európai Gazdasági Közösségbe való belépés ellen; síkraszállnak az amerikai NATO-támaszpontok megszüntetéséért, a nukleáris robbanófejjel ellátott rakéták Görögországba és Nyugat-Európába való telepítése ellen. Olyan független külpolitikát akarnak, amely a békét, a népekkel való barátságot és együttműködést szolgálja. Fellépnek az ország valódi demokratizálásáért, a nép demokratikus szabadságjogainak megőrzéséért.

Pártunk azt hirdeti: az országnak más politikára, a nemzeti függetlenség, a béke, a demokrácia és a néppel való igazi törődés politikájára van szüksége ahhoz, hogy Görögország kijusson abból a zsákutcából, amelybe a jobboldali kormány juttatta.

Kedves elvtársak, barátaim! További sikereket kívánok önöknek a XII. kongresszus határozatainak megvalósításáért vívott harcukhoz. Biztosak vagyunk abban, hogy még magasabbra emelik a magyar nép életszínvonalát, tovább növelik a Magyar Népköztársaság nemzetközi tekintélyét.

Erősödjék pártjaink testvéri viszonya, valamennyi kommunista és munkáspárt egysége a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján!

(Elhangzott Kőbányán, a Pataky István Művelődési Házban tartott nagygyűlésen.)

Kevin Halpin

Nagy-Britannia Kommunista Partja
Politikai Bizottságának tagja

Kedves elvtársak!

Abban a megtiszteltetésben van részem, hogy Nagy-Britannia Kommunista Pártját képviselhetem a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusán. Biztos vagyok benne, hogy kongresszusuk sikeres lesz. És abban is biztos vagyok, hogy önök, az itt élő, itt dolgozó kommunisták érdeklődnek az iránt, milyen körülmények között élnek, dolgoznak, harcolnak a kapitalizmusban az emberek.

Az önök kongresszusa Magyarország fejlődésének egy fontos időszakában és olyan nemzetközi helyzetben zajlik le, amely minden kommunista és haladó emberre fontos feladatokat ró. Az elmúlt hónapok során a fő imperialista hatalmak kitartóan fokozták támadásaikat az enyhülés politikája ellen. Új és veszélyes lépéseket tesznek a békés egymás mellett élés megszüntetésére, hidegháborúra készülődnek, fokozzák a fegyverkezési hajszát, súlyos veszélybe sodorva ezzel az egész világot. Minden alkalmat megragadnak arra, hogy megoszzák sorainkat.

Nagy-Britanniában a kapitalizmus válsága súlyos osztályharcot eredményez. Ennek egyik oka, hogy a multinacionális profit érdekeit szem előtt tartva népünk életszínvonalának csökkentésére tesznek lépéseket. A konzervatív kormány történelmi megoldásként a fegyverkezés fokozásának útját választotta. Különböző eszközökkel próbál visszatérni a hidegháborúhoz. Ennek az álláspontnak jellegzetes esete, hogy az Egyesült Államokkal karöltve megkísérlik a moszkvai olimpia bojkottálását. Erőteljes szovjetellenes sajtókampányuk azonban nem hozza meg az általuk kívánt eredményeket. Nemcsak sportolóink

jelentették ki, hogy elutaznak Moszkvába, hanem a brit emberek többsége is – a közelmúltban rendezett közvélemény-kutatások eredményei szerint – annak a véleménynek adott hangot, hogy részt kell vennünk az olimpián.

Ebben a helyzetben létfontosságú, hogy a kommunisták minden demokratikus és békeszerető erővel összefogva megakadályozzák a nukleáris pusztításhoz vezető politika megvalósítását és leszereljék mindazokat, akik le akarnak térni az enyhülés útjáról és agresszív kalandokba bocsátkoznak.

Országunkban a vas- és acélipari dolgozók első, országos méreteket öltő sztrájkjának tizennegyedik hete azt mutatja, hogy a munkások eltökélt szándéka a győzelem. Az acél elszállítására vonatkozó bírósági rendeletekre a vasúti szállító és karbantartó munkások erőteljes szolidaritási akciója volt a válasz, vagyis megtagadták a sztrájkhoz kötött acél elszállítását. A konzervatív kormány a szociális szolgáltatásokat is minden vonalon támadja: csökkenti az oktatásra, az egészségügyre fordított kiadásokat, az öt éven aluli gyerekekre, az öregekre, a rokkantak segélyezésére fordítandó összegeket, és megvonja a támogatást az állami ipartól is.

Nagy-Britanniában ma másfél millió a munka nélküli férfiak és nők száma. 300 ezer a 24 évesnél fiatalabb, s közöttük sok olyan van, aki soha életében nem dolgozott. Az oktatást akadályozzák, bár tanárok vannak munka nélkül az országban. Fokozódik a lakáshiány, s ugyanakkor építőmunkások nem jutnak munkaalkalomhoz. Kórházak vannak zárva, mert a kormány megvonja a pénzügyi támogatást. Azonnal kezelésben részesülnek a kapitalizmus körülményei között azok, akiknek pénzük van, a munkások pedig várnak, gyakran három évet is. Az embereket érintő minden szolgáltatás terén csökkentették a ráfordítandó összegeket. Az egyetlen dolog, amelyet Thatcher asszony nem csökkentett, az az óriási fegyverkezési számla és a munkáltatók profitja. Mindkettő összege nőtt.

Kommunista pártunk, amely most ünnepli fennállásának 60. évfordulóját, mélyen a nép körében gyökeredzik és különböző harcokban vesz részt. Nem utolsósorban abban a harcban, amely a nők demokratikus jogainak védelme és annak kivívása érdekében folyik, hogy a nők teljes és egyenjogú életet élhessenek.

Ezen harcok menetében azt hangsúlyozzuk, hogy az országban egy teljesen másfajta gazdasági és szociálpolitikára van szükség. Az első lépés szerintünk a jelenlegi kormányt egy munkáspárti kormánnyal felváltani, amelyet a tömegmozgalom arra késztet, hogy a brit baloldali és haladó erők által követett politikát valósítsa meg. Ugyanakkor erőfeszítéseket teszünk egy új, a békepolitikáért folytatott kampány fokozásáért. Véleményünk szerint csak ilyen módon lehet arra kényszeríteni az imperialistákat, hogy a SALT–II szerződést ratifikálják. Csak ilyen fajta kampánnyal lehet tömeges akciót kibontakoztatni a nukleáris rakéták Nagy-Britanniába és más nyugat-európai országokba történő telepítése ellen. Újra utat kell nyitni a komoly tárgyalások előtt és lényeges lépéseket kell tenni a leszerelés irányába.

Pártunk internacionalista hagyományainak megfelelően mi továbbra is kiállunk a világon harcoló nemzeti felszabadító mozgalom mellett, és szolidaritást vállalunk a dél-afrikai felszabadító mozgalommal. Nagy örömmel üdvözöljük a Hazafias Front közelmúltban kivívott győzelmét Zimbabwéban, amely az imperializmus összes intrikája ellenére lehetővé teszi a fejlődést a zimbabwei nép számára.

Továbbra is szolidaritást vállalunk a namíbiai és dél-afrikai szolidaritási mozgalmakkal, míg kivívják elkerülhetetlen győzelmüket az apartheid és annak imperialista támogatói felett.

(Elhangzott Kőbányán, a Pataky István Művelődési Házban tartott nagygyűlésen.)

Nicolas Sartorius

a Spanyol Kommunista Párt Végrehajtó Bizottsága
Állandó Bizottságának tagja, a Munkásbizottságok titkára

Kedves barátaim! Kedves elvtársak!

Legelőször szeretnénk átadni a spanyol kommunisták és dolgozók testvéri üdvözletét a Magyar Szocialista Munkáspártnak, a XII. kongresszus küldötteinek és az egész magyar népnek.

Nagy öröm számunkra, hogy önök előtt beszélhetünk, akik a magyar munkásmozgalom legnemesebb hagyományait képviselik és őrzik

a Tanácsköztársaságtól a fasizmus elleni harcon át a munkáshatalom megteremtéséig és a szocializmus építéséig.

Mint bizonyára tudják, mi spanyol dolgozók, a spanyol nép, a francoista diktatúra elleni hosszú és nehéz harcban vívtuk ki a demokratikus szabadságjogokat, az osztályharcos szakszervezetek és pártunk legalitását. A nép harca meghiúsította azoknak a köröknek a terveit, amelyek új formába öltöztetve akarták fenntartani a francoista diktatúrát. Ez a siker a demokratikus erők egységének, egy olyan alkotmány kivívásának köszönhető, amely eltörölte a fasiszta törvényeket és lehetővé teszi népünk számára, hogy a politikai szabadságjogok birtokában haladjon a jövő céljai felé.

A diktatúrából a demokráciába való átmenet azonban a kapitalista rendszer nemzetközi gazdasági válsága közepette megy végbe. A spanyol jobboldal – Európa többi kapitalista országához hasonlóan – e válság következményeit megpróbálja áthárítani az egyszerűbb néprétegekre, a dolgozó osztályokra. Ez a politika a munkanélküliség állandó növekedéséhez vezetett, amely a hivatalos számadatok szerint a bérből élő lakosság 10 százalékát érinti, vagyis egymillió 300 ezer dolgozót. E politika megmutatkozik a fizetések és nyugdíjak vásárlóértékének csökkenésében, az életszínvonal és az életkörülmények romlásában, amelyet a jobboldal és a kormány antiszociális politikája csak súlyosbít, olyan alapvető területeken, mint az oktatás, a lakáskérdés és az egészségügyi ellátás.

A kormány, amelynek a parlamentben relatív többsége van, törvények révén korlátozza a dolgozók beleszólási lehetőségét a gazdasági, társadalmi és szakszervezeti életbe. Ez a politika heves visszautasítást váltott ki a munkásbizottságok szakszervezete és a kommunista párt által irányított spanyol dolgozók körében.

A Spanyol Kommunista Párt véleménye szerint az országunkat sújtó gazdasági és társadalmi problémák megoldása, a demokrácia minden szintjének megerősítése mind politikai, mind szakszervezeti síkon, olyan demokratikus együttműködési politikát követel meg, amely a baloldali erők egységére támaszkodik. Ezért minden erőnkkel arra törekszünk, hogy egyetértésre jussunk a szocialistákkal és más haladó erőkkel, valamint arra, hogy elősegítsük a szakszervezetek

akcióegységét, azért, hogy érvényesüljenek a dolgozók és a néptömegek érdekei.

A Spanyol Kommunista Párt úgy látja, hogy országunk helyzete ma aggasztó nemzetközi összefüggésekbe illeszkedik. Az amerikaiak vietnami veresége és a kapitalizmus nemzetközi méretű válságának elmélyülése óta a népek harcaiban elért eredmények minden kontinensen fokozzák az észak-amerikai imperializmus agresszivitását. Ennek az agresszív politikának a legutóbbi és legszembetűnőbb megnyilvánulása az a döntés, hogy Nyugat-Európában nukleáris robbanófejjel ellátott rakéták százait helyezzék el; az, hogy nemrégiben jóváhagyták a NATO újrafelfegyverkezési tervét, állandó nyomást gyakorolnak a Közel-Keletre és Észak-Afrikára, támogatják a latin-amerikai diktatúrákat és aktívan ellenzik a kommunisták részvételét a nyugat-európai országok kormányaiban.

Ha sikeresen akarunk szembeszegülni ezzel a hidegháborúhoz visszavezető politikával, akkor létfontosságú, hogy utat nyissunk a feszültség csökkenése, a béke, a népek függetlenségének teljes tiszteletben tartása, a fokozatos leszerelés előtt.

A Spanyol Kommunista Párt – mint ismeretes – nem helyesli a Szovjetunió afganisztáni lépését. Mi, spanyol kommunisták mégis szembeszegülünk azzal, amire a Carter-kormány ezt az eseményt fel akarja használni. Ellenezzük például a moszkvai olimpiai játékok bojkottját, amelyet pártunk elítél és amellyel Spanyolország sem ért egyet.

Ellenezzük Spanyolország belépését a NATO-ba, melyet országunk legreakciósabb körei szorgalmaznak az amerikai imperializmussal együttműködve. A Spanyol Kommunista Párt azért dolgozik, hogy a közeljövőben Madridban tartandó együttműködési és biztonsági konferencia sikeres legyen és hozzájáruljon az enyhülés visszaállításához a nemzetközi kapcsolatokban.

Azzal a mély meggyőződéssel és érdeklődéssel figyeljük az MSZMP XII. kongresszusának munkáját, hogy az hozzájárul a szocializmus építéséhez, erősíti a pártjaink közötti jó kapcsolatokat, a magyar és spanyol dolgozók közötti növekvő szolidaritást a szocializmusért és a békéért vívott közös harcban.

(Elhangzott a Salgótarjáni Munkásotthonban tartott nagygyűlésen.)

Franz Karger

Ausztria Kommunista Partja
Politikai Bizottságának tagja, a párt bécsi szervezetének elnöke

Kedves magyar barátaim, kedves elvtársnők és elvtársak!
Szeretném tolmácsolni önöknek pártunk központi bizottsága nevében az osztrák kommunisták őszinte, harcos üdvözletét. Sok sikert kívánunk kongresszusuknak. Lendítse előre ez a tanácskozás a szocialista építőmunkát, mélyítse a szocialista demokráciát és javítsa tovább a dolgozók életszínvonalát.

Nagyon örülunk annak, hogy az utóbbi években jól fejlődtek az állami, gazdasági és kulturális kapcsolatok Ausztria és a szocialista Magyarország között. A mindkét fél számára előnyös, bővülő gazdasági kapcsolatok Ausztriában sok dolgozónak biztosítanak munkaalkalmat. A határvidék gazdag barnaszénkincsének közös kiaknázása – amelyről most folynak tárgyalások – hozzájárul majd országunk energiagondjainak könnyítéséhez.

Mi, osztrák kommunisták már régóta szorgalmazzuk a gazdasági kapcsolatok, különösen a hosszú távú együttműködés fejlesztését, ami országunk függetlenségét is szolgálja. Vannak még mindkét fél számára előnyös lehetőségek, amelyeket még jobban ki kell használni, de ehhez le kell küzdeni olyan akadályokat, amelyeket osztrák konzervatív körök gördítenek a fejlesztés útjába. A semleges Ausztria számára e fejlődés nagy jelentőségű, hiszen a szocialista országokból származó megrendelések már most kereken 150 000 munkahelyet biztosítanak országunkban. Ez az egyik oka annak, hogy Ausztriában a gazdasági válságjelenségek nem olyan súlyosak, mint más tőkésországokban. A külföldi tőke befolyása erősödik hazánkban. Az osztrák ipari üzemek egynegyedét multinacionális konszernek birtokolják és a nagykereskedelmi vállalatok jó része is külföldi kézben van. A bel- és külföldi tőke gátlástalanul kihasználja a munkavállalók attól való félelmét, hogy elveszthetik munkahelyüket és nem riad vissza semmilyen eszköztől sem, hogy növelje profitját.

Mi a szociális partnerség irányvonalával szemben a szocialista, kommunista és keresztény munkások, alkalmazottak, egyetemi és főiskolai hallgatók cselekvési egységéért folytatott harcot szorgalmaz-

zuk. Az utóbbi időben több lehetőség kínálkozik az egységes cselekvésre szociális, gazdasági, kommunális, sőt politikai területen is, mégpedig a neofasizmus elleni harcban, valamint a békéért és a leszerelésért folytatott küzdelemben.

Kedves elvtársak! 35 évvel ezelőtt, a viharos márciusi és áprilisi napokban a Vörös Hadsereg előretörése nyomán megnyíltak a fasiszta börtönök és koncentrációs táborok kapui. A Vörös Hadsereg óriási áldozatok árán vitte a győzelem és szabadság vörös zászlaját Budapestről Bécsbe és segített népünknek lerázni a fasizmus igáját. Véget ért a háború és alapvető változások kezdődtek a világban. A legjelentősebb változás az, hogy 35 éve béke van. Ez Európa történelmében a leghosszabb békés időszak.

Az 1945-től a helsinki értekezletig vezető út tanúsítja a háborúra törekvő imperialista erők gyengülését és a béke erőinek megszilárdulását. Kemény küzdelemben és sok vitában küzdöttük le az ötvenes években a hidegháborút, és lépésről lépésre valósítottuk meg a békés egymás mellett élést. A helsinki egyezményhez vezető út sem volt egyszerű.

A fejlődést mindazonáltal a tőke általános válsága elmélyülésével járó sokféle ellentmondás jellemzi. Carter amerikai elnök például jogot akar formálni arra, hogy az Egyesült Államok a világon mindenütt katonai támaszpontokat hozzon létre, sőt, hogy katonailag beavatkozzon bárhol, ahol az Egyesült Államok vélt érdekei ezt megkívánják.

A Szovjetunió azért nyújtott katonai segítséget a forradalmi Afganisztánnak a kívülről jövő reakciós támadások ellen, hogy ily módon egy új Chilét akadályozzon meg. Carter pedig nyiltan fellépett a hidegháborúhoz való visszatérés érdekében. Gazdasági bojkottot hirdetett a Szovjetunió ellen, és bejelentette a moszkvai olimpia bojkottját.

Az az ellenállás, amely Nyugat-Európában, nem utolsósorban a nemzetközi szociáldemokráciában a hidegháborúhoz való visszatéréssel szemben tapasztalható, valamint a nemzeti olimpiai bizottságok többségének ellenállása a moszkvai olimpiai játékok bojkottálási kísérleteivel szemben bizonyítja azt a törekvést, hogy a népek harca segítségével folytatódjék az enyhülés folyamata.

Mi, osztrák kommunisták semleges országban harcolva létfontos-

ságúnak tartjuk a béke megőrzéséért történő erőfeszítések fokozását, az enyhülési folyamat folytatását, elmélyítését és hatékony leszerelési intézkedésekkel való kiegészítését. Bennünket, osztrák kommunistákat nem félemlít meg semmilyen kommunistaellenes kampány, bármilyen heves legyen is. A marxizmus–leninizmus talaján állunk. Szilárdan kötődünk a szocialista világhoz, a béke nagyhatalmához, a Szovjetunióhoz és a népeknek a békéért és a szocializmusért vívott harcához.

A proletár internacionalizmus szellemében, az Osztrák Kommunista Párt nevében teljes sikert kívánok magyar testvérpártunk kongresszusának, országuk valamennyi kommunistájának és dolgozójának a bonyolult feladatok megoldásában. Segítsék elő, hogy a szocialista Magyarország továbbra is hozzájáruljon a békéhez és a társadalmi haladáshoz.

(Elhangzott a Salgótarjáni Munkásotthonban tartott nagygyűlésen.)

A Török Kommunista Párt képviselője

Mélyen tisztelt elvtársaink!

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa alkalmából a Török Kommunista Párt Központi Bizottsága, valamennyi török kommunista és dolgozó nevében testvéri, harcos üdvözletünket tolmácsolom önöknek és nagy sikereket kívánok.

A Magyar Népköztársaság következetes békepolitikájával az európai béke egyik erős bástyája. A Magyar Szocialista Munkáspárt a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján tevékeny szerepet játszik a kommunista világmozgalom egységének megszilárdításában. A Török Kommunista Párt nagyon fontosnak tartja, hogy tovább erősítse hagyományos, internacionalista harci kapcsolatait a magyar kommunisták testvéri pártjával.

Tisztelt elvtársak! Napjainkban az amerikai imperializmus és a NATO uralkodó körei fokozták törekvéseiket azért, hogy feszültté tegyék a nemzetközi helyzetet, aláássák az enyhülési folyamatot, felszítsák a fegyverkezési versenyt. Az amerikai imperializmus világuralmi terveinek részét képezi az a törekvés, amely térségünkben, a Közel-

Keleten az amerikai katonai jelenlét fokozására irányul. Ezekben az agresszív kezdeményezésekben, amelyek komolyan veszélyeztetik a világbékét, a pekingi vezetés az imperializmus fő szövetségesének szerepét játssza.

A Török Kommunista Párt és a török munkásosztály nagyra értékeli a Szovjetunió internacionalista segítségét, amit az afgán kormány felkérésére nyújtott a két ország között fennálló szerződés és az ENSZ alapokmánya alapján. Ez az internacionalista segítség romba dönti az Afganisztánnal kapcsolatban kidolgozott imperialista terveket. A segítség miatt szovjetellenes kampányt indított a reakció. A Török Kommunista Párt kötelességének tartja, hogy felvegye a harcot e kampány ellen és erősítse szolidaritását az afgán néppel.

Az imperializmus arra törekszik, hogy tovább fokozza uralmát Törökország felett. Az Egyesült Államok kormánya és a török kormány új katonai együttműködési szerződést kötött, aminek nyomán megkezdődött a törökországi USA-támaszpontok aktívabb működtetése. Az Egyesült Államok, a Német Szövetségi Köztársaság és más imperialista országok arra használják fel Törökország mostani mély válságát, hogy minden vonatkozásban még szorosabban kössék hozzá ezt az országot az imperializmushoz. Pedig az az igazság, hogy Törökország jelenlegi válságának és küszöbön álló összeomlásának oka éppen az imperializmustól való függőség. Több millió munkanélküli, 100 százalékot meghaladó infláció, határtalan drágaság, az alapvető közszükségleti cikkek hiánya, energiaválság, a gyárak felénél is kevesebb kapacitással való üzemeltetése, a külföldi adósságok, amelyeknek kamatait sem tudják kifizetni újabb kölcsönök felvétele nélkül. Íme egy, az imperializmustól függő kapitalista rendszer válságának néhány jellemzője.

A reakciós török kormány, Demirel kormánya azt az utat választotta, hogy erőszakosan a dolgozók vállára rakja a válság terhét. Egyre fokozódik a militarista klikk befolyása az ország politikai életében. Az ország húsz megyéjében rendkívüli állapot van érvényben. Betiltották a haladó ifjúsági és nőszervezeteket, a demokratikus egyesületeket. Börtönbe vetik a szakszervezeti vezetőket, a demokratikus újságírókat, betiltják a haladó újságokat és sajtókiadványokat. Az imperialista központok és a helyi fasiszta szervezetek által előkészített

terrortámadásoknak a reakciós kormány hatalomra jutása óta eltelt három hónap alatt több mint hétszázan estek áldozatul. Növekszik a nyílt katonai diktatúra és a fasizmus veszélye.

Ilyen bonyolult körülmények között indított kemény sztrájkharcot a munkásosztály a helyi és külföldi monopóliumok ellen. A vasiparban, a textiliparban és más iparágakban több tízezer munkás harcol gazdasági és szociális jogaiért. A demokratikus erők tömegtüntetéseken tiltakoznak az imperializmus növekvő nyomása, a fokozódó terror, a munkanélküliség és a drágaság ellen. A béke erői fellépnek az amerikai atomrakéták és az Amerikával kötött katonai együttműködési szerződés ellen, amely nukleáris temetővé változtathatja az országot.

A Török Kommunista Párt teljes erővel támogatja a tömegmozgalmakat, szervezi a török nép imperialistaellenes, monopóliumellenes demokratikus harcát. Halad előre azon az úton, amely a munkásosztály és a legszélesebb demokratikus erők akcióegysége, és amely az ország különböző részein létrejött mozgalmakat a nép általános ellenállásában egyesíti. A Török Kommunista Párt célja: aktív demokratikus mozgalmat létrehozni a demokratikus intézmények és vívmányok védelmére és továbbfejlesztésére.

(Elhangzott az Ászári Termelőszövetkezetben tartott nagygyűlésen.)

Jan Debrouwere

a Belga Kommunista Párt Központi Bizottsága
Politikai Bizottságának tagja

Kedves elvtársak!

Ez év elején a világot megfélemlítette a nemzetközi helyzet hirtelen romlása. A kapitalizmus megrázó, súlyos válsága közepette az imperializmus terjeszkedő szándéka, amelyet Carter elnök környezete erőltet az amerikai, japán, nyugat-európai együttműködés érdekében – olyan tényező, melynek célja az imperialista erők növelése, a szocialista országok bekerítése, a harmadik világ állandó elnyomása.

Ilyen helyzetben nyugalomra, meggondolt reagálásra van szükség, amely lehetővé teszi valamennyi békeerő hatékony mozgósítását és

Európában a helsinki eredmények védelmét. Egyetértünk önökkel abban, hogy Helsinki szellemének újabb eredményeket kell hoznia a közelgő madridi konferencián. Követeljük, hogy az Egyesült Államokban haladéktalanul ratifikálják a SALT–II egyezményt. Úgy véljük, hogy Közép-Európát, beleértve Belgiumot is, atomfegyvermentes övezetté kell változtatni, hogy ezzel is elősegítsük a katonai tömbök felszámolását és az általános leszerelést. Visszautasítjuk az új feszültséggócok megteremtésére irányuló kísérleteket, amelyeket a válságban levő imperializmus erőfeszítéseinek köszönhetünk. Védelmezzük a békét, az országok és a népek közötti együttműködést, melynek alapja az egyenjogúság, a belügyekbe való be nem avatkozás, lemondás az erőszakról és az erőszakkal való fenyegetésről, valamint a zsarolás és a kalandorság elvetése.

A másik probléma, amely foglalkoztat bennünket: a kapitalizmus válságának gazdasági, politikai és társadalmi hatása dolgozó osztályaink egészére. A belga kommunisták különös figyelemmel kísérik az önök tevékenységét. A gazdaságirányítási rendszerük tökéletesítésére, a szocialista demokrácia fejlesztésére, valamint a szocialista kultúra és életmód elterjesztésére vonatkozó elképzeléseik, terveik egyaránt fakadnak tapasztalataikból, és barátaik, szövetségeseik tapasztalatainak elemzéséből. Nagy érdeklődést tanúsítunk ezeken a területeken folytatott tevékenységük iránt, és örömünkre szolgálnak az önök eredményei. Ezek világosan mutatják, hogy a szocializmus valódi alternatívát kínál a kapitalista világ megoldhatatlan nehézségeivel szemben.

A tőkés világban uralkodó állapotokra nyilvánvaló példákat szolgáltat hazánk, Belgium is, ahol félmillió a munkanélküli, állandósult a gazdasági válság és az uralkodó osztály képtelen hatékony és demokratikus megoldást javasolni belső problémáinkra.

Nemcsak mint kommunista aktivista, hanem mint családapa is szólok önökhöz. Ilyen minőségemben gyermekeimnek, két lányomnak és két fiamnak a lehető legjobb képzettséget, lehetőséget igyekszem biztosítani felnőtt életük megalapozásához. Ezzel szemben mi a valóságos helyzet? Fél évvel ezelőtt a legidősebb fiam befejezte egyetemi tanulmányait és ma munka nélkül van. Egyre többször merül fel benne a kérdés, miért is fáradozott annyit mérnöki tanulmányainak elvégzéséért? Munkaképes fiatalságunk negyede nem talál magának

munkát. Nyolc belga közül egy munkanélküli. Az elkövetkező években pedig csak romolhat a helyzet.

Íme, ilyen a mi világunk. Ezek a gondok foglalkoztatnak bennünket, amikor a szocialista országok felé fordulunk. Nem azért, hogy ideális, kérdőjelek, hibák, gondok nélküli társadalmat keressünk ott, hanem azért, hogy értékes alternatívát jelentő választ kaphassunk azokra a kérdésekre, amelyekre a kapitalista világ a munkás- és demokratikus mozgalmak során szerzett demokratikus jogok és eredmények állandó csorbításával válaszol. Ezért óhajtjuk teljes szívünkből, hogy a szocialista országok minél jobban megerősödjenek gazdasági, társadalmi és politikai téren.

Ebben a szellemben kísérjük figyelemmel XII. kongresszusuk munkáját és hangsúlyozzuk szolidaritásunkat azokkal az erőfeszítésekkel, amelyeket a magyar nép javára a szocializmusért, az enyhülésért és a békéért fejtenek ki.

(Elhangzott a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen tartott nagygyűlésen.)

Heinz Thomaszik

a Nyugat-Berlini Szocialista Egységpart
Vezetősége Irodájának és Titkárságának tagja,
a Vezetőség titkára

Kedves elvtársnők és elvtársak!

Mindenekelőtt engedjék meg, hogy a Nyugat-Berlini Szocialista Egységpárt vezetősége nevében szívélyes köszönetemet fejezzem ki azért a lehetőségért, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusán részt vevő delegációnk szólhat önökhöz.

A szocializmus és az imperializmus közötti világméretű küzdelemben igen nagy jelentőségű az a tény, hogy a Magyar Népköztársaság tevékenyen hozzájárul a szocialista világrendszer sokoldalú erősítéséhez, szilárd szövetségben a Szovjetunióval és a szocialista közösség többi országával harcol a béke megvédéséért, a leszerelésért és az enyhülési politika folytatásáért.

Ez a tény a mi nyugat-berlini pártunk harca szempontjából is nagy

jelentőségű. Városunk lakossága több mint két évtizeden át keserű tapasztalatokat szerzett a hidegháború politikájáról: az imperializmus ugyanis Nyugat-Berlint „frontvárossá", a szocializmus ellen irányuló „lándzsaheggyé" igyekezett változtatni. Pártunk éppen ezért határozottan síkra száll a helsinki záróokmányban foglaltak következetes megvalósításáért, a Nyugat-Berlinre vonatkozó négyhatalmi megállapodás hiánytalan teljesítéséért és alkalmazásáért, valamint a hidegháború politikájához való visszatérésre irányuló imperialista próbálkozások visszaveréséért.

A leghatározottabban elítéljük az imperialista körök és a pekingi vezetés közös kísérleteit, hogy a Közép-Keleten újabb veszélyes tűzfészket teremtsenek. E tervek azonban – hála a Szovjetunió következetes békepolitikájának és annak az internacionalista segítségnek, amelyet az Afganisztánban győzelemre jutott fiatal nemzeti demokratikus forradalomnak nyújtott – kudarcra vannak ítélve.

Pártunk szüntelen harcot folytat a munkásosztály cselekvési egységének és valamennyi demokratikus erő szövetségének fejlesztéséért és megszilárdításáért. Azt a szociáldemokratákkal, keresztényekkel, liberálisokkal és pártonkívüliekkel közösen megtartott nagygyűlést, amelyre a második világháború kirobbanásának 40. évfordulója alkalmából került sor, felhasználtuk arra, hogy újabb lendületet adjunk annak a mozgalomnak, amelynek jelszavai „Béke és leszerelés – Soha többé háborút és fasizmust!". Rövid idő alatt több tízezer aláírást gyűjtöttünk a NATO rakétatelepítési határozatai ellen, és 3000 nyugatberlini polgárt mozgósító tömegtüntetésünk meggyőzően demonstrálta, hogy a békét, a leszerelést és az enyhülést kívánjuk.

Nagy aggodalommal tölt el bennünket, hogy a szenátus és a képviselőház – városunk felelős parlamenti testületei – politikájukat alárendelik a nagytőke profitérdekeinek, Ez pedig azt eredményezi, hogy városunkban fokozódik a gazdasági és szociális bizonytalanság. Az állandóan emelkedő lakbérek, villany-, gáz-, fűtőolaj- és élelmiszerárak, valamint a közszolgáltatások díjtételeinek növekedése egyre jobban megterheli a dolgozók családi költségvetését. Városunkban 1970-től 1979-ig több mint 124 000 munkahelyet szüntettek meg racionalizálások következtében, elsősorban az elektromos iparban és a gépgyártásban. Tartós jelenséggé vált a munkanélküliség, amely főként a fiatalokat érinti.

A munkanélküliek aránya jelenleg 4,7 százalék. Különösen érzékenyen sújtja a munkanélküliség a városunkban élő több mint 280 000 külföldi munkást. Ezért a munkához való jog érvényesítéséért vívott harc továbbra is első számú szociálpolitikai feladat marad.

Kedves elvtársnők, elvtársak! Pártjainkat, a Magyar Szocialista Munkáspártot és a Nyugat-Berlini Szocialista Egységpártot szorosan összeköti a közös világnézet, a marxizmus–leninizmus, a proletár internacionalizmus és megbonthatatlan szövetségünk a Szovjetunió Kommunista Pártjával és a világ többi kommunista és munkáspártjával. Ezt tekintjük közös antiimperialista harcunk további sikerei legfontosabb zálogának. Teljes szívünkből kívánunk eredményes munkát az MSZMP XII. kongresszusának, és kifejezzük azt a szilárd meggyőződésünket, hogy a pártkongresszus határozatai hozzájárulnak majd a világ békeszerető erőinek gyarapodásához és előreviszik a szocialista társadalmi rend ügyét Magyarországon.

(Elhangzott a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen tartott nagygyűlésen.)

Ermenegildo Gasperoni

a San Marinó-i Kommunista Párt elnöke

Kedves elvtársak!

A San Marinó-i kommunisták, a haladó erők mély érdeklődéssel figyelik az önök pártjának és kormányának tevékenységét. Örülünk az elért sikereiknek és azoknak a bátor céloknak is, amelyeket a kongresszust követően kívánnak elérni.

Érdeklődéssel figyeltük a két kongresszus közötti időszakban elért eredményeiket; a dolgozók életszínvonalának folyamatos növelését annak ellenére sikerült biztosítaniuk, hogy a kapitalista világot sújtó általános válság következtében az önök hazájában is nehézségek merültek fel, csakúgy, mint a többi szocialista országban és a harmadik világban.

Az önök XII. kongresszusa olyan időpontban tanácskozik, amikor a nemzetközi helyzetet mély válság jellemzi. Ez a Kelet-Ázsiában bekövetkezett eseményeknek tulajdonítható, amelyek kiélezték a két nagy-

hatalom közötti viszonyt. Az imperialisták folytatják terjeszkedési politikájukat, fokozzák a fegyverkezést, ami súlyos veszélyt jelent az enyhülési folyamatra A békeszerető demokratikus és antiimperialista erők előtt olyan nagy feladatok állnak, mint a leszerelésért és a népek szuverén jogainak védelmezéséért folytatott többfrontos és egységes kuzdelem.

Határozottan visszautasítjuk mindazon erők szovjetellenes akcióit, amelyek a Szovjetunióra kívánják hárítani a felelősséget a világban kialakult súlyos politikai helyzetért. Álláspontunk tukrozódik Indira Gandhi asszony nyilatkozatában is, mely szerint: „A Szovjetunió nem maradhatott tétlen, amikor saját nemzeti érdekei forogtak veszélyben. A valódi okok egyike Kína és az Egyesult Államok egymáshoz való kozeledése."

Elvtársak! Mint azt onok is tudják, az 1978-ban rendezett általános választásokon nagy győzelmet arattunk. Húsz évig tartó kereszténydemokrata kormányzás után az ország irányítását a mi pártunk vette át a két San Marinó-i szocialista párttal egyutt. Ez a győzelem a pártunk által vezetett széles korű politikai harc eredménye volt. Ma minden demokratikus és baloldali erőt a demokratikus szolidaritási kormány köré kívánunk tomoríteni, alapvető reformokat akarunk megvalósítani, egy új társadalom alapjait lerakni, amelyben a dolgozó osztály részese az államirányításnak.

Kulpolitikai téren az új kormány az aktív semlegesség jegyében tevékenykedik; a nemzetek kozotti nézeteltéréseket tárgyalások útján kívánja rendezni, kategorikusan visszautasítja az erőszak alkalmazását. Ezzel egyidejűleg szolidárisak vagyunk minden békeszerető demokratikus és haladó erővel, amely a fegyverkezés korlátozásáért, a nagyhatalmak közötti komoly és konstruktív párbeszéd nemzetkozi méretekben való fellendítéséért, az egymással szembenálló katonai blokkok felszámolásáért és valamennyi, az emberi faj fenntartására nézve komoly veszélyt jelentő pusztító fegyver megsemmisítéséért harcol.

Külpolitikai tevékenységunkről lényeges megjegyeznunk, hogy a demokratikus szolidaritási kormány új irányvonalat valósít meg a gazdasági és kereskedelmi életben is. Ennek kézzelfogható bizonyítéka, hogy megtörtént az első uzletkötés, amely túllép a hagyományos, Olaszországgal történő forgalom korlátain. Az olajtermékek világ-

méretű válságának kovetkeztében fennállt az a veszély, hogy koztársaságunk komoly hiányt fog szenvedni e termékekből. Ám ekkor a szovjet elvtársakhoz fordultunk, akik megértették nehéz helyzetunket. A Szovjetunió és a San-Marinó-i Köztársaság kormányának képviselői rövid időn belul aláírtak egy uzemanyag-egyezményt, amelynek révén bőven fedezhető országunk uzemanyag szukséglete. Ezt az egyezményt nagy rokonszenvvel és elismeréssel fogadta minden állampolgárunk.

(Elhangzott az Ászári Termelőszovetkezetben tartott nagygyűlésen)

Michael O'Riordan

Írország Kommunista Pártjanak fotitkara

Kedves elvtársak, kedves barátaim!

Nagy megtiszteltetésnek és kedves kotelességemnek tekintem, hogy tolmácsolhatom önöknek Írország Kommunista Pártja legszívélyesebb üdvözletét a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa alkalmából.

Küldöttségunk Európa északnyugati csucskéből érkezett az europai szárazföld kellős közepébe, a szép, virágzó szocialista Magyarországra Olyan országból jöttünk, amely évszázadok ota szuntelenul harcol nemzeti felszabadulásáért a brit imperializmus ellen. Írország volt Anglia első gyarmata és sok-sok nemzedéken át tartó szenvedés után utolsóként még mindig az. Népünk hét évszázadon át szenvedett az alárendeltség számtalan formájától. Elpusztították hazai iparunkat, telepeseket küldtek földjeinkre, ránk erőszakoltak egy úgynevezett egyesülési törvényt, amely szigetunket beolvasztotta a Brit Királyságba, támadást indítottak nemzeti kultúránk, nemzeti nyelvunk ellen, megvásárolták nemzeti burzsoáziánk egyes rétegeit. Ez a folyamat még ma is tart, az angolok neokolonialista torekvései szuntelenul folytatódnak.

E törekvések kozul kis szigetunk kettéosztása volt a legpusztítóbb. 1916–1921 között, amikor az angolok városban és falun kiterjedt partizánháborúval, politikai sztrájkokkal és tömeges polgári ellenállás-

sal találkoztak, a brit imperializmusnak be kellett látnia, hogy kénytelen valamiféle függetlenséget adni Írországnak. Meg is adta, csakhogy az imperialistákra jellemző, ravasz találékonysággal: az ország egyhatod részét, azaz Észak-Írországot megtartotta az Egyesült Királyság keretében, míg a fennmaradó öthatod rész mint Ír Köztársaság, névleges függetlenséget kapott. Névlegeset, mert valamennyi pénzügyi intézményét, a legtöbb ipari vállalatát, valamint piacainak és értékesítési lehetőségeinek nagy részét a brit monopoltőke tartja ma is a kezében.

A megosztás, a kettéosztás az egyik legördögibb imperialista fogás. Írország 32 megyéből áll, amelyek négy történelmileg kialakult tartományban terülnek el. Ulster tartományban kilenc megye van; olyan terület ez, amelyre az angolok skótokat telepítettek annak idején. Ezek a Skóciából jött telepesek protestánsok voltak és az évek folyamán bizonyos társadalmi és gazdasági kiváltságokat kaptak.

A britek tehát Ulster tartomány kilenc megyéjéből hatot kiszakítottak, s ebből a hat megyéből létrehozták az Észak-Írországnak nevezett mesterséges államocskát, melynek lakossága harmadrészben katolikusokból állott, akik – az ír nép többségével együtt – egy egységes Írországban szeretnének élni. Így a britek ebben a mesterséges államalakulatban többségre juttatták a protestánsokat, holott ők a sziget egészét tekintve kisebbségben voltak. Nemcsak az egész szigetet osztották meg tehát az angolok, hanem magát az észak-ír államalakulatot is.

Elvtársak! A britek több évszázados uralmát jellemezve elmondhatjuk, hogy az ír nép volt az, amely a legtöbbet szenvedett az imperialisták „Oszd meg és uralkodj!" módszerétől. Hadd tegyük hozzá, hogy – a brit kormány állításával ellentétben – a brit csapatok nem „békefenntartó erőként" vannak Írországban. Az észak-írországi zavargások, amelyek különösen a legutóbbi évtized folyamán oly sok emberéletet követeltek, eredendően az angol állami terror következményei. Pártunk mindig is azt követelte, hogy legyen vége a megfélemlítésnek és az elnyomásnak, amelyet a brit hadsereg gyakorol népünk felett, s addig is, amíg a brit haderőt nem vonják ki teljesen Írországból, a csapatok vonuljanak vissza kaszárnyáikba.

Írországban ma az imperialisták szította széthúzás jelenti a legsúlyosabb problémát. Szigetünknek a britek által végrehajtott felosztása

nemcsak két államot tákolt össze, hanem úgyszólván mindenből kettőt csinált; sőt szociáldemokrata pártból három van. Azonban tíz évvel ezelőtt, 1970 márciusában mindkét ír állam kommunistái összegyűltek, hogy megteremtsék Írország Kommunista Pártját, amely ma az egyetlen egységes kommunista párt az ír szigeten.

Írország Kommunista Pártja internacionalista párt, amely teljes mértékben támogat minden olyan állásfoglalást, mint amilyen például Kádár János elvtársé, aki megállapította: a nemzetközi szolidaritás elvi kérdés, nem pedig holmi divat!

Írország Kommunista Pártja azért száll síkra, hogy erősödjék a nemzetközi kommunista mozgalom egysége a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elvei alapján, Tudatában vagyunk annak, hogy az önök XII. kongresszusa több, mint a magyar kommunisták megmozdulása, e kongresszus nemzetközi esemény is! Megragadjuk tehát az alkalmat, hogy ezúton is kifejezzük szolidaritásunkat Afganisztán népével és üdvözöljük azt a hatalmas, szolidaritásra valló segítséget, amelyet a Szovjetunió nyújt neki.

(Elhangzott az Ászári Termelőszövetkezetben tartott nagygyűlésen.)

1980. március 26.

Glanz Lászlóné
a Felsőszölnoki Általános Iskola igazgatója,
a délszláv szovetség alelnoke

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Mint mindenütt az országban, mi is számvetéssel készültünk a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusára. Pártunk politikájának szerves része a nemzetiségi politika. Hozzászólásomban a nemzetiségi politika megvalósulásának Vas megyei tapasztalatairól és a szlovén lakta területek nemzetiségi iskoláiban folyó nevelőmunka helyzetéről kívánok szólni.

Vas megye a nemzetiségek létszámát tekintve a negyedik helyen áll az országban: a megye lakosságának négy százalékáról van szó. A nemzetiségek által lakott tizenhat községből hét községben élnek

szlovének. Hazánk minden lakosának helyzetét, így a nemzetiségiekét is alapvetően azok a folyamatok határozzák meg, amelyek egész társadalmunk fejlődésére hatnak. A szocialista fejlődés, a társadalmi haladás keretében oldódtak meg a nemzetiségek, köztük a szlovének évszázados gazdasági, társadalmi, szociális problémái és sajátos nemzetiségi gondjai. Hazánkban a nemzetiségi politika végrehajtásában érvényesül az a lenini elv, amely szerint az évszázados elnyomatás során kialakult bizalmatlanság leküzdésére a nemzetiségieknek adjunk inkább többet, mint ami az egyenlőség alapján járna, mintsem kevesebbet.

A megyében megvalósuló nemzetiségi politika igen fontos része a terület gazdaságfejlesztése. Ez egyrészt a városiasodó Szentgotthárd iparának bővítésében, korszerűsítésében, másrészt a szakszövetkezetek erősítésében valósul meg. A javuló gazdasági körülmények kedvező hatással vannak az itt élőkre, nem utolsósorban a fiatalokra. Ma már nem jellemző az elköltözési szándék, jól érzik magukat, szépítik, csinosítják apró falvaikat. Egy részük szakmát tanul, szakmunkássá lesznek a környező üzemekben, megbecsült szocialista brigádtagok kerülnek ki közülük.

Az Őrségnek ezen a táján dolgozó családok lényegesen jobb életkörülmények között élnek, mint korábban bármikor. Megváltozott és változik falvaik külső képe, a lakáskultúra sokkal színvonalasabb. Ezekben a községekben jellemző tendencia, hogy az idős, elsősorban egyedülálló, földműveléssel foglalkozó lakosok földjeik nagy részét a magyar állam részére felajánlják, amelynek ellenében rendszeres szociális ellátásban részesülnek a községi tanácsoktól. Ennek összege évről évre nő, amit idős embereink a szocialista társadalom mélységes humanitásának ismernek el.

A nemzetiségi politika legfőbb eredménye területünkön is az, hogy a gyakorlatban valósul meg a nemzetiségek gazdasági, politikai és kulturális egyenjogúsága nemcsak mint egyéneknek, hanem mint kollektíváknak is. A tanácsokban és különböző párt-, állami és társadalmi szervekben, valamint érdekvédelmi szervekben, a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségében is arányos a képviseletünk.

A munkássá válás, illetve a szövetkezeti forma jelentős tudati változásokat eredményezett. A közgondolkodáson azonban még van mit javítani. A tudati, világnézeti formálás, a fenntartások feloldása még

hosszabb időszak állandó jellegű feladatát kell hogy képezze, és e munkában lényeges szerep várt és vár az iskolákra.

A párthatározatok nyomán folyamatosan fejlődik a nemzetiségi oktatás és művelődésügy, nőtt az igény és lehetőség a nemzetiségi nyelv és kultúra ápolására. A nemzetiségi tudat megőrzésében fontos szerepet játszik az anyanyelvi oktatás. Párt- és tanácsi szerveink felismerték ennek jelentőségét, megkülönböztetett módon gondoskodnak az oktatás személyi és tárgyi feltételeiről. Megvalósul a cél: a művelt, szocialista közösségi szellemű, kétnyelvű, két nép kultúráját elsajátító nemzetiségi magyar állampolgárok nevelése. Fontos feladatunknak tekintjük a tanulókban azon törekvések kifejlesztését, hogy nemzetiségük tudatos vállalásával a népek barátságának, internacionalista összefogásának eszméit szolgálják. Olyan szemléletet igyekszünk kialakítani bennük, amellyel átérzik a nyelv szerepét a nemzetiségük megőrzésében és kultúrájának továbbfejlesztésében.

Az oktatásügy előrehaladása mellett jelentős a fejlődés a közművelődés terén, mely formájában nemzetiségi, tartalmában szocialista. Növekednek a nemzetiségi kulturális igények, és örömmel mondhatjuk el, hogy ezzel párhuzamosan a lehetőségeink is. Annak ellenére, hogy mi nemzetiségiek földrajzi értelemben határszélen élünk, az ebből adódó hátrány az illetékes szervek fokozott törődése folytán egyre kevésbé érződik. E megállapítás a közművelődés egészére, de hozzátenném, az egészségügyi ellátásra is érvényes.

Öntevékeny művészeti csoportjainknak a nemzetiségiek közművelődési életében hagyományosan jelentős a szerepük. A szocialista tudatformálás, az anyanyelv, a nemzetiségi kultúra ápolását tekintik elsőrendű feladatuknak. A községi és iskolai könyvtárak nemzetiségi anyanyelvű könyvekkel való ellátása folyamatos. Megélénkült a nemzetiségi hagyományok gyűjtése. Jelentős politikai és kulturális esemény az évenként megrendezésre kerülő, már több éves hagyományokkal rendelkező nemzetiségi napok, melyek során a több községben élő különböző nemzetiségek találkoznak egymással és a magyar nyelvű lakossággal.

Az utóbbi években a megye gazdasági-kulturális kapcsolata jelentősen fejlődött a szomszédos Jugoszláviával. Rendszeressé váltak a különböző népi és hivatásos együttesek kölcsönös látogatásai, a köny-

vek cseréje, rovidebb-hosszabb tanulmányutak, az irokkal és koltókkel való találkozások, a zenei szakemberek gyűjtőútjai, a lektorcsere és még sorolhatnám. Kulonosen intenzív a határmenti települések kapcsolata és egyuttműkodése. Ezek a kapcsolatok segítik, elmélyítik a népeinket millió szállal összekötő, a szocializmust épitő tevékenységét.

Hogy e tevékenység továbbra se veszítsen lenduletéből, szukséges lenne egy olyan hatékony intézkedési terv elkészítése, amely a kozművelődési szakemberek képzését, továbbképzését, az utánpótlás nevelését, a nemzetiségi oktatási intézmények hálózatának fejlesztését rendszerezi.

Kedves elvtársak! Pártunk politikája minden biztosítékot megteremt ahhoz, hogy mi, nemzetiségiek, akik eddig is részesei voltunk az elért eredményeknek, a jovőben is hozzájáruljunk egész népunk és benne a magunk további boldogulásához

Géczi János

az MSZMP Nógrad megyei Bizottsaganak elso titkara

Tisztelt kongresszus!

A kongresszusi felkészulés során Nógrádban is osszegeztuk párteletunk, a párt vezető szerepe érvényesulésének tapasztalatait. Kádár János elvtárs szóbeli beszámolójával megegyezően úgy látjuk, hogy a pártszervek, -szervezetek munkája a korábbinál tervszerűbb, hozzáértőbb, tartalmasabb; a kommunisták elkotelezettsége, tevékenysége növekvő elismerést vált ki az élet minden teruletén.

Pártszerveink mindinkább érzékelik, hogy a tegnapi teljesítmény nem elégséges. Megnőtt a felelősséguk a határozatok végrehajtásában, szervezésében, ellenőrzésében. Tudják, hogy a népgazdasagi és a helyi tervek megvalósításához adottságaikat, lehetőségeiket igényesebben kell számba venni. Felismerték, hogy a politikai nevelő munka eszkozeivel minden eddiginél többet kell tenni az egységes gondolkodás és cselekvés érdekében.

A párttagok többségére nálunk is az jellemző, hogy nem állnak meg a helyzet felismerésénél, hanem határozott intézkedéseket kezde-

ményeznek A legjelentósebb valtozas az uzemi partszervezeteknél tapasztalhato Tudatosabban vizsgálják a gazdalkodás feltételeit, az adottságok, az erőforrások ésszerűbb kihasználását Tobb kezdeményezéssel segítették a korszerűbb, a szukségleteknek jobban megfelelő, gazdaságosan értékesíthető termékek elóállítását, a dolgozok műveltségének gyarapítását.

A munka hatékonyságának javítására tobb hasznos, konkrét javaslatot tettek. A szénbányáknál a korszerű feltáró gépek kapacitásának jobb kihasználására például kezdeményezték a folyamatos munkarend bevezetését. A síkuveggyárban a pártszervezet tobb konstruktív intézkedés ajánlásával segítette a munkások, a műszaki vezetők átgondoltabb felkészítését azért, hogy az új technikával, a fejlődő technológiával jó minőségű, az igényeknek megfelelő uveget gyártsanak. A mezógazdaságban dolgozó pártszervezeteknek is jelentós szerepuk van abban, hogy adottságaiknak megfelelően lényegesen megváltozott a termelési szerkezet és meghonosodtak a korszerű termelési eljárások. A sok hasznos kezdeményezés ellenére sem lehetunk elégedettek Mint az élet más teruletén, a pártmunkában, politikai gyakorlatunk fejlesztésében is jelentős tartalékokkal rendelkezunk

Az élet megkoveteli, hogy igényesebben vegyuk szamba a helyi adottságainkat. Akkor tudunk eredményesebben hozzájárulni a kongresszusi célok megvalósításához, ha a fő politikai irányvonal megtartása mellett helyileg is rugalmasan alkalmazkodunk a kovetelményekhez, ha felelős dontéseinkkel olyan feltételeket alakítunk ki, amelyek kozott cselekedeteinkkel magunk is korulményeink alakítói, célkitűzéseink megvalósítói vagyunk. Ez nem lehet passzív folyamat, nem lehet másolása, ismételgetése a kozponti határozatoknak Ugyanakkor nem kerulhetunk szembe a társadalmi érdekekkel

Jogosan kérik a párttagok, hogy kapjanak tobb információt ahhoz, hogy helyileg is megalapozottabban tudjanak gondolkodni, tervezni, ismerhessék meg jobban a szukségleteket, termékeik értékét, ertsék, mi az, ami rajtuk múlik, mi az, amin változtatniok kell. Azzal tudjuk továbbra is szolgálni, megtartani a dolgozó emberek bizalmát, támogatását, ha a meggyőző, világos szó a munkában, a kozéletben hozzáértésunkkel, rátermettségunkkel, személyes példamutatásunkkal párosul. Adjunk helyet minden értelmes eszrevetelnek, javaslatnak

Az eredményes munka kapjon nagyobb megbecsülést. Tudnunk kell, hogy rendet, fegyelmet, öntevékeny munkát csak a szervezettség, a jó helyi közszellem tud tartósan biztosítani.

A szubjektív tényezők fontos elemeként vehetjük számításba a szakmai tudás, a műveltség, a hozzáértés gyarapítását. Továbbra is nagy figyelmet kell fordítanunk a kulturális igények felkeltésére és színvonalas kielégítésére. A nehezedő feltételek között még nagyobb szükség van a művelődés közgondolkodást, magatartást, életmódot formáló hatásainak kibontakoztatására. Enélkül nem tudjuk teljesíteni a szocialista építőmunka soron levő feladatait.

A határozatok eredményesebb végrehajtásához pártszervezeteink kezdeményezzék, hogy minden ember azon a területen dolgozzék, ahol képességeit a legjobban ki tudja bontakoztatni. Állítsanak nagyobb követelményeket az irányításban dolgozók elé is. Rátermettségük, hozzáértésük fejlesztéséhez adjanak több ösztönzést, teremtsenek nagyobb lehetőségeket a tehetséges fiatalok számára.

Olyan politikai feltételeket kell biztosítani, hogy a bátran kezdeményező vezetők tevékenysége kapjon megérdemelt megbecsülést, elismerést. Ugyanakkor nem szabad késlekednünk azok felmentésével, akik alkalmatlanok, nem tudnak lépést tartani a növekvő követelményekkel.

A pártszervezetek növeljék minden párttag személyes felelősségét a politika helyi megvalósításában. A kommunista legyen még igényesebb önmagával és környezetével szemben. Mutasson példát akkor is, amikor bátorítani kell a bizonytalankodókat, amikor tudatosan, határozottan kell fellépni azokkal szemben, akik a kollektíva érdekeire hivatkozva szemben állnak a teljesítmények differenciált elismerésével, vagy amikor kizárólag másokban, a külső tényezőkben keresik a hiba forrását.

Megnövekszik a területi pártszervek, a megyei pártbizottságok felelőssége is az alapszervezetek tevékenységének segítésében. Kedvezőek a feltételek ehhez, hiszen az elmúlt években sok jó tapasztalatot szereztünk a politikai gyakorlatban. A vezetőségek összetétele, a titkárok felkészültsége is sokat javult. Tudjuk azonban, hogy a pártszervezetek helyzete – feltételeik, adottságaik alapján – nagyon különböző. A gazdasági területen például van olyan üzem, ahol évek óta korszerű,

jó minőségű, minden piacon kedvezően értékesíthető terméket gyártanak. Van azonban olyan munkahely is, ahol a dolgozók hibáján kívül nehéz a helyzet, elavultak a gépek, berendezések, kedvezőtlenek a termőhelyi adottságok.

Több lehetőségünk van arra is, hogy a jól, eredményes módszerekkel dolgozó pártszervek munkájának tapasztalatait hasznosítsuk. Érzékenyebben, gyorsabban reagáljunk minden helyes kezdeményezésre.

Gazdasági feladataink megoldása során tapasztaltuk, hogy lényegesen javítanunk kell az üzemek együttműködését a lehetőségek kihasználásában, a jó minőségű alapanyagok, késztermékek gyártásában, szállításában és az értékesítésben. Bátrabban kell jeleznünk a Központi Bizottságnak, a kormányzati szerveknek, a vállalati központoknak azokat a kérdéseket, amelyeket saját erőből nem tudunk megoldani. Ugyanakkor kérjük, hogy ezek a jelzések ne maradjanak megválaszolatlanul.

Tisztelt kongresszus! A politika fő irányvonalának megtartása, a változó igényekhez való rugalmas alkalmazkodás szükségességét fogalmazták meg a kongresszusi felkészülés során a nógrádi pártszervek is. Azt juttatták kifejezésre, hogy pártunk folytassa következetesen kipróbált marxista–leninista politikáját, amely élvezi az emberek bizalmát, cselekvő támogatását. Ezért a politikáért, amely az emberek személyes boldogulásának alapja, érdemes dolgozni, cselekedni.

Balázs Piri Erzsébet

a Bajai Mezőgazdasági Kombinát sertéstenyésztési brigádvezetője

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársnők, kedves elvtársak!

Ránk a Bajai Mezőgazdasági Kombinát sertéstelepén 4000 koca 90 000 malacának a nevelése vár születésüktől 28 napos korukig. Brigádunkban a munka gondjai és kudarcai mellett a szépet, a jót, a hasznosat, az eredményességet keressük. Sok szó esik erről a pártalapszervezetben is, ahol gyakori a vita a takarmánytápok minőségéről, a trágyalé elhelyezéséről, a messzi vágóhídra szállítás problémájáról, a vezetési, irányítási kérdésekről.

Mi azt tartjuk ha ismerjuk az állatokat, es tólunk telhetóen jol gondozzuk őket, az eredmény nem maradhat el Sajnos sok helyutt – nemcsak nálunk – a tervezők, az epítők nem gondoltak eléggé arra, hogy a technologiát a sertések élettani tulajdonságaihoz kell igazítani, fordítva nem várhatunk sikert Ebből gondok származtak Folyamatosan cserélni kell a berendezéseket, és ez sokba kerul.

Nagy erőfeszítésbe kerult, hogy uzemunk termelése mar elérte az 1,3 milliárd forintot. Csak kiragadva hadd mondjam el évente 7500 tonna húst, hétmillio liter tejet, sok bort, hibrid kukoricavetőmagot és más terméket adunk az országnak Erősodott a bajai kukoricatermesztési rendszer is, mely az ország 130 gazdaságában, 200 000 hektáron szervezi, segíti a termelést Az elért hozamok jobbak az országos átlagnál. Koltségeink pedig, mivel kitartottunk a hazai és a szocialista ipar technologiaja mellett, alacsonyabbak A rendszer szép sikereket ért el a Szovjetunióval, Bulgáriával, ahol tavaly 7,2, illetve 9,4 tonna kukoricát biztosítottunk hektáronként Ez azt jelent , hogy a hozamokat megkétszereztuk, tekintélyt szerezve kombinátunknak, elismerést a magyar mezőgazdaságnak

Sokat tett gazdaságunk azért, hogy a dolgozok szocialis ellátása folyamatosan javuljon. Ma már oltozők sora, uzemi ebédlők javítanak a korábbi helyzeten. Saját autobuszokkal oldjuk meg a személyszállítást. Mégis ugy látom, hogy a munkafeltételek általános javulása ellenére sem nőtt a fiatalok érdeklődése a mezőgazdasági munkák iránt. Nem indokolt, sőt elítélendő, amikor a családban a szulők vagy esetleg mások a mezőgazdaságot lebecsulve emlegetik a továbbtanulo gyermekek előtt. Magas a dolgozok átlag-életkora, gyakran gondok vannak a szakmunkáspótlással. Ezért véleményem szerint helyileg és országosan is nagyobb gondot kell fordítani a mezőgazdasági munka megszerettetésére a fiatalokkal. Nem panaszként mondom, de kemény munka árán jutottunk el oda, hogy 700 fiatalunk van. Mindannyian megbecsult dolgozói a kombinátnak

A munkára való neveléssel még gondjaink vannak. Sokat tettunk, de talán még nem eleget azért, hogy a munkával történt első találkozás élménye szép és gazdag legyen. A szakmai gyakorlatok, majd az első munkahónapok során szinte kotelezővé kellene tenni az idősebbek részéről a tapasztalatok átadását. Úgy érzem, hogy a tapasztalatok

mellett a szakismeret, a képzettség továbbfejlesztése terén a mi kollektívánk is egyre többet akar tenni, vállalkozik, és alkotni akar.

Néhány szót szeretnék mondani azokról az asszonyokról – a 41 főnyi Zrínyi Ilona szocialista brigádról –, amelynek vezetője vagyok. A mi dolgunk a malackák felnevelése; nagy felelősség. Ez az alapja a hízlalásnak, végső soron itt eldőlhet az ágazat eredményessége is.

Ezt a munkát csak az tudja hiánytalanul ellátni, aki az állatokat szereti, és úgy is bánik velük. Az én brigádom tagjai ilyenek, ezért örömmel együtt dolgozni velük. Ezek az asszonyok ünnepnapjaikat is feláldozva ellátják a kis állatokat. Munkájuk még nagyobb megbecsülést érdemel. Célul tűztük ki, hogy az elhullásokat tovább csökkentjük, hiszen minden egy százalékos javulás csaknem ezerrel több malac felnevelését eredményezi. Csak azok tudnak megmaradni a brigádban, akik a lelkiismeretüket munkába jövet nem hagyják otthon, hanem itt a telepen is arra hallgatnak.

Segítjük a háztáji sertéshízlalást is, tavaly csaknem 19 000 malacot adtunk dolgozóinknak hízlalásra.

Sertésünk van bőven, ezért nagy jelentőségű, hogy végre felépült a Bajai Húskombinát. Szinte egyedülálló, hogy az új üzem a 200 000-es vágási teljesítményéhez 30 kilométeres körzetből megkapja az alapanyagot. Örülünk ennek, mert nem kell több száz kilométeren utaztatni az állatokat.

Tisztelt kongresszus! Pártalapszervezeteinkben, brigádjainkban cselekvően valljuk, hogy a népszerűtlen feladatokat is vállalni kell. Túl vagyunk azon, amikor nagyon vigyáztunk, hogy ha szükséges lenne is, senkit meg ne sértsünk, mert az lecsapja a munkakönyvét. Ma már a dolgozók többsége is felelősségteljesebben gondolkodik és érzi, hogy a világban helytállni mindannyiunk ügye. Brigádtagjaimmal együtt tisztában vagyunk azzal, hogy a következő években még nagyobb megújulásra, még több lelkesedésre lesz szükség.

Czinege Lajos

hadseregtábornok, honvédelmi miniszter

Tisztelt kongresszus! Küldött elvtársnők, elvtársak! Kedves vendégeink!

Tisztelettel jelentem a kongresszusnak, hogy a Magyar Néphadsereg teljesítette a XI. kongresszuson részére meghatározott feladatokat.

Az utóbbi években a legfelsőbb párt- és állami vezetés által meghatározott célkitűzések alapján, a Varsói Szerződés keretében egyeztetett elgondolásoknak megfelelően a részünkre biztosított anyagi és személyi feltételek céltudatos felhasználásával tervszerűen folytattuk néphadseregünk átfogó, minőségi fejlesztését. Újabb korszerű, nagy hatékonyságú technikai eszközökkel láttuk el csapatainkat. Tovább tökéletesítettük szervezeteinket. Korszerűbbé vált a parancsnokok és a törzsek felkészítése, a csapatok vezetése. Katonáink magas fokon elsajátították az új technikai eszközök kezelését, alkalmazását, növekedett néphadseregünk tartalékos állományának katonai felkészültsége, jelentősen javultak csapataink, katonáink élet- és szolgálati körülményei. Mindezek eredményeként hadseregünk lépést tartott a szövetséges hadseregek fejlődésével, emelkedett harckészültségének színvonala, jelentősen növekedett harci képessége. Mindenkor képes és kész a haza védelméből, a szövetségi kötelezettségekből reá háruló feladataink végrehajtására.

Eredményeinkben a hivatásos, továbbszolgáló és sorkatonák, polgári dolgozóink odaadó, áldozatos munkája testesül meg, kifejezi állományunk szilárd politikai elkötelezettségét, magas fokú erkölcsi-fegyelmi helyzetét. Hivatásos állományunk érti, fenntartás és ingadozás nélkül képviseli, hajtja végre pártunk politikáját, gyarapodó szakmai felkészültséggel, hozzáértéssel teljesíti szolgálati feladatait, társadalmi, közéleti kötelezettségeit.

A nagy ütemű fejlődéssel párhuzamosan az elmúlt években tovább gyarapodott hadseregünk káderállománya. A hivatásos állomány több nemzedéke harmonikusan dolgozik együtt. Fegyveres erőink, a hadsereg azonban továbbra is kéri, igényli pártunk, társadalmunk hatékony segítségét ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék legrátermettebb, tehetséges fiai közül megkapja a szükséges létszámban a tiszti, tiszt-

helyettesi állomány utánpótlását. Az elmúlt években tovább mélyültek, fejlődtek hadseregünk szocialista vonásai, ebben a pártszervezetek, a kommunisták élenjáró szerepet töltöttek be. Hadseregünkben magas fokú szolgálati fegyelem, törvényes rend van.

Tisztelt kongresszus! Sorkatonáink döntő többsége becsülettel tesz eleget a szocialista haza fegyveres szolgálatából fakadó kötelezettségének. Értik, hogy a szocialista haza biztonsága, a béke megvédése érdekében korszerű honvédelemre, jól felszerelt és felkészített hadseregre van szükség, ennek szellemében és tudatában teljesítik kötelességüket. Felkészültségüket sokrétűen bizonyítják a gyakorlatokon, a bonyolult technikai eszközök kezelésében, karbantartásában felmutatott kiemelkedő eredmények.

A társadalmi törekvésekkel, a családi, iskolai, a munkahelyi és mozgalmi neveléssel összhangban eredményesen folytatjuk a gondjainkra bízott ifjúság eszmei-politikai, kulturális nevelését, fizikai felkészítését, hazafias internacionalista tudatának, magatartásának erősítését, szocialista emberré formálását. Mindezt jelentős mértékben elősegíti, hogy a katonák döntő többsége rendszeresen és eredményesen részt vesz a szocialista versenymozgalomban.

Mindemellett szólnom kell arról is, hogy továbbra sem csökkent a gondunk az eltávozáson, szabadságon levő katonák egy részével kapcsolatban, akiket szülők, rokonok, barátok – rosszul értelmezett „szeretetük" kifejezéseként – mértéktelen szeszesital fogyasztásra ösztönöznek. Ez nemritkán súlyos fegyelmezetlenség, néha egyenesen tragédia forrása. Természetesen alapvetően a hadsereg kötelessége, hogy fokozza erőfeszítését ennek csökkentése, megszüntetése érdekében. Ezt azonban csak a szülők, barátok, rokonok, hozzátartozók, vagyis a társadalom segítségével tudjuk eredményesen végezni. Szeressék, szeressük okosabban fiainkat, katonáinkat!

Kedves elvtársnők, elvtársak! Ismert, hogy a sorköteles fiatalokat – a demográfiai helyzet nagyfokú ingadozása és más tényezők hatására – jobbára 21–23 éves korban hívjuk be. Igaz, hogy a hadseregnek bizonyos előnyei származnak abból, ha érettebb korban levő fiatalok is vannak a sorállományúak között, mégis ebből a helyzetből igen sokfajta emberi – nagyságrendje következtében már-már társadalmi méretű – gond származik. Magas és mindinkább növekszik a nős,

családos sorkatonák aránya. A kései behívás zavarja a pályakezdést, a családalapítást. Dolgozunk azon, hogy ezt a feszültséget belátható időn belül feloldjuk.

Tisztelt kongresszus! A szocialista társadalom alapeszméje a béke, az építés, a dolgozók szükségleteinek mind magasabb színvonalú kielégítése. Szocialista társadalmunk honvédő képességének fokozása, hadseregünk harci erejének, készenlétének magas szinten tartása az imperializmus agresszív politikájából fakadó történelmi kényszer számunkra. Honvédelmünk szilárd bázisa társadalmi rendszerünk kiegyensúlyozott fejlődése, népgazdaságunk gyarapodása, népünk aktív és felelősségteljes helytállása a honvédelmi feladatok teljesítésében. Elismeréssel kell szólni arról a sok százezernyi tartalékosról, akik a hívó szóra mindenkor magas fokon teljesítik feladataikat. A párt-, tanácsi, társadalmi és gazdasági szervek a honvédelmi törvény alapján végzett mindennapos tevékenysége semmivel sem pótolható tényezője hazánk védelmének.

Népköztársaságunk fegyveres erői és testületei jó egyetértésben dolgoznak népünk szolgálatában. Mindennapi munkánkban egyre hatékonyabban és sokoldalúbban valósul meg az együttműködés, egymás munkájának segítése. Tudatában vagyunk annak, hogy honvédelmünk erősítéséhez, néphadseregünk fejlesztéséhez szükséges feltételeket dolgozó népünk nehéz munkával teremti elő. Mindez arra kötelez bennünket, hogy a hadseregben is maradéktalanul érvényt szerezzünk a célszerűség, hatékonyság, takarékosság szigorú követelményeinek.

Honvédelmünk szilárdságában, néphadseregünk fejlődésében meghatározó szerepe van – és lesz a jövőben is – annak, hogy tagjai vagyunk a Varsói Szerződésnek. Negyedszázados jubileumához közeledő védelmi szövetségünk keretein belül tovább fejlődött, tartalmilag gazdagodott együttműködésünk a Szovjet Hadsereggel és a többi szövetséges hadsereggel. Az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet Déli Hadseregcsoport parancsnokságaival, csapataival a közös munka, az együttes felkészülés még sokoldalúbbá és hatékonyabbá vált.

Szövetségünkön belül tovább tökéletesedett a vezetés rendszere, gazdagodtak az egyeztetett fejlesztés és felkészítés módszerei. A közös gyakorlatok meggyőzően bizonyítják, hogy parancsnokaink, törzseink

és csapataink képesek a reájuk háruló együttes feladatokat magas színvonalon megoldani. Szilárd meggyőződésünk, hogy közös védelmi szervezetünkben egyesített fegyveres erőink, népeink együttes küzdelme – a haladó erőkkel összefogva – a jövőben is képes lesz szavatolni népeink alkotó munkájának békés feltételeit.

Kedves elvtársnők és elvtársak! Innen, a kongresszus fórumáról mondok köszönetet a Szovjetuniónak, a testvéri szocialista országoknak azért a segítségért, amelyet honvédelmünk erősítéséhez, hadseregünk fejlesztéséhez, felkészítéséhez nyújtottak és nyújtanak.

Mély tisztelettel köszönjük népünknek, hogy biztosította és biztosítja mindazon feltételeket, amelyek néphadseregünk megtisztelő hivatásának teljesítéséhez szükségesek.

Köszönetet mondunk pártunk Központi Bizottságának, kormányunknak, a munkánkhoz szilárd alapot biztosító politikai iránymutatásért, gondoskodásért, azért, hogy mindenkor segítenek feladataink megoldásában.

Elismerésünket és köszönetünket fejezzük ki a párt-, állami, társadalmi és gazdasági szerveknek, a gyárak, üzemek, intézmények kollektíváinak a hatékony honvédelmi munkáért.

Köszönetet mondok a Népfront, a KISZ, az Úttörőszövetség, a Honvédelmi Szövetség, a tanintézetek, a polgári védelem, az egészségügyi központi, területi és helyi szerveinek az önkéntes társadalmi alapon dolgozó sok százezernyi aktivistának a honvédelmünk erősítését, hadseregünk mozgósítását, ütőképességét elősegítő áldozatkész munkájukért.

Thernesz Vilmos

az MSZMP Budapesti Műszaki Egyetemi Bizottságának titkára

Kedves elvtársnők, elvtársak!

A Központi Bizottság beszámolója, dokumentumai, több hozzászóló egyaránt hangsúlyozta az értelmiség nagy és növekvő felelősségét. Ebből egyenesen következik a képzésükre hivatott egyetemek és főiskolák szerepének növekedése is. Ezek az irányelvekből már ismert

gondolatok mély visszhangra leltek a Budapesti Műszaki Egyetem tanárainak és hallgatóinak népes táborában.

Úgy gondolom, felszabadulásunk 35. évfordulója is indokolttá teszi annak hangsúlyozását, hogy kibontakozó kulturális forradalmunk keretei között az elmúlt évtizedekben a felsőoktatás fejlődése is nagyarányú volt. Csak egyetlen adat erre: hazánkban a húsz éven felüli lakosságból ma közel kétszer annyi diplomás van, mint ahány érettségizett volt a felszabadulás előtt. Ez az eredmény is felsorakoztatható azokhoz a korszakos jelentőségű teljesítményekhez, amelyek szocialista hazánk eredményeit a példa erejével tárják a világ elé.

Nálunk az egyetemen éles viták forrása, hogy az egyetemi képzés mennyiben legyen elméleti, illetve gyakorlati orientációjú. Az egyetemi emberek inkább elméleti, az ipari partnerek inkább gyakorlati orientációt ajánlanak. A mi véleményünk szerint a fejlődés nem engedi, hogy erre a kérdésre csak az ötéves képzést figyelembe véve válaszoljunk. Eddig mindig úgy fogalmaztunk, hogy az egyetemeknek kettős feladatot kell ellátniuk: oktató-nevelő munkát végezniük és ezzel párhuzamosan – részben az oktatás megalapozására, részben a társadalom problémái megoldásának segítésére – kutatómunkát is kell folytatniuk. Elérkezett az idő ahhoz, hogy a továbbiakban az egyetemek hármas feladatáról beszéljünk, és az előzőekben említett kettőt egészítsük ki a továbbképzés feladatával.

Az egyetem nem vállalkozhat arra, hogy több száz, a műszaki fejlődés miatt gyorsan változó, elhaló és születő szakmára úgynevezett naprakész szakembert bocsásson ki. Ezt sem az oktatás pedagógiai stabilitása, sem az emberi és anyagi feltételek nem engedik meg. Ezért az egyetemi alapképzésben arra kell törekedni, hogy rugalmas, széles profilú, elméletileg jól megalapozott tudást adjunk, és így alakítsuk ki hallgatóinkban az alkalmazás, a tudás állandó megújításának készségét, képességét s főleg igényét. Ez konvertálhatóvá teszi a szakembert, és ily módon a ma és a holnap követelményeinek is meg tudunk felelni.

Eszerint az alapképzés befejezése után a munkahelynek és az egyetemnek együttműködve kell egy adott munkakör betöltésére képessé tenni a diplomást. Félreértés ne essék, az elméletileg felkészült szakemberek képzésének igénye nem azt jelenti, hogy szakítsuk el az ok-

tatást a gyakorlati valóságtól. Ellenkezőleg, ennek a magasabb elméleti szintnek az eddigieknél sokkal jobban kell a valóság talaján állnia. Arról van szó, hogy ne szűk szakmai területre, és ne csak a mának szólóan tanítsunk.

Egy másik kérdés a pályakezdőkkel kapcsolatos követelménytámasztás problémája. Úgy tűnik, a vállalat gyakran nem érdekelt abban, hogy szakemberéből a maximumot hozza ki. De abban sem, hogy követelménytámasztásával már az egyetemen motiválja a hallgatók tevékenységét. Nem láttam még olyan pályázati felhívást, amely kikötné, hogy például egy kitűnő vállalat – amely megkövetelhetné, milyen diplomást kapjon – előírná, hogy csak jó rendű hallgatót hajlandó alkalmazni. De olyant sem láttam, amely feltételként támasztotta volna a végzett hallgatóval szemben a vezetői rátermettséget és gyakorlatot, amit persze legkönnyebben a közösségben, a KISZ-ben szerezhet meg a fiatal.

A hallgatók egy része nagy szorgalommal, áldozatkészséggel végez tudományos diákköri munkát. Teszi ezt, mert elhiszi oktatójának, erre szükség van, és talán, mert ilyen a vénája. De mennyivel jobb lenne, hogy amikor egy kutatóintézet kiír egy pályázatot, feltételként támasztaná a tudományos diákkörben végzett – és persze nem formális – munkát. Talán célszerű lenne ilyen és hasonló összetevőkre is figyelni, mert a közvetett motiváció, az érdekeltség felismerhetősége, erkölcsi és anyagi természetű ösztönzés – mint minden más területen – itt is sokkal biztosabb és célravezetőbb, mint az adminisztratív módszerek elsődlegessége.

Igen nagy kihasználatlan tartalékaink vannak még a hallgatók általános, ezen belül világnézeti-politikai nevelése vonatkozásában is. Még nem elég hatékonyak a hivatástudatra, a szakmaszeretetre, a tudatos elkötelezettségre nevelés módszerei. Az a benyomásom, hogy mi együtt, akik felelünk a fiatalok neveléséért, a család, az iskola, a munkahely, a kelleténél jobban óvjuk gyermekeinket a valóságtól, nem ösztönözzük őket jó küzdelmekre, kockázatokra, nem adjuk át történelmi tapasztalatainkat, nem érzékeltetjük, hogy az élet harc – sokszor önmagunkkal is – a jóért, a szebbért. Gyakran követjük el azt a hibát, hogy a valóságtól elszakadt eszményit tanítjuk, amely alkalmazásának még középtávon is alig van realitása. Gyakran a szo-

cializmusról is csak az elvont eszmét hangoztatjuk, olykor ügyetlenül őszintétlenek vagyunk és nem adjuk meg a reális valóság- és önismeret igényét, a történelmi tanulságokat, nevezetesen azt, hogy ezek a szép célok csak nehéz munkával, ellentmondások legyőzésén át valósíthatók meg.

A szülők mindent megtesznek azért, hogy gyermekeiket védjék az élet realitásaitól – olykor olyan életszínvonalat is biztosítva a számukra, amely sem a család, sem a társadalom számára nem jelenthet realitást. Mindezek együtt mint valami üvegházi hatás érvényesülnek, és képletesen szólva borzonganak a palánták, amikor az élet rájuk nyitja az ablakot. Emberi, világnézeti, politikai feszültségek is gyakran vezethetők vissza ezekre a problémákra. Ezért mélységesen egyetértek azokkal a gondolatokkal, amelyek a határozati javaslatba a család szerepével és az oktatás fokozott felelősségével kapcsolatban bekerültek.

Az egyetem szakmai tevékenységéből vett példával szeretném befejezni hozzászólásomat. Tudományos kutatómunkánkkal mindenekelőtt oktatásunk színvonalát, de ugyanilyen súllyal az ország előtt álló problémák megoldását kell segítenünk, ezért van kiemelkedő jelentősége az ipari megbízások alapján végzett munkának.

E munkák jelentősége nemcsak abban van, hogy többmilliárd forintos új, korszerű érték előállítását segíti, hanem abban is, hogy gyakorlatilag ez a legjobb lehetőség arra, hogy az egyetem élő kapcsolatot tartson az iparral, a tudomány minél gyorsabb termelőerővé válásában tevőlegesen vegyen részt. Ezzel a nagyon szükséges gyakorlati tapasztalatokat is megszerezhetjük oktató munkánkhoz, amelyre, mint őszintén elmondtam, nagyon rászorulunk.

Tar Imre

az MSZMP Szabolcs-Szatmár megyei Bizottságának első titkára

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

A XI. pártkongresszus határozatainak végrehajtása további kedvező változásokat hozott megyénkben is. A gazdasági fejlettségben, a jö-

vedelmek színvonalában, a szociális, a kommunális és a kulturális ellátásban közelebb jutottunk az országos átlaghoz, minőségileg magasabb fokra léptünk. Átalakult a megye gazdasági és társadalmi szerkezete, amelyben a szocialista ipar és a munkásság lett a meghatározó.

Ezt jól mutatja, hogy 1970-ben 7,2, tavaly 25 milliárd forint termelési értéket állított elő az ipar, és a foglalkoztatottak 52%-a munkás. A megye iparosítása jól szolgálja a népgazdaság érdekeit, a megye fejlődését. Nemcsak szociálpolitikai szempontból, bár az is fontos, mert 10 év alatt 22 000 ipari munkahely létesült, amely biztos munkát, keresetet, szakmát, magasabb műveltséget adott az itt dolgozók részére, hanem gazdaságilag is megtérült Szabolcs iparosítása. A létrejött ipari üzemek többsége korszerű és szükségletre termel, termékeinek egyharmada külpiacokon realizálódik. Minden ipari üzemünk nyereséges. A műszakszám 1,9; a munkások 61%-a teljesítménybérben dolgozik, a termelési érték négy év alatt 66%-kal növekedett.

Fiatal, tehetséges munkásságunk hiánytalanul teljesíti feladatát, szilárd bázisa a pártnak, a szocializmus építésének. Rájuk alapozva bontakoztatjuk ki a következő esztendőkben az ipar intenzív fejlesztését, hogy nagyobb mértékben járuljunk hozzá a népgazdasági egyensúly megteremtéséhez.

Változatlanul nagy fontossága van a megye mezőgazdaságának, amelynek a termelési szerkezete a népgazdaság igényeinek és adottságainknak megfelelően korszerűsödött. A kenyér- és takarmánygabona mellett évente 450 000–500 000 tonna téli almát termelünk, amelynek mintegy 60%-a kerül exportra. Hazánk burgonyatermelésének 20%-át, a dohány 50%-át adjuk. A mezőgazdasági üzemek többsége az elmúlt öt év során megerősödött, a szakszövetkezetek termelőszövetkezetté alakultak, ez egyaránt szolgálja a szocialista termelési viszonyok erősödését, a termelés növelését, korszerűsödését és a szövetkezeti tagság érdekeit. Az anyagi és a szellemi erők összehangolása, a rendszerszerű és szakosított termelés, a termékek nagyobb arányú ipari feldolgozása fokozta a termelés biztonságát. Az is igaz azonban, hogy a termelés költségei nagyobb arányban növekedtek, mint a termelési értéke, fokozatosan csökkentek a fejlesztés forrásai, egyes mezőgazdasági termékeknél nincsen megfelelő értékesítési biztonság.

A mezőgazdasági üzemekben végbement a nemzedékváltás. A korszerű gazdasághoz értő, többségében fiatal dolgozók teljesítik a nagyobb feladatokat, amelyekben a gazdaságosság és a minőség került előtérbe. Egyetértek a határozattervezet megfogalmazásával, amely szerint hazánk természeti adottságai indokolttá és lehetővé teszik a mezőgazdaság kiemelt fejlesztését. Erre szükség is van, mindenekelőtt a népgazdaság egyensúlyi helyzetének javítása végett.

Történelmi jelentőségű eredményeket értünk el a nép műveltségében és az egészségügyi ellátásban is. A mi megyénkben, ahol a felszabadulás évében a lakosság harmada írni-olvasni sem tudott, ma 14 000 értelmiségi dolgozik, és a 21 középiskolában, a két főiskolán több mint 25 000-en tanulnak. Az arányos település- és területfejlesztés csökkentette a falu és a város közötti különbségeket.

Tisztelt elvtársak! A jelentős gazdasági eredmények folytán a tervezettnek megfelelően javult a megye lakosságának élet- és munkafeltétele. Lakosságunk anyagiakban és szellemiekben gazdagabb lett, nyugodt körülmények között él, ragaszkodik a sok munkával és verejtékkel létrehozott alkotásához, szülőföldjéhez, a szocialista rendszerhez. Mindig emlékezetes marad számunkra Kádár János elvtárs nyíregyházi beszéde, amelyben többek között ezeket mondotta: „Minden tisztességes hazafi örül annak, amit ebben a megyében az utóbbi időszakban elértek. Nem mostohagyerek többé az országban Szabolcs-Szatmár. Régen elmúlt már a sajnálni való szegény rokonság ideje".

Szabolcs-Szatmárban az utóbbi években öt járási székhely várossá fejlődött, új ipari üzemek települtek ide, termelőszövetkezetek egyesültek, közös tanácsok, nagyközségek jöttek létre. E tényezők szükségessé tették, hogy közös városi és járási pártbizottságokat hozzanak létre. Mátészalka és Fehérgyarmat sikeres kísérletei alapján Nyírbátorban, Vásárosnaményban, Kisvárdán is közös városi-járási bizottságokat választottak most.

Tapasztalataink szerint ahol a város egyben járási székhely is, ott előnyösebb a közös városi-járási pártbizottságok működése. Nemcsak sok felesleges vitát, súrlódást, átfedést, párhuzamosságot, ülésezést, olykor ésszerűtlen megoldásokat szüntet meg, hanem eredményesebbé teszi a munkát, felszabadít alkotó erőket. Egységessé és színvonalasabbá teszi a párt vezető, irányító munkáját, amely összhangba kerül

a megváltozott feltételekkel és a megnövekedett igényekkel. Mindezzel hatékonyabbá válik a megyei pártbizottság irányító munkája és a párt politikájának megvalósítása.

Horváth József

a Csepel Autógyár szerelő szakmunkása

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak, kedves elvtársnők!
Hozzászólásom első részében alapszervezeteink munkájának alakulásával, második részében a kongresszusi irányelvek vitája során elhangzott néhány észrevétellel foglalkozom röviden, mert az elmúlt időszakban, négy esztendőn keresztül mint alapszervezeti titkár végeztem megbízatásomat.

Gyárunk központi telephelyén, az 1300 főt számláló kommunista közösségünk 32 pártalapszervezetbe tömörülve felelősséggel vállalta a tennivalókat, és igyekezett mindent elkövetni annak érdekében, hogy sikerrel oldjuk meg terveinket, feladatainkat. Párttagságunk aktív részese volt a feladatok elemzésének, megértetésének, a végrehajtás megszervezésének. Mivel a szervezeti élet rendszerességével nincs gondunk, kellő figyelmet tudtunk fordítani az érvényben levő határozatok megvalósítására, különös hangsúlyt helyezve a gazdaságpolitikai kérdésekre.

1975-ben egy új gyártó bázist vettünk birtokunkba, amilyen még vállalatunknál nem volt. Ebben az üzemben olyan szintre emelkedett a termelés, hogy ma már átlagosan 11 percenként gördülnek ki a szerelőszalagokról az önjáró autóbusz-fenékvázak. Nehéz érzékeltetni azt a küzdelmet, tenniakarást, amellyel eljutottunk idáig. Kezdetben nagyon gyakran előfordult, hogy a rossz szervezés, a nem kielégítő alkatrészellátás miatt nem tudtunk dolgozni, majd amikor megvolt minden feltétel, nagy hajrával és túlórázások sorozatával hoztuk be a korábban elvesztett időt. Voltak ezeknek a fogyatékosságoknak olykor-olykor objektív okai, de pártalapszervezetünk látta azt is, hogy legtöbb esetben vezetési, együttműködési problémák okozták gondjainkat. Ezért az üzem- és munkaszervezésre és a kádermunkára vonat-

kozó határozatok alapján próbálkoztunk a megoldással, és így jelentős eredményeket értünk el. Ma üzemünkben egy jó vezetői kollektíva dolgozik, a jelentősen javuló anyag- és alkatrészellátás mellett megszűntek a korábban létező feszültségek.

Kommunistáink arra is törekedtek, hogy a központi határozatokkal összhangban megértessék az egyenlősdire való törekvés helytelenségét és elfogadtassák a szocialista elosztási elvek fokozatos megvalósításának szükségességét. Sajnos, nem értünk el valami nagy eredményt még ezen a területen. Alaposabban vizsgálva az okokat, kiderült, hogy az eddig alkalmazott bérezési formák zömét túlhaladta az idő. Az üzemek vezetőinek csekély lehetőséget biztosítottak a differenciálásra. A munkaerő megtartása érdekében még a gyengébben dolgozók esetében sem törekedtek az igazságos különbségtételre. Túlságosan keveset beszéltünk a minőségi bérezés szerepéről is. Nincs még kellő rangja annak, hogy valaki azért kapjon többet, mert jó szakmunkás. Így aztán az sem nagyon érvényesült, hogy aki rosszabb munkát végez, az kevesebbet kapjon. A jelentős fejlődés ellenére sincs még teljesen megoldva az üzem- és művezetők bérezése, hiszen munkájuk alapján a jelenleginél is többet érdemelnének.

Ma már kibontakozóban vannak azok az elképzelések, amelyek ezeknek a problémáknak a megoldását hivatottak elősegíteni. A kezdeti tapasztalatok biztatóak, de ezek mellett is ki kell mondanunk, hogy a jövőben nagyobb hangsúlyt kell kapnia a munkakategórián alapuló bérezésnek. Tisztában vagyunk azzal is, hogy kevés, ha csak párttagságunk érti a tennivalókat. Ezért a tömegszervezetekben megbízatást végző elvtársainkkal rendszeresen megbeszéljük a szervezett dolgozók, a szocialista brigádok és a fiatalok körében végzendő feladatokat. Ezekben a beszélgetésekben nem kendőzzük soha nehézségeinket és a munkánkban jelentkező fogyatékosságokat sem. Ugyanakkor elengedhetetlenül fontosnak tartjuk a személyes kommunista példamutatást a munkában és a közéletben egyaránt.

Kedves elvtársak! A kiadott irányelveket is megvitattuk és ezekről nemcsak a párt tagjai, hanem dolgozóink döntő többsége is véleményt mondott. A benne megfogalmazott értékelésekkel, feladatmeghatározásokkal egyetértünk. Megértettük, hogy olyan helyzetben vagyunk, amelyben többet, jobban és főleg hatékonyabban kell dolgoznunk

Ezt vállaljuk! Azt azonban nem tartjuk jónak, hogy sokan a nehézségek leküzdésére hozott határozatok végrehajtását csakis a munkapadoknál és a szerelőszalagoknál akarják megvalósítani. Úgy képzelik, hogy a munkafegyelem javítását, a munkaerő átcsoportosítását, a normák rendezését, a differenciált bérezést mindenekelőtt a munkásoknál kell végrehajtani és akkor minden rendbejön. Nem vitatom, hogy nekünk munkásoknak fegyelmezettebben kell dolgoznunk, hogy a munkaerőt a szükség szerint át kell csoportosítani, hogy a normákat rendezni és karbantartani kell és azt sem, hogy a differenciált bérezést meg kell valósítani. De az a meggyőződésem, hogy ezt országunkban minden területen el kell végezni, csakis ez hozza meg azt az eredményt, amit várunk tőle.

Sokat foglalkoztat bennünket a szocialista nagyvállalatok közötti együttműködés alakulása. Egy a célunk: a helyi lehetőségek maximális kihasználásával hazánk fejlődésén dolgoznunk. Csakis a társadalmi érdeken keresztül érvényesülhet a csoportérdek! Úgy látom, hogy a vállalatok közötti kapcsolatok alakulását a jövőben céltudatosabban kell ennek megfelelően irányítani. Semmilyen körülmények között nem szabad megengedni, hogy egyetlen vállalat is visszaéljen helyzetével az önállóság leple alatt.

Nagy érdeklődéssel vitattuk meg a kádermunkával kapcsolatos elemzést és értékelést is. Vállalatunknál eredményes munkát végeztünk ezen a területen, bátran csoportosítottunk át vezetőket is. De itt szintén előre kell lépni. Nem értek egyet azzal, hogy nálunk mindig csak saját kérésre vagy egészségi állapotra való tekintettel lehet felmenteni vezetőket. Az a véleményem, mondjuk ki nyíltan, ha valaki nem képes feladatát ellátni. Ehhez persze az kell, hogy megértsük: ez a nyíltság sohasem az ember ellen, hanem az emberért van. Legyen számunkra természetes, hogy ha valaki nem tudja valamilyen vezetői poszton ellátni feladatát, az még nem azonos a tehetségtelenséggel, a leváltás vagy felmentés nem azonos a teljes erkölcsi megsemmisüléssel, a társadalom továbbra is számít rájuk, de olyan területen, ahol képességeik szerint jó munkát tudnának végezni.

Örömmel láttam az irányelvekben, hogy külön kitér a fizikai munkások vezetővé válásának szükségességére és az ezzel kapcsolatos feladatokra. Szerintem üzemi szinteken ez már korábban jól haladt,

más területeken azonban nagyon kevés példa van rá, hogy egy arra érdemes, jól felkészült fizikai munkás vezetői funkcióba kerüljön.

Ugyancsak sokakat foglalkoztató téma, miért termelődik újra a veszélyeztetett és az általános iskolát el nem végzett gyermekek száma, miért alakulhatott ki olyan helyzet, hogy a szakmunkás-utánpótlás általában az úgynevezett „gyengébbek" köréből kerül ki. A napokban jelent meg a sajtóban a népszámlálás adatai alapján, hogy hazánkban már a lakosság egyharmadának van közép-, illetve felsőfokú végzettsége. Erre valóban büszkék lehetünk. Én azonban igazán akkor örülnék, ha minimálisra tudnánk csökkenteni az általános iskolát el nem végzettek számát, és a szakmunkásképzőbe is döntő többségben jól felkészült tanulók kerülnének. Tudom, hogy ez nem megy egyik napról a másikra, de úgy érzem, mindannyiunk érdekében fontos, hogy elérjük ezt a célt.

Tisztelt kongresszus! Tisztában vagyunk azzal, hogy mit vár tőlünk pártunk, és arról is meg vagyunk győződve, hogy országunk vezetése is tudja, hogy mi mit várunk tőle. Nem könnyű évek előtt állunk, ez igaz, de ennek ellenére is azt valljuk, nincs helye a bizonytalanságnak, a kapkodásnak. A világos célok mellett tennivalónk van bőven. Mi szűkebb hazánkban, a Csepel Autógyárban azon leszünk, hogy a feladatok ránk eső részét mindannyiunk jobb boldogulását elősegítve elvégezzük.

Buda István

államtitkár, az Országos Testnevelési és Sporthivatal elnoke

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

A párt munkájáról és a további feladatokról szóló központi bizottsági javaslat a testnevelési és sportmozgalom haladásának fontos kérdéseként a tömegsport támogatását, különösen az iskolai testnevelésnek és általában az ifjúságunk sportjának fejlesztését jelöli meg. E reális helyzetelemzésen alapuló célkitűzéssel a sportmozgalomban dolgozó kommunisták, az OTSH pártszervezete az állami irányítással együtt teljes mértékben egyetért. Tenni fogunk ennek megvalósításáért, mert

tudjuk, hogy az iskolai testnevelés, az ifjúság rendszeres testedzése, az iskolákban a versenyszellem erősítése elősegíti, hogy a felnövekvő ifjúság egészséges, fizikailag edzettebb és akaratilag erősebb legyen. E fontos cél megvalósítása együttes érdeke a társadalomnak, a fiatalságnak és a sportmozgalomnak.

A végrehajtás sokrétű feladat. Az iskoláskorú fiatalok esetében például a testnevelő tanárokkal együtt az egész tantestületnek munkálkodnia kell, de bőven akad teendője a szülőknek is. Ehhez a tevékeny összefogáshoz tisztelettel kérjük az iskolai pártszervek, a KISZ-szervezetek és a Pedagógus Szakszervezet segítségét. Meggyőződésem, hogy a tervszerű és következetes összefogással lehet és kell e téren eredményt elérni, dinamikus előrelépést biztosítani. Mindez kihat a versenysport és az élsport eredményességére. Ezért a sportegyesületeknek és az ott dolgozó szakembereknek is rendszeresen és céltudatosan kell támogatniuk az iskolai sporttevékenységet. Így válhat gyakorlati valósággá, hogy a széles bázison működő tömegsport alapján növekedhetnek az élsport eredményei is. A tömeg- és a versenysporttal kapcsolatos célok összefüggő megfogalmazása azért is nagyon hasznos, mert így világossá válik mindenki előtt, hogy a tömegsport és a versenysport – ezen belül az élsport – egymásra épül, szorosan összekapcsolódik.

A versenysportban mindenekelőtt az ifjúság természetes mozgásigényét is kielégítő sportágak fejlesztését szükséges kiemelten kezelni. Emellett azonban biztosítanunk kell mindazon sportágak előrelépési lehetőségeit, amelyeknek hazánkban megfelelő feltételei és eredményekben gazdag hagyományai vannak. Célunk, hogy a nemzetközi sportvetélkedéseken számos sportágban megszilárdítsuk helyünket az élmezőnyben, más sportágakban pedig a régebben elért eredmények fokozatos megközelítésére kell törekedni. Mindennek eléréséhez az egyik fontos feladatunk, hogy a versenysport és a szervezett utánpótlás-nevelés bázisát kiszélesítsük. Ennek útja a már nagy tömegeket vonzó vidéki versenysport fejlesztése. A Politikai Bizottság 1979. évi határozata alapján terveink között szerepel, hogy a feltételek megteremtésével a már ismert példák alapján fokozatosan alakuljon ki minden megyében egy-egy olyan sportegyesület, amelyben néhány sportágban a versenyzést magas színvonalon, a nemzetközi követel-

ményeknek megfelelően művelik. Ezekben az egyesületekben az utánpótlás-nevelés szervezett és tudományos alapokra való helyezését követelményként kell állítani, mert a jól felkészült utánpótlás minden versenyágban a jövő sikereinek záloga.

Kedves elvtársak! A testnevelés és a sport is csak akkor fejlődhet dinamikusan, ha biztosított a rend és a fegyelem. E téren sok nálunk még a tennivaló. Mindenekelőtt kötelességünknek tartjuk azt, hogy az irányító tevékenység minden szintjén biztosítsuk az egységes szemléleten alapuló következetes végrehajtást. Arra törekszünk, hogy munkánkban erősödjön a mozgalmi tartalom, hogy az állami sportszervek az érdekelt minisztériumok mellett meghatározott munkamegosztásban végezzék munkájukat a Kommunista Ifjúsági Szövetséggel, a szakszervezetekkel, az Úttörőszövetséggel és a többi társadalmi szervezettel. Ez teszi szükségessé, hogy növeljük a sportmozgalomban a társadalmi munkások számát, munkájukat pedig tisztelettel igényeljük, fogadjuk és becsüljük, mert a párt testnevelési és sportpolitikai céljainak megvalósítása, sportmozgalmunk irányítása és mindennapi munkája nem képzelhető el a társadalmi szervezetek, a társadalmi munkások tíz- és tízezreinek aktivitása, segítsége nélkül.

Külön szeretném kiemelni, hogy közös erővel rendet kell teremteni a sportpályákon, a versenytermekben, biztosítva a versenyek tisztaságát, a magas színvonalú küzdelmeket. Csak így válhat igazán vonzóvá a széles tömegek körében a sport, és csak így lehet hazailag és nemzetközileg is elismert eredményeket elérni. Mint a társadalmi élet más területein, a sportban is érvényesíteni kell, hogy erkölcsi és anyagi elismerés csak megfelelő teljesítmény alapján jár! Éppen ezért minden sportág területén határozottan fel kívánunk lépni a munkával és az eredménnyel nem arányos követelésekkel szemben, továbbá minden sportszerűtlenség ellen. Arra törekszünk, hogy érdemtelenül mind kevesebben éljenek a sportból és fokozatosan mind többen legyenek azok, akik elkötelezetten dolgoznak a sportért és munkájukkal a párt testnevelési és sportpolitikai céljainak maradéktalan megvalósítását szolgálják.

Kedves elvtársak! Tisztelettel jelentem a kongresszusnak, hogy a kijelölt magyar sportolók és szakvezetők szervezetten és lelkesen készülnek a Moszkvában megrendezendő XXII. Nyári Olimpiára. Spor-

tolóink ünnepélyesen fogadalmat tettek, hogy mindent megtesznek az eredményes szereplés érdekében. A moszkvai olimpia szervező bizottsága meghívását a Magyar Olimpiai Bizottság örömmel és tisztelettel elfogadta. A magyar dolgozók tízezrei, sportolóink és sportszervezeteink ugyanakkor határozottan tiltakoznak és tiltakoztak minden olyan önző érdeken és gyűlölködésen alapuló politikai megnyilvánulás ellen, amely a moszkvai olimpia bojkottját, megzavarását és az olimpiai mozgalom eszméinek egyidejű szétrombolását vette vagy veszi célba.

A Nemzetközi Olimpiai Bizottsággal, a nemzeti olimpiai bizottságokkal és a sportvilágszövetségekkel összhangban azon munkálkodunk, hogy a moszkvai olimpia bojkottja ugyanúgy kudarcot valljon, mint ahogy már kudarcba fulladt az ellenolimpia halva született gondolata is. Meggyőződésünk, hogy végül is érvényesülni fog az országok többségében a sportolók akarata, akik Moszkvában a sportpályákon kívánnak egymással versenyezni. Szilárdan hisszük, hogy a moszkvai olimpia is majd a világ ifjúságának nemes vetélkedését, a barátság és a béke légkörének megszilárdítását szolgálja.

A magyar sportvezetők és sportolók azért dolgoznak, hogy tovább terebélyesedjék, erősödjék a magasztos olimpiai eszme, s hogy magatartásukkal, moszkvai eredményeikkel minél több örömet szerezzenek a magyar dolgozóknak, tovább erősítve hazánk jó hírét a világban.

K. Papp József

az MSZMP Tolna megyei Bizottságának első titkára

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Megyénk az elmúlt öt év során dinamikusan fejlődött: gazdasága, az ipar, az építőipar, a mezőgazdaság termelésének évenkénti növekedési üteme meghaladta az országos átlagot. Minden korábbinál nagyobb beruházás valósult meg ebben az időszakban. A gyors fejlődés velejárójaként emelkedett megyénk lakosságának életszínvonala, javultak életkörülményei is.

A kongresszusi dokumentumokban megfogalmazott célkitűzések végrehajtása, a megyénk iparában, mezőgazdaságában levő tartalékok

feltárása olyan lehetőségeket teremtenek számunkra, hogy az elkövetkező években is dinamikus fejlődést lehet megvalósítani. Megyénk életében kiemelkedő jelentőségű a Paksi Atomerőmű építése. A kongresszusi irányelvekben megfogalmazódott, hogy biztosítani kell a Paksi Atomerőmű üzembe helyezését a hatodik ötéves terv időszakában.

Ez megkülönböztetett felelősséget jelent a pártszervek számára is. Ennek tudatában valósítottuk meg a kivitelező vállalatok felvonulásával egyidőben a szervezett pártéletet, s hoztuk létre az alapszervezeteket, később a beruházás politikai életét a helyszínen irányító pártvezetőséget, majd a pártbizottságot. Jelenleg a kommunisták tevékenységét az építkezésen az atomerőmű-beruházás pártbizottsága szervezi. Irányítása alatt 19 pártalapszervezetben mintegy 650 párttag tevékenykedik. Ezen kívül működnek a honvédségi pártszervezetek. Jelentős azoknak a kommunistáknak a száma is, akik rövidebb ott-tartózkodásuk miatt nem jelentkeznek át az építkezésen működő alapszervezetbe. A beruházás pártbizottsága növekvő színvonalon irányítja az ott folyó politikai munkát. Megkülönböztetett módon segíti és ellenőrzi az építkezést. Az építkezésen működő pártszervek és alapszervezetek eredményes munkája kifejeződik abban is, hogy a kommunisták tudatában vannak a nagy felelősségnek, ami rájuk hárul az atomerőmű építésében, s a szerint cselekszenek. Személyes példamutatással, áldozatvállalással, politikai felvilágosító munkával járulnak hozzá az ott folyó munka sikereihez, a mind egységesebbé váló, az atomerőművet építő nagy kollektíva kialakulásához.

A kiemelkedő népgazdasági jelentőségre való tekintettel a Kommunista Ifjúsági Szövetség IX. kongresszusa a Paksi Atomerőművet KISZ-építkezéssé nyilvánította. Elmondhatjuk, hogy a KISZ tagjai szorgalmas munkával, példamutatással, politikai tevékenységgel egyre sikeresebben mozgósítják az építkezésen dolgozó fiatalokat.

Tisztelt kongresszus! A megyei pártbizottság rendszeresen foglalkozik az erőmű építésével. Folyamatosan figyelemmel kísérjük, segítjük az ott folyó munkát. Nagy gondot fordítunk a beruházáson dolgozó pártszervek és alapszervezetek tevékenységére, de különösen az ott dolgozó építők helyzetére, élet- és munkakörülményeire, ellátására, politikai hangulatuk alakítására.

Sok nehézséget kellett és kell sokszor még ma is leküzdeni a beruhá-

zás során. Ezek a feladat nagyságából, újszerűségéből, részben pedig a vállalati felkészültség és együttműködés fogyatékosságaiból adódtak. E nehézségek leküzdésére több intézkedést kezdeményeztünk. Több ízben kaptunk segítséget a Központi Bizottság és a kormány illetékes szerveitől, vezetőitől. Mindennek eredményeképpen az építkezés üteme meggyorsult, egységes tenni akarás és cselekvés alakult ki. A beruházásban érdekelt tárcák, országos főhatóságok, vállalatok vezetői, dolgozói mindent elkövetnek, hogy az atomerőmű határidőre felépüljön. Pakson ma nagy erőfeszítéssel azon munkálkodnak, hogy időre üzembe helyezzék a reaktoregységeket. E jelentős és kivitelezésében rendkívül igényes beruházás megvalósításán jelenleg több mint 10 000 ember dolgozik. Ez azonban nemcsak egyszerűen létszám. Több mint 6000 a szakmunkás, közülük mintegy 800 különleges képzettségű. Egyrészük a szocialista országokban épülő és működő atomerőműveknél szerzett gyakorlati tapasztalatokat. Közel 700 irányító és tervező mérnök, köztük szovjet szakértők, dolgoznak a helyszínen. A négy reaktoregységből álló, összesen 1760 megawattos kapacitású atomerőmű megépítése után az ország villamosenergia-fogyasztásának 25%-át fogja Paks biztosítani. Költsége mintegy 75 milliárd forint.

Rendkívül nagyok a minőségi követelmények is, hiszen környezetünket, az embert kell megvédeni a sugárzás veszélyétől. Pakson ez többszörös biztonsággal valósul meg, oly módon, hogy az erőmű feltételezhető legnagyobb meghibásodása esetén sem kerülhet ki káros nukleáris szennyező anyag a környezetbe. A létesítménynél különleges pontosságot, minőséget követelnek meg.

Az erőmű megvalósításán ma mintegy 50 vállalat dolgozik a helyszínen és további 50–60 vesz részt különböző szerkezeti elemek, berendezések gyártásában. Az építkezésen Békéstől Vasig, Zalától Borsodig szinte az ország egész területéről dolgoznak vállalatok, munkások, építők és szerelők. Bár különböző helyekről jöttek, fiatalok és idősebbek, a közös munka egységes kollektívává szervezte őket. Együtt élnek, együtt dolgoznak és becsülettel helytállnak.

Különösen nagy tiszteletet érdemelnek azok a nagyszerű munkások, vezetők, mérnökök és tervezők, akik időt és fáradságot nem kímélve szinte megszállottjai, ösztönzői, példamutató cselekvői ennek a hatalmas építkezésnek.

Jelentős szerepet töltenek be a szocialista brigádok. Ma az erőműberuházáson 234 szocialista brigád dolgozik 6453 taggal. Kongresszusi vállalásaikban a kitűzött feladatok határidő előtti, jó minőségben történő teljesítését vállalták. A brigádok állták szavukat, vállalásukat teljesítették.

Tisztelt kongresszus! A magyar atomerőmű felépítése Pakson nemcsak Magyarország ügye, hanem a szocialista országok közös ügye is. Mi magunk a Szovjetunió sokrétű, odaadó segítsége, a szocialista országok részvétele nélkül atomerőművet építeni nem tudnánk. A szocialista országokban megépülő atomerőművek sorában a paksi az első, amely a KGST-országok széles körű gyártáskooperációja alapján valósul meg. Az erőművet szovjet tervdokumentáció alapján szovjet szakértők közreműködésével építjük. A berendezések nagy többsége szovjet szállítású, a biológiai védelemhez szükséges részegységeket Bulgáriából, a hőcserélőket Lengyelországból hozzuk. A gépházi daruk a Német Demokratikus Köztársaság közreműködésével készültek. Több berendezést a magyar ipar biztosít. Lengyel hegesztők, ácsok, csehszlovák és német szerelők segítenek az 1. számú reaktorblokk építésében.

Nem véletlen, hogy épp a kongresszus megnyitásának napján érkezett meg Paksra az első reaktortest, amely szovjet tervdokumentáció alapján Csehszlovákiában készült.

A szocialista országok e szoros együttműködéséről, annak eredményeiről csak tisztelettel, elismeréssel beszélhetünk. De azt is tudjuk, hogy ilyen nagy építkezést csak akkor lehet sikeresen befejezni, ha a nemzetközi kooperációban vállaltakat a továbbiakban is mindig teljesítjük.

Kedves elvtársak! A menetközben újra meg újra jelentkező, nem kis nehézségek leküzdése ellenére a Paksi Atomerőmű építése előrehalad. A megyei pártbizottság és a Paksi Atomerőmű több mint 10 000 építője nevében is szeretném biztosítani a tisztelt kongresszust, mindent elkövetünk, ami rajtunk múlik, hogy a kongresszusi határozattervezet azon mondata, hogy „Megépítjük a Paksi Atomerőművet", maradéktalanul teljesüljön!

Beke Imre

az abádszalóki Lenin Termelőszövetkezet elnöke

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársnők! Kedves elvtársak!
A Központi Bizottság beszámolója a mezőgazdaság eredményeiről nagy elismeréssel szólt. Meggyőződésem, hogy a magyar mezőgazdaság sikereinek ilyen magas szintű értékelését a mezőgazdaságban tevékenykedő dolgozók és vezetők jóleső érzéssel fogadják.

Ez nem elbizakodottságot, hanem elsősorban nagyobb felelősséget vált ki bennünk, és az eredményesség további növelésére, hatékonyabb munkára kötelez valamennyiünket. A jövőben a mezőgazdasági termelésben is előtérbe kerül – mint ahogyan más ágazatokban is –, hogy mit és mennyiért termelünk, milyen lesz a tevékenység eredménye.

Szövetkezetünk a Tisza mentén – a Tisza II. vízlépcső és -tározó tó szomszédságában – több tsz egyesüléséből, 11 000 hektáron gazdálkodik. A jogelőd üzemek kiváló eredményekkel váltak ismertté. Munkánkat ma is becsülettel és nagy szorgalommal végezzük. Mégis, az utóbbi években gondjaink megszaporodtak. Gazdálkodásunk eredményessége lényegesen csökkent. Éppen ezért öröm számomra, hogy szót kaptam, beszélhetek gondjainkról és megoldást kereső szándékainkról.

A negyedik ötéves terv során nagy jelentőségű vízügyi beruházással, vízgazdálkodási létesítménnyel gazdagodott térségünk. A kiskörei főmű és kapcsolódó létesítményei megvalósulásával gyarapodott nemzeti vagyonunk, gazdagabb lett az ország. A vízmű fő célja és egyben alapvető feltétele az Alföld mezőgazdasági kultúrája felemelkedésének. Feladata, hogy kiegyenlítse a Tisza szélsőséges vízjárását, a vízfelesleget összegyűjtse, és a szükségletekhez igazodva bocsássa az ipar, a mezőgazdaság és az itt élő lakosság rendelkezésére. Nem közömbös a felhalmozott víztömeg erőművi hasznosítása sem. Jelentős lehetőséget kínál továbbá a térségben élő emberek szocialista életmódjának formálásához, a szabad idő hasznos eltöltéséhez, a testkultúra fejlesztéséhez és az emberi közösségek kialakításához.

A megépült vízlépcső szocialista társadalmi rendünk erejének és távolbalátásának jelképe. Agrárközvéleményünk, a térség lakossága mind az építést, mind a vízlépcső hasznosítását megkülönböztetett

figyelemmel kísérte, várva a táj arculatának megváltozását, remélve a nagyobb termelésbiztonságot, jobb megélhetést és e tájterület településein a személyes boldogulást.

Ma azonban ebből az látszik, hogy a térség mezőgazdasága további fejlődését korlátozó vízhiány megszűnt, de ezzel együtt a tározó tó mentén megnehezült, egyes területeken lehetetlenné vált a mezőgazdasági tevékenység. Most ugyanis a régi holtágak és folyómedrek nyomvonalán és még távolabb is megjelenik a fakadó víz. Megemelkedett a talajvízszint magassága, megnehezült a belvizek elvezetése és károsodik a talaj.

Tisztelt kongresszus! A végérvényesen megváltozott viszonyokhoz erőnkhöz mérten alkalmazkodtunk és igyekeztünk mindent megtenni a gondok leküzdésére. Átalakítottuk a termelési szerkezetet, megváltoztattuk a talajművelés módszereit, és a kieséseket a nem mezőgazdasági tevékenység növelésével is törekedtünk pótolni.

A nem kielégítő gazdasági eredmények nagy és sajátos feladatok elé állították a helyi pártvezetést, az üzemben dolgozó párttagokat és kommunista vezetőket. Nem kis munkát jelentett és jelent ma is a jó közhangulat biztosítása, hogy a sikertelen gazdálkodás mellett is elfogadtassuk a megnövekedett feladatok helyességét, szükségességét, mozgósítsunk azok végrehajtására. Az itt lakók körében az eredmények elmaradása és a gondok növekedése miatt helyenként elkeseredés volt tapasztalható. A tett erőfeszítések azonban csak rövid távon és korlátozottan mérsékelték gondjainkat. Legnagyobb kincsünket, a termőföldet nem tudjuk megvédeni a káros hatásoktól, sok esetben kénytelenek vagyunk azt nem eléggé célszerűen hasznosítani.

Tisztelt elvtársak! Nem szándékom helyzetünk dramatizálása, folytatjuk a munkánkat, továbbra is keressük a gondok megoldásának helyi lehetőségét. Üzemünkben a termelési szerkezetet tovább igazítjuk a természeti feltételekhez, fokozzuk az alaptevékenységet ésszerűen kiegészítő, a gazdasági biztonságot növelő melléktevékenység arányát, amely megoldja a termelőszövetkezet tagságának és a települések lakóinak foglalkoztatását is. A szövetkezetben megvan a készség e tevékenység létrehozására, folytatására, de ehhez kell a magasabb érdekeket is ismerő és figyelembe vevő segítés.

A körülményekhez való gyorsabb igazodáshoz, a struktúraváltoz-

tatáshoz, törekvéseink megvalósításához azonban több anyagi támogatásra van szükségünk. Amikor ezt mondjuk, nem ajándékra vagy adományra gondolunk.

Mi, a térség dolgozói nem akarunk a népgazdaság eltartottjai lenni, az előrelépést a népgazdasági feladatokból való részvállalással kívánjuk elérni. Ehhez szükséges viszont a vízlépcsőt kiegészítő meliorációs beruházások mielőbbi megvalósítása. Véleményünk szerint e fontos munkák befejezése nélkül a várt eredmény nem következik be. Most, amikor újabb tiszai vízlépcső építéséről hallunk, úgy ítéljük meg, hogy sürgetőbbnek látszik a Tisza II. befejezése. Úgy érzem, nem lehet e nagyszerű mű további gondok forrása, emberi sorsok, üzemek, közösségek életének negatív meghatározója.

Kedves elvtársak! Engedjék meg még, hogy a hozzászólók véleménynyilvánításához két témakörben kapcsolódjak. Az egyik: új szemlélet, új módon való gondolkodás, a vállalkozási kedv és kockázatvállalás növelése. Helyenként kialakult egy olyan vélemény és magatartásforma, ha valaki keveset csinál, abban kevés hiba van, de ha talán semmit, abban hibát sem lehet találni. A jövőben ezt a magatartásformát háttérbe kell szorítani. A másik a parasztság életformájának megváltozása. A parasztság mindinkább elszakad a falusi formától, életvitelében, munkájában és gondolkodásában egyre több a szocialista vonás. Átalakult, mobilizálódott, struktúrájában, belső igényében megváltozott a hagyományos paraszti társadalom. A zsíros kalapos, szakadt ruhás, igát vonó parasztemberről alkotott kép, már csak emlék. Feladatunk azonban, hogy a jólétből eredő anyagi javak jó felhasználására megtanítsuk az embereket, mert a jólét még nem mindig esik egybe az okos léttel.

Tisztelt kongresszus! Szövetkezetünk parasztsága szövetségesként támogatja pártunk politikáját, azonosul vele, dolgozik érte. Értelmileg és érzelmileg kötődik ahhoz, mert sorsa jobbítását, személyes boldogulását tapasztalja eredményeként.

Peják Emil
az MSZMP XVIII. kerületi Bizottságának első titkára

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Amikor tartalékainkat kutatjuk, hajlamosak vagyunk elsősorban az anyagi világ kategóriáiban gondolkodni, s úgy tűnik, hogy egyik nagy lehetőségünkről a szükségesnél kevesebbet beszélünk. Kerületünkben is azt tapasztaljuk, hogy nagy tartalékaink vannak az értelmes célok érdekében erőfeszítésekre képes, lelkesedni tudó és akaró, a jó szóra és elismerésre igényt tartó emberekben.

A mi felelősségünk az, hogy kibontakoztassuk a párttagság és a dolgozó ember teremtő-, alkotóképességét és -készségét. Úgy vélem, hogy a végrehajtásban az emberi tényezőknek sokkal nagyobb a szerepük, mint amennyire azokat ma még a mindennapi gyakorlatunkban érvényre juttatjuk.

A Központi Bizottság beszámolója bizalommal közelít az emberhez, hiszen az emberért történik minden, az ember viszi sikerre a pártpolitika összes céljait. A cselekvő ember a siker döntő záloga. Mit mutatnak ezen a téren a kerületi tapasztalatok?

Vizsgáltuk üzemeinkben a lehetőségeket, csupa olyan tényezőt, ami jól vagy rosszul végzett emberi tevékenység függvénye, de az eredményesség, a hatékonyság szempontjából meghatározó a jelentőségük. Be kell vallanom, nem is kellett nagy hozzáértés ahhoz, hogy rájöjjünk, ha úgy igazán rendjén lenne minden – szeretném aláhúzni, szó sincs arról, hogy bárki is inaszakadtáig dolgozzék, hanem ésszerűen, értelmesen végeznénk dolgainkat – körülbelül 10–15, helyenként 15–20%-os teljesítmény- vagy hatékonyságnövekedést realizálhatnánk minimális ráfordítás vagy beruházás mellett.

Felmerül a kérdés: vajon csak a dolgozó emberben van a hiba, vagy elsődlegesen valóban csak rajta múlik minden? Alkalmaztuk a budapesti pártbizottság jó módszerét, mi is a szemléletformálás nagy lehetőségeként, kommunista aktíván tettük mindezt szóvá, s kerületünk illetékes párt- és gazdasági vezetői elismerték a tartalékok nagy jelentőségét és azt a tényt is, hogy a hiba elsődlegesen nem a mi áldozatkész munkásainkban van.

A felismerés már önmagában is jelentőségteljes, mert megtettük az

első lépést a megoldás irányába. Persze, a dolgok, a problémák árnyaltabbak.

Tömegpolitikai munkánk egyik gyengéjét egyebek között abban látom, hogy a gondok közepette, amikor az emberhez vagy róla szólunk, nem tudunk megfelelően differenciálni. Elszomorítónak tartom azt a módot, amikor általában elmarasztaljuk a dolgozó embert, mintha ebben az országban vagy akár egyetlen kerületben vagy üzemben is a lógás és a dologkerülés uralkodna.

Sajnos gyakori, hogy miközben egyik oldalról az aktívabb, célratörőbb politikai tevékenységért hadakozunk, mert ez szükséges, nélkülözhetetlen, aközben előfordul, hogy a szervezetlenséget, a „mit idegeskedjünk" hivatalnok módjára végzett rossz üzemi irányító munkát is eltűrjük. A politikai munka útján pótlólagos erőkifejtésre ösztönzött emberek teljesítményével egyenlítjük ki, hozzuk egyensúlyba a szervezetlenséget, a helyi vezetés hibáit és gyengéit. Így gyakran a tervezéssel, a szervezéssel, a végrehajtás feltételeinek biztosításával megbízott különböző szintű vezető emberünk kap felmentést saját hibája alól. S ebből olyan párbeszéd kerekedik ki, amelyben egyik sem érti a másikat, különösen nem az a munkás, aki gyakran kénytelen leállni, aki apró dolgokért futkároz órákon át. Pedig nekünk az a tapasztalatunk, hogy a mi embereink tudnak és akarnak jól dolgozni.

Tapasztaltam jómagam is, hogy még a pártszervezeteinknél is előfordul, hogy „takarékosan élnek" az emberekben levő lehetőségek felkutatásával, hasznosításával. Hogy úgy mondjam, „spájzolnak", mint egyik-másik gazdasági vezető. Bizony furcsa ellentmondás ez. Úgy tetszik, nagy nálunk a vezetésre, az irányításra gyengén felkészült emberek védettsége. Mint ahogy más esetekben az ellenkezője is igaz.

A határozott, célratörő, eredményes vezető nagyobb politikai támogatást kell hogy kapjon a párt- és társadalmi szerveinktől, de a felettes állami irányító szervektől is.

Önkritikusan meg kell vallanunk, hogy erőteljesebben kell foglalkoznunk a párttagság és a vezető posztokon levő káderein nevelésével is, hiszen a Központi Ellenőrző Bizottság jelentése szomorú tényeket is tartalmaz. Tagja voltam a budapesti pártbizottság fegyelmi bizottságának, s magam is tapasztaltam, mit meg nem enged egyik-

másik párttagunk és párttag vezetőnk. És minden ügy szereplője egy kommunista közösségben követte el cselekményét! Volt igazgató, aki nem akarta érteni a kérdést, hogyan merészelte a gyár dolgozóit saját háza építésében igénybe venni. Vagy más esetben gondatlanság miatt milliós károkat produkáltak.

A párttagság, a vezetők erkölcsi nevelése fontos a kommunista feddhetetlenség, a kommunista példamutatás, a pártszervezetek politikai tömegmunkájának hatékonysága szempontjából. Nekünk minden nap szövetségeseket kell megnyernünk ügyünkhöz. Meg is lehet nyerni e politika talaján a döntő többséget. Szerintem képesek is vagyunk rá, de az előbb említett ügyek hatását nehéz ledolgozni, ezt az energiát meg lehetne viszont takarítani másra.

Kedves elvtársak! Úgy tűnik, hogy erőfeszítéseink nyomán terjed pártszervezeteinkben az a felismerés, hogy a mindennapi emberi kapcsolatban egyik legfontosabb feladatunk a közvélemény formálása, befolyásolása. Ennek felelősségét éreznünk kell s nap mint nap tennünk kell érdekében. Minden pártmunkástól, párttagtól megfelelő felkészültséget igényel a megszerzett tudás aprópénzre váltása, hasznosítása. Fogékonynak kell lennünk például a közvéleményben felvetődő kérdések iránt, s kellő politikai érzékenységgel kell reagálnunk azokra. A megalapozott kritikai észrevételeket is el kell fogadnunk. De mit sem segít az a magatartás, amely kritikátlanul azonosul, meg sem kísérli a helytelen nézetek megcáfolását, sőt az esetenkénti demagógia elleni fellépést. A tömegkapcsolatok ápolása, mélyítése, a végrehajtásra való mozgósítás, a pártmunka szép feladata.

Kedves elvtársak! A nyilvánvaló eredmények mellett több hibát, gyengeséget tettem szóvá. Gyengéink ellenére pártunk politikájának hitele van a kerületben, a pártot tisztelet övezi dolgozóink, lakosaink körében. Az a törekvésünk, hogy jó közérzetet, jó munkakedvet teremtsünk, és a párt kivívott bizalmi tőkéjét naponta tovább gyarapítsuk. Mindent el fogunk követni, hogy felismert hibáinkat korrigáljuk, hogy okos szóval, cselekvő emberi magatartással bizonyítsuk: a szocializmusért érdemes dolgozni; a párt politikája a haza, a dolgozók ügyét, boldogulását szolgálja.

Gulyás Sándor
a hevesi Rákóczi Termeloszovetkezet elnoke

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!
Heves megye mezőgazdasága és élelmiszeripara az utóbbi években céljainkkal osszhangban, a megyére jellemző fontosabb ágazatokban a szőlő- és zoldségtermesztésben pedig az országos átlagot is meghaladó ütemben fejlődott. Sajnos néhány teruleten céljainkkal ellentétes tendenciák is érvényesultek. A kenyérgabona- és a tejtermelésben mi is adósai vagyunk a népgazdaságnak. Eredményeinkkel igy korántsem vagyunk elégedettek.

A novénytermesztésben meghatározó szereppel a kertészeti ágazatok birnak. A magas színvonalú szőlőtermesztés mellett kiemelt szerepe van a zoldségtermesztésnek. Zoldségtermelő gazdaságaink az otodik otéves tervben jelentősen fejlődtek. A szovetkezeti szektorban a zoldség vetésterulete a korábbi mélypontrol kimozdulva megnovekedett. Egyidejűleg a hozamok jelentősen gyarapodtak. Az utóbbi években paradicsomból, dinnyéből rekordterméseket értunk el. Biztató a jovőre nézve, hogy a termelési színvonal novekedése és az állami kedvezmények eredményeként a zoldségtermesztés megyénk egyik legjovedelmezőbb ágazatává vált. A lakossági igények kielégítése mellett Heves megyéből jelentős mennyiség kerult exportra is.

Tisztelt kongresszus! Heves megye zoldségtermesztésében meghatározó Heves és térsége, a hevesi homokhát terulete. Itt van a megye zoldségtermő teruletének tobb mint 60%-a. A hozamokkal elégedettek vagyunk, de nyugtalanit bennunket, hogy még drágán termelunk. A termelési koltségek csokkentésére, a hatékonyság erőteljesebb novelésére tett intézkedésunk még nem állta ki a gyakorlat próbáját mindenben.

A hevesi Rákóczi Termelőszovetkezetben évenként tobb mint ezer hektáron termelunk zoldségféléket. E viszonylag nagy teruleten is élenjárunk a fajlagos hozamokban, és kimagasló eredményeket értunk el a paradicsom, a paprika, a dinnye- és a zoldség-vetőmag termesztésében. Nem félunk az újtól. Igyekszunk a legkorszerűbb eljárásokat alkalmazni. Az utóbbi ot évben azonban gondjaink is adódtak. Szovetkezetunk zoldségtermesztési modellgazdaság. Teljes joggal vár-

ják el tőlünk a jó minőséget, a hatékony gazdálkodást. A termelés koncentráltságából adódóan a munkacsúcsok e térségben sokkal élesebben jelentkeznek. Az egy időben szállításra váró, nagy tömegű áru fogyasztóhoz való eljuttatása csak a termelő, a felvásárló és a szállító legjobb együttműködésével érhető el. A felvásárlásban mutatkozó legkisebb fennakadás jelentős károkat okozhat. Sajnos erre bőségesen volt példa. Többször előfordult, hogy a belföldi vagy az exportpiac kielégítése vasúti vagy közúti szállítóeszközök hiánya miatt akadozott vagy leállt, miközben a termelőknek jelentős kára származott. Ezen úgy próbáltunk segíteni, hogy termelési szerkezetünket még jobban a piaci igényekhez igazítottuk.

A zöldség köztudottan kézi munkaigényes kultúra. A kézi munka csökkenése leginkább a zöldségtermesztő gazdaságokat sújtja. Ezt csak a munkafolyamatok teljes gépesítésével, igen nagymértékű gépi beruházásokkal lehet pótolni. Sajnos ehhez jelenleg megfelelő gépek és pénzeszközök csak részben állnak rendelkezésünkre. Szeretném javasolni a gépkísérleti intézményeknek, a kutatóknak, hogy ezen a téren jobban kellene előbbre lépni, a betakarítási munkákban a dolgozók helyzetén javítani, könnyíteni. Nagy örömünkre szolgál, hogy a Központi Bizottság titkárságának 1977. október 10-i határozatát követően elkészültek az öntözésfejlesztést célzó vízgazdálkodási tervek. E tervek megvalósulásával a hatodik ötéves terv időszakában megépül a tarnavodi víztároló, mely mintegy 3000 hektár öntözésére ad lehetőséget. Ezzel létrejön az intenzív zöldségtermesztés egyik legfontosabb feltétele, a hatékonyságot, a termelési biztonságot erőteljesen növelő tényező.

A tájkörzeten belül jelentkező sokoldalú munkát kívánatos elősegíteni a zöldség-gyümölcs termesztési társulással is. A társulásban rejlő lehetőségek hasznosítása a jövőben egyik fontos bázisa lehet a korszerű termelési és magas színvonalú technológiai eljárások bevezetésének, a termelés és értékesítés koordinálásának, a termékek feldolgozásának, a vertikum teljes kialakításának. Véleményünk szerint a komplex zöldségtermesztési körzet igényli a megfelelő kapacitású hűtőház létesítését is, ahol megoldható lenne a térségben termelt zöldség, gyümölcs manipulálása, tárolása. Korábban már ezt kezde-

ményeztük, azonban pénzhiány miatt nem épült meg. Kérjük az illetékes szervek jobb hozzáállását és támogatását.

További feladataink adottak. A hatodik ötéves tervben a XII. kongresszus határozatának végrehajtásában fokozottabban szükség lesz sok új kezdeményezésre, bátrabb kockázatvállalásra és minél több helyes módszer bevezetésére is. Hibát követ el az, aki a bonyolultabb feladatok megoldásában a felsőbb szervektől vár készen meglevő módszert, megoldást. Abban van a mi felelősségünk, hogy a vezetés korszerűen, rugalmasan, megalapozott döntések kimunkálásával, következetes számonkéréssel, segítségnyújtással, emberségesen álljon a maga posztján és időben cselekedjen.

Pál Lénárd

akadémikus, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnoke

Tisztelt kongresszus!

Két kérdésről szeretnék beszélni. Az egyik a műszaki fejlesztéssel, a másik a műszaki értelmiség társadalmi szerepével és jelentőségével kapcsolatos.

Fontos dolognak tartom, hogy mostani és jövendő gondjaink súlya alatt is érezzük, tudjuk és valljuk, hogy az elmúlt időszakban népgazdaságunk fejlődött, anyagi, műszaki alapjai bővültek. A figyelmet, az erőt és az alkotó lendületet azonban most mégis elsősorban – de értelmes arányérzékkel – a megoldatlan feladatokra, a gazdasági folyamatok kedvezőtlen tendenciáit kiváltó okok feltárására és megszüntetésére, az eredményt garantáló vállalkozások felkarolására és felgyorsítására kell koncentrálnunk.

Az az igény, hogy javuljon a népgazdaság haladását segítő kutatófejlesztő munka, fokozódjon az új hazai és külföldi műszaki eredmények alkalmazása, régóta aktuális követelmény. A műszaki értelmiség nagy erőfeszítéseket, sok hasznos kísérletet tett ennek érdekében, nem is minden eredmény nélkül. Az eredménnyel azonban nem lehetünk teljes mértékben elégedettek. És nem vigasztalhat bennünket az, hogy a kutatás, a fejlesztés és a termelés-értékesítés kapcsolata szinte min-

den országban többé-kevésbé nehézségekkel terhes. A nemzetközi és a hazai tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a nehézségeket előidéző sokféle ok közül talán az egyik legfontosabb a kutatás-fejlesztés és a termelés-értékesítés közötti közvetlen, folyamatos, megújulásra képes közös érdekeltség lazasága vagy hiánya.

A közös érdekeltség kialakulásának fontos feltétele, hogy a kutatás-fejlesztés eredményeinek hasznosítása a termelő-értékesítő szervezet objektív és nélkülözhetetlen szükségleteként jelenjen meg. Valami lehet műszakilag, tudományosan új, izgalmasan érdekes, a gazdaságban azonban igazán csak akkor hasznosulhat, ha arra a termelési-értékesítési rendszer jövedelmező működéséhez az adott helyen és az adott időben szükség van. Most, amikor a gazdaságban a fő tennivaló a hatékonyság erőteljes növelése és ennek egyik fontos eszköze a műszaki fejlesztés, számolni kell azzal, hogy a vállalatok jövedelmezősége egyre érzékenyebbé válik a műszaki fejlesztésre. Ez megköveteli, hogy nagy figyelmet fordítsunk a műszaki fejlesztés és a gazdaság kölcsönhatásaira. Fel kell tárnunk a műszaki fejlesztést segítő és akadályozó társadalmi tényezőket, hogy meggyorsíthassuk a haladást.

A hatékonyság fokozása érdekében egyes vállalatok már korábban úgy alakították tevékenységüket, hogy felerősödjön érzékenységük az új iránt. Ezekben a gazdasági szervezetekben a kutatás-fejlesztés rövid idő alatt elfoglalta az őt megillető helyet, és ezek a szervezetek figyelemreméltó eredményeket értek el a nemzetközi versenyben. Nem véletlen, hogy az alkalmazott genetika a Bábolnai Állami Gazdaságban, a korszerű gépgyártás-technológia a győri Rába Művekben, az orvosi elektronika a MEDICOR Művekben, a műanyagkémia a Borsodi és a Tiszai Vegyikombinátokban – a legújabb külföldi és hazai eredményekre támaszkodva – közvetlen részese a gazdasági eredményeknek.

A jelenlegi helyzetben mindent meg kell tennünk, ami szükséges és lehetséges, hogy a műszaki fejlesztés szerepe súlyának megfelelően növekedjék a gazdaságban. Ezt segítik azok a műszaki fejlesztési főirányok, amelyeket az elmúlt időszak tapasztalatainak és a világfejlődés tendenciájának elemzése alapján, valamint a gazdasági folyamatok várható alakulásának figyelembevételével a hazai műszaki és gazdasági szakemberek széles körének közreműködésével dolgoztunk ki. A kutatási feladatokat ezekből a fő irányokból kiindulva a fel-

használásban érdekelt gazdasági és tudományos intézményeknek közösen kell meghatározniuk, és a termelésbe történő bevezetésben – de hozzá kell tenni: az értékesítési tevékenységben is – együtt kell működniük. A kereskedelmi munkában is növelni kell a műszaki-tudományos felkészültséget, hiszen az értékesítési tapasztalatoknak vissza kell hatniuk a fejlesztési munkára.

Tisztelt elvtársak! Aligha kétséges, hogy a következő időszakban növekedni fog a vállalati jövedelmezőséget és a népgazdasági egyensúlyt egyaránt javító kutató-fejlesztő munkák fontossága. Ezek közül rövid távon különösen azok jelentősek, amelyek a technikai és technológiai szűk keresztmetszetek megszüntetésére irányulnak, és amelyek jelentős beruházás nélkül teszik lehetővé a minőséget, a termelékenységet, a versenyképességet leginkább korlátozó tényezők elhárítását. Ezek mellett azonban nagy figyelmet kell fordítani a társadalom, a gazdaság egészét érintő stratégiai fontosságú műszaki fejlesztésekre, amelyek főként hosszabb távon, de egyes esetekben már most is átfogóan befolyásolják gazdaságunk mozgási lehetőségeit. A teljesség igénye nélkül megemlítem, hogy ide kell sorolni az energetikát, az ásvány- és nyersanyagok, továbbá a biológiai erőforrások hasznosítását, beleértve az élelmiszertermelés hatékonyságának növelését; az elektronikát, beleértve a számítástechnikára alapuló információs technikát és az automatizálást, s végül a környezetvédelmet.

Tisztelt kongresszus! Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy soha ilyen nagy szükség nem volt a gazdasági építőmunkában a műszaki fejlesztésre és az ezt megalapozó kutatásra, mint éppen most. Ebből következik, hogy nagy szerep vár a műszaki értelmiségre. Ezt a kongresszusi határozattervezet is világosan deklarálja: „A tudományos haladás, gazdaságunk korszerűsítése egyre nagyobb követelményeket támaszt a műszaki és a természettudományos értelmiséggel szemben." Azt hiszem, hogy ezeket a követelményeket műszaki értelmiségünk jelentős része felismerte, és ennek megfelelően azon tevékenykedett, hogy a műszaki fejlesztésben és a tudományos kutatásban elért hazai és külföldi eredmények minél több hasznot hozzanak. Voltak-e ebben sikerek? Igen, voltak, azonban jóval több sikerre lett volna és még többre lesz szükség. Sajnos voltak elszalasztott lehetőségek is, amikor a siker kulcsa kézben volt, de ez csak akkor derült ki, amikor a siker

lehetőségére már mások is raébredtek. Neha megengedhetetlenul lassúak és korulményeskedők vagyunk dontéseinkben, ragaszkodunk a régi formákhoz és idegenkedunk az újtól. Mindez fékezheti a műszaki értelmiség – nyugodtan mondhatom, az egész értelmiség – legjobbjainak alkotókedvét.

A legjobbak életeleme az alkotás, és vannak iránymutato kezdeményezések Például a Dunai Vasmű műszaki kollektívája, nem varva a kozponti intézkedésekre, részben eredeti, részben kulfoldről átvett műszaki megoldásokkal elérte, hogy a hengerelt áru késztermékekre jutó fajlagos energiafelhasználás a felére csokkent.

Ez jó dolog, de az is igaz, hogy az ilyen kezdeményezések megkesve és tétován bontakoztak ki. Nyilvánvalo, hogy az energiafelhasználásban a gazdaságosságot elsősorban racionális árpolitikával lehet segíteni, de az is világos, hogy szukség van az energetika műszaki-tudományos tényezőinek alapos újragondolására. A helyzet az, hogy a tudományos kutatás és a műszaki fejlesztés teljes spektruma valamilyen formában kapcsolatban van az energiaforrások bővítését, az energia átalakítását, továbbítását, tárolását és felhasználását érintő kérdésekkel. Ebben az újragondolásban nagy szerepe van a műszaki értelmiségnek.

Sok tennivalo vár a műszaki szakembereinkre az atomenergetika, a szénfelhasználás, a kohászat, a nehézvegyipar, a gyógyszer- és novényvédőszer-gyártás, a mikroelektronika, a számítástechnika, az információs technika, az automatizálás, a gépgyartástechnológia, a szerkezeti és alapanyagok, valamint alkatrészek gyártása, a rendszerelvű komplex berendezések előállítása, a kornyezetvédelem és még számos, fel nem sorolt fontos teruleten.

Úgy hiszem, ahhoz nem férhet kétség, hogy a magyar műszaki értelmiség dontő része érti, magáénak vallja és végrehajtja a szocialista gazdasági építőmunka kis és nagy, de nehéz feladatait. A valóságban azonban ennél tobbről van szó: a feladatokat maga is alkotó modon alakítja, továbbfejleszti, új feladatokat fogalmaz meg, hogy szellemi erőforrásainkat minden teruleten jobban, gazdaságosabban, gyorsabban és szervezettebben hasznosíthassuk. Értelmiségunknek ez a része az anyagi termelés folyamataival a legszorosabb kapcsolatban végzi munkáját, tevékenysége szervesen osszefonódik a nagyuzemi és agrár-

gazdasági munkásokéval. Indokolt, hogy – munkájuk eredményességétől függően – társadalmi és egyéni megbecsülésük az élet minden területén fokozódjék. Különösen fontos, hogy a kiemelkedő munkát végző, legértékesebb műszaki szakembereinket megkülönböztetett erkölcsi és anyagi elismerésben részesítsük, hiszen alkotásaikra, kezdeményező, vállalkozó kedvükre és kritikájukra nagy szüksége van hazánknak.

A Központi Bizottság beszámolójából, a határozattervezetből világosan kiderült, hogy pártunk nagy fontosságot tulajdonít a műveltségnek, a tudásnak, az értelmiségi munkának és magának a munkásosztályhoz szorosan kötődő értelmiségnek. A párt egész politikája azt sugallja, hogy a párt számít az értelmiségre. Az értelmiség döntő többsége igyekszik megfelelni ennek a bizalomnak, nemcsak magáénak vallja ezt a politikát, hanem alkotó módon, lelkesen vesz részt annak valóra váltásában.

Puja Frigyes

külügyminiszter

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Az utóbbi években a nemzetközi helyzet úgy alakult, hogy a legerősebb tőkésországban nagyobb befolyást kezdett gyakorolni a külpolitikára a monopolkapitalista csoportosulásoknak az a része, amely ellensége az enyhülésnek, a biztonság megszilárdításának, a békés együttműködésnek. Ezek a körök a hidegháború valamilyen új változatát – egyesek talán a forróháborút – szeretnék rászabadítani a világra.

A szélsőséges amerikai vezető köröket már régóta nyugtalanítja mindaz, ami a világban 1969–1970 óta történt; az, hogy megerősödtek a szocializmus, a haladás pozíciói, s mély gyökereket eresztett az enyhülés.

A kulisszák mögött már jó néhány éve elhatározták, hogy helyreállítják az Egyesült Államok úgymond vitathatatlan vezető szerepét és tekintélyét a világban. Törekvéseik állomásait olyan tények jelzik, mint a csillagászati összegű amerikai fegyverkezési kiadások, az új tömegpusztító fegyverek kifejlesztése és rendszerbe állítása, a SALT–II

körüli huzavona, a Camp David-i különalku, az új katonai tömbök megalakításának kísérletei, új amerikai katonai támaszpontok létesítése, a kínai vezetők expanzionista politikájának támogatása. Nyugat-Európában fel akarják borítani az amerikai vezetés által is elismert katonai erőegyensúlyt a csaknem 600 új típusú, közép-hatótávolságú nukleáris rakéta telepítésével. Ez az új stratégia nyilvánul meg a Szovjetunió és más szocialista országok elleni nyugati hecckampányokban, a gazdasági embargókban, a moszkvai olimpiai játékok bojkottálására irányuló akciókban és más hasonló jelenségekben is.

A NATO-országok – a már jóval korábban elhatározott – agresszív lépéseiket most Afganisztánnal magyarázzák, azt állítván, hogy a nemzetközi helyzetet a szovjet katonai kontingensek afganisztáni megjelenése élezte ki. Az imperializmus nagy lármája e kérdés körül a valóságban ürügy arra, hogy a szélsőséges imperialista körök a helyzetet élező mesterkedéseikről eltereljék a figyelmet. Ha az Egyesült Államok és szövetségesei valóban békét akarnak ebben a térségben, hagyjanak fel az afgán forradalom elleni hiábavaló kísérleteikkel, és fogadják el a Szovjetunió javaslatait.

Tisztelt kongresszus! Az utóbbi öt évben a Magyar Népköztársaság külpolitikai fő irányvonala nem változott. Széles körű aktivitást fejtettünk ki a béke és a biztonság megerősítése érdekében, a többi szocialista országgal együtt kivettük a részünket mind a katonai enyhülést előmozdító intézkedések kidolgozásából, mind az európai biztonsági és együttműködési értekezlet záróokmánya ajánlásainak valóra váltásából. Minden olyan lépést támogatunk, amely elősegítette legfontosabb feladatunk megvalósítását, békés nemzetközi körülmények biztosítását szocialista építőmunkánk számára. Mindez a jövőben is feladataink közé tartozik. Továbbra is alapvető feladatunk, hogy összehívásra kerüljön a katonai enyhülés és a leszerelés ügyeivel foglalkozó politikai tanácskozás, amelynek a javaslatát a Varsói Szerződés Külügyminiszteri Bizottsága budapesti és berlini ülésén dolgozták ki. Itt meg lehetne vitatni minden résztvevő ország leszerelést célzó javaslatait. Sajnáljuk, hogy a vezető NATO-államok részéről enyhén szólva, nem mutatnak lelkesedést javaslatunk iránt.

A másik, előttünk álló feladat az ez év őszére tervezett madridi talál-

kozó eredményes megrendezése. A magunk részéről arra törekszünk, hogy olyan kérdések kerüljenek megtárgyalásra Madridban, amelyekkel minden résztvevő egyetért és amelyek vitatása valóban előre viszi az európai béke és biztonság ügyét.

Tisztelt kongresszus! A Magyar Népköztársaság kétoldalú kapcsolatairól a kongresszus résztvevői széles ismeretekkel rendelkeznek. E témakörből csak két kérdést szeretnék kiragadni. Az egyik dolog, amiről beszélni akarok, országunk és a fejlődő országok kapcsolatainak rendkívül gyors fejlődése az elmúlt öt év alatt. Sok fejlődő országgal vettük fel a diplomáciai kapcsolatot, számos fejlődő országban létesítettünk új nagykövetséget. A fejlődő országok közötti munka fokozását már csak nagy számuk is indokolja, de az is, hogy egy részükre az imperialisták és mások minden eszközzel igyekeznek növelni befolyásukat, s őszinte barátjuknak tüntetve fel magukat, megpróbálják szembeállítani őket a szocializmus, a haladás erőivel.

Az el nem kötelezett mozgalom országaival, ezen belül is a szocialista orientációjú államokkal, de más haladó országokkal is, amelyek antiimperialista politikát folytatnak, jó kapcsolatokat és együttműködést alakítottunk ki, és azt tovább bővítjük a kölcsönös szolidaritás és érdekek alapján.

A másik kérdés hazánk és a fejlett tőkésországok viszonyának alakulása. Most már joggal mondhatjuk, hogy kapcsolataink minden fejlett tőkésországgal rendezettek, egyesekkel pedig – mint például Ausztriával – tovább fejlődtek. Ehhez a folyamathoz nagyban hozzájárultak hazánk és a fejlett tőkésországok vezető államférfiainak tanácskozásai, különösen Kádár János elvtárs látogatása néhány fejlett tőkésországban, Ausztriában, Olaszországban, a Német Szövetségi Köztársaságban és Franciaországban. Továbbra is szélesíteni akarjuk hazánk és a fejlett tőkésországok kapcsolatait a békés egymás mellett élés elve alapján. Hogy ez így legyen, nemcsak tőlünk, hanem tőkés partnereinktől is függ.

Tisztelt kongresszus! Joggal vetődik fel a kérdés; ha az imperialista hatalmak a nemzetközi helyzet kiélezésére törekednek, hogyan alakul a továbbiakban a világ sorsa? Bizonyos vagyok abban, hogy az enyhülés nem szűnhet meg, bármilyen nagyok is az ellene ható erők. Hiszen az enyhülés nem véletlen jelenség, hanem a nemzetközi erőviszo-

nyok változásának tükröződése a nemzetközi politikában. Márpedig a nemzetközi erőviszonyok változását a szocializmus, a haladás javára semmi sem tartóztathatja fel és nem fordíthatja vissza. De hogy haladást érjünk el a béke és a biztonság megszilárdításában, az enyhülés elmélyítésében, határozott küzdelmet kell folytatni, s továbbra is vissza kell utasítani a szélsőséges imperialista körök és a kínai vezetők zavartkeltő, békebontó kísérleteit. Ennek legfőbb biztosítéka a szocialista országok egységének és összeforrottságának erősítése, a szocialista országok és az összes békeszerető ország és erők harcának összehangolása.

Az, hogy ma békében élhetünk, hogy a második világháború utáni 35 évben nem tört ki újabb pusztító világháború, mindenekelőtt a Szovjetunió, a szocialista közösség, a békeszerető erők összefogásának és harcának köszönhető. Szerepet játszott ebben az is, hogy a tőkésországokban sem mindenki híve az agresszív politikának, vannak a helyzetet reálisan felismerő tömegek, sőt vezetők, akik a vitás kérdések tárgyalások útján való megoldására törekszenek.

A Magyar Népköztársaságnak megalapozott nemzetközi tekintélye és jó hírneve van a világban és így hasznosan tevékenykedhet a közös szocialista célok valóra váltásában és a sajátos nemzeti érdekek biztosításában. Egyetértek azzal, hogy nemzetközi tekintélyünk nem véletlen, hogy jórészt sikeres belpolitikánknak, a szocializmus építésében elért eredményeinknek köszönhető. Ezt a jövőben is szem előtt kell tartanunk és a pártunk által kitűzött feladatok valóra váltásán ennek tudatában kell tevékenykednie mindenkinek, a magyar diplomácia dolgozóinak is.

Andrásfi Gyula
nyugdíjas, korzeti párttitkar

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!
A pártnak sok évtizede vagyok tagja, első alkalommal mint minden értelemben fiatal pártmunkás, Budapest északkerületi titkáraként 1932-ben vettem részt magas pártfórumon, a KMP bécsi plénumán.

Azóta többször és többféle minőségben voltam részese kongresszusainknak. Mégis, amikor a budapesti pártértekezleten most is kongresszusi küldöttnek választottak, nagyot dobbant a szívem. Nagy öröm számomra, hogy a párt így is gondol a veteránokra. Nagy öröm, hogy részt vehetek a XII. kongresszuson.

A kongresszus vitájában is elhangzott, hogy nincs jól megoldva a párttagok nyugdíjba kerülése. Sokan idegenkednek a lakókörzeti pártszervezetektől, s inkább kimaradnak, kilépnek a pártból, mint a körzetbe jöjjenek. Pedig a körzeti pártszervezeti munkának sok öröme, szépsége és értelme van.

A párt megbízásából sokféle funkciót töltöttem be az előző évtizedekben. Voltam pártmunkás, főispán, nagykövet is. Most körzeti párttitkár vagyok, és örömmel végzem ezt, mert egyet nézek: azt, hogy hol és miként tudom szolgálni az ügyet. Csupán nosztalgiából és emlékekből sehol sem épült még fel a szocializmus. Azért tenni kell, ott és annyit, amennyire lehetősége és képessége van az embernek. Most a körzetben adódik ez számomra.

Sokan úgy gondolják, hogy a körzeti pártszervezet csupán az öregek, a nyugdíjasok találkozóhelye. Ez nem így van. Igen sok emberi érték, mozgalmi és élettapasztalat halmozódik fel itt. Ezt az energiát vétek lenne felhasználatlanul hagyni. A körzetekbe az élet különböző területeiről jönnek az elvtársak. És mindig jönnek újak. Mi nem tudunk elöregedni. Nálunk nincs – politikai értelemben – nyugdíjazás, mi aktív harcosai vagyunk pártunknak, amíg élünk.

Az átlagos életkor meghosszabbodásával, a szabad idő és a gyermekgondozási segélyen levő kismamák számának növekedésével egyre szaporodik azok száma, akikhez nekünk kell eljuttatnunk a párt szavát. Ott élünk a lakosság között, kiállunk pártunk politikája mellett, formáljuk, csiszoljuk a szocialista közgondolkodást, politizálunk, agitálunk. A mi „üzemünk" a lakóterület. Nem térhetünk ki a felvetett kérdések elől, akár politikai, akár gazdasági kérdésekkel vagy egyéb gondokkal fordulnak hozzánk.

Egyre nagyobb a körzetek szerepe a várospolitikai kérdésekben is. Széles körű kapcsolataink vannak a népfronttal, a tanáccsal, a tanácstagokkal, a lakóbizottságokkal, a vöröskereszttel, a népi ellenőrökkel, az önkéntes rendőrökkel, a munkásőrökkel, az iskolákkal, a szülői mun-

kaközösségekkel. Törekvésünk, hogy e szervezetekben és mozgalmakban is következetesen érvényesítsük pártunk politikáját. Amennyire sikerül javítani a körzeti pártmunkát, annyira nő a körzet tekintélye. És ez is fontos.

Mi is találkozunk a nyugdíjba kerülő párttagok egyik-másikánál olyan felfogással, hogy minek ez a körzet, hagyjuk őket nyugodtan, ők már mindent megtettek! Ezekkel az elvtársakkal szépen, nyugodtan elbeszélgetünk, és bemutatjuk nekik a körzeti élet szépségét és hasznosságát. Ha nem is minden esetben, de többnyire sikerül őket meggyőzni. A mi körzetünkben 210 tag van. Igaz, sok a beteg közöttünk. De érdekes módon, ha nagy munka következik – mint például most a közelgő választások – a többség rögtön meggyógyul és részt kér a munkából.

Önkritikusan meg kell mondani, hogy a lakóterület egészét nem tudjuk átfogni, befolyásolni. Sokat segítene, ha a területen lakó nem nyugdíjas párttagok néha meglátogatnák a körzeteket, akár úgy, hogy részt vennének rendezvényeinken, de még jobb lenne, ha akár munkahelyi témáról is tartanának tájékoztatást. Különösen hasznos lenne, ha a választások idején vállalnának a körzet területén pártmunkát. Nem azért, mert a körzet nem tudja a választásokat enélkül lebonyolítani, hanem azért, hogy hadd lássák az ott lakók, hogy a választás mindannyiunk szívügye.

Az országgyűlési és a tanácstagi jelölőgyűléseken való részvétel fontos politikai kérdés. A körzet tagsága mindig szeretettel várja a területen lakó kommunistákat, hiszen a választás mindannyiunk közös ügye.

Kedves elvtársak! Jólesik hallani itt, a kongresszuson is a középkorúak és a fiatalok felelősségteljes, felkészült és az ügyet szolgálni akaró felszólalásait. A kommunisták idősebb generációja számára nincs nagyobb öröm, mint látni, érezni, hogy vannak, akik továbbviszik azt, amit mi nagyapák elkezdtünk. Az ügy, amiért harcoltunk, meggyőződésem szerint jó kezekben van, összeforrottak a pártban levő generációk.

Sokan szóltak itt a kongresszuson is az ifjúságról. Hogy milyen az ifjúság, az nem csupán rajta, hanem rajtunk felnőtteken, a szülőkön, és nem kevésbé a párt 800 000 tagján is múlik. Állítom, hogy őszinte,

nyílt beszédre, bizalomra az ifjúság is bizalommal és nyílt közeledéssel válaszol.

Nem lehet azonban szemet hunyni afölött, hogy a nevelés terén vannak még hibák. Nem ritka egyeseknél, még a kommunista szülőknél sem, hogy féltik gyermekeiket az ipari munkától, pedig ennek is megvan a maga szépsége. A szülőknek és az iskoláknak nagyobb gonddal és főleg másképpen kellene a gyerekek pályára irányítását befolyásolni. Most a megítélés mércéje sok tekintetben olyan, hogy már az indulásnál hátrányos helyzetbe hozza az egyszerűbb családokból érkező gyerekeket, s ha a gyerek az iskolában nem tudja jól megállni a helyét, azzal fenyegetik: elmehetsz munkásnak. Az ilyen felfogás ellen fel kell lépni, mert ez sérti a felnövekvő nemzedék többségét. A mi pártunk, a Magyar Szocialista Munkáspárt nevében viseli a munkás szót. Mindenki tapasztalhatja, hogy jövedelmükben, életmódjukban és nem utolsósorban politikai érettségükben nemcsak utolérik, hanem esetenként maguk mögött is hagyják a munkásfiatalok az ifjúság más rétegeit.

A mai ifjúság egészében jóval műveltebb, képzettebb, mint az én ifjúságom volt. Ehhez a képzettséghez, műveltséghez a magam generációja legszívesebben a kommunista hitet adná át számukra, mert úgy érzem, ebből a hitből nekünk több van.

Romány Pál

mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter

Tisztelt kongresszus!

Egyetértek azzal, hogy a határozati javaslat a mezőgazdasági termelés fejlesztéséről szólva együtt jelöli meg fő teendőként a hatékonyság és a minőség javítását, valamint a hozamok növelését és a gazdaságos export fokozását. A mezőgazdasági termelés legfontosabb területein ugyanis nem kisebb termelés, nem az elért pozíciók feladása árán, hanem a mennyiségi és a minőségi színvonal együttes további emelése által kell a gazdasági hatékonyságot, a termelés versenyképességét fokoznunk. Itthon is és külföldön is ezt kívánja tőlünk a gazdasági ver-

senyben való helytállás. Igazából ebben van a feladat súlya, nehézségi foka is.

Az utóbbi években országunk mezőgazdaságában több új termelési módszert, új technológiát terjesztettünk el, új fajtákat, szervezeti formákat honosítottunk meg. Szinte mindenből többet termeltünk, mint eddig bármikor. A vágóállat-termelésben – ahogyan ezt a Központi Bizottság elismeréssel értékelte – meghaladtuk az évi kétmillió tonnát, a gabonatermelésben is új szintekre jutottunk.

Mégis, ezekben az években láttuk meg igazán – jelenlegi hatékonyságunk, struktúránk mellett – a növekedés korlátait. Látni kellett a költségek növekedésének, a felhasznált ipari anyagok beszerzésének, a nálunk nem termelt javak megvásárlásának terheit és felkészültségünk határait. De láthatóvá váltak az új követelményeket kielégítő, hatékonyságot javító tényezők is.

Az agrártermelés minden területén emelni kell a szakmai követelményeket. A szoros technológiai rend megkövetelése, a szakszerűség megtartása nem kis mértékben a helyszínen levő szakértőkhöz, művezetőkhöz kötődik. A hibátlan vetéshez nagy segítség a fotocellás vetőgép, az egyenletes takarmányadagoláshoz a megfelelő automata. De valamennyi gépünket, eszközünket is meghaladja annak a fontossága, hogy milyen az azt kezelő emberek felkészültsége, rátermettsége. Világszerte előretört a munkahelyi vezetők fontos szerepének felismerése. Egyik tükröződése ennek, hogy több ország agrároktatási intézményében bevezették a mezőgazdasági szociológia oktatását, máshol bővítették a munkaszervezési ismeretek tanítását. Nekünk főleg az oktatás gyakorlatiasságában, a középvezetők, technikusok, művezetők képzésében van sürgős pótolnivalónk.

Különös gondot kell fordítani a munkában részt vevők személyes anyagi érdekeltségére. A nagyon változatos mezőgazdasági munkafeltételek között ez igen fontos követelmény. És nem is egyszerűen csak gazdasági érdek. A közelmúltban sorra vettünk néhány régebbi érdekeltségi kezdeményezést, ösztönző bérezési módszert, megállapítani, mire jutottak az elmúlt évek során. Így találkoztunk az úgynevezett szekszárdi komplex gépesítési brigádmódszerrel, amely még a hatvanas évek derekán alakult ki. Akkor a hír szárnyra kapta. Ezek az emberek jól kerestek, a terméseredmény alapján történt a végelszámolás, közben

előleget kaptak. A hetvenes évek elején e módszer mégis csendben eltűnt. Az oknyomozóinknak most azt mondták az egyik gazdaságban, hogy „felfalta őket az irigység". Lehet, hogy ez túlzás, s voltak a módszernek valóban kifogásolható elemei, de az bizonyos, hogy az irigység keletkezése ellen az egyenlősdi – nem hatékonyságjavító tényező.

A jobb gazdasági eredmények elérésének útján égetően szükséges az új tudományos eredmények gyorsabb, gyakorlati alkalmazása is. Lehetőségeink jobb hasznosítását segítheti, ha a termeléspolitikában, a tervezésben gyorsan és megfelelően számításba vesszük mindazt, ami a mezőgazdasági struktúrára, technológiára lényeges hatást gyakorol. Természetesen a tőzsdei ingadozásokat, spekulációkat nem tervezhetjük, de szabályozott integrációs alappal, jobb prognózissal és persze több feldolgozási, tárolási lehetőséggel nagyobb mozgásteret biztosíthatunk magunknak. Ezért sem vehető le napirendről a mezőgazdaság és az élelmiszeripar harmonikus fejlesztése. Nem veszi le jelen kongresszusunk sem, jóllehet öt év alatt csaknem kétszer annyit költünk élelmiszeripari beruházásokra, tárolók és feldolgozók építésére – azonos áron számítva –, mint a negyedik ötéves terv idején.

Kedves elvtársak! Népgazdaságunkban a hatékonysági követelmény erőteljes érvényesülését akadályozza még sok régi beidegződés, szemlélet, akadály. Számbavételi, értékelési rendszerünk sok tekintetben még a mennyiségi, a hagyományos mutatókhoz tapad. Ha a szövetkezetek, a vállalatok rangsorát megállapítjuk, akkor szükséges, hogy a sorolásban a „legnagyobb" helyébe a legjobbat állítsuk. Legyen mérce az egy hektáron elért legjobb eredmény, az egy dolgozó által gazdaságosan elért legnagyobb jövedelem s nem a létszám vagy a terület nagysága.

A gazdaságosságot fokozhatja, ha a merev – a különféle jogcímeket előtérbe állító – elhatárolásokat feloldjuk, és szervezeti és más intézkedésekkel utat nyitunk olyan gazdasági érdekek érvényesülésének, együttműködésnek, melyek társadalmi céljainkkal egybeesnek. Nagyszerű hajtásai ennek az új szemléletnek a mezőgazdasági termelési rendszerek, melyekben mezőgazdasági vállalatok és szövetkezetek, ipari vállalatok és kutatók is részt vesznek. Óvni hitelüket, és hatásukat növelni kell ezeknek a hatékonyságot javító gazdasági és szervezeti

kezdeményezéseknek. Támogatjuk az új, igéretes formákat, és szervezeti intézkedésekkel is elősegítjük újabbak keletkezését.

Elvtársak! A takarmányozás jelenti a mezőgazdasági termelőfelhasználás legnagyobb anyagtételét, amely önmagában is nagyobb, mint a műtrágya, a növényvédőszer, a gépfenntartás és -üzemeltetés, valamint a vetőmag együttes értéke. A vásárolt energia pedig évek óta az agrártermelés leggyorsabban növekvő felhasználása, költsége.

A mezőgazdaságilag művelt – és emellett állandóan fogyó – terület több mint 60%-án takarmányt termesztünk, takarmánydúsítókat, aminósavakat külföldön is vásárolunk. Az állattenyésztés termelési szerkezete a mi országunkban sajátos. Ez előnyöket is jelent, de hátrányai is vannak. Ezek között említem a nagy abrak- és fehérjetakarmány-igényt. Hazánkban ugyanis a hústermelés több mint 80%-a a sertés- és baromfihús termelésből származik. A nyugat-európai országokban, a Szovjetunióban vagy az Egyesült Államokban csak 40–50%-os a nagy abrakfogyasztó két állatfaj aránya. Ezen a 80%-on országosan változtatni nem könnyű és számos helyen nem is célszerű. Változtatni lehet és kell viszont a takarmányfelhasználáson, mert nincs versenyképes magyar állattenyésztés a takarmányozás és gyártás további lényeges javítása, mérnöki igényű végzése nélkül.

Az elmúlt három évben már lassabban növekedett az abrakfelhasználás mint az állattenyésztés termelési értéke. Ez eredmény, de még csekély. Ebben a munkában nem nélkülözzük tudósaink, legjobb szakembereink, szocialista brigádjaink értő részvételét és megtaláljuk már más népgazdasági ágak közreműködését is.

Az energiafelhasználásról sem valamiféle illendőségből szeretnék szólni, hanem tényleges fontossága és növekvő terhei miatt. A mezőgazdaságban használt gépek teljesítménye mintegy 7000 megawatt. Csak összehasonlításképpen ez több, mint a Magyar Villamos Művek erőműveinek összteljesítménye. Vissza tehát az igaerőhöz? Nyilvánvalóan nem! Energiafogyasztásunkban van megtakarítási lehetőség. Nehéz túlbecsülni bármilyen kis lépés jelentőségét, amelyet ezen a téren tehetünk.

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak! Többet szóltam a teendőkről és alig azokról a tiszteletreméltó, szép eredményekről, amelyeket népünk az agrártermelés sok területén felmutatott. Éppen azért tehet-

tem ezt, mert van mire építenünk, van viszonyítási alapunk a megtett útról is és a feladatokról is.

A Magyar Szocialista Munkáspárt marxista–leninista agrárpolitikáját alapvetően a szövetkezeti parasztság iránti bizalom jellemezte és jellemzi. A szorgalmas, tisztességes munkával elért eredmények, a munkás-paraszt szövetség alapozta meg ezt a bizalmat. Bizonyos, hogy a változó feltételek között igényes felkészüléssel, a népgazdaság minden ágazatának együttes, közös munkájával a mezőgazdaság dolgozói új eredményekkel felelnek erre a bizalomra. Az új eredményekhez már nem elégséges az apák tudása és ismerete, cserélni kell ezt a mezőgazdaságban is, de az apák hűségét a vállalt feladathoz, a szolgálatot és a mindennapok szorgalmát nem lehet és nem szabad felcserélni semmivel.

Barinkai Oszkárné
az MSZMP Pest megyei Bizottságának titkára

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Megyénkről Erdei Ferenc „A futóhomok" című munkájában egykor azt írta: „A fejlődésben elmaradt és sok helyt ma is ázsiai civilizáltságú Pestvidék mind mostanáig nem tudott egyetemes városvidék viszonyba kerülni Budapesttel."

Ma már múltba vesznek az egykor igaz szavak. A hajdani nagyparaszti terület felküzdötte magát olyan ipari megyévé, amely az országban a legtöbb munkáscsaládnak ad otthont. Az elmúlt években olyan élet teremtődött, ami korábban elképzelhetetlen volt. Községekből új városok nőttek ki: Százhalombatta, Dunakeszi, Érd és a vályogviskóiról, hunyorgó ablakairól emlékezetes falvak ma már a jólét, a boldogulás jegyeit, a szocialista mezőgazdaság átalakító hatását hordozzák magukon.

Igaz azonban az is, hogy a térképen nem csak ez található. A statisztika adatai arról tanúskodnak, hogy a megye kommunális, kereskedelmi, egészségügyi, szociális ellátottsága nem tud lépést tartani a lakosság évi 10–12 ezres növekedésével. Ellentmondásaink is nagyrészt

ebből a gyors ütemű népességnövekedésből fakadnak. Ezért kell minden év szeptemberében óriási erőfeszítéseket tenni az óvodás- és iskoláskorú gyermekek elhelyezéséért és több iskolában a harmadik műszakos tanítás kivédéséért. Igaz az is, hogy még nem szűntek meg a naponta bejáró 160 000–180 000 dolgozó közlekedési viszontagságai, az ingázás napi terhei. És még sok mindent lehetne felsorolni. Ezekről a kérdésekről az alapszervezeti taggyűléseken, a megyei pártértekezleten mindenütt szóltak a kommunisták.

Miért mondom el ezeket? Hogy e tényekkel még jobban tudjam bizonyítani azt, hogy ilyen gondokkal küzdő megye lakossága is vállalkozni akart és vállalkozni tudott a kulturális értékek őrzésére és további gazdagítására. Megyénk gazdag kulturális, népművészeti hagyományaira, a természetes tájegységekre alapozva kerestük, kutattuk, mi az az érték, amire építeni lehet. Így találtuk meg Szentendrén a fél évszázados képzőművészeti hagyományokat. Így elevenedett fel Vácott a zene- és a kórusművészet a munkásmozgalom hagyományaira építve. Így jutottunk el Gödöllőn az agrárcentrum nyújtotta lehetőségekig, amely jól megfér a Galgamente népművészetével, a népi kultúra ápolásával.

Még a közelmúltban is voltak, akik úgy vélekedtek megyénkről – éppen a kulturális hátrányai miatt –, mint a „senki földjéről". Ez a jelző kétségtelenül hangzatosnak tűnt, de már akkor sem volt igaz. Az eltelt évek gyakorlata pedig vitába száll ezzel a minősítéssel. Vitába száll Szentendre, amely a megye művelődési központja, a múzeumok városa, valóságos kulturális zarándokhely lett. Vitába száll az a 40 múzeum, amely megyeszerte Váctól Aszódig, Zebegénytől Nagykőrösig évente másfél millió látogatót vonz.

Szeretném hangsúlyozni, hogy ezek az eredmények is annak a politikának köszönhetők, amelyet pártunk majd negyed évszázada az ellenforradalom támadását visszaverve alakított ki és folytat ma is. Ezeket az eredményeket is a pártnak az a módszere formálta, amely a munka hétköznapjain, ha kellett segített, támogatott. De mindenekelőtt önállóságra, felelősségre és kezdeményezésre biztatott bennünket. Igényelte, hogy a központi határozatokat alkotóan, a helyi lehetőségekre építve hajtsuk végre.

Ha röviden jellemezni kellene az utóbbi öt év kulturális munkáját,

azt mondanám: elkötelezettség, kezdeményezés és összefogás. Mindvégig élveztük megyénk lakosságának bizalmát, segítő, cselekvő részvételét. A közösségért való tenni akarás a megyében a kultúra érdekében is tömegméretűvé vált. A kommunista műszakok, a társadalmi munkaakciók a bizonyítékai ennek.

Nemrégiben még voltak, akik úgy ítélték meg, hogy Pest megyében nincs lokálpatriotizmus. Hivatkoztak az önálló megyeszékhely hiányára, a más megyékből történő tömeges felvándorlásra, a lakosság heterogén összetételére. Mit mondhattunk ezeknek az embereknek, mint azt, hogy kérdezzék meg a váciakat, hogyan tudtak egy korszerű, minden igényt kielégítő 70 milliós értékű művelődési központot építeni, lényegében társadalmi összefogásból. Mert a lakosság, a DCM, a FORTE, a Híradástechnikai Anyagok Gyára és más üzemek társadalmi munkája mintegy 60 millió forint értéket teremtett elő. Vagy kérdezzék meg a Zebegényi Szőnyi István Emlékmúzeum Baráti Körét, hogyan tudtak egy fillér állami támogatás nélkül olyan közművelődési programot kialakítani a Képzőművészeti Szabadiskolával, a zenés irodalmi hétvégekkel, aminek a művészetnevelésben ma már országos híre van.

A tények azt bizonyítják, hogy nem szólhatnánk ilyen eredményekről, ha nem éreztük volna mindvégig azt a biztonságos hátországot, amelyet a gazdasági egységek, az ipari és mezőgazdasági üzemek jelentettek kulturális, társadalmi céljaink megvalósításában. Ma már egy-egy jól működő termelőszövetkezet is úgy alakítja, fejleszti a lakóterületet, az életmódot, a kultúrát, mint korábban egy vidékre települt ipari üzem. Nem egyedi például az, amit a dunavarsányi Petőfi Termelőszövetkezet tesz lényegében három község művelődési feltételeinek javításáért azzal, hogy részt vállal a művelődési intézmények fenntartásában, bővítésében, hogy népművelők alkalmazásával segíti a kulturális munkát.

Megyénkben 87 művelődési intézmény működik együttes összefogásból: a tanácsok, a szakszervezetek, a szövetkezetek és ipari üzemek fenntartásában. Ez nem csupán azt jelenti, hogy a gazdasági egységek mecénásai a közművelődés ügyének, hanem azt is, hogy környezetük kulturális formálói is. Ha jól meggondoljuk, ez is egyik megjelenési formája – a munka hétköznapjaiban – a szocialista nemzeti össze-

fogásnak és kifejezője a pártunk művelődéspolitikájával való azonosulásnak. Csak ezen a talajon válik érthetővé, hogy az elmúlt években egymást követően a magyar művészeti élet reprezentánsai ajánlották fel életművüket, kiváló alkotásaikat Pest megyének, az ország lakosságának. Így tette ezt a Ferenczy család, Kovács Margit, Barcsay Jenő, Czóbel Béla, Ámos Imre, Anna Margit, Kerényi Jenő, Hincz Gyula, Ilosvay Varga István, Kmetty János és még mások.

De szeretnék arról is szólni, hogy az utóbbi időben gyakrabban hangzik el az aggodalmas kérdés: vajon a nehezebb gazdasági körülmények között meg tudjuk-e őrizni és tovább tudjuk-e fejleszteni kulturális életünk eredményeit?

Bízunk abban, hogy a XII. kongresszus határozataira építve, a fejlődés nem áll meg. Ezt a bizakodást az utóbbi évek tapasztalatai, a sikereknek örülni, a gondokban osztozni tudó emberek tenni akarása is élteti bennünk. Erősít bennünket ebben az is, hogy a kultúra nem védhető a gazdaság ellenében, a gazdaság pedig nem fejleszthető kultúra nélkül. Mert miközben tele vagyunk nagy és apró gyakorlati feladatokkal, fontosnak érezzük, hogy a gazdaságpolitikai, a kulturális és ideológiai tennivalók egységét és egyensúlyát megőrizzük. Fontosnak érezzük, hogy az ideológiai kérdések jelentősége ne devalválódjon éppen azoknál, akik a párt politikája alapján elkötelezett választ tudnak adni a manapság fel-felbukkanó, gyakran divatos terminológiai köntösben jelentkező, de politikailag vitatható álláspontokkal szemben.

Nemrégiben egy művészetpolitikai fórumon az előadó azt fejtegette, hogy perspektívánk bizonytalan, és szerinte ezért nem születnek tömegével nagy művek. A vitában részt vevő művészek nem osztották ezt a véleményt. Elmondták, hogy a művészetpolitika gyakorlata számukra jó politikai közérzetet nyújt, stabilitást jelent, az alkotás lehetőségét adja, egyszóval szerintük van perspektívájuk.

Miért szóltam erről a példáról? Mert jól fejezi ki a megyénkben élő több mint 60 ezres értelmiségnek a társadalmi rendszerhez, a párt politikájához való kötődését. Bár az értelmiség körében kétségtelenül több a kritikus, de a lényeg mégis az, hogy döntő többségük bízik pártunkban, elfogadja politikáját és munkájával támogatja azt.

Kedves elvtársak! A példa azonban nekünk, kommunistáknak és pártmunkásoknak is szól. Úgy kell dolgoznunk, hogy erősítsük a párt

politikáját képviselő, a marxista eszmékért csatázó értelmiségieket. Úgy kell dolgoznunk, hogy e szellemi kapacitás ne hagyatkozzék magára. Olyan tájékoztatást, vitafórumot, a politikában olyan jártasságot kell számukra adnunk, hogy szilárd elvi talajt és biztonságot érezzenek.

Az eszmei-ideológiai élet tisztaságáért pedig nemcsak a kultúra, az ideológia területén dolgozók a felelősek, hanem mi kommunisták valamennyien azok vagyunk. Ez mindig is követelmény volt pártunkban, de napjainkban még inkább az. Mert ez is feltétele a politikai kiegyensúlyozottságnak, a további alkotói légkör erősítésének.

Dr. Schmidt Ernő
a Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát
Állami-díjas vezérigazgatója

Tisztelt kongresszus!

A Központi Bizottság jelentése nem foglalkozik különösebben a fagazdasággal. Nekünk, Vas megyeieknek azonban mégis különös jelentőségű az erdő, a fa. Megyénk területének negyedrészén van jó minőségű erdő. A közel 80 000 hektár erdőterület kétharmadán a mi vállalatunk, a Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát, az egyharmadán a megye termelőszövetkezetei gazdálkodnak. Erre a természeti adottságra alapozva a megyei pártbizottság céltudatos, 15 éve tartó gazdaságpolitikai munkája nyomán nálunk egy korszerű faipar és erdőgazdaság jött létre.

Ma a megye ipari termelésének közel 10%-át adja a fagazdaság. A két kongresszus közötti időben a megye iparának termelési volumene az országos átlagot jóval meghaladó mértékben, 34%-kal nőtt, ez idő alatt pedig a fagazdaság 75%-os fejlődést ért el. Az erdő munkásai javuló munkakörülmények között végzik munkájukat. Kétségtelen azonban, hogy az embert elcsigázó erdei munka gépesítése ma még nem általános. Az időjárás megpróbáltatása ellen sem tudtuk teljesen megvédeni munkásainkat. Az ipari termelés viszont modern gyárakban folyik. Lelkes, hozzáértő, munkaszerető kollektívánk van.

A mai gazdasági helyzetben különösen megnőtt a fa értéke és jelentősége. A fa ipari nyersanyagként és energiaforrásként egyaránt hasznosítható anyag. Tovább növeli jelentőségét az az adottsága, hogy újratermelhető. Sőt bővítetten újratermelhető. Emellett az erdő mind nagyobb szerephez jut a lakosság üdülésében, az emberi környezet védelmében.

Az ország területének 18%-át borítja erdő. Hazánk tavaly 7,5 millió köbméter fát termelt. Ez a mennyiség kétszerese annak, mint amit az erdők harminc évvel ezelőtt adtak. A vágásra érett erdőkben jelenleg 40–60 millió köbméter famennyiség vár kitermelésre, ennek értéke okos, átgondolt hasznosítás esetén több milliárd dollár értékű exportot vagy importmegtakarítást tesz lehetővé. Az állami erdőgazdaságok és az erdővel rendelkező tsz-ek most még felkészületlenek arra, hogy ezt a jelentős fatartalékot hatékonyan hasznosítsák. Hiányzik a technika, a gép, s főként a fafeldolgozáshoz szükséges ipari háttér. A mai fatermelés 30%-os növelése esetén az említett fatartalékot két évtized alatt lehetne hasznosítani. Ezzel a lehetőséggel mindenképpen élni kell!

Ma a világ és hazánk gazdasági életében nagyon sok az előre meg nem határozható tényező. Egy azonban biztos: a nyersanyagoknak és köztük a fának a szerepe és jelentősége növekedni fog. Célszerű volna tehát fokozni az országban az erdőtelepítést, és ezzel az ország fatermesztő képességét. Egyértelmű, hogy ez a beruházás a mát és a jövőt egyaránt szolgálja, a gyenge minőségű termőföld igen gazdaságos hasznosítását biztosítja.

További és fontos lehetőség az ország fatermő-képességének fokozására a tudományos kutatások gyakorlati alkalmazása. A gyorsan növő és a nagyobb fatömeget adó fafajok minél szélesebb körű alkalmazása, a nagyobb hatékonyságot eredményező termelési technológiák, elsősorban az ipari célú erdők kialakítása nagy lehetőségeket kínál az erdőgazdálkodás fejlesztésére. Azt tervezzük Vas megyében, hogy jelentős részt fogunk vállalni az erdőgazdálkodás és a faipar korszerűsítéséből, valamint a már említett fatartalékok hasznosításából.

A már meglevő gyártási technológiánkat is korszerűsíteni, fejleszteni fogjuk. Arra törekszünk, hogy kétoldalú, a gazdasági érdekekre alapozott kapcsolatokat hozzunk létre azokkal az erdőgazdaságokkal és

termelőszövetkezetekkel, amelyek ipari feldolgozás céljára alkalmas fával rendelkeznek. Az alapanyag biztosításához azonban elengedhetetlen a központi szervek hatékony koordinációs tevékenysége is.

Tisztelt kongresszus! A gazdasági élet fontos feladatai közé sorolják a kongresszusi irányelvek a bátor kezdeményezőkészség, az értelmes kockázatvállalás fejlesztését és az ilyen munkastílus támogatását.

A termékszerkezet korszerűsítésében, a termelés hatékonyságának javításában gyors haladást csak akkor várhatunk, ha a vállalatoknál és az irányító szervezeteknél egyaránt határozott lesz a törekvés az újra, a korszerűre. Ma még nem általános a gazdasági és a gazdaságirányítási munkában a bátor, kezdeményező munkastílus. Talán azért nem, mert erre még nincs kellő kényszerítő erő. A továbbfejlesztett szabályozó rendszer már határozottan törekszik ennek a kényszerítő erőnek a létrehozására. Elég-e azonban önmagában a közgazdasági kényszer?

A gazdasági feladatok bonyolultsága miatt ma mind jobban előtérbe kerül a kollektívák szerepe. Fontos, hogy a vezető mellett a közösség többi tagja – a munkás, a művezető, az üzemvezető, a minisztériumi előadó is – értse, hogy mi a feladata a közös csapatmunkában. Erre a magatartásra csak akkor számíthatunk, ha hozzáértéssel választjuk ki a káderetket, a kádermunkát magas színvonalra emeljük.

A kezdeményezőkészség fejlesztésének másik fontos lehetősége az, hogy az irányító szervek szoros együttműködést alakítsanak ki az élen járó vállalatokkal. Nagyjában-egészében ma az a gyakorlat, hogy az irányító szervek azoknak a vállalatoknak a segítségére sietnek elsőként, amelyeknél a szabályozók valami miatt nehézségeket okoztak. A jó vállalatokra kevesebb figyelem jut. Nagyobb hatásfokú lehetne az irányító szervek munkája, ha fordított arány alakulna ki a vállalatokkal való együttműködésben. Nem istápolást, bábáskodást, hanem együttgondolkodást kellene kialakítani a progresszív vállalatokkal. Olyan együttgondolkodást, amely a vállalati és a népgazdasági érdek szerencsés ötvözését hozza egy-egy bátor kezdeményezés megvalósítására.

Ez a munkastílus növeli a felelősségérzetet lent és fent, az alá- és fölérendeltség jelenléte mellett erősödik a kölcsönös bizalom az együttműködők között: kialakul egy kollektív munkaszellem, egy

csapatmunka, ahol természetesen csapatkapitánynak is lennie kell. Az irányító szervek és a progresszív vállalatok ilyen alkotó együttműködése biztosan jó hatással lesz a gyengébb vállalatokra, de egyáltalán gazdaságirányító munkánk továbbfejlesztésére is.

Horváth Zoltánné

a Mosonmagyaróvári Kötöttárugyár körkötője

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársnők! Kedves elvtársak!
Nagy megtiszteltetés számomra, hogy részt vehetek pártunk XII. kongresszusán. Fizikai dolgozó vagyok, 1957 óta dolgozom a Mosonmagyaróvári Kötöttárugyárban – három műszakos munkahelyen – mint kötő. Amikor megtudtam, hogy küldött leszek a kongresszuson, elhatároztam, ha szót kapok, a fizikai dolgozók választott testületekben való részvételéről, ennek fontosságáról mondom el véleményemet, tapasztalatomat. Jóleső érzés, hogy a párt a véleményeket igényli és feladatként jelölte meg, hogy minél több arra érdemes fizikai dolgozó képviselje a testületekben a munkásosztályt, a munkáskollektívákat.

A mindennapi munka során nem volt könnyű a bizalomnak érvényt szerezni. Sokszor elhangzottak olyan nézetek – sajnos, még ma is találkozhatunk ilyenekkel –, hogy miért kell a fizikai dolgozók arányát növelni a választott testületekben, hiszen egy részük vagy nem akar vagy nem mer véleményt nyilvánítani.

Sokak nevében kijelenthetem, hogy szükség van a fizikai dolgozók véleményére, szükség van a társadalom minden egyes emberére. Igenis a fizikai dolgozók alkalmasak arra, hogy méltóan képviseljék dolgozótársaikat, azok véleményét eljuttassák a párttestületekhez, hogy helyesen értelmezve segítsük egymást, a párt célkitűzéseit a célnak megfelelően hajtsuk végre. Mindezt az 1980-as választások gondos, tudatos káderelőkészítése is igazolja. Olyan elvtársakat választottunk, akik eddig aktív, érdemi gazdasági és politikai munkájuk során bizonyították alkalmasságukat és a testületek számítanak, építenek tevékenységükre.

Nálunk, Mosonmagyaróváron, a 47 fős városi pártbizottságban

közel 50%, a 35 fős vállalati pártbizottságban 68% a munkások aránya. Az alapszervezetek vezetőségében 57%-os a képviseletük. Választott testületeinkben a nők részvétele 34, az alapszervezeti vezetőségekben pedig 30%-os. A pártértekezleteken és alapszervezeti taggyűléseken elhangzott hozzászólásaik is tükrözték, hogy nemcsak a saját területi, gazdasági kérdésekhez fűznek véleményt, hanem a pártélet egyéb kérdéseiről is van mondanivalójuk. Ahhoz azonban, hogy városunk, vállalatunk egészét átfogó kérdésekben jól eligazodjunk, arról érdemben véleményt mondhassunk, nekünk is állandóan képeznünk kell magunkat.

Sokat beszélünk a női egyenjogúságról. Igaz, hogy a lehetőségeink a továbbtanulásra, a közéletben való részvételre sokkal inkább megvannak, mint bármikor a korábbi években, de mindezzel élni jóval nagyobb terhet ró a nőkre, mint a férfiakra. Gondoljanak csak a háztartás ellátására, a gyermeknevelés apró, sok energiát igénylő gondjaira, amelyek elsősorban reánk, nőkre hárulnak. Azért tartom fontosnak, hogy mindezt megemlítsem, mert én is anya vagyok, gyermekemet egyedül nevelem, s ez fokozza a felelősségemet a családban és a munkámban egyaránt. Ám szeretném azt is megerősíteni: kolléganőimmel együtt érezzük, hogy a fizikai dolgozókra a társadalmi fórumok munkájában igen nagy szükség van. Nő az igény arra, hogy a mi látószögünkből érzékelt gondokat mind gyakrabban mondjuk el, s tegyünk javaslatokat. Tudjuk azt is, hogy fejlődésünkhöz elengedhetetlen – a megszerzett szakmai, politikai ismereteken túl – a tágabb gazdasági, társadalmi környezetünk segítése. Érdemi részvételünk a különféle testületekben csak akkor valósulhat meg, ha lépést tartunk a követelményekkel és meg is küzdünk jelenlétünkért. Mindez nem kis dolog, hiszen a város, a vállalat egészét átfogó témákról kell átgondolt véleményt mondani.

Saját tapasztalataim alapján állítom, hogy hozzászólásaimat, észrevételeimet testületi üléseken mindenkor meghallgatták és ha módjukban állt, azonnal cselekedtek a felvetett gondok, hibák kiküszöböléséért. Úgy érzem, hogy a jelenlegi nehezedő gazdasági körülmények között fokozottan számítanak a fizikai munkások véleményére. Mi bizonyítani akarjuk, hogy nem a statisztika szépítése végett vagyunk a testületekben, hanem az érdemi munkavégzést szeretnénk segíteni.

Az a véleményem, hogy a legjobb politizálás a személyes példamutatás, amire a jövőben még nagyobb szükség lesz. Meggyőződésem, hogy a következő öt év céljai csak úgy valósulhatnak meg, ha ki-ki a maga területén az eddiginél sokkal jobb munkát végez, s ebben a jobb munkavégzésben a nők, a fizikai dolgozók jelentős mértékben kiveszik részüket.

Szatmári Lajos

a Várpalotai Szenbanyak Vallalat S I. banya aknásza

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársnők! Kedves elvtársak!

Hozzászólásomban Veszprém megye és ezen belül Várpalota szénbányászatának helyzetéről, valamint a bányászok élet- és munkakörülményeiről szeretnék szólni. Veszprém megye szénbányászai eredményesen teljesítették a XI. kongresszus határozataiból rájuk háruló feladatokat. Erőfeszítéseink, áldozatvállalásaink, munkánk jobb megszervezése, a szabadnapokon teljesített sok műszak jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a szénbányászat ki tudta elégíteni a népgazdaság szénigényét.

Mi, bányászok termelési feladataink teljesítésén túl, a társadalmi munkából is igyekszünk kivenni részünket. A közösség érdekében végzett több millió forint értékű munkánk új óvodák, bölcsődék, sportlétesítmények, parkok és egyéb, a szabad idő hasznos eltöltését, környezetünk szebbé tételét szolgáló létesítményekben öltött testet.

A XI. kongresszus óta jelentősen megváltoztak gazdasági fejlődésünk, energiaellátásunk külső és belső feltételei. Az energiahordozók világpiaci árának ugrásszerű emelkedése, beszerzésének nehézségei egyértelművé tették a hazai szénvagyon teljesebb, jobb, gazdaságosabb kiaknázásának fontosságát.

A szénbányászat fejlesztését szolgáló párthatározatok és kormányintézkedések alapján úgy érezzük, hogy a szénbányászat mindjobban visszakapja régi rangját, a gazdasági építőmunkában betöltött szerepének megfelelő megbecsülésben részesül.

Kedvező irányban változott a bányászok szemlélete, amiben nagy a szerepe a kommunisták személyes példamutatásának is. Felada-

taink teljesítéséhez sikerült megnyernünk valamennyi bányász cselekvő részvételét, vállalták a szabadnapi termelést, a kommunista műszakok teljesítését. Azt is elmondhatom, hogy a pihenőnapokon teljesített műszakokon a termelés hatékonysága nem volt kisebb, mint a hétköznapokon.

Jelentősen javultak szociálpolitikai körülményeink, s ez is kedvező irányban befolyásolta a bányászkollektívák hangulatát. Javult a munkásszállítás kulturáltsága, jelentős mértékben fejlődött az üzemegészségügy, megoldódott a munkaruha központi tisztításának és javításának kérdése is.

Rendszeresen növekedett az üdülésben részt vett dolgozók száma. A bányászok életkörülményeinek, lakáshelyzetének javításában nagy jelentőségű a tízezer bányászlakás-akció sikeres megvalósítása. A lakáshelyzet javulásának hatására a vállalat dolgozóinak átlagéletkora másfél évvel fiatalodott. Reméljük, hogy a hatodik ötéves tervidőszakban is tovább folytatódik ez a számunkra oly fontos bányászlakásakció. Szükségesnek tartjuk azonban ennek jogi rendezését, hogy valóban azok kapják a kedvezményes lakásokat, akik megérdemlik, akik hosszú ideig hűek maradnak a bányászathoz.

A megye szénbányái jelentős mértékben hozzájárultak a szénbányászat technikai színvonalának emeléséhez. Büszkeséggel szólhatok arról, hogy a Várpalotai Szénbányák kollektívája több éves fejlesztő munka és gyakorlati tapasztalatok hasznosítása eredményeként korszerű pajzstípusokat, valamint korszerű diszpécserközpontot valósított meg, amelyeket nagy termelékenységgel és sikerrel alkalmaznak az ország számos bányaüzemében és több külföldi országban. Jelentősek azok az eredmények is, amelyeket a Közép-dunántúli Szénbányáknál dolgozó bányásztársaink a korszerű rakodógép kifejlesztésében elértek.

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak! Engedjék meg, hogy eredményeink után azokról a gondokról is beszéljek, amelyek nemcsak Várpalota és a megye többi szénbányászának problémái, hanem szinte az egész magyar szénbányászatra jellemzőek.

A szénbányászat visszafejlesztésének káros következményeként a működő bányák szénvagyonpótló beruházásai elmaradtak a termelés üteméhez képest. Megyénk bányáiban is jelenleg ez okozza a legna-

gyobb gondot. Hasonló nehézségekkel küzdenek az ajkai és a dudari bányászok is. Feladataink teljesítése közben nemegyszer kudarcokkal kellett szembenéznünk. A Várpalotai Szénbányák kollektívája az elmúlt öt esztendőben nagyobb erőfeszítések ellenére is csak 1975-ben és 1978-ban tudta teljesíteni tervét. A többi évben nem. 1979-ben tizenöt pihenőnapon is termeltünk, mégis nagymértékben elmaradtunk éves tervünk teljesítésétől. Az ajkai bányászok a bányák kimerülését már dátum szerint meg tudják határozni. E kimerült bányák pótlását, az ajkai bányászok folyamatos foglalkoztatását nagyon komolyan kell venni. Úgyszintén a várpalotaiakét is.

Folyamatban van a reményekre jogosító magyarpolányi széntelep kutatása, amely kedvező esetben pótolni tudja a kimerülő szénmedencét. A kutatás befejezését 1986-ra ígérték. Ezután kerülne sor a feltárás előkészítésére és a bányanyitásra, majd később a termelés beindítására. Ez a jelenlegi technikai feltételek mellett hosszú időt vesz igénybe. Nagy szükség van a kutatások és előkészületek gyorsítására, az eredeti határidő előrehozására. Nem ok nélkül kérjük ezt, hiszen mi, bányászok érezzük most is, mit jelentett az indokolatlan visszafejlesztés. Az elvesztett létszám rendkívül nehezen pótolható, a bányászokban kedvezőtlen hangulatot teremt. Mindenképpen el kell kerülni a mélyműveléses szénbányászatban a folyamatosság megszakadását.

Megyénk szénbányászai gyakran felvetik, hogy irányító szerveink nem elég következetesek a szánbányászok számára kedvező perspektívát jelentő határozatok végrehajtásában, lassúak a beruházásokról való döntések. Sok a bizonytalanság, a tétovázás az elhatározott beruházások megvalósításában. Azért foglalkozom annyit ezzel a kérdéssel, mert számunkra a bányák sorsa létkérdés. Mi ezt a szakmát tanultuk, ehhez értünk, és úgy érezzük, ezért is van ránk szükség.

Jelentősek a gondjaink a korszerűsítés és gépesítés nem kielégítő üteme miatt. Jelenleg még igen sok helyen együtt él a régi és az új technika. Különösen a Közép-duntántúli Szénbányáknál kevés a komplexen gépesített munkafolyamat. Emiatt az új, korszerű technika hatékonysága több esetben nem érte el az általunk is megkívánt szintet. Fejlesztési források híján az elhasználódott gépi berendezések pótlásának üteme nem kielégítő. Legfontosabb gépeink, termelő berendezéseink elhasználódási foka nagyon magas; átlagban 60–70%-os, de

van ennél elavultabb is. Az erősen elhasználódott gépek, berendezések fenntartása tetemes ráfordítást igényel, gyakori üzemzavarokat és jelentős termeléskieséseket okoznak. Tudjuk, hogy a technika fejlesztése terén nehéz helyzetben vagyunk. A korszerű eszközök zöme külföldi eredetű, beszerzésük nagyon nehéz. A bányagépgyártásban elért eredményeink alapján indokoltnak tartjuk, hogy a többi iparág, elsősorban a gépipar nagyobb mértékben kapcsolódjon be a bányagépgyártásba.

Úgy érezzük, a szénbányászat fejlesztésének komoly akadálya, hogy ágazatunkat sokan veszteségesnek ítélik meg. A régi árrendszer következtében csak állami dotációval tudtuk magunkat fenntartani. Közvetlen tapasztalataink vannak arról, hogy világpiaci árakon számolva a szénbányászat a mai megítélés alapján a legjövedelmezőbb ágazatok egyike.

Komoly gondot okoz a létszám-utánpótlás, a szakember-ellátás és a fiatalítás. Kevés az üzemekben a bányaművelő mérnök, nem megoldott a képzés és utánpótlás. A technikusellátás a levelező oktatás megteremtésével megoldódott, a bányászképzés átszervezése pedig folyamatban van. Bízunk abban, hogy az új szénárak érvényesítésével a szénbányászat is hozzájut a szükséges fejlesztési forrásokhoz, s fejlődése kiegyensúlyozottá válik.

Optimizmussal tölt el azonban bennünket pártunk következetes politikája, az, hogy kritikusan és tárgyilagosan felmérte a szénbányászatban levő hiányosságokat és helyesen jelölte meg a soron következő tennivalókat. Az irányelvek következetes végrehajtását, gondjaink megszüntetését s a szénbányászat gyorsabb ütemű fejlesztését várjuk. Biztosak vagyunk abban, hogy pártunk és kormányunk a szénbányászok – és közöttük a várpalotai bányászok – jövőjével megfelelő súllyal foglalkozik.

Kommunista bányászaink – de nyugodtan beszélhetek a megye valamennyi szénbányásza nevében – az egyre súlyosbodó energiagondok enyhítésében, lehetőségeikhez mérten az ország rendelkezésére állnak, s ha kell, ezért többet és jobban dolgoznak. Felkészülünk a korszerű technika fogadására és biztosítani fogjuk magas szintű kihasználását. Minden erőnkkel igyekszünk az irántunk megnyilvánuló bizalomnak maradéktalanul megfelelni.

Kun István
határőr ezredes, az MSZMP Határőrségi Bizottságának
első titkára

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Nagy tisztelettel köszönjük az elmúlt öt évben végzett munkánk magas fokú értékelését. Olyan elismerés ez, amely pártunk és népünk bizalmát fejezi ki számunkra, megerősít bennünket törekvéseink helyességében és további lendületet ad feladataink teljesítéséhez.

Az állam- és közbiztonság védelméből a határőrségre háruló feladatok végrehajtásakor abból indultunk ki, hogy az államhatár őrizete az ország biztonságával és a nemzetközi kapcsolatokkal szoros összhangban álló politikai kérdés, számunkra harci és politikai feladat.

Eredményeink alapján jelenthetem, hogy a növekvő követelményekkel lépést tartva folyamatosan biztosítottuk hazánk határának őrizetét, a határforgalom ellenőrzését, a határrend fenntartását.

Talán nem tűnik dicsekvésnek, ha azt mondom, hogy a XI. kongresszuson meghatározottakat teljesítve, eredményeinkkel sikerült megfelelően hozzájárulnunk a közrend és közbiztonság további szilárdításához is.

Kedves elvtársak! Idegenforgalmi politikánk, a nemzetközi enyhülés, a békés egymás mellett élés térhódításának megfelelően, a helsinki megállapodások szellemében dinamikusan nőtt a határforgalom. Öt év alatt 187 millió ember lépte át a magyar határokat, több mint 57 millió járművet kellett ellenőrizni és 1,9 millió vízumot kiadni.

A követelmények növekedését jelzi, hogy a szocialista építőmunka, az eredményeink iránt érdeklődő sok millió barátunk, vendégünk és külföldre látogató honfitársaink közül kellett kiszűrni a megtévesztő módszereket, ravasz hamisításokat alkalmazó, törvényeinket megsértő, a társadalomra veszélyes elemeket. Az eredmények között tartjuk számon azt is, hogy a vám- és pénzügyőrséggel közösen 270 millió forint értékben fedtünk fel rejtegetett valutát, csempészárut az utóbbi öt évben. Eljárásaink során messzemenően érvényesítettük a szocialista törvényességet, széleskörűen alkalmaztuk a büntető eljáráson kívüli megelőzést.

A nyugodt, kiegyensúlyozott belpolitikai élet kedvező feltételeket

biztosított munkánkhoz, amelynek szemléletes kifejezője, hogy évek óta csökken a tiltott határátlépést megkísérlők között a magyar állampolgárok aránya. Az ok ezek esetében sem politikai, hanem főként kalandvágy, rendezetlen családi élet, illetőleg a felelősségre vonás elkerülésének szándéka.

Az előzőkben már említett feladatokon kívül mindennapi munkánk fontos része a határrend fenntartása. A nemzetközi egyezményekben foglalt kötelezettségeinket eredményesen teljesítettük. Határunkon államközi szerződések által szabályozott a rend és ennek megtartásában messzemenő érdemei vannak a határvidék törvénytisztelő állampolgárainak.

A bemutatott eredmények mögött sok munka és nagy erőfeszítés húzódik meg, amelyben kiemelkedő szerepet játszott a párttagság, a hivatásos állomány. A határőrségnél szolgálatot teljesítő kommunisták szervezői és mozgósítói a végrehajtásnak, és ami nagyon fontos, ezt elsősorban a szavak hitelét megalapozó, példamutató, becsületes helytállással teszik.

Feladataink teljesítéséről szólva hangsúlyozni kívánom, hogy eredményeink másik forrása a sorállományú határőr fiatalok becsületes szolgálata volt. Többségük politikailag megfelelően felkészült, felelősséggel cselekvő és közösségi felfogású fiatal: így kaptuk őket a szülőktől, az iskolától, a munkahelytől, a társadalomtól. Köszönet ezért a szülőknek, a munkahelyeknek és a társadalmi szerveknek.

Ifjú határőreinket igyekeztünk nagy gonddal és türelemmel, alapos felkészítéssel és mindenekelőtt példamutatással sokoldalúan alkalmassá tenni a haza fegyveres szolgálatára, úgy folytatni nevelésüket, hogy a munkásembert tisztelő, a világ bonyolult dolgaiban eligazodásra képes, a szocializmus eszméihez, fegyverbarátainkhoz hű harcostársainkká váljanak.

Határozottan állíthatom, hogy a határőr fiatalok döntő többsége becsületesen helytállt és helytáll ezekben a percekben is. A helytállást sokkal szélesebben, a határőrhétköznapokhoz közelebb állóan láthatjuk, ha katonáink olykor 10–12 órás, szélsőséges időjárási viszonyok közötti szolgálatát magunk elé képzeljük, vagy szólunk a fárasztó razziákról, kutatásokról, a bűnözőkkel vívott, férfias bátorságot igénylő

harcról, és felidézzük az eltelt öt év határőr hősi halottainak szívünkbe zárt emlékét.

A határőr fiatalok közéletiségét mutatja, hogy aktív részesei a mozgalmi munkának. 80 %-uk bekapcsolódik a KISZ-szervezetek tevékenységébe, önként vállal és teljesít feladatokat a közösség érdekében. A XI. kongresszus óta eltelt időszakban átlagosan a bevonulók 2,5 %-a volt pártunk tagja, a leszereléskor ez az arány időnként már a 10 %-ot is meghaladta. Erre mi nagyon büszkék vagyunk. A határőrségnél szervezett szocialista versenymozgalomban a határőr fiatalok szinte kivétel nélkül részt vesznek, és 68–88 %-uk teljesíti a kiváló vagy élen járó cím elérésének követelményét.

Jelentős a népgazdaság építéséhez való konkrét hozzájárulásunk is. Műszaki egységünk az öt év alatt több mint 1,6 milliárd forint termelési értéket hozott létre. Az önerőből végzett belső karbantartó, felújító munkánk népgazdasági kapacitást szabadított fel, és évente, a szolgálati feladatok teljesítésén túl, 30–35 millió forint értékű munkát végeztek határőreink.

Kedves elvtársak! Az erősödő szocialista nemzeti egység, az állampolgárok növekvő közéleti aktivitása igen jó társadalmi hátteret biztosított a határőrség és a lakosság kapcsolatainak további erősödéséhez. Kifejeződött ebben az a helyes közfelfogás is, hogy a Magyar Népköztársaság államhatárának biztonságos őrizete nemcsak a határőrség, hanem az egész társadalom ügye, mondhatjuk talán úgy is, hogy közügy.

A határterületi megyei és járási pártbizottságok, a pártalapszervezetek, a tanácsi szervek, az üzemek és a gazdaságok, a tömegszervezetek a maguk területén eredményesen mozgósítanak a közös feladatok végrehajtására.

Mintegy hétezernyi az önkéntes határőrcsoportok tagjainak száma, csaknem ötvenezer ifjú- és úttörő gárdista segíti munkánkat. Külön említést is érdemel a „Határőrközség" mozgalom, amely 1966-ban bontott zászlót Nagylakon. Jelenleg 129 határőr község és hét határőr város van országunkban. Számos község, brigád és munkahelyi kollektíva kiváló címet érdemelt ki és kitüntetésben is részesült. Kapcsolataink a határmenti lakossággal igen eredményesek és gyümölcsözőek. A határsértők közel egynegyedét a lakosság segítségével fogtuk

el. Mi viszonzásként társadalmi munkával, a honvédelmi képzésben, a helyi közéletbe való bekapcsolódásunkkal és egyéb formában segítjük a határmenti dolgozók munkás hétköznapjait.

Jelentésem nem lenne teljes, tisztelt kongresszus, ha nem szólnék a társ- fegyveres testületekkel, szervekkel kialakult kölcsönös kapcsolatainkról. Igaz fegyverbarátság, folyamatos harci együttműködés köt össze bennünket a Belügyminisztérium valamennyi szervével, a Magyar Néphadsereg jelölt alakulataival és intézményeivel, a munkásőrséggel, a vám- és pénzügyőrség szerveivel.

Tisztelt elvtársnők! Tisztelt elvtársak! Befejezésül a kongresszus színe előtt szívből köszönetet mondok azért a pótolhatatlan segítségért, amelyet mindennapos harcunkhoz a testvéri szocialista országok, mindenekelőtt a Szovjetunió határőrségétől kaptunk és kapunk.

Mi tisztelettel köszönjük pártunk, dolgozó népünk megbecsülését és gondoskodását. Példás helytállással, önfeláldozó munkával a XII. kongresszus határozatában megjelölt feladatok határőrségi végrehajtásával igyekszünk ezt a jövőben is kiérdemelni.

Maróthy László

a Politikai Bizottság tagja,
a Magyar Kommunista Ifjusagi Szovetseg
Kozponti Bizottságának első titkára

Kedves elvtársnők! Kedves elvtársak!

Bizonyára sokan vannak, akik szívesen benéznének ide, a kongresszusi ülésterembe, hogy lássák a politikai műhelymunka körülményeit is. Ezért bizonyára sokan irigylik úttörő pajtásainkat, akik eljöhettek és szót kaptak. Kedves köszöntőjük, amiben komoly dolgok is hangot kaptak, számomra azt is mondta, hogy velük együtt valóban társadalmunk minden korosztálya szóhoz jutott tanácskozásunkon.

A fiatalok nagy érdeklődéssel és várakozással figyelik kongresszusunk munkáját és eseményeit. Pártunk politikájára úgy tekintenek, mint amely kifejezi érdekeiket és vágyaikat. Elismerik az elmúlt öt esztendő nagy eredményeit. Számolnak a gondokkal és készek vállalni

a további feladatokat. Tudják, hogy személyes boldogulásuk elképzelhetetlen a társadalom, a gazdaság, a kultúra általános előrehaladása nélkül.

A fiatalok, a Kommunista Ifjúsági Szövetség tagjai kifejtették véleményüket a kongresszusi irányelvekkel kapcsolatban. Koruknál fogva talán kevesebb tapasztalattal, kevésbé érett bölcsességgel, de a jelen problémáira és a jövő feladataira nyitottan, jó képzelőerővel és tenni akarással látták el ezt a feladatot.

Külön örömünkre szolgál, hogy a kongresszusi dokumentumtervezetek messzemenően figyelembe vették fiataljaink és a KISZ Központi Bizottságának állásfoglalását és javaslatait. Ráismerünk javaslatainkra az olyan kiemelkedően fontos kérdésekben, mint a társadalmi viszonyok fejlesztése, a szocialista demokrácia elmélyítése. Ifjúságunk akarata is tükröződik abban, hogy jobban támogassuk a hasznos kezdeményezéseket a munkában, és következetesebben szerezzünk érvényt a teljesítmények szerinti elosztás elvének a bérezésben.

Egész társadalmunk javát szolgálják az életkörülmények javításának céljai, de a fiatalok családalapítási gondjainak megoldása, a lakáshelyzetük javítása újak építésével és – hozzáteszem –, jobb lakásgazdálkodással, a gyermeknevelés anyagi terheinek enyhítése külön is figyelmet kapott. Ugyanígy az oktatás fejlesztése, a pályakezdés segítése, amely biztosíthatja az egyenlőbb esélyeket. Általános érdek a tudományos világnézet, gondolkodás minél eredményesebb terjesztése és a marxizmus–leninizmus életközelibb iskolai oktatása.

Nem kell megerőltetni a figyelmünket, hogy Kádár János elvtárs szavait hallgatva megállapíthassuk: pártunk a fiatalok gondjait alaposan ismerve, messzemenően, nem túlzok, ha azt mondom, lehetőségeihez mérten kiemelten foglalkozik helyzetük javításával.

Fontosnak tartjuk azt is, hogy a határozattervezet kimondja: „Ifjúságunk többsége becsülettel helytáll a munkában, a tanulásban, a haza védelmében, aktívan részt vesz a közéletben."

Ez az értékelés az ifjúságról alkotott, egyre általánosabbá váló felfogás és szemlélet erősítése miatt is fontos. A magunk mögött hagyott évtizedben mindinkább háttérbe szorul a korábbi formális közvéleményi megítélés, ezzel együtt az ifjúság körében végzett munkát is nagyobb megbecsülés övezi. De az ifjúság megítélésének kérdése min-

dig újra feléled, és nem kell jósnak lenni, hogy ez valószínűleg mindig is így lesz. Mindig vannak emberek, akik rácsodálkozva az ifjúságra, az első ránézésre mondanak véleményt. A megnyugtató az, hogy a felelősségteljes törődés és az alapos vizsgálódás, ami többségben van és szaporodik.

A társadalmi gondoskodás jogi, szervezeti, anyagi és tárgyi feltételeinek fejlődésével a társadalom érzékenyebben figyel a fiatalok problémáira, kezdeményezéseire vagy éppen kritikájára, és cselekvéssel válaszol. A társadalmi és az állami irányító szervek fontosságának, társadalomban betöltött szerepének megfelelően a jövőre is tekintve kezelik az ifjúságot, mind kevesebb jelentős társadalmi kérdés kerül napirendre úgy, hogy ne lenne szó a fiatalokról.

Megállapíthatjuk, hogy a gyakorlat igazolta és igazolja pártunk ifjúságpolitikájának helyességét. Most a kongresszusunkon tapasztaljuk, hogy az ifjúság úgyszólván minden kérdésnél figyelmet kap, a küldött elvtársak külön is foglalkoznak vele. Biztosak vagyunk abban, hogy ifjúságpolitikai céljaink és törekvéseink a következő öt évben is a társadalom előtt álló legfontosabb feladatok között kapnak helyet.

Mindezek alapján a fiatalok és a Kommunista Ifjúsági Szövetség nevében messzemenő egyetértésünket fejezem ki a Központi Bizottság beszámolójával, határozattervezetével.

A mai fiatalok statisztikailag is kifejezhető többsége kötelességtudóan teszi a dolgát. Nagy tömegük szorgalmasan tanul. Tehetségesen, türelmetlen jobbító szándékkal dolgozik az iparban, a szolgáltatásban, a mezőgazdaságban. Tudományos problémákat old meg, gyógyít és tanít. Fegyveres szolgálatot teljesítenek, őrködnek határaink, közrendünk biztonságán, hazánk és a szocializmus védelmén. Teszik azt, amit a felnőtt társadalom cselekszik, azzal a fontos többlettel, hogy merészebben gondolhatnak a jövőre. Számukra a holnap évezrede is az aktív munka színtere lesz.

Ezzel a felelősségtudattal nemcsak az ifjúság kiemelkedő képviselőit jellemezhetjük. Őket méltatva talán még emelkedettebb hangot üthetnénk meg, gondolva a művészeti és tudományos élet ifjú tehetségeire, feltalálókra, élenjáró sportolókra. Ami a fiatalok társadalmi súlyát illeti, elég egyetlen adattal jellemezni; hazánkban a foglalkoztatottak negyven százalékának életkora alul van a harminc esztendőn.

Ez már olyan arány, hogy nemcsak azt mondhatjuk, hogy a társadalom formálja az ifjúságot. Az is igaz, hogy a fiatalság maga is alakítója, fejlesztője a társadalomnak.

Ifjúságunk a szocializmus neveltje. Vállalja új és fejlődő társadalmunk történelmét, jelenét, és ma a jobb holnapért tanul, dolgozik.

Amikor felszabadulásunk 35. évében társadalmi számvetést készítünk, akkor ifjúságunk tulajdonságait, jellemzőit feltétlenül az eredmények között tarthatjuk számon. Társadalmunk ereje és humánuma lehetővé teszi, hogy még azokról a fiatalokról se mondjunk le, akikkel ma sok a bajunk, gondunk.

Olyan éveket számolunk, amikor az egész társadalomnak, benne a fiataloknak, a korábbinál jobban kell törekedniük arra, hogy teljes gazdagságukban kamatoztassák a képességeiket, hozzáértésüket, szakmaszeretetüket, hivatástudatukat, állhatatosságukat az újért való bátor, kockázatot vállaló küzdelemben.

Mi vár tehát a fiatalokra? Több lehetőség és nagyobb siker, de csak jobb munkával, ami egyáltalán nem jelenthet összességében konfliktusmentességet. Szükség van a munkaerő okos, célszerű átcsoportosítására, ami például a fiatalokat erőteljesen érinti, egyesek helyzetét átmenetileg ronthatja is, de ami nagy lehetőséget is nyújt, megújított és több oldalú szakmai fejlődésre. Egész társadalmunk ügye a magasabb műveltség, a nagyobb szaktudás érvényesülése, ennek megvalósításához a fiatalok küzdőbb, energikusabb magatartása szükséges.

A gyárakban, a hivatalokban, a szövetkezetekben az élet rendje szerint a vezetés fokozatosan megújul. A vezetők fiatalabb generációjára nagyobb terhek hárulnak, ezekkel úgy kell megbirkózni, hogy a munka ne egyszerűen a réginek, a korábban jónak tartottnak a folytatása legyen. Itt igazán megmutathatja önmagát a tehetség, a közösségért érzett felelősség, a fiatalos bátorság, az okos változtatni akarás!

Ehhez kapcsolódni kell a bátor és hasznos kezdeményezések és magasabb teljesítmények differenciált elismerésének is, bérrel, kitüntetéssel, előrejutási lehetőséggel.

Az új igényekhez és követelményekhez igazodó munka elkerülhetetlenül együtt jár az értékek módosulásával, köztük az árak, bérek, a teljesítmények valóságos viszonyának fejlesztésével, a változtatás kockázatainak, konfliktusainak vállalásával.

Ebben az érzékenyebb társadalmi légkörben kétségtelenül élesebben rajzolódnak majd ki egyes társadalmi kérdések, még szorosabb összefogással kell törődniük egymással a generációknak, legyen szó akár munkáról, tanulásról, nyugdíjról, lakásról, iparfejlesztésről, ideológiai nevelésről, szociálpolitikai kérdésekről.

Miután a jövőről is szó van, fiataljaink joggal keresik, kutatják szocialista továbbhaladásunk módjait. A valóságos, lehetséges megoldásokat keresik, és nem minden szenvedély nélkül. Keresik a helyüket, s így a tanulás, az okulás, a tapasztalat hasznosítása miatt érdekli őket múltunk, benne a közelmúlt történelme is. Ezért kérdezik gyakrabban: „hogyan volt?" Úgy hisszük, hogy a szocializmust magukénak valló és építésében részt vállaló fiataloknak joguk és szükségük van arra, hogy történelmi utunk tapasztalatai rendelkezésükre álljanak, hogy a jövő nagyobb feladataival már a tanulságok birtokában birkózhassanak. Szükség van a történelmi tapasztalatcserére.

Ifjúságunk ma képzettebb, tanultabb, mint a maguk idejében a hasonló korú nemzedékek voltak. Ez a szocializmus által nyújtott lehetőség és ugyanakkor igény is. Felkészültebbek, társadalmilag és emberileg érzékenyebbek, ezért kíváncsibbak és vitatkozóbbak is. Várják és megbecsülik az őszinte szót, a nyíltságot és kölcsönös bizalmat.

Fiataloktól hallottam, hogy így vallottak magukról: „a mai magyar ifjúság egy békeviselt nemzedék". Ez valóban így van. Felbecsülhetetlen érték a béke, a biztonság. Európa leghosszabb békés korszakában, a folyamatosan javuló életkörülmények között akár 20–25 éves koráig is tanulhat, készülhet hivatására úgy, hogy nem kell a nyomort vállalnia, nem fenyegeti munkanélküliség, nincsenek filléres megélhetési gondjai. Aztán hirtelen azt hallja, hogy az imperialista körök támadják az enyhülést, a NATO rakétákat tervez telepíteni nem is olyan messze határainktól, s a háborút viselt nemzedék, a szülők, nagyszülők ettől idegesebbek lettek. Tehát a béke mégsem olyan magától értetődik, hanem harcolni kell érte, hogy fennmaradjon.

Az újságban olvassa, hogy gazdasági, társadalmi válság van a fejlett kapitalista országok zömében. Ismerkedik a szocialista világgal, s a nagyszerű, lelkesítő dolgok mellett azt is tapasztalja, hogy egy szocialista ország ellen a szomszéd ország magukat kommunistának nevező vezetői úgynevezett büntető hadjáratot indítanak.

Tapasztal nálunk is komplikált dolgokat. Kényelmes, jó körülmények között tölti gyermekkorát, iskolaéveit, s aztán, mikor dolgozni kezd, családot alapít, házat épít, vásárolni jár, a megszokottnál nehezebb körülményekkel találja magát szembe. Az élet figyelmezteti, hogy takarékosabban kell berendezkednie, jobban kell dolgoznia, de olykor a saját felnőtt környezetében pazarlást, hanyagságot és kényelmességet lát. Ha többet akar teljesíteni, még le is intik. Az új lakótelepekkel együtt megismeri a lakásgondokat. A világviszonylatban is elismerésre méltó ingyenes egészségügyi ellátásunkkal együtt megismeri a hálapénz fogalmát és gyakorlatát. Felháborodva látja, hogy csúszópénzt kívánnak a viszonylag jól ellátott kereskedelemben, a szolgáltatásban. Mindezek bizony nem voltak benne a tankönyvben.

A fiatalok saját tapasztalatukból már nem ismerik a kapitalizmust, a háborút, de még az ötvenes évek történelmét sem. Többször és türelmesebben kell feltárni előttük a világesemények, történelmünk, társadalmunk összefüggéseit.

A felnőtt társadalom, a párt, az állam, a család, az iskola, az ifjúsági mozgalom közös kötelessége segíteni az új nemzedéket az eligazodásban, hogy képes legyen leegyszerűsítés nélkül, a valóságtól elrugaszkodott hamis ábrándképek nélkül gondolkodni – bátran és eredményesen cselekedni. Ideológiai nevelő munkánk akkor lehet hatékony, ha nemcsak válaszol kérdésekre, hanem meggyőz, cselekvésre késztet, küzdelemre vértez fel.

Így érhető el, hogy a fiatalok ne bizonytalanodjanak el, ha új helyzetekkel találkoznak. Természetes nyitottságuk, új iránti fogékonyságuk segítse át őket a megoldás útjában álló akadályokon. Bátorítani kell őket, hogy ne várjanak mankókra, az előrevivőért, a jóért mindenkinek a maga helyén kell megküzdenie. Ehhez minél több társadalmi tapasztalatra is szükség van. Ezért kell jobban bevonnunk a fiatalokat közös dolgaink intézésébe, és ezért is kell fejleszteni az éltető légkörű szocialista demokráciát. Ifjúságunkban mindezek tovább mélyíthetik a szocializmusba vetett hitet, hogy rendíthetetlen meggyőződésükké váljon a szocializmus felsőbbrendűségének bizonyossága.

Amikor az ifjúságról van szó – akár jó, akár rossz tulajdonságairól –, az embereknek óhatatlanul eszükbe jut a KISZ. Tapasztalataiktól

függően dicsérik vagy korholják. Meggyőződésünk, hogy a bírálatnál is a segítő szándék vezérel.

Ifjúsági szövetségünk felszabadulásunk 35. esztendejére elérte azt, amit oly sokáig irigyelt a lenini Komszomoltól: jószerivel minden ötven év alatti párttag már nálunk is dolgozott az ifjúsági mozgalomban. Annak idején szervezték a MADISZ-t, SZIT-et, az EPOSZ-t, vagy a NÉKOSZ-t, ők alkották a DISZ derékhadát, majd az ellenforradalom leverése után ők hozták létre a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetséget. Párttagságunk jelentős része az MSZMP ifjúsági szervezetében tette meg az első lépéseit a kommunistává válás útján. Természetes hát, hogy kötődik hozzá.

Megtisztelő a Központi Bizottság jelentése, miszerint a Kommunista Ifjúsági Szövetség betölti hivatását. Örömmel fogadjuk az elismerést, de tudjuk, hogy ez nem ment fel bennünket a munka korszerűsítése, javítása alól. Nem hiányozhat az önbíráló vizsgálódás és a belőle fakadó friss, fiatalos megújító cselekvés.

Jelenleg minden harmadik magyar fiatal tagja a KISZ-nek, a pártba belépő minden száz főből tavaly ötvenhét KISZ-tag volt. Annak ellenére, hogy az elmúlt öt évben kissé csökkent a fiatal népesség száma, a KISZ-tagság – a legcsekélyebb tagfelvételi kampány nélkül is – csaknem hatvanezer ifjúval gyarapodott. Szinte minden ifjúsági réteg szervezettsége nőtt valamelyest, szerény mértékben a munkás- és parasztifjúságé is. Számottevő elmaradást pótoltunk a szakmunkástanulók és az értelmiségi fiatalok körében. A pedagógus, a mérnök, az orvos, a jogász KISZ-tagok számának szaporodása is benne van abban, hogy most 855 000 főt számlál szövetségünk.

A KISZ-ben alapvető kötelesség, hogy tagságunk legjobb képessége szerint dolgozzon, tanuljon és vegyen részt a haza védelmében. Nem elég a politikai egyetértés hangoztatása, aktivitásra és tettekre van szükség.

Ennek persze követelményei vannak: Többek között a feladatokat meg kell tervezni, értékelni a végzett munkát, választani, tagsági igazolványt cserélni. E körül vannak viták is – a legkülönfélébbek. (Például: túlzottak a követelmények, sok a szervezeti esemény, sok a rendezvény, formális vonás stb.) Pedig nem más a szándék, mint hogy tevékenykedő, dolgozó ifjúkommunista közösségek formálódjanak, amelyekre feladatot és munkát lehet bízni.

Komolyan vesszük azt, amit Kádár János elvtárs mondott szövetségünk IX. kongresszusán: „...a legjobb pedagógia: feladatot adni és a feladat végzése közben nevelni". E felfogás és az alkalmazott módszerünk számottevő eredményt hoztak valamennyi ifjúsági réteg körében.

De az is igaz, hogy miközben arra törekszünk, hogy a fiatalság egyre nagyobb részét tömörítsük szervezett politikai erővé, hogy előtérbe állítsuk a munkát, a tanulást, a politikai képzést, a szükségesnél talán kevesebb erő jut tevékenységünk néhány fontos területére.

A jövőben többet kell foglalkoznunk a gyenge szervezetekkel, a KISZ-tagok öntevékenységének kibontakoztatásával és a szervezeti élet demokratizmusának fejlesztésével. Le kell bontanunk néhány, a nagy igyekezetben felállított kerítést, ami nemhogy segítené, hanem akadályozza munkánkat. Frissebben és felkészültebben kell politizálnunk a fiatalok valamennyi rétege között. Legjobb erőinket kevésbé a papírgyártásban, sokkal inkább az élő, eleven agitációs, propaganda- és szervező munkában kell foglalkoztatnunk.

Külön figyelmet fordítunk a munkás- és mezőgazdaságban dolgozó fiatalok körében végzett munkára. A középiskolás korosztály sajátosságainak jobban megfelelő munkaformákat és szervezeti kereteket keresünk. A felsőoktatás egészére irányuló, jelenleg folyamatban levő vizsgálat részeként a KISZ KB is tüzetesen elemzi egyetemi-főiskolai KISZ-szervezeteink helyzetét.

A KISZ nagy erő! Nyolcszázötvenezer fiatal hite és ereje rejlik benne mint lehetőség. Ennek kell teret biztosítani. De ez nem könnyű. A KISZ-be minden évben közel százezer fiatal lép be, tizenöt–tizenhat évesek. Tele kérdőjellel – mit csináljunk? Hogyan csináljuk? A másik véglet a huszonévesek, gyermekes, családos felnőttek; régi KISZ-tagok. Országos dolgainkban vesznek részt. Hova tegyük a mércét? A tizenévesekhez – a huszonévesekhez? Egyik sem jó. Sok mérce kell, annyi, ahányféle ifjúsági közösség van. Ez sok munkával jár. Ezenkívül ismerni is kell őket és újra megismerni, mert nemcsak a nadrágot növik ki egyik évről a másikra, hanem a feladatot is, a mércét is.

A KISZ több mint hat évtizede hűséges harcostársa a pártnak. A nehéz időkben véráldozatok árán is hűségesen kitartott mellette. Történelmi tanulság, hogy a kommunisták programja biztosított jobb jövőt az ifjúság számára. E tanulság ma is érvényes.

Ifjúsági szövetségünk büszkén vállalja részességét az elmúlt öt év munkájából, és kész arra, hogy odaadó és kemény munkát végezzen, ha kell, áldozatot is vállaljon a nehezebb, bonyolultabb feladatok megoldásáért, szocialista jövőnkért.

Farmosi Imre

a Mezőkovesdi ÁFÉSZ elnoke

Tisztelt kongresszus!

Kádár elvtárs beszámolójában tömör mondatba sűrítette a kereskedelem területén dolgozók feladatait. Életszínvonal-politikai céljaink között jelölte meg a jó áruellátás biztosítását, azt, hogy szűküljön a hiánycikkek köre, bővüljön a választék, javuljon a kiszolgálás. Ebben úgy érzem, nagyon nagy a politikai felelősségünk. Ezt nemcsak mint a Mezőkövesdi ÁFÉSZ elnöke, hanem mint a SZÖVOSZ elnökségének tagja is mondom, érzem.

Fogyasztási szövetkezetünk az ország többi szövetkezetéhez hasonlóan sokrétű tevékenységével szolgálhatja a kongresszus által megjelölt gazdaságpolitikai célokat. Hiszen ezáltal a helyi adottságokat jól kihasználva, speciális termékeket állíthatunk elő, rejtett eszközöket, munkaerőt hasznosíthatunk. Ebben a párt és a kormány részéről nemcsak elvi biztatást, hanem konkrét segítséget is kaptunk. Újabban például a meglevő hiánycikkek termelésének · megszervezésére előnyös hitel van kilátásban, de az érdekképviseleti szervünk központi alapjai is konkrétan segítenek bennünket. Sokat tehetünk tehát a szövetkezeti kereskedelem területén a megfogalmazott feladat jó végrehajtása érdekében.

Lehetőségeink közül most egyet emelnék ki, ez pedig a háztáji és kisegítő gazdaságok termelésének szervezése és növelése. Konkrétabban szűkebb hazámról, a megye déli részéről, elsősorban Mezőkövesdről és környékéről szólók. Elmondhatom, hogy ebben a térségben a háztáji és kisegítő gazdaságok termelése évről évre tervszerűen fejlődik, és egyre agitatívabban bizonyítja gazdasági és társadalmi hasznosságát. A mezőgazdasági kistermelésből Mezőkövesden és a járásban

évente több mint 100 millió forint értékű mezőgazdasági árut vásárolunk fel, s ez tudatos termelésszervezésből fakad, hiszen a 100 millió forint értékű áru mintegy 70%-a a szövetkezetek keretében működő mezőgazdasági szakcsoportokból származik.

A területünkön 35 különböző mezőgazdasági termelő és tenyésztő szakcsoport működik, több mint 2500 taggal. Közülük is kiemelkedik a sertéstenyésztők és -hizlalók teljesítménye, amely évente 16 000 darab hízósertés.

Nagy lendülettel kezdeményeztük a fólia alatti korszerű, kisüzemi zöldségtermesztést, amely meglepő eredményre vezetett. Ma már csak a mezőkövesdi járásban a szakcsoportok közel 50 000 négyzetméter területen végeznek kétszakaszos fólia alatti zöldségtermelést és ezzel mintegy ötmillió forint értékű, főleg primőr zöldségárut termelnek korszerű módszerrel. Szervezetten, ugyancsak szakcsoporti formában folyik a csonthéjas gyümölcstermelés, a nyúl- és galambtenyésztés, sőt újabban a tojástermelés is.

Az így létrehozott árualap jól szolgálja a helyi ellátást, és szerződéses kapcsolatok alapján rendszeresen szállítunk, főleg primőr zöldséget és gyümölcsöt a Zöldért Szövetkezeti Vállalatnak és más nagy felhasználóknak, de jut exportra is. A múlt évben több mint tízmillió forint értékű vágónyulat, húsgalambot, primőr zöldséget, mákot stb. értékesítettünk exportra.

E tevékenység gazdasági hasznosságát bizonyítja az is, hogy nem igényel központi forrásból anyagiakat, a kistermelést összefogó nagyüzemek támogatása és a kistermelők saját anyagi erőforrásai garantálják, hogy ez a termelés korszerű és tervszerű legyen. Jelentős ez a munka a jövedelemkiegészítés szempontjából.

Az ÁFÉSZ-ünk keretében működő szakcsoportok tagságának 35%-a ipari dolgozó, többségük szakmunkás, akik a munkahelyükön és a kistermelésben egyaránt becsülettel helytállnak. A vállalkozók 30%-a mezőgazdasági dolgozó, 20%-a nyugdíjas, 15%-a pedig értelmiségi. Mindebből látszik e tevékenység társadalmi jellege, az, hogy ez nem pusztán a mezőgazdasági emberek ügye. Ez adja a kistermelés jövőbeni perspektíváját is. A háztáji révén alapvetően tartalék-munkaerőt hasznosítanak, amit mai gazdasági helyzetünkben a korábbinál fokozottabban is érdemes figyelembe venni.

A mi gyakorlatunk is bizonyítja, hogy a háztáji és a kisegítő gazdaságok termelése csak ott vezet jó eredményre, ahol azt egy-egy nagyüzem, szövetkezet szervezi, támogatja, és saját tevékenységéhez kapcsolja. Nagyon fontos, hogy a kistermelés az adott területen a nagyüzemek, szövetkezetek között legyen koordinált, összehangolt, legyen jobb és ésszerűbb az együttműködés, a munkamegosztás. Ezt szerintem a tanácsi szerveknek kell érvényesíteniük következetesebben, mint eddig. Előfordul ugyanis, hogy a tevékenységben egymást zavarjuk vagy erőltetjük a versenyt, s ez káros. Az a leghelyesebb, ha egy-egy szakágazatban az integráló szerepet betöltő szocialista szervezet a termelés szervezésétől az áru értékesítéséig, esetleg feldolgozásáig végig szervezi a folyamatot. Az értékesítés rossz megszervezése, vagy a kistermelői érdekeket valóban sértő módszerek alkalmazása nagyon negatív hatású és visszaveti ezt a tevékenységet.

Az áru felvásárlására és értékesítésére a termelőszövetkezetek és egyéb forgalmazó állami vállalatok mellett nagy gondot fordítanak a fogyasztási szövetkezetek. A kisebb feldolgozó üzemek segítik a kistermelésből származó áruk értékesítését, így a termelői biztonságot is.

Fontos feladat a kistermelők anyag- és eszközellátásának javítása, mert néhány – különösen nagyobb értékű – eszköz gyakran nehezen szerezhető be. Motoros kerti kapából, kistraktorokból, motoros permetezőkből nem tudjuk kielégíteni a keresletet. Erre azért is oda kell figyelni, mert a fiatalabb generációt csak így tudjuk a kistermelésnek megnyerni.

Jelentős feladat a kistermelők rendszeres ellátása a szükséges takarmánnyal és tápokkal. Annak érdekében, hogy olyan árut termelhessenek, ami egyaránt alkalmas belső fogyasztásra és exportra, szervezetten kell ellátni őket tenyészállattal, naposbaromfival, hibrid tojó alapanyaggal, valamint zöldségpalántával. Ezt a feladatot eredményesen szervezzük és jól együttműködünk az illetékes nagyüzemekkel, termelőszövetkezetekkel, állami gazdaságokkal, sőt mezőgazdasági kombinátokkal.

Tisztelt kongresszus! A háztáji és kisegítő gazdaságokkal és általában a kistermelés szerepével, jelentőségével kapcsolatban a párt útmutatásai világosak. Szükséges azonban, hogy ezt az útmutatást egységes cselekvés is kísérje. Ez a tevékenység része a tervszerű

szocialista gazdálkodásnak, nagy vívmánya szocialista mezőgazdaságunknak, és jelentős mértékben hozzájárul a lakosság jobb ellátásához.

Dr. Komócsin Mihály

az MSZMP Csongrád megyei Bizottságának első titkára

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Megyénk több mint ezer pártalapszervezetében a kongresszusi irányelvek megvitatásakor a párt politikájával egyetértve sokan elmondották: értik, tudják, hogy a jelen időszakban nagyobb követelmények állnak előttünk.

Ha a kongresszusainkat jelzőkkel illetnénk, valószínűleg pártunk XII. kongresszusa a követelmények fokozásának jelzőjét kapná. Nem véletlenszerű ez. A kommunistákat, az új társadalmi rendért harcolókat mindig az igényesség és annak fokozása jellemezze.

Személyes emlékeinkből, a fiatalabb generáció pedig történelmi utunk tapasztalataiból ismeri, hogy a felszabadulás óta minden jelentős feladatunkat csak úgy tudtuk megoldani, hogy mind magasabbra és magasabbra állítottuk a mércét. Ez jutott kifejezésre az újjáépítés, a munkáshatalom megteremtése, majd a Szovjetunió segítségével annak megvédése idején, a szocialista tulajdonviszonyok kialakításában és továbbfejlesztésében, három és fél évtizede szabad életünk minden jelentősebb vívmányának megvalósításában.

Azokat a követelményeket, amelyeket pártunk XII. kongresszusa most megfogalmaz, az élet állítja elénk. Adódnak ezek fejlődésünk eddigi tartalékainak kimerüléséből, a fejlett szocialista társadalom építésének mai feladataiból és nem utolsósorban a megváltozott világgazdasági körülményekből.

Mint minden időszak fő célját kifejező jelszóval, most is kísérthet a veszély, hogy sokat ismételgetjük, de nem eléggé gondolkozunk azon, mit jelent a saját munkánkban, a magunk munkaterületén a magasabb követelmény. Több üzemi párttaggyűlésünkön fizikai munkás párttagok megfogalmazták, hogy már szinte unásig hallják a „hatékonyab-

ban dolgozni" igényét, de kérik, mondjuk már meg, hogy mit jelent az ő üzemükben, az ő munkaterületükön ez, és nekik mit kell tenniük ennek érdekében?

Valóban, a párt jelszavainak üres ismételgetése, visszhangozása helyett a követelmények érvényesítését szolgáló tételes célmegjelölésre, a tennivalók és a módszerek meghatározására van szükség.

Vannak kételyek: vajon reális-e nagyobb követelményeket támasztani ma, és meg tudunk-e azoknak felelni? Lehet hallani gazdasági vezetőktől, hogy a hatékonyság növeléséhez, a termelési és termékszerkezet változtatásához sok pénzre, több kvalifikált szakkáderre volna szükség. Igaz, jobb és könnyebb volna, ha lenne elegendő pénzünk és több volna az új feladatok megvalósítására felkészült szakkáder. Mégsem lehet e kételyeknek teret engedni. Történelmi tapasztalataink alapján tudjuk, hogy nehezebb helyzetekben mindig voltak ilyen kételyek.

A mai magasabb követelményekhez, a mai feladatok végrehajtásához kedvezőbbek feltételeink, mint 35 éves munkánk bármelyik időszakában voltak. Ma már az ország anyagi lehetőségei a külgazdasági feltételek megváltozásából adódó nehézségek ellenére lényegesen jobbak, a népgazdaság teherbíró képessége nagyobb. Ma szakkáderállományunk nemcsak a régi, fizikai munkában tapasztalt dolgozókból toborzódik, hanem mind nagyobb számban állnak rendelkezésre a korszerű általános és szakmai műveltséggel rendelkező, politikailag megbízható és politikailag képzett fiatal értelmiségiek. De annak ellenére, hogy ma lényegesen jobbak a feltételek, mint korábban, azért nem árt hangsúlyozni, hogy áldozatvállalás a követelményeknek való jobb megfelelés érdekében ma is szükséges.

Kedves elvtársak! Mi, Csongrád megyei kommunisták – ugyanúgy, mint az ország más területi egységeiben dolgozó elvtársaink – szeretnénk, ha szűkebb hazánk a megváltozott népgazdasági feltételek ellenére az utóbbi 10–15 évben megszokott gyors ütemben fejlődne tovább.

Több fontos beruházási célt mi is fel tudunk sorolni. Jó volna, ha minél előbb megépülne a csongrádi vízlépcső, a több ötéves tervben előirányzott szentesi sörgyár, a szegedi új nyomdaüzem, újjáépülne a rendkívül elavult Szegedi Konzervgyár és még hosszan sorolhatnám.

Meg kell értenünk és meg kell értetnünk azonban, hogy a népgazdaság jelenlegi helyzetében, a helyi, a területi vagy a vállalati érdeket alá kell rendelni az összérdeknek. El kell halasztani helyileg érettnek tartott igények kielégítését, hogy később azokat megalapozottabban lehessen végrehajtani.

Kérjük azonban, hogy ne lehessen máshol a mienknél népgazdaságilag kisebb jelentőségű igényeket előre sorolni és kielégíteni jó személyi kapcsolatok, nagyobb tekintélyű befolyásoló képviselet vagy éppen ügyeskedés révén.

Tapasztalatainkból tudjuk, hogy sok mindent lehet leleménnyel, nagyobb körültekintéssel, kevesebb pénzzel megvalósítani. Szabad legyen erre néhány példát hozni: szoktunk azzal büszkélkedni, hogy bár a Dél-Alföldön hegy nincs, de még domb is alig akad, mégis az ország legnagyobb bányája energiahordozó értékét tekintve, Szeged térségében van. Az algyői olajmező adja az ország kőolaj termelésének 70, földgáz termelésének 50%-át. De az is ismert, hogy hazánk kőolajszükségletének 80%-át importból szerezzük be, az állandóan növekvő olajárak mellett óriási jelentőségű minden tonna többletolaj. Bányászaink hatékonyabb kitermelési módszerekkel elérték, hogy ma már a korábbi 15–20% helyett a földtani készletek 40–42%-át tudják felszínre hozni. Az elmúlt évtől kezdve az eddig termelt propán-bután és izopentán mellett lényegében azonos technológiával gyártanak és kedvező feltételek között exportálnak egy fontos vegyipari alapanyagot: az izobutánt. Kidolgozták egy még korszerűbb földgáztermék, az etiléngyártás technológiáját is.

Gyakorlati példák mutatják, hogy ha a beruházók, tervezők és kivitelezők a fantáziát nem a látványosabbra, hanem a takarékosabbra összpontosítják, a célt rövidebb idő alatt és eredményesebben el lehet érni. Tudjuk, a szűkösebb körülmények között is áldozni kell bizonyos célokra, hogy például nemzeti kultúránk értékeire nemcsak figyelmet, hanem anyagiakat is kell fordítani. De talán nem kellene annyira túlharsogni egy-egy helyreállított régi épület fényáradatát, csillogását, az ünnepségek lehetnének gazdagabb tartalmassággal, kisebb tűzijátékkal vagy talán anélkül is méltóak az évfordulóhoz.

Megyei pártértekezletünkön a kongresszust előkészítő munkát értékelve megállapítottuk, hogy a dolgozók készsége megvan a párt

által célul kitűzött feladatok végrehajtásához. A követelményeknek megfelelően a legnagyobb teher ma is a vezetőkön van, az ő helytállásukon, példamutatásukon áll vagy bukik elsősorban egy-egy feladat sikeres végrehajtása. A dolgozók könnyebben vállalják a pluszt, lehet az akár túlóra, munkafelajánlás vagy kommunista műszakszervezés, ha az nem a vezetői mulasztások pótlására történik. Akik megfogalmazzák, támasztják a nagyobb igényt, azoknak kell elsősorban annak megfelelni, teljesítésében élen járni.

A magasabb követelmények teljesítése megkívánja a külső feltételek javítását. Ebből a szempontból nagyon lényeges a jogszabályok, hatósági előírások alakítása a mai követelményekhez, az egyes hatósági szervek részéről tapasztalható bosszantó túlzások kiküszöbölése. Talán nem ártana hangsúlyozni a kongresszus részéről is, hogy a magasabb követelmények támasztását nem abban látjuk, hogy a KÖJÁL, a tűzoltóság, a Bányaműszaki Felügyelőség és egyéb hatósági szervek az állam, a közösség pénzét nem kímélve, szabjanak mind magasabb és magasabb, nem mindig indokolt követelményeket.

A kongresszusi előkészítő munka fölkeltette a párttagok, a dolgozók kezdeményezőkészségét. Segíteni akarnak, munkafelajánlásokat tesznek, anyagi áldozatot vállalnak. Célszerűnek tartanám megvizsgálni annak a lehetőségét, hogy a lakosság társadalmi munkájával létrehozott gyermekintézményt – tantermet, tornatermet, egyéb közösségi létesítményt – a kongresszusi és felszabadulási munkaverseny befejezése után is átvehessék a tanácsok üzemelésre, beruházási színvonalukon felül. Hasonlóan, ha a lakótelepeken a lakosság vállalja, hogy saját munkájával és anyagi áldozattal kiépíti a közterületi gáz- vagy egyéb közműhálózatot, a tanács vagy a hálózatot üzemeltető vállalat fogadhassa be a lakosság vállalásait. Ma sajnos ezt a jogszabályok nem teszik lehetővé.

A párt- és a tömegszervezetek munkáját, módszereit is hozzá kell igazítanunk a magasabb követelményekhez. A politikai képzésben és felvilágosító munkában differenciáltabb tevékenységet kell végezni. A pártmegbízatásokat az adott területen jelentkező magasabb követelmények konkrét teljesítésére kell adni. A párttagok felvételénél előnyben kell részesíteni azokat, akik az új igényeket megértik, vállalják, példát mutatnak azok teljesítésében.

A biztonságérzet korábbi tényezői a mostani helyzetnek megfelelően kell hogy változzanak. A munkához való jog ma nem egy adott, konkrét, megszokott munkahelyhez való jogot jelent. Az életszínvonal növekedésének az igénye nem lehet elvont. Az árak, az árszínvonal stabilitása, a jövedelmekben való differenciálás mind-mind új helyzetet teremtenek és megértést követelnek, amelynek érdekében a közvéleményt formálnunk kell. Támogatnunk kell a magukkal és munkatársaikkal szemben igényesebb vezetőket, népszerűsíteni a magasabb követelmények teljesítésében élenjárókat.

Az alkotó munka minden területén meg kell értetnünk, hogy a pártunk XII. kongresszusa által felvázolt magasabb követelmények országosan is, helyileg is teljesíthetők és teljesítenünk is kell.

Tóth Sándor
a Pécsi Nemzeti Színház művésze,
pártalapszervezeti titkár

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Az országot járva mind gyakrabban hallok elismerő szavakat Pécs művészeti arculatáról, dinamikusan fejlődő szellemi életünk értékeiről, majd jön az elmaradhatatlan kérdés: mondd, hogyan csináljátok? Ilyenkor többnyire zavarba jövök, hiszen mi, pécsi művészek hajlamosak vagyunk gyakrabban felemlegetni a fejlődés akadályait, a művészeti közélet küszöbjeit, amikbe gyakorta megbotlunk, mint az eredményeket, amelyeket már elértünk. Nem valami melldöngetős önelégültségre csábítom művésztársaimat és városunk kulturális vezetőit, de a már megtett útról sem szabad megfeledkezni, hiszen jól tudjuk, az sem volt könnyű.

Művészek körében és a közművelődés területén is mind gyakrabban halljuk, hogy a megváltozott gazdasági körülmények között egyre nehezebb dolgozni, alkotni. A művész számára az élet tele van keszty űdobásokkal, kihívásokkal. De tehetünk-e mást, mint hogy vállaljuk a nehezebb helyzeteket? Emlékeztetni szeretnék arra, hogy pártunk, kormányunk, dolgozó népünk akkor is, amikor több pénz jutott

a művészetek támogatására, ugyanazt az alternatívát kínálta a művészek számára, mint most: vagyis, hogy dolgozzunk, alkossunk, gazdagítsuk népünk kulturális értékeit, segítsük szellemi felemelkedésének útját, az alkotói szabadság csodálatos lehetőségének birtokában.

Ma, 1980-ban, a nehezebb gazdasági helyzetben a művészek számára megfogalmazott igény nem változott, az alkotók élvezik és gyakorolják alkotói szabadságukat. Anyagi biztonságban, komfortos körülmények között bonthatjuk ki tehetségünket, szolgálhatjuk népünk kultúrálódását.

Társadalmunk jövője a tudomány fejlődésétől nagymértékben függ, de jelenünk megismerése és alakítása a művészet és a művészek feladata is. És ez a feladat a társadalmi és kulturális demokratizálódás gyakorlati megvalósulásában, nem pedig beszűkült politikai légkörben vár teljesítésre. Van-e csábítóbb feladat egy tehetséges alkotó számára? A művészi szabadság és lehetőség persze egyben felelősség is. De a lehetőségek változása az új gazdasági körülményekben nem jelentenek megváltozott kultúrpolitikai irányelveket, és ez nagyon fontos.

Tudom, hogy művészeti életünk nem feszültségmentes. Túlzás lenne azt állítani, hogy mindenki pontosan eligazodik az élet változó intenzitással jelentkező problémáiban. Arra gondolok, milyen gondot jelent nekem az a jelenség, hogy amikor a közönség széles rétegeinek kulturális befogadóképessége fejlődik, a művészek egy része viszont alkotásaiban az elvontság ködös útjaira téved. A művészeti alkotás befogadók, értő közönség nélkül nem töltheti be társadalmunkban igazi funkcióját. A világ egyik nagy képzőművésze egy repülőszerkezetre azt mondta: nem szép, tehát nem repülhet. Legyen hát ez belső parancsa alkotóinknak.

Az emberek életmódja átalakulóban van, ezen belül a kultúrához való viszonyuk is jelentősen megváltozott az elmúlt évtizedekben. Kultúrpolitikánknak társadalmi feltételeinkhez, azok fejlődési irányához kell igazodnia, vagyis tudnunk kell, hogy ma már korántsem pusztán passzív befogadásról van szó. A közművelődésben aktívan tevékenykedők cselekvésének ez az igazán súlyos felelőssége. A közoktatási és közművelődési feladatok széles körű teljesítése teheti tartalmasabbá a művészetek és a nagyközönség kapcsolatát, ez nevelheti a művészetek iránti érzékenységre országunk népét.

Művelődéspolitikánkban történelmileg három fő szakaszt különböztetünk meg. A burzsoázia kulturális monopóliumának megtörését a második szakasz követte, amelyben jelentős tömegek ismerkedtek meg a magyar és a világkultúra értékeivel; a harmadik szakasz célja, hogy az egyén életének részévé váljék a kultúra.

Napjainkban szeretünk úgy nyilatkozni, hogy a harmadik szakaszban vagyunk. Én erre azt mondom, lehet, hogy ott vagyunk, de még sok dolgunk van a második szakasz teljesítésével is. Magyarországon nemcsak a városokban, a kultúrálódást segítő intézmények hatókörében élnek emberek, hanem nagyon sokan élnek olyan településeken, például Baranyában is, ahol nem mindennapi vendég a színház, a mozi, a könyvtár, a zene, az irodalom, a képzőművészet, ahol az oktatás körülményei, és bocsánat, a színvonala is sok kívánnivalót hagy maga után.

Ha művelődéspolitikánk harmadik szakaszának létezését elismerjük, vagyis hogy az egyén életének megszokásává vált vagy válik a kultúra, akkor itt elsősorban a rádió- és televíziókészülékek örvendetes szaporodását és a mind több helyen gyarapodó házi könyvtárakat emlegethetjük. Persze még távol vagyunk attól, hogy ha például vendégségbe megyünk, akkor könyvet és virágot vigyünk és ne egy üveg italt, pedig a könyv sokkal hasznosabb és tartósabb.

A nehéz az, hogy egy időben különböző térben és különböző szinten kell érvényesíteni a közművelődés feladatait írónak, költőnek, szobrásznak, festőnek, színésznek, hivatásos népművelőnek ahhoz, hogy a fejlődés e téren általános legyen, hogy a fehér foltok ne természeteset és megmásíthatatlant jelentsenek.

Lehet, hogy szakmai elfogultsággal vádolnak, de higgyék el, az emberiség előbb táncolt, mint beszélt. Az emberiség őskorában a táncnak fontos érzelemhordozó és emberi kapcsolatteremtő funkciója volt. Ma egy ilyen táncos karakterű nemzetnek, mint a magyar, tánckultúrája, mely a közösségi kapcsolatteremtés, az egyén személyiségalakításában is döntő jelentőségű, az elszegényedés, a beszűkülés veszélyével birkózik. A népi tánc, a népzene a városba költözött, a táncházak falai között fejti ki hasznos tevékenységét, és közben elsorvad a hátország, amely bölcsője volt ennek a szép folyamatnak. Miért is lázadozom? A széles rétegek között természetes módon gya-

korolt, amatőr módon megfogalmazott népi művészet eltűnését féltem. Azt, amiből Bartók és Kodály népművészetünk értékeit szintetizálta és nemzetközivé tette.

Tisztelt kongresszus! Tudom, hogy életünk jelenlegi szakaszában nem a művészet és a közművelődés az egyedüli kérdés, mely megoldásra vár. Látnunk kell azonban, hogy a 80-as évek művészetét nem lehet elképzelni anélkül, hogy népünk társadalmi problémáit a széles rétegek számára is közérthető módon fogalmazza meg.

Nézzék el, hogy nekem ez fontos. De hiszem, hogy politikai és gazdasági eredményeink elérésében felmérhetetlen segítséget jelent, és többszörösen megtérülő befektetésnek bizonyul az az energia és fáradozás, és az a csekély anyagi segítség, amit népünk kultúrálódásáért, ha úgy tetszik, hát áldozatul hozunk.

Horváth Terézia

a Videoton Elektronikai Vállalat Sárbogárdi Gyáregységének művezetője, pártvezetőségi titkár

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Fejér megye sárbogárdi járásából jöttem, a Mezőföldről, vagy ahogy nálunk mondják, Sárrét vidékéről. Vannak, akiknek talán keveset mond e földrajzi fogalom, másoknak talán sokat, mert ez a vidék múltat idéz. Én ugyan már csak hallomásból ismerem a puszták népének egykori világát, de a valamikori uradalmi cselédek sanyarú sorsában nagyapám még osztozott.

A felszabadulás utáni években is oly sokan elköltöztek innen a nagyobb kenyér reményében, de így volt ez még 10–15 évvel ezelőtt is. Mert a mezőgazdaság – bár nagyon sokat fejlődött – mégsem tudott mindenkit eltartani. Én mégis maradtam, mert valami megváltozott azóta. Sárbogárdra 1970-ben települt a Videotonnak egy gyáregysége, hogy a járás területén levő szabad munkaerő foglalkoztatását megoldja. A volt gépállomás épületeit átalakítva, 300 ember kezdett itt dolgozni. Néhány szakember jött az anyavállalattól, a többiek a mezőgazdaságból, a háztartásokból vagy egyenesen az iskolapadokból

kerültek az üzembe. Az új munkások többségének nem voltak szülőktől örökölt ismeretei a munkás életformáról, a régi munkáskollektívák gondolkodásmódjáról; életvitelüket a falusi környezet határozta meg minden előnyével és hátrányával együtt. Nehezen tudtak beilleszkedni a közösségbe, a munkahelyi rend és fegyelem szokatlan volt számukra.

Ma már ezerhatszázan dolgoznak a gyáregységben. Azok a falusi lányok és asszonyok, akik korábban csak villanyvasalót fogtak a kezükbe vagy a kávéfőzőt kapcsolták be háztartásukban, a legfejlettebb elektronika ismereteinek birtokába jutottak. A jelenünk és a jövőnk pedig a modulprogram végrehajtása, amelynek Sárbogárd a bázisa.

A gyárban nemcsak a modern technikával találkoztunk, hanem a dolgozó emberről való sokoldalú gondoskodással is. Megismertük a szervezettség, az egymásra utaltság és az egymásért cselekvés fogalmait. Erősödött politikai tudatunk, kialakultak a munkásmagatartás jegyei. Úgy vélem, a munkahelyi rendet és fegyelmet hamar megszoktuk. Felismertük, hogy ezt a munkát tanulás nélkül lehetetlen folytatni. Ma már dolgozóink ötöde szakmunkás, és kétszázharmincnégyen felnőtt fejjel végezték el az alapműveltséget jelentő általános iskolát, míg százötvenhárman középiskolai képesítést is szereztek. Büszkék vagyunk rá, hogy 1977 óta a gép- és híradástechnikai szakközépiskola kihelyezett tagozata működik Sárbogárdon. Tíz év alatt huszonötszörösére emelkedett termelésünk, de nemcsak ilyen értékteremtő munka folyik gyárunkban, hanem az emberi értékek gyarapítása is.

A párt- és a tömegszervezetek nevelő munkájának hatásaként sokat fejlődött a szocialista brigádmozgalom. Szerepe egyre nagyobb a szocialista magatartási normák, az életvitel, a szocialista munkaerkölcs fejlesztésében és terjesztésében. Vállalásaink nemcsak a munkára terjednek ki, hanem a művelődésre és a szocialista életmód tudatos vállalására is. Sok munkatársam jutott el – talán éppen a brigádtársak ösztönzésére – a párthoz, a társadalmi és tömegszervezetek választott funkcióiba, vállalta a közösségért való cselekvést, a tanulást.

A brigádokban kialakult közszellem – párosulva a brigád erős belső demokratizmusával – jelentős személyiségformáló hatású. Az egyén alkalmazkodik a közösséghez, és igyekszik eleget tenni a vele szemben támasztott követelményeknek.

Ezért munkásaink legjobbjai szívesen vállalnak társadalmi megbízatást, nagy számban töltenek be párt-, állami, tömegszervezeti tisztségeket, jól képviselik a különböző fórumokon gyáregységeinket. Munkájuk kisugárzik a környezetre, társadalmi tevékenységük nyomán fejlődik Sárbogárd.

Nem mondom azt, hogy nálunk minden rendben van. Gyakorta kísért a formalitás. Néhányan úgy képzelik el a munkást, hogy ha végzett a munkájával és moziba vagy színházba megy, könyvet vesz a kezébe, akkor át kell vezetni a brigádnaplóba a termelési rovatból a kulturális rovatba. Pedig az életben nincsenek ilyen „rovatok", és ne is legyenek. Az emberi értékeket együtt kell látni.

Itt lettem munkás, a puszták népének egykori földjén. Itt lettem párttag és itt lettem a gyáregység pártvezetőségének titkára. A munkássá válás lépcsőfokait én is megjártam. És ma már az én vállaimat nyomja az a szép kötelesség, hogy másokat munkássá neveljek.

Josef Kempny

Csehszlovákia Kommunista Pártja
Elnökségének tagja, a Központi Bizottság titkára

Drága elvtársak! Magyar barátaink!

Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy központi bizottságunk megbízásából pártunk képviseletében részt vehetünk a magyar munkásosztály, a Magyar Népköztársaság dolgozó népének élcsapatát alkotó Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusán.

Az önök XII. kongresszusa nem csupán értékeli a távlati célok megvalósítása terén elért eredményeket. A kongresszusi küldöttek figyelme arra is kiterjed, hogy a jelenlegi feltételek mellett hogyan biztosítható a népgazdaság további fejlődése, hogyan lehet sikerrel előrehaladni a szocialista társadalom építésében.

Drága magyar barátaink! Mi Csehszlovákiában a CSKP XV. kongresszusa határozatainak sikeres végrehajtásával biztosítjuk népgazdaságunk fejlődését, az ipari és a mezőgazdasági termelés növekedését, a cseh és a szlovák kultúra fejlődését, valamint a lakosság élet-

színvonalának szüntelen emelkedését. Pártunk központi bizottsága és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság kormánya néhány nappal ezelőtt intézkedéseket foganatosított a népgazdaság tervszerű irányítási rendszerének tökéletesítése érdekében. Ezeknek az intézkedéseknek egyrészt az a célja, hogy tovább erősítsék az eddigi irányítási formának azokat az elemeit, amelyek hozzájárulnak a munka hatékonyságának és minőségének növeléséhez, másrészt viszont az, hogy a gazdaságirányításban szerepet kapjanak azok a tényezők is, amelyek kielégítik a felgyorsult tudományos-műszaki fejlődés által támasztott igényeket, azokat a követelményeket, hogy a csehszlovák népgazdaságon belül erősödjenek az integrációs folyamatok, és népgazdaságunk – mindenekelőtt a szocialista gazdasági integráció révén – az eddigieknél is szélesebben kapcsolódjék be a nemzetközi munkamegosztásba. Folyik az 1981–1985 közötti időszakra szóló hetedik ötéves terv előkészítése is. Folytatjuk a középtávú népgazdasági tervek koordinálásával kapcsolatos megállapodások kidolgozását az egyes szocialista országokkal. Mindez a pártunk jövő év tavaszán megrendezendő XVI. kongresszusára való felkészülés időszakában történik.

Országainknak a szocialista építésben elért sikerei lehetővé teszik, hogy továbbfejlesszük kétoldalú kapcsolatainkat és együttműködésünket az élet valamennyi területén, de mindenekelőtt a gazdaságban. Az elmúlt évben kölcsönös árucsere-forgalmunk értéke minden eddiginél magasabb szintet, több mint egymilliárd rubelt ért el. Gazdasági kapcsolatainkban növekszik a termelési kooperáció és a szakosodás jelentősége. Ma ezek a folyamatok alkotják a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Magyar Népköztársaság közötti kapcsolatok további dinamikus fejlődésének alapját. Nagy előrelépést jelent a gépipari és kohászati együttműködésről kötött mgállapodás, továbbá azok az egyezmények, amelyeket a gépjárműipari, a mezőgazdasági gépipari és az építőipari együttműködésről kötöttünk. A felsorolt eredmények mellett azonban a kooperációnak és a szakosodásnak még mindig nagy tartalékai vannak, amelyeket közösen kell feltárnunk.

A szocialista közösség politikai egységének és összeforrottságának szilárdításában, az előttünk álló alapvető gazdasági feladatok megoldásában nagy jelentőséggel bírnak a szocialista országok hosszú távú termelési-kooperációs és szakosodási programjai. Ezek a programok

biztosítják a szocialista országok részére, hogy a mainál is aktívabban háríthassák el a nyugati országok agresszív köreinek zsaroló gazdaságpolitikáját.

Tisztelt elvtársak! Az imperialista körök veszélyes politikája miatt jelenleg feszült a nemzetközi helyzet. Korunk legalapvetőbb problémájában, a háború és a béke kérdésében, két ellentétes álláspont van. A Szovjetunió a legagresszívabb imperialista körök eszeveszett antikommunista és szovjetellenes kampánya ellenére is következetesen folytatja az SZKP XXIV. és XXV. kongresszusán meghirdetett békeprogram megvalósítását. A Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Magyar Népköztársaság is teljes mértékben támogatja a Szovjetunió békeprogramját.

A nemzetközi kapcsolatok éleződése az imperialista körök hegemonista politikájából, valamint abból fakad, hogy ezek a körök nem veszik tudomásul a világban kialakult új realitásokat, igyekeznek gátat vetni a felszabadító mozgalmak sikereinek. Az imperializmus mindenütt nyílt támogatásban részesíti az ellenforradalmi erőket, ahol uralma és befolyása veszélybe kerül, ahol összeomlanak a forradalom elnyomására szőtt tervei, semmibe véve az ENSZ Alapokmányát és a nemzetközi jog elveit. Az imperialista beavatkozás egy sor latinamerikai és afrikai népet sújtott és sújt ma is. Bizonyítja ezt az Egyesült Államok és néhány más kapitalista ország, továbbá Kína uralkodó köreinek szélsőségesen ellenséges reakciója arra, hogy Kambodzsában és Iránban csődöt mondott az imperialista összeesküvés, és Afganisztánt sem sikerült a reakció előretolt bástyájává változtatni a Szovjetunió határai mentén.

A csehszlovák nép mindig is azoknak a nemzeteknek és népeknek a pártján állt, amelyek a nemzeti és társadalmi felszabadulásukért harcolnak. Világosan kifejezésre juttatta, hogy támogatja az afgán népnek az imperializmus és az ellenforradalom erői ellen vívott igazságos harcát.

Megmásíthatatlan tény, hogy ma a világon erősebbek a haladás erői, mint valaha. Csehszlovákia, akárcsak a szocialista Magyarország, mindenben támogatja a Szovjetuniónak az enyhülésért, a fegyverkezési hajsza megfékezéséért és a békés egymás mellett élés elmélyítéséért folytatott politikáját. E politika megvalósításának útja a tárgyalásо-

kon, az egyenlőség és a kölcsönös biztonság tiszteletben tartásán, a minden fél által elfogadható megoldások keresésén át vezet. Azok a törekvések, amelyek a katonai fölény megszerzésére, a fegyveres erők bevetésére irányulnak, és amelyeket elsősorban az Egyesült Államok és Kína uralkodó körei szorgalmaznak, nem járhatnak sikerrel. Hiú remény, hogy megváltoztatják a Szovjetunió és az egész szocialista közösség rovására az erőviszonyokat a világon.

(Elhangzott a Székesfehérvári Könnyűfémműben tartott nagygyűlésen.)

Lazar Mojszov

a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottsága Elnökségének tagja

Elvtársnők és elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság munkásosztálya, valamennyi dolgozója, népe és nemzetisége nevében tolmácsoljam az MSZMP XII. kongresszusának, minden magyar kommunistának, a magyar dolgozó népnek szívélyes, elvtársi üdvözletünket és jókívánságainkat. Őszintén örülünk a szocialista építőmunkában elért eredményeiknek és sok sikert kívánunk további munkájukhoz.

Külön örömömre szolgál, hogy megállapíthatom: szomszédos szocialista országaink, valamint pártjaink között egyenjogú, a kölcsönös tiszteleten alapuló, sokoldalú és gyümölcsöző együttműködés folyik. A jugoszláv–magyar kapcsolatok már évtizedek óta stabilak, és minden téren szüntelenül fejlődnek. Kölcsönös kapcsolataink és együttműködésünk fejlődéséhez jelentősen hozzájárulnak a Magyarországon élő délszláv nemzetiségek és a Jugoszláviában élő magyar nemzetiség. Ezért rendkívüli jelentőségű a nemzetiségek helyzetének állandó javítása, további zavartalan és sokoldalú fejlődésük feltételeinek biztosítása.

Országaink és az egész világ csak a béke, a biztonság és az egyenjogú nemzetközi együttműködés feltételei között haladhat a szabad, zavartalan fejlődés, a társadalmi haladás és a szocializmus útján. Az 1975-ös

helsinki záróokmány új távlatokat nyitott a nemzetközi feszültség enyhítésének és az egyenjogúság alapján folyó együttműködés politikájának folytatása előtt. Sajnálatos, hogy ma ismét a nemzetközi helyzet rendkívül súlyos éleződésével kell szembenéznünk.

Mély aggodalommal tölt el bennünket a népek és országok szuverenitásának és függetlenségének megsértése, az erőszak, a katonai intervenció és a belügyekbe való beavatkozás, a fegyverkezési hajsza. Új erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy meginduljanak a fegyverkezési verseny korlátozását célzó tárgyalások és azok eredményeket is hozzanak. A békére állandó veszélyt jelent a számos feszültséggóc, főleg a Közel- és Közép-Keleten, Közép- és Délkelet-Ázsiában. Az afganisztáni események az ázsiai bizonytalanság további tényezőjét jelentik, melyeknek hosszú távú következményei lehetnek.

Ilyen helyzetben minden országnak, a világ minden békeszerető, haladó és demokratikus erőinek az a feladata, hogy aktívan részt vegyen az enyhülési folyamat felélesztésében, a fegyverkezési hajsza megállításában, a nemzetközi bizalom erősítésében, a problémák békés megoldásában, az egyenjogúságon alapuló nemzetközi gazdasági és politikai kapcsolatok kiépítésében. Sokoldalú erőfeszítést kell tenni az európai biztonsággal és együttműködéssel kapcsolatos küszöbön álló madridi találkozó sikeres előkészítése és pozitív eredményessége érdekében.

A béke és biztonság erősödésének, az egyenjogú nemzetközi együttműködésnek nélkülözhetetlen feltétele a függetlenség, szuverenitás és területi integritás megőrzéséért és tiszteletben tartásáért folytatott harc. A Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság és a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége mindig következetesen harcolt és a jövőben is harcolni fog ezekért a célokért és elvekért. Az a véleményünk, hogy a népeknek maguknak kell dönteniük saját fejlődésükről, hogy a népek szuverenitása és függetlensége felbecsülhetetlen érték, amit minden ország viszonylatában tisztelni kell, függetlenül az adott ország méreteitől vagy társadalmi rendszerétől.

Mint önök előtt is ismeretes, kedves elvtársak, az el nem kötelezettség a szocialista Jugoszlávia tartós külpolitikai irányvonala. Valljuk, hogy az el nem kötelezettség politikájának és mozgalmának keretében

küzdhetünk a legeredményesebben azért, hogy ugyanazok a célok és elvek, melyek belső fejlődésünk meghatározói, a nemzetközi kapcsolatokban is érvényre jussanak. Az el nem kötelezettség politikájának céljai és elvei jutottak erőteljesen érvényre az el nem kötelezett országok hatodik, múlt évben, Havannában megtartott konferenciáján.

Értékelésünk szerint a munkásmozgalomban és más haladó mozgalmakban mélyreható változások vannak folyamatban, erősödnek a pozitív irányzatok, és jelentős eredmények születnek a demokráciáért, a társadalmi haladásért és a szocializmusért folytatott harcban. A korábbinál jobban kifejezésre jut a munkásmozgalom és más haladó mozgalmak közötti együttműködés és gyümölcsöző tapasztalatcsere szükségessége. A történelmi tapasztalat igazolja, hogy a pártok közötti együttműködés és szolidaritás csakis annyiban lehet sikeres és tartós, amennyiben az egyenjogúság, az önállóság és a be nem avatkozás, valamint minden párt és mozgalom saját munkásosztálya és népe előtti felelősségé elvének tiszteletén alapul. Ezek az elvek jutottak teljesen érvényre az európai kommunista és munkáspártok berlini konferenciáján és olyan tartós értéket képviselnek, amit feltétlenül fejleszteni kell minden haladó és demokratikus párt és mozgalom kapcsolatában.

Elvtársnők és elvtársak! Engedjék meg, hogy néhány szóval tájékoztassam önöket országunk fejlődéséről és azokról az alapvető kérdésekről, melyek pillanatnyilag foglalkoztatnak bennünket.

Hála dolgozó népünk alkotó munkájának és nagy erőfeszítésének, Jugoszlávia a társadalom szilárd anyagi bázisát fejlesztette ki, és ma a közepesen fejlett országok csoportjába tartozik. Erőteljesen fejlesztettük a szocialista önigazgatás társadalmi-gazdasági és politikai rendszerét, amely felszabadítja a dolgozó embernek mint minden társadalmi ügyünk irányítása közvetlen hordozójának nagy, alkotó kezdeményezését. Társadalmunk dinamikusan fejlődik: dolgozóink életszínvonala irigylésre méltó szinten van. Jelentős sikereket értünk el az oktatás, a tudomány, a kultúra, az egészségvédelem terén és más területeken is.

Fejlődésünk során természetesen találkoztunk problémákkal és nehézségekkel. Pillanatnyilag elsődleges feladatunk a gazdaság stabilizálása, mégpedig olyan feltételek között, amelyek a nemzetközi gazdasági kapcsolatok épületét alapjaiban rendítették meg. Mi azon-

ban, mint eddig is, derűlátók vagyunk az említett problémák leküzdését illetően.

A Jugoszláv Kommunisták Szövetségének tevékenysége alapvetően arra irányul, hogy Jugoszlávia népei és nemzetiségei teljes egyenjogúságának megvalósításával, a közvetlen demokrácia és a küldöttrendszer különböző formáinak erősítésével továbbfejlessze a szocialista önigazgatási rendszert.

A kommunisták szövetsége jelenleg igen nagy aktivitást fejt ki társadalmi viszonyaink további demokratizálásának érdekében, a szükséges kollektív munka és felelősség erősítéséért.

(Elhangzott Esztergomban, a Labor Műszeripari Művekben tartott nagygyűlésen.)

Hun Sen

a Kambodzsa Megmentésének Nemzeti Egységfrontja és a Forradalmi Nemzeti Tanács tagja, kulugyminiszter

Tisztelt elvtársak!

Ez az első alkalom, hogy Kambodzsa Megmentésének Nemzeti Egységfrontja küldöttsége részt vehet az MSZMP kongresszusán. Engedjék meg, hogy az alkalmat megragadva kifejezzük elismerésünket és rokonszenvünket a magyar nép forradalmi ügyéért és a társadalmi haladásért folytatott harcukkal.

Bár országaink messze vannak egymástól, a kambodzsai nép harcának története nem különbözik a testvéri magyar nép elszánt harcától, amelyet nemzete felvirágoztatásáért és megvédéséért folytatott. Az elmúlt fél évszázadban különösen őszinte, baráti szálak szövődtek Kambodzsa, a forradalmi Vietnam és Laosz testvéri népei között, akik elszántan harcolnak a kolonializmus, az imperializmus, a pekingi hegemonizmus és expanzionizmus ellen.

Kambodzsa népe megdöntötte a Pol Pot–Ieng Sary-féle népirtó rendszert, létrehozta a Kambodzsai Népköztársaságot és megnyitotta az ország felépítésének új korszakát, aktívan hozzájárulva a béke védelméhez és Délkelet-Ázsia stabilitásához. A kambodzsai nép 1979. január 7-én teljesen felszabadult, s szemben találta magát a Pol Pot–

Ieng Sary rezsim rendkívül súlyos örökségével. Hárommillió ártatlan embert gyilkoltak meg, szakítottak el családjaiktól. Teljesen megszüntették a piacot, a pénzt, a vallás gyakorlását, megsemmisítették az emberiség történelmében példátlan módon a kultúrát, sárba tiporták a nemzeti hagyományokat. Ma szilárd erőt kovácsolunk a nemzet újjáépítéséhez az áruló Pol Pot–Ieng Sary rezsim ellen érzett gyűlöletünkből.

A népirtó rendszer maradványának egy részét felszámoltuk, s ebben baráti támogatást nyújtottak a testvéri szocialista országok, köztük a magyar nép, a világ béke- és igazságszerető kormányai és népei. Meggyőződésünk, hogy sikerül leküzdeni minden nehézséget, és előrehaladni annak a nemes feladatnak a megvalósításában, hogy hazánkat független, békeszerető, semleges, demokratikus, el nem kötelezett és a szocializmus felé haladó országgá fejlesszük.

Népünk sikerei is tanúsítják, hogy Kambodzsában a jelenlegi fejlődés visszafordíthatatlan. Kambodzsa Forradalmi Népi Tanácsa a kambodzsai nép egyedüli törvényes képviselője.

A nemzetközi reakciós erők az amerikai imperialistákkal összefogva nem akarják tudomásul venni a realitásokat, és mindenáron igyekeznek elszigetelni országunkat. Arra törekednek, hogy Kambodzsa helyzetét dramatizálva feltámasszák a népirtó Pol Pot–Ieng Sary rezsimet, igénybe véve a reakciós bandákat. Nagy lármát csapnak az ún „kambodzsai ügy", a „kambodzsai kérdésről folytatandó nemzetközi konferencia", valamint a „sokoldalú segítségnyújtás" körül, hogy beavatkozhassanak a kambodzsai nép belügyeibe. Sötét manővereik azonban csak a kambodzsai nép gyűlöletét váltják ki és eleve kudarcra vannak ítélve.

Nemzetközi kötelezettsége tudatában a Kambodzsai Népköztársaság szolidaritást vállal Vietnammal, Laosszal, a testvéri szocialista népekkel, és békés kapcsolatokra törekszik a többi nemzettel a békés egymás mellett élés elve alapján. A Kambodzsai Népköztársaság kész Délkelet-Ázsia összes népével tárgyalni és kétoldalú meg nem támadási egyezményt kötni velük, hogy ezzel is hozzájáruljon e térség békéjének védelméhez és stabilitásához. A Kambodzsai Népköztársaság szilárdan támogatja a világ népeinek igazságos ügyért folytatott nemzeti harcát. Nyomatékosan elítéli a pekingi expanzionisták manővereit

és agresszióját Vietnam és Laosz ellen. Harcos szolidaritást tanúsít e két testvéri nép iránt függetlenségük és szuverenitásuk megőrzéséért folytatott harcukban.

A Kambodzsai Népköztársaság szolidáris az afgán néppel, amely az áprilisi forradalom vívmányait védelmezi és szilárdan támogatja azt a segítséget, amelyet a Szovjetunió nyújtott Afganisztánnak a két ország barátsági és együttműködési szerződése értelmében. Határozottan elítéli a nemzetközi reakciónak azon beavatkozását, amely megteremtette az „afganisztáni ügyet", és amellyel a Szovjetunió és az afgán forradalom elleni gyűlöletét is tanúsítja.

Kedves elvtársak! Nagy örömmel állapítjuk meg, hogy szüntelenül fejlődnek és erősödnek népeink között a barátság, a testvériség és a szolidaritás szálai. Ebből az alkalomból az egész kambodzsai nép, pártunk Központi Bizottsága és Kambodzsa Forradalmi Népi Tanácsa nevében tisztelettel mondok köszönetet a magyar népnek, a Magyar Szocialista Munkáspártnak és a magyar kormánynak a kambodzsai nép számára nyújtott segítségért és támogatásért. A magyar nép őszinte barátunk és reméljük, hogy Kambodzsa és Magyarország között tovább erősödnek a testvéri kapcsolatok és az együttműködés.

(Elhangzott a tiszaföldvári Lenin Termelőszövetkezetben tartott magyar–kambodzsai szolidaritási nagygyűlésen.)

Rim Chun Chu

a Koreai Munkapart Központi Bizottsága Politikai Bizottságának tagja, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Központi Népi Bizottságának főtitkára

Elvtársak!

Mi, a Koreai Munkapárt küldöttsége, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának szívélyes meghívására látogattunk az önök országába, hogy részt vegyünk pártjuk XII. kongresszusán. Szívből kívánjuk, hogy kongresszusuk alaposan megvitatva a napirendre tűzött kérdéseket, eredményesen végezze munkáját. Egyúttal felhasználom az alkalmat arra is, hogy átadjam párttagságunk és

népünk forró testvéri üdvözletét önöknek és önökön keresztül a magyar munkásosztálynak, a magyar népnek.

Kedves elvtársak! Korea, a szocializmus távol-keleti bástyája, az imperializmus elleni harc fontos frontszakasza. Pártunk és népünk nagy vezérének, Kim Ir Szen elvtársnak bölcs vezetésével, hazánkat rövid idő alatt fejlett szocialista országgá építettük. A köztársaság északi részén jelenleg is határozottan folytatjuk hármas forradalmunkat az ideológia, a technika és a kultúra területén, a szocialista rendszer további szilárdításáért és fejlesztéséért.

Az idén ünnepeljük pártunk megalakulásának 35. évfordulóját, s ez az év azért is jelentős számunkra, mert 1980-ban ül össze pártunk VI. kongresszusa. Párttagságunk és dolgozóink e történelmi jelentőségű események alkalmából erősítik politikai lendületüket, a munkában tanúsított aktivitásukat és a népgazdaság minden területén újabb és újabb eredményeket érnek el a második hétéves terv teljesítésében.

Ám nemzetünk 35 éven át sem érhette el hazánk egyesítését és szenved a kettészakítottság fájdalmaitól. Az Egyesült Államok még az 1940-es években szállta meg Dél-Koreát, és ma, az 1980-as években sem akar onnan kivonulni, sőt tovább fokozza agresszív, háborús mesterkedéseit hazánk ellen. Az Egyesült Államok abból indul ki, hogy Dél-Korea fontos stratégiai terület, amelyet a szocialista országok és az ázsiai kontinens elleni támadás hídfőjeként és fegyvertáraként akar mindenáron megtartani. A Carter-kormányzat felfüggesztette a Dél-Koreában állomásozó amerikai csapatok „kivonásának tervét", fokozza a Dél-Koreának nyújtott katonai támogatást, s emellett nagyszabású hadgyakorlatokkal fokozza a feszültséget, növeli a háborús veszélyt.

Azok, akik Dél-Koreában jelenleg hatalmon vannak, nem akarják levonni a tanulságot Pak Csong Hi diktátornak, az idegen erőkre támaszkodó ország- és nemzetárulónak a meggyilkolásából, és továbbra is az idegen erőkkel összeesküdve meg akarják tartani a fasiszta „reformrendszert", és azon mesterkednek, hogy állandóvá tegyék a nemzet kettészakítottságát. Korea egyesülésére csak akkor kerülhet sor, ha az Egyesült Államok békeszerződést köt velünk, haladéktalanul kivonja hadseregét és nukleáris fegyverzetét Dél-Koreából, és a koreai kérdés megoldását a koreaiakra bízza. Emellett a dél-

koreai hatóságoknak őszinte akarással kell részt venniök az Észak és Dél egyesítését célzó tárgyalásokon, s Észak és Dél összefogásával, együttműködésével, a nemzet saját erejével kell megnyitni az egyesítés útját.

Népünk – a világ népeinek cselekvő támogatásával – meg fogja hiúsítani a külső és belső szakadárok mesterkedéseit a „két Korea" fenntartására és az újabb háború kirobbantására, és el fogja érni a haza önálló, békés egyesítését. A Magyar Szocialista Munkáspárt, a magyar nép következetesen, őszintén támogatja egyesítésünk ügyét és szolidáris azzal. Mi ezt nem felejtjük el, és őszinte köszönetet mondunk érte.

Az összefogás a munkásosztály megbonthatatlan erejének forrása. A koreai és a magyar népet már régóta a barátság erős szálai fűzik össze a szocializmus ügyének győzelméért és az imperializmus ellen folytatott közös harcunkban. Közös céljainktól és eszméinktől vezérelve aktívan támogatjuk egymást, és együttműködünk a földrajzi távolság és a nemzeti különbségek ellenére. Úgy gondoljuk, hogy küldöttségünk jelenlegi magyarországi látogatása hozzá fog járulni a pártjaink, népeink közötti barátság és összefogás további megszilárdításához, fejlesztéséhez.

Elvtársak! Az imperializmus tovább gyengül, a szocializmus erői, a nemzeti felszabadító mozgalom, a munkásmozgalom és a demokratikus mozgalom világszerte napról napra erősödik és fejlődik, az általános helyzet a szocializmus és a forradalom számára kedvezően alakul. Már régen elmúlt az az idő, amikor néhány imperialista nagyhatalom kénye-kedve szerint alakította a nemzetközi kapcsolatokat. Egyre növekvő súlya van azon népek szavának, amelyeknek korábban elnyomás és kizsákmányolás volt a része a nemzetközi küzdőtéren.

Az agresszív imperialista körök a korábbinál is erőteljesebben buzgólkodnak egy új háború kirobbantása érdekében, hogy kilábaljanak siralmas helyzetükből. Úgy véljük azonban, hogy ha a szocialista országok, az el nem kötelezett országok, a világ valamennyi békeszerető népe szilárdan összefogva harcol, akkor meg tudja fékezni az imperialisták agresszióját és háborús mesterkedését, biztosítani tudja a békét, a demokráciát, a nemzeti függetlenséget és a szocializmus közös ügyének győzelmét.

Mi – szilárdan összefogva a világ minden forradalmi erejével, közöttük a Magyar Szocialista Munkáspárttal és a magyar néppel – a jövőben is határozott küzdelmet vívunk az imperialista és kolonialista elnyomás és kizsákmányolás nélküli új világért.

(Elhangzott a Kecskeméti Baromfifeldolgozó Vállalatnál tartott nagygyűlésen.)

A Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának üdvözlete

Kedves elvtársak!

A Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottsága szívélyes, testvéri harcos üdvözletét küldi a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa küldötteinek, a Magyar Népköztársaság minden kommunistájának és dolgozójának.

Harcedzett élcsapata, a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével a testvéri magyar nép kiemelkedő sikereket ért el a fejlett szocialista társadalom építésében.

Amióta a dicsőséges szovjet hadsereg felszabadította az országot a hitleri fasizmus alól, a magyar nép életében mélyreható politikai és társadalmi változások mentek végbe. A szocializmus anyagi-műszaki bázisának kiszélesítése, a népgazdaság hatékonyságának fokozása megteremtette a feltételeket ahhoz, hogy szüntelenül emelkedjék a nép anyagi és kulturális életszínvonala. Ma a Magyar Népköztársaság nemzetközi megbecsülésnek örvendő, szocialista állam. Mint barátok és harcostársak, őszintén örülünk azoknak a nagy sikereknek, amelyeket a testvéri magyar nép a társadalmi élet minden területén elért. Szívből gratulálunk hazájuk kommunistáinak és minden dolgozójának eredményeikhez.

A Német Szocialista Egységpártot és a Magyar Szocialista Munkáspártot, országainkat és népeinket a barátság erős és elszakíthatatlan szálai kötik össze. Barátságunk megingathatatlan alapja a marxizmus–leninizmus és a proletár nemzetköziség. A Német Demokratikus Köztársaság és a Magyar Népköztársaság sokoldalú, testvéri együttműkö-

dése gyümölcsöző, és az emberek javát szolgálva eredményesen fejlődik tovább.

A Szovjetunió Kommunista Pártjával és Lenin országával szoros szövetségben, közösen oldjuk meg a szocialista építőmunka bonyolult feladatait, mind magasabb célokat tűzve magunk elé. A Német Szocialista Egységpárt a jövőben is mindent elkövet, hogy következetesen tovább haladhassunk szocialista nemzeteink közeledésének történelmi útján.

A két testvéri államnak a Varsói Szerződés és a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa keretében folytatott elvtársi együttműködése megsokszorozza erőinket és megnöveli a szocializmus súlyát a békéért, a szocializmusért és a társadalmi haladásért vívott világméretű küzdelemben.

A többi marxista–leninista párttal együtt a Magyar Szocialista Munkáspárt és a Német Szocialista Egységpárt azon fáradozik, hogy minél kedvezőbb külső feltételeket biztosítson a szocialista építőmunkához. Még határozottabb cselekvésre van szükség a nemzetközi kapcsolatokban elért enyhülés folytatása, a fegyverkezési verseny megszüntetése, a leszereléshez vezető reális lépések megtétele és az újabb „hidegháború" megakadályozása érdekében. Következetesen szálljunk síkra a békéért!

Kedves elvtársak! A Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottsága további sikereket kíván a Magyar Népköztársaság kommunistáinak és minden dolgozójának szocialista hazájuk erősítésére irányuló, a béke és a szocializmus közös ügyét szolgáló munkájukhoz.

Kommunista üdvözlettel
a Német Szocialista Egységpárt
Központi Bizottsága
E. Honecker
főtitkár

Giancarlo Pajetta

az Olasz Kommunista Párt Vezetőségének tagja

Kedves elvtársak!

Olaszország választóinak egyharmadát képviselő és az 1 800 000 tagot számláló Olasz Kommunista Párt köszönti az önök kongresszusát. E forró üdvözlet szól Magyarországon mindazoknak, akik részt vállalnak a szocializmus építésében és szól különösen pártjuknak.

Nagy figyelemmel kísérjük a csaták és nehéz próbák hosszú során szerzett tapasztalataikat. Önök történelmi példájukon értették meg, mennyire veszélyes minden leegyszerűsítés, amely egyértelmű a valóság elemzésének, a hibák és a nehézségek feltárásának elvetésével.

Az utóbbi évek során Kádár elvtárs körültekintő és határozott vezetésével önök olyan munkát végeztek, amely számunkra is rendkívül fontos. Nemcsak a magyar forradalmi munkásmozgalom iránti bizalmunk újult meg, hanem megszilárdult hitünk is abban, hogy a szocializmus hívei kiállják a legnehezebb próbákat. Ezen a kongresszuson Kádár elvtárs beszámolójából ismét megértettük, hogy a megtett út jelentőségének hangsúlyozása elsősorban az előttünk álló feladatok kitűzését kell, hogy szolgálja. Nem hallgathatunk a leküzdendő akadályokról sem, és mindenkit figyelmeztetnünk kell a ránk váró nehézségekre.

Mi, olasz kommunisták ma súlyos válsággal nézünk szembe. A hazánkban kibontakozó krízis a kapitalizmus általános válságának része, de egyben része az egész világot sújtó nehézségeknek és megpróbáltatásoknak is. Keressük népünk számára a kiutat a válságból, a gyökeres társadalmi megújhodás útját, és menet közben együttműködésre törekszünk mindazokkal, akik valóban meg akarják változtatni országunkat és a világot. Az olaszországi viszonyok fényében különösen súlyosnak tűnik a nemzetközi helyzet, és ez is egyik okozója országunk súlyosbodó válságának.

A fegyverkezési hajszát illetően mi tárgyalásokat javasoltunk és óva intettünk minden olyan lépéstől, akciótól, amely esetleg súlyosbíthatja a veszélyt. A parlamentben csak az Olasz Kommunista Párt foglalt állást az új amerikai rakétáknak a NATO-országokba való tele-

pítése ellen. Most azonban sokan mérlegelik pártunk álláspontját azok közül, akik korábban elutasították pártunk nézeteit, főként szocialista pártbeli elvtársainkra, de jelentős katolikus erőkre is gondolok.

Úgy véljük, hogy a világ problémáit nem lehet az erőszak alkalmazásával megoldani. Világosan kifejeztük álláspontunkat az afganisztáni eseményekről. Ennek lényege, hogy tárgyalóasztalhoz kellene ülniük az el nem kötelezett és független Afganisztán és mindazon országok képviselőinek, amelyek érdekeltek az ország határainak sérthetetlenségében és szuverenitásának tiszteletben tartásában.

Az egység kérdése mindig alapvető kérdés volt és maradt, még ha esetenként különféle formákban vetődik is fel. A forradalmi munkásmozgalom történetében már előfordultak törések, viták és kemény összecsapások is. Úgy hisszük, hogy a mai súlyos helyzetben, amikor nehéz feladatok állnak előttünk, de egyben új lehetőségek is kínálkoznak, erőteljesebben kell harcolnunk a munkásegységért, mint valaha. Konkrétan, küzdenünk kell a kommunisták, a szocialisták, a szociáldemokraták és nem utolsósorban a katolikusok egységéért, mivel ezek az erők szervezik soraikba és képviselik az olasz dolgozó tömegeket. Ez az egység csak úgy jöhet létre, ha félretesszük azokat az ellentéteket, amelyek elválasztottak bennünket a múltban és elválasztanak a jelenben is. Úgy hisszük, hogy minden szocialista országnak is együtt kell, és tud működni a békéért és a fejlődésért.

Nem puszta retorika, amikor azt a hitünket hangoztatjuk, hogy az internacionalista törekvések felülkerekedhetnek a szakadáson. Hitünk szerint mindez nem utópia. Nem mondtunk le soha arról, hogy higgyünk olyan dolgokban is, amelyeket mások utópiának neveznek. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a forradalmi akarat megláttatja a történelmi perspektívát a mindennapok bonyolult összefüggései mögött is. Miért mondanánk le éppen ma arról a hitünkről, hogy meghallgatásra talál tanítómestereink felhívása: Világ proletárjai, egyesüljetek! Ebben a szellemben tekintünk a jövőbe, ebben a szellemben tevékenykedünk ma is, amikor tolmácsoljuk önöknek internacionalista üdvözletünket.

Kedves elvtársnők! Kedves elvtársak! Az olasz kommunisták, az olasz antifasiszták együtt voltak az önök apáival, nagyapáival, amikor kihunytak az 1919-es Tanácsköztársaság utolsó lángjai. Reménysé-

günk részeként fogadtuk őket országunkba, ahol azonban ekkor már a fasizmus veszélye fenyegetett. Egy újabb veszély, amely Európa és az egész világ népei fölé törnyosult. Ezután, évek hosszú során, amelyek úgy tűntek, nem érnek soha véget, együtt kellett szenvednünk. A fasizmust, a börtönt, majd a háborút. Együtt szenvedtük át ezeket az éveket, utána a felkelésben és a történelemnek adott válaszban is együtt voltunk, és együtt leszünk a jövőben is.

(Elhangzott az Ikarus Gyárban tartott nagygyűlésen.)

Arvo Aalto

a Finn Kommunista Párt főtitkára

Kedves elvtársak!

Üdvözlöm önöket, kedves magyar elvtársak mint elvtárs és mint testvér a Finn Kommunista Párt nevében. Sok sikert kívánunk teljes szívünkből a Magyar Szocialista Munkáspárt most folyó XII. kongresszusának. Meg vagyunk győződve arról, hogy a kongresszus munkája és határozatai a magyar nép és minden szocialista erő, a nemzetközi munkásmozgalom, a haladás erői és a világbéke ügyét fogják szolgálni.

Az önök népe az elmúlt 35 év alatt szívós munkával és sok nehézséget legyőzve építette a szocialista Magyarországot. Az ország lakosainak biztos munkalehetősége van, részesednek munkájuk gyümölcséből, létbiztonságban élnek. A társadalom sokféle módon gondoskodik az ország polgárairól, ők pedig döntő módon beleszólhatnak országuk fejlesztésének irányításába. Tudjuk, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt milyen elveket vall, ismerjük vágyát és képességét arra, hogy Magyarország szocialista jövőjét a néppel együtt építse. Nagyra becsüljük a szocialista demokrácia fejlesztésére tett erőfeszítéseit.

A kongresszus akkor ült össze, amikor a nemzetközi helyzet bonyolultabbá vált. Az imperialista hatalmak növelni akarják a fegyverkezési versenyt, meg akarják valósítani a NATO eurostratégiai fegyverkezési programját, létre akarják hozni a reakciós erőknek a Szovjetunió és más szocialista országok ellen irányuló együttműködését, és ezt a törekvésüket a kínai vezetés is támogatja. Carter elnök intézke-

dései visszahozhatják a szovjet–amerikai kapcsolatokba a hidegháborús viszonyokat, és még a nemzetközi olimpiai eszmét is az amerikai politika eszközévé próbálják alacsonyítani. A leghatározottabban harcolni kell minden olyan kísérlet ellen, amelyik a hidegháborúhoz való visszatérést jelentené.

Finnország lakossága lélekszámát tekintve kis ország. De nem olyan kicsi, hogy ne tudná előmozdítani saját kontinensének, Európa népeinek békés együttműködését. A finn kommunistákon és legszorosabb szövetségesein kívül az ország kormánya is arra törekszik, hogy különböző kezdeményezéssel támogassa a helsinki konferencia záróokmányaiban megfogalmazott normák gyakorlati megvalósítását, valamint az ehhez kapcsolódó madridi kongresszus sikerét.

Kedves elvtársak! A Finn Kommunista Pártnak erősek a gyökerei a munkásosztály soraiban, és jelenleg sok módon befolyásolja az ország társadalmi életének fejlődését. Eddig is és ezután is építő módon járul hozzá az ország nagy többségét képviselő demokratikus erők együttműködésének sikeréhez, szem előtt tartva a munkásosztály és a nép érdekeit. Azok a vívmányok, amelyeket a meglehetősen nagy ellentétek és hiányosságok ellenére is elértünk, a munkásosztály harcának, a baloldali és a centrum erői együttműködésének eredményei. A második világháború kimenetele, valamint a demokratikus erők együttműködése következtében országunk aktív békepolitikát folytat, sokoldalú és gazdag kapcsolatokat épített ki a Szovjetunióval, Magyarországgal és más szocialista országokkal is. Országaink között számos hasznos együttműködési szerződést kötöttünk. Gazdasági kapcsolataink is szépen fejlődnek. Finnország és Magyarország meghatározott időközönként mindkét országban barátsági heteket rendez, ily módon is erősítve népeink baráti és testvéri kapcsolatait.

A demokratikus erők együttműködésében országunk is szép eredményeket ért el. A finn gazdasági fejlődés a második világháború után a kapitalista országokban szokásos átlagnál gyorsabb volt. Jóllehet ez a fejlődés ellentmondásos volt, a kapitalista rendszer bélyegeit magán hordozta, mégis lehetővé tette a dolgozók reálbérének növelését, lakáshelyzetük javítását. Sikerült kiszélesíteni a társadalombiztosítás rendszerét, javítani a közoktatást és a kulturális szolgáltatások helyzetét. Mindebben nagy szerepe volt a baloldal és a centrum

együttműködésének, valamint az időről időre élesebbé váló osztályharcnak.

A kapitalista fejlődésből következően, bár sok haladó lépést tettünk országunkban, mégsem érvényesült társadalmunkban az igazságosság és az egyenlőség elve. Társadalmunkat a nagytőke hatalma, a nagy gazdasági különbségek, a munkanélküliség, elsősorban a fiatalok bizonytalan életkörülményei és kilátástalansága jellemzik, a különböző ellentmondások pedig nagy pszichológiai megterhelést jelentenek mindenki számára.

Mi, kommunisták két lábbal állunk a földön. Fejleszteni akarjuk a baloldal és a centrum együttműködését, hogy új eredményeket érhessünk el népünk javára, s hogy társadalmunk perspektívájaként a szocialista fejlődést jelölhessük meg.

Kedves elvtársak! Dolgozzunk úgy, hogy a lehetőségből valóság legyen. A két kommunista párt és annak minden tagja nagyon örül annak, hogy a finn és a magyar testvérnép között szívélyesek a kapcsolatok és ezek elősegítik az együttműködést. Erősítsük tovább ezeket a kapcsolatokat!

(Elhangzott az Ikarus Gyárban tartott nagygyűlésen.)

Jaime Dos Santos Serra

a Portugál Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja

Elvtársak, barátaim!

A Portugál Kommunista Párt Központi Bizottsága testvéri üdvözletét küldi a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusának, a Magyar Népköztársaság minden kommunistájának, egész dolgozó népének.

Szeretnénk felhasználni ezt a nagy jelentőségű eseményt arra, hogy forró szerencsekívánatainkat tolmácsoljuk a magyar kommunistáknak és a magyar népnek abból az alkalomból, hogy az idén ünneplik Magyarország felszabadulásának és a fasizmus feletti hősi győzelemnek a 35. évfordulóját.

Mi úgy tekintünk a szocialista Magyarország sikereire, mint a mi

harcunkhoz nyújtott közvetlen hozzájárulásra. A szocialista országok sikerei, eredményei a szocializmus óriási fölényét bizonyítják a kapitalizmus fölött, és hatalmas ösztönzést adnak az egész világ munkásosztálya, a népek forradalmi harcához.

Kedves elvtársak! Portugáliában a közeljövőben emlékezünk meg mi is április 25-e hatodik évfordulójáról, arról a napról, amikor forradalmunk győzelmet aratott. Olyan körülmények között emlékezünk, hogy a kormány, amely viszont azokat az erőket képviseli, akik ellen forradalmunkat véghezvittük, fő céljának azt tekinti, hogy megsemmisítse vívmányainkat, megsemmisítse az alkotmányunkban is szentesített demokratikus rendszert.

Az áprilisi forradalom óta nem tapasztalt méreteket ölt a dolgozók életszínvonala elleni általános támadás, állandósultak a törvénysértések, a földrablások a volt tulajdonosok részéről, erőszak és megtorlás útján, mely sok esetben halálos áldozatokat is követel.

A Demokratikus Néppárt és a Demokratikus Szociális Centrumpárt reakciós kormánya külpolitikai téren sem tartja tiszteletben az alkotmány elveit. A portugál nép érdekei, Portugália biztonsága és függetlensége ellen cselekszik, politikáját szolgai módon elkötelezi az imperializmus oldalán.

A jelen helyzet tényleges nehézségei és veszélyei dacára munkásosztályunk és pártja, a Portugál Kommunista Párt részvételével erőteljes népi tömegmozgalom bontakozott ki.

Munkásosztályunk, a parasztság, a középosztályok és -rétegek országszerte nagy tüntetésekkel, sztrájkokkal és a harc más eszközeinek alkalmazásával tiltakoznak a reakciós kormány politikája ellen, és olyan hatalmas tömegmozgalomban fornak össze, amely, akárcsak a múltban, a jövőben is meghiúsítja majd a reakciós erők terveit.

A Portugál Kommunista Párt, amely elszánt harcot folytat a munkásosztály és a dolgozó tömegek egységének, szervezettségének erősítéséért, valamennyi demokratikus erő feltétlenül szükséges együttműködéséért és egyetértéséért, tovább szélesíti sorait, növeli tekintélyét és politikai befolyását a munkásosztály és a néptömegek körében.

Pártunk minden erejével azon fáradozik, hogy győzelemre vigye a portugál nép harcát, melynek célja az áprilisi forradalmi vívmányok megvédése, a demokratikus rend megerősítése Portugáliában.

Korunkban, mikor a kapitalizmus válsága minden területen mélyül, és tovább erősödnek a szocialista országok pozíciói, a tőkésországok munkásosztálya kibontakoztatja harcát a monopóliumok hatalma ellen, a nemzeti felszabadító mozgalmak történelmi sikereket érnek el Afrikában, Ázsiában és Latin-Amerikában. Ezzel összefüggésben üdvözöljük a hazafias erők által a közelmúltban a zimbabwei választáson elért győzelmet, amely a dél-afrikai népek felszabadító harcát tovább erősítő fontos tényező és újabb súlyos csapás az imperializmusra.

Igen súlyos helyzet alakult ki a reakció és az imperializmus legagresszívebb körei által kibontakoztatott intézkedések következtében. Ezeknek a célja az, hogy megakadályozzák és elfojtsák a forradalmi folyamat lendületes előretörését, aláássák az enyhülés és a békés egymás mellett élés folyamatát. Ennek érdekében a beavatkozás, az agresszió legkülönfélébb formáit használják fel a népek ellen, és élezik a nemzetközi feszültséget.

Ebben a helyzetben pártunk, a Portugál Kommunista Párt hangsúlyozza a Szovjetunió és a többi szocialista ország döntő szerepét, létfontosságúnak tekinti az imperializmus terveinek meghiúsítását, a béke megvédését, valamennyi antiimperialista erő közös tevékenységét, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének erősítését.

Kedves elvtársak! A béke, a demokrácia, a társadalmi haladás közös ügyének érdekében a PKP mindent megtesz a Portugál Kommunista Párt és a Magyar Szocialista Munkáspárt közötti barátság, együttműködés és a szolidaritás szálainak további erősítéséért.

Bizonyosak vagyunk abban, hogy ha a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus alapelveinek szellemében, a pártjaink közti testvéri kapcsolatok fejlesztése érdekében munkálkodunk, jól szolgáljuk a népeink és országaink közötti békés, baráti kapcsolatok fejlesztésének, az egész világ antiimperialista frontjának és a nemzetközi kommunista mozgalom egységének érdekeit.

(Elhangzott az Egyesült Izzóban tartott nagygyűlésen.)

Tore Claeson

a Svéd Baloldali Párt—Kommunisták Végrehajtó Bizottságának póttagja

Kedves elvtársak!

A Svéd Baloldali Párt–Kommunisták forró üdvözletét küldi a Magyar Szocialista Munkáspártnak a XII. pártkongresszus alkalmából. Bizonyosak vagyunk abban, hogy ez a kongresszus az elkövetkezendő években szilárd alapot fog teremteni a szocialista Magyarország sikeres fejlődéséhez.

Korábbi eszmecseréink révén tudatában vagyunk annak, hogy a kapitalista világot sújtó mély válság, az erőteljes infláció bizonyos gondok elé állítja az önök jelentős külkereskedelemmel rendelkező országát. Mint egy fejlett tőkés társadalom kommunista pártja, mi magunk is nap nap után erősen érezzük a válság hatását. Nálunk sokáig tartotta magát az az illúzió, miszerint Svédország megtalálta a válságmentes, szilárd kapitalizmus modelljét, amelyet soha többé nem sújthat válság. Pártunk már régóta egyedül emelte fel szavát az ilyen illúziók ellen és harcolt a svéd társadalom szocialista demokratikus átalakulásáért.

Ma már egyre többen érzik a svéd kapitalizmus válságának terheit. Az árak robbanásszerű emelkedése, a munkanélküliség, egyre megoldhatatlanabb problémát jelent; a munkások és tisztviselők életszínvonala csökken, miközben a nagytőkések még jobban meggazdagodnak. A fogyasztói árak az 1970-es évek elejéhez képest átlagosan megduplázódtak, a lakbérek is több mint kétszeresére nőttek, és az ország számos vidékén nagy a lakáshiány, Különösen a gyermekes családokat és az alacsony jövedelműeket sújtotta keményen a nagy áremelés. Ugyanakkor a magas jövedelműek, a vagyonosok helyzete még jobb lett, és a nagytőke – a svéd finánctőke – busás haszonra tett szert. A svéd tőkekivitel évről évre nőtt, és a svéd nagyvállalatok ma felerészben más országokbeli dolgozókat alkalmaznak, mialatt a svédek százezrei maradnak munka nélkül.

Elvtársak! A munka mindannyiunk életének alapja, Svédországban ma mégis a tőke haszonigényének van alárendelve. Országunk nehéz válsága csak mélyül azáltal, hogy 1976 óta polgári kormánya

van, amely tudatosan a munkásosztályra akarja hárítani a válság minden terhét.

A múlt évi országgyűlési választások során pártunk nagy sikereket ért el és szavazatainak számát további 50 000-rel növelte. Képviselőink száma a svéd parlamentben 17-ről 20-ra nőtt. Ez a siker azonban sajnos nem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy a polgári pártokat kisebbségbe szorítsuk. Svédország nehéz problémái nem oldhatók meg a régi szociáldemokrata modellű kormányhoz való visszatéréssel.

A svéd kommunista párt kidolgozta programját az 1980-as évekre, és ebben teljesen új politikát javasol, olyan radikális munkáspolitikát, amely a finánctőke és a kapitalista rendszer hatalmának megtörésére irányul. E program részét képezi többek között az árak és lakbérek emelésének azonnali megállítása; a bérből élő dolgozóknak bérkiegészítés nyújtása a reálbérek csökkenésének ellensúlyozására; a nyugdíjak és családi pótlékok emelése; a munkanélküliség leküzdése 100 000 új ipari munkaalkalom biztosítása révén. Pártunk a svéd osztálytársadalom ellen harcol annak érdekében, hogy a demokráciát szocialista demokráciává fejlessze, hogy az emberrel és a természettel folytatott rablógazdálkodást megállítsa, hogy mindenki számára biztosítsa a demokratikus szabadságjogokat. Következetesen munkálkodik a társadalom szocialista átalakulásáért, amely országunk történelmi és mély demokratikus hagyományain alapszik. Harcolunk az emberi jogok megsértése ellen, bárhol is forduljon elő.

Elvtársak! A Baloldali Párt–Kommunisták nagy nyugtalansággal figyeli a nemzetközi légkör ismételt romlását. Megnövekedett a hidegháborúhoz való visszatérés kockázata és ezáltal a fegyveres konfliktusok veszélye. Mindenki tudja, hogy ezért az Egyesült Államokat terheli a legnagyobb felelősség. Ebben a helyzetben sürgetőbb, mint valaha, hogy fokozzuk az enyhülésért, a leszerelésért és a békéért folytatott harcot. Ezért üdvözlünk megelégedéssel minden kezdeményezést e cél érdekében, országunk határain belül és kívül. Pártunk nevében nemrég Lars Werner elvtárs, pártunk elnöke gyors kezdeményezést követelt a svéd kormánytól annak érdekében, hogy létrejöjjön egy európai leszerelési konferencia. Hangsúlyozta, hogy egyetlen más kontinens sincs annyira elárasztva fegyverekkel, mint Európa. Földrészünkön

egy fegyveres konfliktus az egész emberi civilizáció bukásának kockázatához vezethet. Teljesítsük ezért a helsinki egyezmény határozatainak minden pontját és keressünk új utakat az európai katonai leszereléshez!

Az 1980-as évek előtt álló problémákat Svédországban, Magyarországon, az egész világon egyaránt csak demokratikus és szocialista irányzatú politikával lehet megoldani. Annak, hogy e problémák megoldására lehetőségünk nyíljék, első feltétele, hogy a béke fennmaradjon a világban!

(Elhangzott az Egyesült Izzóban tartott nagygyűlésen.)

Kurt Bachmann

a Német Kommunista Párt Vezetősége Elnökségének tagja

Kedves elvtársnők és elvtársak!

Az önök XII. kongresszusára olyan időszakban kerül sor, amikor az enyhülést, a népek békés egymás mellett élésének sikeres politikáját az amerikai imperializmus és szövetségeseinek kalandor erői fenyegetik a mi országunkban is. Az imperializmus azzal a NATO-döntéssel, amely új atomrakéták gyártására és földrészünk különböző tőkésországaiba – közöttük a Német Szövetségi Köztársaságba – való telepítésére irányul, veszélyezteti a békét, az enyhülést és együttműködést.

A rakétákkal kapcsolatos NATO-határozat a Német Szövetségi Köztársaságot azoknak a középhatósugarú atomrakétáknak a kilövőállásává változtatja, amelyek a szocialista országok – mindenekelőtt a Szovjetunió – ellen irányulnak. Figyelmen kívül hagyva a német földről elindított két világháború tapasztalatait, a parlamentben képviselt pártok – a Szociáldemokrata Párt, a Szabaddemokrata Párt, valamint a Kereszténydemokrata Unió és a Keresztény Szociális Unió – súlyos felelősséget vállaltak magukra, amikor beleegyeztek a Pentagon által sugalmazott NATO-döntésbe, melynek célja a fennálló katonai egyensúly felborítása és a katonai erőfölény visszaszerzése.

A Szovjetunió ezzel szemben egyoldalúan csökkentette a Német Demokratikus Köztársaságban állomásozó csapatait, számos javaslatot terjesztett elő a fegyverkezési verseny megállítására és a leszerelési

intézkedésekre. A NATO határozata olyan kihívás a kommunista és munkáspártok, valamennyi imperialistaellenes és békeszerető erő számára, amely közös cselekvést kíván. Tetézi e kihívást az is, hogy ezekben a hetekben az imperializmus nagyszabású kísérletet tesz arra, hogy az afgán népnek nyújtott, testvéri szolidaritásból fakadó szovjet segítséget ürügyként felhasználva elterelje a figyelmet az új középhatósugarú atomrakétákra vonatkozó baljóslatú határozatról. E szovjetellenes hazugsághadjárattal az Egyesült Államok és más tőkésországok uralkodó körei arra törekszenek, hogy az utóbbi években elvesztett pozícióikat visszaszerezzék.

Az a véleményünk, hogy a 80-as évek fordulóján a nemzetközi helyzet bonyolultabbá válása nem annak következménye, hogy a Szovjetunió államközi szerződés alapján, az ENSZ Alapokmányával összhangban, szolidaritásból segítséget nyújtott Afganisztánnak. A nemzetközi helyzet éleződéséért az imperialistákat, mindenekelőtt az Egyesült Államok imperialista köreit terheli a felelősség.

Az imperialisták jóval az afganisztáni események előtt, 1978 májusában fogadták el a washingtoni NATO-csúcstalálkozón hosszú távú fegyverkezési programjukat. Még az afganisztáni események előtt elhatározták, hogy új támaszpontokat létesítenek a világ különböző részein, a szocialista közösség országai körül már létrehozott 2500 amerikai támaszponton kívül. Jóval az Afganisztánban és körülötte lejátszódó események előtt elkezdték békét veszélyeztető cinkos együttműködésüket a pekingi maoista vezetőkkel, és már korábban fagyasztották be a SALT–II egyezmény ratifikálását is. Ezek a cselekedeteik képezik a feszült nemzetközi helyzet okát és ezt semmilyen hazugsággal nem tudják leplezni!

A Német Kommunista Párt szolidáris Afganisztán forradalmi erőivel, amelyek széles körű szövetségi politikával antifeudális nemzeti-demokratikus forradalmuk új szakaszát nyitották meg. Szolidárisak vagyunk nemzeti függetlenségükért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért folytatott harcukkal. Szembefordulunk az imperialista gazdasági bojkott minden formájával, ellenezzük a Moszkvai Olimpiai Játékok bojkottját, amelyet az Egyesült Államok kezdeményezett. Síkraszállunk azért, hogy a Nyári Olimpiai Játékok a béke és a népek barátságának ünnepévé váljon.

Nem szabad visszatérni a hidegháborúhoz, szükség van az enyhülési politika, a szocialista országokkal fenntartott jó viszony következetes folytatására. Nem akarjuk, hogy az enyhülés eredményeit kockára tegyék. Most arra van szükség, hogy a Német Szövetségi Köztársaság szabaduljon meg az amerikai imperializmus befolyásától és népe saját létérdekeinek megfelelő nemzeti politikát folytasson.

Kedves elvtársnők és elvtársak! Mi a Német Szövetségi Köztársaságban nagy vitát folytatunk arról, hogy milyen irányban fejlődjék országunk és kinek a javát szolgálja a tudományos-technikai forradalom. A kérdés most az, hogy hazánk ismét olyan országgá váljék-e, amelyben a legreakciósabb jobboldali erők a hangadók, s amelyben a demokratikus jogokat tovább csorbítják, amely kifelé hegemón és terjeszkedő igényeit akarja érvényesíteni, vagy pedig olyan ország legyünk, amely elkötelezett a béke, a szabadság és a haladás mellett. Aggodalommal látjuk, hogy a reakciós erők, a monopoltőke és a bonni pártok vezetése országunk jobbra tolódását akarják előmozdítani. A tőkés válság terheit növekvő mértékben hárítja át a dolgozókra. Hivatalosan továbbra is több mint egymillió munkanélkülit tartanak nyilván országunkban, a valós szám azonban ötven százalékkal nagyobb. Emelkedik a létszükségleti cikkek, a lakbérek, a villany és a gáz ára. A jobbra tolódással párhuzamosan egyre harciasabbá válik a neofasizmus. Ezért pártunk, együtt a többi antifasiszta és demokratikus erővel, nagy tüntetéseket tervez az európai népek fasizmus alól történt felszabadulásának 35. évfordulója alkalmából és támogatja azt a kezdeményezést, amely egy antifasiszta kongresszus összehívását javasolja.

Tiltakozunk a demokratikus tanárok, vasutasok, postások és ápolónők foglalkoztatási tilalmának alkotmányellenes gyakorlata, valamint a besúgások ellen, ami az üzemekben és irodákban a munkások, az üzemi tanácstagok, a szakszervezeti funkcionáriusok, az egyetemeken és főiskolákon pedig a hallgatók ellen tömegméretekben folyik.

Mi, a Német Szövetségi Köztársaság kommunistái, az előttünk álló időszakban a monopóliumok hatalmának korlátozásáért, a demokratikus és társadalmi haladáshoz vezető fordulatért harcolunk. Úgy véljük, ezzel nemcsak saját népünket, hanem Európa többi népét is szolgáljuk.

(Elhangzott a Budapesti Műszaki Egyetemen rendezett nagygyűlésen.)

Jakob Lechleiter
a Svájci Munkapárt Politikai Bizottságának tagja

Kedves magyar barátaink, elvtársnők, elvtársak!
A Svájci Munkapárt Központi Bizottsága és pártunk valamennyi tagja küldi önöknek szívélyes üdvözletét. Sok sikert kívánunk a kongresszusuknak! Kívánjuk, hogy ez a tanácskozás jó eredményeivel új lendületet hozzon a népgazdaság további gyarapításához, a szocialista társadalom fejlesztéséhez.

Pártjainkat hosszú évek óta baráti szálak fűzik egymáshoz, és nagy figyelemmel kísérjük országuk fejlődését. A szocialista országok gazdasági, kulturális és társadalmi haladása a mi harcunkat is segíti, mert hozzájárul a kommunistaellenes propaganda érveinek megcáfolásához. Megértéssel fogadjuk nehézségeiket is, amelyeket le kell gyűrniük és amelyekről nyíltan beszélnek e kongresszuson. Üdvözöljük Magyarország békét szolgáló külpolitikáját, a szabadságukért és függetlenségükért küzdő népek iránti szolidaritását.

Egy idő óta ismét éleződött a nemzetközi helyzet, mert a reakció, főként az amerikai imperializmus a helsinki konferencia eredményeinek megsemmisítésére törekszik. A szocialista országokat, mindenekelőtt a Szovjetuniót új fegyverkezési versenybe akarja kényszeríteni. Ez roppant terheket ró sok országra és gátolja a nemzetközi enyhülést, viszont hatalmas hasznot hoz a hadiipari monopóliumoknak. A NATO úgynevezett „pótlólagos fegyverkezési határozataiban" ez a politika testesül meg. A középhatósugarú atomrakéták tervezett európai állomásoztatása hallatlanul veszélyes földrészünk népeire. Az amerikai imperializmus jóval az afganisztáni események előtt rátért erre a politikára. Pártunknak ezért az a véleménye, hogy Európa kis államai, mindenekelőtt a semleges országok, mint például Svájc, sokat tehetnek azért, hogy tárgyalások útján enyhüljön a feszültség, és elérjük a fegyverrendszerek és a haderő csökkentését. Ezért követelünk kormányunktól olyan politikát, amely ezeket a célokat szolgálja.

Elsősorban arról van szó, hogyan járul hozzá Svájc a helsinki konferencia folytatását képező madridi konferencia megfelelő előkészítéséhez, hogyan él a más kormányokkal kialakítható kapcsolatok lehetőségével, és hogyan szegül ellen annak az amerikai vagy más oldalról

jövő nyomásnak, amely a Szovjetunió ellen és arra irányul, hogy gazdasági és kulturális bojkottra, valamint a moszkvai olimpiai játékok bojkottálására ösztönözzön. Ez utóbbi próbálkozások élezik a nemzetközi helyzetet, és nem egyeztethetők össze országunk semlegességével. Pártunk ezért elsőrangú feladatának tekinti a békéért, a politikai és katonai enyhülésért folytatott harcot és erre hívja fel az egész haladó emberiséget.

Nálunk mások a dolgozók időszerű problémái mint önöknél. Mi a munkalehetőségek biztosításáért harcolunk. Országunkat sem kíméli meg a kapitalizmus általános válsága. Több mint harminc évig tartó konjunktúra után, amely a nagytőkének óriási profitot hozott, néhány év alatt több mint 300 000 munkahelyet szüntettek meg. Ennek a folyamatnak a fő áldozatai mindenekelőtt a külföldi munkások – akik közül kétszázezernek kellett elhagynia Svájcot –, valamint a nők és a fiatalok. Megkísérlik, hogy a tömegfogyasztási cikkek adójának emelésével, a betegbiztosításra és a nyugdíjakra fordított szociális kiadások csökkentésével a válság összes terhét a dolgozókra hárítsák. Ugyancsak csökkentették a tudományra és a kutatásra, a népiskolákra, valamint az egyetemi hallgatók ösztöndíjára fordított összegeket.

Pártunk határozottan harcol e politika ellen és síkraszáll a dolgozó nép létfeltételeinek javításáért. Politikánk célja az, hogy erősödjék a baloldali erők egysége és széles antimonopolista mozgalom bontakozzék ki.

Szolidárisak vagyunk minden néppel, amely függetlenségéért, szuverenitásáért és a társadalmi haladásért küzd, és olyan új gazdasági világrendet követelünk, amely szabad fejlődést tesz lehetővé a harmadik világ országai számára. Szolidaritástól vezérelve harcolunk a hazánkban élő nagyszámú külföldi munkás jogaiért, akik munkásosztályunk jelentős részét alkotják.

(Elhangzott a Budapesti Műszaki Egyetemen rendezett nagygyűlésen.)

Carel Van Dillen

a Holland Kommunista Part Kozponti Bizottsaganak tagja

Kedves Elvtársak!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy felszólalhatok ezen a gyűlésen mint a Holland Kommunista Párt vezetőségének tagja s egyben küldöttje a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusára. Pártunk nagy figyelemmel kíséri a kongresszust annak tudatában, hogy ez nagy jelentőséggel bír a magyar szocialista társadalom további fejlődése szempontjából. Az a tény, hogy pártunk képviselteti magát az önök kongresszusán, tükrözi, mekkora jelentőséget tulajdonítunk a pártjainkat egymáshoz fűző kötelékek erősítésének a békéért, a nemzetközi enyhülésért és a haladásért folytatott közös harc jegyében.

Mi, holland kommunisták, jól látjuk, hogy a jelenlegi szakaszban arra van szükség, hogy – különösen itt, Európában – minden erőnket a béke megőrzésére összpontosítsuk. Bizonyára emlékeznek rá, hogy az utóbbi években az amerikai militarizmus és a NATO részéről a fegyverkezési verseny szítására tett újabb kísérletek kapcsán Hollandiában tömegmozgalom bontakozott ki az atomfegyverkezés ellen. A Holland Kommunista Párt kezdeményezésére kommunisták, szocialisták, haladó hívők és számos más erő tömeges fellépésére került sor, s a holland parlament ennek következtében kénytelen volt többségi határozattal elutasítani a neutronbomba gyártását és telepítését. Alig néhány hónapja pedig ez az ellenállás – az Egyesült Államok és a NATO minden nyomása ellenére is – új, erőteljes és tömeges tiltakozássá fejlődött az újabb atomrakéták telepítése ellen.

E békevágy sokrétű megnyilvánulására különösen ezekben a hónapokban, hazánk felszabadulásának 35. évfordulója kapcsán kerül majd sor. Most 35 éve, hogy véget ért hazánk német fasiszta megszállása, hogy véget ért a második világháború, amely oly sok borzalmat hozott az emberiségre. Ez az, ami különös erővel ébreszt rá bennünket, hogy a nukleáris fegyvereket, neutronbombákat fel kell számolni.

Hollandiáról és Magyarországról gyakran mondják, hogy Európa úgynevezett kis országai közé tartoznak. De mi úgy véljük, hogy éppen egy olyan országnak, mint Hollandia, lehet és kell előmozdítani az enyhülést, a fegyverkezési verseny mérséklődését.

Mi Hollandiaban a mindinkább válságba kerulő tőkés rendszer korulményei kozott élunk A tőke erői extraprofitjuk biztosítása érdekében minden lehetséges eszkozzel igyekeznek a válság kovetkezményeit a dolgozókra hárítani Ez a politika éles támadást jelent a lakosság életszínvonala, a nyugdíjasok, a szociális támogatásban részesulők jovedelmei ellen Hollandiában most ebben a pillanatban is tomeges sztrájkmozgalmak folynak e politika ellen, amelyek keretében azt kovetelik, novekedjék a lakosság vásárlóereje, ahelyett, hogy azt még inkább megnyírbálnák Ezt a fellépést indokolja tobbek kozott a monopóliumok és a bankok állandó árfelhajtó tevékenysége is. Jellemző továbbá a hollandiai helyzetre a novekvő munkanélkulíség, kulonösen a fiatalok és a nők korében. Emellett kísérletek történnek a hosszú és kemény harcok árán kivívott demokratikus jogok aláásására is.

Mikozben országunkban tobb alapvető iparágat – így a hajóépítő- és a textilipart, de sok más uzemet is – felszámolnak, mikozben egyre kevesebb pénz jut oktatásra és szociális célokra, a fegyverkezési kiadásokat mind magasabbra emelik. Ez egyenlő a dolgozók által előteremtett adók szemérmetlen tékozlásával.

Ebben a helyzetben a Holland Kommunista Párt reális alternatívát kínál, s igyekszik megvilágítani az ország dolgozói számára a fegyverkezés mérséklésének szukségességét, már csak azért is, hogy ezáltal nagyobb osszegek szabaduljanak fel az oktatás, a lakásépítés, a béremelés s a jobb szociális ellátás céljaira Elengedhetetlen, hogy megálljt kiáltsunk a fegyverkezési politikának

Tisztelt elvtársak! Valamennyiunknek egy az érdeke: béke és biztonság Önoknek is itt, Magyarországon Azért, hogy tovább épithessék a szocializmust, hogy új gyárakat létesíthessenek, hogy fejlődhessen a tudomány és a technika, hogy további jelentős naladást érhessenek el minden teruleten Éppen ezért kozos békevágyunk oszthatatlan.

Meggyozódésunk, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt XII kongresszusa ujabb lepest jelent majd a magyar nemzet minden irányú fejlódése utjan A holland kommunisták további sikereket kívánnak ehhez, s ennek szellemében szeretném tolmácsolni onoknek a Holland Kommunista Párt legforrobb, elvtársi udvozletét

(Elhangzott az orkenyi Feher Akac Termelőszovetkezetben tartott nagygyűlesen)

Andreasz Fantisz
a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja (AKEL)
Központi Bizottságának főtitkárhelyettese

Drága elvtársaink!

Küldetésünk, hogy átadjuk az önök XII. kongresszusának, a Magyar Szocialista Munkáspártnak és a magyar népnek pártunk, a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja Központi Bizottsága s valamennyi ciprusi kommunista szívélyes üdvözletét.

Pártunk és népünk forró köszönetét tolmácsoljuk azért a szolidaritásért és támogatásért, amelyet az önök pártja, kormánya és a Magyar Népköztársaság egész népe nyújt a súlyos megpróbáltatások közt is keményen küzdő ciprusi népnek.

A nemzetközi imperializmus körei erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy megrontsák az enyhülés légkörét és visszafordítsák a történelem kerekét a hidegháború és egy új fegyverkezési hajsza irányába. Ezt a célt szolgálja az a nagyhangú kampány, amelyet az imperialisták, élükön a Pentagonnal és a hadiipari körökkel a Szovjetunió Afganisztánnak nyújtott segítségével kapcsolatban indítottak.

Ezzel kívánják az imperialisták álcázni valódi céljaikat, amelyek a következők: rossz hírbe hozni és elszigetelni a szocializmus hatalmas országát, a Szovjetuniót; felújítani ebben a térségben régi katonai szövetségi rendszereket; igazolni fegyverkezési programjukat és katonai erőik fokozását a világ különböző térségeiben; megfélemlíteni a világ népeit, s megfosztani őket annak lehetőségétől, hogy segítséget kérjenek és kapjanak a baráti országoktól – s mindenekelőtt a szocialista országoktól – ahhoz a harchoz, amelyet függetlenségük és területi sérthetetlenségük megvédéséért vivnak a külföldi beavatkozással és agresszióval szemben.

Pártunk az első pillanattól fogva kifejezte szolidaritását Afganisztán népe iránt, amely az Afgán Népi Demokratikus Párt és a kormány vezetésével küzd az áprilisi forradalom vívmányainak és a nép létérdekeinek védelmezéséért. Kifejeztük fenntartás nélküli megelégedésünket és egyetértésünket azzal a segítséggel, amelyet a szocializmus élenjáró országa, a Szovjetunió nyújtott Afganisztánnak, amikor a két ország között fennálló baráti, együttműködési és kölcsönös segély-

nyújtási egyezmény alapján eleget tett a törvényes afgán kormány kérésének. Ezt az akciót mi a proletár internacionalizmus és szolidaritás gyakorlati megnyilvánulásának tekintjük.

Kedves elvtársak! Ciprus jelenleg történelmének legkritikusabb fordulópontját éli. Az imperializmusnak, esetünkben a brit gyarmatosítók vezetésével, sovinizmust szítva sikerült 1960-ban Ciprusra kényszerítenie egy megcsonkított függetlenségű rendszert, „szuverén" angol katonai támaszpontok nyűgével s egy olyan alkotmánnyal, amelynek jellemző ismérvei a ciprusi görögök és a ciprusi törökök közötti széttagoltság.

A Ciprusi Köztársaság független létének egész időszakában az amerikai és a NATO-imperializmus politikája arra törekedett, hogy Ciprust a NATO befolyása alá vonja, modern termonukleáris rakétatámaszponttá, elsüllyeszthetetlen repülőgép-anyahajóvá változtassa, hogy Ciprus az imperializmus hídfőállásává és ugródeszkájává váljék a szomszédos arab népekkel szemben, a Közel-Kelet országai, a Szovjetunió és más szocialista országok ellen, hogy kiszolgálja az imperialisták nemzetközi stratégiai terveit és rablógazdasági érdekeit.

A ciprusi nép állhatatosan és határozottan küzdve meghiúsította az imperializmus különböző formájú, egységbontó és hódító terveit. 1974 nyarán azonban sikerrel járt a Ciprus elleni imperialista összeesküvés. Több ezren vesztették életüket, s Ciprus területének 40%-a azóta is török megszállás alatt van. Mintegy harmincezer főnyi, legmodernebb amerikai NATO-fegyverekkel felszerelt, támadó jellegű haderő állomásozik a szigeten. Körülbelül kétezer személy sorsa ismeretlen, és kétszázezer ciprusi görögnek kellett elhagynia otthonát. Több, mint ötvenezer törököt telepítettek át s helyeztek az elűzött ciprusi görögök otthonába és vagyonába. Azokat a ciprusi törököket pedig, akik a törvényes kormány által ellenőrzött területeken laktak, erőszakkal vagy csellel áttelepítették a megszállt területekre. A török katonai jelenlét azzal fenyeget, hogy Ciprust végérvényesen kettéosztják.

Az imperializmus arra törekszik, hogy a ciprusi kérdést levegyék az ENSZ napirendjéről és minden lehetőt megtesznek, hogy megtorpedózzák a ciprusi görögök és a ciprusi törökök közötti tárgyalásokat. Azon mesterkednek, hogy a ciprusi kérdést a NATO keretei közé szorítsák, s ennek az agresszív szervezetnek a keretein belül, vagy egy

Camp David-i típusú értekezleten oldják meg azt, saját, népellenes érdekeiket juttatva érvényre.

A Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja olyan megoldásért küzd, amely biztosítja a Ciprusi Köztársaság függetlenségét, szuverenitását, területi sérthetetlenségét és el nem kötelezettségét, amely alkotmányos felépítése szerint két népközösségű, kettős területi felosztású szövetségi államban valósul meg. Ez a megoldás biztosítja a török és valamennyi más külföldi csapat kivonását Ciprusról s Ciprus demilitarizálását. Szentesíteni kell a ciprusi görögök és törökök számára a biztonságos, önkéntes hazatelepülés jogát, a vonatkozó ENSZ-állásfoglalások szellemében biztosítani kell az eltűntek felkutatását.

Rendületlenül meg vagyunk győződve arról, hogy egy ilyen megoldás megfelel egész népünk, valamint az egyetemes béke és a nemzetközi enyhülés érdekeinek.

Kongresszusuk szónoki emelvényéről kifejezzük pártunk és népünk háláját és köszönetét a testvérpártoknak, az el nem kötelezett és a szocialista országoknak, s mindenekelőtt a Szovjetuniónak a harcunkhoz nyújtott értékes szolidaritásért és segítségért. Mindez megerősíti azt a meggyőződésünket, hogy kemény és nehéz harcunkban nem vagyunk egyedül. Megacélozza hitünket, hogy a kis Cipruson nem válnak valóra az imperializmus hódító tervei, Cipruson a győzelem a népé lesz! S ez a nép közösen dolgozva és harcolva meg fog teremteni minden polgára számára egy szabad, békés és boldog közös hazát. S ez a haza a béke, a barátság és az egyetértés hídja lesz, amely összeköti majd a Közel-Kelet és a világ népeit.

(Elhangzott az orkényi Fehér Akác Termelőszovetkezetben tartott nagygyűlésen.)

Francois Hoffmann
a Luxemburgi Kommunista Part
Vegrehajtó Bizottsaganak tagja

Tisztelt elvtársnők és elvtársak, kedves barátaink!

A Luxemburgi Kommunista Párt és valamennyi luxemburgi kommunista nevében szeretném átadni önöknek testvéri, harcos üdvözle-

tünket. Pártjaink a kölcsönös tisztelet alapján és a proletár internacionalizmus elveinek megfelelően régóta szoros elvtársi és testvéri kapcsolatokat ápolnak. Olyan kapcsolatokat, amelyek a következő években mindkét fél előnyére tovább fejlődnek majd.

A luxemburgi kommunistákat az egység szoros szálai fűzik a magyar munkásosztályhoz és pártjához. Nemcsak azért, mert történelmi céljaink közösek, hanem azért is, mert a társadalmi, szociális és demokratikus változásokért vívott harcunkban tanulhatunk magyar elvtársaink tapasztalataiból.

Kádár János elvtársnak a Központi Bizottság nevében a XII. kongresszus elé terjesztett beszámolója reálisan közelíti meg a fejlett szocialista Magyarországon megoldásra váró problémákat. Minden bizonnyal a legfontosabb és legdöntőbb az, hogy a beszámoló pozitív és optimista, a magyar nép előtt feltárja a jövendő magasabb életszínvonal és a humanista és szocialista értékek további kibontakozásának távlatait. Melyik nyugati államférfi mutathatna fel ma ilyen pozitív mérleget, melyik polgári politikus tudná a jövőt ennyi optimizmussal felrajzolni? Bármilyen nehézségek jelentkeznek is a szocialista társadalom építésében, ne feledjük, hogy a tőkés rendszer, az embernek ember által való kizsákmányolása történelmileg túlhaladott, s hogy a szocializmus az egyetlen igazságos és emberi társadalom.

Éleződik a kapitalista világ gazdasági, politikai, szociális és erkölcsi válsága. A munkanélküliség kísértete, amelyet az idősebb magyar dolgozó nemzedék még ismerhetett, újból bejárja a tőkés világot, minden olyan országot, ahol a munkásosztály még nem győzött. Kilátástalan a fiatalok millióinak helyzete, álomvilágba menekülnek, az álértékek és a kábítószerek rabjai, a holnaptól való szörnyű félelem egész generációkat taszít az erkölcsi hanyatlás útjaira.

Eközben egyre világosabb, hogy a kommunisták alkotják azt a politikai és erkölcsi erőt, amely megmutatja az emberiség fennmaradásának egyetlen alternatíváját, a szocialista társadalmat. Különbözőek a harc formái, a szocialista átalakulás útjai. Azonban nem téveszthetjük szem elől fő célunkat, azt, amit a magyar munkásosztály a többi társadalmi réteggel szövetségben hazájában már megvalósított. A létező szocializmus hozzájárulása a világ forradalmi folyamatához ma döntő jelentőségű és az lesz a jövőben is.

Tisztelt elvtársak! Korunkban, amikor az amerikai imperializmus a hidegháború legsötétebb éveihez szeretné visszaforgatni a történelem kerekét, különös jelentősége van a világméretű enyhülésért, Európa és a világ más részeinek békéjéért és biztonságáért folyó harcnak. A szocialista országok kezdeményezte helsinki konferencia az államközi kapcsolatok új korszakát nyitotta meg. Az amerikai imperializmus és a hidegháború visszaszorult, a politikai és katonai enyhülés eszméje megszilárdult. A Carter-kormány azonban fel akarja tartóztatni ezt a folyamatot és új formában akarja életre kelteni a szocialista országok ellen folytatott, már sokszor csődbe jutott politikát. Nagy veszélyt rejt a világ békéjére az a határozat, amellyel rákényszerítik a nyugat-európai NATO-államokra az új atomrakéták állomásoztatását. Nyugat-Európa katonai felfegyverzése provokatív kihívás a földrész népeivel szemben. A felfegyverzés növeli a nukleáris háború veszélyét és pusztulással fenyeget minden civilizációt.

A luxemburgi kommunisták elsőrendű feladatuknak tekintik a békéért vívott harcot. Üdvözöljük a Szovjetunió és az SZKP békepolitikáját, és nagyra értékeljük a Magyar Szocialista Munkáspárt és a Magyar Népköztársaság ezirányú tevékenységét.

A luxemburgi kommunisták harcolnak országuk munkásosztályának és dolgozóinak politikai, gazdasági és szociális jogaiért. Soha nem szegték kedvüket átmeneti kudarcok, szektásság és jobboldali elhajlás, következetesen kitartanak a marxizmus–leninizmus elvei mellett. Pártunk ma már országunk politikai életének szerves része. Parlamenti és parlamenten kívüli harcában egyaránt arra törekszik, hogy összehangolja a haladó erők akcióit a monopolkapitalizmus ellen a demokráciáért, a társadalmi haladásért vívott harcban.

Pártunk bízik a létező szocializmus erejében, mert ez a rendszer sajátos feltételeinkkel összhangban meghozhatja népünknek a történelmi fordulatot. Bizalmunkat erősítik a létező szocializmus nagy politikai, gazdasági, szociális és társadalmi sikerei, amelyek viszonylag rendkívül rövid idő alatt bizonyították életképességét és dinamizmusát.

A luxemburgi kommunisták a legélesebben elítélik a kínai vezetés soviniszta és szovjetellenes politikáját, a forradalmi Vietnam elleni felháborító agresszióját és az amerikai imperializmussal együtt az afgán forradalom aláaknázására irányuló törekvését. A luxemburgi

kommunisták üdvözlik az afgán forradalomnak nyújtott szovjet segítséget. Az afgán nép számára lehetőség nyílt arra, hogy döntsön sorsáról és lerázza magáról a neokolonializmus minden fajtáját. A Szovjetunió döntése az aktív, testvéri szolidaritás kifejezője, fontos hozzájárulás a világ békéjéhez ebben a térségben.

(Elhangzott a Láng Gépgyár Művelődési Házában tartott barátsági nagygyűlésen.)

Kaj Hansen

a Dán Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja

Kedves elvtársak!

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusán részt vevő Dán Kommunista Párt küldöttsége üdvözli a magyar kommunistákat, a szocialista Magyarország valamennyi dolgozóját. Kívánunk önöknek további sikereket a kongresszus által meghatározott célok teljesítéséhez, a szocialista Magyarország további fejlődéséhez, az egész magyar nemzet jólétének emeléséhez.

A dán kommunisták mindig nagy tisztelettel és baráti érzésekkel viseltettek a magyar nép és a Magyar Szocialista Munkáspárt iránt. Tudjuk, hogy eredményeik nem csupán a magyar nép győzelmei, hanem a szocializmus teremtő erejének bizonyítékai is, amelyek bátorítást és ösztönzést adnak és adhatnak a világ valamennyi dolgozó népének. Az önök harca is hozzájárulást jelent a nemzetközi munkásmozgalom erősítéséhez, amelynek a fontosságáról mi hasonlóképpen gondolkodunk, mint önök.

Nyilvánvaló, hogy a szocialista társadalom felépítése nem problémamentes. A kapitalista országokban végbemenő válság rá veti árnyékát a szocialista országokra is, a szocializmus építését és további fejlesztését azonban nem állíthatja meg.

Nálunk Dániában a munkásosztály és a Dán Kommunista Párt kemény, antimonopolista harcot folytat. Az államhatalom szorosan együttműködik a monopóliumokkal és a dolgozó emberek érdekeivel ellentétes politikát igyekszik megvalósítani, miközben a monopóliumoknak kedvez és a profitot nem korlátozza. Dániában jelenleg

160 ezer munkanélküli van, ezeknek a fele olyan fiatal, akik nem régen kerültek ki az iskolákból. A reakció a munkanélküliek érdekei ellen dolgozik, és a szociáldemokrata kisebbségi kormány csökkenti támogatásukat, valamint a szociális kiadásokat. A dán kormány a nagytőkét szolgálja. Beavatkozik a munkapiaci bértárgyalásokba a munkaadók oldalán, aminek eredményeképpen bérstopot vezetnek be és a munkásokat megfosztják elemi szakszervezeti jogaiktól. A spekulánsok viszont vígan élősködnek, és Dánia közös-piaci tagsága azt eredményezi, hogy a dán vállalatok külföldi tőketulajdonosok kezébe kerülnek.

A kormány politikájával szemben az ellenállás gyorsan erősödik. Sokan sztrájkolnak nap mint nap, és ezek a sztrájkok mindinkább politikai jelleget öltenek. A szocialista országokban, így az önök országában elért eredmények is segítséget jelentenek a mi harcunkban, hitet és bizalmat adnak a munkásosztálynak saját ereje és a marxizmus-leninizmus ereje iránt.

Kedves elvtársak! A NATO-nak az „eurorakéták" felállítására vonatkozó határozata adott esetben Európát atomháború színhelyévé változtathatja. Az imperialista erők a mi országunkban és más NATO-országokban is a kormányok részéről a „tartózkodás"-ban megnyilvánuló ellenállást elsöpörték. Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy az enyhülési folyamatot, amelyet a béke erői évtizedek során kiharcoltak, nem lehet megállítani. Ha a NATO-határozatot hatásosan felfüggeszthetjük, az út nyitva áll az európai középhatósugarú rakétákról való tárgyalásokhoz, és ezáltal a béke földrészünkön újból biztosítva lesz. A békés egymás mellett élés és az enyhülés az egyedüli járható út.

Az imperialistáknak egyszer s mindenkorra tudomásul kell venniök, hogy hiábavalóak az afganisztáni forradalom elleni fellépéseik és azon törekvéseik, hogy ezt a helyzetet kihasználva pozícióelőnyre tegyenek szert. Az afganisztáni forradalom iránt megnyilvánuló nemzetközi szolidaritás az imperializmus agressziós terveit meghiúsítja, és erősíti a békés egymás mellett élésért folytatott harcot. Az amerikai imperializmus saját hibáit háborús hisztéria keltésére használja fel. Újabb gátakat akar emelni a békés együttműködés, a kereskedelem, a kulturális együttműködés, a sportjátékok elé. A háborús hisztéria a népek békeakaratával találja magát szemben. A hisztéria szítói meg fognak

ismerkedni a dolgozó népek nemzetközi összefogásának keménységével és erejével.

Kedves elvtársak! Örülünk annak, hogy a pártjaink egyetértenek e döntő időkben az imperializmus háborús erejének megfékezése kérdésében. A nemzetközi kommunista mozgalom egysége a legfontosabb biztosítéka a béke, a demokrácia és a szocializmus győzelmének.

(Elhangzott a Láng Gépgyár Művelődési Házában tartott nagygyűlésen.)

Paul Agius

a Máltai Kommunista Párt Központi Bizottságának titkára

Kedves elvtársnők, elvtársak!

Pártunk most először képviselteti magát a Magyar Szocialista Munkáspárt kongresszusán. Engedjék meg, hogy a kongresszus valamennyi küldöttének és rajtuk keresztül minden magyar kommunistának, az egész magyar népnek tolmácsoljam Málta Kommunista Pártja Központi Bizottságának forró testvéri üdvözletét.

A máltai kommunisták és az ország más haladó erői elismeréssel és szolidaritással tekintenek a Magyar Népköztársaságra. Országuknak a fasizmus alóli felszabadítása óta eltelt 35 év alatt önök történelmi sikereket értek el a szocialista építőmunkában. Ma erős szocialista iparral és hatékony mezőgazdasággal büszkélkedhetnek. Ezt a hatalmas fejlődést a marxista–leninista párt vezetésével, az erős és öntudatos munkásosztály, az egyre erősödő szocialista demokrácia és a mind szorosabb szocialista egység útján érték el. Az MSZMP XI. kongresszusán elfogadott programnyilatkozattal összhangban nemzeti programmá vált a fejlett szocialista társadalom építése. Ennek a kongresszusnak az előkészítéseként önök reálisan értékelték a helyzetet, megjelölték a problémákat és tökéletesítették az azok megoldását szolgáló módszereket. Ezeket az előkészületeket az egység szelleme serkentette.

A máltai kommunisták nagyra értékelik az önök külpolitikáját, melyet a proletár nemzetköziség határoz meg. Az MSZMP szoros szövetségben a Szovjetunió Kommunista Pártjával és a szocialista közösség többi országának pártjaival következetesen küzd az egész

emberiség haladásának ügyéért, a szocialista országok békéjéért és fejlődéséért. Nagyra értékeljük a tőkésországok kommunista és munkáspártjainak nyújtott szolidaritásukat, a haladó, forradalmi és nemzeti felszabadító mozgalmaknak a világ minden részében biztosított támogatásukat. Értékeljük Vietnam, Laosz és Kambodzsa, Ciprus és a palesztin nép iránt tanúsított szolidaritásukat, valamint azt a támogatást, amelyet kifejezésre juttattak az Afgán Népi Demokratikus Párt vezette afganisztáni forradalmi erők harca iránt.

Elvtársak! A NATO vezetőinek az a vészterhes döntése, hogy középhatósugarú rakéták új rendszerét kívánják telepíteni Nyugat-Európába, súlyosan fenyegeti az enyhülés eredményeit és felidézi egy új hidegháborús korszak eljövetelének lehetőségét. A máltai kommunisták számos kezdeményező lépést tettek tiltakozásul e fenyegetés ellen, valamint azért, hogy megmagyarázzák a máltai népnek az ebben a lépésben rejlő veszélyeket; azt, hogy ez a lépés az egész emberiség létét fenyegeti. Miként önök, mi is bízunk benne, hogy a realitásokkal számoló felelős uralkodó csoportok Nyugat-Európában nem lépnek a hidegháború felé vezető útra. Miként önöket, minket is aggaszt a kínai vezetés nacionalista, szocialistaellenes és imperialistabarát külpolitikája, amely ellentmond a népek, így a kínai nép érdekeinek is.

A fiatal Máltai Köztársaság a brit haderők eltávozása első évfordulójának megünneplésére készül. Ezek a haderők 180 esztendeig tartózkodtak szigetünkön. Ezalatt a 180 év alatt gazdaságunkat teljes mértékben a brit imperializmustól függő és annak teljesen kiszolgáltatott gazdasággá alakították. Az ország iparosodása a munkáspárt kormányzásának tíz évében lendült fel. Az iparra még mindig a hagyományos könnyűipar, főleg a textilipar fejlődése jellemző, ezért sokat szenvedett az ezekben a szektorokban bekövetkezett világpiaci hullámzásoktól.

A máltai kommunisták arra törekednek, hogy a nemzeti demokratikus mozgalom élére álljanak, annak szocialista orientációt adjanak. A szocialista országok együttműködésének fontos szerepe lehet abban, hogy ez az út sikeres legyen. Együttműködésünk máris jelentős, különösen egészségügyi téren: magyar szakértők és tanácsadók már régóta dolgoznak országunkban. Szélesebb együttműködésre törekszünk minden szinten, többek között gazdasági kooperációra is, mivel jelenleg erre van legnagyobb szüksége országunknak.

Kedves elvtársak! Kívánok sok sikert önöknek a következő ötéves terv feladatainak végrehajtásában és sok sikert és boldogságot munkájukban.

Éljen a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa!

Éljen a szocialista közösség egysége, a világ békéjének és az emberiség haladásának biztosítéka!

Éljen a proletár nemzetköziség!

(Elhangzott a Láng Gépgyár Művelődési Házában tartott nagygyűlésen.)

1980. március 27.

Lendvai Miklós

az MSZMP Zalaegerszegi járási Bizottságának első titkára

Tisztelt kongresszus!

A párt vezető szerepének érvényesítésében fontos feladatok hárulnak a járási jogú pártbizottságokra, amelyek kulcsfontosságú szerepet töltenek be a megyepolitika kialakításában és végrehajtásában, valamint a községi, üzemi pártszervek és alapszervezetek irányításában.

A decentralizálásnak megfelelően megyénkben mintegy száz községi, üzemi pártbizottság, illetve pártvezetőség jött létre, amelyek az alapszervezetek csaknem kétharmadát közvetlenül irányítják, és fokozatosan a terület politikai gazdáivá váltak. A járásokban végbement változások azonban a fejlődéssel együtt egy sor ellentmondást is felszínre hoztak. Ilyen például, hogy a termelőszövetkezetekben a pártszervezetek nem a gazdasági egység kialakult rendszerére épülnek, nem a jelentős munkahelyek, ágazatok szerint jöttek létre. A közigazgatási és a termelőszövetkezeti egység nem mindenütt esik egybe, ezért a pártszervek és -szervezetek nehezen tudják a község- és gazdaságpolitikai feladatokat irányítani, összehangolni.

A pártalapszervezetek egy része az új helyzetben még nem találta meg a helyét, s több tartalmi útmutatást vár az irányító pártszervektől. A termelőszövetkezeti pártvezetőségek tevékenysége nem mindenütt sugárzik ki a szükséges mértékben a társközségek életére.

A fejlődés szükségszerű változásai – mindenekelőtt a jelentős gazda-

sági, közigazgatási és kulturális koncentráció – fokozottan érintették a társközségek pártszervezeteit. A koncentráció magával vitte a székhelyközségekbe azt a szellemi bázist is, amely a kisközségekben korábban eleven befolyásoló tényező volt. Ahol a székhelyközségek kisugárzó hatása még nem megfelelő a kisközségekre, ott joggal vetik fel, hogy számukra kedvezőtlenebbek lettek a feltételek, megnehezült a politikai munka.

Ebben szerepet játszik, hogy több kisközségünkből az úgynevezett életképtelenségre, a kommunisták állítólagos szétaprózottságára és más okokra hivatkozva „kivonult" a pártalapszervezet is. A járási pártbizottságok is nemegyszer mélyreható elemzés nélkül mondták ki az igent egy-egy társközségi pártszervezet megszüntetésére.

E kérdés kritikus és önkritikus felvetésekor abból indulunk ki, hogy pártunk mindig nagy energiát és időt fordított arra, hogy minden munka- és lakóhelyen legyen pártalapszervezet, hogy mindenütt ott legyenek a kommunisták, ahol emberek élnek és dolgoznak. Ma, amikor gazdasági feladataink bonyolultabbá váltak, jobban helyt kell állni a munkában, még inkább szükséges megnyerni az embereket annak, hogy tudatosan kövessék politikánkat, nagy hiba, megbocsáthatatlan mulasztás lenne bárhol is lemondani hadállásainkról. Mert itt-ott máris úgy tűnik, hogy mások szívesen vennék át a terepet. Ezért a jövőben még nagyobb figyelmet fordítunk a községi, a kis létszámú alapszervezetek politikai, szervezeti megerősítésére. Azokban a községekben pedig, ahol nincs pártalapszervezet és a személyi feltételek megteremthetők, megalakítjuk a pártszervezeteket. Fő forrás ehhez az adott területen különösen nagy figyelemmel végzett pártépítő munka. Továbbá az, hogy a székhelyközségekben dolgozó párttagok, kommunista vezetők egy részének a társközségekben végzendő pártmunkára adunk megbízatást.

Nagyobb figyelmet fordítunk a községekben lakó, de másutt dolgozó párttagoknak és pártonkívülieknek a falu politikai, társadalmi életébe való még aktívabb bekapcsolására. A társközségekben végzett tömegpolitikai és kulturális munkában jobban támaszkodunk a székhelyközségi értelmiségiekre, akiknek száma az utóbbi években örvendetesen megnőtt.

A pártalapszervezetek munkájának további fejlesztése nem képzel-

hető el az őket irányító pártszervek munkájának egyidejű fejlesztése nélkül. Ez pedig megköveteli az elemzési és az irányítási módszerek, egyszóval a politikai tevékenység kultúrájának a fejlesztését. Meggyőződésem, hogy munkastílusunk, munkamódszerünk minőségében van minden szinten az egyik legnagyobb tartalékunk.

A tapasztalatok arra is felhívják a figyelmünket, hogy az alapszervezetek döntési, véleményezési jogait nemcsak a személyi kérdésekben, hanem más ügyekben is egyértelműbben tisztázni kellene. Ugyanis jelenleg még mindig előfordul, hogy párt- és állami szervek átnyúlnak a hatáskörileg illetékes helyi pártszervek és alapszervezetek felett. Sok az olyan kérdés, amely előzetes döntés után már csak formálisan vagy egyáltalán nem kerül az illetékes pártszervezet vezetősége, illetve a taggyűlés elé. Találkozni ezzel ellentétes gyakorlattal is: sokszor akkor is igénylik a pártszervek és -szervezetek állásfoglalását, amikor az illetékeseknek saját hatáskörükben, önállóan, felelősséggel kellene dönteniük.

Még mindig gyakran esünk abba a hibába, hogy az alapszervezetet csak a végrehajtásra tartjuk hivatottnak és olyan zsáknak tekintjük, amelybe csak ömleszteni kell a feladatokat. Nem mindig vesszük reálisan figyelembe teherbíró képességüket, gyakran úgy tekintjük őket, mintha ott is függetlenített pármunkások dolgoznának.

Jelentős tartalékok szabadíthatók fel a munka még konkrétabb elhatárolásával, az állami, a gazdasági, a tömegszervezeti szervek önállóságának további növelésével, az egyszemélyi felelősség fokozásával. Ha mindenki önállóan és felelősen elvégzi a saját feladatát, akkor a pártszervezetek több időt tudnak fordítani az elvi-politikai vezetés hatékonyabbá tételére, a határozatok következetesebb megvalósítására és ellenőrzésére. Az irányítás hatékonyságát azzal is tudjuk növelni, ha még inkább csökkentjük a határozatok számát, megszüntetjük a funkciók és a megbizatások halmozását, az oly sokszor tapasztalható „kevesen sokat, sokan keveset" aránytalanságot.

Nagyon kell ügyelnünk arra, hogy a közbeeső pártszervek ne okozzanak törést, kopást a feladatok eljuttatásában, az információáramlásban és nem utolsósorban a tömegkapcsolatokban. Az eddigi sokrétű munka tapasztalatait hasznosítva szükségesnek tartom, hogy a Központi Bizottság végrehajtó szervei a községi pártszervek munká-

jához még több módszertani útmutatást adjanak. Ez jól segítené az egy nyelven beszélést, a további szervezeti egyszerűsítéseket, a területi és üzemi elv rugalmasabb alkalmazását, az idejében történő reagálást az élet által felvetett kérdésekre. Külön is indokoltnak tartom a pártszerveknek a közigazgatási határokat átlépő, együttműködésre ösztönző szervezeti kérdéseinek áttekintését.

A községi pártélet, a községpolitika irányításában, összehangolásában bátrabban és gyakrabban kell élnünk azokkal a lehetőségekkel, amelyek a kommunista aktívák rendszerében a különböző munkaterületeken dolgozó vagy más alapszervezetekhez tartozó, de a községben vagy adott gazdasági, közigazgatási egységben élő kommunisták közös tanácskozásainak, állásfoglalásainak kialakításában rejlenek. E fórumok jelentősen hozzájárulhatnak a község- és gazdaságpolitikai döntések megalapozásához, a község, a gazdaság sorsáért érzett felelősségnek, valamint a kommunista akcióképességének, politikai befolyásának növeléséhez.

Indokoltnak tartom, hogy a Központi Bizottság kidolgozza a politikai élet irányításában, a párt vezető szerepe helyi érvényesítésében meghatározó szereppel bíró megyei pártbizottságok helyét, feladatait összesítő és rendszerező irányelveit. Míg ugyanis a pártcsoportok, az alapszervezetek, az üzemi, a községi, a járási és a városi pártszervek feladatait, hatáskörét időszerű és egymással összefüggő központi határozatok szabályozzák, ugyan ez a megyei pártbizottságok esetében hiányzik.

Tisztelt kongresszus! Az irányító pártszervek minden szintjén azt a nagyon fontos, önkritikus és egyben dialektikus politikai alapállást is szemléletet tartom szükségesnek erősíteni, amely a határozati tervezetben is megfogalmazódik: „... mind az eredményekben, mind a fogyatékosságokban tükröződik a párt vezető testületeinek és végrehajtó szerveinek és tagságának tevékenysége."

Dr. Szabó Ferenc
a Kozponti Fizikai Kutato Intezet foigazgatoja

Tisztelt kongresszus, kedves elvtársak!

Pártunk mindig nagy figyelmet szentelt a tudomanynak, tamogatta fejlődését, gondoskodott a kutatók társadalmi megbecsuléséről, elismeréséről Ezt a figyelmet tukrozik a Kozponti Bizottság tudománypolitikai irányelvei épp úgy, mint a XII. kongresszus beszamoloja, határozattervezete és egyéb dokumentumai

Hozzászólásomban két kérdéssel szeretnék foglalkozni a magyar tudomány megítélésével, valamint a tudomány és a gazdaság kapcsolatának néhány problémájával

Azok az értékelések, amelyeket a párt kozponti szervei a magyar tudomány minőségéről adtak, reálisak és pozitívak A magyar tudománynak nincs oka a szégyenkezésre! Elismerésre mélto eredményeket produkált a nemzetkozi tudományos versengésben, eredményeit megbecsulik kulfoldon barátaink is, ellenfeleink is, persze ki-ki a maga módján

Buszkék lehetunk arra, hogy a KGST országaival, elsősorban a Szovjetunioval jelentős tudományos egyuttműkodésunk van A velunk egyuttműkodő szovjet kutatóintézetek sorából kiemelem a Kurcsatovról elnevezett atomenergiai intézetet Ez az intézet volt a szovjet atomipar elindítoja. Huszonot éve állandóan megújuló tartalommal dolgozunk veluk egyutt a Kozponti Fizikai Kutato Intézet részéről Az első években ők segítettek nekunk, és ma már elmondhatjuk, hogy egyenrangú partnerekként dolgozunk egyutt, és mi is segítséget tudunk nyújtani nagy jelentőségű programjaik megvalosításához Jelzik az eredményeket azok a műszerek, számítástechnikai eszkozok is, amelyek az űrkutatásban vizsgáznak Jelzi az is, hogy intézetunk a kozpontja a szocialista országok nemzetkozi kutató kollektívájának, amely az atomerőművi reaktorok továbbfejlesztésén dolgozik

A szűkebb szakmán kívul azt már kevesen tudják, hogy a nemzetkozi tudományos kozvélemény kutatóinkról egyenleteket, fizikai modelleket nevezett el, vagy hogy „budapesti iskola" névvel illetik elméleti atommagfizikusaink eredményeit. Ha a tudományos élet nemzetkozi eseményeit is a sportversenyek mintájára rendeznénk, akkor magyar kutatókat is láthatnánk dobogón, és néha a magyar himnuszt

is hallhatnank az eredmenyhirdeteskor Meggyozodesem, hogy kongresszusunk valamennyi resztvevoje a maga teruletéről hasonlóan szép. sikeres alkotasokrol tudna peldakat mondani Ezekben a magyar nép fiainak szorgalma es tehetsege nyilvánul meg, és orulunk ezeknek az eredmenyeknek És az eredmenyek lattán érzett orom fontos dolog, jo dolog, hiszen az onbecsules lenyeges tényezője további előrehaladásunknak

Ami pedig ellenfeleinket illeti idonkent hisztéria tor ki az amerikai sajtoban, ha egy-egy nehéz technologiaban tul kozel kerulunk hozzájuk Vagy példaul az amerikai szenátusban megbírálják az embargo bizottsagukat azért, mert nem adott el nekunk egy numerikus vezérlesű szerszamgeprol licencet, es ezzel meggyorsitotta a magyar műszaki fejlódést Az tortent ugyanis, hogy az Akadémia Számítástechnikai es Automatizalasi Kutatointezete a Csepel Művekkel egyuttműkodve ezt a gepet kifejlesztette, megjelent a gép egy chicagoi kiállitason és utana a piacon is

Kedves elvtarsak! Ezek kiragadott peldak voltak, ennél szilárdabb alapokon nyugvo minositest is lehet mondani Kidolgoztak olyan statisztikai alapokon nyugvo modszereket a nemzetkozi tudományos eletben, amelyekkel merni lehet egy-egy ország tudományának produktivitasat es minoseget Ezek a mérések azt bizonyítják, hogy – nemzetkozi osszehasonlitasban – mind a tudományos tevékenység abszolút mértéke, mind pedig az egy főre vonatkoztatott mutatok fényeben Magyarországra igen magas fejlettségi szint a jellemző

Az általános pozitiv értékeles termeszetesen nem jelenti azt, hogy a szinvonal, az eredmenyesség, a kutatási tevékenység egészére érvényes Tisztában vagyunk azzal, hogy a magyar tudományban vannak hibák, van középszerűség, szurke kutatgatások, sok helyen hiányzik a célratorés, a kockázatvállalás Tudomanyos életunknek ezek a nem kivanatos jelenségei a jo tudomány árnyékában élnek és éppen a jó tudomány érdekeben kell ellenuk fellépni

Kedves elvtársak! Ma már szinte kozhelynek szamit, hogy világunkban rendkivuli mertékben megnovekedett a tudomány szerepe, befolyása a mindennapi életre Az már kevésbé kozhely, hogy ennek a folyamatnak az eredményessege attol fugg, hogy a tudomány eredményeit a gyakorlat milyen gyorsan, mennyire rugalmasan tudja befogadni.

A tudomány termelőerővé válásának három fő tényezője van: a kutatás, a gyakorlat és az irányítás. Tapasztalatok birtokában mondhatjuk, hogy mind a három szférában vannak eredményeink, de bőven van javítanivalónk is. A kutatási szférán belül is nehéz feladat volt annak idején a kutatói közvéleménnyel elfogadtatni, hogy munkánkkal a társadalmi-gazdasági érdekeket is szolgálni kell. Meg kellett tanulnunk, hogy a kutatás eredményei a gyakorlatban, szigorú próbán megméretnek. Ami kikerül az intézetből, annak működnie kell pontosan, szépen. A folyamat azonban – a gyakorlat felé való orientálódás – sikeresen megy előre. Ezt jelzi például, hogy csak a Magyar Tudományos Akadémia intézeteit véve a szerződéses árbevétel ma már nagyságrendben azonos a költségvetési támogatással, ami pedig intézetünket illeti, a kutatói létszámnak mintegy kétharmada dolgozik országos vagy tárca szinten kiemelt célprogramokban, illetve fő irányokban.

A tudományt természetesen nem az iparban megszokott méretek, létszámok és egyéb mutatók alapján kell megítélni. Színvonalas tudományos bázisra támaszkodva néha akár egyetlen egy kutató is hathatós segítséget tud nyújtani. Ennek illusztrálására hadd mondjak el egy példát: a Paksi Atomerőmű terveinek zsürizésekor kontrollszámításokat is végeztünk. Ilyen volt például a sugárvédelmi betonfalakra vonatkozó számítás, amelyet egy kutatónk végzett el. Körülbelül egy hónapig dolgozott vele és az eredménye 100 millió forint értékű importanyag-megtakarítás lett. Természetesen e mögött hosszú felkészülés volt, és ott volt az intézet tudományos potenciálja is. De ez az eset olyan, mint amikor egy forintot ér a kalapácsütés és száz forintot az, hogy tudjuk, hova kell ütni.

Nem akarom azt sem elhallgatni, hogy sokat szenvedünk a bürokráciától, a papírtömegtől, a rendeletek özönétől. Nem elfogadható, hogy ha valakire rábíznak egy intézetet, amelyben veszélyes és értékes berendezések és anyagok találhatók, akkor miért kell ugyanennek az embernek a kezét rendeletek tömegével megkötni jelentéktelen ügyekben. Indokolatlanul nagy a bürokrácia például a külföldi tanulmányutak intézésében. Vagy tömegestől üléseznek bizottságok nagyon alacsony hatékonysággal, de a legértékesebb kutatóink idejét veszik el.

A tudomány termelőerővé válási folyamatának egyik jó példája a Paksi Atomerőmű megvalósítása, mely óriási vállalkozása a tervezőknek, a beruházóknak, az építőknek – és hozzáteszem – a kutatóknak is. A kapcsolat a tudomány és a gyakorlat között itt az első perctől kezdve kitűnő volt, a legkülönbözőbb szervekhez tartozó szakemberek összeforrottan dolgoznak együtt. Itt kezdettől fogva világos volt a cél, világos volt az, hogy a kutatásnak hol, mikor, milyen feladatokat kell megoldania. Ezért e helyről is sürgetnünk kell azt, hogy a gazdaságpolitikai, iparpolitikai célkitűzések tekintetében haladjunk előre, fogalmazzuk meg gyorsabban a célokat. Azok a célkitűzések ugyanis, amelyek már az iparpolitika szintjén fogalmazódnak meg, ágazatokat, sőt az egész ország haladását befolyásolják. Addig pedig, amíg az iparpolitikai célok nincsenek világosan kitűzve, a kutatásban sem lehet reális célokat megjelölni.

Befejezésül a kérdés emberi oldaláról még annyit, hogy sok kutató jelentkezett konkrét gazdasági célokat szolgáló feladatokra. Sokukat ismerem, és nyugodtan mondhatom, választásuk motivációja az elkötelezettség, a tenniakarás. Most azt kérik, az értelmes munka kibontakozásához kapjanak nagyobb lehetőségeket. Biztosak vagyunk abban, a kongresszus határozataival elősegíti, hogy még hatékonyabban működtessük azokat a szép emberi energiákat, amelyek a szocialista Magyarország szolgálatára készen állnak.

Óvári Miklós

a Politikai Bizottság tagja,
a Központi Bizottság titkára

A HATÁROZATTERVEZET SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGÁNAK JELENTÉSE

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Jelentem a kongresszusnak, hogy a szerkesztő bizottság, megbizatásának eleget téve, befejezte munkáját. A bizottság figyelembe vette Kádár János elvtárs és Brutyó János elvtárs beszámolóját, a vitában

elhangzott felszólalásokat és a szerkesztő bizottsághoz írásban beküldött javaslatokat.

A vitában felszólaló elvtársak kivétel nélkül kifejezték egyetértésüket a beterjesztett határozati javaslattal. A felszólalásokkal teljes összhangban a szerkesztő bizottság is arra az egységes következtetésre jutott, hogy a határozati javaslat tükrözi a kongresszus állásfoglalását, megfelel marxista–leninista elveinknek, jól szolgálja szocialista céljainkat, népünk és hazánk érdekeit.

A határozati javaslat összhangban van a párt XI. kongresszusán elfogadott programnyilatkozattal és bízvást mondhatjuk, hogy a javaslat határozattá emelésével és még inkább a határozat következetes végrehajtásával újabb jelentős lépéseket teszünk a fejlett szocialista társadalom építésének útján.

A határozati javaslat megfelel annak a lenini követelménynek is, hogy a konkrét helyzet konkrét elemzése alapján jelölje ki soron levő feladatainkat. Ahogy az egész kongresszusi vita, úgy a határozati javaslat is az ország és a világ dolgaiban egyaránt a valóságból indul ki, nem légvárakat épít, hanem reális, elérhető célokat tűz ki. Ez politikánk elfogadtatásának és végrehajtásának nélkülözhetetlen feltétele.

A határozat, amit elfogadásra ajánlunk, kongresszusunk állásfoglalásának megfelelően és a magyar kommunistáknak, egész népünk óhajával egyezően megerősíti a párt több mint két évtizede folytatott bevált politikai irányvonalát.

Az eddigi politikai irányvonal folytatását támogató számos felszólalás közül most csak Veszprémi István elvtársnak, Komárom megye küldöttének felszólalására szeretnék hivatkozni, aki hangsúlyozta: a határozati javaslat biztosíték arra, hogy csaknem negyedszázados következetes politikánk folytatódni fog. A szerkesztő bizottság egyetért azzal is, amit Veszprémi elvtárs hozzáfűzött ehhez: a kongresszus után legyen gyorsabb a folytatás, fordítsunk nagyobb gondot a végrehajtásra.

A kongresszus előtt levő javaslat bizonyítja azt is, hogy politikai irányvonalunk töretlen folytatása nem jelent változatlanságot, konzervativizmust. Kádár János elvtárs éppen a kongresszusi előkészületek idején, a budapesti pártaktíva értekezletén mutatott rá, hogy saját korábbi nézeteinket sem tekinthetjük dogmának. Az elvi szilárdság, a

celok valtozatlansága, a bevalt modszerek alkalmazasa es tokeletesitése nemcsak lehetóvé teszi, hanem meg is koveteli, hogy a mindennapi munkában rugalmasan alkalmazkodjunk a változo viszonyokhoz és rendszeresen napirendre tűzzuk a szocializmus építésének megoldásra váró, új kérdéseit

Ahogyan Szabo Istvan elvtárs mondotta felszolalásaban a határozati javaslat elvi alapokra épul, ugyanakkor gyakorlatiasan es mindenféle álmodozástól mentesen egy felelős, tapasztalt párt politikáját tukrozi Az elvi szilárdság és a helyzet kovetelte változtatások nem zárják ki egymást

A szerkesztő bizottság áttekintette a fővárosi, megyei és megyei jogú pártértekezleteken elfogadott ajánlásokat is Megállapította, hogy ezek túlnyomo tobbsége osszhangban van a határozati javaslat szovegével A bizottság mégis szukségesnek tartotta, hogy ezek figyelembevételével néhány – a mondanivalo politikai lényegét nem érintő – módosítást hajtson végre

Kedves elvtársak! Úgy gondolom, hogy . tisztelt kongresszus eltekint attól, hogy a stílusbeli javításokat ismertessem. Szeretnék viszont kitérni néhány olyan módosításra, amihez a bizottság nevében a kongresszus hozzájárulását kérem

A határozati javaslatban szerepel egy mondat a műszaki es a természettudományos értelmiség feladatairól Indokoltnak tartottuk, hogy egy mondatot megfogalmazzunk az ugynevezett human értelmiség szerepéről is, megállapítva, hogy novekszik a kulturális teruleten dolgozó értelmiségiek munkájának jelentősége a tarsadalom szocialista tudatának erősítésében

A nemzetiségi kérdésben felszolalo elvtársakat, így Bóka Mihályné elvtársnőt, Glanz Lászlóné elvtársnot meghallgatva indokoltnak tartjuk, hogy ismerjuk el a nemzetiségi szovetségek munkáját és állapitsuk meg, hogy ezek a szovetségek fontos politikai és kulturális feladatot látnak el

Tobben is szoltak hazai energiaforrásaink jelentőségerol Figyelembe véve az elhangzottakat, a határozatba az alábbi szoveget javasoljuk

„További erőfeszítéseket igényel a hazai energiaforrások – szénvagyonunk, kóolaj- és foldgázkészletunk – feltárása, kiaknázása, gazdaságos hasznosítása Folytatni kell a geológiai kutatásokat"

A kongresszust megelozo vitakban szeles korben felmerult az az igény, hogy a nem munkából származo vagy a munkával nem arányos jovedelmeket korlátozni kell Mindjárt hozza szeretném tenni, hogy ebben a vitában senki sem gondolt a szociális juttatások rendszerére, korlátozására, amely kozismerten nem a munka díjazásának, hanem a szociális kulonbségek részben valo kiegyenlítésének az eszkoze. A szerkesztő bizottság ebben a kérdésben azt javasolja, hogy a határozatban a Kozponti Bizottság beszámolójának szovegét használjuk fel az alábbiak szerint.

„Határozott intézkedésekkel gatat kell emelni az olyan jovedelmeknek, amelyek spekulációból, visszaélésből erednek, amelyek mogott nincs tisztességes munka."

A vitában tobb elvtárs, kozottuk Grosz Károly elvtárs és Andrásfi Gyula elvtárs szólt a tapasztalt, idős korú elvtársakrol, a nyugdíjasok tarsadalmi szerepéről Felszólalásaikat figyelembe véve javasoljuk, hogy a kongresszus határozatában is fejezzuk ki: „Támogatjuk a nyugdíjasok aktívabb részvételét a termelésben és a kozéletben. Tapasztalataik hasznosítása szocialista fejlődésunk egyik fontos erőforrása az élet minden teruletén."

A szervezeti szabályzat módosítására nem kaptunk újabb javaslatokat A szerkesztő bizottság ezért ajánlja a beterjesztett szoveg változtatás nélküli elfogadását.

Kedves elvtársak! A kongresszusi felkészulés időszakában és itt, a kongresszusi vitában számos más fontos javaslat is elhangzott. Ezek egy része nem kerul be a határozatba, mert nem igényli a kongresszus dontését Az elmúlt honapokban sok levél is érkezett a Kozponti Bizottsághoz és a teruleti pártszervekhez, párttagok és pártonkívuliek írták meg véleményuket, észrevételeiket, javaslataikat

Értékesnek, a bizalom jelének tartjuk ezeket a hozzászólásokat is, és minden bíztato szoért, hasznos tanácsért kongresszusunk forumárol is koszonetet mondunk Fontosnak tartjuk, hogy egyetlen jo észrevétel se vesszen kárba Ezért azt javasoljuk, hogy határozatunkban is rogzítsuk. gondoskodni kell rola, hogy ezeket a javaslatokat az illetékes pártszervek munkájukban hasznosítsák.

Tisztelt elvtársak! A szerkesztő bizottság nevében megkoszonom bizalmukat és azt a segítséget, amit felszolalásaikban és a hozzánk el-

juttatott írásbeli javaslatokban munkánkhoz nyújtottak. Meggyőződésünk, hogy az az egység, amely a fő tennivalókat illetően a több hónapos széles körű, beható vitákban kialakult, és amely az elmúlt napokban itt a kongresszuson is megmutatkozott, megmarad, sőt tovább erősödik a kongresszus után, amikor a tettekre, az elfogadott határozatok végrehajtására kerül sor.

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében a szerkesztő bizottság a határozati javaslatot az említett módosításokkal elfogadásra ajánlja. Kérem a tisztelt kongresszust, hogy a szerkesztő bizottság jelentését fogadja el.

(Az elnöklő Losonczi Pál elvtárs megköszönte a szerkesztő bizottság munkáját és beszámolóját és bejelentette, hogy a kongresszus befejezte a vitát a Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság beszámolója felett. Megállapította, hogy a kongresszus elnökségénél 156 elvtárs jelentkezett szólásra. Javasolta, hogy azok az elvtársak, akik időhiány miatt nem kaptak szót, felszólalásukat írásban juttassák el a kongresszus titkárságához. Javaslatát a kongresszus küldöttei egyhangúlag elfogadták. Közölte, hogy mivel a kongresszus második napirendi pontjához lényeges kiegészítés nem hangzott el, Brutyó János, a Központi Ellenőrző Bizottság elnöke nem kíván élni a válaszadás jogával.)

Kádár János vitaösszefoglaló beszéde

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak! Kedves elvtársnők!
Mint az elnöki bejelentésben elhangzott: a két napirendi pont vitájában 156 elvtárs kért és 57 elvtárs kapott szót. A pártélet és társadalmi életünk minden területének képviselője elmondotta véleményét. Az első felszólaló a főváros kommunistáinak nevében szólott, de az ország minden megyéje és – foglalkozás szerint is – szinte egész társadalmunk képviselve volt a vitában: munkások, bányászok, a földeken dolgozók, szellemi foglalkozásúak és művészek hangját is hallottuk a kongresszuson. Egyenruhások is beszéltek; szólt honvédelmi miniszterünk, a néphadsereg őrvezetője, a belügyiek nevében a határőrség pártbizottságának első titkára és még sokan mások.

Az egyik felszólalásban elhangzott, hogy három nemzedék szavát hallottuk itt. Azt hiszem, ezt némileg korrigálni kell, mert ha az összes résztvevőt figyelembe vesszük, a párt harcosainak talán öt nemzedéke is képviselve van kongresszusunkon. Ide sorolom egyébként azokat a nagyon kedves gyerekeket is, akik az úttörők és a kisdobosok nevében üdvözöltek minket.

Az elhangzottakból először a legfontosabbat említem. Mind az 57 felszólalót figyelemmel követtem, valamennyien elfogadták a Központi Bizottság beszámolóját, a Központi Ellenőrző Bizottság beszámolóját és a benyújtott határozati javaslatot mint alapot, ami némiképp még kiegészül.

Kongresszusunk titkársága úgy informált róla, hogy az a 99 elvtárs is elfogadta a Központi Bizottság beszámolóját, aki írásban nyújtotta be hozzászólását. Az az elvi, politikai és szervezeti egység, ami ezen a kongresszuson is érezhetően jelen van, a mi fő erőnk! De elmondhatjuk: nemcsak a kongresszus, hanem egész pártunk is egységes.

A kongresszus munkájának idején kötelességszerűen figyelemmel

kísértük a tanácskozás külső visszhangját is, erről a kongresszus plénuma is tájékozódott. Megállapíthatjuk, hogy közvéleményünk nagy figyelemmel kísérte a kongresszus munkáját. Hála a sajtó, a rádió, a televízió munkájának, egész népünk követni tudta – és követte is – a kongresszus tanácskozását. A visszhangból úgy tűnik: helyesli a kongresszus irányvonalát, és támogatja munkáját. Erről az a számtalan távirat is meggyőző bizonyítékot ad, amelyet itt ismertettek. A társadalom életének legkülönbözőbb területeiről több mint 700 hazai távirat érkezett a kongresszushoz fizikai dolgozóktól, szocialista brigádoktól, szellemi dolgozóktól, tudósoktól, kutatóktól, fiataloktól, tanulóktól, úttörőktől. A jókívánságon és a sikeres munkának az óhaján kívül úgyszólván majdnem minden távirat a kongresszusi vállalások teljesítését jelentette, sőt újabb vállalásokról adott hírt. Úgy látszik, a fiatalok voltak a legfürgébbek vagy a legélelmesebbek, mert ők már a XII. kongresszusról neveztek el szocialista brigádot. Ez azt jelenti, hogy népünk, közvéleményünk nemcsak politikailag és nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is támogatja a kongresszus munkáját és a párt politikáját.

Az előbb szóltam a pártegységről, hiszen hazánkban ez az egység forrása. De közvéleményünk visszhangjának ismeretében, azt hiszem, megismételhetjük, amit a Központi Bizottság a beszámolójában mondott: a pártnak élő tömegkapcsolatai vannak, a párt és a tömegek összeforrottak, s a magyar dolgozók a szocializmus alapvető céljaiban – pártállástól, világnézettől, hivatástól, foglalkozástól, rangtól függetlenül – egységesek és tettre készek.

Kedves külföldi vendégeink is elmondták, mi a benyomásuk a kongresszusról, mit szólnak a vitához. Nagyon meleg, elismerő szavakat mondtak, megállapítva, hogy népünk munkájának nagy eredményei vannak mögöttünk. A Szovjetunióban és a többi szocialista országban is kedvező visszhangot váltott ki pártunk XII. kongresszusa. A nemzetközi kommunista mozgalom, a világ kommunista és munkáspártjai szolidárisan tekintenek kongresszusunkra, és – ahol ezt kifejezésre juttathatták – pozitív véleményt mondtak róla. Mi a szocialista országok testvérpártjainak és a többi európai kommunista és munkáspártnak a képviselőit hívtuk meg kongresszusunkra. De – amint itt a tanácskozáson is elhangzott, és a sajtó is hírt adott

róla – a többi földrész, Észak- és Dél-Amerika, Ázsia, Afrika, Ausztrália kommunista és munkáspártjai is kifejezték szolidaritásukat kongresszusunkkal, pártunkkal. Ez nagyszerű dolog, hálásak vagyunk érte. Ez is bizonyos alátámasztása annak, hogy pártunk XII. kongresszusa megfelelő munkát végez.

A kapitalista sajtó nagyjából a valóságnak megfelelően foglalt állást, természetesen a saját terminológiájának megfelelően. Azt mondják rólunk: „a külpolitikában fölzárkóztunk a Szovjetunióhoz". Azt is mondják: a gazdasági kérdésekben nagyon reális és bátor a kongresszus. Mi ezt is tudomásul vesszük. Az eddigi kommentárjaik summázata az, hogy a Magyar Népköztársaság megy tovább az eddigi útján. És ebben igazuk van!

Kongresszusunk állást foglalt elvi politikánk folytatása mellett. Folytatjuk bevált módszereinket a párt vezető szerepének érvényesítésében, ennek fő vonása a meggyőzés.

Külpolitikánk lényege: mi a társadalmi haladás, a szocializmus, a népek szabadsága és a béke érdekében folytatjuk nemzetközi tevékenységünket. Most már három világrészen épül a kommunizmus, illetve a szocializmus. A történelem úgy hozta magával, hogy a jelenleg szocializmust építő népek többsége súlyos örökséget vett át az előző uralkodó osztályoktól. Nagyrészt ezért, de azért is, mert ezek a népek új, kitapasztalatlan úton járnak, nehézségek is mutatkoznak a szocializmus építése során.

A világnézetünkkel, a szocializmussal szemben álló ellenséges erők magyarázgatják, hogy már a szocializmus sem olyan, mint amilyennek eleinte mutatkozott, nincsenek olyan nagy sikerei, ellenben nehézségei vannak. Erre azt mondom: csemegézzenek ők napi propagandájukban, ahogyan akarnak. Nekünk mély meggyőződésünk, hogy az emberiségnek nincs más útja, jövője, reménye, mint a béke és a szocialista társadalom.

Béke kell! Amikor a beszámolóban ehhez a témához értünk, azzal kezdtük, hogy most kiéleződött a nemzetközi helyzet. Ez így van, és ez nyugtalanítja a béke őszinte híveit, nemcsak nálunk, hanem a világ minden országában. De arról is mélyen meg vagyok győződve, hogy nem lesz új világháború, azt képes megakadályozni az emberiség. Ereje abból az akaratból fakad, amely a világ népeinek jobbik felét

összefogja: csak háború ne legyen! Természetesen egy új világháború kirobbantásának megakadályozására más, nyomatékos eszközeink is vannak tartalékban.

Mi azt állítjuk – kivált arra a hétéves, keserves tárgyalásra gondolva, amellyel a Szovjetunió és az Egyesült Államok képviselői a SALT–II megállapodást kimunkálták –, hogy az erőviszonyok kiegyenlítődtek. Ez a tárgyalások alapja, és ésszerűbb az őrült fegyverkezési versenyt lefékezni. Ebben valójában korántsem csak a Szovjetunio népei, nemcsak a szocializmust építő népek érdekeltek, hanem az Egyesült Államok népe, a világ minden országának népe is. Béke legyen, erőegyensúly legyen, de a fegyverzet alacsonyabb szintjén. Érezze magát biztonságban minden állam és minden nép. Mi ezért harcolunk nemzetközi síkon.

A Központi Bizottság beszámolójában is megmondottuk, hogy mi a viták tárgyalásos megoldásának hívei vagyunk. Azt is megmondtuk – nem most először, de talán itt sem árt megemlítenünk –, hogy a munkásosztály nem megrögzött híve a fegyveres felkelésnek. A munkásosztály számára a legkedvezőbb a társadalmi rend békés módon történő megváltoztatása, de hogy ez lehetséges-e, nem rajta múlik. Azért említem ezt, mert miközben mi itt tanácskozunk, a burzsoázia megmutatta, hogyan értelmezi az osztályharcot, és milyen eszközökhöz nyúl. Gondoljanak a salvadori érsekre akiről nem hiszem, hogy kommunista forradalmár lett volna, de mert fellépett a junta fasiszta terrorja ellen, a kápolnában – amely még a középkorban is menedékhelynek számított – orvlövészekkel meggyilkoltatták. Álláspontunk változatlan: mi nem akarjuk exportálni a forradalmat, az ellenforradalom exportálását pedig nem tűrjük.

Nyugaton sokszor úgy emlegetnek minket, mint „csatlósokat". Mi senkinek sem vagyunk a csatlósai, és senki sem követeli tőlünk, hogy csatlósok legyünk! A Magyar Népköztársaság szuverén, független, szocialista ország! Ennek tudatában él és dolgozik pártunk is, népünk is, és továbbra is így fogunk dolgozni. Politikánkat – legyen szó belpolitikáról, külpolitikáról, gazdaságpolitikáról, életszínvonalról, szociálpolitikáról, kultúráról vagy akár irányítási módszerekről – mi magunk dolgozzuk ki. Természetesen hívei vagyunk a testvérpártok, a testvéri népek tanácskozásainak, konzultációinak, tapaszta-

latcseréinek. Az értekezletekre nem azzal a szándékkal megyünk el, hogy mondjanak ott, amit akarnak, a mi pozíciónk változatlan marad. Mi azért megyünk el, hogy mindenkit meghallgassunk. A kollektív bölcsesség elve alapján azért tanácskozunk, hogy okosabbak legyünk, többet lásssunk, többet tudjunk, és ha kell, javítsuk a saját álláspontunkat.

A sajtó munkatársai nem szeretik és az újságolvasók is unják már a nemzetközi életben nagyon gyakori protokollközleményeket, amelyekben az áll, hogy ezek és ezek találkoztak és eszmecserét folytattak egymással. Én így szeretem, egybeírva, hogy „eszmecserét", nem úgy, hogy „eszmét cserélni", mert néha olyanokkal is kell tanácskozni, akikkel nem szívesen cserélnék eszmét... De eszmecserét folytatunk, az hasznos és szükséges. Egynémely szűkszavú protokollközlemény láttán azt mondják az emberek, hogy nem tudják meg belőle, miről volt szó a tanácskozáson. Ez igaz. Ha azonban a nemzetközi aktusokról valamennyi közleményt részletesen ki akarnánk nyomtatni, arra a lapok teljes terjedelme is kevés volna. Biztosak lehetnek benne, hogy zárt és nyílt tanácskozásokon, idehaza és külföldön, az ENSZ székhelyén, a helsinki értekezleten, Moszkvában, Varsóban, Prágában, Berlinben, Bukarestben, Belgrádban, Szófiában, Bécsben, Rómában, Bonnban vagy Párizsban – mindenütt, ahol képviselőink jelen vannak – ugyanazt a politikát, ugyanazt a pozíciót képviseljük. Ezzel azt szeretnénk, hogy a hozzánk közel- és a tőlünk távolállók is értsék és tudják: ha a magyarok azt mondják, hogy „igen" – az igen! És ha azt mondják, „nem" – az nem! Amit mi elvállalunk, azt az álláspontot becsülettel támogatjuk, ha pedig valamit nem tudunk vállalni, azt is megmondjuk. A politikában felelős vezetők azért drukkolnak, hogy a partner kiszámítható legyen. Nekünk határozott törekvésünk, hogy kiszámíthatók legyünk. Mi szövetségeseinknek hű szövetségesei akarunk lenni, és azok is vagyunk! Barátainknak hű barátai akarunk lenni, és azok is vagyunk! És a másik oldallal szemben is: ha tárgyalunk és megegyezünk, korrekt, szótartó, becsületes partnerek vagyunk, és ezután is azok akarunk lenni!

Soha sehol, senki előtt nem titkoltuk, nogy hová tartozunk. Sőt ahogyan illik, a nyugati világban is ezzel kezdtük a bemutatkozást: „Önök tudják, hogy mi a Szovjetunióval szoros együttműködésben,

hű barátságban, testvériségben élünk. Mi a Varsói Szerződésben vállalt kötelezettségeinknek becsülettel eleget teszünk, e szerződésnek tagállama vagyunk és maradunk mindaddig, amíg a szövetségi rendszerek egyidejűleg meg nem szűnnek." Aki velünk kapcsolatot teremtett, ezt tudja rólunk, és e tekintetben a jövőt illetően is megnyugtatjuk őket. Mi minden értelmes, ésszerű, a mi népünk érdekeinek vagy a kölcsönös érdekeknek, a népek általános érdekeinek megfelelő elgondolást, javaslatot illetően készséges partnerek vagyunk, és minden jó ügyben azok leszünk a jövőben is. Azt hiszem, kongresszusunk pártunk szavának hitelét nemzetközi méretekben is meg fogja erősíteni, és ez nagyszerű dolog!

Mi, kommunisták bizakodó emberek vagyunk. Mélyen meg vagyunk győződve arról, hogy a béke és a szocializmus eszméje győzedelmeskedni fog. Ahogyan nagy klasszikusunk, Engels mondotta: az emberiség a szükségszerűség birodalmából a szabadság birodalmába jut, és majd megkezdődik az emberiség igazi története.

Nagyon sok felszólaló érintette a pártmunka kérdéseit. Érthető, hiszen ez a kongresszus központi témája. A különböző tisztségeket viselő elvtársak értelmesen, sokoldalúan világították meg a pártmunka lényegét, és elmondták, hogy további javítása tekintetében miben látják a tennivalókat. Elhangzott itt, hogy a szakszervezetek energiájának jelentős részét – sajnos – a „belső önmozgatás" emészti fel, és kevesebb jut az igazi munkára.

Ez a megállapítás pártszervezeteink, szakszervezeteink, tömegszervezeteink munkájára egyaránt érvényes. Most azon ne vitatkozzunk, hogy melyikre milyen mértékben. Mindenkinek van javítanivalója a maga munkamódszerén, munkastílusán, hogy az energia – mint a rossz kazánnál – 80 százalékban ne az önfűtésre fogyjon el, s csak 20 százalék hasson ott, ahol hatnia kellene, hanem minél kevesebb erőt fordítsunk az önmozgatásra.

Erre külön szeretném felhívni a fiatalok, a Kommunista Ifjúsági Szövetség vezetőinek figyelmét. Legyenek még határozottabbak, és küszöböljék ki munkájukból a bürokratikus vonásokat. Ehhez az itt felszólaló fiatalok hasznos tanácsokat adtak. Én még azt teszem hozzá a fiatalok számára, hogy ne a rosszat tanulják el az öregektől. Ami rossz, azt úgyis látják; itt-ott bürokratizálgatunk, papírhalmaz kö-

zepén ülünk. Ne ezt tanulják el. A jót tanulják el, és a mozgalmi munkában, különösen az ifjúsági munkában kevesebb legyen a bürokrácia.

Az egész vita során nagyon fontos politikai kérdés volt a káderkérdés. Sok felszólaló használta azt a kifejezést, hogy most döntővé válik az emberekben rejlő lehetőségek jobb kihasználása. Ez tömegméretekben is értendő, de még fokozottabb mértékben érvényes a kádermunkára. Közbevetőleg: nem vagyok nagy étkű ember, de a jó ételt szeretem. Amikor azt kérdik: mit szeretek enni, mondom: én azt szeretem, ami az, ahogyan hívják. Ha krumplilevesnek hívják, akkor azt. Ezt csak a hasonlat kedvéért mondom. Olyan kádermunkát kell végezni, hogy a tisztségviselő és a vezető valóban a szó teljes értelmében az legyen, aminek hívják. Ha párttitkárnak hívják, akkor legyen az, és ne bürokrata, ha igazgatónak hívják, akkor igazgasson, ha tudományos munkatársnak, akkor tudományosan produkáljon és így tovább. Mindenki töltse be azt a funkciót, amelyet elvárnak tőle. Ezt érvényesnek tartom a párt szervezeteinek, tisztségviselőinek munkájára, áttételesen az egész társadalmi életre.

Csatlakozom ahhoz a felszólalóhoz, aki azt mondotta, hogy beruházni kell, a műszaki fejlesztésről, a tudományos munka, a közoktatás, az egészségügy fejlesztéséről sem mondhatunk le, de a rendelkezésre álló anyagi eszközök igényeinkhez mérten szűkösek, a gyorsabb javítás egyik kulcskérdése tehát most az emberi tényező kihasználása, mind a káderekнél, mind tömegméretekben.

A Hazafias Népfrontról sok egybehangzó észrevételt hallottunk a vitában, elsősorban azt, hogy nálunk jó feltételei vannak a népfrontmunkának, a párt szövetségi politikája megvalósításának. Ahogyan a beszámolóban is szó volt róla, nálunk csak dolgozó osztályok vannak, és az alapvető érdekeik egybeesnek. A mi politikai hatalmunk osztályalapja a munkás-paraszt szövetség, amelyhez csatlakoznak a szellemi dolgozók, az értelmiségeik is. A feltételek tehát jók.

A Magyarországon végbement nagy történelmi fordulat, az, hogy győzött és hatalmon van a munkásosztály, és forradalmi élcsapata az ország kormányzó pártja, számos kommunistát elbizakodottá tehet. Vegyük például azt, hogy van erős hadseregünk, rendőrségünk is. Ezeknek a testületeknek a munkájáról általában keveset beszélünk.

Örülünk annak, hogy majd' minden negyedik magyar családnak van gépkocsija. Arra viszont nemigen gondolunk, milyen terhet ró ez azokra, akik hivatásuk szerint fenntartják a forgalmi rendet. Egy régebbi kongresszuson elhatároztuk, hogy a turizmus révén kinyitjuk a kaput: a mieink is lássák közelebbről az úgynevezett nyugati paradicsomot, s azután örüljenek, amikor hazajöttek. És a nyugatiak is hadd lássák, hogyan él a magyar nép, s tudják, hová tegyék az ottani lapokban Magyarországról megjelenő hazugságokat. De hogy ez a turizmus mit jelent a határőrségnek, a pénzügyőrségnek, arról fogalma sincs annak, aki nem ismeri a munkájukat.

Van tehát hatalmunk, van erőnk, biztosítani tudjuk a belső rendet, és mégis azt mondom: ne ezzel az erővel, hanem elsősorban politikával és meggyőző munkával biztosítsuk társadalmunk rendjét. Higgyék el, ma is érvényes tapasztalat, amire az egykori illegális munkában tettünk szert, hogy igazán, szívből, teljes erejével az van velünk, akit meggyőztünk. Azt, amit egy meggyőződéses ember a jó ügy érdekében teljesíteni tud, ugyanazt semmiféle parancsszóra, eligazításra, még kevésbé fenyegetésre nem fogja teljesíteni. Politikánk megvalósítását továbbra is építsük az emberek meggyőzésére.

A Hazafias Népfront különféle tisztségviselői között 500, különböző vallású egyházi ember is dolgozik. A Központi Bizottság beszámolójának kollektív elkészítése közben az elvtársak javasolták, megint vegyek bele egy mondatot arról, hogy Magyarországon – természetesen pártfunkció kivételével – minden köztisztséget pártonkívüli is betölthet. Gondoltam: miért kellene ezt elismételni? Tudniillik ez teljesen normális állapot nálunk, mindenki látja. Mégis, hogy ez a téma felvetődött, önmagában is üdvözlöm, mintegy bizonyítékát annak, hogy nálunk az állam és az egyház viszonya rendezett, és annak is, hogy Magyarországon pártonkívüli is betölthet és be is tölt bármilyen közfunkciót.

Szóba került nemzetiségi politikánk is, plasztikusan és konkrétan, a gyakorlatból bemutatva azt, amit a Központi Bizottság beszámolójában is említettünk. E gondolatokat történetesen két elvtársnő felszólalásában is hallgathattuk, akik nemzetiségek lakta községeikről beszéltek. Csatlakozom a javaslathoz: a határozat szövegébe is iktassuk be a nemzetiségi szövetségek munkájának megfelelő méltatását,

mert erdemesek ra Szeretnem hozzafúzni, hogy amint az említett felszólalásokból is kivilaglott. nálunk, Magyarországon a kulonbozó nemzetiségú emberek, a lenini nemzetiségi politika elveinek, torvényunknek és alkotmányunknak megfelelően teljes jogú állampolgárként élnek, dolgoznak és boldogulnak Ugyanezt kívánjuk a határainkon túl élő magyarok számára is

Arról, hogy mi is jellemzi kongresszusunkat, még nem tudtam pontos értékelést osszeállítani, de azért néhány dolog máris elgondolkoztatott. Például feltűnt, hogy a felszólalók sem a belpolitikánkat, sem a kulpolitikánkat nem tárgyalták részletesen, kivéve azokat a felszólalókat, akiknek ez a hivatásuk. Én ezt pozitív jelenségnek tartom Tudniillik mély meggyőződésem, hogy pártunk bel- és kulpolitikája benne él a tomegekben, jól ismerik az emberek. Népünk tapasztalatbol ismeri, elfogadja, támogatja, egyetért vele, és ehhez fűzi azt a bizonyos megjegyzést, hogy „a párt határozatait, a politikát jobban hajtsák végre"

Magától értetódik, hogy a vitában nagy teret kaptak a gazdasági természetű kérdések Ez osszhangban van a Kozponti Bizottság állásfoglalásaval Most ez a kulcskérdés Minden teruleten javítani kell a munkát, de a fó figyelmunket a gazdaságra kell fordítani.

Szoba kerult a képzés, a továbbképzés, a kultúra is. A műveltség és az emberi tenyező szerepe is nagy hangsúlyt kapott Örulok, hogy a Pest megyei elvtársnő és mások is· munkásemberek, akik értik az osszefuggést, helyesen és részletesen foglalkoztak a kulturális kérdésekkel Fontos ez, mert művelt, gondolkozni és utána cselekedni tudó emberekre van szukség

Ezúttal a nók társadalmi helyzetéről alig hangzott el valami. Én ezt is ugy fogom fel, mint pozitív jelzést Hiszen ha ez feszítő kérdés volna, ki sem lehetne szorítani az MSZMP kongresszusi terméből Mivel ezzel osszefuggésben itt alig hangzott el panasz, arra a kovetkeztetesre jutok, hogy partunk, államunk, rendszerunk sokat tett a nók helyzetenek megkonnyítéséért Sok mindent idesorolhatunk, még az „egyenló munkaért egyenlő bért" elv megvalosításában is előreléptunk

Mondjak, nagy probléma, hogy a nok kozott viszonylag kevesebb a szakkepzett Ez igaz, de tudjuk, hogy mennyi gond és tennivalo

hárul a nőkre. Ezek miatt nem követelhetjük, hogy ugyanolyan arányban, ugyanolyan mértékben legyenek szakképzettek, mint a férfiak, de a jelenleginél többet próbálunk segíteni nekik.

Az óvodai helyek számának lényeges növekedése éppúgy az anyák, a gyermeknevelés terheit könnyíti, mint sok minden más, amit a társadalom a nők helyzetének a javításáért tett. Ami eddig történt, azt örömmel összegezzük, ugyanakkor kongresszusunk fogadja meg, hogy ezt a törekvést folytatjuk, még tovább javítva a nők és különösen az anyák helyzetét.

Mind az 57 felszólaló tiszteletreméltó alapállásból, meggyőző erővel beszélt. A kollégákat, a megyei első titkárokat sajnálom egy kicsit, mert nekik kötelező témáik is vannak, amiken illik végigmenni. Minden felszólaló gazdagította a kongresszust, de, ha megengedik, néhányukat külön is megemlítem. Azt hiszem, mindannyiunk számára élmény volt az Ajkai Üveggyárból jött elvtársnő, a pécsi egyetemi hallgatónő, a budapesti tudományos kutató és a többi elvtársnő felszólalása. Úgy tűnik, hogy kiállásban, elvi szilárdságban, szókimondásban és politikai bátorságban – itt most elnézést kérek férfitársaimtól – az elvtársnők vitték el a pálmát. Ez az igazság. Ezt az egész ország látta és hallotta.

A pécsi egyetemi hallgatónőről eszembe jut: ha nem tévedek, azt hiszem, ő az, aki alig több mint egy éve párttag. Ezt a szervezeti szabályzatra vonatkozó javaslat bizonyítékaként említem: azokat is okvetlenül érdemes bevonni a munkába, akik még alig egy éve párttagok.

Valamit röviden az idősebbekről. A nyugdíjasok helyzete nagy társadalmi kérdés. Erről szó volt a Központi Bizottság beszámolójában, szó lesz a kongresszus határozataiban is. Lankadatlan erőfeszítés kell az idős korúak, a nyugdíjasok, különösen a régi, alacsony nyugdíjúak helyzetének javításáért.

Nem tudom megállni, hogy ne mondjam meg: végtelenül örülök Andrásfi elvtárs felszólalásának. Láttam, mindenki a hatása alá került. Szavai nélkül szegényebb lett volna a kongresszusunk. Egy nemzedék nevében szólt, az idős, veterán kommunisták hangját hallatta. Nekem végtelenül imponált, és én ezt tartom példás, a kommunistákra jellemző magatartásnak. Gondoljanak csak vissza, hogy miről beszélt. El-

mondta, hogy volt főispán, nagykövet, sok kitüntetésben is részesült, és most nem szégyelli, hanem büszke rá, hogy egy körzeti alapszervezetben párttitkár. Ez azt mutatja, hogy az igazi kommunista nem ismeri a rangkórságot, csak az ügyet, amit szolgál, ameddig az erejéből telik.

Mi tagadás, lelkiismeret-furdalásom volt, hogy nem beszéltem a kerületi körzeti pártszervezetekről. Eddig nem tudtunk javítani e pártszervezetek helyzetén. Ő viszont szépen, meggyőzően, helyettünk, a Központi Bizottság helyett megmutatta ennek a munkának a fontosságát és szépségét. Nagyon ajánlom, vegyék figyelembe, amit mondott. Látogassanak el néha a körzeti pártszervezetekbe a más pártszervezetekben dolgozó elvtársak is. Váltsanak szót az ottaniakkal, jólesik nekik a figyelem. Én is megragadom most az alkalmat, és nagyon köszönöm az idősebb kommunista nemzedéknek ezt a magatartást, azt, hogy az ügy szolgálata vezeti őket.

Az ifjúságról viszont szinte minden felszólaló beszélt. Azt hiszem, ez először is annak tulajdonítható, hogy a párttagság és az egész társadalom felismeri az ifjúság szerepének rendkívüli fontosságát. Másodszor, mintha lelkiismeret-furdalásunk is lenne, hogy az ifjúság nevelése tekintetében nem tettünk meg mindent, amit kellett volna.

Egyetértek a felszólalókkal, hogy a mi ifjúságunkat alapvetően pozitívan értékelhetjük. Az ifjúság tanul, dolgozik, eleget tesz honvédelmi kötelezettségeinek, helytáll. Mély meggyőződéssel egyetértek a felszólalókkal abban is, hogy a pártnak, a szocialista forradalomnak van utánpótlása. És jó utánpótlása van! Ennek a nagyszerű érzésnek ösztönöznie is kell bennünket, hogy még céltudatosabban és igényesebben foglalkozzunk az ifjúsággal.

A fiatalokról szólva hangsúlyoznunk kell a család nagy szerepét is. Legalább azt az egyet kérjük a szülőktől: ne tegyék tönkre a saját gyereküket azzal, hogy mindent, amit szeme-szája megkíván, kétszeresen is megadnak neki, de még az elemi, kis kötelességek teljesítését sem várják el tőle.

Novemberben olvastam egy apró hírt a Népszabadságban egy közlekedési balesetről. Így kezdődik: X. Y. 18 éves debreceni lakos, ipari tanuló gépkocsijával áttért a menetirány szerinti bal oldalra... stb. Valamikor, fiatal korunkban mi olyan követeléseket írtunk a

röpcédulákra, hogy az inasokat tanítsák meg a szakmára, hogy egyenlő munkáért egyenlő bért kapjanak és így tovább, de igazában csak a burzsujok bosszantására írtuk, mert magunk sem hittük, hogy ilyesmi lehetséges. És most azt olvasom a Népszabadságban: 18 éves ipari tanuló gépkocsijával... Ha a hír nyelvtanilag helyes, akkor a gépkocsi az ő tulajdona... És nem ő az egyetlen fiatalember az országban, akinek gépkocsija van.

Az egyik felsőoktatási intézmény rektorától hallottuk itt, hogy a fiataloknak tulajdonképpen semmit se adjunk ingyen. Idejében szoktassuk hozzá őket: valamit nekik is adniuk kell, legalább tisztességes magatartást, tanulást, hogy megkapják azt, ami a társadalomtól és a családtól jár nekik. Ami a pártot illeti, az ifjúságnak forradalmi eszmét, vezérlő életcélt kell adnia. Ez a cél a szocializmus. Ezenkívül konkrét feladatokat is adni kell nekik. Sokszor említettem: a legjobb pedagógia a példamutatás. Ezt most kiegészítem: a feladat is az. A feladat bizalmat fejez ki.

A mi fiataljaink sok mindenért morgolódnak, néha olyasmiért is, amiben nincs igazuk. Ez természetes, a korral jár. De a legkomolyabb és a legáltalánosabb panaszuk, hogy ha szünidőben munkát vállalnak – és nemcsak almaszedés vagy szüret van –, nem bíznak rájuk komoly munkát. Ezen változtatni kell.

Vezérlő eszmét, életcélt kell adni az ifjúságnak. De annál nemesebb célt, mint a szocializmus, nem tudunk ajánlani. S annál sem tudunk jobbat, mint a közösséggel együtt végzett, tisztességes munka. A fiataloknak korosztályuknak megfelelő feladatot kell kapniuk, mert akkor elégedettek lesznek.

A múltkoriban Bábolnán jártam, s feltűnt nekem két dolog. Az egyik: délelőtt 11 órakor értünk a nagyközségbe. Nézem az utcát, az üzleteket – egy teremtett lélek sem látható sehol. Bábolnán három és fél ezer ember él, ötezer ember dolgozik, de ebben a nagyközségben délelőtt utcán sétáló, lötyögő embert – se öreget, se fiatalt – nem lehet látni. És mégis jól érzik magukat az emberek, mert aki jól dolgozik, az jól keres, aki jól keres, az jól él. Talán ebből is lehet valamit tanulni.

A másik: a házigazda üdvözölt a vezérkarával. Nézem őket, hát elvtársaim, meg kell mondanom, a „veterán" a vezérigazgató volt,

a vezérkar tagjainak – igazgatóknak és hasonló beosztásúaknak – a legöregebbje 43 éves, a legfiatalabbja 37 éves. Ez is tanulságos volt: a fiatalokra, a fiatal emberekre kell építeni! Feladatokat kell rájuk bízni. Őket külön is fűti az az ambíció, hogy megmutassák: jobban meg tudják csinálni. Engedjük hát, hogy megmutassák, mit tudnak.

A tájékoztatóban elhangzott, milyen kilátások vannak Bábolnán a nyereségre. És elmondták: most több az a bizonyos központi elvonás, különben nagyobb lenne a nyereség. Ezzel kapcsolatban megemlítem: van az irányelvek vitájának egy általános tapasztalata, amit ez a kongresszus megerősített. Azt kérik tőlünk az emberek, hagyjuk már békén őket a nehézségek felsorolásával, a nyersanyagproblémákkal, az árrobbanással, a kedvezőtlen világpiaci árakkal. Hadd fűzzem hozzá: az igazgatók is hagyják abba a számítgatást, hogy ha csak a tavalyi elvonás lenne, mennyivel több volna az idei nyereségük. A nemzetközi gazdasági környezettel úgy kell számolnunk, ahogyan van. Ilyen a helyzet, így kell élni, dolgozni és boldogulni. Az üzemek igazgatóit pedig külön kérem, hogy számítsanak rá: jövőre sem lesz kevesebb az elvonás. Ha jól teljesítik az idei tervet, akkor ennyi marad, ha nem jól teljesítik, lehet, hogy még szigorúbb lesz.

Már eleget magyaráztuk, hogy milyen körülmények között élünk. Az emberek azt mondják: már hallottuk, hogy hatékonyan kell termelni, takarékoskodni kell, rossz a fizetési mérleg, és hogy csak szerény életszínvonal-emelésről lehet szó. Ehelyett joggal igénylik: mondják meg nekik, hogy mit kell csinálni! Ezt követelik vezetőiktől az emberek, és nekik kötelességük, hogy határozott választ adjanak rá.

Néha elgondolkodom rajta: miért megy olyan nehézkesen egy-egy határozat végrehajtása? Csak azzal vigasztalódhatom, hogy a bibliai legenda szerint Mózes már évezredekkel ezelőtt átvette a tízparancsolatot – talán ez volt az első „párthatározat" –, de a végrehajtása még mindig csak folyamatban van. A szükség is szorít minket, hogy egy kicsit nagyobb tempóban dolgozzunk.

Kongresszusunkon a legkülönbözőbb munkaterületeken dolgozók mondtak véleményt arról, hogy mit kell tenni a munka jobb megszervezéséért, a jobb munkafeltételek megteremtéséért. Sokan beszéltek róla, a kormány álláspontját is hallottuk erről, és most, a kong-

resszuson korábban nem ismert, nagyszerű emberek is kifejtették a véleményüket, akik közvetlenül a termelésben dolgoznak. A mi célunk a hatékonyság és a minőség javítása, a takarékosság. A fiktív számolgatások helyett a valódi költségeket kell számolni, meg a valódi nemzetközi árat, vagyis azt, hogy mit mennyiért tudunk beszerezni és mennyiért tudunk eladni. Ennek a követelménynek kell eleget tenni. Teljes mértékben csatlakozom ahhoz a kongresszusunkon végig uralkodó igényhez, hogy a pártnak teljes erejével támogatnia kell a kezdeményező kollektívákat és a kezdeményező vezetőket. A termelői és a fogyasztói árak összefüggésével kapcsolatos konkrét kérdéseket meg kell vizsgálni, magán az árrendszeren azonban nem kívánunk változtatni. Ami pedig a fogyasztói árakat illeti: bizonyos alapvető közszükségleti cikkek árának megállapítása továbbra is központi kézben van, de ezeknél is szerves kapcsolatnak kell lennie a termelői és a fogyasztói árak között. Máskülönben képtelenek lennénk a vásárlóerőhöz megfelelő fogyasztási alapot teremteni, pedig ez szintén óriási vívmányunk, amelyet meg kell őrizni.

A gazdasági szabályozókat karban kell tartani. De nagyon igaza van annak is, aki szóvá tette, hogy a mezőgazdaságban ne év közben és ne is évenként változtassanak, hanem vegyék figyelembe azt a bizonyos biológiai ciklust, amivel ott számolni kell. Úgy törekedjenek stabilitásra, hogy a rugalmasságot is vállalják.

A fejlődési ütem bizonyos fokú lefékeződése szükségszerű realitás, és nem öröm számunkra. Ugyanakkor lehetőséget ad és serkent arra, hogy javítsunk a munka minőségén. Sem a szabályozó rendszer, sem pedig a csökkent fejlődési ütem senkinek a dolgát sem végzi el automatikusan, nekünk kell kiaknáznunk tartalékainkat.

Az építőiparról sokszor annyi rosszat tudnak összehordani, hogy az ember utána csak bámul: honnan ez a gigászi építkezés ebben az országban? Öt év alatt 80, egyenként több mint félmilliárdos beruházást helyeztünk üzembe; lakónegyedek, városnak beillő lakótelepek születtek. Így hát mégiscsak dolgozik valahogyan az építőipar. Ugyanakkor az építési igény és a kapacitás valóban nem állt arányban egymással: az igény harminc, negyven, sőt több százalékkal is meghaladta a kapacitást.

Nekem mondhatnak a kereskedelemről bármit, egy régi, még gye-

rekkoromból való megfigyelésem igazsága egész életemben végigkísér: ha kevés a hús, a vevő köszön, ha sok a hús, a hentes köszön! A fejlődési ütem csökkenése is így, ösztönzően hat majd. Most kevesebb beruházó nyüzsög az építőipari vállalatok háza táján. Azután meglehet, néha a kooperálóknál is rendeléshiány mutatkozik. A kereskedelemben sem mindig jönnek sűrű, tömött sorokban a vevők. A vendéglátóipar bizonyos osztályú üzleteiben már mostanában is üresség támadt. Mindez ösztönözni fog az igazi gazdasági munkára.

Az árakat is be kell szabályozni, és még olyasmi is előfordulhat – elő is kell fordulnia –, hogy bizonyos termelői árak és bizonyos fogyasztói árak nemcsak emelkednek, hanem lefelé is mennek. Mert az árak így is mozoghatnak, ha becsületesen és jól dolgozunk. Általános tendencia persze nem lehet, mert a nyersanyag, az energia drágul. A fejlődési ütem csökkenése és bizonyos feszítések megszűnése jó irányba fogja majd befolyásolni a vállalatokat, az ágazatokat és az embereket.

Az életszínvonallal kapcsolatban fenntartom, amit a Központi Bizottság beszámolójában mondtunk: a fő erőnket az elért eredmények megszilárdítására kell fordítani. Bizonyos szerény fejlődés lesz, de a további fejlődés megfelelő feltételeit az előttünk álló években kell megteremteni. Valószínűleg nem lesz „össznépi" egység a teljesítménybérezésben és annak érvényesítésében sem. Ezt is oda sorolom, elvtársak, ahová jó szó kell, amiért agitálni kell, politikai munkát kell végezni.

Meg kell szűnnie az olyan jövedelmek kibocsátásának, helyenként az olyan bérek kifizetésének, amelyek mögött nincs teljesítmény. Ha ezt rendesen végezzük, a szocialista építés általános szabálya fog érvényesülni. Ahogyan a szocialista építés előrehalad, úgy emelkedik rendszeresen a dolgozók életszínvonala. De mindenki tanulja meg a munkahelyét is, a munkáját is, a keresetét is becsülni.

Aki dolgozik, az érezze magát biztonságban, és legyen nyugodt, mert ezután is boldogulni fog. Aki azonban munkaképes korú, egészséges ember létére nem akar tisztességgel dolgozni, az csak legyen nyugtalan. Ennek a törekvésünknek a része az is, hogy – amint a beszámoló is említette – határozottabban és keményebben kell fellépni a közvagyon károsítói és az élősdiek ellen. Mi a beszámolóban

azt mondtuk: a munkabér vagy a munkadíj nem jelenléti díj. Erre odafigyeltek az emberek, s őszinte rokonszenvvel fogadták. Ennek szabálynak kell lennie.

A tőkés sajtó most a kongresszussal kapcsolatban is felemlegette – s ennek korábban egész irodalma volt –, hogy a Magyar Népköztársaságnak ilyen-olyan gazdaságpolitikája, irányítási rendszere van, és bátran alkalmazza a kapitalista módszereket. Ők így „dicsérnek" minket. Belekötöttek, hogy nyereséget számolunk, aztán belekötöttek a győri vagongyárba, mert megvált feleslegessé vált dolgozóitól. Én erre a világnézetem alapján tudok válaszolni: ezek nem kapitalista módszerek, ezek szocialista módszerek. Először is alapvető kérdés az, hogy a burzsuj javára takarékoskodnak-e vagy a nép javára. Ha a munkás a burzsuj javára kénytelen takarékoskodni, az burzsoá módszer, ha a munkás a nép javára takarékoskodik, az szocialista módszer. Ha kiszámítjuk, hogy hatékony-e a termelés – ez szerintem szocialista módszer. Az, hogy jó minőségű munkát kell végezni – szerintem ez a szocializmus követelménye, mert nem mindegy, hogy a kapitalistának termelem-e a jót, a jobbat, vagy a szocialista rendszernek.

A szocialista rendszerben okosan kell gazdálkodni a nép javaival, ezekkel takarékoskodni – forradalmi, szocialista kötelesség, a szocialista állam normája! Ez nincs összefüggésben a fizetési mérleg helyzetével, amivel most nem dicsekedhetünk, legfeljebb azzal – s ez nem csekélység –, hogy tavaly, sok év után először, javítottunk rajta egy kicsit, és már ezt is becsülni kell. Szerintem ezek a szocialista normák akkor is megmaradnak, amikor a nemzetközi fizetési mérleg tovább fog javulni.

Örvendetes módon – és nemcsak a szakemberek részéről – szóba került a közoktatás, a képzés, a kultúra, az emberi tényezők szerepe. Gazdasági céljaink eléréséhez nagyobb tudású szakemberekre, szinte folyamatos továbbképzésre van szükség. Erre gondolva is üdvözlöm a közoktatás, a tudomány dolgozóit, a kultúra képviselőit. A tegnapi szünetben volt velük egy kis találkozónk. Kongresszusunkon a magyar szellemi élet színe-java vesz részt, részben vendégként. Itt vannak párton kívüli szövetségeseink, barátaink. Összetartozunk! Ugyanannak a népnek a fiai vagyunk, egy a hazánk, együtt élünk, együtt boldogulunk, gondjaink is egyek.

A feladatok nagyok, de aki a kongresszus munkáját figyelemmel követte, és a határozati javaslatot ismeri vagy tanulmányozni fogja, az látja, hogy nemcsak nagyok, nehezek, hanem világosak is. Már ez is jó indítás a munkához.

Mind a Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság, mind a magam és Brutyó János elvtárs nevében őszinte köszönetet mondok a támogatásért, azért, hogy a felszólalók elfogadták a jelentésünket, és nagyon sokféle formában kifejezték, hogy készek tettekkel támogatni azt a politikát, azokat a célokat, amelyeket itt a Központi Bizottság, illetve a Központi Ellenőrző Bizottság megfogalmazott. Megítélésem szerint a beszámolókat és a határozati javaslatokat nagyszerűen és magas színvonalon egészítették ki a vitában. Ez is egységes gondolkodásunkat, pártunk erejét, alkotóképességét, a rendelkezésre álló erőt, és a már felsorakozott és idáig jutott utánpótlás tettrekészségét mutatja. A pártban egység van, a nép egyetért velünk s kész támogatni ennek a kongresszusnak a vonalát.

Most csak annyit kérek a jelenlevőktől, hogy ugyanez az egység nyilvánuljon meg a végrehajtásban is! Mutassanak példát, mert az önök szavának különleges súlya lesz az emberek szemében, hiszen a határozatot is önök hozzák.

A pártban és a népben egyaránt bizakodás és tettrekészség él. Ez logikus kapcsolat: népünk azért bízik, mert kész a cselekvésre, és azért bízhat, mert a tettek alá fogják támasztani optimizmusunkat.

Mi, kommunisták, eleve optimisták vagyunk, mert a világnézetünk is optimista. Ezt a világnézetet választottuk. Tiszteletreméltó korelnökünk, Hunya elvtárs mindnyájunkat megelőzött, ő hatvanhárom éve tagja a pártnak, a legfiatalabb küldött meg alig több mint egy éve.

Az 1929-es világgazdasági válságra – szerencsére – itt már kevesen emlékeznek. Nagyon nehéz és komisz idő volt. Sokféle nézet felütötte a fejét, még a munkásosztály, a parasztság körében is. Kapósak voltak a nyomor szülte filozófiák, a szekták. A bajban élő ember a reményt kereste, és ki miben tudta, abban találta meg. Senkit sem akarok ezért leszólni. Hiszen aki hisz valamiben, még mindig jobb, mint a cinikus ember. Bizonyos szektákban a századok folyamán időről időre meghatározzák, hogy mikor lesz a világ vége és készülnek rá. Mi, kommunisták nem a világ végére, hanem az életre készülünk.

A kommunista mindig bízik. Ez is megkülönbözteti a más politikai nézetet vallóktól. Persze születésekor senki nem hozza a kezében a párttagsági könyvet. A pártonkívüli csak később lesz kommunistává, párttaggá. Másik különbség is van. A kommunista azt mondja: szeretnék boldog lenni, szeretném, ha a családom boldog lenne, de nem a másik dolgozó letaposása, kizsákmányolása árán, nem a kizsákmányolónak való hízelgéssel és nem talpnyalással szeretnék boldog lenni, hanem a saját munkámmal, a saját jogomon és a saját rendszeremben, osztályos társaimmal együtt! A kommunista akarja, ami az élettől jár neki, de azt munkával, osztályos társaival együtt akarja. Úgy nem tud boldog lenni, hogy mások nyomorúságban és elnyomásban élnek. Ez kommunista sajátosság, ezt kell megőriznünk.

A kommunista az eszmében hisz, sohasem adja fel a reményt, s mindig kész cselekedni. Azt kérem: bízzunk és cselekedjünk. És ha önök úgy döntenek, hogy elfogadják a beszámolókat és a határozati javaslatot, akkor ugyanilyen egységet tanúsítsunk a végrehajtásban is!

(A kongresszus küldöttei egyhangúlag elfogadták a Központi Bizottság beszámolóját és Kádár János összefoglalóját, továbbá a határozati javaslatot és a Központi Ellenőrző Bizottság jelentését.)

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusának határozata a párt munkájáról és a további feladatokról

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa jóváhagyja a Központi Bizottság beszámolóját a XI. kongresszus óta végzett munkáról, valamint a Központi Ellenőrző Bizottság jelentését a két kongresszus közötti tevékenységéről. Megállapítja, hogy a társadalmi élet alapvető területein az elmúlt öt évben is érvényesült pártunk több mint két évtizede töretlen, egész népünk érdekeit szolgáló politikája.

Hazánk belpolitikai élete kiegyensúlyozott, a munkáshatalom, a szocialista nemzeti egység szilárd. A párt betölti vezető szerepét, élvezi a dolgozók bizalmát, cselekvő támogatását. Az elmúlt öt esztendőben pártunknak, népünknek bonyolultabb és nehezebb helyzetben kellett dolgoznia. Ezt is figyelembe véve, az elért eredmények számottevőek. A programnyilatkozatban megfogalmazott célok felé haladva előbbre jutottunk a fejlett szocialista társadalom építésében. Fejlődött a népgazdaság, javultak népünk életkörülményei, erősödött szocialista tudata, gyarapodott műveltsége.

Pártunk, kormányunk a Szovjetunióval, a szocialista közösség országaival, minden haladó, békeszerető és együttműködésre kész erővel összefogva biztosította a hazai építőmunka külső feltételeit, tevékenyen közreműködött a békéért vívott harcban. A párt a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének és az imperialistaellenes erők összefogásának további szilárdításán munkálkodott.

A párt XII. kongresszusa hazánk felszabadulása 35. évfordulójának évében ült össze. A három és fél évtized alatt megtett út azt bizonyítja, hogy a magyar nép élni tudott a történelem adta lehetőséggel. Hazánk, a Magyar Népköztársaság, szabad és független szocialista ország, amelyben a nép élete gyökeresen megváltozott.

A következő öt évben a fő feladat, hogy nagy vívmányainkra tá-

maszkodva erősítsük társadalmunk szocialista vonásait, megalapozzuk a népgazdaság további fejlődését, megszilárdítsuk az életszínvonal területén elért eredményeket és javítsuk az életkörülményeket.

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa megerősíti a párt eddigi politikai irányvonalát. A programnyilatkozatban kitűzött célokkal összhangban jelöli ki a fejlett szocialista társadalom építésének további tennivalóit.

I. A NEMZETKÖZI HELYZET, KÜLPOLITIKÁNK

Korunkban az emberiség számára sorsdöntő a béke megőrzése, egy újabb világháború megakadályozása. A nemzetközi viszonyok alapvető tartalma változatlanul a szocializmus és a kapitalizmus világméretű küzdelme és versengése, amely az imperializmus megújuló provokációi ellenére a békés egymás mellett élés keretei között folyik.

Külpolitikánk hazánk érdekeivel összhangban, a proletár internacionalizmus elvét követve segíti a szocializmusért, a társadalmi haladásért, a békéért vívott harcot.

1. Az elmúlt években tovább szilárdultak a szocializmus nemzetközi pozíciói. A szocialista országok nagy sikereket értek el az új társadalom építésében, fejlődött két- és többoldalú együttműködésük, politikájukkal, eredményeikkel jelentős hatást gyakorolnak a világra. A jelenlegi világhelyzetben növekszik annak szükségessége, hogy jobban összehangolják erőfeszítéseiket. Külpolitikájuk egyeztetésében, vívmányaik és a béke védelmében kiemelkedő szerepet tölt be a Varsói Szerződés szervezete. Országaink gazdasági fejlődésének fontos támasza a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának keretében megvalósuló együttműködés.

2. A kapitalizmus általános válságának talaján tovább mélyültek a tőkés világ ellentmondásai. Mindinkább jellemzővé válnak a gazdasági megtorpanások, a pénzügyi válságok, a nemzetközi kereskedelmet zavaró jelenségek. A piacokért, az energia- és nyersanyagforrásokért folyó harc tovább élezi az imperialista hatalmak közötti ellentéteket. A válság súlyos terheket ró a dolgozó tömegekre, az állandósult munkanélküliség növeli a létbizonytalanságot. A tőkésországok-

ban növekszik a gazdasági és politikai feszültség, terjed a politikai terrorizmus, gyakoribbak a kormányzati válságok. A reakciós körök fokozzák támadásaikat a kommunista és munkásmozgalommal s más haladó, demokratikus erőkkel szemben.

A kapitalista világban a kommunista és munkáspártok, a szakszervezetek, a dolgozó tömegek tovább szélesítik és erősítik harcukat. Fellépnek a nemzetközi monopóliumok gazdasági és politikai hatalmának korlátozásáért, felszámolásáért, a fegyverkezés ellen. Kiállnak a demokratikus jogok védelméért, a gazdasági és szociális helyzet javításáért, a gyökeres társadalmi változásokért. Pártunk, népünk teljes mértékben szolidáris küzdelmükkel.

3. A gyarmati uralom alól felszabadult népek fokozzák erőfeszítéseiket a nemzeti függetlenség teljes kivívásáért és megszilárdításáért, az imperializmus gazdasági, politikai és katonai befolyásának felszámolásáért, a haladásért. E küzdelem több országban egybekapcsolódik a szocialista társadalom megteremtését célzó törekvésekkel. Az imperialistaellenes harc történelmi jelentőségű eredménye, hogy a vietnami, a laoszi és a kambodzsai nép győzelmet aratott az amerikai agresszorok felett; több afrikai, ázsiai és latin-amerikai országban népi forradalom bontakozott ki.

4. Az enyhülési folyamat korszakos jelentőségű állomása volt a Helsinkiben megtartott európai biztonsági és együttműködési értekezlet. Ez a szocialista országok következetes békepolitikájának, a békeszerető erők, valamint a tőkésországokban a realitásokkal számoló tényezők fellépésének eredményeként jöhetett létre.

Az országok közötti kapcsolatok javulását az imperialista erők, a reakciós körök, a fegyverkezésben érdekelt monopóliumok, a béke és a társadalmi haladás ellenségei igyekeznek megakadályozni. A néptömegek megtévesztésével több tőkésországban átmenetileg megerősítették pozícióikat. A politikai és gazdasági nyomás, a katonai fenyegetés, az ideológiai harc eszközeit egyaránt felhasználják céljaik elérésére. Fokozzák támadásaikat a társadalmi haladás ellen, növelik a feszültséget, mérgezik a nemzetközi légkört. Arra törekszenek, hogy a maguk javára változtassák meg a katonai erőegyensúlyt.

Az emberiség számára különösen súlyos veszélyt jelent a vezető tőkésországok reakciós katonai-ipari körei által az utóbbi években

különös erővel szított fegyverkezési hajsza. Ezt bizonyítja a NATO-országok washingtoni határozata a katonai kiadások fokozott növeléséről és brüsszeli döntése újabb rakéták telepítéséről egyes nyugat-európai országokba. Aggodalomra ad okot, hogy az Amerikai Egyesült Államok halogatja a hadászati fegyverek korlátozásáról szóló második szovjet–amerikai megállapodás életbe léptetését, s ez akadályozza, hogy gátat lehessen emelni a fegyverkezési versenynek.

A Magyar Népköztársaság, a szocialista közösség országai a nemzetközi helyzet éleződése ellenére sem térnek le a békés egymás mellett élés útjáról. A hidegháborús irányzatokkal szemben újabb és újabb kezdeményezéseket tesznek az enyhülés eredményeinek megőrzésére, a béke védelmére.

5. Külpolitikánk alapvető célja továbbra is az, hogy szövetségeseinkkel szorosan együttműködve biztosítsa építőmunkánk megfelelő külső feltételeit és hozzájáruljon az egyetemes béke, a társadalmi haladás ügyéhez, a szocializmus térhódításához.

Meghatározó jelentőségű feladatunk, hogy erősítsük szövetségünket, barátságunkat, együttműködésünket a Szovjetunióval, a szocialista közösség országaival, hozzájáruljunk a Varsói Szerződés szervezete védelmi erejének tökéletesítéséhez. Ez a politika megfelel népünk alapvető érdekeinek és céljainak, egyben szuverenitásunk, nemzeti függetlenségünk, békés építőmunkánk folytatásának is szilárd támasza és biztosítéka.

A nemzetközi küzdőtéren a Magyar Népköztársaság is szembetalálja magát a kínai vezetők káros, a békét veszélyeztető törekvéseivel. Elítéljük a kínai vezetés nacionalista, szovjetellenes politikáját, a délkelet-ázsiai és más népek biztonságát fenyegető akcióit, amelyek egybeesnek a reakciós körök haladásellenes céljaival. Ugyanakkor továbbra is készek vagyunk az államközi kapcsolatok fejlesztésére. Népünk baráti érzéseket táplál a kínai nép iránt. Azt kívánja, hogy a Kínai Népköztársaság ismét a haladásért és a békéért vívott harc fontos tényezője legyen.

Szolidárisak vagyunk a nemzeti felszabadító mozgalmakkal és a gyarmati uralom alól felszabadult népek demokratikus, antiimperialista törekvéseivel. Támogatjuk az afrikai, ázsiai, latin-amerikai nemzeti demokratikus, haladó erők fellépését a katonai önkényuralom,

a fasiszta diktatúrák, a fajüldöző rendszerek ellen. A kölcsönös szolidaritás és érdekek alapján bővítjük kapcsolatainkat a fejlődő országokkal. Együttműködünk velük a gyarmati függőség maradványainak felszámolásáért és az igazságosabb nemzetközi gazdasági viszonyok megteremtéséért vívott harcukban. Támogatjuk az el nem kötelezett országok mozgalmának imperialistaellenes politikáját, a nemzetközi feszültség csökkentésére irányuló kezdeményezéseit.

A békés egymás mellett élés elveiből, az enyhülés közös érdekéből kiindulva, az egyenjogúság és a kölcsönös előnyök alapján tovább építjük kapcsolatainkat a tőkésországokkal. Ezt elősegítené, ha ezek az országok nem alkalmaznának hátrányos megkülönböztetést a kereskedelemben, valamint megszüntetnék az indokolatlan aránytalanságot a tájékoztatásban és a kulturális értékek cseréjében.

A nemzetközi viszonyok alakulásában kiemelkedő jelentősége van Európa békéjének, biztonságának; további erősítésében hazánk közvetlenül is érdekelt.

A Magyar Népköztársaság kormánya folyamatos munkát végez a helsinki záróokmány elveinek érvényesítéséért, az ajánlások megvalósításáért, a madridi találkozó sikeres megtartásáért. Kész tevőlegesen hozzájárulni a közösen elért eredmények megvédéséhez, a kapcsolatok fejlesztéséhez.

A világbéke megszilárdításához, a kiegyensúlyozott nemzetközi viszonyok megteremtéséhez elengedhetetlen a háborús tűzfészkek felszámolása, a fegyveres konfliktusok megszüntetése és a vitás kérdéseknek az érintett népek érdekeivel összhangban álló tárgyalásos rendezése. A békét, az emberiség jövőjét fenyegető veszélyek elhárításához szükség van minden, a nemzetközi helyzet élezését ellenző, békeszerető erő aktív fellépésére.

A Magyar Népköztársaság fontosnak tartja, hogy folytatódjanak a leszerelési tárgyalások az egyenlő biztonság elve alapján. Fellép a fegyverkezési hajsza fokozása, a reakciós köröknek a katonai erőegyensúly megbontását célzó törekvései ellen. Elítéli a vezető imperialista hatalmak agresszív, hidegháborús lépéseit, a NATO legutóbbi határozatait. Támogatja a fegyverkezési verseny megfékezését célzó szovjet javaslatokat, és együtt küzd szövetségeseivel a Varsói Szerződés kezdeményezéseinek megvalósításáért. Síkraszáll olyan európai érte-

kezlet összehívásáért, amely erősítené az országok közötti bizalmat, eltorlaszolná a hidegháború visszatérésének útját. Minden nép, az egész emberiség érdekeinek az felel meg, ha a kormányok felelősen foglalnak állást, és hozzájárulnak a feszültség csökkentéséhez, a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett éléséhez, a biztonság megszilárdításához, a béke megőrzéséhez.

A Magyar Népköztársaság arra törekszik, hogy lehetőségeihez képest hozzájáruljon az emberiség olyan egyetemes gondjainak megoldásához, mint a nyersanyag-, az energia- és az élelmiszerellátás, a közlekedés fejlesztése, a környezet védelme, továbbá a világ különböző térségeiben a súlyos népbetegségek, az éhínség és az írástudatlanság leküzdése.

Állami és társadalmi szerveink a két- és többoldalú kapcsolatok építésében minden nemzetközi fórumon egyértelműen és következetesen képviseljék külpolitikánkat, amely egyaránt szem előtt tartja népünk érdekeit és a proletár internacionalizmus elvét.

II. TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI VISZONYAINK

Népünk a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével történelmi jelentőségű alkotásokat hozott létre. A munkásosztály, a dolgozó nép hatalma szilárd. Uralkodóvá váltak a szocialista termelési viszonyok. A szocialista tervgazdálkodás révén nagy eredményeket értünk el az építőmunkában, s jelentősen emelkedett az életszínvonal. Szélesedik és mélyül a szocialista demokrácia. Mind teljesebben kibontakoznak a nép alkotó erői. A munkások, a termelőszövetkezeti parasztok, az értelmiségiek és más dolgozó rétegek összefogva munkálkodnak nemzeti programunk megvalósításán, a fejlett szocialista társadalom építésén.

1. Előrehaladásunknak fontos feltétele, hogy tovább erősödjenek a szocialista társadalmi viszonyok és rendszerünk szilárd gazdasági alapja, a termelőeszközök szocialista – állami és szövetkezeti – tulajdona. Államunk elismeri és védi a munkával szerzett személyi tulajdont.

A társadalom osztályainak és rétegeinek számaránya az utóbbi

években nem módosult lényegesen, az egymáshoz való közeledés irányába ható minőségi változások voltak a meghatározók. Ez megmutatkozik a munka jellegében és szervezettségében, a munkakörülményekben, az életmód fejlődésében. A jövőben is arra kell törekedni, hogy az osztályjellegű különbségek csökkenjenek. Ugyanakkor az eddiginél nagyobb figyelmet kell fordítani az egyes rétegeknek a munkamegosztás, az iskolázottság, a lakóhely és más tényezők szerint eltérő helyzetére.

A munkásosztály az egész nép érdekében eredményesen tölti be vezető szerepét. Döntő mértékben járul hozzá a nemzeti jövedelem termeléséhez. Erősödött politikai öntudata, fokozódott aktivitása és kezdeményezőkészsége. Kiemelkedő a nagyüzemi munkásság szerepe. A munkásságon belül nőtt a szakképzettek aránya, csökkent az iparban foglalkoztatottak száma. A munkásoknak mintegy fele falusi lakos, a város és a falu között még meglevő különbségek életmódjukat is befolyásolják.

A termelőszövetkezeti parasztságot a munka, az elosztás és az életmód jellegében bekövetkezett változások is közelítik a munkásosztályhoz. Növekedett politikai öntudata, közéleti aktivitása. A mezőgazdasági termelés korszerűsödésének eredményeként kisebb földterületen kevesebb ember többet termel. A termelőszövetkezetekben aktívan dolgozóknak mintegy 40 százaléka sohasem folytatott egyéni gazdálkodást, csaknem kétharmada él családjában együtt munkásokkal, értelmiségiekkel, alkalmazottakkal. A mezőgazdaság iparosodásával számottevően csökkent a hagyományos módon végzett munka aránya. A falun élő termelőszövetkezeti dolgozók és munkások életviszonyai kevésbé térnek el egymástól, mint a falusi és a városi munkásokéi.

A munkásság és a parasztság alapvető érdekei azonosságának, szoros együttműködésének, közös helytállásának eredményeként tovább erősödött szocialista rendszerünk politikai alapja, a munkás-paraszt szövetség. E szövetség szorosabbra fűzése egész népünk érdeke.

A társadalom fejlődéséből adódó lehetőség és egyben követelmény, hogy a munkások, a termelőszövetkezeti parasztok folyamatosan gyarapítsák politikai, szakmai és kulturális ismereteiket, s ezáltal is csökkenjen a szellemi és a fizikai munka közti különbség. Növekedjék

közéleti aktivitásuk, fejlődjék szocialista szemléletük. Az élenjáró dolgozók – különösen a nagyüzemi munkások és a termelőszövetkezeti parasztok – a jelenleginél nagyobb számban töltsenek be párt-, állami és tömegszervezeti tisztségeket.

Az értelmiség tevékeny részese a szocializmus építésének, szorosan kötődik a munkásosztályhoz, a szövetkezeti parasztsághoz. Szerepe és létszáma a társadalmi fejlődéssel együtt növekszik. Az értelmiség – iskolai végzettsége, munkahelye és választott pályája alapján – sok irányban rétegeződött. A tudományos-technikai haladás, gazdaságunk korszerűsítése egyre nagyobb követelményeket támaszt a műszaki és a természettudományos értelmiséggel szemben. A társadalom szocialista tudatának erősítésében növekszik a kulturális területen dolgozó értelmiségiek munkájának jelentősége. Szellemi erőforrásainkat hasznosítsuk minden területen jobban, szervezetten és fokozottan igényeljük az értelmiség részvételét a szocialista építőmunkában, a közéletben.

A termelésben és az igazgatásban foglalkoztatott alkalmazottak nagyobb felelősséggel és hozzáértéssel végzik munkájukat. Létszámuk a valóságos szükségletnél gyorsabban nőtt, az egyes szakterületek közti megoszlásuk is aránytalan. Ezen a munka és a szervezetek észszerűsítésével, a társadalmi ellenőrzés fokozásával, a bürokrácia visszaszorításával kell változtatni. Több figyelmet kell fordítani az alkalmazottak politikai felkészültségének, szakmai ismereteinek növelésére.

2. A nők a társadalmi élet minden területén, a munkában, a családban, a közéletben becsülettel teljesítik feladataikat, kötelezettségeiket. Társadalmi egyenjogúságuk egyre jobban kiteljesedik, de még sok a megoldásra váró gond. Tovább kell javítani azokat a gazdasági, kulturális, tudati és jogi feltételeket, amelyek segítik a nők egyenlő esélyeinek érvényesülését. Szociális intézkedésekkel, a szolgáltatások bővítésével is könnyíteni kell a kereső foglalkozás és az anyaság együttes vállalását. Megkülönböztetett gondot kell fordítani a nők szakképzettségének emelésére. A vezető posztokon és a választott tisztségekben növekedjék a nők aránya.

3. Társadalmunk legkisebb, de a jelen és a jövő szempontjából döntő jelentőségű közössége a család. Nagy a szerepe a szocialista

életmód formálásában, a fiataloknak az életre való felkészítésében, a különböző nemzedékek összetartásában, a közösségi együttélés normáinak erősítésében. Stabilitása különösen fontos a gyermeknevelés szempontjából. Pártunk és államunk támogatja s védi a család intézményét.

4. Az új nemzedékről való gondoskodás, az ifjúság nevelése az egész társadalom ügye, melyben fontos szerepe van az iskolának és a munkahelynek, a fő felelősség azonban a családé. Ifjúságunk többsége becsülettel helytáll a munkában, a tanulásban, a haza védelmében, aktívan részt vesz a közéletben. A párt megkülönböztetett figyelmet fordít az ifjúság helyzetére. Ismeri a fiatalok gondjait és a körükben tapasztalható negatív jelenségeket is. Szükségesnek tartja, hogy javuljanak a fiatalok nevelésének, pályakezdésének, beilleszkedésének, családalapításának a feltételei. Több lehetőséget kell nyújtani a felnövő nemzedék kezdeményezőkészségének, új iránti fogékonyságának, öntevékenységének kibontakoztatására.

5. Pártunk a lenini nemzetiségi politika érvényesítését változatlanul fontos feladatnak tekinti. A nemzetiségiek hazánk egyenjogú állampolgárai. A nemzetiségi szövetségek fontos politikai és kulturális feladatot látnak el. Minden szükséges támogatást megadunk ahhoz, hogy a nemzetiségek továbbra is aktív részesei legyenek társadalmi, politikai életünknek, őrizzék és fejlesszék anyanyelvi kultúrájukat. A hazánkban élő nemzetiségek és a szomszédos országokban élő magyarság jelentős mértékben hozzájárulhatnak népeink barátságának és együttműködésének elmélyítéséhez. A nemzetiségi kérdés internacionalista megoldásának fontos eleme a kétnyelvű, kettős kultúrájú állampolgárok szabad fejlődése.

6. Társadalmunk kiegyensúlyozott helyzetét tükrözi az állam és az egyházak rendezett viszonya is. Az állam az alkotmány szellemében szavatolja a lelkiismereti szabadságot és az egyházak autonóm működését. Az egyházak tiszteletben tartják államunk törvényeit, támogatják az országépítő munkát. Az állam és az egyházak jó viszonyának alapja a népünk javát szolgáló, közösen kialakított megállapodások korrekt megtartása.

7. Társadalmi fejlődésünknek nélkülözhetetlen erőforrása szövetségi politikánk megfelelő érvényesülése. Rendszeres eszmecserével és

meggyőzéssel igyekszünk megnyerni mindenkit az együttes cselekvésnek. Szocialista céljaink a dolgozó osztályoknak és rétegeknek, a párttagoknak és a pártonkívülieknek, a marxistáknak és más világnézetűeknek, az ateistáknak és a vallásos embereknek mindjobban szélesedő összefogásával valósulnak meg. Tovább kell erősíteni egész népünk egységét, a fejlett szocialista társadalom építésében megnyilvánuló cselekvőkészségét.

8. A párt az elmúlt években is nagy figyelmet fordított az államélet fejlesztésére. Javult az állami irányító testületek, szervek és a tanácsok tevékenysége, korszerűsödött az államigazgatás. A megnövekedett követelmények azonban szükségessé teszik, hogy tovább javítsák munkájukat, gondosabban elemezzék a belső és külső társadalmi, gazdasági folyamatokat, és idejében intézkedjenek.

Az Országgyűlés széles körű nyilvános vitákra támaszkodva a társadalmi, gazdasági fejlődést segítő számos törvényt alkotott. Folyamatosan áttekintette a végrehajtást. Az alkotmányos előírásoknak megfelelően irányította és ellenőrizte a kormány tevékenységét. Az Országgyűlés a jövőben is számoltassa be a kormányzati szervek vezetőit. Fejlődjék tovább az országgyűlési bizottságok munkája. Fokozódjék a képviselők aktivitása választókerületükben és az országos kérdések megoldásában. Váljék szorosabbá kapcsolatuk választóikkal. Erősíteni kell az államigazgatás népképviseleti ellenőrzését.

Feladataink eredményesebb megoldása a társadalomirányítási, államigazgatási rendszer korszerűsítését, a tevékenységi körök pontosabb meghatározását, a beosztással együtt járó felelősség következetesebb számonkérését igényli. Meg kell szüntetni az állami és társadalmi szervek munkájában tapasztalható párhuzamosságokat, a túlszabályozást. Az ügyintézés váljék egyszerűbbé és gyorsabbá, határozottan fel kell lépni a bürokrácia ellen.

A társadalmi érdek következetesebb érvényesítése és a nagyobb követelmények szükségessé teszik, hogy a központi és a helyi állami szervek összehangoltabban tevékenykedjenek. Éljenek felelősebben hatáskörükkel. Javítsák a döntési rendszert, a végrehajtást és az ellenőrzést. Erősíteni kell a központi irányítást a társadalmi érdek érvényesítésében. Jobb feltételeket kell teremteni a helyi önállóság kibontakozásához.

A tanácsok népképviseleti, önkormányzati és államigazgatási szerepüknek megfelelően önállóbban vesznek részt a társadalmi feladatok megoldásában. Emeljék a hatáskörükbe tartozó szervek irányításának színvonalát. Éljenek bátrabban a különböző intézmények és eszközök közös hasznosításában rejlő lehetőségekkel, fokozzák ez irányú szervező, koordináló tevékenységüket. Fordítsanak még nagyobb figyelmet a lakosság ellátásának javítására. Az állampolgárok ügyeinek érdemi, gyors intézésével is szélesítsék tömegkapcsolataikat. Építsenek jobban a lakosság véleményére, cselekvőkészségére.

Az állami szervek szorosabban hangolják össze ellenőrző tevékenységüket. Fokozottabban támaszkodjanak a munkahelyi közösségekre, a népi ellenőrzési bizottságokra, a társadalmi ellenőrzés más formáira, és hasznosítsák jobban tapasztalataikat.

9. Kiszélesedett a szocialista demokrácia, társadalmi rendszerünk lényegi vonása. Nőtt az érdeklődés a társadalmi kérdések iránt. A lakosság javaslataival, kritikai észrevételeivel fokozódó mértékben vesz részt a közügyekben, a helyi fejlesztési tervek kidolgozásában és megvalósításában. A szocialista demokrácia fejlesztése egyik fontos eleme a programnyilatkozatban megfogalmazott célok elérésének, a társadalmi önkormányzat irányába való előrehaladásnak.

A XI. kongresszus határozatainak megfelelően szélesedett az üzemi demokrácia. Létrehozták a szakszervezeti bizalmiak, főbizalmiak testületeit, rendezték jogkörüket. Az összbizalmiértekezlet véleményezi a gazdasági vezetőknek a termeléssel és a gazdálkodással kapcsolatos tevékenységét, dönt a hatáskörébe tartozó szociális, kulturális célokat szolgáló anyagi eszközök felhasználásáról. Erősödött a szövetkezeti demokrácia, formái fokozatosan igazodnak a megnövekedett üzemi méretekhez.

Az elért eredmények ellenére még nem kielégítő a szocialista demokrácia eddigi szintje. A párt változatlanul alapvető feladatnak tekinti a dolgozók szélesebb körű bevonását a közügyekbe. A demokratikus fórumoknak fontos szerepük van a különböző érdekek feltárásában, egyeztetésében, a nézetek megvitatásában, az egész társadalom alapvető érdekeinek érvényesítésében. Kereteiket mindenütt töltsék ki megfelelő tartalommal, szüntessék meg működésük formális vonásait. A vezetők fordítsanak nagyobb gondot a tájékoztatásra, támaszkod-

janak a dolgozók, a közösségek véleményére, javaslataira. Pontosabban kell meghatározni a vezetők beszámolási kötelezettségét. Az iparban és a népgazdaság más területein az érvényes rendelkezések alapján, illetve ezek továbbfejlesztésével biztosítani kell a dolgozók érdemibb beleszólását a vezetők kinevezésébe, munkájának véleményezésébe és ellenőrzésébe.

A szocialista demokrácia elmélyítésének fontos feltétele a lazaságok felszámolása, az állampolgári fegyelem erősítése, a jogok és a kötelességek együttes érvényesítése. A felelős vezetők következetesen lépjenek fel a szocialista normákat sértő magatartás különböző megnyilvánulásaival szemben. E jelenségek megszüntetése a legtöbb esetben nem központi döntéseket igényel, hanem azt, hogy a kollektívák, a becsületes dolgozók – élve a szocialista demokrácia adta lehetőséggel – határozottan elítéljék és visszautasítsák ezeket.

10. Hazánkban szilárd a törvényesség. Az állami szervek, az ügyészségek, a bíróságok az ország alkotmányos jogrendje alapján tevékenykednek. Mindenki köteles megtartani az egész nép érdekeit kifejező törvényeket, ugyanakkor minden állampolgár ezek védelme alatt áll. A párt-, állami és társadalmi szervek őrködjenek továbbra is a jogrend, a törvényes rendelkezések megtartásán, a közélet tisztaságán, és lépjenek fel a hatalommal való visszaélés minden megnyilvánulásával szemben. A jogszabályok következetes alkalmazását határozottan meg kell követelni a vállalatoktól és intézményektől is. Váljék egységesebbé a jogalkalmazás, csökkenjen a szabályozások száma. Erősödjék a fegyelem a társadalmi és a gazdasági élet minden területén. Fontos feladat a társadalomellenes magatartás visszaszorítása, a bűncselekmények megelőzése, leleplezése, a közvagyon gondosabb kezelése, a társadalmi és a személyi tulajdon védelme.

11. A Magyar Népköztársaság fegyveres erői és testületei méltók népünk bizalmára. A dolgozó tömegekre támaszkodva, szövetségi rendszerünk keretében – megbízhatóan védelmezik szocialista vívmányainkat, népünk békéjét. Hazánk érdekeivel összhangban, a nemzetközi helyzet követelményeinek megfelelően erősítjük honvédelmünket, korszerűsítjük néphadseregünket. A néphadsereg alapvető feladatának jó ellátása mellett, továbbra is vegyen részt a gazdasági építőmunkában, folytassa eredményes tevékenységét a katonai szol-

gálatot teljesítő fiatalok nevelésében, politikai, általános és szakmai képzésében. A belügyi szervek, a rendőrség, a határőrség a lakossággal és a társadalmi önkéntes segítők széles körével szorosan együttműködve gondoskodjanak a közrendről, a közbiztonságról. A munkásőrség, amelyet társadalmunk megbecsülése övez, a jövőben is teljesítse önként vállalt kötelezettségét. Erősödjék tovább a fegyveres erők és testületek jó együttműködése.

III. A GAZDASÁGI ÉPÍTŐMUNKA

A népgazdaság az ötödik ötéves terv időszakában tovább fejlődik. Bővülnek és korszerűsödnek a szocializmus anyagi-műszaki alapjai. Gyarapodik a nemzeti vagyon. A nemzeti jövedelem növekedése teljes egészében a munka termelékenységének az emelkedéséből származik. Az ötödik ötéves terv főbb előirányzatait nem tudjuk teljesíteni, ennek ellenére az elért eredmények jelentősek.

Az ipari termelés mérsékeltebben, de számottevően nő. A központi fejlesztési programok, a rekonstrukciók, a vállalati beruházások segítették a termelési és termékszerkezet korszerűsítését, a műszaki haladást és a hatékonyság javulását.

A mezőgazdaság magasabb színvonalon elégítette ki az ország, a lakosság igényeit. A növénytermesztés és az állattenyésztés hozamai emelkedtek, a termelés növekedése várhatóan eléri a tervezett szintet. Több év átlagában jók az eredmények a kenyérgabona-, a kukorica- és a hústermelésben.

A külső gazdasági feltételek, a nemzetközi ár- és értékesítési viszonyok az utóbbi években a számítottnál is kedvezőtlenebbül alakulnak. Gazdasági nehézségeink nagyobbrészt ebből adódnak. Ugyanakkor nem megfelelő ütemben bontakoznak ki a külső feltételekhez és az intenzív gazdasági fejlődés követelményeihez igazodó belső folyamatok. A gazdaságirányítás nem elég következetes a gazdaságpolitikai célok, a gazdasági feltételek és eszközök összehangolásában, a végrehajtás szervezésében. A szükségesnél és a lehetségesnél lassabban korszerűsödik a termelési és termékszerkezet, nem javul kielégítően a hatékonyság, a minőség. Mindezek együttes hatására a nemzeti jöve-

delem növekedésének és ennek következtében az életszínvonal emelkedésének az üteme kisebb a tervezettnél.

1. A gazdaságpolitikának a hatodik ötéves terv időszakában a valóságos helyzetből kiindulva, a távlati célokhoz és a változó körülményekhez igazodva kell biztosítania a népgazdaság tervszerű fejlődését.

A nemzeti jövedelem a hatodik ötéves terv idején – 1981 és 1985 között – olyan mértékben növekedjék, hogy összhangban a fejlődés minőségi tényezőivel, a termelés nemzetközi versenyképességével, segítse a népgazdaság külső és belső egyensúlyának javítását. A növekedés teljes egészében a munkatermelékenység emelkedéséből, a hatékonyság javulásából származzék. A nemzeti jövedelem elosztása tegye lehetővé a termelés bővítéséhez és korszerűsítéséhez nélkülözhetetlen beruházásokat, az elért életszínvonal megszilárdítását, valamint a további fejlődéshez szükséges feltételek megteremtését.

A hatodik ötéves tervidőszak egyik legfontosabb feladata a külkereskedelmi és nemzetközi fizetési mérleg egyensúlyának javítása. Ebben alapvető szerepe van a belső egyensúlyi tényezők megszilárdításának, s ez különös figyelmet érdemel. A legfontosabb a költségvetési kiadások és bevételek, az árualap és a vásárlóerő, a munkaerő és a munkahelyek, valamint a beruházásokra fordítható összegek és a kivitelezési kapacitások jobb összehangolása.

A népgazdaság fő ágazatait – az ipart, a mezőgazdaságot, a termelő és a nem termelő szolgáltatásokat – egymással összehangoltan, a hazai adottságok és a nemzetközi együttműködési lehetőségek figyelembevételével kell fejleszteni.

A gazdaságban a fő tennivaló a hatékonyság erőteljes növelése. Következetesebben kell folytatni a termelési és a termékszerkezetnek adottságainkhoz igazodó korszerűsítését, a költségek csökkentését, a minőség és a jövedelmezőség javítását. Mindebben nagyobb mértékben kell támaszkodni az egyre inkább termelőerővé váló tudományra. Javuljon a népgazdaság előrehaladását segítő műszaki és agrárkutatás és -fejlesztés. Tökéletesíteni kell a tudományos eredmények alkalmazásának gyakorlatát, gyorsítani az új, korszerű hazai és külföldi technológiák bevezetését. Az eddiginél határozottabban kell támogatni az újító kezdeményezéseket. A hazai szükségleteknek megfelelő

és a nemzetközileg versenyképes, gazdaságos termelés dinamikusabban fejlődjék. A gazdaságtalan, tartósan veszteséges termelést a társadalmi érdekekkel összhangban, a munkaerő és az eszközök tervszerű átcsoportosításával gazdaságossá kell tenni, vagy fokozatosan meg kell szüntetni, gondoskodva azonban a lakosság megfelelő ellátásáról. A területfejlesztésben is jobban érvényesüljenek a hatékonyság követelményei.

2. Az ipari termelés differenciáltabban fejlődjék, szerkezetét, gyártmányösszetételét jobban hozzá kell igazítani a gazdaságosság követelményeihez és a piaci igényekhez.

Az iparnak elsősorban azok az ágai fejlődjenek, amelyek gazdaságos exportnövelést, importmegtakarítást, nagyobb népgazdasági jövedelmet tesznek lehetővé, illetve kevésbé anyag- és energiaigényesek.

A szocialista országokkal együttműködve gazdaságunk fűtőanyag- és energiaellátása hosszabb távon is biztosítható. Ennek feltétele a tudatosabb, határozottabb és takarékosabb energiagazdálkodás. Megépítjük a Paksi Atomerőművet. További erőfeszítéseket igényel a hazai energiaforrások – szénvagyonunk, kőolaj- és földgázkészletünk – feltárása, kiaknázása, gazdaságos hasznosítása. Folytatni kell a geológiai kutatásokat.

Az alapanyaggyártásban fő feladat a megkezdett fejlesztések mielőbbi befejezése, a feldolgozóipar versenyképességét jobban megalapozó, a minőség és választék javítását eredményező korszerűsítések előtérbe helyezése. Jelentős ásványkincsünk, a bauxit kitermelésének fokozása, valamint a timföldgyártás bővítése alapozza meg az alumíniumipar gyorsabb fejlődését.

A feldolgozóipar fejlesztését az eddiginél jobban alá kell rendelni a hatékonyság és a külgazdasági egyensúly követelményeinek. A termelési és értékesítési lehetőségekhez igazodó arányokat kell kialakítani a féltermék-, alkatrész- és részegységgyártás, illetve a késztermékek gyártása között.

A gépiparon belül kapjanak nagyobb súlyt az elektronikai és vákuumtechnikai termékek, az energetikai, mezőgazdasági, élelmiszeripari és szerszámgépek, a közúti járművek, az orvosi műszerek gyártásának egyes területei. Növekedjék a magasabb fokon feldolgozott alumíniumtermékek aránya. Fokozódjék a gyógyszeripar versenyké-

pessége. A könnyűipar növelje a jövedelmező, korszerű, jó minőségű, magasabb fokon feldolgozott áruk arányát. Kiemelten kell fejleszteni a gazdaságosan exportálható élelmiszerek termelését. Az élelmiszeripari feldolgozás, a tároló- és hűtőkapacitás a mezőgazdasági termeléssel összehangoltabban fejlődjék.

Az építő- és építőanyag-iparnak, valamint ezek háttériparának termelése a népgazdaság előtt álló feladatokhoz és a lakosság igényeihez igazodva növekedjék. A termelést szolgáló beruházások, a lakás- és a kommunális építkezések mellett az építőipar tekintse kiemelt feladatának az ország épületvagyonának megóvását, felújítását és korszerűsítését. Az építőipar fokozza a munka hatékonyságát, szervezettségét, javítsa a minőséget, alkalmazzon olcsóbb lakásépítési technológiákat. Fejleszteni kell az építőipar műszaki bázisát.

3. Hazánk természeti adottságai indokolttá és lehetővé teszik a mezőgazdaság kiemelt fejlesztését. A mezőgazdaság és az élelmiszeripar termelésének bővülése biztosítsa a kiegyensúlyozott belföldi ellátást és a gazdaságos export fokozását. Mind a növénytermesztésben, mind az állattenyésztésben a fő teendő a hatékonyság és a minőség javítása, a hozamok növelése, a költségek csökkentése, a természeti feltételek ésszerűbb kihasználása. Tovább kell fejleszteni a mezőgazdaságunkban meghatározó jelentőségű gabona- és kukoricatermelést. Nagy gondot kell fordítani az állattenyésztés színvonalának emelésére, a hústermelés növelésére, a takarmány takarékos felhasználására, az anyagok és a melléktermékek jobb hasznosítására. Biztosítani kell a termelőalapok – mindenekelőtt a termőföld, az erdők – védelmét, ésszerű felhasználását, a rekonstrukció előtérbe állításával a mezőgazdaság és a feldolgozás, a tárolás anyagi, műszaki bázisának szélesítését és korszerűsítését. Különös figyelmet kíván a gazdaságos eredményt adó növény- és állatfajták kiválasztása, meghonosítása, a megfelelő termelési eljárások elterjesztése.

Mezőgazdaságunk fejlődése azt követeli, hogy a nagyüzemek munkája váljék hatékonyabbá. Támogatjuk az állami vállalatok és a termelőszövetkezetek gazdaságilag előnyös társulásait, a hatékonyan működő termelési rendszereket, az anyagi és szellemi erők ésszerű hasznosítását szolgáló együttműködési formákat. Az élenjáró állami gazdaságok és termelőszövetkezetek továbbra is fejlődjenek dina-

mikusan, mutassanak példát a korszerű termelési és gazdálkodási módszerek alkalmazásában; mozdítsák elő ezek általánossá válását. A közepesen gazdálkodó, jó adottságú szövetkezetek közül minél többen és minél előbb érjék el az élenjárók színvonalát.

A kedvezőtlen természeti viszonyok közepette működő üzemeket továbbra is segíteni kell az adottságaiknak jobban megfelelő termelési szerkezet kialakításában. Támogatni kell a mezőgazdasági vállalatoknak, a szövetkezeteknek népgazdasági szempontból is hasznos kiegészítő tevékenységét. Változatlanul ösztönözni kell a háztáji és kisegítő gazdaságok termelését. Elő kell segíteni szorosabb együttműködésüket a nagyüzemekkel, valamint a felvásárló vállalatokkal és a fogyasztási szövetkezetekkel.

4. A szövetkezetek fontos szerepet töltenek be gazdasági életünkben. Szövetkezetpolitikánkat folytatva a jövőben is arra törekszünk, hogy a mezőgazdasági, ipari, fogyasztási, értékesítési, takarék-, lakásépítő és -fenntartó szövetkezetek – a népgazdasági és a társadalmi célokkal összhangban – fejlődjenek, eredményesen szolgálják tagságuk érdekeit, javítsák termelésük gazdaságosságát, szolgáltatásaik minőségét, kulturáltságát.

5. A termelés bővülése, növekvő szakosodása, a hazai kooperációs kapcsolatok és a nemzetközi gazdasági együttműködés kiszélesedése fokozza az igényeket a közlekedéssel szemben.

A közlekedés különböző ágait összehangoltan kell fejleszteni. A távolsági áru- és személyszállításban növekedjék a vasút szerepe. Az áruszállítást jobb munkamegosztással, nagyobb szervezettséggel, jelentős üzemanyag-megtakarítással kell lebonyolítani. Továbbra is fontos feladat a vasút korszerűsítése, a közutak kiépítése, a vízi szállításokban rejlő lehetőségek jobb kihasználása.

A személyszállításban a jövőben is a tömegközlekedés kapjon elsőbbséget: folytatódjék a nagyvárosokban a hálózatok bővítése, a fővárosban a metró építése. A személygépkocsik száma a népgazdaság lehetőségeivel összhangban növekedjék.

A hírközlés tovább korszerűsödjön, bővüljön a telefonhálózat; javuljanak a postai szolgáltatások.

6. A gazdaságfejlesztéssel összhangban nagyobb figyelmet kell fordítani a környezetvédelemre, a levegőszennyeződés csökkentésére, a

vízkészlet tisztaságának és minőségének megőrzésére, a lakosság egészséges ivóvízellátására, a tervszerű vízgazdálkodásra. Váljék társadalmi üggyé természeti értékeink védelme, a rendezett, kulturált lakó- és munkahelyi környezet kialakítása, megóvása.

7. A nemzeti jövedelem növelése, a termelés korszerűsítése, az élet- és munkakörülmények javítása megköveteli, hogy továbbra is nagy összegeket fordítsunk beruházásokra. A népgazdaság termelőalapjainak műszaki fejlesztését a beruházások mérsékeltebb növelése mellett is szükséges biztosítani. Beruházások megtakarítása és az építési hányad csökkentése céljából fokozni kell a korszerű berendezések több műszakban történő kihasználását, a régi üzemek rekonstrukcióját.

A társadalmi, gazdasági célok, valamint a rendelkezésre álló anyagi eszközök és a beruházási kapacitások között jobb összhangot kell teremteni. A népgazdasági érdek elsődlegessége alapján mind a termelő, mind a nem termelő beruházásokat egyértelműbben kell rangsorolni. Kapjanak elsőbbséget az olyan, gyorsan kivitelezhető és rövid idő alatt megtérülő központi és vállalati beruházások, amelyek a termelési és a termékszerkezet korszerűsítését szolgálják, az exportképességet javítják, és a hatékonyságot növelik. A beruházási tevékenységben nagyobb megalapozottságra és tervszerűségre van szükség. Szigorúan érvényesüljön az engedélyező, a tervező, a beruházó, a kivitelező felelőssége abban, hogy a jóváhagyott beruházások a tervezett határidőre és az előírt gazdaságossággal, jó minőségben, a költségelőirányzatokon belül valósuljanak meg. Ezt a megfelelő érdekeltség megteremtése is segítse elő.

A beruházási munka hatékonyságának javítását, a kivitelezési idő rövidítését segítse elő a jobb műszaki-gazdasági előkészítés, a döntési és finanszírozási rendszer tökéletesítése, a határozottabb állami irányítás és ellenőrzés. Minden beruházásnál érvényesüljön a célszerűség és a takarékosság. Az erőket a népgazdasági szempontból legfontosabbak gyors befejezésére kell összpontosítani.

8. Az előttünk álló feladatok megoldásának fontos feltétele a munkaerőnek a jelenleginél hatékonyabb foglalkoztatása. Kormányzati és helyi intézkedésekkel – céljainknak és elveinknek megfelelően – nagyobb összhangot kell teremteni a munkahelyek száma és a rendelkezésre álló munkaerő között. A termelési és a termékszerkezet

átalakításával összhangban kell megvalósítani a munkaerő üzemen belüli és üzemek közötti körültekintő, szervezett átcsoportosítását, átképzését. Ez segítse elő a dolgozók felkészültségének, tapasztalatainak, képességeinek jobb hasznosítását. A gazdasági vezetők mindenütt és minden beosztásban követeljék meg a munkaviszonnyal járó kötelezettségek teljesítését, a fegyelmezett és jó minőségű munkát. Ebben a párt- és társadalmi szervek határozottan támogassák őket.

9. Országunk adottságai, népünk érdekei egyaránt igénylik, hogy fokozódjék részvételünk a nemzetközi munkamegosztásban. Gazdasági fejlődésünknek alapvető feltétele, hogy bővítsük és elmélyítsük együttműködésünket a Szovjetunióval és a többi KGST-országgal. Aktívan részt veszünk a szocialista gazdasági integráció kibontakoztatásában, a hosszú távú célprogramok megvalósításában. A nemzetközi gazdasági körülmények és a közös érdekek sürgetően követelik, hogy a KGST-országok gazdaságfejlesztési politikája összehangoltabbá, együttműködésük tervszerűbbé, hatékonyabbá váljék, a szocialista gazdasági integráció eredményesebb legyen. A két- és többoldalú kapcsolatok elmélyítése során arra törekszünk, hogy újabb, hosszabb távú gazdaságos együttműködési lehetőségeket tárjunk fel, és fokozzuk a termelésnek alkatrészekre és részegységekre is kiterjedő egységesítését, szakosítását, a kooperációt.

Az egyenjogúság és a kölcsönös előnyök alapján szélesítjük a gazdasági kapcsolatokat a fejlett tőkésországokkal. Az áruforgalom bővítése mellett előtérbe helyezzük a – piackutatásra és a korszerű termelésszervezésre is kiterjedő – hosszú távú termelési együttműködést.

Tovább erősítjük a kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatokat a fejlődő országokkal. Lehetőségeink arányában támogatjuk őket abban, hogy megszilárdítsák gazdasági önállóságukat. A fejlődő országokkal a külkereskedelmi forgalom az átlagosnál nagyobb mértékben növekedjék.

A nemzetközi munkamegosztásban való hatékonyabb részvételünk nagyobb feladatokat ró mind a termelő, mind a külkereskedelmi vállalatokra. Fontos, hogy szorosabbá váljék a termelés és a külkereskedelmi tevékenység kapcsolata. Növelni kell az arra alkalmas termelő vállalatok külkereskedelmi szerepét, erősíteni a termelő és a külkereskedelmi vállalatok közös érdekeltségét. Erősödjék a szállítási

fegyelem, javuljon a piaci munka, a termelő- és kereskedelmi tevékenység gyorsabban és rugalmasabban kövesse a piac változásait.

10. Gazdaságpolitikánk egyaránt figyelembe veszi a szocializmus építésének törvényszerűségeit, valamint az ország adottságait. A termelési eszközök köztulajdonára és a szocialista tervgazdálkodásra alapozva számol azzal, hogy a szocialista gazdasági életnek is szerves része az áru-, pénz- és piaci viszonyok. Ebből kiindulva fejlesztjük bevált gazdaságirányítási rendszerünket, a tervezést, a szabályozást, a gazdaságvezetés intézményeit és a gazdálkodó egységek szervezetét. Alapvető feladat mind a központi irányításnak, mind a vállalatok, szövetkezetek önállóságának, kezdeményezőkészségének egyidejű erősítése.

A központi irányítás váljék rugalmasabbá és hatékonyabbá, az érdekek és a gazdasági döntések jobb összehangolásával, következetes magatartással, a szükséges operativitással szervezze, irányítsa és ellenőrizze a fő gazdasági folyamatokat. Pontosabban kell meghatározni az irányító szervek feladatkörét, felelősségét, és javítani együttműködésüket.

Az országos feladatok kialakításában és megoldásában is jobban kell építeni a vállalatokra, a szövetkezetekre, mert önálló munkájuktól, vállalkozó szellemüktől, gazdálkodásuk eredményességétől döntő módon függ előrehaladásunk. Korszerűsíteni kell belső irányítási és ösztönzési rendszerüket. Kerülni kell a döntési körükbe való szükségtelen beavatkozást. Politikai, jogi és gazdasági eszközökkel elő kell segíteni a vállalatok közötti együttműködés lényeges javítását.

A gazdasági munka magasabb színvonalra emelésében, eredményességében meghatározó szerepük van a vállalatok, szövetkezetek vezetőinek. Teremtsék meg a feltételeket a munka megjavítását célzó törekvésekhez. Éljenek bátrabban hatáskörükkel. Az eddiginél jobban kell támogatni a kezdeményező, az új iránt fogékony, a felelősséget és ésszerű kockázatot vállaló, a munka színvonalas megszervezésére és következetes ellenőrzésére képes vezetőket. A fokozódó követelményekhez igazodva emeljék képzettségük színvonalát.

A gazdasági szabályozás, az érdekeltségi rendszer elsősorban a hatékonyan működő vállalatok, szövetkezetek gyors fejlődését segítse, és ösztönözzön lehetőségeik, tartalékaik jobb kihasználására, a jö-

vedelmezőbb termelésre. A gazdálkodás eredményessége tükröződjék jobban a vállalatok alapjainak képződésében, valamint a dolgozók keresetének alakulásában.

A gazdasági fejlődésnek fontos feltétele, hogy az árrendszer célszerű gazdálkodásra, megalapozottabb döntésekre és ésszerű fogyasztásra késztessen. A termelői árak fejezzék ki jobban a világpiac árváltozásait, ösztönözzenek a hatékonyság növelésére, a műszaki fejlesztésre, a minőség javítására és a takarékosságra. A termelői árak mozgása a jövőben is hatással lesz a fogyasztói árak alakulására, tartósan nem szakadhatnak el egymástól. Az alapvető fogyasztási cikkek és szolgáltatások árát – életszínvonal-politikánknak megfelelően – továbbra is központilag kell szabályozni. Az állami és a társadalmi ellenőrzés javításával meg kell akadályozni az indokolatlan áremeléseket, a fogyasztók bármilyen megkárosítását.

11. A társadalmi tevékenység minden területén az eddiginél is fontosabb feladat a belső tartalékok feltárása és hasznosítása, a munka termelékenységének gyorsabb növelése, a termelési költségek mérséklése. Különösen fontos az önköltség, az energia- és anyaghányad csökkentése. Nagy tartalék rejlik az irányítás, az üzem- és munkaszervezés, a kooperáció javításában, a szerződéses fegyelem erősítésében, a munkaidő teljesebb kihasználásában, a fegyelmezettebb munkában. A takarékosság hassa át egész tevékenységünket, váljék életünk általános normájává és a gazdálkodás állandó elemévé, érvényesüljön a termelési folyamatokban, mutatkozzék meg a társadalmi szervezettség magasabb fokában és a feladatok célszerűbb megoldásában.

IV. ÉLETSZÍNVONAL, ÉLETKÖRÜLMÉNYEK, SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

Az ötödik ötéves terv időszakában a nehezebb gazdasági feltételek között is emelkedik az életszínvonal, növekszik a reáljövedelem és a fogyasztás. Javulnak az életkörülmények, választékosabb és alapvetően kiegyensúlyozott az áruellátás. A dolgozók széles köre központi béremelésben részesült, a nyugdíjak is emelkedtek. A terv előirányzatai teljesülnek a lakások, a bölcsődék, az óvodák, az iskolák

építésében, a tömegközlekedés javításában, a kommunális és egészségügyi ellátás fejlesztésében.

Az életszínvonal megszilárdításának, majd további szerény javításának alapvető feltétele, hogy jobban oldjuk meg a gazdasági feladatokat.

A hatodik ötéves terv időszakában az életkörülmények javítását szolgáló eszközöket úgy kell felhasználni, hogy ösztönözzék a termelést, és tegyék lehetővé a legfontosabb szociális igények kielégítését. Mindezt segítse elő a munka szerinti elosztás elvének következetes érvényesítése, az egyéni jövedelmekben jobban fejeződjék ki a végzett munka minősége és mennyisége, társadalmi hasznossága. A társadalmi juttatások jobban igazodjanak a szociális körülményekhez, elsősorban az idősek, a több gyermekes családok és a családalapító fiatalok helyzetét javítsák. Az életkörülményeket közvetlenül befolyásoló beruházások továbbra is növekedjenek.

1. A bér- és jövedelempolitika, valamint az erkölcsi elismerés az eddiginél eredményesebben ösztönözzön a társadalom számára hasznos, jobb minőségű, fegyelmezett munkára. A keresetek a valóságos teljesítmények alapján differenciálódjanak és segítsék elő a munka termelékenységének gyorsabb növekedését. A bérezésnek a jelenleginél jobban kell a teljesítményhez igazodnia. A keresetek nagyobb különbségeiben is tükröződjék a végzett munka. Határozott intézkedésekkel gátat kell emelni az olyan jövedelmeknek, amelyek spekulációból, visszaélésből erednek, amelyek mögött nincs tisztességes munka.

2. Az életkörülmények alakításában fontos szerepe van a kiegyensúlyozott áruellátásnak. Az elért színvonal megtartására, a lehetőségekhez igazodó javítására és a választék bővítésére kell törekedni, ügyelve arra, hogy legyen elegendő olcsóbb tömegfogyasztási cikk is. Váljék kulturáltabbá a kereskedelmi munka. Fejlődjék, korszerűsödjék az állami és szövetkezeti üzlethálózat.

Az életkörülmények javítása megköveteli a szolgáltatások iránti igények jobb kielégítését. A minisztériumok, a tanácsok, a vállalatok, a szövetkezetek fordítsanak nagyobb figyelmet e fontos tevékenység fejlesztésére. Közgazdasági eszközökkel ösztönözzék, rugalmasabb szervezeti formákkal mozdítsák elő, hogy bővüljön a szolgáltatások köre, és javuljon minősége.

A magánkisipar és -kiskereskedelem a valóságos igényekkel összhangban járuljon hozzá a lakosság áruellátásának kielégítéséhez, a szolgáltatások javításához.

A szocialista nagy-, közép és kisüzemek gazdálkodásának fejlesztésével, munkaidőalapjuk hatékony kihasználásával egyidejűleg támogatni kell az egyéni és családi munkaerő-tartalékok jobb kiaknázását. A dolgozók nagy hányada szabad idejében olyan munkát és kereső tevékenységet is végez, ami hasznos mind a népgazdaságnak, mind az egyénnek. Ez fejlődésünk olyan kiegészítő forrása, amely hozzájárul a bővülő és gyorsan változó szükségletek rugalmas kielégítéséhez, a nemzeti vagyon gyarapításához. E tevékenység gazdasági, jogi, irányítási, ellenőrzési feltételeit a társadalmi érdekkel összhangban kell szabályozni, és gondoskodni kell róla, hogy kapcsolódjék a szocialista üzemekhez. Szélesebb körben kell alkalmazni a bedolgozás módszerét.

3. A törvényes munkaidő jobb kihasználásával, a munka szervezettségének javításával meg kell teremteni annak a feltételeit, hogy a hatodik ötéves terv időszakában a bérből és fizetésből élőknél a jelenlegi munkaidőalap csökkenése nélkül át lehessen térni az ötnapos munkahétre.

4. A lakáshelyzet javítása továbbra is fontos társadalompolitikai feladat. A hatodik ötéves terv időszakában folytatódjék a második tizenöt éves lakásépítési program megvalósítása. Nagyobb erőt kell fordítani a lakásvagyon megóvására, a lakások karbantartására, felújítására és korszerűsítésére. Határozottabban kell törekedni arra, hogy az új lakótelepekkel egyidejűleg készüljenek el a közművek, a kereskedelmi, egészségügyi, oktatási és kulturális létesítmények. Az állami intézkedések a jövőben is ösztönözzék és segítsék a saját erőből történő építkezést. Figyelmet kell fordítani arra, hogy a lakásépítési terv keretében megfelelő számban épüljenek a fiatal házasok és az idős emberek szükségleteit kielégítő kisebb és olcsóbb lakások. Ugyanakkor növekedjék a több gyermekes családok és a több nemzedék együttélésére alkalmas nagyobb lakások száma. Mind az építésben, mind a fenntartásban jobban ki kell használni a szövetkezésben rejlő előnyöket.

A lakásépítésben és -fenntartásban arányosabbá kell tenni az anyagi

teherviselést az állam és a lakosság, valamint a lakosság különböző rétegei között. A lakáselosztási rendszer jobban vegye figyelembe a családok jövedelmi viszonyait és vagyoni helyzetét. Változatlanul a legfontosabb feladat a munkások, a több gyermekes és a fiatal családok igényeinek kielégítése, lakáshoz jutásuk feltételeinek javítása. Erősíteni kell az ingatlanforgalom állami ellenőrzését, szélesíteni a tanácsok szerepét a lakások szervezett cseréjében.

5. A népesedés fontos társadalmi és nemzeti ügy, amelyre továbbra is nagy figyelmet kell fordítani. A népesség egyenletesebb gyarapodása érdekében javítani kell a gyermeknevelés feltételeit, fokozni kell a több gyermekes családok támogatását. Emelni kell a családi pótlékot – elsősorban a három- és több gyermekes családokét, s bővíteni a bölcsődei helyek számát. Az óvodai hálózat fejlesztésével a hatodik ötéves tervidőszak végére közel kerülünk az igények kielégítéséhez. Gyors ütemben folytatódjék az általános iskolai tantermek építése, a napközi otthonok, a gyermekétkeztetés bővítése.

6. A párt változatlanul fontos feladatnak tekinti a nyugdíjasok s általában az idősek helyzetének javítását. Államunk, társadalmunk sokoldalúan gondoskodik róluk. A velük való törődésben növekedjék a családok szerepe és felelőssége. Volt munkahelyük társadalmi szervei is tartsanak velük rendszeres kapcsolatot. Arra törekszünk – elsősorban az alacsony nyugdíjak emelésével –, hogy az idős emberek anyagi biztonságban éljenek. Támogatjuk a nyugdíjasok aktívabb részvételét a termelésben és a közéletben. Tapasztalataik hasznosítása szocialista fejlődésünk egyik fontos erőforrása az élet minden területén.

7. A hatodik ötéves terv éveiben az eddiginél gyorsabban bővüljenek, korszerűsödjenek az egészségügyi intézmények, javuljon felszereltségük. Nagyobb figyelmet kell fordítani az alapellátásra, a betegségek megelőzésére, a munkahelyi, környezeti ártalmak kivédésére, a rehabilitációra, a lakosság egészségügyi kultúrájának fejlesztésére. Bővíteni kell a szociális otthonok hálózatát, emelni a gondozás színvonalát. Az egészségügyi irányítás és a szervezettség javításával, az orvostudomány új eredményeinek alkalmazásával növekedjék a megelőző és gyógyító munka hatásfoka.

8. Az egészség megőrzésében, a fizikai erőnlét fejlesztésében fontos

szerepe van a testnevelésnek, a testedzésnek, a sportnak. Egyre nagyobb tömegeket fog át az ifjúság testnevelése és a tömegsport. A verseny- és élsport egyes területein jó eredményeket értek el, visszaesés mutatkozik azonban számos, korábban nemzetközileg is eredményes sportágban.

A testnevelési és sportmozgalom előrehaladásának kulcskérdése a tömegsport támogatása, különösen az iskolai testnevelésnek s általában az ifjúság sportjának a fejlesztése. Ezen az alapon növelhetők az élsport eredményei is. Több figyelmet kell fordítani az utánpótlásra, a nevelői és a szakmai munka színvonalának emelésére. Hatékonyabbá és összehangoltabbá kell tenni a sport állami és társadalmi irányítását, szélesíteni tömegbázisát, növelni a szakmai vezetés önállóságát és felelősségét. Jobban ki kell használni a sportlétesítményeket, ésszerűbben kell gazdálkodni a sportcélokra rendelkezésre álló anyagi eszközökkel.

9. A szabad idő tartalmas hasznosítása fontos szerepet játszik a fizikai és szellemi képességek megőrzésében, az öntevékenység fejlesztésében és a személyiség formálásában. Ezért fokozott gondot kell fordítani a művelődést, a sportolást, a szórakozást, a pihenést, az üdülést szolgáló intézmények jobb kihasználására és bővítésére, a hazai turizmus feltételeinek javítására, valamint a természetjárás támogatására. Továbbra is ösztönözzük a szabad idő kulturált eltöltését.

10. Az idegenforgalom erőteljesen növekedett, egyre több külföldi keresi fel hazánkat. Figyelembe véve az idegenforgalom jelentőségét, bővüljön a szállodai hálózat és a turizmussal összefüggő más szolgáltatás. Tömegessé vált a magyar állampolgárok utazása más országokba; ezt a lehetőségekkel összhangban a jövőben is támogatni kell.

V. IDEOLÓGIA, TUDOMÁNY, MŰVELŐDÉS

A XI. kongresszus óta tovább fejlődött ideológiai, tudományos, kulturális életünk, emelkedett népünk műveltségi színvonala. A párt következetes politikájának, ideológiai nevelő- és építőmunkánknak eredményeként a marxista–leninista világnézet a közgondolkodás

meghatározó tényezője. Szélesebb körben tudatosultak a szocialista erkölcs és életmód normái. A tudományos szocializmus mellett ugyanakkor még hatnak, időnként felerősödnek más ideológiák, eszméinktől idegen nézetek is, amelyeket az ellenséges propaganda is táplál.

A szocialista építés előrehaladásával, a nemzetközi eszmei harc erősödésével tovább növekszik a párt ideológiai nevelő tevékenységének szerepe. Az elméleti és nevelő munka jobban segítse elő a szocialista tudat, életmód és életeszmények térhódítását. A figyelmet a társadalom fejlődése szempontjából legfontosabb eszmei és erkölcsi kérdésekre kell összpontosítani: a közérdek tiszteletben tartására és szolgálatára, a munka becsületének növelésére, a kötelezettségek teljesítésére, a közösségi szellem erősítésére. Határozottan fel kell lépni a kispolgári életfelfogás, az önzés, a jogtalan előnyszerzés, a közömbösség ellen. Társadalmunk erkölcsi arculatát tekintve is egyre inkább a munka társadalma legyen.

1. A marxista–leninista elmélet alkotó alkalmazásával erőinket fokozottan az építőmunka időszerű feladatainak megoldására, a társadalmi fejlődés és a nemzetközi osztályharc által felvetett kérdések megválaszolására kell összpontosítanunk. Még tüzetesebben kell tanulmányozni a gyakorlati munka tapasztalatait, általánosítani tanulságait. Szorosabbá kell tenni az elmélet és a gyakorlat kapcsolatát. Nevelő munkánk mélyítse el a szocialista hazafiságot, annak tudatát, hogy a nemzeti érdek helyes szolgálata ugyanúgy elválaszthatatlan az internacionalizmustól, mint a haladás nemzetközi ügyének előmozdítása hazánk, népünk érdekeinek szolgálatától. Határozottabban küzdeni kell a még létező, esetenként felerősödő burzsoá ideológia, a nacionalizmus és a kozmopolitizmus ellen.

Pártunk – miként eddig is tette – következetesen védelmezi forradalmi eszméink tisztaságát mindenféle torzítással szemben. Elsősorban tudományos elméletünk fejlesztésével, alkotó alkalmazásával, alapjainak megvédelmezésével küzdhetjük le a dogmatizmus veszélyét, a marxizmus modernizálásának ürügyén jelentkező revizionista nézeteket s az elmélet lebecsülését. A világban végbemenő fejlődés, mozgalmunk új kérdései bonyolultabbá tették az ideológiai munkát. Ez azt követeli, hogy a kommunisták az eddiginél aktívabban kép-

viseljék világnézetünket; a tőle idegen nézetekkel meggyőző érvekkel szálljanak szembe, leplezzék le és utasítsák vissza az imperializmus antikommunista, szocializmusellenes propagandáját. Az alkotó ideológiai viták egyaránt erősítsék a szocialista eszmék befolyását és a politikai szövetséget.

Az ideológiai munka színvonalának emelését, hatásának fokozását sürgeti a szocializmus és a kapitalizmus között folyó világméretű eszmei küzdelem. Pártunk nagy jelentőséget tulajdonít a testvérpártokkal e téren megvalósuló szorosabb együttműködésnek, amely segíti közös feladataink megoldását, eszméink terjesztését és vívmányaink népszerűsítését.

2. A párti igényli a tudomány fokozott részvételét a döntések megalapozásában, feladataink megoldásában. A tudományos teljesítmény eredményességének megfelelő elismerésben részesüljön. A tudományos munkában is az erők ésszerű összpontosítására kell törekedni, főleg azokon a területeken, ahol adottságaink, a személyi feltételek és anyagi erőforrásaink lehetőséget adnak az eddiginél nagyobb eredmények elérésére. A kutató-fejlesztő munkát célratörőbbé, a tudományos intézmények és a termelőüzemek együttműködését közvetlenebbé kell tenni. A felhasználásban érdekelt gazdasági és tudományos intézmények – ahol lehetséges – közösen határozzák meg a kutatási feladatokat, és a gyakorlati alkalmazásban is működjenek együtt. A tudomány fejlődését, a társadalmi céljaink megvalósítását segítő alapkutatások részesüljenek jelentőségüknek megfelelő támogatásban. Több figyelmet kell fordítani a külföldi szellemi termékek átvételére, hazai alkalmazására és továbbfejlesztésére. Ez kapjon gazdasági és tudományos hasznának megfelelő helyet és elismerést.

A társadalomtudományok művelői növeljék a fejlődésünk szempontjából fontos témák kutatásának arányát, vállaljanak nagyobb szerepet és felelősséget az új kérdések megválaszolásában, a marxizmus–leninizmus pozícióinak erősítésében. A párt-, állami és társadalmi szervek segítsék elő az alkotó útkeresést, támogassák az időszerű témák kutatását. A gyakorlati munkában jobban hasznosítsák a társadalomtudományok eredményeit.

3. A propaganda és az agitáció meggyőző erejének növelésével, módszereinek korszerűsítésével hatékonyabban járuljon hozzá a párt

eszmei, politikai és cselekvési egységének szilárdításához, erősödjék szemléletformáló és nevelő jellege.

A pártpropaganda ismertesse és értesse meg a tömegekkel a társadalmi, gazdasági folyamatok mélyebb összefüggéseit, s ily módon is segítse az aktivitás fokozódását. A pártoktatásban, az egyetemeken és főiskolákon, valamint a középfokú iskolákban javuljon a marxista–leninista képzés, a világnézeti nevelés. Fontos feladat a magyar és a nemzetközi munkásmozgalom tapasztalatainak megismertetése.

Az agitáció meggyőzőbben és konkrétabban mutassa be építőmunkánk eredményeit, adjon választ a dolgozók kérdéseire, világítsa meg politikánk céljait, az összefüggéseket az országos és a helyi feladatok között, és mozgósítson megvalósításukra.

A sajtó, a rádió, a televízió fordítson nagyobb figyelmet a hiteles, gyors tájékoztatásra. Segítse céltudatosabban a dolgozók képzettségének, műveltségének emelését, kulturális igényeinek kielégítését. Vállaljon felelősen részt a szocialista tudat fejlesztésében, a közvélemény formálásában, a közéleti demokrácia erősítésében.

4. Az oktatás jelentősége a tudományos, technikai haladás felgyorsulásával mindinkább növekszik, társadalmi, gazdasági előrehaladásunknak egyik legfontosabb tényezője. Az állami oktatás minden szintjén – az általános iskolától az egyetemig – fő feladat a tanuló ifjúság általános és szakmai műveltségének megalapozása, a nevelés és a képzés hatékonyságának növelése. Változatlanul kapjon elsőbbséget az általános iskola fejlesztése. További erőfeszítéseket kell tenni, hogy a tanulók a tankötelezettségi időn belül végezzék el a nyolc osztályt. A középfokú oktatás eredményesebben feleljen meg a korszerű szakmunkás- és szakemberképzés igényeinek. Az általános műveltségen túl adjon olyan szakmai alapismereteket, amelyek más, rokon területeken is viszonylag könnyen hasznosíthatók. A felsőfokú képzés igazodjék jobban a társadalom, a népgazdaság szükségleteihez. Meg kell határozni az iskolarendszer távlati fejlesztési irányait.

Minden oktatási formában nagy gondot kell fordítani a tehetségek felkarolására, segítésére. Fontos társadalmi, politikai feladat a munkás- és parasztgyermekek tanulásának módszeres támogatása. A felnőttoktatás, a rendszeres tovább- és átképzés jobban igazodjék a műszaki haladáshoz, a társadalmi és népgazdasági szükségletekhez.

5. Előrehaladásunknak elsőrangú feltétele, hogy tovább gyarapodjék népünk műveltsége, a közművelődés egyre inkább váljék társadalmi üggyé. Széles körben tudatosítsuk a társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődés kölcsönhatásait és egységét. Arra hivatott intézményeink magasabb színvonalon elégítsék ki a természettudományos, a műszaki és a társadalmi kérdések iránt megnövekedett érdeklődést. Több gondot kell fordítani az olvasás, a művelődés iránti igények felkeltésére és kielégítésére, e területen is serkentve az öntevékeny társadalmi közreműködést. Ápoljuk anyanyelvünket, értékes történelmi hagyományainkat. A különféle közművelődési intézmények tevékenységét körültekintőbben egyeztessék, rugalmasabban és ésszerűbben hasznosítsák a meglevő erőket, eszközöket.

6. A párt kulturális politikájának megvalósítása érdekében az elvi irányító munka javítására, a marxista erők jobb összefogására van szükség. A kulturális területen dolgozó kommunisták hassanak oda, hogy az irodalom és a művészetek a maguk sajátos eszközeivel fokozottan támogassák és szolgálják szocialista céljaink megvalósítását.

Az irodalom, a művészetek sokoldalú fejlődése végett következetesebben kell alkalmazni kulturális politikánk alapvelveit és módszereit. Jobban kell támogatni a valóságot tükröző, a máról szóló, szocialista eszmeiségű, értékes művészi alkotásokat. Nem szabad teret engedni az antihumánus, a szocializmussal ellenséges törekvéseknek; az antimarxista nézetek részesüljenek határozott elvi bírálatban. A jövőben is teret kell adni a szabad alkotómunkának, az előremutató kezdeményezéseknek és kísérleteknek. Az alkotóműhelyek és a helyi szervek továbbra is kívánatos önállósága párosuljon nagyobb felelősséggel. Tovább kell szélesíteni, különösen az ifjúság körében az öntevékeny amatőr művészi mozgalmat.

VI. A PÁRT ÉS A TÖMEGSZERVEZETEK

A Magyar Szocialista Munkáspárt a munkásosztály forradalmi élcsapata, a dolgozó nép pártja. Eredményesen tölti be vezető szerepét társadalmunkban, egységes, tömegbefolyása erős. A magyar nép bizalommal elfogadja, magáénak tekinti, követi politikáját, és elismeri,

értékeli a kommunisták áldozatkész, odaadó munkáját. A párt tevékenységét a nép szolgálatának tekinti. Ez nagy felelősséget hárít rá a szocializmus építésének irányításában.

1. Fejlődésünk alapkövetelménye a párt vezető szerepének, a párt és a tömegek kölcsönös bizalmának és kapcsolatainak további erősítése. A párt politikájának alakításában és megvalósításában épít a tömegek tapasztalatára, véleményére és cselekvő támogatására. A vezető szerep erősítésének most különösen a határozatok célirányosabb, következetesebb megvalósításában kell kifejeződnie. Ennek megfelelően a párt munkája a határozatok egységes értelmezésére, a végrehajtás megszervezésére, a tömegek mozgósítására összpontosuljon. Növekedjék a párt minden testületének, szervezetének és tagjának politikai felelőssége a társadalmi érdekek képviseletében és érvényesítésében. Fokozni kell minden pártszervezet kezdeményezőkészségét a fejlődéssel együttjáró ellentmondások feltárásában, a feladatok megoldási lehetőségeinek kidolgozásában, a végrehajtást akadályozó okok megszüntetésében.

2. A szocialista építés feladatainak eredményes megoldása megköveteli a párt eszmei, politikai, szervezeti és cselekvési egységének magasabb színvonalra emelését, a politika következetes képviseletét. A párt egységét a követelményekhez igazodóan folyamatosan meg kell újítani. Ennek útja a párton belüli nyílt eszmecsere, a különböző vélemények szembesítése, a hibás nézetek bírálata, a párt álláspontjának kifejtése és érvényesítése. Pártunk a jövőben sem engedi meg hogy politikáját akár a dogmatizmus, akár a revizionizmus irányában eltorzítsák. Az elvekben, a feladatokban való egyetértést követnie kell az egységes cselekvésnek.

3. Pártunkban érvényesülnek a demokratikus centralizmus elvei, a pártélet lenini normái. A pártdemokrácia fejlesztése nélkülözhetetlen feltétele a megalapozott, jó határozatoknak, növeli a párttagság felelősségét, segíti a döntések végrehajtását. Lehetővé teszi a különböző nézetek kifejtését pártszerű keretek között, a bírálatot és az önbírálatot, amely óvja, védi a pártot az önelégültségtől, a hibáktól, és erősíti a párttagok munkájának, magatartásának kommunista vonásait.

Pártunkban a döntés a pártalapszervezetek és a választott testületek kollektív feladata. A döntések minden párttagra kötelezők, a végre-

hajtásban érvényesíteni kell a személyes felelősséget. Minden tisztségviselő, minden párttag álljon ki a demokratikusan hozott határozatok mellett, hajtsa végre őket, és munkahelyén, környezetében mindent tegyen meg valóra váltásukért.

Fejleszteni kell a párt belső életét, munkastílusát, növelni a pártmunka mozgalmi jellegét. Határozottan fel kell lépni a formális vonások, a felesleges párhuzamosságok, a hivatalnoki munkamódszer ellen. A kommunisták gyarapítsák eszmei felkészültségüket, fokozzák politikai aktivitásukat, fordítsanak az eddigieknél is nagyobb figyelmet a tömegeket foglalkoztató problémákra. Legyenek az új kezdeményezések támogatói, és segítsék megvalósításukat, lépjenek fel határozottan a hibákkal, fogyatékosságokkal szemben. A párt minden tagja példamutatóan teljesítse kötelességét, éljen jogaival, hiánytalanul tartsa meg a szocialista erkölcs normáit, a párt- és állami fegyelmet. A párttagnak nemcsak joga, hanem kötelessége is, hogy nézeteit, véleményét, álláspontját a párt fórumain fejtse ki. A párttagok minden esetben kapjanak választ kérdéseikre és tájékoztatást javaslataik sorsáról. A pártban mindenki számára azonosak a jogok, egyformák a kötelezettségek. A párt tagjaiban erősíteni kell a közösségi szellemet, a kommunista szerénységet, a tettrekészséget.

A párt politikájának megvalósításában, a tömegkapcsolatok erősítésében döntő szerepük van az alapszervezeteknek, amelyek rendeltetésüknek megfelelően tevékenykednek. A felsőbb pártszervek adjanak több s érdemibb segítséget az alapszervezeteknek, köztük a lakóterületi, körzeti pártszervezeteknek.

4. Az előttünk álló feladatok megkívánják, hogy a pártellenőrzés jobban segítse a politika megvalósítását, az adott terület helyzetének hiteles felmérését, a hibák forrásainak feltárását és a munka megjavítását célzó javaslatok kidolgozását. Az ellenőrző munka legyen rendszeresebb, és jobban terjedjen ki a döntések helyességének vizsgálatára, a szükséges módosítások kezdeményezésére is. A párt valamennyi választott testületének és szervezetének növekedjék a felelőssége a végrehajtást akadályozó okok feltárásában és megszüntetésében. Pártszerveink hasznosítsák az állami, társadalmi ellenőrzés tapasztalatait is, az eredményes munka kapjon nagyobb elismerést, és mulasztás esetén ne maradjon el a felelősségre vonás.

5. A párt politikájának megvalósítása nagyrészt a káderpolitika elveinek helyes alkalmazásától függ. A különböző szinten dolgozó vezetők zöme megfelel a követelményeknek, szocialista elvek szerint él és dolgozik. Javult az utánpótlás kiválasztása, felkészítése és nevelése.

Növelni kell a vezetőkkel szemben támasztott követelményeket. Legyen tervszerűbb a káderpolitika, növekedjék a vezetők felelőssége a káderek kiválasztásában, felkészítésében, előléptetésében, cseréjében. Vezető posztokon csak a politikai, szakmai, vezetési követelményeknek megfelelő, rátermett személyek dolgozzanak. A döntő a feladatra való alkalmasság. A társadalom érdeke azt követeli, hogy a megérett káderkérdéseket idejében oldják meg. Változatlan elvünk és gyakorlatunk, hogy pártfunkció kivételével minden tisztséget pártonkívüli is betölthet. A megítélés mércéje párttagok és pártonkívüliek esetében egyaránt a végzett munka legyen. Bátrabban kell előléptetni a vezetésre alkalmas fiatalokat. A tapasztalható szubjektivizmus leküzdése megköveteli a káderpolitika demokratizmusának erősítését, a vezetői munka és magatartás társadalmi ellenőrzésének fokozását, a választott testületek, társadalmi szervek döntési, illetve véleményezési jogának következetesebb érvényesítését. E követelményekhez igazodva az állami élet minden területén javítani kell a személyzeti munkát.

6. Pártunk a XI. kongresszus óta eltelt időben egészségesen fejlődött. A párt taglétszáma 754 000-ről 812 000-re nőtt. A párttagságnak több mint fele jelenlegi foglalkozása, háromnegyed része pedig eredeti foglalkozása szerint munkás vagy paraszt. Pártunk erejének egyik nagy forrása, hogy soraiban tömöríti a társadalom különböző nemzedékeinek legjobbjait.

A kongresszusi határozatnak megfelelően végrehajtott tagkönyvcsere növelte a párt erejét. A párttagokkal folytatott egyéni beszélgetések fokozták a kommunisták aktivitását, cselekvőkészségét. Fontos feladat a párton belüli folyamatos nevelő munka, a különböző nemzedékek összeforrottságának erősítése. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a párt fiatal nemzedéke megismerje a párt hat évtizedes történelmi útjának és harcának elvi, politikai tapasztaltait.

A tagfelvételi munka alapkövetelménye, hogy a dolgozók legjobbjai kerüljenek a párt soraiba. Az utánpótlásnak változatlanul legfőbb

bázisa a nagyüzemi munkásság. Javítani kell a párttaggá nevelést a termelőszövetkezeti parasztok, az egyetemi, főiskolai hallgatók között. Növekedjék a fiatalok és a nők aránya. Kívánatos, hogy az értelmiségiek és az alkalmazottak közül is vegyék fel a pártba az arra méltókat.

7. A Magyar Szocialista Munkáspárt szervezeti szabályzata jól szolgálja a párt tevékenységét és fejlődését, megfelel a követelményeknek. A szervezeti szabályzat következő pontjai változnak:

– Az I. fejezet 3. pontjának e) alpontja a következőképpen módosul: „A párttag mint választó és választható részt vehet a párt vezető szerveinek megválasztásában; az alapszervezet titkárának és vezetőségi tagjának egyéves, a felsőbb pártszerv tagjának hároméves párttagság után választható meg; kivételes esetekben ettől az illetékes pártbizottság engedélyével el lehet térni;"

– A III. fejezet 12. pontja a) alpontjának 4. mondata helyébe a következő szöveg kerül: „A behívott tagok aránya a Központi Bizottságban és a Központi Ellenőrző Bizottságban a megválasztott tagoknak legfeljebb 20 százaléka, a pártbizottságokban 30 százaléka lehet."

– A VIII. fejezet 36. pontja helyébe a következő szöveg kerül: „A párttagok a Központi Bizottság határozatának megfelelően fizetik tagsági díjukat."

8. A párt szövetségi politikája fejeződik ki a párt- és tömegszervezetek, tömegmozgalmak viszonyában is. A szakszervezetek, a Kommunista Ifjúsági Szövetség, a nőmozgalom, a szövetkezetek érdekképviseleti szervei, a Hazafias Népfront, más tömegszervezetek és -mozgalmak fontos szerepet töltenek be a szocializmus politikai rendszerében. Önálló tevékenységük erősíti társadalmunk demokratikus vonásait. Nemzetközi munkájuk összhangban van hazánk külpolitikai céljaival.

A tömegszervezeteket és -mozgalmakat a párt továbbra is elvi, politikai eszközökkel irányítja. Határozatai az ott dolgozó kommunistákra kötelezőek: feladatuk, hogy politikai meggyőzéssel és szervező munkával érvényt szerezzenek a párt politikájának. Fontos, hogy a tömegszervezetekben minél több jól felkészült, a közéletben jártas párttag dolgozzék, s munkájuk kapjon nagyobb megbecsülést. A tö-

megszervezetek elsőrangú feladata, hogy változatos formában, minden réteghez eljutva mozgósítsanak az időszerű politikai, társadalmi, gazdasági teendők jobb elvégzésére, és képviseljék tagságuk érdekeit.

9. A magyar szakszervezeti mozgalom, amely soraiban tömöríti a dolgozók túlnyomó többségét, fontos szerepet tölt be társadalmunkban. Eredményesen járul hozzá rendszerünk politikai és gazdasági alapjainak erősítéséhez, aktív részese a hatalom gyakorlásának, a politika alakításának és végrehajtásának. A szakszervezeti mozgalom tevékenysége fejlődött, ereje, társadalmi megbecsülése és súlya növekedett.

Pártunk továbbra is számít a szakszervezetek önálló, kezdeményező, felelősségteljes munkájára az előttünk álló feladatok megoldásában. Azt várja tőlük, hogy politikai befolyásukkal, mozgalmi eszközeikkel a jövőben is segítsék a szocializmus építését, a dolgozók anyagi, szociális és kulturális igényeinek kielégítését.

A szakszervezetek fontos feladata, hogy képviseljék tagságuk és a dolgozók egyes rétegeinek érdekeit a vállalatok vezetősége és az állami szervek előtt. Védjék a dolgozók törvényben biztosított jogait, szorgalmazzák a munkafeltételek és -körülmények javítását. Fordítsanak nagyobb figyelmet tagságuk politikai nevelésére, szakmai és általános műveltségének gyarapítására. Az üzemi demokrácia fórumainak tartalmas működtetésével biztosítsák, hogy a dolgozók véleményükkel, javaslataikkal érdemi módon hozzájárulhassanak a munka megjavításához, fokozódjék részvételük a vezetésben.

A szakszervezetek karolják fel a dolgozók kezdeményezéseit, legyenek aktívabb szervezői a szocialista munkaversenynek és brigádmozgalomnak, alakítsák továbbfejlesztésük irányait, ezzel is törekedjenek a formális vonások csökkentésére. Segítsék a munkához való szocialista viszony, a közösségi szellem, a munkafegyelem erősödését. Lépjenek fel a munka szerinti elosztás elvének következetesebb érvényesítéséért, a káros egyenlősdivel szemben.

10. A párt ifjúsági szervezete, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség eredményesen vesz részt a párt politikájának alakításában, megértésében és gyakorlati megvalósításában. A fiatalok egyre szélesebb tömegeit készíti fel cselekvésre közös nagy céjaink szolgálatában. Programjai, akciói szorosan kapcsolódnak fő feladatainkhoz. Képviseli

a magyar ifjúság érdekeit, közvetíti véleményét, javaslatait a párt- és állami szervekhez.

A KISZ megtisztelő feladata, hogy mozgósítsa tagságát, az egész magyar ifjúságot a tanulásban és a szocialista építőmunkában való helytállásra, nevelje hazafias és internacionalista kötelezettségeinek teljesítésére. Ápolja és erősítse a forradalmi szellemet. Tagjai mutassanak példát a tanulásban, a munkában és a közéletben. Határozottan küzdjön az ifjúság soraiban is fellelhető helytelen nézetek és magatartás, a közömbösség ellen. A növekvő követelményekhez igazodva, a különböző rétegek és korosztályok sajátosságait figyelembe véve fejlessze munkastílusát. Erősítse munkájának mozgalmi jellegét, szüntesse meg a bürokratikus vonásokat. Fordítson nagyobb gondot a dolgozó fiatalok, köztük a munkásfiatalok körében a politikai és szervező tevékenységre. Az ifjúkommunisták legjobbjait készítse fel a párttagságra. A pártszervek és -szervezetek fordítsanak nagyobb gondot a KISZ munkájának irányítására és segítésére.

A Magyar Úttörők Szövetsége eredményesen látja el feladatát. A jövőben is vállaljon részt a gyermekek neveléséből, szervezze közösségeiket, segítse az iskolai oktatást és az úttörőmozgalomból kikerülő fiatalok beilleszkedését az ifjúsági szövetség munkájába.

11. A Magyar Nők Országos Tanácsa tevékenyen részt vesz a nők egyenjogúságának teljes megvalósításáért folyó munkában. A társadalmi és tömegszervezetekkel együttműködve továbbra is kísérje figyelemmel a nők társadalmi helyzetének alakulását, egyenjogúságának érvényesülését, vegyen részt a munkahelyi, lakóterületi szociális, kulturális, gyermek- és családvédelmi feladatok megoldásában. Bátrabban éljen javaslattevő és véleményező jogával.

12. A mezőgazdasági, a fogyasztási és az ipari szövetkezetek országos tanácsai és területi szövetségei munkájukkal eredményesen járulnak hozzá szocialista nemzeti céljaink megvalósításához, a szövetkezeti mozgalom fejlődéséhez. A jövőben nyújtsanak nagyobb segítséget a hatékonyabb gazdálkodás megszervezéséhez. Képviseljék a szövetkezetek és tagjaik érdekeit, javítsák a szövetkezetek együttműködését, segítsék a demokrácia fejlesztését. Erősítsék a társadalmi és a szövetkezeti érdekek összhangját.

13. A Hazafias Népfront-mozgalom, amely a párt szövetségi poli-

tikájának, a szocialista nemzeti összefogásnak átfogó kerete, megfelelően ellátja közjogi funkcióit. Aktívan részt vesz a törvények előkészítésében, állást foglal minden lényeges politikai, társadalmi kérdésben, sikeresen járul hozzá az országépítő munka feladatainak megoldásához. Széles körű tevékenységet fejt ki a szolidaritási és a békemozgalomban.

A Hazafias Népfront törekedjék arra, hogy tovább szélesedjék a közéletben résztvevők köre, elsősorban a lakóterületeken. Mozgósítson az országos és a helyi feladatok megoldására. Bizottságai vállaljanak még nagyobb szerepet a város- és községpolitikai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Járuljanak hozzá az egészséges, tiszta, kulturált környezet kialakításához, a társadalmi munka szervezéséhez, a szocialista együttélés normáinak alakításához és érvényesítéséhez. A jövőben is teremtsenek fórumot társadalmi életünk legfontosabb kérdéseinek széles körű megvitatásához. A Hazafias Népfront segítse elő, hogy tovább erősödjék népünk összefogása feladataink megoldásában, ez nélkülözhetetlen feltétele a szocializmus építésének.

VII. A PÁRT NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉGE

Korunk egyik legbefolyásosabb politikai tényezője a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom. A kommunista és munkáspártok következetesen képviselik a munkásosztály és más dolgozó osztályok napi érdekeit és forradalmi céljait, az emberi haladás egyetemes ügyét. Politikájuk, a marxista–leninista világnézet mind nagyobb tömegekre hat. Gyarapodnak soraik, új pártok jönnek létre. A kommunista és munkáspártok a szocialista országokban az új élet építésének vezetői, a kapitalista országokban a társadalmi haladás úttörői, a volt gyarmati területeken a nemzeti függetlenség teljes kivívásáért és a haladásért folytatott küzdelem élharcosai.

1. A Magyar Szocialista Munkáspárt a marxizmus–leninizmus, a proletár internacionalizmus elvei alapján folytatja nemzetközi tevékenységét. Cselekvő részt vállal a kommunista mozgalom egységének elmélyítését, a közös célok elérését szolgáló akciókban. A jövő-

ben is tevőlegesen hozzájárul az európai kommunista és munkáspártok berlini értekezletén meghatározott közös feladatok végrehajtásához.

Pártunk szükségesnek tartja a kommunista és munkáspártok összefogásának erősítését. Támogat minden olyan kezdeményezést, amely előmozdítja a két- és többoldalú együttműködést, merít a testvérpártok tapasztalataiból. Nemzetközi tevékenysége arra irányul, hogy a marxizmus–leninizmus elvei alapján a közös fellépések, akciók révén szilárduljon mozgalmunk egysége.

Pártunk megkülönböztetett figyelmet fordít az együttműködés erősítésére a nemzetközi kommunista mozgalom legtapasztaltabb osztagával, a Szovjetunió Kommunista Pártjával, a testvéri szocialista országok kommunista és munkáspártjaival. Szolidáris a tőkés- és fejlődő országok kommunistáinak osztályküzdelmével, minden lehetséges területen fejleszti velük az együttműködést.

2. A Magyar Szocialista Munkáspárt az antiimperialista harc közös érdekei alapján erősíti kapcsolatait a fejlődő országok nemzeti demokratikus, haladó pártjaival és mozgalmaival, támogatja igazságos küzdelmüket. A béke, a nemzetközi enyhülés, a leszerelés előmozdítása, a dolgozó emberek jogainak védelme érdekében együttműködésre törekszik a szocialista, szociáldemokrata pártokkal.

3. Pártunk abból indul ki, hogy a marxizmus–leninizmus élő, fejlődő, a kommunista és munkáspártok tapasztalataival szüntelenül gazdagodó tudományos elmélet. Minden kommunista párt joga és kötelessége, hogy a szocialista forradalomnak, a szocializmus építésének általános törvényszerűségeit önállóan, alkotó módon, saját harcának konkrét nemzeti és nemzetközi feltételeivel s követelményeivel összhangban alkalmazza.

A kommunista mozgalom közös céljainak elérése megköveteli a nemzeti és nemzetközi érdekek összehangolását, a testvérpártok kölcsönös internacionalista szolidaritását és az elvtársi viszonyt, a rendszeres tapasztalat- és véleménycserét, a vitás kérdések elvi alapokon való tisztázását és a közös fellépést a nemzetközi osztályharcban.

4. Elveink tisztaságának, a nemzetközi kommunista mozgalom egységének védelmében minden esetben következetesen harcolunk az álforradalmi tendenciák, a marxizmus–leninizmus jobboldali és „bal-

oldali" torzításai, a szakadár törekvések ellen. A kommunista és munkáspártokkal, minden más haladó erővel együtt szembeszállunk az antikommunizmus és a szovjetellenesség régi és új megjelenési formáival. Határozottan harcolunk a maoizmus ellen, amely nyíltan támogatja az imperialistáknak a Szovjetunió, a szocialista országok, a kommunista pártok ellen irányuló ideológiai és politikai hadjáratát.

5. Pártunk továbbra is arra törekszik, hogy nemzetközi politikai tevékenységével hazánk felemelkedését s egyben a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom közös céljainak elérését szolgálja. Ez a politika élvezi népünk bizalmát, és számíthat a világ forradalmi, haladó erőinek támogatására. Tudatában vagyunk annak, hogy pártunk, szocializmust építő népünk a nemzetközi színtéren a jövőben is az eredményes hazai munkával fejtheti ki a legnagyobb hatást.

*

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa a nép figyelmét azokra a feladatokra irányítja, amelyeknek a megoldása előreviszi a szocializmus ügyét hazánkban. A párt sikerekkel és gondokkal teli öt esztendőre tekint vissza. A kongresszus az elmúlt öt év mérlegét megvonva úgy véli, hogy mind az eredményekben, mind a fogyatékosságokban tükröződik a párt vezető testületeinek, végrehajtó szerveinek és tagságának tevékenysége. Szükségesnek tartja minden szinten a munka kritikus és önkritikus vizsgálatát, a végrehajtás megjavítását.

A kongresszusi felkészülés időszakában és a kongresszusi vitában számos olyan jó javaslat is elhangzott, amely nem igényli a párt legfelsőbb fórumának a döntését. Sokan, párttagok és pártonkívüliek, levélben juttatták el észrevételeiket a területi és a központi pártszervekhez. Gondoskodni kell róla, hogy ezeket a javaslatokat az illetékes pártszervek munkájukban hasznosítsák.

A kongresszus nagyra értékeli, hogy a magyar dolgozók széles körű munkaverseny-mozgalommal, felajánlásokkal és új munkasikerekkel köszöntik hazánk felszabadulásának 35. évfordulóját.

A kongresszus mély meggyőződése, hogy pártunk, népünk sikeresen megoldja az előttünk álló időszak feladatait. Felhívja a párt tagjait, a munkásosztályt, a termelőszövetkezeti parasztságot, az értelmiséget, dolgozó népünket, hogy a kongresszusi határozatok teljesítésével, a párt politikájának megvalósításával járuljanak hozzá céljaink valóra váltásához. A kongresszusi határozatok végrehajtása adjon újabb lendületet a szocializmus építésének hazánkban.

A párt központi vezető szervei

(A kongresszus küldöttei zárt ülésen meghallgatták a Fellebbviteli Bizottság jelentését, majd döntöttek a bizottság javaslatairól. Ezután a küldöttek titkos szavazással megválasztották a párt Központi Bizottságát és Központi Ellenőrző Bizottságát.)

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG TAGJAI

ACZÉL GYÖRGY
a Minisztertanács elnokhelyettese

AJTAI MIKLÓS
az Országos Műszaki Fejlesztesi Bizottsag nyugalmazott elnoke

APÁTI NAGY GÁBOR
a nagyszenási Oktober 6 Tsz főállattenyesztoje

APRÓ ANTAL
az Orszaggyules elnoke

BALOGH MIHÁLYNÉ
a Debreceni Ruhagyar partbizottsaganak titkara

BENKE VALÉRIA
a Tarsadalmi Szemle szerkeszto bizottsaganak elnoke

BENKEI ANDRÁS
belugyminiszter

BERECZ FRIGYES
a Beloiannisz Hiradastechnikai Vallalat vezerigazgató-helyettese

BERECZ JÁNOS
az MSZMP Kozponti Bizottsaga Kulugyi Osztalyanak vezetoje

BISZKU BÉLA
az MSZMP Kozponti Bizottsaganak nyugalmazott titkara

BORBÁNDI JÁNOS
a Minisztertanács elnokhelyettese

BORBÉLY SÁNDOR
partalkalmazott

BURGERT RÓBERT
a Babolnai Mezőgazdasagi Kombinat vezerigazgatója

CSERVENKA FERENCNÉ
az MSZMP Pest megyei Bizottsaganak elso titkara

CSÉMI KÁROLY
honvedelmi miniszteriumi államtitkar

CZINEGE LAJOS
honvedelmi miniszter

DABRÓNAKI GYULA
a Kozponti Nepi Ellenorzesi Bizottsag nyugalmazott elnoke

DEÁK GÁBOR
a KISZ Kozponti Bizottságának titkara

DEÁK LÁSZLÓ
a Mecseki Ércbanyászati Vallalat vajara

DEÁK LÍVIA
az MSZMP VII keruleti Bizottságának nyugalmazott elso titkara

DIENES BÉLA
az Egyesult Izzólampa es Villamossagi Rt vezérigazgatója

DOBOZY IMRE
a Magyar Írók Szovetsegenek elnoke

DUSCHEK LAJOSNÉ
a Szakszervezetek Országos Tanacsanak titkara

ERDEI LÁSZLÓNÉ
a Magyar Nők Országos Tanacsanak elnoke

ERNSZT ANTAL
az MSZMP Csepel Vas- es Femmuvek Bizottsagának első titkara

FALUVÉGI LAJOS
pénzugyminiszter

FEHÉR LAJOS
nyugalmazott miniszterelnok-helyettes

FOCK JENÓ
nyugalmazott miniszterelnok

FRANK FERENC
az MSZMP Békes megyei Bizottsaganak első tit' ára

GÁSPAR SÁNDOR
a Szakszervezetek Orszagos Tanacsanak főtitkára

GERGELY ISTVÁN
az Országos Vizugyi Hivatal elnoke, államtitkar

GÉCZI JÁNOS
az MSZMP Nógrad megyei Bizottsaganak első titkara

GLANZ LÁSZLÓNÉ
a Felsoszolnoki Általanos Iskola igazgatoja

GRÓSZ KAROLY
az MSZMP Borsod-Abauj-Zemplen megyei Bizottságanak elso titkara

GULYÁS SÁNDOR
a hevesi Rakóczi Tsz elnoke

GYEBROSZKY ANDRASNÉ
a Habselyem Kotottarugyár vezerigazgatoja

GYENES ANDRÁS
az MSZMP Kozponti Bizottságának titkára

GYÖNGYÖSI ISTVÁN
az Épitő-, Fa- es Épitőanyag-ipari Dolgozók Szakszervezetenek főtitkara

GYÓRI IMRE
az MSZMP Kozponti Bizottsaga Agitacios es Propagandaosztályanak vezetoje

HART JÁNOSNÉ
az MSZMP III keruleti Bizottságának első titkára

HAVASI FERENC
az MSZMP Kozponti Bizottsaganak titkara

HÁRS ISTVÁN
a Magyar Rádió elnoke

HEGYMEGI ISTVÁN
a Mátészalkai Állami Tangazdasag igazgatója

HERCZEG KÁROLY
a Vas-, Fém- es Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezetének főtitkára

HOLLÁN ZSUZSA
az Országos Haematológiai es Vertranszfuziós Intezet igazgatója

HOÓS JÁNOS
az MSZMP Kozponti Bizottsaga Gazdaságpolitikai Osztályának vezetője

HORVÁTH EDE
a Magyar Vagon- es Gépgyar vezerigazgatója

HORVÁTH ISTVÁN
az MSZMP Bács-Kiskun megyei Bizottságanak elso titkára

HORVÁTH JÓZSEF
a Csepel Autógyár szerelo szakmunkasa

HORVÁTH JÓZSEF
a Diósgyőri Gepgyár esztergalyosa

HORVÁTH LÁSZLÓ
az Orszagos Tervhivatal elnokhelyettese

HÓNIG FERENC
a Janoshalmai községi partbizottság titkara

HUSZÁR ISTVÁN
a Minisztertanács elnokhelyettese

JAKAB SÁNDOR
a Szakszervezetek Országos Tanacsanak főtitkárhelyettese

KAMARA JÁNOS
belügyminisztériumi államtitkar

KARAKAS LÁSZLÓ
az MSZMP Kozponti Bizottsaga Partgazdasagi es Ügykezelési Osztályának vezetője

KATONA IMRE
a Népkoztársaság Elnoki Tanacsának titkara

KATONA ISTVÁN
az MSZMP Kozponti Bizottsaga Irodájának vezetője

KÁDÁR JÁNOS
az MSZMP Kozponti Bizottsaganak első titkára

KÁLLAI GYULA
a Hazafias Népfront Orszagos Tanacsanak elnoke

KESERŰ JÁNOSNÉ
könnyüipari miniszter

KISS ISTVÁN
szobrászmüvész

KISS KÁROLY
a Szakszervezetek Orszagos Tanacsanak alelnoke

KISS SÁNDOR
a Győr megyei Állami Epitőipari Vallalat müvezetője

KOMÓCSIN MIHÁLY
az MSZMP Csongrád megyei Bizottságának első titkára

KORNIDESZ MIHÁLY
az MSZMP Kozponti Bizottsága Tudományos, Kozoktatási és Kulturális Osztályának vezetője

KOROM MIHÁLY
az MSZMP Kozponti Bizottságának titkára

KOVÁCS ANTAL
az MSZMP Kozponti Bizottsága Ipari, Mezőgazdasági és Közlekedési Osztályának vezetője

LAKOS SÁNDOR
az MSZMP Kozponti Bizottsaga Társadalomtudományi Intézetének igazgatoja

LÁZÁR GYÖRGY
a Minisztertanács elnoke

LOSONCZI PÁL
a Magyar Népkoztarsasag Elnoki Tanacsanak elnoke

MARJAI JÓZSEF
a Minisztertanacs elnokhelyettese

MARÓTHY LÁSZLÓ
a KISZ Kozponti Bizottságának elso titkara

MÁRTA FERENC
a Magyar Tudományos Akademia főtitkara

MÉHES LAJOS
az MSZMP Budapesti Bizottsaganak első titkára

MÓD PÉTER
a Magyar Népkoztársasag UNESCO mellett működő állandó képviseletenek vezetője

NAGY RICHÁRD
a Magyar Televizió elnoke

NEMES DEZSŐ
az MSZMP Kozponti Bizottsága Párttörténeti Intézetének igazgatója

NÉMETH KÁROLY
az MSZMP Kozponti Bizottságának titkara

NYERS REZSŐ
a Magyar Tudományos Akademia Kozgazdaságtudományi Intézetének igazgatója

OLÁH ISTVÁN
honvédelmi miniszterhelyettes

ÓVÁRI MIKLÓS
az MSZMP Kozponti Bizottságának titkára

PAP JÁNOS
az MSZMP Veszprém megyei Bizottságának első titkára

PAPP ÁRPÁD
a Munkásőrség országos parancsnoka

PATAKI JÓZSEF
a Dunai Vasmű Kohászati Gyárreszlege Pártbizottságának titkára

PÁL LÉNÁRD
az Orszagos Muszaki Fejlesztesi Bizottsag elnoke

PÁRDI IMRE
az MSZMP Kozponti Bizottsaganak nyugalmazott osztályvezetoje

PÉTER JÁNOS
nyugalmazott kulugyminiszter

POTHORNIK JÓZSEF
a Nógrádi Szénbányak Vallalat nyugalmazott igazgatója

POZSGAY IMRE
kulturális miniszter

PRIESZOL OLGA
a Kozalkalmazottak Szakszervezetenek fótitkára

PUJA FRIGYES
kulugyminiszter

PULLAI ÁRPÁD
kozlekedés- és postaugyi miniszter

RÁCZ SÁNDOR
az MSZMP Kozponti Bizottsaga Kozigazgatasi es Adminisztrativ Osztályának vezetője

RÉNYI PÉTER
a Népszabadság fószerkesztó-helyettese

RÉV LAJOS
az OKISZ elnoke

RÉVÉSZ FERENC
a Fővárosi Szabó Ervin Konyvtar nyugalmazott igazgatója

ROMÁNY PÁL
mezőgazdasági és élelmezesugyi miniszter

SARLÓS ISTVÁN
a Hazafias Népfront Országos Tanácsanak főtitkára

SIKULA GYÖRGY
az MSZMP Hajdu-Bihar megyei Bizottságának első titkára

SOMOGYI MIKLÓS
a Szakszervezetek Országos Tanácsanak nyugalmazott elnoke

SOMOGYI SÁNDOR
az MSZMP Budapesti Bizottságának titkára

SZABÓ BORBÁLA
a Martfűi Cipőgyár művezetője

SZABÓ ISTVÁN
a nádudvari Voros Csillag Tsz elnoke, a TOT elnoke

SZABÓ JÓZSEF
az MSZMP Kozponti Bizottsaga Politikai Főiskolájának rektora

SZAKALI JÓZSEF
a Kozponti Népi Ellenőrzési Bizottság elnoke, államtitkár

SZEKÉR GYULA
a Minisztertanács elnokhelyettese

SZENTISTVÁNYI GYULÁNÉ
a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkara

SZÉPVÖLGYI ZOLTÁN
Budapest Főváros Tanacsa elnoke

SZLAMENICZKY ISTVÁN
a SZÖVOSZ elnoke

SZŰCS FERENC
a Magyar Néphadsereg vezerkari főnokének helyettese

SZŰCS ISTVÁNNÉ
a Magyar Uttorők Szovetsegenek fótitkara

SZŰRÖS MÁTYÁS
a Magyar Nepkoztársaság szovjetunióbeli nagykovete

TAKÁCS IMRÉNÉ
az Ajkai Üveggyár technológusa

TÉTÉNYI PÁL
a Minisztertanács Tudomanypolitikai Bizottságának titkára

TÍMÁR MÁTYÁS
a Magyar Nemzeti Bank elnoke, államtitkár

TÓTHNÉ KISS MÁRIA
a Nyirbátori Cipőgyár diszpécsere

TÖMPE ISTVÁN
az Állami Rádió es Televízió Bizottsag elnoke

TROMBITÁS ISTVÁN
a Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat vezérigazgatója

VARGA GYULA
az MSZMP Zala megyei Bizottságának első titkára

VARGA PÉTER
az MSZMP Somogy megyei Bizottságának első titkára

VÁLLAI BÉLÁNÉ
az Újpesti Gyapjúszövőgyár pártbizottságának titkára

VÁRKONYI PÉTER
a Népszabadság főszerkesztője

VERES JÓZSEF
nyugalmazott munkaügyi miniszter

VERESS PÉTER
külkereskedelmi miniszter

VESZPRÉMI ISTVÁN
a Tatabányai Szénbányák Vállalat vájára

ZÁVODI IMRE
a Fejér megyei Tanács elnöke

A KÖZPONTI ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG TAGJAI

BARANYAI TIBOR
az MSZMP Központi Bizottsága Párt- és Tömegszervezetek Osztályának vezetője

BARINKAI OSZKÁR
az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának nyugalmazott titkára

BRUTYÓ JÁNOS
az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának elnöke

FARKAS LAJOSNÉ
a Vas-, Fém- és Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezetének titkára

FARKASINSZKY LAJOS
Budapest Főváros Tanácsa elnökhelyettese

KÁRPÁTI FERENC
a Honvédelmi Minisztérium politikai főcsoportfőnöke

KOSZORÚS FERENC
a Vasutasok Szakszervezetének főtitkára

KOVÁCS ÁRPÁD
a fóti Vörösmarty Tsz elnöke

MOLNÁR IMRE
a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökhelyettese

NÉMETH LÁSZLÓNÉ
a Budapesti Postaigazgatóság szociális-személyzeti igazgatója

K. PAPP JÓZSEF
az MSZMP Tolna megyei Bizottságának első titkára

PAPP LAJOS
a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke, államtitkár

PÁZMÁNDY GYULÁNÉ
az Öntödei Vállalat pártbizottságának titkára

PETRÁK FERENC
a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének főtitkára

RUMPF KÁROLY
a Csepel Művek Vas- és Acélöntödéjének mintakészítője

SEBES SÁNDOR
nyugalmazott belkereskedelmi miniszterhelyettes

SOMOGYI IMRE
az MSZMP IV. kerületi Bizottságának első titkára

SUHAJDA JÓZSEF
Budapest VIII. kerületi Tanácsának nyugalmazott elnöke

SZERÉNYI SÁNDOR
az MSZMP Központi Bizottsága Pártfőiskolájának nyugalmazott igazgatója

TAKÁCS IMRE
az MSZMP Fejér megyei Bizottságának első titkára

TAUSZ JÁNOS
az IBUSZ nyugalmazott vezérigazgatója

USZTA GYULA
a Magyar Partizán Szövetség főtitkára

VASKÓ MIHÁLY
az MSZMP Heves megyei Bizottságának
első titkára

VENÉCZI JÁNOS
az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának
nyugalmazott titkára

ZSUFFA MIKLÓS
a Nógrádi Szénbányák Vállalat igazgatója

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG ÉS A KÖZPONTI ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG ÜLÉSE

A Központi Bizottság első ülése a Politikai Bizottság tagjainak a következőket választotta meg: *Aczél György, Benke Valéria, Gáspár Sándor, Havasi Ferenc, Kádár János, Korom Mihály, Lázár György, Losonczi Pál, Maróthy László, Méhes Lajos, Németh Károly, Óvári Miklós és Sarlós István.*

A Központi Bizottság megválasztotta a KB titkárságát: első titkár *Kádár János*, a Központi Bizottság titkárai *Gyenes András, Havasi Ferenc, Korom Mihály, Németh Károly és Óvári Miklós.*

A Központi Ellenőrző Bizottság első ülésén elnökének *Brutyó Jánost*, titkárának *Somogyi Imrét* választotta meg. A Központi Ellenőrző Bizottság titkársága tagjainak megválasztotta: *Brutyó Jánost, Farkas Lajosnét, Farkasinszky Lajost, Kovács Árpádot, Petrák Ferencet, Somogyi Imrét, Suhajda Józsefet, Tausz Jánost és Venéczi Jánost.*

A Központi Bizottság megválasztotta a KB mellett működő gazdaságpolitikai bizottságot; vezetője: *Havasi Ferenc*, tagjai: *Faluvégi Lajos, Hoós János, Huszár István, Kovács Antal, Marjai József, Párdi Imre, Szekér Gyula és Timár Mátyás.*

Az agitációs és propagandabizottság vezetője *Óvári Miklós*, tagjai: *Aczél György, Győri Imre, Király Andrásné, Kornidesz Mihály, Lakos Sándor, Nemes Dezső, Pozsgay Imre és Szabó József.*

A Központi Bizottság kinevezte a KB mellett működő munkaközösségek vezetőit. A pártépítési munkaközösség vezetője *Németh Károly*, a közgazdasági munkaközösség vezetője *Havasi Ferenc*, a szövetkezetpolitikai munkaközösség vezetője *Kovács Antal*, a műve-

lődéspolitikai munkaközösség vezetője *Óvári Miklós*, az ifjúsági bizottság vezetője *Németh Károly*.

A Központi Bizottság kinevezte a KB apparátusának osztályvezetőit. A Párt- és Tömegszervezetek Osztályának vezetője *Baranyai Tibor*, az Agitációs és Propagandaosztály vezetője *Győri Imre*, a Tudományos, Közoktatási és Kulturális Osztály vezetője *Kornidesz Mihály*, a Külügyi Osztály vezetője *Berecz János*, a Gazdaságpolitikai Osztály vezetője *Hoós János*, az Ipari, Mezőgazdasági és Közlekedési Osztály vezetője *Kovács Antal*, a Közigazgatási és Adminisztratív Osztály vezetője *Rácz Sándor*, a Pártgazdasági és Ügykezelési Osztály vezetője *Karakas László*, a Központi Bizottság Irodájának vezetője *Katona István*.

A Központi Bizottság kinevezte a pártintézmények és a központi pártsajtó vezetőit. A Politikai Főiskola rektora *Szabó József*, a Társadalomtudományi Intézet igazgatója *Lakos Sándor*, a Párttörténeti Intézet igazgatója *Nemes Dezső*, a Népszabadság főszerkesztője *Várkonyi Péter*, a Társadalmi Szemle szerkesztő bizottságának elnöke *Benke Valéria*, a Pártélet felelős szerkesztője *Lajtai Vera*.

Kádár János zárszava

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak! Kedves elvtársnők! Kedves vendégeink!

Négy napon át ülésezett a párt XII. kongresszusa. Ami ebben a teremben a négy napon át elhangzott és amiben döntés született, ahhoz nehéz volna bármit is hozzátenni, és azt hiszem, nem is szükséges. Világos tárgyalás volt és világos döntések születtek.

A kongresszus a párt legmagasabb fóruma. A kongresszus a pártok történetében mindig különleges fontosságú, nagy esemény. Ennek az eseménynek a végéhez értünk most. Annyi értékelést engedjenek meg, hogy benyomásaim szerint ez a kongresszus nemcsak elvégezte, hanem jól és eredményesen végezte el azt a feladatot, ami miatt a párt összehívta.

Kongresszusunk megerősítette a politikai irányvonalat. Megjelölte a szocialista társadalom további építésében megoldandó feladatainkat. Megválasztotta a párt irányító szerveit, a Központi Bizottságot és a Központi Ellenőrző Bizottságot. A Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság megválasztotta a saját végrehajtó szerveit, intézményeinek vezetőit. Tehát ismét munkaképesek vagyunk, készen állunk a mindennapi munkára.

Az összes megválasztott nevében őszinte köszönetet mondok a kongresszusnak a bizalomért. Az ő nevükben is kijelenthetem, hogy mindazok, akiket önök megbíztak, minden tudásukkal, teljes erejükkel a megjelölt feladatok megoldásáért fognak dolgozni.

Munkánk végeztével egy megjegyzést szeretnék tenni. A kongresszusi ciklus most már elég jelentős időszakot fog át – öt esztendőt. Ennek következtében, az élet törvényeinek megfelelően, a párt vezető és végrehajtó testületeiben eléggé jelentős személyi változás történt. Hiszen a Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság össze-

tételében a tagság mintegy ötödét érintő személyi változások következtek be, és a párt végrehajtó szerveiben szintén változások történtek.

Engedjék meg, hogy a kongresszus nevében megköszönjem odaadó és áldozatkész munkájukat mindazoknak, akik az újjáválasztott testületekben nem tagok, de közülük nem kevesen, sok cikluson át dolgoztak a Központi Bizottság, a Központi Ellenőrző Bizottság, a Politikai Bizottság, a Titkárság tagjaiként, a Központi Ellenőrző Bizottság titkáraként, titkársági tagjaiként. Tisztelet és megbecsülés illeti meg őket. Ezek az elvtársak kijelentették, hogy erejüktől, képességüktől telhetően a továbbiakban is készek támogatni a párt ügyét, a nép ügyét, mi pedig kötelességünknek tartjuk, hogy ehhez mindnyájuk számára gondoskodjunk a megfelelő feltételekről.

Most, a munka befejezésével szeretnék őszinte köszönetet mondani a kongresszus küldötteinek, a kongresszus által megválasztott munkabizottság tagjainak, a szervezőknek, a rendezőknek, a hírközlőknek, a közlekedési rendőröknek, az ellátás dolgozóinak, a leíróknak, a tolmácsoknak – mert itt nagyon sok ember dolgozott, hogy mi nyugodt és megfelelő feltételek között végezhessük munkánkat –, és ha valakit kifelejtettem volna valamelyik kategóriából, bocsánatot kérek, itt mindnyájukra gondolunk, és a kongresszus nevében is köszönöm a segítségüket és jó munkájukat.

Kongresszusunk nevében külön, őszinte és mély hálával szeretnék köszönetet mondani testvérpártjainknak, amelyeket meghívtunk erre a kongresszusra és amelyek elküldték hozzánk képviselőiket. E küldöttségek vezetőinek és tagjainak, hogy türelemmel és jó érzéssel részt vettek a mi közös munkánkban, és jelenlétükkel nagymértékben segítették kongresszusunk munkájának számunkra szent, internacionalista jellegét.

Kedves elvtársak! Azt hiszem, most úgy kellene egymástól elköszönnünk, hogy magunknak is mondjuk és népünknek is azt üzenjük, hogy előre egységben, a néppel összeforrva, nemzetközi osztálytestvéreinkkel, szövetségeseinkkel és barátainkkal összefogva, a mi nagy és nemes célunkért, a magyar nép boldogulásáért, a szocializmusért, a békéért.

Előre a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa határozatainak végrehajtásáért!

Függelék

A kongresszus megnyitása

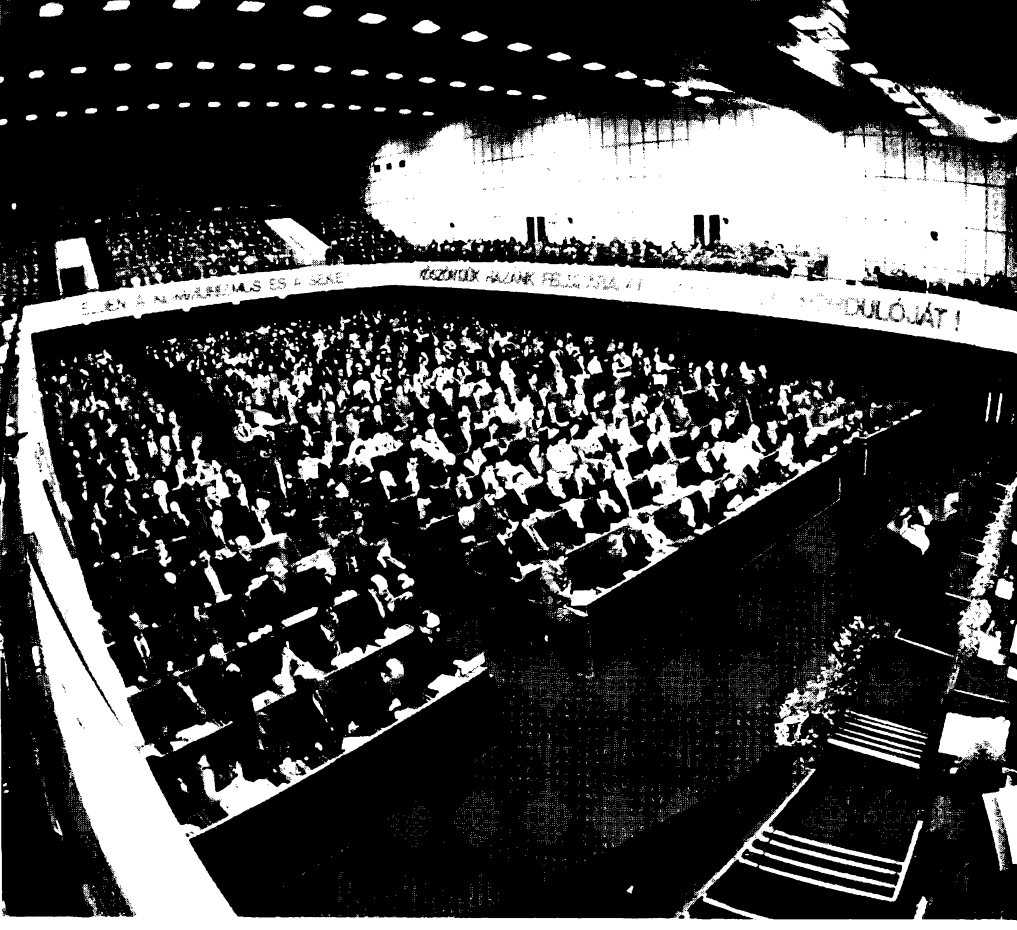

A kongresszus résztvevői

Kádár János a Központi Bizottság beszámolóját tartja

Brutyó János ismerteti a Központi Ellenőrző Bizottság jelentését

Három földrész kommunistái üdvözlik a kongresszust

Andrej Kirilenko, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagja, a KB titkára

Dr. Osvaldo Dorticos Torrado, a Kubai Kommunista Párt KB Politikai Bizottságának tagja, a minisztertanács elnökhelyettese

Le Van Luong, a Vietnami Kommunista Párt KB Politikai Bizottságának tagja

A kongresszus szünetében Kádár János a meghívott veteránokkal és kulturális életünk képviselőivel

Kisdobosok és úttörők köszöntik a küldötteket

Küldöttek a szónoki emelvényen

Veszprémi István, a Szocialista Munka Hőse, a Tatabányai Szénbányák Vállalat brigádvezető vájára

Csikós István, a Mezőgép Vállalat hegesztője, pártalapszervezeti titkár

Vékony Judit, a Pécsi Tudományegyetem hallgatója

Balázs Piri Erzsébet,
a Bajai Mezőgazdasági Kombinát
sertéstenyésztési brigádvezetője

Hossala József,
a Csepel Vas- és Fémművek hengerésze

Andrásfi Gyula nyugdíjas

Tóth Sándor, a Pécsi Nemzeti Színház
művésze, pártalapszervezeti titkár

Kádár János összefoglalja a vitát

Szavaz a kongresszus

A Politikai Bizottság tagjai

Kádár János,
a Központi Bizottság első titkára

Aczél György

Benke Valéria

Gáspár Sándor

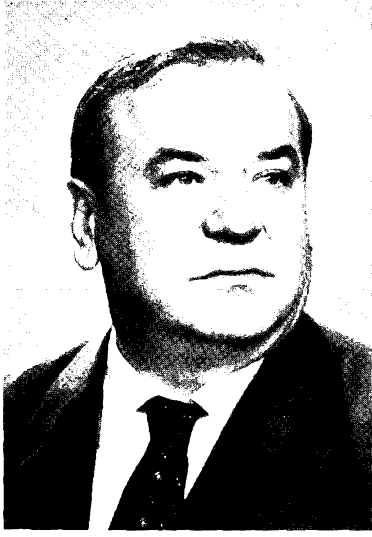

Havasi Ferenc,
a Központi Bizottság titkára

Korom Mihály,
a Központi Bizottság titkára

Lázár György

Losonczi Pál

Maróthy László

Méhes Lajos

Németh Károly,
a Központi Bizottság titkára

Óvári Miklós,
a Központi Bizottság titkára

Sarlós István

A kongresszus az Internacionálé hangjaival ért véget

A Központi Bizottság Titkárságának tagja

Gyenes András

A Központi Ellenőrző Bizottság

Elnöke Brutyó János

Titkára Somogyi Imre

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusán részt vett szavazati jogú küldöttek névsora

BUDAPEST

AMBROZAY ÁRPÁD
villanyszerelő csoportvezető, „Hőtechnika" Építő és Szigetelő Vállalat

ANDRÁSFI GYULA
nyugdíjas, kórzeti párttitkar

ANGYAL KÁROLY
művezető, AFIT-AURAS

ANTAL BÉLA
esztergályos, Ganz-Mávag Mozdony-, Vagon- és Gépgyar

ARKAI JÁNOS
zománcjavító, LAMPART Zománcipari Művek Vegyipari Gepgyara

BACHMANN JÓZSEFNÉ
herakó csoportvezető, Pamutnyomóipari Vállalat Magyar Pamutipar

BAJDO SÁNDORNÉ
kotőnő, Magyar Selyemipar Vállalat Adria Szovőgyár

BAKOS LAJOS
nyugdíjas

BARANYAI TIBOR
az MSZMP Központi Bizottsága Párt- és Tömegszervezetek Osztályának vezetője

BARTHA ISTVÁN
daruszerelő lakatos, MAHART Kikötői Üzemigazgatóság

BARTYIK LÁSZLÓ
épületlakatos, 22. sz. Állami Építőipari Vállalat

DR. BENCZE LÁSZLÓNÉ
tanár, Szt. István téri Általános Iskola

BENKOVICS PÁLNÉ
varróno, meós, FEKON Ruházati Vallalat

BERGER ANTALNÉ
nyugdíjas

DR. BERGSMANN GYÖRGY
a Kőbányai Gyógyszerarugyár pártbizottságának titkára

DR. BERNÁTH ISTVÁN
az V. kerületi Tanács elnoke

BODNÁR GYÖRGY
hengernyomó, Pamutnyomóipari Vallalat Goldberger Textilnyomógyar

BORBÉLY GÁBOR
az MSZMP V. kerületi Bizottsaganak első titkára

DR. BORNEMISSZA SÁNDOR
az MSZMP Fővárosi Tanács Apparatusi Bizottságának első titkara

BOROS ANTAL
nyugdíjas

BOSTAI KÁROLYNÉ
a Hazafias Népfront Budapesti Bizottságának titkára

DR. BOZSÓ LÁSZLÓ
az MSZMP Budapesti Bizottságának titkára

BUDAI GÁBOR
műszaki átvevő, Belkereskedelmi Szállítási Vállalat I. sz. Üzemegység

BUGÁR JÁNOSNÉ
nyugdíjas

CSENGERI KALMÁN
geplakatos, Budapesti Vegyipari Gepgyar

CSERGO JANOS
nyugdijas

CSIKESZ JOZSEFNE
nyugdijas

CSILLIK ANDRAS
az MSZMP XX kerületi Bizottsaganak
első titkara

DR CSIZMADIA ERNO
a Marx Károly Kozgazdasagtudomanyi
Egyetem rektora

CSOKA IMRE
tudomanyos főmunkatars,
Tudományos Ismeretterjeszto Tarsulat
Orszagos Kozpont

CSORGI AGNES
boltvezető-helyettes, Jozsefvarosi KÖZERT
Vallalat

DALOS VILMOS
a Kozgazdasági es Jogi Konyvkiadó igazgatója

DR. DEAK LIVIA
nyugdijas

DEBRECZENY ISTVAN
a Soripari Vállalatok Trosztje vezerigazgatója

DEMJAN SANDOR
a SKÁLA COOP vezerigazgatója

DIENES BÉLA
az Egyesült Izzó vezérigazgatója

DOBOS EDE
nyugdijas

DOLGOS LÁSZLONÉ
lánckotő, Habselyem Kototтárugyar

DUDÁS IVÁN
szerszámkészitő, „Femmunkás" Vállalat
Angyalfoldi Gyára

ECKER KÁROLYNÉ
főmérnok, Pamutnyomóipari Vallalat
Textilfestőgyár

EGRI EDIT
készáru-szortirozó, Pannónia Szőrmekikeszitő
Vállalat

ERDEI IRMA
szovőnő, Pamutnyomoipari Vallalat
Kelenfoldi Textilgyár

ERNSZT ANTAL
az MSZMP Csepel Vas- es Femmuvek
Bizottságanak elso titkara

EGETO LAJOS
az MSZMP XVII kerületi Bizottsaganak
első titkára

FARKAS JOZSEF
a VOLÁN Troszt I sz Vallalat
igazgatóhelyettese

FISCHER GYULANE
tekercselő, Egyesült Villamosgepgyar Szerviz

FORRO DEZSO
a Budapesti Rendőr-főkapitanyság
pártbizottságának első titkára

FOLDEAK JÁNOS
iro

FOLDESI JOZSEF
ujsagiró, Magyar Hirlap

FUTO ERZSEBET
nyugdijas

FULOP JANOSNE
uzemvezeto, REMIX Rádiótechnikai Vallalat

GARAI GABOR
a Magyar Írók Szovetsege fotitkara

DR. GARAI VILMOS
a Csepel Vas- es Femművek vezerigazgatója

GAZDAGI SÁNDORNÉ
anyagmozgató, Chinoin Nagytetenyi Gyara

GÁL JÁNOS
az MSZMP VIII kerületi Bizottságanak
első titkára

GÁL LÁSZLONÉ
az MSZMP IX kerületi Bizottsagának
első titkára

GRUBICS ISTVÁN
a XI kerületi Tanács elnoke

HART JÁNOSNÉ
az MSZMP III kerületi Bizottságanak
első titkára

HAMORI CSABA
az MSZMP XIX kerületi Bizottságának
első titkára

DR. HÁRS ISTVÁN
a Magyar Rádió elnöke

DR. HÉVÍZI MIKLÓS
sebész adjunktus, Fővárosi Tanács
István Kórház-Rendelőintézet
Merényi Gusztáv Kórház

HINKELMANN A TAMÁS
díszítő-festő, Országos Szakipari Vállalat

DR. HOLLÁN ZSUZSA
egyetemi tanár, az Országos Haematológiai
és Vértranszfuziós Intézet főigazgató általános
helyettese

HOSSALA JÓZSEF
hengerész, Csepel Vas- és Fémművek Csogyár

HORÁK PÁLNÉ
a Május 1 Ruhagyár pártbizottságának
titkára

HORVÁTH SÁNDORNÉ
fűzö, csoportvezető, Magyar Gyapjúfonó
és Szövőgyár

DR HUSZTY ANDRÁS
a Lang Gépgyár pártbizottságának titkára

JANI JULIANNA
boltvezető-helyettes, Népművészeti
és Háziipari Szövetkezeti Vállalat

JANZER FRIGYES
szobrászművész

JASSÓ MIHÁLY
az MSZMP XII kerületi Bizottságának
első titkára

JELENCSIK IMRE
marós, Elzett Művek Lemezárugyár

JONÁS ISTVÁN
szerszámkészítő, Telefongyár

JUHÁSZ LÁSZLÓ
készülékszerelő, Ganz Villamossági Művek

KANIZSAI LAJOSNÉ
fonónő, Pamutfonóipari Vállalat
Lőrinci Gyára

KATONA IMRE
a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának
titkára

KATONA ISTVÁN
az MSZMP Központi Bizottsága
Irodájának vezetője

KÁDÁR JÁNOS
az MSZMP Központi Bizottságának
első titkára

KÁNTOR ANDREA
kirakatrendező, Fővárosi Vas- és Edényholt
Vállalat

KELEMEN GYÖZŐ
a Munkásőrség budapesti parancsnoka

KELEN BÉLA
az Esti Hírlap főszerkesztője

KERTÉSZ GIZELLA
lámpa-csomagoló, Egyesült Izzó
Budapesti Fényforrásgyár

KETTLER PÁL
az Épületasztalosipari és Faipari Vállalat
vezérigazgatója

KÉKEDI GYÖRGY
az MSZMP I kerületi Bizottságának
első titkára

KIRÁLY ANDRÁSNÉ
az MSZMP Budapesti Bizottságának titkára

KIRÁLY LAJOSNÉ
csoportvezető, Alumíniumgyár

KIRÁLYHEGYI LÁSZLÓ
testnevelő tanár, József Attila Gimnázium

KIRICSI ISTVÁN
a Ganz-Mávag Mozdony- és Gépgyár
pártbizottságának titkára

KISS ADRIEN
egyetemi hallgató, Budapesti Műszaki Egyetem

KISS ANTAL
esztergályos, Magyar Optikai Művek

KISS ISTVÁN
szobrászművész

KISS KÁROLY
a Szakszervezetek Országos Tanácsának
alelnöke

KISS PÁL
a 43 sz Állami Epitoipari Vallalat
pártbizottságának titkára

KOBER FERENC
az MSZMP XXII keruleti Bizottsagának
első titkára

KOKAI SANDOR
lakatos, csoportvezeto, Danuvia Kozponti
Szerszam- es Készulekgyar

KOLLÁR GYULA
szerkezeti lakatos, Magyar Hajo- es Darugyar
Angyalfoldi Gyaregyseg

KOMLOS JANOS
a Mikroszkóp Szinpad igazgatoja

KONDRI ANTALNÉ
művezeto, Ganz Muszer Muvek
Kozlekedesi Muszergyar

KONYA SÁNDOR
lakatos csoportvezeto,
Beloiannisz Hiradástechnikai Gyar

KOTRÁNCZ ISTVANNÉ
uzemi diszpecser, Budapesti Radiotechnikai
Gyár

KOVÁCS GYORGY
az Ikarus Jarmu- es Karosszeriagyar
partbizottságának titkara

KOVACS JOZSEF
kikotoparancsnok, Folyamszabalyzo
es Kavicskotró Vállalat

KOVÁCS KÁROLY
az MSZMP XIII keruleti Bizottsaganak
első titkára

KRÉNUSZ JÓZSEF
uzemi diszpécser,
Kismotor- és Gépgyár 2 sz Gyár

LANTOS ZOLTÁN
nyugdíjas

LÁNG KÁROLYNÉ
textilfestő szakmunkás, Pamutnyomóipari
Vállalat Goldberger Textilnyomógyár

LÁNG LÁSZLÓ
nyugdíjas

LÉVAI MÁTÉNÉ
kozmetikus, Modern Fodrász Szövetkezet

LIPPAI JOZSEFNE
muvezeto, Offset es Játékkartya Nyomda

DR. MAGYAR KÁLMÁN
tanszekvezeto egyetemi tanár,
Semmelweis Orvostudományi Egyetem

MAKK ISTVÁN
csoportvezeto, Finomkeramiaipari Muvek
Kobányai Porcelángyar

MANHEIM LÁSZLONÉ
a Minőségi Cipőgyar vezerigazgatója

DR MARTOS ISTVAN
a Medicor Muvek vezerigazgatója

DR MARTOS ISTVÁNNÉ
a Szakszervezetek Budapesti Tanacsanak
vezeto titkára

MATHÉ DOMONKOSNE
fomüvezeto, Paszományárugyar

MELLY MÁRIA
muvezeto, Fekon Ruhazati Vallalat

ÓZV MEZO IMRÉNE
nyugdíjas

MÉHES LAJOS
az MSZMP Budapesti Bizottsaganak
elso titkara

MÉNESFALVI MARTA
egyetemi hallgató, Eotvos Lorand
Tudomanyegyetem
Allam- és Jogtudomanyi Kar

DR. MOLNAR ENDRE
az MSZMP Budapesti Bizottságának titkara

DR. MÓRO ISTVÁN
az MSZMP VI kerületi Bizottságának
első titkára

MOZOLI ANDOR
művezető, Kismotor- és Gépgyár

NAGY BÉLA
fogazó marós, Hajtómű- és Festőberendezések
Gyára

NAGY ISTVÁNNÉ
hegesztő, csoportvezető, Klima Ipari
Szövetkezet

NAGY JÓZSEFNÉ
nyugdíjas

NAGY LÁSZLO
gépkocsivezető, Budapesti Kozlekedesi Vallalat Récsei Üzemegység

NAGY RICHÁRD
a Magyar Televizió elnöke

DR NÁDASDI JÓZSEF
az MSZMP VII keruleti Bizottságanak első titkára

NESEVNÉ GÁRDONYI ÉVA
a 12 sz Ipari Szakmunkásképző Intezet igazgatója

NÉMETH LÁSZLONÉ
a Budapesti Postaigazgatóság szociális-személyzeti igazgatóhelyettese

NÉMETH KÁROLY
az MSZMP Kozponti Bizottságának titkara

PADOS ERNŐ
művezető, Szikra Lapnyomda

PAPP GYÖRGY
a Ganz Villamossági Muvek vezerigazgatója

PATAI RÓZA
rajzoló szabász, Fővárosi Kezmuipari Vallalat

PÁL LÉNÁRD
akadémikus, az Országos Muszaki Fejlesztési Bizottság elnoke

PÁRIZS LAJOSNÉ DR
főelőadó, Fővárosi Tanács Művelődési Főosztály

PEJÁK EMIL
az MSZMP XVIII keruleti Bizottsagának első titkára

PETRÁK FERENC
a Bőripari Dolgozók Szakszervezetenek főtitkára

PÉNZES PÁLNÉ
DR. VÁRNAI JUDIT
laboratóriumi szakorvos, Kozponti Allami Kórház

DR. PONGRÁCZ ESZTER
bíró, II–XI–XII keruleti Bíróság

POZSGAI DÉNES
mozdonyvezető, MÁV Háman Kató Vontatási Főnökség

PRÁGAI VIKTORNÉ DR
nyugdíjas

DR. RADICS KATALIN
tudomanyos munkatárs, Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete

RÁCZ IMRE
vasontó, Magyar Vagon- es Gepgyar Vóros Csillag Gépgyára

RÉPÁSI ERZSÉBET
szövőnő, Pamutnyomóipari Vállalat Kispesti Textilgyár

DR RÉTI LAJOSNÉ
nyugdíjas

RÉVÉSZ FERENC
nyugdíjas

RIEDL ANTALNE
nyugdíjas

RÓKA MIKLOS
a Budapesti Közlekedési Vállalat pártbizottságának titkara

DR. ROZSA IMRE
egyetemi docens, Orvostovabbkepző Intezet

RUMPF KÁROLY
mintakészítő, Csepel Vas- es Fémmuvek Vas- és Acélöntödéje

SCHMIDT FRIGYES
a Villamos Berendezés és Készulék Muvek vállalati szakszervezeti bizottságának titkára

SEBES SÁNDOR
nyugdíjas

SIKET JÓZSEF
osztályvezető, Általános Épulettervezo Vallalat

SOMI ERNŐNÉ
művezető, Hazai Fésűsfonó es Szovogyar

SOMOGYI IMRE
az MSZMP IV keruleti Bizottsagának első titkára

SOMOGYI JÓZSEF
az MSZMP XVI keruleti Bizottsaganak első titkára

SOMOGYI MIKLOS
nyugdíjas

SOMOGYI SÁNDOR
az MSZMP Budapesti Bizottságának titkára

SÖRÖS JÚLIA
gépmester, Kender-, Juta és Politextil Vállalat

STRAUB KÁROLY
a Budapesti Húsipari Vállalat
pártbizottságának titkára

DR. SUHAJDA JÓZSEF
nyugdíjas

SÜTŐ IMRE
esztergályos, Csepel Vas- és Fémművek
Szerszámgépgyár

DR. SZABÓ FERENC
a Magyar Tudományos Akadémia
Központi Fizikai Kutatóintézetének
főigazgatója

SZABÓ JÁNOSNÉ
igazgató, Thalmann utcai Általános Iskola

SZABÓ JÓZSEFNÉ
a Hungarotex Textil Külkereskedelmi Vállalat
vezérigazgatója

SZABÓ LÁSZLÓ
az MSZMP XV. kerületi Bizottságának
első titkára

SZABÓ PIROSKA
nyugdíjas

SZARKA ESZTER
fiókvezető, Fővárosi Pályolat Vállalat

DR. SZATMÁRI ISTVÁN
az MSZMP XI. kerületi Bizottságának
első titkára

SZENDE GYÖRGY
tudományos főosztályvezető,
Gépipari Technológiai Intézet

SZERÉNYI SÁNDOR
nyugdíjas

SZÉPVÖLGYI ZOLTÁN
Budapest Főváros Tanácsa elnöke

SZIGETHY KÁROLY
a Külkereskedelmi Minisztérium
pártbizottságának titkára

SZKOKÁN FERENC
az MSZMP XIV. kerületi Bizottságának
első titkára

SZURDI ISTVÁN
nyugdíjas

SZŰCS ZOLTÁN
a Közlekedési és Postaügyi Minisztérium
Vasúti Főosztály vezetője,
a MÁV vezérigazgatója

TAKÁCS JÁNOSNÉ
galvanizáló szakmunkás,
Ganz Elektromos Készülék Művek

TAMÁS ISTVÁN
díszpecsér, MAHART Hajójavító
Üzemigazgatóság

DR. TARCSI GYULA
a KISZ Budapesti Bizottságának első titkára

TAUSZ JÁNOS
nyugdíjas

TENGERDI SÁNDOR
körzeti megbízott,
Budapesti Rendőr-főkapitányság
XIX. kerületi Kapitányság

THERNESZ VILMOS
az MSZMP Budapesti Műszaki Egyetemi
Bizottságának titkára

TOLNAI JÁNOS
építésvezető, Fővárosi Szerelőipari Vállalat

DR. TÓTH ISTVÁN
tudományos csoportvezető,
Gyógyszerkutató Intézet

TÓTH ISTVÁN
nyugdíjas

TÖMÖSVÁRI FERENCNÉ
beméró műszerész,
Elektronikus Mérőkészülékek Gyára

TÖMPE ISTVÁN
az Állami Rádió és Televízió Bizottság elnöke

URVAI MIHÁLY
geplakatos csoportvezető,
Magyar Acélárugyár

VADAS SÁNDORNÉ
az Egyesult Izzó pártbizottságának titkára

VAJDA LÁSZLÓNÉ
igazgató, Áldás utcai Általános Iskola

DR. VÁGVÖLGYI TIBOR
nyugdíjas

VÁLLAI BÉLÁNÉ
az Ujpesti Gyapjuszovőgyar partbizottsaganak titkára

DR. VÁRADI IMRE
a Távkozlési Kutatóintézet vezerigazgatója

VENÉCZI JÁNOS
az MSZMP Kozponti Ellenőrző Bizottsagának titkára

VERES ANDRÁS
pilóta, Magyar Légikozlekedesi Vállalat

VERES JOZSEF
nyugdíjas

VERO TIBORNE
nyugdíjas

VÉGHELYI ANDOR
az MSZMP XXI keruleti Bizottsaganak első titkára

VILO JANOSNE
elektroműszerész, Csepel Vas- es Femmuvek Egyedi Gépgyár

DR. VINCZE LUKÁCS
a Budapesti Rendőr-főkapitanysag vezetoje

WAGNER GYÖRGY
villanyszerelő csoportvezető, Taurus Abroncsgyár

ZARNOCZI JOZSEF
az MSZMP X keruleti Bizottsaganak első titkára

ZATHURECZKY TIBOR
az MSZMP Budapesti Bizottságanak osztalyvezetője

ZAHORZIK TERÉZ
az MSZMP II keruleti Bizottságának első titkára

ZÁVORI LÁSZLÓ
az MSZMP Budapesti Bizottsagának osztályvezetője

BARANYA MEGYE

ACZÉL GYÖRGY
a Minisztertanács elnokhelyettese

BALOGH LÁSZLO
vájár, szocialista brigádvezető, Mecseki Szenbányák Kossuth Bányaüzem

BORSOS JÁNOS
az MSZMP Mohács városi Bizottsaganak első titkára

DEÁK LÁSZLO
vájár, Mecseki Ércbányaszati Vallalat

FARKAS ERNONÉ
felsőrészkészítő tűzőnő, szigetvári Minosegi Cipőgyár

GASZLER JOZSEF
a sombereki Béke őre Tsz elnoke

HERMANN KATALIN
export-csomagoló, Pecsi Husipari Vállalat

HORVATH ANTAL
lakatos, Öntodei Vállalat Mohácsi Vasontode

HORVÁTH LAJOS
a Baranya megyei Tanács elnoke

DR. JERSZI ISTVÁN
az MSZMP Baranya megyei Bizottságának titkára

KISFALI JOZSEFNÉ
tanító, Egyházasharaszti Általanos Iskola

KRETEK JANOS
ács, Szentlőrinci Állami Gazdasag Majlátpusztai Üzemegysége

LUKÁCS JANOS
az MSZMP Baranya megyei Bizottságanak első titkára

NAGY DEZSO
nyugdíjas

DR. NAGY JOZSEF
nyugdíjas

NEUBAUER JÓZSEF
a Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsának vezető titkára

JANKÓ ANDRÁSNÉ

DR. PLECHL ÁGOTA
orvos,
Pécsi Egyesített Egészségügyi Intézmények Üzemegészségügyi Szolgálata

RAPAI GYULA
a Kossuth Könyvkiadó igazgatója

SOMSISCH LÁSZLÓNÉ
az Országos Földtani Kutató és Furó Vállalat igazgatóhelyettese

SZENTIRÁNYI JOZSEF
az MSZMP Pécs város Bizottságának első titkára

DR. SZENTISTVÁNYI GYULÁNÉ
a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára

SZÓKE ATTILÁNÉ
a KISZ Baranya megyei Bizottságának titkára

TÓTH KÁROLY
kőműves, újpetrei Petőfi Mgtsz

TÓTH SÁNDOR
a Pécsi Nemzeti Színház művésze

VÉKONY JUDIT
egyetemi hallgató, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar

ZÁMBÓ ISTVÁN
a Bikali Állami Gazdaság igazgatója

ZOBOKI BÉLA
uzemvezető, Mecseki Szénbányák Pécs Bányaüzem

BÁCS-KISKUN MEGYE

BALAZS PIRI ERZSÉBET
sertéstenyésztési brigádvezető,
Bajai Mezőgazdasági Kombinát

DR. BERTA JENO
a fajszi Kék Duna Tsz elnoke

DUSNOKI JOZSEFNE
állattenyésztő brigádvezető,
kelebiai Rákóczi Csillaga Mgtsz

FARAGÓ JÓZSEF
mezőgazdasági gépszerelő,
szabadszállási Lenin Tsz

FEKETE LÁSZLÓ
a Bács-Kiskun megyei Ipari Szovetkezetek Szövetségének elnöke

DR. GAJDÓCSI ISTVÁN
a Bács-Kiskun megyei Tanács elnöke

GÁLOVITS ENDRE
hőkezelő, Ganz Villamossági Művek
Bajai Készülék Gyára

GYŐRI IMRE
az MSZMP Központi Bizottságának titkára

HORVÁTH IGNÁC
az MSZMP Kecskemét járási Bizottságának első titkára

DR. HORVÁTH ISTVÁN
az MSZMP
Bács-Kiskun megyei Bizottságának
első titkára

HORVÁTH JÁNOS
igazgató, kecskeméti „Fémmunkás" Vállalat

DR. HÓNIG FERENC
a jánoshalmai nagyközségi pártbizottság titkára

ILLÉS PÁLNÉ
csoportvezető, kecskeméti Torekvés Mgtsz

KASUBA TÓTH ISTVÁNNÉ
művezető, kiskunfélegyházi
Voros Csillag Mgtsz

DR KORÖS GÁSPÁR
az MSZMP Kecskemét városi Bizottsagának első titkára

MAGYAR FERENC
az Országos Szőlészeti és Boraszati Kutatóintézet főigazgatója

MARJAI JÓZSEF
a Minisztertanács elnokhelyettese

MARIN ISTVÁN
igazgató, Császártoltési Altalanos Iskola

MEDGYESI FERENCNÉ
áruosztályozó,
Kecskeméti Baromfifeldolgozó Vállalat

MIKLÓS JÁNOS
a Városföldi Állami Gazdaság igazgatója

DR. MOLNÁR FRIGYES
nyugdíjas, a SZÖVOSZ nyugalmazott elnöke

NÉMETH FERENC
a KISZ Bács-Kiskun megyei Bizottságának
első titkára

NYERS REZSŐ
a Magyar Tudományos Akadémia
Közgazdaságtudományi Intézetének igazgatója

ROMÁNY PÁL
mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter

SAMA MÁRIA
művezető, Fékon Ruházati Vállalat
Bajai Gyára

SIMON ZOLTÁNNÉ
porcelánfestő csoportvezető,
Finomkerámiaipari Művek
Alföldi Porcelángyár Kalocsai Porcelánfestő
Üzem

DR. SZABÓ MIKLÓS
az MSZMP Kiskunhalas városi Bizottságának
első titkára

TORMA ISTVÁNNÉ
segédmunkás, Kalocsai Paprika és Konzervipari Vállalat Miskei Telepe

ZEGNÁL MÁRK
Garai községi közös Tanács elnöke

BÉKÉS MEGYE

APÁTI NAGY GÁBOR
a nagyszénási Október 6 Tsz
főállattenyésztője

DR. ÁBRAHÁM BÉLA
az MSZMP Békéscsaba városi Bizottságának
első titkára

BALOGH FERENCNÉ
kertészeti dolgozó, gyulai Munkácsy Tsz

BEZDÁN JÁNOS
művezető, Gyulai Huskombinat

BOKA MIHÁLYNÉ
Méhkerék község tanácselnöke

CSATÁRI BÉLA
az MSZMP Békés megyei Bizottságának
titkára

DUMITRÁS MIHÁLY
nyugdíjas

DUNA MIHÁLY
a KISZ Békés megyei Bizottságának
első titkára

DR. ELEKI JÁNOS
a mezőkovácsházai Új Alkotmány Tsz elnöke

DR. FABÓ JÁNOS
körzeti orvos, Hunya

FEHÉR LAJOS
nyugdíjas, a Magyar Partizán Szovetség
elnöke

FORJÁN ZOLTÁN
olvasztár, Üvegipari Művek Orosházi Üveggyára

FRANK FERENC
az MSZMP Békés megyei Bizottságának
első titkára

GYULAVÁRI PÁL
a Békés megyei Tanács elnöke

HERPAI ANNA
gépi varró, Békéscsabai Kötöttárugyár
Békési Üzem

HORVÁTH MÁRIA
díszpécser, szarvasi Szirén Szovetkezet

IRHÁZI LAJOSNÉ
a Szakszervezetek Békés megyei Tanácsának
vezető titkára

JENEI BÁLINT
a Gyoma kozsegi pártbizottság titkára

KISS FERENC
gépjármű-villamossági szerelő,
Szarvasi Vas- és Fémipari Szovetkezet

KLAUKÓ MÁTYÁS
nyugdíjas

KOROM MIHÁLY
az MSZMP Kozponti Bizottságanak
titkára

KOVÁCS FERENCNÉ
kotő-hurkoló szakmunkás,
Békéscsabai Kotottárugyar

KRISKA ANDRÁS
villanyszerelő, ketegyházai Béke Tsz

LÓCZI ISTVÁNNÉ
szovőnő, Tótkomlósi Háziipari Szovetkezet

NÉMETH FERENC
vasesztergályos csoportvezető,
Mezőgazdasági Gépgyartó és Szolgaltató
Vállalat Orosházi Gyáregység

POZSÁR GYÖRGYNÉ
betanított munkás, battonyai Petofi Mgtsz

SUPALA PÁL
a Mezőhegyesi Állami Gazdaság igazgatója

SZAK BÁLINTNÉ
igazgatóhelyettes,
Békéscsaba II sz Általános Iskola

SZÍVÓS ANDRÁSNÉ
betanított esztergályos,
Csepel Autógyár Szeghalmi Gyara

VARGA ISTVÁN
az MSZMP Szeghalom járási Bizottsaganak
első titkára

VASS HENRIK
az MSZMP KB Parttorteneti Intezetenek
igazgatója

BORSOD-ABAUJ-ZEMPLEN MEGYE

DR. BALOGH JÁNOSNÉ
korzeti szakfőorvos,
Semmelweis Kórház-Rendelőintezet

BARCZI JÁNOSNÉ
raktari dolgozó,
Debreceni Ruhagyar Ozdi Gyara

BELUSCSÁK FERENC
villanyszerelo, Tiszai Erómu Vállalat

BIALIS JOZSEF
az MSZMP Miskolc járási Bizottsaganak
első titkára

DR. BODNÁR FERENC
nyugdijas

BREZOCZKI MIHALY
műszerész, Borsodi Hőeromu Vallalat

CSETERKI LAJOS
nyugdijas

CSÉPÁNYI SÁNDOR
kohó- es gepipari miniszterhelyettes

DABRÓNAKI GYULA
nyugdijas

DRÓTOS LÁSZLO
az MSZMP Miskolc varosi Bizottsaganak
első titkára

DUDLA JOZSEF
az MSZMP Borsod megyei Bizottsaganak
osztályvezetője

FARMOSI IMRE
a Mezokovesdi AFÉSZ elnoke

GROSZ KÁROLY
az MSZMP Borsod-Abauj-Zemplen megyei
Bizottságának első titkára

DR. HAVASI BÉLA
az MSZMP Borsod-Abauj-Zemplen megyei
Bizottságának titkára

HERCZEG KÁROLY
a Vas-, Fém-
es Villamosenergiaipari Dolgozok
Szakszervezetének fotitkára

HOMONNAI ZOLTÁNNÉ
laboráns, Borsodi Vegyikombinat

HORVÁTH JÓZSEF
esztergályos, Diósgyőri Gepgyar

IVÁN JOZSEF
vájár, Miskolci Bányauzem

KANALAS SÁNDOR
vájár, szocialista brigadvezeto,
Szuhavolgyi Banyaüzem

KARAJZ MIKLOS
a sárospataki Kossuth Mgtsz elnoke

KECSKÉS ISTVÁN
az Ózdi Kohaszati Üzemek
pártbizottságának titkara

KOVÁCS ZOLTÁN
olvasztar, Ózdi Kohaszati Uzemek

KULCSAR IMRE
szinmüvesz, Miskolci Nemzeti Szinhaz

DR LADANYI JOZSEF
a Borsod megyei Tanacs elnoke

LAJTOS ILONA
a KISZ Borsod-Abauj-Zemplen megyei Bizottsagának titkara

LAZÁR GYORGY
a Minisztertanács elnoke

LORINCZ JOZSEFNÉ
növénytermesztő brigádvezeto
putnoki Egyetértés Mgtsz

LUKACS JÁNOS
egyetemi hallgató,
Miskolci Nehézipari Muszaki Egyetem

MACZKO ZSUZSANNA
tanár, Szirmabesenyői Általános Iskola

MEZEI JANOS
gepszerelo, mezocsati Augusztus 20 Mgtsz

NAGY JANOS
aknász,
Orszagos Erc- es Asvanybanya Vallalat
Fuzérradványi Bányauzeme

NAGY LASZLO
a krasznokvajdai Bástya Mgtsz elnoke

NAGY MIHÁLY
kemence fömester, Lenin Kohaszati Muvek

NEMESKÉRI JOZSEFNÉ
muszeresz csoportvezető,
Lenin Kohászati Müvek

OLAH JOZSEFNÉ
villamos kocsivezető,
Miskolci Kozlekedesi Vállalat

OROSZ MARIA
gyártmányfejleszto,
Szerencsi Csokoládegyar

DR. PAPP LAJOS
államtitkár,
a Minisztertanács Tanacsi Hivatalanak
elnoke

PERÉNYI BÉLA
mernok-tanár, Sátoraljaujhelyi
Mezőgazdasági Szakkozépiskola

PETRO MÁRIA
bolti eladó, Borsod megyei
Ruházati Kiskereskedelmi Vallalat

PÉTER ANDRÁS
a Sajószentpeter nagykozsegi Tanács elnoke

PRUSKÓCZKI JÁNOSNÉ
novenytermesztő, edelenyi Alkotmany Mgtsz

SEBÓK JÁNOSNÉ
borjunevelő, karcsai Dózsa Mgtsz

SIMKOVITS ÖDÖNNÉ
agronómus, tiszaladányi Magyar Róna Mgtsz

SOLTÉSZ ISTVÁN
frontbrigádvezető, Mákvolgyi Banyauzem

STEMLER ISTVÁNNÉ
meós, Mezőkovesdi Autóvillamossagi Felszerelések Gyára

SZABO TIBOR
a Hazafias Népfront
Encs nagykozségi Bizottsaganak titkara

DR SZEPPELFELD SANDOR
a Lenin Kohászati Művek vezérigazgatója

SZŰCS ERIKA
szervezési csoportvezető, Borsod megyei
Allami Épitoipari Vallalat

TISER GYULA
nyugdijas

TOTH JOZSEF
a Szakszervezetek Borsod megyei Tanacsának
vezető titkára

TÓTH TIBOR
főkapitány-helyettes
Borsod megyei Rendor-fokapitanysag

TOTOK JÁNOS
villamos mozdonyvezeto,
Miskolci MAV Vontatási Fonokseg

VAJDA ISTVÁN
az MSZMP Ózd varosi Bizottsaganak
elso titkara

VARGA ARPÁDNÉ
müvezeto, Diósgyori Gepgyar

VACI LASZLO
Borsodi Szenbanya Vallalat
pártbizottságának elso titkara

DR. VODILA BARNA
a Borsod megyei Tanács VB
Edelényi járási Hivatalának elnöke

CSONGRÁD MEGYE

DR. ANTALFFY GYÖRGY
a József Attila Tudományegyetem rektora

APRÓ ANTAL
az Országgyűlés elnöke

DR. ÁGOSTON JÓZSEF
a Szakszervezetek
Csongrád megyei Tanácsának vezető titkára

BARNA GÁBORNÉ
szalaggépes, Szegedi Ruhagyár Nagymágocsi Üzem

BERÉNYI JÁNOS
a makói József Attila Tsz elnöke

BERTUS PÁL
a fábiánsebestyéni Kinizsi Tsz elnöke

BÓDI GYÖRGY
a KISZ Csongrád megyei Bizottságának
első titkára

BÖRCSÖK JÓZSEFNÉ
munkás, Szegedi Szalámi- és Húskombinát

DR. CSERHÁTI ISTVÁN
egyetemi tanár, a Szegedi II. sz.
Belgyógyászati Klinika
igazgatója

DEZSŐ ETELKA
csoportvezető, Szentesi Kontakta Alkatrészgyár

DIENES JULIANNA
esztergályos, Hódmezővásárhelyi
Mezőgazdasági Gépgyártó Vállalat

GYÁRFÁS MIHÁLY
az MSZMP Csongrád megyei Bizottságának
titkára

HÉZSŐ FERENC
adjunktus,
Juhász Gyula Tanárképző Főiskola

JENEI ISTVÁNNÉ
szarvasmarha-gondozó,
Szentesi Felszabadulás Tsz

JUDIK ISTVÁN
termelő mester,
Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő
Vállalat
Szegedi Üzeme

DR. KOMÓCSIN MIHÁLY
az MSZMP Csongrád megyei Bizottságának
első titkára

KOZMA ROZÁLIA
eladó, Mórahalmi ÁFÉSZ

DR. MÁRTA FERENC
a Magyar Tudományos Akadémia Főtitkára

PALÁSTI ERZSÉBET
elektroműszerész, MIRKŐZ
Diesel- és Hűtőtechnikai Szövetkezet

PAPP GYULA
Szeged megyei város Tanácsának elnöke

PÁL ROZÁLIA
a Hódmezővásárhelyi Divat Kötöttárugyár
vezérigazgatója

DR. PERJÉSI LÁSZLÓ
a Csongrád megyei Tanács elnöke

SZÁSZ GERGELY
géplakatos, pusztaszeri Hét vezér Mgtsz

SZEKÉR GYULA
a Minisztertanács elnökhelyettese

SZŐNYI FERENC
nyugdíjas

SZŰCS ISTVÁNNÉ
a Magyar Úttörők Szövetségének főtitkára

TÓTH SZILVESZTERNÉ
nyugdíjas

TÖRÖK JÓZSEF
az MSZMP Szeged városi Bizottságának
első titkára

VAJDA GYÖRGY
a Délmagyarországi Áramszolgáltató Vállalat
vezérigazgatója

VASSNÉ CSERTUS IRÉN
szövőnő, Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat
Újszegedi Kendergyár

FEJER MEGYE

BAKOS MARIA ILONA
koszorús, Dunai Vasmu

BODNAR LASZLONÉ
a Hazafias Nepfront
Fejer megyei Bizottsagának
titkára

BONDOR JOZSEF
nyugdíjas

BRUNNER ISTVAN
az MSZMP
Székesfehervar varosi Bizottsaganak
elso titkara

FARKAS LAJOSNÉ
a Vas-, Fem-
es Villamosenergiaipari Dolgozok
Szakszervezete
Kozponti Vezetőségenek titkára

FEHÉR JOZSEF
lakatos, bicskei Buzakalasz Mgtsz

FEKETE LÁSZLO
műszeresz, Videoton Elektronikai Vállalat

GADANECZ GYÖRGY
az MSZMP Dunaujvárosi Bizottságának
első titkára

DR. GYÓRFFY BÉLA
tudományos osztályvezető,
Magyar Tudományos Akadémia
Mezőgazdasági Kutatóintézete

HORGOSI IMRÉNÉ
művezető, Videoton Vegyi Gyára

HORVÁTH TERÉZIA
művezető,
Videoton Elektronikai Vállalat
Sárbogárdi Gyáregység

JUHÁSZ JÁNOS
a székesfehérvári Könnyűfémmű Vállalat
igazgatója

KÁNYA ERZSÉBET
hengerész, székesfehérvári
Könnyűfémmű Vállalat

LANTOS LÁSZLÓ
üzemtechnikus, Dunai Vasmű

OLÁH ISTVÁNNÉ
igazgató, ercsi Eotvos József
Általános Iskola

OVÁRI MIKLOS
az MSZMP Kozponti Bizottsaganak
titkára

OZVALD LASZLO
az Agardi Mezogazdasagi Kombinat
vezérigazgatója

PATAKI JOZSEF
a Dunai Vasmu Kohaszati Gyaregyseg
partvezetosegenek titkara

SCHREK MIHALY
aknász, Fejer megyei Bauxitbanyak

SZALAI GYULA
kőműves brigádvezető, Fejer megyei
Állami Építoipari Vallalat

TAKÁCS IMRE
az MSZMP Fejer megyei Bizottságának
első titkára

ZÁVODI IMRE
a Fejer megyei Tanacs elnoke

GYŐR-SOPRON MEGYE

BAKODY ALADÁR
a mihályi Tancsics Mgtsz elnoke

BÉCS LASZLO
esztergályos, Magyar Vagon es Gepgyar

BÍRÓ JÓZSEF
nyugdíjas

BITTMANN ERNÓ
nyugdíjas

CSENDES MARGIT
raktáros, RÁBATEXT
Győri Textilipari Vállalat

CSERKUTI ZOLTÁN
segédművezető,
Győri Pamutszövő és Műbőrgyár

IFJ. CZUPY JÁNOS
mezőgazdasági gépszerelő, sopronhorpácsi
Alkotmány Mgtsz

GÁLOS GÁBORNÉ
fűzo-fejto, Pamutnyomóipari Vállalat
Soproni Pamutipar

GYÖNGYOSI ISTVAN
az Épitő-, Fa-
es Épitőanyagipari Dolgozók
Szakszervezetének fotitkára

GOSI GYULA
szállitásvezető, Lajtahansagi Allami Gazdaság
Szolgáltató Üzem

HÁRY BÉLA
az MSZMP Gyor-Sopron megyei
Bizottságának első titkara

HORVATH EDE
a Magyar Vagon es Gepgyar vezerigazgatoja

HORVÁTH GYÖRGY
géplakatos, Magyar Vagon es Gepgyar

HORVATH JÁNOS
az MSZMP Gyor-Sopron megyei
Bizottságának titkára

HORVÁTH ZOLTÁNNÉ
korkotő, Mosonmagyaróvari Kotottarugyar

KISS SÁNDOR
művezeto, Gyor-Sopron megyei
Állami Épitőipari Vállalat

DR. LAKATOS LÁSZLO
az MSZMP Győr varosi Bizottsaganak
elso titkara

LOMBOS FERENC
a Gyor-Sopron megyei Tanacs elnoke

MAROTHY LASZLO
a KISZ Kozponti Bizottságanak elso titkara

NAGY IMRÉNÉ
bolti eladó, Gyori ÁFÉSZ

DR. SCHMIDT JÁNOS
egyetemi tanár,
a Mosonmagyaróvári Agráregyetem
Mezogazdasagtudományi Karának dekanja

SZABÓ GYULA
a Fertőd nagykozsegi partbizottsag titkára

SZLÁVICS IMRE
művezető, Elzett Muvek Soproni Gyara

TORIN FERENCNE
technikus, csornai Richards Finomposztogyar

TOTH ILONA
csoportvezető,
Kapuvári Szabóipari Szovetkezet

VÖRÖS JÓZSEFNÉ
diszpécser, Elzett Művek
Lemezarugyár Győri Gyaregyseg

WENDELIN TEOFILNÉ
muvezető, Soproni Ruhagyar

ZSUGONITS JOZSEF
lakatos, soproni Epitőgépgyarto Vallalat

HAJDU-BIHAR MEGYE

BALOGH MIHÁLYNE
a Debreceni Ruhagyar partbizottsaganak
titkára

BORBÉLY SÁNDOR
az MSZMP Kozponti Bizottsaganak titkara

FARKAS ANNA
segedművezető,
Budapesti Finomkotottárugyar
Debreceni Gyaregyseg

GÓNCZI LAJOS
hegeszto, hajduszoboszloi Mezogazdasagi
Gepgyártó es Szolgáltató Vallalat

DR. GYARMATI KÁLMÁN
a Hajdu megyei Művelodesi Kozpont
igazgatója

KARAKAS LÁSZLO
az MSZMP Kozponti Bizottsaga
Pártgazdasági és Ügykezelesi Osztalyanak
vezetoje

KARDOS MÁRIA
gepi varró, hajduboszormenyi Textilfeldolgozó
Vállalat

KÁLLAI GYULA
a Hazafias Népfront Országos Tanácsanak
elnoke

KEREKES ANTAL
az MSZMP Debrecen járási Bizottságának
első titkára

KOLLAR JÁNOS
Hajdu-Bihar megyei Rendor-fokapitanysag vezetoje

KULCSÁR JOZSEF
a MÁV Debreceni Igazgatósag igazgatója

KUTINÉ DARAI JUDIT
egyetemi hallgató,
Kossuth Lajos Tudomanyegyetem

LIPTAI MÁRIA
művezeto, Debreceni Konzervgyar

MAGYAR JOZSEF
az MSZMP Hajdu-Bihar megyei Bizottságának titkara

MOLNÁR SÁNDORNE
brigadvezeto, Derecske Koltsegvetesi Uzem Kerteszete

NAGY KÁROLYNÉ
a Biogal Gyógyszergyar partbizottsaganak titkára

NÉMETH ISTVÁN
a balmazujvárosi Lenin Tsz elnoke

NYÍRI JENO
kirendeltsegvezeto, Debrecen varosi Tanacs Piaci Kirendeltsege

PÉNTEK LÁSZLONÉ
csoportvezetó, hajdunanasi Ruhaipari Szovetkezet

POLGÁR SÁNDOR
a Hortobágyi Allami Gazdasag igazgatoja

DR. POSTÁS SÁNDOR
az MSZMP Debrecen varosi Bizottsaganak elsó titkára

SERES GYÖRGY
a Hajdu-Bihar megyei Állami Epitiopari Vállalat vezerigazgatója

SIKULA GYÖRGY
az MSZMP Hajdu-Bihar megyei Bizottságának elso titkára

DR. SZABÓ GÁBOR
a Debreceni Orvostudományi Egyetem Biológiai Intézetenek vezetoje

DR. SZABÓ IMRE
a Hajdu-Bihar megyei Tanács elnoke

SZABO ISTVÁN
a nádudvari Voros Csillag Tsz elnoke,
a Termelószovetkezetek Orszagos Tanacsanak elnoke

SZENDI SÁNDOR
a Szakszervezetek Hajdu-Bihar megyei Tanacsának vezeto titkara

SZŰCS JOZSEF
kazánkovacs csoportvezeto,
debreceni MÁV Jarmújavító Uzem

TARI SÁNDORNÉ
baromfigondozó, komádi Bihar nepe Tsz

TÁRNOKI GYÖRGYNÉ
tanár, debreceni Venkerti Altalanos Iskola

DR. TOTH JÓZSEF
a Debreceni Agrártudományi Egyetem rektora

TÖRÖK KATALIN
esztergályos, debreceni Medicor Muvek

VERES ANDRÁS
gepbeallító, debreceni Magyar Gordulocsapagy Muvek

HEVES MEGYE

BÁLINT SÁNDORNE
raktári munkas, Finomszerelvenygyar Hevesi Gyáregyseg

BODI BÉLA
a Gagarin Hőeromű Vallalat vezerigazgatója

CSIRKE ANTAL
a besenyoteleki Lenin Mgtsz elnoke

DORKÓ JOZSEF
a Szakszervezetek Heves megyei Tanacsanak vezető titkára

DUSCHEK LAJOSNÉ
a Szakszervezetek Országos Tanácsanak titkára

FEKETE GYÓR ENDRE
a Heves megyei Tanács elnoke

FELFÖLDI FERENCNÉ
szakoktató, Hatvani Konzervgyár

GÉMES ISTVANNE
tekercselő, Mátraaljai Szenbanyak Gepuzem

GULYAS SANDOR
a hevesi Rákóczi Tsz elnoke

HUSZAR ISTVAN
a Minisztertanács elnokhelyettese

JUHASZ SANDORNE
noi szabó, a gyongyosi
Kekes Ruhazati Ipari Szovetkezet

KOCSIS JOZSEF
művezető, Magyar Dohanyipar
Egri Dohánygyara

KOVACS JOZSEF
lakatos, Egyesult Izzó Felvezeto es Gepgyara

MLINKO LÁSZLO
a KISZ Heves megyei Bizottsaganak
elso titkára

NAGY KATALIN
koszorus, Matravideki Femmuvek

NAGY KAROLY
csapatvezeto vajar, Banyaszati Aknamelyito
Vallalat Recski Üzem

SANDOR JOZSEF
nyugdijas

SCHMIDT REZSO
az MSZMP Eger varosi Bizottsaganak
elso titkára

DR SZABO GABOR
sebész szakorvos,
Hatvani városi Tanács Kórháza

SZŰCS JÓZSEFNÉ
tanár, egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium

USZTA GYULA
a Magyar Partizán Szövetség főtitkára

VASKÓ MIHÁLY
az MSZMP Heves megyei Bizottságának
első titkára

VIRÁG KÁROLY
az MSZMP Heves megyei Bizottságának
titkára

KOMAROM MEGYE

DR ANTALOCZI ALBERT
az MSZMP Komárom megyei Bizottsaganak
titkára

DR BRENNER FERENC
osztályvezeto főorvos,
tatabányai Megyei Kórhaz

BUDAI KAROLY
a Szakszervezetek
Komarom megyei Tanacsanak
vezető titkara

BURGERT ROBERT
a Babolnai Mezogazdasagi Kombinat
vezerigazgatója

FOCK JENO
nyugdijas

GAL MIHALYNE
csempeformazó, esztergomi Kalyhacsempegyartó es Epito Vallalat

HORVATH ISTVAN
az MSZMP Komarom jarasi Bizottsaganak
elso titkara

KANTOR JOZSEF
muszeresz, Medicor Muvek
Elektronikai es Finommechanikai Gyar

KISS IMRENE
a KISZ Komarom megyei Bizottsaganak
elso titkara

DR KISS ISTVAN
a Komarom megyei Tanacs elnoke

MOKRI PAL
az MSZMP
Komárom megyei Bizottságának
első titkára

MOLNÁR B. LASZLONÉ
gyógyszergyártó, Kőbányai Gyógyszerárugyár Dorogi Telep

MUCSI JÓZSEF
vájár-frontmester, Tatabányai Szénbányák
Vállalat K I-es bányaüzem

PAPP ÁRPÁD
a Munkásőrség országos parancsnoka

PITI JÁNOSNÉ
cérnázó, komáromi Lenfonó és Szövőipari
Vállalat

RÁCZ GYÖRGYNÉ
betanított munkás, Tatai Cipőgyár
Alföldi Gyáregység

SEREGI JÁNOS
a Magyar Szénbányászati Tröszt
vezérigazgatója

SZELLE ISTVÁNNÉ
gépkezelő, Magyar Viscosagyár

TÓTH BÉLA
a gyermelyi Petőfi Mgtsz elnöke

VÁMOS SÁNDOR
az MSZMP Oroszlány városi Bizottságának
első titkára

VESZPRÉMI ISTVÁN
brigádvezető vájár, Tatabányai Szénbányák
Vállalat

NÓGRÁD MEGYE

BRUTYO JÁNOS
az MSZMP
Központi Ellenőrző Bizottságának elnoke

DEVCSICS MIKLOS
az MSZMP Nógrád megyei Bizottságának
titkára

GÉCZI JÁNOS
az MSZMP Nógrád megyei Bizottságának
első titkára

HEROLD LÁSZLO
igazgató, salgótarjáni Bolyai János Gimnázium

HOFFER ISTVÁN
a Nógrád megyei Tanács elnoke

ISTVÁN ERVINNÉ
uvegcsiszoló, Üvegipari Művek
salgótarjáni Öblosuveggyár

JAKAB SANDOR
a Szakszervezetek
Országos Tanácsának főtitkárhelyettese

KISS SÁNDOR
termelesirányító, Finomkerámiaipari Művek
Romhányi Kerámiagyár

KURIS GÁBORNÉ
átvevő, Budapesti Rádiótechnikai Gyár
Salgótarjáni Gyáregysége

MACZKÓ JENŐNÉ
termelésirányító, pásztói Béke Mgtsz

MEGYERI TIBORNÉ
kárpitos, balassagyarmati Ipoly Bútorgyár

NYERGES JÁNOS
lakatos csoportvezető, Ganz-Mávag
mátranováki Hídgyáregység

OZSVÁRT JÓZSEF
az MSZMP Salgótarjáni városi Bizottságának
első titkára

POTHORNIK JÓZSEF
nyugdíjas

SAJGÓ FERENC
az érsekvadkerti Magyar–Csehszlovák
Barátság Mgtsz alapszervezeti titkára

SÁNTA OTTONÉ
főművezető, Páva Női Fehernemű Gyar
Jánosaknai Telepe

SZABO FERENC
a nagybátonyi „Fűtőber" Epuletgepeszeti
Termékeket Gyártó Vállalat főmérnoke

SZABO ISTVÁN
az MSZMP Salgótarján járási Bizottságának
első titkára

SZABO ISTVÁN
vájár, Nógrádi Szénbányák Vállalat
Kányási Aknauzeme

ÚRMÖSSY LÁSZLO
a salgótarjáni Kohászati Üzemek
vezérigazgatója

PEST MEGYE

BAJNOK BÉLA
szobrászművész

DR. BAKONYA MARIA
fogszakorvos, Rackevei járás
Szigethalmi Szakorvosi Rendelointezete

BALLA JANOS
az MSZMP Godollő jarasi Bizottságának
első titkára

BALLA JOZSEFNE
művezető, ikladi Ipari Műszergyár

BÁLINT SÁNDORNÉ
tejházi dolgozó, Monori Állami Gazdaság Gombai Üzemegység

BARINKAI OSZKÁRNÉ
az MSZMP Pest megyei Bizottságának titkára

CZETI FERENC
lakatos, Dunakeszi Járműjavító Vállalat

CSELÉNYI DEZSŐ PÉTER
az MSZMP Monori járási Bizottságának első titkára

CSERVENKA FERENCNÉ
az MSZMP Pest megyei Bizottságának első titkára

FALUVÉGI LAJOS
pénzügyminiszter

FÖVÉNYESI ERVIN
a Csepel Autógyár pártbizottságának titkára

FURULYÁS JÁNOS
a vácszentlászlói Zöld mező Tsz elnöke

FÜLÖP PÁLNÉ
művezető, budakalászi Lenfonó és Szövőipari Vállalat

GALBICSEK KÁROLY
nyugdíjas

GÁBRIELLI OSZKÁR
szerszámkészítő, Ganz Műszer Művek Árammérőgyára

GÁSPÁR SÁNDOR
a Szakszervezetek Országos Tanácsának főtitkára

HAJNAL GYULA
szerelő gépész, abonyi Ságvári Endre Mgtsz

HORVÁTH JÓZSEF
szerelő szakmunkás, Csepel Autógyár 1. sz. Járműgyár

HUNYA ISTVÁN
nyugdíjas

ILOVAI JULIANNA
virágkertész, gödi Duna menti Tsz

IMRE SÁNDOR
kertészeti brigádvezető, Sasad Kertészeti Mgtsz

KOSZTOLÁNYI MIHÁLY
esztergályos, tápiószentmártoni Arany szarvas Mgtsz

KOVÁCS ÁRPÁD
a fóti Béke Tsz elnöke

KOVÁCSNÉ PÖLTZ PIROSKA
iskolaigazgató, váci Petőfi Sándor Általános Iskola

LAKOS SÁNDOR
az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének igazgatója

DR. MONDOK PÁL
a Pest megyei Tanács elnöke

NAGY ISTVÁNNÉ
raktáros, Nagykőrösi Konzervgyár

DR. NÉMETHNÉ LŐRINCZ MARGIT
az Óbuda Kertészeti Mgtsz pártbizottságának titkára

PENTZ KÁROLYNÉ
csoportvezető, Mechanikai Művek

DR. PETRASOVITS IMRE
tanszékvezető egyetemi tanár, Gödöllői Agrártudományi Egyetem

PÉCSVÁRADI ANDRÁSNÉ
művezető, Érdi Ruhaipari Szövetkezet

RÁCZ SÁNDOR
az MSZMP Központi Bizottsága Közigazgatási és Adminisztratív Osztályának vezetője

RÉV LAJOS
az OKISZ elnöke

RÓNAI ÁRPÁD
az MSZMP Dunakeszi városi Bizottságának első titkára

SPITZER LAJOS
lakatos, Pest megyei Fémipari Vállalat

SZABÓ FERENCNÉ
az örkényi Béke Mgtsz pártvezetőségének titkára

SZABO GERGELY
szerszámkészítő, Híradástechnikai Anyagok Gyára

SZEKERES JÓZSEF
Százhalombatta város Tanácsának elnoke

TAVASZI JÓZSEF
csoportvezető, szerelő, Pestvidéki Gepgyár

TÓTH ISTVÁN
a Dunamenti Hőerőmű Vállalat vezérigazgatója

VARGA LÁSZLO
a Dabas nagykozségi pártbizottsag titkara

VÁNDOR BÉLA
nyugdíjas

VÖRÖS LAJOS
géplakatos, Ceglédi Kozuti Gepellató es Javító Vállalat

SOMOGY MEGYE

BALASSA BÉLA
az MSZMP Siófok járási Bizottsaganak titkára

BOROS JÓZSEF
a Kaposvári Mezőgép Vállalat igazgatója

DEÁK FERENC
az MSZMP Kaposvár városi Bizottsaganak első titkára

DESZTICS GYULANÉ
művezető, babócsai Határőr Mgtsz

GARAI JÁNOS
művezető, Balatonfenyvesi Allami Gazdaság

DR. GRÜBL LÁSZLONÉ
iskolaigazgató, Marcali Általános Iskola

HAMVAS JÁNOS
az MSZMP Nagyatád városi Bizottsaganak első titkára

DR. HÁZAS JOZSEF
főorvos, Siófoki Kórház

KIRKOVITS ISTVAN
közgazdasági igazgatóhelyettes, Kutasi Állami Gazdaság

KOLBERT ISTVÁNNÉ
novenytermesztő, kadarkuti Szabadság Mgtsz

KOVÁCS BÉLA
az MSZMP Somogy megyei Bizottságanak titkára

KOVÁCS JÓZSEFNÉ
női szabó, Május 1. Ruhagyár Karádi Telep

LISZKAI PÉTER
sertésgondozó, pusztakovácsi Egyesült Erő Mgtsz

LOSONCZI PÁL
a Magyar Népkoztársaság Elnoki Tanácsának elnoke

RÉVÉSZNÉ KÉRI ANNA
művezető, Egyesult Izzó Kaposvári Gyára

SUGÁR IMRE
a Somogy megyei Tanacs elnöke

SÜLE MELINDA
boltvezető-helyettes, Somogy megyei Élelmiszer Kiskereskedelmi Vállalat

SZAKALI JOZSEF
a Kozponti Népi Ellenőrző Bizottság elnoke

SZIGETI ISTVÁN
nyugdíjas

TOLNAI JOZSEF
a tótujfalui Drávamenti Egyetertes Mgtsz elnoke

TOLNAI SÁNDOR
az MSZMP Somogy megyei Bizottságának osztályvezetője

VARGA PÉTER
az MSZMP Somogy megyei Bizottsagának első titkára

DR. VÁRKONYI PÉTER
a Minisztertanács Tajekoztatási Hivatalanak elnoke

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYE

BÁLINT JOZSEF
nyugdíjas

BISZKU BÉLA
nyugdíjas

BLASKÓ JÁNOSNÉ
gyógyszergyártó szakmunkás, Alkaloida Vegyészeti Gyár

DOBOZY IMRE
a Magyar Írók Szövetségének elnoke

ERDEI LÁSZLÓNÉ
a Magyar Nők Országos Tanácsának elnóke

GULÁCSI SÁNDOR
az MSZMP Szabolcs-Szatmár megyei Bizottságának titkára

HEGYMEGI ISTVÁN
a Szamos menti Állami Tangazdaság igazgatója

HOLLÓ LÁSZLÓ
a Taurus Gumiipari Vállalat Nyíregyházi Gyáregysége pártbizottsaganak titkára

IKLÓDI LÁSZLO
a vajai Rákóczi Mgtsz elnoke

KALLO ZOLTÁN
traktorvezető, Kolcsei Mgtsz

KOVÁCS GYULA
művezető, Öntodei Vállalat Kisvárdai Gyáregysége

DR LÁSZLO BÉLA
igazgató,
fehérgyarmati Zalka Mate Gimnázium

NAGY LASZLO
a KISZ Szabolcs-Szatmar megyei Bizottságának első titkára

NAGY SÁNDOR
a nyíregyházi Mezogazdasagi Gepgyartó es Szolgáltató Vállalat igazgatója

OLAH LASZLO
nyugdíjas

PALOCZI LAJOSNE
allattenyesztesi főágazat-vezeto, nyírbogáti Rákóczi Mgtsz

PANKOTAI ANIKO
anyagkezelo, nyírmeggyesi Petofi Mgtsz

DR PETRUSKA SARA
orvos, Megyei Kórház

DR. PÉNZES JÁNOS
a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács elnoke

RIGÓ ZOLTÁN
üzemigazgató, Záhonyi MÁV Üzemfőnökség

TAR IMRE
az MSZMP Szabolcs-Szatmár megyei Bizottságának első titkára

TORMA PIROSKA
technológus, Magyar Posztógyár Nagykállói Gyára

TÓTHNÉ KISS MÁRIA
díszpécser, Nyírbátori Cipőgyár

TRENCSÉNYI SÁNDORNÉ
üzemgazdász, varsánygyűrei Tisza Tsz

VAD ÉVA
gyártáskozi ellenor, Papíripari Vállalat Nyíregyházi Gyára

VARGA GYULA
az MSZMP Nyíregyháza varosi Bizottsaganak első titkára

VOLOM GYÖRGYNÉ
tűzőnő, Rakamazi Cipész Ktsz

WIPPICH FERENC
művezető, Magyar Optikai Művek Mateszalkai Gyára

SZOLNOK MEGYE

ANDRIKO MIKLOS
az MSZMP Szolnok megyei Bizottságanak első titkára

BALOGH LAJOS
hőkezelő művezető, jászkiseri MÁV Epitőgepjavító Üzem

BARINKAI OSZKAR
nyugdíjas

BARTA LÁSZLO
a Szolnok megyei Tanacs elnoke

BEKE IMRE
az abádszalóki Lenin Tsz elnoke

BERECZKI LÁSZLO
a rakóczifalvai Rakóczi Mgtsz elnoke

CSAKI ISTVÁN
nyugdíjas

CSIKOS ISTVAN
hegesztő,
Szolnoki Mezőgazdasági Gepgyartó
es Szolgáltató Vállalat

DAROCZI ANDRAS
a Szolnok megyei Rendőr-főkapitánysag
vezetoje

FENYVESI JÓZSEF
a Szolnok városi Tanács megbízott elnoke

GERGELY ISTVÁN
az Országos Vízügyi Hivatal elnoke

JUHÁSZ IMRÉNÉ
nyugdíjas

KOVÁCS ROZÁLIA
hegesztő, Jászberényi Hűtőgepgyar

MACZÓ LÁSZLO
a Martfűi Tisza Cipőgyár vezerigazgatója

MAJOROS KÁROLY
az MSZMP Szolnok megyei Bizottságának
titkára

MÉSZÁROS MÁTYAS
a Héki Állami Gazdaság igazgatója

NAGY LAJOSNÉ
női szabó, Május 1 Ruhagyar
Turkevei Telepe

NAGY MIKLOS
vízvezeték-szerelő csoportvezeto,
Szolnok megyei Viz- és Csatornamu Vállalat

NEMES DEZSÓ
a Nepszabadság főszerkesztője

PAPP IMRE
a jászberényi Deryne Müvelodesi Kozpont
igazgatója

PÁMER ILONA
növénytermesztő, mezőhéki Táncsics Tsz

SIMON JOZSEFNÉ
iskolaigazgató, szolnoki Kassai uti
Általános Iskola

SZABO ANDRÁSNÉ
baromfiipari szakmunkás, Baromfifeldolgozó
Vállalat Torokszentmiklósi Üzeme

SZABÓ BORBÁLA
művezető, Martfűi Tisza Cipőgyar

SZABÓ ILONA
sertesgondozó, kisujszallasi Nagykun Mgtsz

SZABO JÓZSEFNÉ
varrónő, Május 1 Ruhagyar Szolnoki Gyar-
egység

SZALAY LÁSZLO
a Tiszamenti Vegyiművek igazgatója

SZEDMÁK ISTVÁN
lakatos, Szolnok megyei Tanács
Vasipari Vállalat

TÍMÁR MÁTYÁS
a Magyar Nemzeti Bank elnoke

TÓTH LAJOS
az MSZMP Tiszafüred járási Bizottságának
első titkára

VÁNDORFI ROBERT
a Szolnoki Kőolajkutató Vállalat igazgatója

ZAGYI JÁNOS
az MSZMP Karcag városi Bizottsagának
elso titkára

TOLNA MEGYE

BÁLINT JOZSEF
kertészeti brigádvezető, Paksi Allami
Gazdaság

BECHTEL JÁNOSNÉ
betanított munkás, Bonyhádi Vasipari
Szovetkezet

BÓCZ ZOLTÁN
muszeresz, VOLÁN 11 sz Vallalat Paksi
Kirendeltseg

DARADICS FERENC
nyugdíjas

FÜVES GYÖRGY
mezőgazdasági gépszereló, tamasi
Széchenyi Mgtsz

GULD ILONA ZSUZSANNA
szovőnő, Pamuttextilművek Tolnai Gyára

GYÉMÁNT KÁROLYNÉ
betanított galvanizáló munkás, MMG Automatikai Művek Szekszárdi Gyára

DR. GYUGYI JÁNOS
az MSZMP Tolna megyei Bizottságának titkára

KESERŰ JÁNOSNÉ
könnyűipari miniszter

KOVÁCS LÁSZLONÉ
tanár, dombóvári I. sz. Általános Iskola

K. PAPP JÓZSEF
az MSZMP Tolna megyei Bizottságának első titkára

PINTÉR JÁNOS
Tolna nagykozség pártbizottságának titkára

PÉTER JÁNOS
nyugalmazott külügyminiszter, az Országgyűlés alelnoke

SARLÓS ISTVÁN
a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára

SCHNEIDLER MÁRTON
művezető, Tolna megyei Állami Építőipari Vállalat

SZABÓ BENJÁMIN
a Paksi Atomerőmű Beruházás kormánybiztosa

VAS MEGYE

BAGICS BÉLA
mozdonyvezető, Celldomolki MÁV Vontatási Főnokség

BAGI IMRÉNÉ
betanított munkás, LATEX Bútorszovetgyár

BENKE VALÉRIA
a Társadalmi Szemle szerkesztő bizottságának elnoke

BOKOR KÁLMÁNNÉ
sajtszeletelő, Répcelaki Sajtgyár

DR. BORS ZOLTÁN
a Vas megyei Tanács elnoke

GLANZ LÁSZLONÉ
iskolaigazgató, Felsőszolnoki Általános Iskola

DR. GOSZTONYI JÁNOS
oktatási minisztériumi államtitkár

HAJOS LÁSZLO
esztergályos, kisunyomi Zold mező Mgtsz

HORVÁTH LAJOS
az MSZMP Szombathely városi Bizottságának első titkára

HORVÁTH MIKLOS
az MSZMP Vas megyei Bizottsaganak első titkára

KÉRI LÁSZLONÉ
igazgató, REMIX Szombathelyi Gyaregyseg

KOVÁCS ANTAL
az MSZMP Kozponti Bizottsága Ipari, Mezőgazdasági és Kozlekedesi Osztályának vezetője

LAKNER JÓZSEF
mechanikai műszerész, Sárvári Baromfifeldolgozó Vállalat

NOVÁK KÁLMÁN
a gencsapáti Hunyadi Mgtsz elnoke

SÁGI LAJOS
művezető, Szombathelyi MÁV Járműjavító Vállalat

DR. SCHMIDT ERNŐ
Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát vezérigazgatója

URWALD JÁNOS
művezető, Vas megyei Állami Epitőipari Vállalat

VESZPRÉM MEGYE

GYURICZA LÁSZLO
a Veszprém megyei Tanács elnoke

HAVASI FERENC
az MSZMP Kozponti Bizottságának titkára

HORVÁTH GIZELLA
baromfigondozó, Devecseri Állami Gazdaság

HORVÁTH SÁNDORNÉ
porcelánfestő, Finomkerámiaipari Muvek Herendi Porcelángyára

KANIZSAI JOZSEF
a Bakonyi Bauxitbánya Vállalat igazgatója

KISGERGELY LAJOS
a Péti Nitrogén Művek igazgatója

KISS FERENCNÉ
varrónő, Magyar Hajó- es Darugyár Balatonfüredi Gyáregység

KONCZ ISTVÁNNÉ
gyártáskozi ellenőr, Pápai Textilgyar

KOVÁCS LÁSZLO
Bakony Fém- és Elektromos Készulék Muvek pártbizottságának titkára

KÜRTHY LAJOSNÉ
villamosmotor-tekercselő, balatonkenesei Egyetértés Mgtsz

LÁZÁR SÁNDOR
gépszerelő csoportvezető, Pápai Állami Gazdaság

PAP JÁNOS
az MSZMP Veszprém megyei Bizottságának első titkára

PÁRDI IMRE
nyugdíjas

PULLAI ÁRPÁD
kozlekedés- és postaügyi miniszter

RADICS SÁNDOR
géplakatos, Ajkai Timfoldgyár és Aluminiumkohó

SZABÓ GYULA
az MSZMP Veszprém megyei Bizottságának titkára

SZATMÁRI LAJOS
aknász, Várpalotai Szénbányák Vállalat

TAKÁCS GYULA
művezető, Veszprém megyei Állami Építőipari Vállalat

TAKÁCS IMRÉNÉ
technológus, Üvegipari Művek Ajkai Üveggyára

TÖRÖK JOZSEF
géplakatos, monostorapati Tanacskoztarsasag Mgtsz

VETZL NÁNDOR
a zirci Bakony Mgtsz elnoke

DR. VIZER GYULA
osztályvezető főorvos, Pápai Városi Kórház

ZALA MEGYE

DR. AJTAI MIKLOS
nyugdíjas

ÁCS LÁSZLONÉ
fonónő, Kőbányai Textilművek Keszthelyi Gyár

FARKAS SÁNDOR
a Magyar Hűtőipar Zalaegerszegi Gyaranak igazgatója

GYERGYOI JÁNOS
furómester, Kőolaj és Foldgázbanyaszati Vállalat

HEGEDŰS GÉZA
a zalakomári kozségi pártvezetőség titkára

HORVÁTH GYULA
az MSZMP Zala megyei Bizottságának titkara

DR. HORVÁTH LÁSZLO
az Országos Tervhivatal elnokhelyettese

HORVÁTH LÁSZLÓNÉ
munkás, Zalaegerszegi Ruhagyár Lenti Üzem

KARVALICS MÁRIA
betanított munkás, Kanizsa Butorgyár

LENDVAI MIKLÓS
az MSZMP Zalaegerszegi járási Bizottságának első titkára

ÓVÁRI IBOLYA
a KISZ Zala megyei Bizottságának első titkára

PROSZONYÁK LÁSZLÓNÉ
betanított munkás, Nagykanizsai Üveggyár

SÁMSON JÓZSEF
gépszerelő, Zalaegerszegi Allami Gazdasag

SEJBER JÁNOS
a Magyarszerdahely–Fűzvolgy Egyetértes Mgtsz elnoke

SZABO JÁNOS
a Hazafias Nepfront Zala megyei Bizottsagának titkara

SZÍJÁRTO ENDRÉNÉ
az MSZMP Keszthely járási Bizottságának első titkára

ÚJVÁRI SÁNDOR
a Zala megyei Tanács elnoke

VARGA GYULA
az MSZMP Zala megyei Bizottsaganak első titkára

MAGYAR NEPHADSEREG

ASZTALOS LÁSZLO
magasabbegyseg pártbizottsaganak első titkára

BENÓ GYULA
alegység-parancsnok

CSÉMI KÁROLY
honvédelmi minisztériumi államtitkar

CSORBA MIHÁLY
egységparancsnok

CZINEGE LAJOS
honvédelmi miniszter

DÁVID LÁSZLO
KISZ-bizottság titkára

DR. FARKAS JÓZSEF
sebész főorvos, Kozponti Katonai Kórhaz

GÁSPÁR FERENC
magasabbegység politikai osztaly vezetője

GINCSAI JÓZSEF
egység pártvezetőségi titkár

KAMUTI SÁNDOR
seregtest pártbizottság első titkára

KÁRPÁTI FERENC
politikai főcsoportfónok, miniszterhelyettes

KÉZELI TAMÁS
egysegparancsnok

KOCSIS JÁNOS
magasabbegyseg-parancsnok

KONKOLY ISTVAN
alegység-parancsnokhelyettes

KOVÁCS ISTVÁN
főtanár, Zrínyi Miklós Katonai Akademia

KOVÁCS ISTVÁN
seregtest politikai osztályvezeto

DR. MÓROCZ LAJOS
seregtest-parancsnok

OLÁH ISTVÁN
vezérkari főnok, miniszterhelyettes

PAPP DEZSO
az MSZMP Néphadseregi Bizottságának első titkara

DR. SIMON SÁNDOR
magasabbegység-parancsnok

STOCK JANOS
seregtest-parancsnok

SZABO TIBOR
ifjusági osztályvezeto

VAKHAL MÁTYÁS
alegység-parancsnok

VAS ERVIN
rajparancsnok

BELÜGYMINISZTERIUM

DR. BALOGH JOZSEF
csoportfőnok

BENKEI ANDRÁS
belügyminiszter

DR. HORVÁTH ÁGNES
tanszékvezető tanár, Belügyminiszterium Rendőrképző Iskola

KARASZ LAJOS
miniszterhelyettes

KOVÁCS GYORGY
az MSZMP
Belugyminiszteriumi Bizottsaganak
elso titkára

KRIZSÁN SÁNDOR
foelőadó

PUSKAS KÁROLY
szakaszparancsnok-helyettes

HATARŐRSEG

BORBÁNDI JÁNOS
a Minisztertanács elnokhelyettese

DR. CSENTES MIHÁLY
kerületparancsnok

KUN ISTVÁN
az MSZMP Határorsegi Bizottságának
első titkara

TOTH IMRE
országos parancsnok

KÜLÜGYMINISZTÉRIUM

GYENES ANDRÁS
az MSZMP Kozponti Bizottsaganak
titkára

MOD PÉTER
a Magyar Nepkoztarsaság UNESCO mellett
működo állandó kepviseletének vezetője

PUJA FRIGYES
kulügyminiszter

RÁCZ PÁL
külügyminiszteriumi államtitkar

SÁRDI ANDRÁS
az MSZMP Berlini Bizottságának titkára

SOMODI GYULA
az MSZMP
Külügyminiszteriumi Bizottságanak első titkára

DR. SOMOGYI FERENC
főelőadó

DR SZŰROS MÁTYAS
a Magyar Nepkoztársaság szovjetunióbeli
nagykovete

A külföldi delegációk vezetői

FRANZ KARGER
Ausztria Kommunista Pártja
Politikai Bizottságának tagja,
a párt becsi szervezetenek elnoke

JAN DEBROUWERE
a Belga Kommunista Párt
Kozponti Bizottsága Politikai Bizottsagának
tagja

OGNIAN DOJNOV
a Bolgár Kommunista Párt
Kozponti Bizottsága Politikai Bizottságának
tagja, a Kozponti Bizottság titkára

ANDREASZ FANTISZ
a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja
(AKEL) főtitkárhelyettese

JOSEF KEMPNY
Csehszlovákia Kommunista Pártja
Elnokségének tagja,
a Kozponti Bizottság titkára

KAJ HANSEN
a Dán Kommunista Part
Politikai Bizottságának tagja, a part
Fyn megyei Bizottságának titkára

ARVO AALTO
a Finn Kommunista Párt főtitkára

GASTON PLISSONNIER
a Francia Kommunista Párt
Politikai Bizottságának tagja,
a Kozponti Bizottság titkára

ANTONIOSZ AMBATIELOSZ
a Gorog Kommunista Párt
Politikai Bizottságának tagja

CAREL VAN DILLEN
a Holland Kommunista Párt
Kozponti Bizottságának tagja

MICHAEL O'RIORDAN
Írország Kommunista Pártjának
főtitkára

LAZAR MOJSZOV
a Jugoszláv Kommunisták Szovetsege
Kozponti Bizottsága Elnokségének tagja

HUN SEN
a Kambodzsa Megmentesenek Nemzeti
Egységfrontja és a Forradalmi Nemzeti Tanacs
tagja, külügyminiszter

RIM CHUN CHU
a Koreai Munkapárt Kozponti Bizottsaga
Politikai Bizottságának tagja,
a Koreai Népi Demokratikus Koztársaság
Kozponti Népi Bizottságának főtitkára

OSVALDO DORTICOS
a Kubai Kommunista Párt
Politikai Bizottságának tagja,
a Minisztertanács elnokhelyettese,
igazságügyminiszter

PHOUMI VONGVICHIT
a Laoszi Forradalmi Néppárt
Kozponti Bizottsága Politikai Bizottságának
tagja, a Minisztertanács elnokhelyettese

STANISŁAW KANIA
a Lengyel Egyesült Munkáspart
Kozponti Bizottsága Politikai Bizottságának
tagja, a Kozponti Bizottság titkára

FRANCOIS HOFFMANN
a Luxemburgi Kommunista Párt Vegrehajtó
Bizottságának tagja

PAUL AGIUS
a Máltai Kommunista Part
Kozponti Bizottságának titkára

SZAMPILIN ZSALAN-ÁZSAV
a Mongol Népi Forradalmi Párt
Politikai Bizottságának tagja,
a Kozponti Bizottság titkára

KEVIN HALPIN
Nagy-Britannia Kommunista Pártja
Politikai Bizottságának tagja

KURT BACHMANN
a Német Kommunista Párt
Vezetősége Elnokségének tagja

WERNER KROLIKOWSKI
a Német Szocialista Egységpárt
Kozponti Bizottsága Politikai Bizottságának
tagja, a Minisztertanács elnokének
első helyettese

ARNE JÓRGENSEN
a Norvég Kommunista Párt
Politikai Bizottságának es Titkársaganak
tagja

HEINZ THOMASZIK
a Nyugat-Berlini Szocialista Egysegpart
Vezetősége Irodájának es Titkársaganak
tagja, a Vezetőség titkára

GIANCARLO PAJETTA
az Olasz Kommunista Párt Vezetosegenek
tagja

JAIME DOS SANTOS SERRA
a Portugál Kommunista Párt
Politikai Bizottságának tagja

IOSIF BANC
a Román Kommunista Part
Kozponti Bizottsága Politikai Vegrehajtó
Bizottságának tagja, a Kozponti Bizottsag
titkára

ERMENEGILDO GASPERONI
a San-Marinó-i Kommunista Párt elnoke

NICOLAS SARTORIUS
a Spanyol Kommunista Párt
Végrehajtó Bizottsága Állandó Bizottsaganak
tagja, a Munkásbizottságok titkára

JAKOB LECHLEITER
a Svájci Munkapárt Politikai Bizottsaganak
tagja

TORE CLAESON
Svéd Baloldali Párt–Kommunisták
Végrehajtó Bizottságának póttagja

ANDREJ KIRILENKO
a Szovjetunió Kommunista Pártja
Kozponti Bizottsága Politikai Bizottságanak
tagja, a Kozponti Bizottság titkára

A TÖRÖK KOMMUNISTA PÁRT
KÉPVISELŐJE

LE VAN LUONG
a Vietnami Kommunista Párt
Kozponti Bizottsága Politikai Bizottságának
tagja, a Hanoi Pártbizottság első titkára

KONSZTANTYIN ZARODOV
a Béke és Szocializmus folyóirat főszerkesztője

Tartalom

Bevezető 5

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELŐZETES JELENTÉSE A XII. KONGRESSZUS KÜLDÖTTEINEK 7
I. A Központi Bizottság ülései 7
II. Adatok a pártról és tevékenységének néhány területéről 9
III. A társadalmi fejlődés főbb adatai 21
IV. Népképviselet, közigazgatás, fegyveres erők és testületek, törvényesség 30
V. A gazdasági építőmunka 38
VI. Életszínvonal, szociálpolitika 50
VII. A tudomány, az oktatás, a közművelődés, a művészetek 57
VIII. Külpolitika, nemzetközi kapcsolatok 65

1980. március 24.

A KONGRESSZUS MEGNYITÁSA 77

MEGNYITÓ BESZÉD
Németh Károly, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára 79

A KONGRESSZUS MUNKABIZOTTSÁGAI 84

A KONGRESSZUS NAPIRENDJE 84

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLÓJA
Előadó: Kádár János, a Központi Bizottság első titkára 85
I. A nemzetközi helyzet és hazánk külpolitikája 87
II. A társadalmi viszonyok fejlődése, szövetségi politikánk 92
III. A gazdasági építőmunka feladatai 102
IV. Az életszínvonal alakulása 112
V. A szocialista tudat fejlesztéséért 116
VI. A párt munkája és nemzetközi tevékenysége 123

A KÖZPONTI ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG JELENTÉSE
Előadó: Brutyó János, a Központi Ellenőrző Bizottság elnöke 134

HOZZÁSZÓLÁSOK

Méhes Lajos, az MSZMP Budapesti Bizottságának első titkára 145
Veszprémi István, a Szocialista Munka hőse, a Tatabányai Szénbányák Vállalat brigádvezető vájára 153
Dr. Grübl Lászlóné, a Marcali Általános Iskola igazgatója 155
Takács Imre, az MSZMP Fejér megyei Bizottságának első titkára 157
Andrej Kirilenko, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára 161
Dr. Osvaldo Darticos Torrado, a Kubai Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese 170
Le Van Luong, a Vietnami Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja 176

1980. március 25.

Hossala József, a Csepel Vas- és Fémművek Csőgyárának hengerésze ... 182
Vékony Judit, a Pécsi Tudományegyetem hallgatója 185
Dr. Gajdócsi István, a Bács-Kiskun megyei Tanács elnöke 188
Dr. Cserháti István egyetemi tanár, a Szegedi II. sz. Belgyógyászati Klinika igazgatója 191
Bóka Mihályné, Méhkerék község tanácselnöke 193
Háry Béla, az MSZMP Győr-Sopron megyei Bizottságának első titkára 195
Veress Péter külkereskedelmi miniszter 198
Ilovai Julianna, a gödi Duna menti Tsz virágkertésze 201
Dr. Martos István, a Medicor Művek vezérigazgatója 203
Lázár György, a Politikai Bizottság tagja, a Minisztertanács elnöke 206

Bódi Béla, a Gagarin Hőerőmű Vállalat vezérigazgatoja 216
Sikula Gyorgy, az MSZMP Hajdu-Bihar megyei Bizottságának első titkára 219
Csikós István, a Mezőgép Vállalat hegesztője, pártalapszervezeti titkár 222
Szépvolgyi Zoltán, a mandátumvizsgáló bizottság elnoke
A mandátumvizsgáló bizottság jelentése 224
Gáspár Sándor, a Politikai Bizottság tagja, a Szakszervezetek Országos Tanácsának főtitkára 226
Pintér János, Tolna nagykózség pártbizottságának titkára 233
Grósz Károly, az MSZMP Borsod-Abauj-Zemplén megyei Bizottságának első titkára 235
Takács Imréné, az Ajkai Üveggyár technológusa 238
Újvári Sándor, a Zala megyei Tanács elnoke 240
Vas Ervin őrvezető 243
Dr Radics Katalin, a Magyar Tudományos Akademia Nyelvtudományi Intézetenek tudományos munkatársa 245
Sarlos István, a Politikai Bizottság tagja, a Hazafias Nepfront Orszagos Tanacsának főtitkára 248
Horváth Jozsef, a Diosgyőri Gepgyár esztergályosa 256
Dr Prieszol Olga, a Kozalkalmazottak Szakszervezetenek főtitkára 259
Szabo István, a nadudvari Voros Csillag Termelőszovetkezet elnoke, a Termelőszovetkezetek Országos Tanácsának elnoke 261
Kettler Pal, az Epuletasztalosipari es Faipari Vállalat vezerigazgatoja 264
Ognjan Dojnov, a Bolgár Kommunista Párt Kozponti Bizottsága Politikai Bizottságának tagja, a Kozponti Bizottság titkára 268
Phoumi Vongvichit, a Laoszi Forradalmi Neppárt Kozponti Bizottsága Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnokhelyettese 271
Stanisław Kania, a Lengyel Egyesult Munkáspárt Kozponti Bizottsága Politikai Bizottságának tagja, a Kozponti Bizottság titkára 275
A Mongol Nepi Forradalmi Párt Kozponti Bizottságának udvozlete 278
A Román Kommunista Párt Kozponti Bizottságának udvozlete 280
Gaston Plissonnier, a Francia Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, a Kozponti Bizottság titkara 283
Arne Jorgensen, a Norveg Kommunista Part Politikai Bizottságának es Titkárságának tagja 285
Antoniosz Ambatielosz, a Gorog Kommunista Párt Politikai Bizottságanak tagja 288
Kevin Halpin, Nagy-Britannia Kommunista Partja Politikai Bizottságának tagja 290
Nicolas Sartorius, a Spanyol Kommunista Párt Vegrehajto Bizottsága Allando Bizottságanak tagja, a Munkasbizottságok titkára 292

Franz Karger, Ausztria Kommunista Partja Politikai Bizottságának tagja, a párt bécsi szervezetének elnoke 295
A Torok Kommunista Párt kepviselője 297
Jan Debrouwere, a Belga Kommunista Párt Kozponti Bizottsága Politikai Bizottságának tagja 299
Heinz Thomaszik, a Nyugat-Berlini Szocialista Egysegpárt Vezetősége Irodájának és Titkárságának tagja, a Vezetőseg titkára 301
Ermenegildo Gasperoni, a San Marino-i Kommunista Párt elnoke 303
Michael O'Riordan, Írország Kommunista Pártjának főtitkára 305

1980. március 26

Glanz Lászlóne, a Felsőszolnoki Általános Iskola igazgatoja, a delszláv szovetség alelnoke . .. 307
Géczi János, az MSZMP Nográd megyei Bizottságának első titkára 310
Balázs Piri Erzsébet, a Bajai Mezőgazdasági Kombinát sertestenyesztési brigádvezetője . . . 313
Czinege Lajos hadseregtábornok, honvedelmi miniszter 316
Thernesz Vilmos, az MSZMP Budapesti Műszaki Egyetemi Bizottságának titkára 319
Tar Imre, az MSZMP Szabolcs-Szatmár megyei Bizottságának első titkára 322
Horváth József, a Csepel Autógyár szerelő szakmunkása . 325
Buda István államtitkár, az Országos Testnevelési és Sporthivatal elnoke 328
K Papp József, az MSZMP Tolna megyei Bizottságának első titkára 331
Beke Imre, az abádszalóki Lenin Tsz elnoke 335
Peják Emil, az MSZMP XVIII keruleti Bizottságának első titkára 338
Gulyás Sándor, a hevesi Rákóczi Tsz elnoke 341
Pál Lénárd akadémikus, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnoke 343
Puja Frigyes kulugyminiszter 347
Andrásfi Gyula nyugdíjas, korzeti párttitkár 350
Romány Pál mezőgazdasági és élelmezesugyi miniszter 353
Barinkai Oszkárné, az MSZMP Pest megyei Bizottságának titkára 357
Dr Schmidt Ernő, a Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát Állami-díjas vezérigazgatója 361
Horváth Zoltánné, a Mosonmagyaróvári Kotottárugyár korkotője 364
Szatmári Lajos, a Várpalotai Szénbányák Vállalat S I bánya aknásza 366
Kun István határőr ezredes, az MSZMP Határőrségi Bizottságának első titkára . 370
Maróthy László, a Politikai Bizottság tagja, a Magyar Kommunista Ifjusági Szovetség Kozponti Bizottságának első titkára 373

Farmosi Imre, a Mezőkövesdi ÁFÉSZ elnöke 381
Komócsin Mihály, az MSZMP Csongrád megyei Bizottságának első titkára 384
Tóth Sándor, a Pécsi Nemzeti Színház művésze, pártalapszervezeti titkár 388
Horváth Terézia, a Videoton Elektronikai Vállalat Sárbogárdi Gyáregységének művezetője, pártvezetőségi titkár 391
Josef Kempny, Csehszlovákia Kommunista Pártja Elnökségének tagja, a Központi Bizottság titkára 393
Lazar Mojszov, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottsága Elnökségének tagja 396
Hun Sen, a Kambodzsa Megmentésének Nemzeti Egységfrontja és a Forradalmi Nemzeti Tanács tagja, külügyminiszter 399
Rim Chun Chu, a Koreai Munkapárt Központi Bizottsága Politikai Bizottságának tagja, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Központi Népi Bizottságának főtitkára 401
A Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának üdvözlete 404
Giancarlo Pajetta, az Olasz Kommunista Párt Vezetőségének tagja 406
Arvo Aalto, a Finn Kommunista Párt főtitkára 408
Jaime dos Santos Serra, a Portugál Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja 410
Tore Claeson, a Svéd Baloldali Párt–Kommunisták Végrehajtó Bizottságának póttagja 413
Kurt Bachmann, a Német Kommunista Párt Vezetősége Elnökségének tagja 415
Jakob Lechleiter, a Svájci Munkapárt Politikai Bizottságának tagja 418
Carel van Dillen, a Holland Kommunista Párt Központi Bizottságának tagja 420
Andreasz Fantisz, a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja (AKEL) főtitkárhelyettese 224
Francois Hoffmann, a Luxemburgi Kommunista Párt Végrehajtó Bizottságának tagja 424
Kaj Hansen, a Dán Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja 427
Paul Agius, a Máltai Kommunista Párt Központi Bizottságának titkára 429

1980. március 27.

Lendvai Miklós, az MSZMP Zalaegerszegi járási Bizottságának első titkára 431
Dr. Szabó Ferenc, a Központi Fizikai Kutató Intézet főigazgatója 435
Óvári Miklós, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára
A határozattervezet szerkesztő bizottságának jelentése 438

KÁDÁR JÁNOS VITAÖSSZEFOGLALÓ BESZÉDE 443

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT XII. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA A PÁRT MUNKÁJÁRÓL ÉS A TOVÁBBI FELADATOKRÓL 461
I. A nemzetközi helyzet, külpolitikánk 462
II. Társadalmi és politikai viszonyaink 466
III. A gazdasági építőmunka 473
IV. Életszínvonal, életkörülmények, szociális ellátás 481
V. Ideológia, tudomány, művelődés 485
VI. A párt és a tömegszervezetek 489
VII. A párt nemzetközi tevékenysége 496

A PÁRT KÖZPONTI VEZETŐ SZERVEI 500

KÁDÁR JÁNOS ZÁRSZAVA 508

FÜGGELÉK 511
A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusán részt vett szavazati jogú küldöttek névsora 513
A külföldi delegációk vezetői 537

A kiadásért felel a Kossuth Könyvkiadó igazgatója · 80.1244/1 — Zrínyi Nyomda, Budapest · Felelős vezető Bolgár Imre vezérigazgató · A kötetet Debreczeni Ágnes szerkesztette · Képszerkesztő Fábri Magda · A kötésterv Erdélyi János munkája Műszaki vezető Aranyi Imre · Műszaki szerkesztő Székffy Gyula · Terjedelme 34 (A/5) ív + 1 ív képmelléklet